

I. PREDICI LA
DUMINICILE
PENTICOSTARULUI

Predică la Învierea Domnului

Hristos a înviat din morți, fiind începătură (a învierii) celor adormiți (I Cor. 15, 20)

Hristos a înviat !

Iubiți credincioși,

Astăzi prăznuim praznicul praznicelor și sărbătoarea sărbătorilor. Astăzi este bucurie duhovnicească pretutindeni în lumea creștină. Astăzi Domnul și Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos a luminat toate prin învierea Sa. Cerul și pământul după cuviință să se veselească, căci lumina Învierii Domnului a umplut de lumină cerul și pământul și iadul și pe toți cei ținuți în legăturile morții cu nădejdea învierii, la veșnică veselie i-au adus prin coborîrea Mântuitorului în iad. Astăzi Hristos, viața noastră a pus temelie nouă neamului omenesc prin învierea Sa și a încununat toate minunile preaslăvite făcute de El pe pământ.

Astăzi este ziua Învierii Domnului, biruința împăcării, surparea războiului, stricarea morții și înfrîngerea diavolului. Astăzi după dreptate ni se cade să repetăm cuvintele profetului Isaia: *Unde-ți este, moarte, biruința ta? Unde-ți este, moarte, boldul tău?* (Osea 13, 14; I Corinteni 15, 55). Astăzi ușile de aramă le-a zdrobit Stăpînul Iisus Hristos și pe însăși numirea morții a schimbat-o, căci nu se mai numește moarte, ci somn. Mai înainte de venirea lui Hristos și de economia Crucii, însuși numele morții era foarte înfricoșat. Că omul cel dintîi, după ce a fost creat de Dumnezeu, cu moarte a fost amenințat: *Din pomul cunoașterii binelui și răului să nu mănînci, căci, în ziua în care vei mîncă din el, vei muri negreșit* (Facere 2, 17).

Și proorocul David zice prin Duhul Sfînt: *Moartea păcătoșilor este cumplită* (Psalm 33, 20). Dar nu numai moarte se numea despărțirea sufletului de trup, ci și iad. Ascultă și pe patriarhul Iacob, zicînd: *Veți pogorî bătrînețele mele în iad* (Facere 42, 38). Iar proorocul David zice: *Dumnezeu va izbăvi sufletul meu din mîna iadului* (Psalm 48, 16).

Dar după ce Hristos Dumnezeu nostru S-a adus jertfă pe cruce pentru noi și a înviat din morți, a transformat moartea în somn, ca un iubitor de oameni. Căci în loc de moarte, adormire și somn se zice mutarea noastră din cele de aici. Ascultă însuși pe Mântuitorul, zicînd: *Lazăr, prietenul nostru, a adormit și merg să-l trezesc* (Ioan 11, 11). Căci precum ne este nouă ușor a scula pe cel ce doarme, așa și Stăpînul nostru Cel de obște poate învia pe cei morți. Însă de vreme ce cuvîntul zis de Domnul era nou și străin și ucenicii nu l-au înțeles, mai arătat le-a zis: *Lazăr a murit!* (Ioan 11, 14).

Încă și marele Apostol Pavel, dascălul lumii, scriind tesaloni-cenilor, zice: *Despre cei ce au adormit, nu voim să fiți în neștiință, ca să nu vă întristați ca ceilalți care nu au nădejde. Că de credem că Iisus a murit și a înviat, tot așa credem că Dumnezeu, pe cei adormiți întru Iisus, îi va aduce împreună cu El. Noi cei vii, care vom fi rămas pînă la venirea Domnului, nu vom lua înaintea celor adormiți* (I Tesaloniceni 4, 13-15).

Ați văzut, fraților, că pretutindenea moartea se numește adormire și somn? Ați văzut cît de strălucită este biruința Învierii lui Hristos? Prin Învierea Domnului nenumărate bunătăți ni s-au dat. Prin înviere amăgirea diavolilor s-a pierdut. Prin înviere biruim moartea. Prin înviere trecem cu vederea viața cea de acum. Prin înviere către răsplata cea veșnică ne sîrguim. Prin înviere, cu trup fiind înfășurați, de cei fără trup ne apropiem dacă vom voi.

Astăzi biruințele cele strălucite ale noastre s-au făcut. Astăzi Hristos Domnul a biruit moartea și pe tiranul diavol l-a surpat, iar nouă cale către mîntuire prin înviere ne-a dăruit. Deci toți să ne bucurăm, să săltăm și să ne veselim că Mântuitorul a biruit moartea și iadul și pentru mîntuirea noastră pe toate le-a lucrat.

Iubiți credincioși,

În cele ce urmează dorim să arătăm pe scurt cu ce fel de trup vor învia sfinții și dreptii lui Dumnezeu, precum și păcătoșii, în ziua învierii cea de obște de la sfârșitul lumii. Despre acestea vorbind, aducem în mijloc cuvântul Sfintei Scripturi, care arată că patru vor fi însușirile și darurile sfinților și ale dreptilor la învierea cea de apoi. Acest adevăr îl arată prealuminat marele Apostol Pavel, care zice: *Se seamănă trupul într-o stricăciune, înviază într-o nestricăciune*. Iată darul nestricăciunii! *Se seamănă într-o necinste, înviază într-o slavă*. Iată darul strălucirii! Despre acest dar al strălucirii, și Domnul a zis: *Atunci dreptii vor străluci ca soarele într-o împărăție Tatălui lor* (Matei 13, 43). *Se seamănă într-o slăbiciune, înviază într-o putere*. Iată darul puterii! *Se seamănă trupul să ardă, înviază trupul duhovnicească*. Iată darul subțirătății! Cei înviați vor avea trupuri ușoare, duhovnicești, nestricăcioase, adică nemuritoare, asemenea îngerilor (I Corinteni 15, 42-44).

Dar fiindcă am amintit și de trupurile păcătoșilor din vremea învierii, să știți că mare deosebire vor avea trupurile celor răi de ale sfinților și dreptilor în ziua judecății de apoi. Trupurile păcătoșilor vor arăta starea cumplită în care au trăit pe pământ și înfricoșatele pedepse ce îi așteaptă, când le va zice Domnul: *Duce-ți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui* (Matei 25, 41).

Și vor fi trupurile acestora înfricoșate la vedere și pline de spaimă. În locul strălucirii se vor îmbrăca cu adânc de întuneric, care va semăna cu întunericul cel din afară al iadului. Și după cum strălucirea fericitilor va fi însoțită de frumusețe preaminunată, tot așa, trupurile păcătoșilor vor avea mare spaimă și urâciune. Și măcar că vor avea nestricăciune ca și dreptii, această nestricăciune o vor avea pentru a se chinui veșnic în iad și niciodată a se mistui.

Însă, dacă dorim să avem fericire veșnică la învierea de apoi, să nu fim fără de grijă, ci cu frică și cutremur să slujim Preabunului nostru Dumnezeu până la ultima noastră suflare. Chiar dacă cineva ar fi împodobit cu toate faptele bune, nu poate fi fără grijă în veacul de acum. Mîntuitorul ne spune că: *Cine va răbda pînă la sfîrșit, acela se va mîntui* (Matei 10, 22). Să luăm pildă de la corăbierii care vin cu corăbiile pline de multe bogății și bunătăți. Ei priveghează pururea, chiar când ajung la liman sînt cu mare grijă ca nu cumva să se lovească cu corabia de vreo stîncă și să li se împlinim primejdie și pagubă mare.

Auziți ce zice dumnezeiescul părinte Ioan Gură de Aur în această privință: "Să nu fim nepăsători și nerecunoscători față de binefacerile care le-am luat prin Învierea Domnului. Nici să zicem: iată, Postul Mare a trecut, de acum putem să fim fără de grijă. Căci acum, mai mult decît înainte, trebuie să avem mare grijă pentru suflet ca nu cumva trupul întărindu-se, pe suflet să-l facă mai neputincios. Ca nu purtînd grijă pentru rob, de stăpîn să ne lenevim. Căci nevoița noastră duhovnicească este pentru toată viața".

Iubiți credincioși,

Zice Sfîntul Apostol Pavel: *Oricine se luptă, se înfrîinează de la toate* (I Corinteni 9, 25). Iar Sfîntul Ioan Gură de Aur zice: "Am lepădat povara postului, dar n-am lepădat și rodul postului. Căci este cu neputință și osteneala postului a o lepăda și rodul postului a-l secera. A trecut osteneala nevoițelor, dar să nu treacă rîvna faptelor bune. S-a dus postul, dar să rămîină evlavia. A trecut postul cel trupesc, dar n-a trecut și postul cel duhovnicesc, care este mai bun decît acela, iar acela pentru acesta s-a făcut".

Prin postul duhovnicesc înțelegem lucrarea faptelor bune, pe care sîntem datori să le facem toți cei ce sîntembotezați în numele Preasfîntei Treimi și credem în Hristos Cel înviat din morți. În fruntea faptelor bune care ne ajută cel mai mult la mîntuirea sufletului este iubirea creștină. Fără iubire, fără iertare și milostenie nu este mîntuire, nu sînt Paști, nici bucurie în suflet, nici înviere din moartea păcatelor, nici pace în inimile noastre.

Iată o istorioară adevărată despre doi creștini certați unul cu altul, care s-au împăcat în noaptea de Înviere.

Doi oameni, buni prieteni creștini, au ajuns la o ceartă din lucrarea diavolului de la niște lucruri de nimic. Unul, din fire mai iute, l-a înjurat și l-a insultat greu pe celălalt cu prilejul unei întâlniri familiare. Și astfel s-a așternut între ei o mare dușmănie. Deși cel ocărit și batjocorit dorea să-l dea în judecată pe cel ce l-a nedreptățit și l-a înjurat, mai ales că la acest lucru îl îndemneau mulți, el totuși n-a făcut aceasta și dorea din toată inima să restabilească pacea și prietenia cea mai dinainte. Dar celălalt nu voia cu nici un chip să-l înțeleagă, ci spre dușmănie îl pornea prin purtările și vorbele sale cele rele.

A început Postul Mare, se apropiau Sfintele Paști și între ei nici o schimbare nu se făcuse, măcar că mergeau amândoi în fiecare Duminică la Sfânta Biserică. În Sîmbăta Mare s-au spovedit amândoi, urmînd să se împărtășească la Sfînta Liturghie, în noaptea Învierii. Preotul, care cunoștea bine ce se petrecea între ei, îl povățuia de multe ori pe cel ce întreținea starea de dușmănie, ca să-și revizuiască gîndurile și vorbele sale și să-și ceară iertare. Același îndemn și canon stăruitor de pocăință i-a dat și la spovedanie. Dar el, deși s-a făgăduit, n-a făcut aceasta. Spre miezul nopții, clopotele cu sunetul lor duios, chemau poporul la Sfînta Înviere. Unul a pășit pragul bisericii cu adîncă mîhnire în inimă, că nu este iertat de vecinul său. Al doilea a intrat în biserică cu frică pentru că nu și-a îndeplinit canonul, ci avea încă răutate și dușmănie, la care îl îndemna mereu blestematul diavol.

Slujba Învierii se desfășura înălțător în mireasma dumnezeiască ce plutea în Sfînta Biserică. Duios și convingător a început la strană cîntarea: "Ziua Învierii și să ne luminăm cu prăznuirea și unul pe altul să ne îmbrățișăm. Și să zicem, fraților, și celor ce ne urăsc pe noi, să iertăm toate pentru înviere și așa să strigăm: Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcînd și celor din morminte viață dăruindu-le". Fiori puternici i-au zguduit sufletul și trupul, lacrimi fierbinți i se prelingeau pe obraz și rotea ochii în toate părțile ca să vadă pe vecinul său. Nu i-a fost greu să-l descopere.

Chiar în acel moment, acela se strecura prin mulțime către dînsul, i-a ieșit înainte și s-au îmbrățișat, zicînd încet: "Hristos a înviat!" După răspunsul plin de dragoste al vecinului: "Adevărat a înviat!", a adăugat cu și mai multe lacrimi în ochi: "Iartă-mă, dragul meu, iartă-mă! Nu se va mai întîmpla niciodată felul cum m-am purtat cu tine. Sfînta Înviere a lucrat puternic asupra mea și m-a învățat că nu-i bine, nici evanghelic, nici creștinește, nu-i omenește ceea ce am făcut eu cu tine, în timp ce tu ai răbdat și așteptat cu încredere acest ceas al împăcării. Astfel satana s-a prăbușit, Hristos Domnul S-a preaslăvit prin lucrarea puternică a Învierii Sale, dușmănia s-a spulberat, pacea și dragostea s-au reasezat între ei la vremea convenită și cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste au primit Sfînta Împărtășanie. Domnul Cel pururea viu și prezent în Taina Sfîntei Euharistii i-a binecuvîntat și le-a întărit împăcarea, care n-a mai fost tulburată în timpul vieții lor, deși răutăciosul diavol căuta să-i tulbure din nou.

Cît de mult are de învățat fiecare din noi, din acest exemplu zguduitoare de reîntoarcere sinceră la Hristos a acestor două suflete și de retrăire adevărată în El, prin biruința puternică a Sfîntei Învieri! Cît de mult ar trebui noi să ne revizuim gîndurile, simțirile și purtările și să ne apropiem cu inima înfrîntă și smerită, cu inima plină de credință și dragoste de Potirul Sfîntei Împărtășanii, ca să-L primim pe Hristos Domnul nostru Cel pururea viu și gata oricînd să se sălăsluiască între noi, precum spune așa de limpede în Sfînta Sa Evanghelie: *Cel ce mănîncă Trupul Meu și bea Sîngele Meu, rămîne întru Mine și Eu întru el* (Ioan 6, 56).

Vrem noi să ne hotărîm pentru aceasta? Este spre folosul nostru, spre folosul vieții pămîntești și cerești. Pentru că numai uniți cu Domnul nostru Iisus Hristos vom putea înțelege mai bine și mai adînc adevăratul rost al vieții noastre pămîntești. Vom pași sigur biruitori pe drumul sfîntei desăvîrșiri morale și spre slăvile nesfîrșitei viețuiri în cele cerești.

Iubiți credincioși,

Astăzi este Paștile Domnului. Astăzi Hristos, Viața noastră, a biruit moartea, iadul și pe diavolul. Astăzi ni s-au deschis porțile raiului și ale Împărăției Cerurilor. Astăzi îngerii se bucură împreună și preamăresc pe Dumnezeu.

Deci să lepădăm din casele și inimile noastre toată răutatea, toată întristarea și păcatul și să primim cu bucurie pe Hristos Cel înviat. Să ne închinăm Crucii pe care S-a răstignit Hristos. Să sărutăm mormântul din care a înviat Domnului. Să urmăm cu credință și nădejde pe Mântuitorul nostru, împreună cu Maica Domnului, cu Apostolii, cu toți sfinții, cu părinții și înaintașii noștri. Să ne sărutăm duhovnicește frate cu frate, să ne împăcăm, să ne iubim unii pe alții căci astăzi am dobândit iertarea și mântuirea prin Înviere. Nimeni să nu fie trist, nimeni să nu-și piardă credința și nădejdea în necazurile vieții, căci Hristos Cel înviat este cu noi. Îl purtăm în noi și rămîne în veci cu noi, de vom rămîne în dragostea Lui și-I vom păzi poruncile.

Cu această credință dătătoare de viață, care ne dă putere și biruință, să cîntăm împreună cîntarea Învierii: "Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcînd și celor din morminte viață dăruindu-le". Amin.

Hristos a înviat !

Predică la Duminica Tomei (Despre îndoiala în credință)

Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut (Ioan 20, 29)

Hristos a înviat !

Iubiți credincioși,

În prima zi a Sfintelor Paști, seara, ne spune Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan, S-a arătat Iisus Hristos înviat ucenicilor Săi, ascunși de frica iudeilor, într-o cameră încuiată din Ierusalim și le-a spus: *Pace vouă!* După ce i-a liniștit, că erau tulburați și cuprinși de frică și i-a încredințat de Învierea Sa din morți, arătându-le mâinile și coasta străpunse de cuie și sulită pe cruce, le-a adăugat: *Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, așa vă trimit și Eu pe voi* (Ioan 20, 21). Prin aceste cuvinte Domnul a trimis pe Apostoli la propovăduire, având misiunea să vestească Evanghelia mântuirii la toate neamurile pământului.

Dar pentru a-i întări cu *putere de sus* la această misiune dumnezeiască de înnoire a lumii, Mântuitorul *a suflat asupra lor* Duh Sfânt, și le-a dat putere să ierte păcatele oamenilor, zicând: *Luați Duh Sfânt! Căroră veți ierta păcatele, le vor fi iertate și căroră le veți ține vor fi ținute* (Ioan 20, 22-23). Nimeni nu poate propovădui pe Hristos dacă nu este trimis de Dumnezeu și dacă nu este întărit și sfințit de harul Duhului Sfânt. Însă nu este destul pentru mântuire numai să citim Sfânta Scriptură și să ascultăm cuvântul Evangheliei. Trebuie să-l și facem. Nu era suficientă Apostolilor și ucenicilor Domnului numai propovăduirea cuvântului. Ea singură nu poate mântui fără pocăință. Apostolii aveau datoria să-i învețe voia lui Dumnezeu, dar să-i curețe și de păcate, adică să le dezlege păcatele prin spovedanie, fără de care nu poate fi iertare, pocăință și mântuire. De aceea Domnul întemeiază acum Taina Sfintei Spovedanii, ca urmașii lor, episcopii și preoții, să spovedească pe cei ce cred, și să-i dezlege de păcate. Aceasta este singura cale de mântuire a creștinilor: Credința dreaptă în Dumnezeu, împlinirea poruncilor evanghelice și dezlegarea păcatelor prin spovedanie.

Dar, cu rânduiala dumnezeiască, apostolul Toma nu era de față cu ceilalți apostoli când S-a arătat Domnul. Și când i-au spus toți: *Am văzut pe Domnul!* el nici nu s-a bucurat, nici n-a voit să creadă, pînă nu a văzut cu ochii și a pipăit cu mîna rănille Mântuitorului (Ioan 20, 25). După opt zile, adică în Duminica a doua după Înviere, iarăși S-a arătat Iisus Hristos ucenicilor Săi, trecînd prin ușile încuiate. Atunci era și Toma de față. După ce le-a zis din nou: *Pace vouă*, a spus cu muștrare pentru Toma: *Adu-ți degetul tău încoace și vezi mîinile Mele, și adu-ți mîna ta și o pune în coasta Mea; și nu fi necredincios, ci credincios!* (Ioan 20, 26-27). Iar Toma pipăind și văzînd rănille Domnului, cuprins de frică și uimire, a strigat cu smerenie și credință: *Domnul meu și Dumnezeul meu!* Mântuitorul însă l-a muștrat pentru puțină lui credință, zicînd: *Pentru că M-ai văzut, Tomo, ai crezut? Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut!* (Ioan 20, 28-29).

Toma era un apostol îndoielnic. El a crezut numai după ce a văzut și a cercetat adevărul, pipăind rănille lui Hristos. De aceea l-a și muștrat Domnul, căci *credința vine din auz*, iar nu din pipăire și vedere. Credința vine din interior, din inimă, iar nu din afară. Credința vine din cuvînt. Din cuvîntul de învățătură auzit din gura mamei și a tatei. Căci părinții trupești ne sînt primii dascăli de religie în viață. Apoi, credința noastră în Dumnezeu ne vine și se întărește în noi din predica preotului la biserică, din sfaturile date de bătrîni, din citirea cărților sfinte și mai ales din cuvintele și învățăturile pe care le auzim și le citim zilnic în Sfînta Evanghelie.

La formarea noastră duhovnicească și la sporirea drepte credințe în inimile noastre cel mai mare rol îl au părinții trupești care ne-au născut și părinții sufletești care ne-au învățat și ne-au crescut în frica de Dumnezeu, adică preotul satului, duhovnicul și nașul de botez. Când părinții trupești și cei sufletești sînt buni și își fac datoria creștină față de sufletele pe care le cresc și le păstoresc, atunci se nasc și se formează creștini buni, copii ascultători de părinți, tineri cuminți și evlavioși. Iar când părinții trupești sînt necredincioși și stăpîniți de patimi, iar cei sufletești sînt indiferenți și nepăsători față de fiii lor sufletești, atunci copiii sînt răi și neascultători, tinerii sînt necredincioși sau îndoielnici și caută dovezi văzute, ca Toma, pentru a crede în nevăzutul Dumnezeu. Cei căsătoriți vin rar la biserică fiind înconjurați de griji pămîntești; mulți îșiucid copiii și unii își distrug familia și pacea sufletului prin divorț. Dar și bătrîni care n-au avut în tinerețe o viață religioasă profundă își sfîrșesc viața în beții și indiferență religioasă, spre osînda

sufletelor lor. De vom cugeta mai mult la îndoiala apostolului Toma, vom înțelege mai bine slăbirea credinței în Dumnezeu în zilele noastre și urmările ei cumplite, pe care le trăim.

Iubiți credincioși,

Îndoiala lui Toma la Învierea Domnului a avut și un rol providențial. Căci, prin pipăirea rănilor Mântuitorului, Toma dovedește celor necredincioși că Hristos a avut cu adevărat trup omenesc, asemenea nouă, afară de păcat și că a pățimit cu trupul pe cruce pentru mântuirea lumii. Iar dacă Toma s-a îndoit de Învierea Domnului, după ce și-a pus mîna în coasta Lui, s-a căit de necredința sa și, căzînd în genunchi, și-a mărturisit cu lacrimi credința și păcatul său, prin aceste cuvinte: *Domnul meu și Dumnezeul meu!*

Oare cîți dintre creștinii de astăzi nu cad în păcatul îndoielii și al necredinței în Dumnezeu? Însă se întorc la credință, cu căință și smerenie ca apostolul Toma? Din cauza fricii și Petru s-a lepădat de Hristos prin cuvintele: *Nu cunosc pe omul acesta!* (Matei 26, 74). Dar îndată după cîntatul cocoșului, din miezul nopții, Petru *a ieșit afară și a plîns cu amar*. Toată viața s-a căit Petru de căderea și necredința sa. Dar dintre noi cîți creștini nu se îndoiesc de existența lui Dumnezeu? Cîți nu-L înjură și-L hulesc? Cîți nu caută dovezi și zic: "Nu cred pînă nu văd!" Cîți nu caută să pipăie rănilor și coasta Domnului, căutînd dovezi ale existenței lui Dumnezeu prin pămînt, prin mărturii vechi, prin tainele planetelor și ale Universului? Cîți nu zic dintre creștini: "Aici este raiul și iadul! Aici pe pămînt este totul!" Iar cînd se văd bolnavi, în fața primejdiei, a sărăciei și a morții, nici atunci nu se căiesc ca Toma, să zică: "Tu ești Domnul meu și Dumnezeul meu! Acum cred în Tine Doamne, că Tu m-ai zidit și m-ai mîntuit. Iartă-mă de necredința mea!" Nici măcar la bătrînețe nu se întorc la Dumnezeu ca să plîngă cu amar ca Petru, viața lor din tinerețe, cheltuită în desfrîu, în răutăți și necredință.

Puțini sînt acei ce se pocăiesc de păcate la bătrînețe. Cei mulți mor așa cum au trăit, în necredință și nepocăință, spre a lor veșnică osîndă. Cu adevărat, mare dar este credința în Dumnezeu însoțită de fapte bune! De aceea a și zis Mîntuitorul către Toma cea de-a zecea fericire: *Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut!* (Ioan 20, 29). Iar cu alt prilej a zis către ucenicii Săi: *Fericit este cel ce nu se va sminti întru Mine* (Matei 11, 6). Adică nu se va sminti din dreapta credință în Dumnezeu, cum s-au smintit mulți în zilele noastre.

De ce credeți că se smintesc unii creștini în Hristos și cad din dreapta credință apostolică în tot felul de secte și grupări religioase? Pentru că ei vor să cuprindă cu mintea lor tainele și dogmele credinței. Ei vor să pipăie cu rațiunea lor limitată mîinile și coasta Domnului, adică vor să înțeleagă adîncul cel nepătruns al credinței, mai mult decît este dat omului să înțeleagă.

Dar cei mai mulți se leapădă și se smintesc de Biserica întemeiată de Hristos din cauza mîndriei și a neascultării lor. Se smintesc de Maica Domnului și din mîndrie și neascultare o defaimă spunînd că ar fi fost o femeie de rînd. Se smintesc de Sfînta Cruce și din aceleași pricini spun că este un semn de ocară, iar nu armă a creștinilor împotriva diavolilor, sfințită cu sîngele lui Hristos. Se smintesc de sfintele icoane și le numesc idoli, neînțelegînd sensul lor duhovnicesc. Se smintesc de sfinți și de cîntea dată lor și-i numesc oameni de rînd, iar pe ei se numesc drepti și mîntuiți.

Se smintesc de preoți, nu le recunosc harul Duhului Sfînt primit la hirotonie și îi judecă. Se smintesc de Tainele Bisericii întemeiate de Hristos, prin care se revarsă harul Duhului Sfînt și le refuză pe toate. Se smintesc de învățătura Sfintei Scripturi și o răstălmăcesc după voia și mintea lor, spre a lor osîndă și amăgirea multora.

De vom rămîne însă statornici și ascultători în sînul Bisericii Ortodoxe și vom păstra cu sfințenie dreapta credință dată nouă de Hristos, ne vom izbăvi de necredința lui Toma, de sminteala religioasă a sectelor și vom înțelege cum trebuie înțeleasă învățătura Sfintei Evanghelii în sensul adevărat al celor două fericiri: *Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut!* și *Fericit este acela ce nu se va sminti întru Mine!*

Iubiți credincioși,

Se cade nouă astăzi, să ne bucurăm că stăm neclintiți în dreapta credință și sîntem fii ai Bisericii lui Hristos de două mii de ani. Necredincioșii se leapădă și caută să vadă pe Dumnezeu cu ochi trupești; îndoielnicii vor să pipăie rănilor Domnului; cei slabi în credință caută minuni; sectele părăsesc Biserica, răstălmăcesc dogmele credinței și vestesc altă Evanghelie; cei robiți de patimi amîină pocăința, iar noi, fiii învierii și fiii lui Dumnezeu după har, să-I rămînem credincioși pînă la sfîrșit, știind că *cel ce va răbda toate pînă la sfîrșit, acela se va mîntui* (Matei 24, 13). Astăzi, a opta zi după Sfintele Paști, Domnul înviat S-a arătat Apostolilor și le-a dat pacea Duhului Sfînt după care suspină toată lumea. Astăzi Mîntuitorul l-a încredințat pe Toma că a înviat cu adevărat și ne încredințează și pe noi că vom învia cu toții la judecata de apoi.

De aceea să ne bucurăm pentru înviere. Să ne bucurăm pentru mărturisirea de credință a lui Toma și să ne rugăm lui Dumnezeu ca și ceilalți îndoielnici în credință și doritori de semne și minuni, tineri sau bătrîni, rude, vecini și chiar fii, să mărturisească și ei pe Hristos împreună cu Apostolul Toma. Să ne bucurăm cu adevărat că avem cu noi, în mîinile noastre, pe Domnul înviat și sîntem izbăviți de chinurile sufletești ale necredinței și îndoielii.

Noi credem în Dumnezeu și nu căutăm să iscodim tainele credinței sau să pipăim coasta Domnului. Cerul înstelat ne arată puterea Lui. Soarele și luna ne amintesc de strălucirea Lui. Florile cîmpului și armonia creației ne încredințează că Dumnezeu este frumusețe. Copiii cei nevinovați, asemenea îngerilor, ne amintesc de bunătatea lui Dumnezeu și ne îndeamnă la sfințenie. Mamele cu pruncii la sîn, cînd se roagă, ne aduc aminte de Maica Domnului cu pruncul Iisus în brațe, care se roagă pentru mîntuirea lumii.

Pentru toate acestea să ne întărim mai mult în credință și să ne bucurăm. Ne putem și noi atinge de Domnul cu inima, cu mintea, cu voința și chiar cu trupul, dar nu cu nevrednicie sau cu îndoială ca apostolul Toma. Cu inima ne atingem de Domnul prin credință, evlavie și rugăciune curată, duhovnicească. Cu mintea ne atingem de Domnul prin citirea Sfintei Scripturi și a altor cărți ziditoare de suflet.

Cu voința ne atingem de Domnul prin săvîrșirea faptelor bune, în dragoste și smerenie. Iar cu sufletul și cu trupul ne hrănim și ne unim mistic cu Hristos Mîntuitorul prin Sfînta Împărtășanie, care este cea mai înaltă cale de unire a noastră cu Hristos, fără de care nu ne putem mîntui.

Vă reamintim că astăzi, la Duminica Tomei, numită și "Paștele blajinilor" în unele sate ies credincioșii la cimitir unde fac pomenire, dau de mîncare unii altora și cîntă cu toții troparul Învierii. Păstrați cu sfințenie acest obicei creștinesc. De altfel fiecare Duminică este un Paște, este ziua Învierii Domnului, ziua bucuriei și a mîntuirii noastre.

Să păstrăm cu sfințenie credința curată și fierbinte în Dumnezeu. Să ne ferim de necredincioși, de sectanți și de îndoielnici, ca să nu cădem în cursele lor. Să păstrăm cu grijă frumusețea cultului ortodox și toată tradiția străbună moștenită de la înaintași și să trăim în pace și iubire unii cu alții, ca împreună să cîntăm cu îngerii "Hristos a înviat!". Amin.

Predică la Duminica Mironosițelor (Despre rîvna și bărbăția de suflet)

Și a venit Maria Magdalena, vestind ucenicilor că a văzut pe Domnul (Ioan 20, 18)

Hristos a înviat !

Iubiți credincioși,

Dintre marile virtuți care au împodobit viața sfințelor femei mironosițe cele mai alese au fost rîvna lor sfîntă pentru Hristos, evlavia și bărbăția de suflet. Cîta pază și întărire au pus iudeii și Pilat peste mormîntul lui Hristos Mîntuitorul nostru *ca nu cumva să vină ucenicii Lui noaptea și să-L fure*. Piatră mare au răsturnat peste Mormîntul Domnului, cu peceti au sigilat piatra, ostași tari și înarmați au pus de strajă. Însă toate acestea nu le-au speriat și înfricoșat pe sfințele femei mironosițe. Rîvna lor cea mare, sfînta evlavie și bărbăția lor de suflet, au trecut peste toate întăriturile iudeilor, nebăgînd seamă de toată paza Mormîntului. Un cuget și un gînd stăpînea mintea și inima lor: să slujească cu toată credința și evlavia la înmormîntarea Preascumpului Mîntuitor.

A zis oarecînd Solomon: *Femeie bărbat cine a văzut?* Dar iată aici femei mai bărbați decît bărbații. Bărbații, ucenici ai lui Hristos, *s-au ascuns de frica iudeilor*. Petru cel fierbinte și tare în credință, de trei ori s-a lepădat de Domnul, pentru care mai pe urmă s-a căit și *a plîns cu amar* (Luca 22, 62). Iar femeile care din fire sînt fricoase și neputincioase și care de multe ori se înfricoșează, chiar acolo unde nu este frică, aici, în slujba înmormîntării Preasfîntului nostru Mîntuitor se arată mai tari și mai bărbătoase decît bărbații. Nu se tem de groaza iudeilor, de îndrăzneala ostașilor nu se înfricoșează, nici straja de la Mormîntul Domnului nu le tulbură inima.

Ucenicii, bărbați, se tem și se risipesc în toate părțile, cum le proorocise Mîntuitorul mai înainte. Sfințele femei se adună. Aceia se ascund, ele ies la iveală, merg la prăvălie și cumpără mir și aromate, ca să ungă trupul cel de viață făcător al lui Hristos. O, fericite femei, cum nu v-ați temut să umblați noaptea singure și cum ați îndrăznit să vă apropiați de acel loc, pe care îl păzeau ostașii împărătești și cum nu v-ați înspăimîntat, ci căutați să prăvăliți pietre, să stricați pecetile, să deschideți mormîntul și să ungeți cu arome Trupul Domnului? Aceste isprăvi ale voastre, au pornit din rîvna cea sfîntă, din evlavia și bărbăția cea mare a sufletelor voastre.

Femei neputincioase erați cu firea, dar nu cu mintea și inima voastră, căci întru nimic nu s-au arătat la voi cele ale neputinței femeiești, ci toate isprăvile voastre mai presus de bărbăția bărbaților s-au suit. Cu adevărat la voi s-a împlinit Scriptura, care zice că: *Puterea Mea se desăvîrșește în slăbiciune* (II Corinteni 12, 9) și iarăși *Dumnezeu Și-a ales pe cele slabe ale lumii, ca să le rușineze pe cele tari* (I Corinteni 1, 27; Psalm 8, 2; Matei 21, 16). Cu adevărat în inima voastră erau cuvintele Preasfîntului nostru Mîntuitor care a zis: *Nu vă temeți de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă* (Matei 10, 28). Și iarăși zice Duhul Sfînt: *Îmbărbățați-vă și să se întărească inima voastră, toți cei ce nădăjduiți în Domnul* (Psalm 30, 26). Voi mai înainte de Apostoli, fapta Apostolilor ați arătat-o. Voi mai înainte de Sfinții Mucenici, credința și bărbăția de suflet a lor ați lucrat-o.

Ilie, marele prooroc, cu rîvnă dumnezeiască pornindu-se, pe Ahab l-a mustrat, iar voi pe cei ce străjuiau Mormîntul Domnului i-ați rușinat. Ghedeon, învingînd cu trei sute de ostași oarecînd, oastea cea numeroasă a Madianiților a sfărîmat-o (Judecători 7, 25). Voi, însă, împreună cu dreptii bărbați, Iosif și Nicodim, mai tari decît toate întăriturile iudeilor și ale lui Pilat v-ați arătat și slujitoare neînfricate pînă la jertfă ați fost, gata a sluji Celui ce a venit să slujească și să-Și dea sufletul Său răscumpărare pentru tot neamul omenesc. Voi, o sfințelor femei, împreună cu Preacurata Fecioara Maria, Maica Veșnicului nostru Mîntuitor, cu mare rîvnă și bărbăție de suflet v-ați îmbrăcat și cea mai timpurie slujbă către Mîntuitorul ați arătat. De aceea mai înainte de Apostoli v-ați învrednicit a propovădui Învierea Domnului.

Iubiți credincioși,

Cine sînt acele sfînte femei mironosițe, adică purtătoare de mir, care au urmat lui Hristos împreună cu Apostolii și care s-au învrednicit să fie martore ale patimilor Domnului și să-I ungă sfîntul trup cu miresme, cît a stat în mormînt? Sfînta Evanghelie ne amintește pe scurt numele și faptele lor. Cea dintîi și cea mai plină de rîvnă și bărbăție duhovnicească este Maria Magdalena, de

loc din cetatea Magdala, Galileea. Alte sfinte mironosițe sînt: *Maria, mama lui Iacob* (Marcu 16, 1) și *a lui Iosi* (Marcu 15, 47), adică vara Maicii Domnului; *Maria lui Cleopa* (Ioan 19, 25) și *Salomea, mama fiilor lui Zevedei* (Matei 27, 56; 28, 1; Marcu 16, 1; Luca 24, 10). Apoi *Ioana, femeia lui Huza, un ispravnic al lui Irod, Suzana și multe altele care îi slujeau din avutul lor* (Luca 8, 3). Printre mironosițe sînt numărate și cele două surori ale lui Lazăr din Betania, Marta și Maria, unde găzduia adeseori Mîntuitorul cu Sfinții Apostoli, în drum spre Ierusalim sau Galileea.

Care erau virtuțile principale ale acestor femei mironosițe? Mai întîi credeau cu tărie că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, Mesia cel vestit de prooroci, Care a venit pe pămînt să mîntuiască neamul omenesc. Apoi, duceau o viață curată, sfîntă, de rugăciune și post, de înfrînare și milostenie, trăiau în iubire sfîntă unele cu altele și cu avutul lor ospătau și odihneau cu dragoste în casele lor pe Iisus și pe sfinții Săi ucenici.

Dar credința și rîvna sfințelor femei mironosițe nu se oprea numai aici. Ele nu numai că Îl primeau pe Domnul în casele lor unde Îi spălau picioarele, Îi slujeau la masă și Îl odihneau, ci, mai mult, mergeau cu rîvnă după Hristos, erau martore ale minunilor Lui și mărturiseau cu îndrăzneală că El este Fiul lui Dumnezeu, Mîntuitorul lumii.

Cea mai mare bărbăție au dovedit-o însă femeile mironosițe în vremea patimilor Domnului. După ce ucenicii de frică L-au părăsit și Petru s-a lepădat de Hristos, singurele care Îl urmau *de departe*, erau sfintele femei mironosițe, în frunte cu Maica Domnului, Maria Magdalena, alături de Apostolul dragostei Ioan. Căci dragostea dumnezeiască nu se poate părăsi niciodată.

Curajul și bărbăția sufletului s-au văzut la femeile mironosițe și pe drumul Crucii spre Golgota. Ele, singure cu Sfîntul Ioan, Îl petreceau pe Domnul la răstignire, fiind martore ale patimilor Lui. Ele singure se rugau pentru El cu lacrimi și suspine adînci, încît Mîntuitorul, milostivindu-se spre ele, le-a zis: *Fiice ale Ierusalimului, nu mă plîngeți pe Mine, ci plîngeți-vă pe voi și pe copiii voștrii... Căci dacă fac acestea cu pomul verde, cu cel uscat ce va fi?* (Luca 23, 28; 31).

Pe Golgota sfintele femei mironosițe, împreună cu apostolul nemuritoarei iubiri, erau, de asemenea, singurii martori ai răstignirii Domnului nostru Iisus Hristos. Ele L-au văzut însîngerat și căzut sub cruce. Ele L-au văzut dezbrăcat de cămașă și întins pe cruce. Ele au văzut loviturile cuiele în mîinile și picioarele Domnului și au leșinat de durere sub cruce. Ele au auzit cuvintele de hulă ale iudeilor, mărturisirea de pocăință a tâlharilor și rugăciunea zdrobitoare a Mîntuitorului: *Eli, Eli, lama sabahtani? Adică: Dumnezeuul Meu, Dumnezeuul Meu, pentru ce M-ai părăsit?* (Matei 27, 46).

Femeile mironosițe au văzut întunecarea soarelui, întristarea cerului, învierea morților din morminte și au auzit rugăciunea de iertare a Fiului lui Dumnezeu pentru iudeii ucigași: *Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac!* (Luca 23, 34). Tot ele, aceste femei mai bărbătoase decît apostolii, mai pline de rîvnă decît ucenicii, au văzut aruncîndu-se sorți pentru cămașa lui Hristos, făcută de mîinile Maicii Domnului, și au auzit cuvîntul Lui cel mai de pe urmă: *Părinte, în mîinile Tale încredințez Duhul Meu!* (Luca 23, 46).

Iată cît de mare era rîvna, tăria credinței, și bărbăția sufletului sfințelor femei mironosițe! Nu se temeau de ostașii romani atît de sîngeroși. Nu se înfricoșau de furia iudeilor de Dumnezeu netemători, nici nu se înspăimîntau cu totul de moartea Domnului pe cruce, *ca cei ce nu au nădejde!*

Însă bărbăția sfințelor femei mironosițe nu s-a terminat pe Golgota. Ele au fost de față și vineri seara, la coborîrea Domnului de pe cruce și, împreună cu Iosif din Arimateea, au cumpărat giulgiu și miresme, au uns trupul Lui cu miresme, L-au înfășurat în giulgiu, L-au pus în mormînt și au prăvălit o piatră la ușa mormîntului. *Iar Maria Magdalena și Maria, mama lui Iosi*, adică Maica Domnului, *priveau unde L-au pus. Și după ce a trecut ziua sîmbetei, Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacob*, adică sora Maicii Domnului, și *Salomeea au cumpărat miresme ca să vină să-L ungă.*

Și dis-de-dimineată, în prima zi a săptămânii - adică Duminica - pe cînd răsărea soarele, au venit la mormînt. Și ziceau între ele: Cine ne va prăvăli nouă piatra de la ușa mormîntului? Dar ridicîndu-și ochii au văzut că piatra fusese răsturnată, căci era foarte mare. Și intrînd în mormînt au văzut un tînăr șezînd în partea dreaptă, îmbrăcat în veșmînt alb, și s-au spăimîntat. Iar el le-a zis: Nu vă înspăimîntați! Căutați pe Iisus Nazarineanul Cel răstignit? A înviat! Nu este aici. Iată locul unde L-a pus. Dar mergeți și spuneți ucenicilor Lui și lui Petru că va merge în Galileea, mai înainte de voi; acolo Îl veți vedea, după cum v-a spus.

Și ieșind, au fugit de la mormînt, că erau cuprinse de frică și de uimire și nimănui nimic n-au spus, căci se temeau. Și înviind dimineața, în ziua cea dintîi a săptămânii (Duminică), El S-a arătat întîi Mariei Magdalena, din care scosese șapte demoni. Acea, mergînd, a vestit pe cei ce fuseseră cu El, adică pe Apostoli, care se tînguiau și plîngeau (Marcu 15, 46-47; 16, 1-10).

Vedeți rîvna mironosițelor? Bărbăția și tăria credinței lor în Fiul lui Dumnezeu? Vedeți bărbăția acestor sfinte femei? Ucenicii stăteau ascunși și încuiați într-o încăpere *de frica iudeilor*, iar ele cumpărau giulgiu și miresme să ungă trupul lui Iisus. Ucenicii *plîngeau și se tînguiau* de moartea Domnului, iar ele alergau în zori de zi pe Golgota să vadă mormîntul. Ei așteptau cu spaimă vești de la Golgota, iar ele intrînd în mormînt, au primit vestea, de la arhanghelul Gavriil, că a înviat Domnul, spunîndu-le: *Nu mai plîngeți!* Apoi, la porunca lui, s-au întors fugind, și au spus apostolilor că Hristos a înviat, nu mai este în mormînt!

Iată cîtă bărbăție și credință, cîtă tărie și îndrăzneală la aceste femei. Bărbații stau ascunși și ele aleargă la mormînt, intră înăuntru, aduc miresme, se întăresc una pe alta, vorbesc cu îngerii, privesc cele dintîi mormîntul gol de Viață și văd giulgiurile așezate alături. Nu se tem de întunericul nopții, nici de ostașii care străjuiau mormîntul, nici de moarte, nici de îngeri, de nimic. Dorul lor era unul singur: să-L vadă pe Iisus, să ungă și să sărute sfîntul Lui trup. Femeile mironosițe sînt cele dintîi, și cele mai vrednice martore ale răstignirii, morții, îngropării și învierii Domnului. Ele sînt primele care vestesc apostolilor și lumii întregi că a înviat Hristos, că moartea, diavolul și iadul au fost biruite și raiul s-a deschis.

Unde mai sînt acum femei creștine, iubitoare de Hristos, tari în credință și în fapte bune, ca femeile mironosițe din Sfînta Evanghelie? Și totuși numărul sfîntelor femei în Biserica creștină s-a înmulțit, întrecînd uneori pe cel al bărbaților.

Să ne gîndim la numărul mare al sfîntelor mucenițe, precum: Tecla, cea întocmai cu Apostolii, Varvara, care a fost ucisă pentru Hristos de tatăl ei; Ecaterina, Irina, Maria, Sofia cu cele trei fiice ale ei, Fevronia, Tatiana sau Filoteia de la Argeș. Mare este și numărul cuvioaselor care s-au nevoit prin mănăstiri și pustietăți, și au ajuns vase ale Sfîntului Duh și făcătoare de minuni. Dintre acestea amintim doar cîteva, precum: Maria Egipteanca, Eufrosina, Xenia, Pelaghia, Melania, ca și Cuvioasele Parascheva de la Iași, Teodora de la Sihla și multe altele.

Toate aceste cuvioase sînt mirese ale lui Hristos, ucenice ale sfîntelor mironosițe și rugătoare ale Bisericii pentru noi toți.

Iubiți credincioși,

Astăzi este ziua femeilor creștine. Ele sînt urmașele femeilor mironosițe, fiicele Învierii, roabele Domnului, candelile credinței, sufletul familiei. Femeile creștine, credincioasele Bisericii Ortodoxe, mențin, mai mult decît bărbații, flacăra credinței și tradițiile străbune, focul sfînt al rugăciunii și evlavia în casele noastre. Femeile credincioase sînt și mame bune, creștine devotate, soții cinstite și ostenitoare, model în societate. Femeile credincioase sînt întîi la biserică, întîi la rugăciune, la post, la lucru, la milostenie, la citirea cărților bune, la îngrijirea bolnavilor, la toate.

Ele mențin căldura duhovnicească a credinței, a dragostei, a răbdării și a împăcării, în biserică, în familie, în societate.

De astfel de mame bune au nevoie astăzi familiile noastre. De astfel de fiice evlavioase are nevoie Biserica lui Hristos. De astfel de femei cinstite și model în toate are atîta nevoie astăzi societatea în care trăim. Sînt destule mame care nu vor să nască copii, nici să le dea o educație creștină bună. Sînt atîtea mame care îșiucid majoritatea copiilor, iar pușinii pe care îi nasc, nu-i cresc în frica lui Dumnezeu sau îi lasă de capul lor și ajung să fie o povară pentru familie și o rușine pentru societate.

Mamelor, sînteți mironosițele de azi ale Bisericii lui Hristos. Aduceți Domnului, nu miresme de mult preț, ci credința voastră curată și copii buni, bine educați și credincioși. Vorbiți-le mai mult de Dumnezeu, de sfinți, de Biserică și de înaintași. Nu-i smintiți cu nimic și dați-le să citească cărți bune, cît mai mult. Dumneavoastră puteți contribui cît mai mult la înnoirea duhovnicească a lumii, a Bisericii, a societății. Adăugați untdelemn sfînt în sufletele copiilor dumneavoastră. Dintre ei, vor ieși mîine suflete mari, oameni buni, preoți credincioși, dascăli luminați, creștini model. Viitorul familiei, al copiilor, al Bisericii depinde cel mai mult de dumneavoastră. Să fiți la datorie ca și mamele noastre. Gîndiți-vă ce mame sfînte am avut!

Tinere fecioare, păstrați neîntinată pentru Domnul cinstea și buna voastră credință pînă veți dobîndi și voi calitatea de mame în societate și în Biserică. La fel și dumneavoastră văduvelor și bătrînelor mame, supravegheați pe cele tinere, pe copii, pe cei din jur. Nu tăceți. Mamele tinere au nevoie de exemplul și de jertfa voastră, tinerele fecioare au nevoie de sfatul vostru, iar copiii și nepoții, de rugăciunile, de lacrimile și mustrele voastre.

Începeți toate cu Dumnezeu, cu rugăciunea, cu spovedania regulată și cu mai multă smerenie și răbdare. Mai multe mame bune, mai multe văduve și fecioare cinstite și credincioase, înseamnă pentru ziua de mîine, mai mulți copii în case, mai mulți credincioși la biserici, mai multă pace în familie, mai puține beții, divorțuri și avorturi în lume, mai puține boli și lacrimi pe pămînt și mai multe suflete în Rai! Amin.

Hristos a înviat !

Predică la Duminica Slăbănogului (Despre desființarea Sîmbetei de către Hristos)

Nimeni deci să nu vă judece pentru mîncare sau băutură, sau cu privire la vreo sărbătoare, sau lună nouă, sau la sîmbete, care sînt umbre celor viitoare (Coloseni, 2, 16-17)

Hristos a înviat !

Iubiți credincioși,

În Evanghelia de azi vedem că Iisus Hristos a vindecat într-o zi de sîmbătă un slăbănog care zăcea de 38 de ani. Pentru aceasta s-au supărat iudeii căci Domnul a călcat porunca sîmbetei. De veți asculta însă cu luare aminte cele ce vom vorbi astăzi, veți înțelege luminat că serbarea sîmbetei nu este dată creștinilor, ci evreilor și totodată veți înțelege că atât Mîntuitorul, cît și Sfinții Apostoli au desființat prin cuvînt și faptă serbarea Sîmbetei.

Mai întîi voi arăta că de la Adam și pînă la Moise, timp de 4108 ani, nici unul dintre patriarhii cei vechi nu au ținut sîmbăta ca sărbătoare. Ca să ne dăm seama de acest mare adevăr, vom apela la mărturisirile Sfintei Scripturi, prin care vom arăta, că Dumnezeu făcînd pe om, nu i-a dat poruncă de la început, să serbeze vreo zi, ci numai l-a așezat în grădina Edenului, adică în Rai, ca să-l lucreze și să-l păzească (Facere 2, 15). Apoi i-a dat prima poruncă, de a nu mîncea din pomul cunoștinței binelui și răului (Facere 2, 17). Ba, mai mult. După ce Adam a călcat porunca lui Dumnezeu și a fost izgonit din Rai, nu a primit nici o poruncă de la Dumnezeu să serbeze vreo zi. Dimpotrivă, toată viața lui de acum devine o muncă continuă sub forma blestemului și i se dă poruncă și canon de la Dumnezeu care îi zice: *În sudoarea feței tale îți vei mîncea pîinea ta, pînă te vei întoarce în pămîntul din care ești luat; căci pămînt ești și în pămînt te vei întoarce* (Facere, 3, 19).

Nici o mărturie nu avem în Biblie care să ne arate că Adam, Noe, Avraam, Isaac, Iacov și ceilalți patriarhi aleși de Dumnezeu pînă la Moise, ar fi serbat sîmbăta.

Dar poate va zice cineva că Avraam a păzit poruncile lui Dumnezeu. Da, le-a păzit cu mare sfințenie, de aceea a și fost binecuvîntat de Dumnezeu să fie tată a multor neamuri. Dar nu porunca sîmbetei, ci iată care porunci a auzit Avraam: *Ieși din pămîntul tău, din neamul tău și din casa tatălui tău și vino în pămîntul pe care ți-l voi arăta Eu* (Facere 12, 1); altă poruncă: *Iar legămîntul dintre Mine și tine și urmașii tăi de după tine din neam în neam, pe care trebuie să-l păziți, este acesta: toți cei de parte bărbătească ai voștri să se taie împrejur* (Facere 17, 10).

Altă poruncă dată lui Avraam este aceasta: *Să nu ți se pară grele cuvintele cele pentru prunc și pentru roabă: toate cîte-ți va zice Sarra, ascultă glasul ei* (Facere 21, 12), adică să izgonească pe roaba Agar cu fiul ei. Altădată poruncește Dumnezeu lui Avraam: *Ia pe fiul tău, pe Isaac, pe singurul tău fiu, pe care-l iubești, și du-te în pămîntul Moria și adu-l acolo ardere de tot, pe un munte pe care ți-l voi arăta Eu* (Facere 22, 2).

Așadar, după cum vedem din cele arătate pînă aici, nici una din poruncile pe care le-a primit Avraam de la Dumnezeu nu se referă la serbarea sîmbetei. Primul loc unde se vorbește în Sfînta Scriptură despre Sabat, ca zi de odihnă, este la Ieșire, unde Moise vorbește poporului în pustie, zicînd: *Iată ce a zis Domnul: Mîine este odihnă, odihna cea sfîntă în cinstea Domnului; ce trebuie copt, coaceți, ce trebuie fiert, fierbeți astăzi, și ce va rămîne lăsați să rămîna pe a doua zi* (Ieșirea 16, 23). Dacă vor zice vouă că în Decalog în porunca IV-a se scrie: *Adu-ți aminte de ziua Sîmbetei, ca să o sfințești pe ea*, și prin aceasta, vor zice că sîmbăta a existat și mai înainte de Moise ca sărbătoare, și de aceea zice: "Adu-ți aminte", apoi să le spuneți că evreii, cînd au ajuns în pustia Sin au primit porunca cea pentru ținerea Sîmbetei, Moise, pe muntele Sinai, le aduce aminte de această poruncă a Sabatului, pe care o primise înainte în pustia Sin, și nicidecum că sîmbăta a fost de la Adam pînă la Moise.

Încă și aceasta e bine să țineți minte, că sîmbăta nu s-a dat pentru toate popoarele lumii să se țină ca sărbătoare, ci numai evreilor, ca amintire de binefacerile cele mari ale lui Dumnezeu, prin care El i-a scos din robia Egiptului. Acest adevăr îl arată Sfînta Scriptură, zicînd: *Adu-ți aminte că ai fost rob în pămîntul Egiptului și Domnul Dumnezeuul tău te-a scos de acolo cu mînă tare și cu braț înalt, și de aceea ți-a poruncit Domnul Dumnezeul tău să păzești ziua odihnei și să o ții cu sfințenie* (Deuteronom 5, 15).

Deci celelalte neamuri nu au acest așezământ dat lor de la Dumnezeu de a serba ziua sîmbetei. Legea Veche a fost dată pentru un timp limitat, adică pînă era să vină *Urmașul, Căruia I s-a dat făgăduința* (Galateni 3, 19). Deci sîmbăta n-a fost dată ca sărbătoare tuturor neamurilor, nici pentru toate timpurile. Legea cea Veche, împreună cu Sîmbăta, au încetat de a mai fi întru totul valabile în Legea Darului. Acest adevăr îl arată Sfîntul Apostol Pavel, zicînd: *Trecut-a umbra Legii și Darul a venit* (Evrei 8, 5; Coloseni 2, 16-17); *Cele vechi au trecut, iată toate sînt noi* (Evrei 8, 13).

Această încetare a Legii Vechi a fost proorocită de sfinții prooroci. Despre aceasta spune marele prooroc Ieremia: *Iată vin zile, zice Domnul, cînd voi încheia cu casa lui Israel și cu casa lui Iuda un legămînt nou. Însă nu ca legămîntul pe care l-am încheiat cu părinții lor în ziua cînd i-am luat de mînă ca să-i scot din pămîntul Egiptului. Acel legămînt ei l-au călcat deși Eu am rămas în legătură cu ei, zice Domnul. Dar iată legămîntul pe care-l voi încheia cu casa lui Israel, după zilele acelea, zice Domnul: Voi pune Legea Mea înăuntrul lor și pe inimile lor voi scrie și le voi fi Dumnezeu, iar ei Îmi vor fi popor* (Ieremia 31, 31-33).

Să vedem acum în ce fel Iisus Hristos și Sfinții Apostoli au desființat Sîmbăta Legii Vechi prin învățătură și fapte. Auzim pe Mîntuitorul, zicînd: *Tatăl Meu pînă acum lucrează și Eu lucrez* (Ioan 5, 17). Cînd a zis Hristos aceste cuvinte? Cînd căutau iudeii să-L omoare, că dezlega sîmbăta (Ioan 5, 16).

Deci, dacă Mîntuitorul lucra sîmbăta, arăta că și Tatăl Său lucrează sîmbăta. Atunci care ar fi vina celor ce urmează lui Hristos care lucrează și nu țin sîmbăta? Dacă cineva ne-ar învinui că lucrăm sîmbăta, să audă unii ca aceștia, că și *iudeii căutau să-L omoare pe Iisus că dezleagă sîmbăta* (Ioan 5, 18). Auzim pe Mîntuitorul zicînd: *Dacă-Mi slujește cineva, să-Mi urmeze* (Ioan 12, 26). Și dacă Tatăl și Fiul lucrează sîmbăta, cine poate învinui pe Dumnezeu că dezleagă sîmbăta?

Cine poate să învinuiască pe creștini că urmează lui Hristos, adică dacă lucrează sîmbăta și fac ceea ce a făcut Hristos Domnul? Cîta orbire au mințile acelea, care nu văd ce a făcut Hristos sîmbăta! Oare nu sîmbăta a vindecat Mîntuitorul pe slăbănogul din Evanghelia de azi? Dar nu numai că l-a vindecat, ci l-a pus și la lucru, poruncindu-i să-și ia patul și să meargă cu el la casa sa (Ioan 5, 8-9). Vechiul Testament nu dădea voie să facă acest lucru (Ieremia 17, 21; Neemia 13, 15). Dar și orbul din naștere a fost vindecat în zi de sîmbătă (Ioan 9, 14), și omul cu mîna uscată a fost vindecat în ziua sîmbetei (Luca 6, 6-10; Matei 12, 10-13; Marcu 3, 1-5). Și femeia cea gîrboavă de 18 ani tot sîmbăta a fost vindecată de Mîntuitorul (Luca 13, 14).

Ucenicii Domnului, urmînd pilda Învățătorului Lor, mergînd sîmbăta prin lanurile de grîu, smulgeau spice și le frecau în palme spre a le mînca (Marcu 2, 23-24; Luca 6, 1-3). Cînd fariseii și cărturarii îl învinuiau pe Iisus că nu păzește sîmbăta, El le răspundea că *Fiul Omului este Domn și al sîmbetei* (Luca 6, 5) și le zicea: *Sîmbăta a fost făcută pentru om, iar nu omul pentru sîmbătă* (Marcu 2, 27). Iată de ce marele Apostol Pavel zice: *Nimeni deci să nu vă judece pentru mîncare sau băutură, sau cu privire la vreo sărbătoare, sau lună nouă, sau la sîmbete, care sînt umbră celor viitoare, iar trupul este al lui Hristos* (Coloseni 2, 16-17).

Iubiți credincioși,

Pentru a vă încredința mai bine că Iisus Mîntuitorul nostru și sfinții Săi ucenici și Apostoli, au desființat sărbătoarea sîmbetei, citiți Sfînta Scriptură în următoarele locuri: Porunca I - Matei 12, 1-3 și 10-18; Porunca a 2-a, la I Corinteni 10, 14 și I Ioan 5, 21; Porunca a 3-a, la Iacov 4, 12; Porunca a 5-a la Matei 15, 4; 19, 18; Marcu 7, 10 și Efeseni 6, 1-2; Porunca a 6-a la Matei 19, 18; Marcu 10, 19 și Romani 13, 9; Porunca a 8-a, la Matei 19, 18; Marcu 10, 19 și Romani 13, 9 și Porunca a 9-a Matei 19, 18; Marcu 10, 19 și Romani 13, 9 și Porunca a 10-a, la Romani 13, 9.

Vedeți că nici într-o parte a Sfintei Evanghelii sau în vreo epistolă a Sfinților Apostoli, nu găsim lămurire sau măcar aluzie la porunca a 4-a, despre ziua sabbatului? Acestea ne dovedesc clar că nu era obligatorie pe vremea Mîntuitorului și a Sfinților Apostoli serbarea sîmbetei pentru cei ce credeau în Hristos. Iar ca să înțelegeți că Duminica, ziua cea dintîi a săptămîinii, a luat locul

sîmbetei în Biserica creștină, să citiți în Sfînta Scriptură în aceste locuri: Ioan 20, 1-15 și 26 și veți vedea că Duminica, ziua întîi a săptămîinii, a înviat Domnul; Duminica, a 8-a zi după înviere, s-a arătat Mîntuitorul Sfinților Apostoli fiind ușile încuiate, și a fost pipăit în coastă de Toma (Ioan 20, 27); Duminică, în drum spre Emaus, Luca și Cleopa au călătorit cu Domnul (Luca 24, 13-31) Duminică la Cincizecime s-a pogorît Duhul Sfînt (Leviticul 23, 15-16; Fapte 2, 1-4); Duminica frîngeau Apostolii pîinea, adică se împărtășeau cu Sfintele Taine (Fapte 2, 46; 20, 7-12); Duminica s-a descoperit Apocalipsa Sfîntul Ioan Evanghelistul (vezi Apocalipsa 1, 10). În Duminici adunau creștinii ajutoare pentru sfinți, după porunca marelui Pavel (I Corinteni 16, 1-2).

Dar spune undeva că Dumnezeu va lăsa altă zi de sărbătoare poporului Său? Auzi ce scrie Sfînta Scriptură: *Drept aceea a lăsat Dumnezeu altă sărbătoare de odihnă poporului* (Evrei 4, 9; 4, 11; 8, 13; Apocalipsa 14, 13). Așadar în Noul Testament altă zi de odihnă este rînduită de Dumnezeu creștinilor, adică Duminica sau ziua întîia a săptămîinii. După cum vedem, multă orbire sufletească era pe vremea Mîntuitorului la farisei, cărturari și legiuitori, care, văzînd atîtea minuni și semne care se făceau de către Mîntuitorul nostru în ziua sîmbetei nu cunoșteau că Hristos este Dumnezeu, care le dăduse poruncă să serbeze sîmbăta în pustie și care acum a venit să dezlege și să desființeze sîmbăta, Legea Veche, și să așeze altă zi de sărbătoare neamului omenesc care va crede în El. Această orbire și întunecare sufletească o au toți sectarii, care, nevrînd a ține ca zi de odihnă Duminica, ziua în care a înviat Domnul, se țin de umbră și defaimă Harul Noului Așezămînt.

Iubiți credincioși,

În cele ce urmează, vom arăta și mai luminat cele despre sîmbătă și despre rătăcirea celor ce țin de sîmbăta Legii Vechi, care a fost umbră și închipuirii din Legea Harului. Acest adevăr îl arată marele Apostol Pavel cînd zice: *Nimeni deci să nu vă judece pentru mîncare sau băutură, sau cu privire la vreo sărbătoare sau lună nouă, sau la sîmbete, care sînt umbra celor viitoare, iar trupul este al lui Hristos* (Coloseni 2, 16-17).

Iată ce doresc să vă spun în această privință. Cuvîntul "sabat", "sîmbătă", din evreiește, înseamnă "odihnă". După ieșirea din Egipt, Dumnezeu a poruncit evreilor să prăznuiască ziua aceasta ca zi de amintire despre ziua a șaptea în care Dumnezeu S-a odihnit de faptele Sale după zidirea lumii (Facere 2, 2-3; Ieșirea 35, 2-3) și îndeosebi pentru a le aminti evreilor despre izbăvirea lor din robia Egiptenilor (Deuteronom 5, 13-15).

Noi creștinii, asemenea prăznuim ziua a șaptea din săptămîină, însă nu sîmbăta cea veche, evreiască, ci pe cea nouă, creștină, adică ziua Învierii, cînd s-a săvîrșit înnoirea neamului omenesc. *Dacă este cineva în Hristos, este făptură nouă* (II Corinteni 5, 17; Galateni 6, 15); *că a Lui făptură sîntem, zidiți în Hristos Iisus spre fapte bune* (Efeseni 2, 10). Prăznuim nu sîmbăta, ci Duminica, pentru că în această zi am fost izbăviți, nu din robia egipteană, în care nici noi, nici părinții noștri nu au fost vreodată; ci dintr-o robie generală și mult mai grea, din robia diavolului de care scăpăm, după cum ne învață Sfîntul Apostol Petru, prin Învierea lui Iisus Hristos (I Petru 3, 21).

În ziua aceasta și nu sîmbăta sau în altă zi, Hristos *a surpat prin moartea Sa pe cel ce are stăpînirea morții, adică pe diavolul, și a izbăvit pe acei pe care frica morții îi ținea în robie toată viața* (Evrei 2, 14-15). În ziua aceasta și nu în alta, Hristos S-a sculat *pentru îndreptarea noastră* (Romani 4, 25). *Iar dacă Hristos nu a înviat, zadarnică este credința voastră, sînteți încă în păcatele voastre* (I Corinteni 15, 17).

Iată, pentru ce noi creștinii prăznuim ziua Învierii, ca zi a noii zidiri a omului, ca ziua izbăvirii noastre și a întregii noi lumi din robia diavolului, de păcate, de blestem și de moartea cea duhovnicească. Dar poate vor zice unii sectanți că *a binecuvîntat Dumnezeu ziua a șaptea și a sfințit-o pentru că într-însa S-a odihnit de toate lucrurile Sale, pe care le-a făcut și le-a pus în rînduială* (Facere 2, 2-3). Dar în acest loc al Sfînteii Scripturi nu ne spune că Dumnezeu a poruncit oamenilor să cinstească sîmbăta. Se spune că Dumnezeu S-a odihnit în ziua a șaptea de faptele

Sale, adică El a încetat a zidi. Că *El a binecuvîntat și a sfințit ziua aceasta* pentru a aminti oamenilor despre sfîrșitul creației și atît.

În Rai pentru oameni toate zilele erau la fel, toate zile de fericire, fiind totodată și zile de muncă pentru a lucra și a păzi grădina Edenului (Facere 2, 15). Iar după căderea în păcat a primilor oameni și alungarea lor din Rai, ei trebuiau, ca pedeapsă, să lucreze și să se hrănească cu necazuri *în toate zilele vieții* lor (Facere 3, 17), prin urmare și în ziua sîmbetei. Și într-adevăr, din Sfînta Scriptură nicăieri nu se vede că strămoșii noștri: Noe, Avraam, Isaac, Iacob și alții ar fi prăznuit ziua sîmbetei.

Numai pe timpul lui Moise după ieșirea evreilor din Egipt, Dumnezeu dă evreilor în pustie, pentru prima dată poruncă despre sîmbătă (Ieșirea 16, 23-26). Și aceasta, pentru că evreii erau întotdeauna nemulțumiți, să-și amintească și să mulțumească în ziua aceasta lui Dumnezeu, Care i-a scos din robia egiptenilor (Deuteronom 5, 12-15).

Dacă scrie în Sfînta Scriptură că Dumnezeu zice prin Moise: *Adu-ți aminte de ziua odihnei* (Ieșirea 20, 8) să nu creadă cineva că serbarea sîmbetei a fost de la începutul lumii. Nu, cu adevărat. Ci de această poruncă le aduce aminte pe Sinai, că porunca Sîmbetei a fost dată puțin mai înainte evreilor în pustiul Sin, cînd erau tot sub conducerea lui Moise (vezi Ieșirea 16, 23-30) și le-a repetat pe muntele Sinai porunca pe care le-o dăduse mai înainte, în pustiul Sin, cum am arătat mai sus. De aceea a zis Dumnezeu: "Adu-ți aminte!"

Trebuie să înțelegem că evreii erau obligați să prăznuiască sîmbăta. Altfel, ei cădeau sub blestemul legii (Deuteronom 26; 27). Noi creștinii nu mai sîntem sub lege, ci sub Harul lui Hristos, Care ne-a răscumpărat din acest blestem (Romani 6, 14). Sfîntul Apostol Pavel învață că: *Hristos ne-a răscumpărat din blestemul legii, făcîndu-Se pentru noi blestem*. Ce este legea? Pentru călcările de poruncă s-a adus legea, pînă cînd era să vină Sămînța căreia i s-a dat făgăduința. Pentru aceea ne-a fost nouă legea învățătoare spre Hristos, ca din credința în Hristos Iisus să ne îndreptăm. Iar dacă a venit credința, nu mai sîntem sub Învățător, căci pe toți fiii ai lui Dumnezeu ne-a făcut, prin credința în Iisus Hristos (Galateni 3, 19-26). *Domnul a desființat vrăjmășia în Trupul Său, legea poruncilor și învățăturile ei...* (Efeseni 2, 15).

De ar zice cineva că sîmbăta este numită lege veșnică și legătură veșnică (Ieșirea 31, 16-17) și de aceea trebuie a se ține ca sărbătoare veșnică, unul ca acela să știe că Dumnezeu, fiind Creator și Legiuitor, poate să strice nu numai toate legile Sale ci și legăturile Sale, deși a spus că le dă pînă în veac (I Regi 2, 30). Legătura nu este un contract între om și Dumnezeu. Căci contractează ceva numai cei egali între ei. Legătura este manifestarea milei lui Dumnezeu și a buneii Sale voințe către om. Iar făgăduințele, legile, legăturile, poruncile, așezămintele Sale, Dumnezeu le poate schimba sau chiar nimici cu totul, dacă oamenii nu sînt vrednici de ele. Așa de pildă: "Legătură veșnică" au fost numite jertfele și alte așezăminte din Vechiul Testament (Levitic 7, 30; Ieșirea 21, 6; 40, 15) dar în Noul Testament toate sînt înlăturate.

N-a fost legătură mai mare decît legătura prin tăierea împrejur, aceasta fiind superioară sîmbetei, nu numai după timp, fiind mai veche, ci și după însemnătate. Însuși Mîntuitorul a spus că ea este mai importantă decît sîmbăta: *Moise, zice Hristos, v-a dat tăierea împrejur, nu că este de la Moise, ci de la părinți, și sîmbăta tăiați împrejur pe om. Dacă omul primește tăierea împrejur sîmbăta, ca să nu se strice Legea lui Moise, vă mîniați pe Mine că am făcut sîmbăta un om întreg sănătos?* (Ioan 7, 22-23).

Astfel, pentru tăierea împrejur se calcă sîmbăta. Și ea, de asemenea, se numește "legătură veșnică". Călcătorii ei se condamnau la moarte: *Veți tăia împrejur, a spus Dumnezeu încă lui Avraam, marginea trupului vostru și va fi semn de legătură între Mine și voi... Și va fi legătura Mea peste trupul vostru întru legătură veșnică. Și partea bărbătească ce nu-și va tăia împrejur marginea trupului său în ziua a opta, pierde-se va sufletul acela din poporul său, pentru că a călcat legămîntul Meu* (Facere 17, 11-13).

Și, iată, această "legătură veșnică" despre tăierea împrejur ce a fost mai mare decît sîmbăta este înlăturată de Sfînții Apostoli la sinodul lor, cînd creștinii din iudei au început să ceară la

creștinii din păgâni ca dînșii să păzească tăierea împrejur și legea lui Moise. Apostolii, adunîndu-se împreună, au hotărît, zicînd: *Pentru că părutu-s-a Duhului Sfînt și nouă, să nu vi se pună nici o greutate în plus afară de cele ce sînt necesare: să vă feriți de cele jertfite idolilor și de sînge și de (animale) sugrumate și de desfrîu, de care păzindu-vă, bine veți face* (Fapte 15, 28-29). Prin această hotărîre, Sfinții Apostoli au înlăturat nu numai tăierea împrejur, care era mai mare decît sîmbăta, ci și toată legea ceremonială a lui Moise, cu sărbătorile, lunile noi, sîmbetele și altele ale ei (Vezi Coloseni 2, 16-17; Galateni 5, 6; 6, 15).

De va cugeta cineva la cuvintele lui Hristos care a zis: *Să nu socotiți că am venit să stric Legea sau proorocii, nu am venit să stric, ci să împlinesc* (Matei 5, 17), va înțelege că El a ținut și sîmbăta. La aceasta trebuie să știm că Hristos a ținut sîmbăta pentru că era iudeu după trup și trebuia să se supună legii ceremoniale a lui Moise pînă la înlăturarea acestei legi; pînă la încheierea cu oamenii a Legăturii noi din Sîngele Lui (Luca 22, 20), adică pînă la vremea suferințelor Lui și a strălucitei Sale învieri, cînd a venit sfîrșitul Vechiului Testament, prezis încă de marele prooroc Ieremia (Ieremia 31, 31-32).

Atunci Hristos a stricat legea poruncilor cu dogmele Sale (Efeseni 4, 15). Pe temeiul că Hristos a ținut sîmbăta, nu putem susține că și creștinii trebuie s-o cinstească. Hristos, ca iudeu, prăznuia sărbătorile evreiești. Hristos, ca iudeu, a primit tăierea împrejur; sectanții, însă, nu se taie împrejur. Pentru ce și pînă cînd a cinstit Hristos sîmbăta s-a lămurit mai sus.

Din textele aduse din Sfînta Scriptură nu se vede că și creștinii sînt datori să prăznuiască ziua sîmbetei. În ele se vorbește despre faptul că Hristos a învățat pe evrei de obicei sîmbăta în sinagogile lor, și atît. Învăța însă sîmbăta, fiindcă atunci se adunau evreii în sinagogile lor pentru rugăciuni și Hristos putea să aibă ascultători.

Poate cineva ar zice că Hristos spunea ucenicilor Săi: *Rugați-vă ca să nu fie fuga voastră iarna, nici sîmbăta* (Matei 24, 20) și că prin aceasta Hristos ar fi arătat sfințenia sîmbetei. Trebuie să înțelegem că cuvintele acestea ale Domnului nu obligă deloc pe creștini să prăznuiască sîmbăta. Altfel, ar trebui să cinstim și să serbăm și iarna. Cuvintele acestea arată numai apropiata dărîmare a Ierusalimului și greutatea pe care puteau s-o îndure ucenicii lui Hristos, dacă această dărîmare s-ar întîmpla iarna pe neașteptate, cînd ei ar fi putut să moară de frig pe drumuri curînd, pînă la patimile și învierea lui Hristos, cînd încă nu era pe deplin înlăturată sîmbăta cea veche și în vremea cînd era greu să fugi din Ierusalim pentru că sîmbăta porțile orașului se închideau.

Iată, deci, de unde se vede că Hristos a înlăturat sîmbăta. Căci Legea lui Moise a avut *umbra bunătăților viitoare, iar nu însuși chipul lucrurilor* (Evrei 10, 1). Pentru aceasta Hristos-Mesia, venind și îndeplinind toată Legea (Matei 5, 17) și poruncile Vechiului Testament (Ioan 15, 10), El însuși a completat unele din ele și pe altele le-a schimbat. În general, a înlăturat legea poruncilor prin învățătura Sa (Efeseni 2, 15), iar sîmbăta cu totul a înlăturat-o prin cuvînt și prin fapte. Așa, de pildă, El însuși a călcat-o, vindecînd sîmbăta bolnavii și pe cel cu mîna uscată (Matei 12, 10-13), pe slăbănogul din Evanghelia de astăzi (Ioan 5, 5-16), și pe orbul din naștere, făcînd sîmbăta pentru el tină (Ioan 9, 1-16).

Toate acestea erau oprite de Legea Veche să se facă sîmbăta (Ieșirea 20, 10-13; Numeri 16, 32-36). Călcînd sîmbăta, Hristos impunea și altora să o calce. Vindecînd pe slăbănogul sîmbăta, Iisus îi spunea: *Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă. Și îndată s-a făcut sănătos omul, și-a luat patul și umbla și era acea zi sîmbăta*.

Sîmbăta evreiască este numită de Sfîntul Apostol Pavel "umbră", adică ceva ce nu înseamnă nimic, fără nici un folos, pentru că, cuvîntul "umbră" în Sfînta Scriptură, cînd se vorbește despre Vechiul Testament, înseamnă ceea ce e destinat spre înlăturare (Evrei 10-1, 4-5, 13).

Iubiți credincioși,

Întrucît unii din creștini s-au rupt de Biserica lui Hristos și cinstesc sabatul Legii vechi, în loc de Duminică, ziua Învierii lui Hristos, am căutat să vă explic la Evanghelia de astăzi ce

însemnătate a avut sabatul iudaic, cât a fost respectat, când și de ce a fost schimbat cu ziua Duminicii de Însuși Hristos și Sfinții Săi Apostoli.

Noi, fiii Bisericii Ortodoxe, dacă vrem să ne mântuim, sîntem datori să ascultăm de ea. Să împlinim cu sfințenie poruncile Domnului din Sfînta Evanghelie, și să nu urmăm sfaturile credincioșilor răzvrătiți, care s-au lepădat de Biserică, de sfînta Duminică, de bucuria Învierii, de preoți, de cruce și de sfintele icoane și cinstesc sîmbăta ca zi de odihnă. Să rămînem în casa Domnului și în mîntuitoarea bucurie a Învierii lui Hristos. Căci mai mare este ziua Învierii decît ziua odihnei.

Aici în Biserică se află lacul Vitezda, adică Taina Botezului prin care ne facem fii ai lui Dumnezeu după har, nou născuți. Aici se află apa cea tămăduitoare de boli, adică Taina Spovedaniei, a pocăinței cu lacrimi, prin care ne vindecăm sufletul de rănila păcatelor. Aici se săvîrșește Taina Sfîntului Maslu, prin care mulți bolnavi se vindecă și se ușurează. Să nu spunem "că nu avem om să ne arunce" în apa aceasta tămăduitoare. Preoții Bisericii sînt cei ce ne botează, ne dezleagă de păcate, se roagă pentru mîntuirea noastră și ne conduc pe calea mîntuirii.

Să cinstim cu vrednicie, cu rugăciuni și fapte bune sfînta zi a Duminicii ca să auzim și noi cuvîntul cel mîntuitor al lui Hristos: "Iată te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greșești ca să nu-ți fie ție ceva mai rău". Amin.

Hristos a înviat!

Predică la Duminica Samarinenții **(Despre rugăciunea în duh și în adevăr)**

*Zis-a un bătrîn: "Precum vederea este mai mare decît toate simțurile,
așa și rugăciunea este mai mare decît toate faptele cele bune" (Pateric, cap. 22)*

Hristos a înviat !

Iubiți credincioși,

Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, venind în lume, și pururea însetînd de mîntuirea sufletelor omenești, umblînd prin locurile Palestinei, a ajuns și la o cetate a Samariei, care pe atunci se chema Sihar. Acolo, prin pronia Sa nemărginită a făcut a se întîlni cu o femeie din acea cetate la fîntîna lui Iacob. În convorbirea cu ea, prin înțelepciunea Sa negrăită, o aduce la cunoștința adevărului și printre alte învățături tainice pe care i le dă, îi vorbește și despre adevărata închinăciune făcută în duh și în adevăr, zicîndu-i: *Vine ceasul și acum este, cînd adevărații închinători se vor închina Tatălui în duh și în adevăr* (Ioan 4, 23).

Fiindcă ne va fi cuvîntul în predica de azi despre rugăciunea făcută în duh și în adevăr, să vedem ce înseamnă a ne ruga în duh? A ne ruga în duh înseamnă a ne înălța cu mintea și cu sufletul

către Dumnezeu în vremea rugăciunii. Numai rugăciunea făcută cu mintea din adâncul inimii se poate chema cu adevărat rugăciune duhovnicească, adică făcută în duh. Ce înseamnă a ne ruga în adevăr? Înseamnă a ne ruga cu lucrarea cea adevărată a tuturor poruncilor dumnezeiești, adică a tuturor faptelor bune, deoarece omul este îndoit, fiind alcătuit din suflet și din trup. Când mintea se înalță nevăzut la Dumnezeu în vremea rugăciunii, iar trupul, care este partea văzută se ostenește la lucrarea poruncilor lui Dumnezeu, atunci creștinul devine adevărat închinător al lui Dumnezeu în Duh și în adevăr. Nimeni nu se poate ruga în duh și în adevăr, de se va ruga numai cu mintea sa și nu va lucra și cu trupul său la facerea poruncilor lui Dumnezeu, căci poruncile lui Dumnezeu sînt adevărul, după mărturia Sfintei Scripturi care zice: *Toate poruncile Tale sînt adevăr* (Psalm 118, 86).

Dar chiar dacă ar lucra cineva poruncile lui Dumnezeu și s-ar ruga cu mintea din inimă, nu va putea avea pe Dumnezeu aproape de el de nu va avea și dreapta credință și de nu îl va mărturisi prin cuvintele și faptele sale, după învățătura apostolică a Bisericii Ortodoxe. Acest lucru ni-l arată Duhul Sfânt cînd zice: *Aproape este Domnul de toți cei ce Îl cheamă pe El întru adevăr* (Psalm 144, 18).

Rugăciunea în duhul sau în duh, este rugăciunea cea gîndi-toare, adică tainică, pe care o face omul cu mintea, în inima sa. Cînd ne rugăm cu mare credință și evlavie și cînd, cu darul lui Dumnezeu, se unesc gîndurile minții cu simțurile inimii noastre în timpul rugăciunii iar ochii ne izvorăsc lacrimi, atunci ne rugăm în duh și în adevăr, adică din inimă. Aceasta este cea mai înaltă treaptă a rugăciunii creștine.

Cînd auzim pe marele Apostol Pavel, zicînd: *Mă voi ruga cu duhul, dar mă voi ruga și cu mintea* (I Corinteni 14, 15), să înțelegem că despre rugăciunea în duh și în adevăr vorbește aici, care este tot una cu rugăciunea duhovnicească ce se face de cineva cu mintea în inima sa. La fel, cînd auzim pe Mîntuitorul, zicînd: *Tu însă cînd te rogi, intră în cămara ta și, închizînd ușa ta, roagă-te Tatălui tău, Care este în ascuns, și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție* (Matei 6, 6), să știm și să înțelegem că despre rugăciunea cea tainică și gînditoare pe care o face omul cu mintea în cămara inimii sale, este vorba.

Despre aceeași înaltă rugăciune, vorbește Sfîntul Apostol Pavel cînd zice: *Vreau să grăiesc cinci cuvinte cu mintea mea, ca să învăț și pe alții decît zeci de mii de cuvinte într-o limbă străină* (I Corinteni 14, 19). La aceasta ne îndeamnă și psalmistul care zice: *Dintru adînc am strigat către Tine, Doamne, Doamne, auzi glasul meu*. Același lucru ne spune și înțeleptul Solomon, zicînd: *Eu dorm, dar inima mea veghează* (Cîntarea Cîntărilor 5, 2). Căci, altoindu-se rugăciunea în inima noastră prin Duhul Sfînt, face ca inima să se roage neîncetat, după porunca dată de marele Apostol Pavel, care a zis: *Neîncetat vă rugați* (I Tesaloniceni 5, 17). Cu această rugăciune duhovnicească din inimă se ruga și psalmistul David, zicînd: *Strigat-am cu toată inima mea: Auzi-mă Doamne! Îndreptările Tale voi căuta* (Psalm 118, 145).

Cu această rugăciune făcută cu duhul s-a rugat Ana proorocița, fiind îndurerată, care *grăia întru inima sa și buzele ei numai se mișcau, dar glasul ei nu se auzea* (I Regi 1, 13). Cu această rugăciune s-a rugat Moise, fiind cu poporul în primejdie la ieșirea din Egipt, și cu toate că nimeni nu auzea rugăciunea lui, Dumnezeu, luînd aminte la graiurile inimii lui, i-a zis: *Ce strigi așa către Mine?* (Ieșirea 14, 15). Cu această rugăciune făcută în duh, s-a rugat însăși Preasfînta și Preacurata Fecioară Maria, în sfînta sfintelor, timp de 12 ani, fiind povățuită la aceasta de însuși Sfîntul Duh.

Aceste mărturii vrednice de crezare din Sfînta Scriptură și de la Sfînții Părinți, despre rugăciunea în duh, adică despre rugăciunea duhovnicească a inimii, amintite mai sus, sînt destule pentru a ne îndemna și pe noi să ne rugăm lui Dumnezeu ziua și noaptea cu gura, cu mintea și mai ales cu inima. Dacă păstrăm cu sfințenie dreapta credință și sîntem fii credincioși ai Bisericii Ortodoxe și dacă știm că poruncile lui Dumnezeu sînt adevărul, după cuvîntul psalmistului: *Legea Ta este adevărul* (Psalm 118, 142), apoi să ne închinăm lui Dumnezeu cu duhul și cu adevărul, adică cu mintea pogorîtă în inimă și de aici "să înălțăm rugăciuni lui Dumnezeu, deoarece inima este cămara minții", spune Sfîntul Isaac Sirul.

Dar și cu trupul trebuie să ne silim a lucra poruncile lui Dumnezeu, precum a poruncit Mântuitorul ucenicilor Săi, *învățându-i să păzească toate câte v-am poruncit vouă* (Matei 28, 20). Cine ar îndrăzni să creadă că se poate ruga în duh și în adevăr, fără a lucra și toate faptele bune, unul ca acesta este asemenea celui ce zice că poate zbura numai cu o aripă sau poate merge cu un singur picior.

Iubiți credincioși,

Pînă aici am vorbit pe scurt despre sfînta rugăciune, despre felul cum trebuie să ne rugăm lui Dumnezeu în duh și în adevăr. La aceasta am fost îndemnat să vorbesc de femeia samarineancă din Evanghelia de astăzi, care, deși păgînă, L-a întrebat pe Iisus Hristos la fîntîna lui Iacob, unde și cum trebuie să se roage (Ioan 4, 19-24).

Să vedem cine era această femeie și cum a fost cîștigată de Mântuitorul pentru Împărăția Cerurilor. Samarineanca, și toți locuitorii din provincia Samaria, făceau parte dintr-un fel de sectă a Vechiului Testament, separîndu-se de templul din Ierusalim și respectînd numai primele cinci cărți ale lui Moise. De aceea, între iudei și samarineni era o veche dușmănie, încît nici nu vorbeau unii cu alții. De aceea a și refuzat să-I dea apă Mântuitorului însetat, care i-a zis: *Dă-Mi să beau!* Pe lîngă credința ei rea, samarineanca era și o femeie păcătoasă, căci trăise mai înainte cu cinci bărbați în desfrîinare și acum avea al șaselea bărbat. Însă, cu toate că era eretică în credință și desfrînată în fapte, ea aștepta venirea Mântuitorului în lume, era însetată de "apa vie" a credinței în Hristos și se interesa cum să se roage cu adevărat lui Dumnezeu.

Să vedem acum în ce fel a vînat la credință pe samarineanca aceasta păgînă și păcătoasă.

Mai întîi, Domnul i-a făgăduit femeii "apa cea vie", adică învățătura Sfintei Evanghelii. Și după ce femeia a crezut în puterea mîntuitoare a Evangheliei, îi zice Mântuitorului cu glas smerit și rugător: *Doamne, dă-mi această apă, ca să nu mai însetez* (Ioan 4, 15). Astfel, cuvintele Domnului, atingîndu-se ca o săgeată de inima samarinencii, i-au deșteptat credința în suflet. Dar pentru mîntuirea ei nu era de ajuns numai credința dreaptă în Dumnezeu. Îi mai trebuia și fapta bună, căci credința, dacă nu are fapte, este moartă (Iacob 2, 17). Și cum a întors Domnul inima femeii păcătoase în smerenie și în căința păcatelor? Prin mărturisire. Prin cîteva cuvinte, cu multă iscusință duhovnicească, Mântuitorul i-a îndemnat conștiința să-și mărturisească singură păcatele. Căci după ce i-a zis femeii: "Mergi și cheamă pe bărbatul tău și vino aici", samarineanca a mărturisit: "Nu am bărbat". Adică sînt o femeie păcătoasă. Am trăit în desfrîinare cu cinci bărbați și acum trăiesc în fărădelegi cu altul!

Vedeți cum vînează Hristos sufletele noastre pe calea mîntuirii? Vedeți cît de mare este puterea spovedaniei? Nu ne cere Mântuitorul decît două virtuți principale: credință tare în Dumnezeu, și pocăință, adică mărturisirea păcatelor noastre cu căință și înnoirea vieții prin fapte bune. Pe amîndouă acestea le-a îndeplinit femeia samarineancă, căci a crezut că Hristos este Mesia, Mântuitorul lumii, și-a recunoscut păcatele și a cerut "apa cea vie", adică botezul creștin, harul Duhului Sfînt și învățarea Evangheliei. Dar nu s-a oprit aici, ci a căutat să adauge și o altă faptă bună, obligatorie pentru noi toți, pentru fiecare creștin, adică mărturisirea Evangheliei lui Hristos. Căci, fugind în familie și în satul natal, în cetatea ei, Sihar, umbla pe toate ulițele și striga în auzul tuturor: *Veniți de vedeți un om care mi-a spus toate câte am făcut. Nu cumva acesta este Hristosul? Și au ieșit din cetate și veneau către El* (Ioan 4, 29-30). Vedeți cum o femeie păcătoasă a reușit să tragă la credință în Hristos o întreagă cetate? Oare noi toți, mamele și credincioșii noștri, dacă ar mărturisi cu tărie cuvîntul Evangheliei în casele și familiile lor, n-ar putea aduce măcar pe copiii și soții lor în sărbători la biserică sau la spovedanie în Sfintele Posturi? Dar cît de puțin își împlinesc credincioșii noștri această datorie! Însă femeia samarineancă nu s-a oprit aici. Ci, așa cum citim în Viețile Sfînților, pe 26 februarie, și în cărțile de cult ale Bisericii Ortodoxe, ea s-a botezat în numele Preasfîntei Treimi, primind numele de Fotinia. Împreună cu ea s-au botezat fiii ei Iosif și Fotinos și surorile ei Fotis și Fotos. Apoi rîvnind pentru Hristos, au plecat toți la Cartagina și de

acolo la Roma, predicînd cu bărbăție cuvîntul Evangheliei și convertind pe mulți să creadă cu tărie în Hristos. Auzind de aceasta împăratul roman Neron, i-a aruncat pe toți în temniță, chinuindu-i cumplit. Apoi văzînd că nici unul nu se leapădă de Hristos, a poruncit să li se taie capetele și se face pomenirea lor la 26 februarie.

Iubiți credincioși,

Convorbirea Domnului nostru Iisus Hristos cu femeia samarineancă la fîntîna lui Iacob este o lecție de catehizare creștină și o călăuză pe calea mîntuirii pentru noi toți. În această Evanghelie, preoții învață cu cîtă înțelepciune trebuie să cîștige sufletele oamenilor pentru viața veșnică, știind că nu este meșteșug mai mare și mai greu decît acela de a vîna pe cei păcătoși la pocăință. În Evanghelia de astăzi, creștinii buni învață că "apa cea vie", dătătoare de viață a credinței ortodoxe și toate izvoarele mîntuirii se află numai la fîntîna vieții care este Biserica. Aici ne așteaptă Hristos să venim să ne închinăm, să ne rugăm, și să-L lăudăm, să ne mărturisim păcatele și să-I cerem iertare și mîntuire.

Aici, la Biserică, păcătoșii vorbesc de Dumnezeu, își recunosc păcatele, se spovedesc, cer canon de iertare și așteaptă cu smerenie și speranță Sfînta Împărtășanie, iertarea păcatelor. Aici cei necredincioși și răucredincioși se convertesc la dreapta credință ca femeia samarineancă, cer de la Hristos apa cea vie a credinței. Aici, mai ales aici la Biserică, învățăm să ne rugăm în duh și în adevăr, învățăm să ne mărturisim și să ne plîngem păcatele, învățăm să ne smerim și să ne iubim unii pe alții. Aici învățăm cum putem convinge și aduce la Hristos pe frații noștri care zac în întunericul păcatelor și al nepocăinței.

La Biserică învățăm a mărturisi pe Hristos pe pămînt, învățăm a ne ruga în duh și în adevăr și a dobîndi viața veșnică. Deci să venim regulat la Sfînta Biserică și să lucrăm cu rîvnă ogorul mîntuirii noastre, știind că nu este mîntuire în afară de Biserică. Iată, Hristos ne așteaptă la fîntînă, ne cheamă la Biserică, ne învață să ne rugăm, ni se descoperă prin învățătura Sfintei Evanghelii, ne ajută să ne curățăm de patimi, ne hrănește și ne adapă cu Trupul și Sângele Său din sfîntul potir și ne dă putere de sus să ne pocăim. Să părăsim păcatele și să urmăm lui Hristos pentru a ne învrednici de împărăția Lui în vecii vecilor. Amin.

Hristos a înviat!

Predică la Duminica Orbului (Despre orbirea sufletească)

Spre judecată am venit în lumea aceasta, ca cei care nu văd să vadă, iar cei ce văd să fie orbi
(Ioan 9, 39)

Hristos a înviat !

Iubiți credincioși,

Multe învățături de tot felul putem scoate din Sfînta Evanghelie de azi, de vom cerceta textul ei cu luare aminte. Una dintre aceste învățături este cea despre orbirea duhovnicească a omului rob de păcate.

Cîtă orbire spirituală era în mintea cărturarilor și fariseilor, care, nu numai că nu credeau în minunile mai presus de fire făcute de Hristos Domnul, ci și hulă mare aduceau asupra Lui, zicînd că, cu Beelzebut, domnul demonilor scoate pe demoni (Marcu 3, 22). Atîta orbire era în mintea lor, încît ochi avînd, nu vedeau și urechi avînd, nu auzeau. De aceea Domnul îi numește "farisei orbi" (Matei 23, 26).

Despre această orbire spirituală a cărturarilor și fariseilor, a arhiereilor și legiuitorilor iudei și despre pedeapsa ce-i așteaptă pentru aceasta zice proorocul David prin Duhul Sfânt: *Să se întunece ochii lor ca să nu vadă și spinarea lor pururea o gîrbovește* (Psalm 68, 27). Și marele prooroc Isaia a proorocit despre orbirea spirituală a poporului lui Israel, zicînd: *Dumnezeu le-a dat duh de împietrire, ochi ca să nu vadă și urechi ca să nu audă pînă în ziua de azi* (Isaia 56, 10). Și iarăși: *Că s-a învîrtoșat inima poporului acestuia și cu urechile sale greu a auzit și ochii săi i-a închis, ca nu cumva să vadă cu ochii și cu urechile să audă și cu inima să înțeleagă și să se întoarcă la Mine și să-I vindec* (Isaia 6, 10).

Dar din ce se naște orbirea sufletească în mintea omului? Aceasta vine asupra omului din mai multe pricini. Mai întîi ca urmare a faptelor rele. Acest lucru îl arată Mîntuitorul cînd zice: *Lumina a venit în lume, dar oamenii au iubit întunericul mai mult decît Lumina, căci faptele lor erau rele. Că oricine face cele rele urăște Lumina, pentru ca faptele lui să nu se vădească* (Ioan 3, 19-20). Orbirea spirituală vine de la diavol.

Orbirea spirituală vine din necredință și din împotrivirea față de Dumnezeu. Acest lucru îl spune proorocul Isaia, zicînd: *Toată ziua întindeam mîinile mele către un popor neascultător și împotrivă grăitor* (Isaia 65, 2). De aceea Dumnezeu le-a dat duh de împietrire ca să nu vadă cu ochii și cu urechile lor să nu audă pînă în ziua de azi (Deuteronom 29, 4). Orbirea spirituală vine și din necredință și învîrtoșarea inimii, cum arată Sfînta Scriptură, zicînd: *Du-te și spune poporului acestuia: Cu auzul veți auzi și nu veți înțelege și uitîndu-vă vă veți uita, dar nu veți vedea. Că inima poporului acestuia s-a învîrtoșat și cu urechile sale greu a auzit și ochii săi i-a închis, ca nu cumva să vadă cu ochii și să audă cu urechile și cu inima să înțeleagă și să se întoarcă la Mine și să-l vindec* (Isaia 6, 9-10).

Am arătat că una din pricinile orbirii spirituale este păcatul. Acum să vedem de ce păcatul aduce orbirea sufletului și întunecarea minții omului. Iată de ce. Păcatele după mărturisirea Sfintei Scripturi se numesc "lucruri ale întunericului" (Isaia 29, 15; Romani 13, 12; Efeseni 5, 11). Ca lucruri ale întunericului, păcatele, de orice fel ar fi, aduc în mintea omului întuneric, tulburare, boală și orbire duhovnicească. Prin ce putem izgoni din mintea noastră întunericul păcatului? Prin părăsirea păcatului, prin ascultarea cuvintelor lui Dumnezeu, prin post, rugăciune, pocăință cu lacrimi și spovedania sinceră la duhovnic și prin lucrarea poruncilor lui Dumnezeu. Prin aceste fapte bune, fiecare om oricît de păcătos ar fi, vine la lumina cunoștinței și se apropie de Dumnezeu, devenind dintr-un om întunecat și păcătos, un vas ales al lui Dumnezeu și un fiu al împărăției cerurilor.

Orbirea spirituală vine uneori la om și prin îngăduința și puterea lui Dumnezeu. Acest lucru s-a arătat la mulți oameni aleși de Dumnezeu. Dar mai luminat vedem aceasta la alegerea Marelui Apostol Pavel, care mai înainte de chemarea sa se numea Saul și prigonea foarte mult Biserica lui Hristos (Fapte 9, 1-22).

Iubiți credincioși,

Să întoarcem acum cuvîntul la orbirea sufletească din zilele noastre. Toți am văzut oameni orbi, fie din naștere, fie din accidente, fie în urma unor boli grele. Ori de cîte ori vedem un orb, ne cuprinde pe fiecare un sentiment de milă, ba cîteodată ne dau și lacrimile. El nu poate merge singur, nu poate vedea cerul, soarele și frumusețea florilor. Nu poate privi icoana și crucea la care se închină, nici fața mamei, a copiilor și a semenilor săi. Orbul nu poate citi o carte sfîntă, nu poate lucra mai nimic și se simte o povară pentru familie și societate, căci trăiește mai mult din mila altora.

Un asemenea om orb la ochii trupului este vrednic de jale, de îndurarea tuturor. Dumnezeu însă, mîngîie pe cei fără vedere cu alte daruri: cu multă înțelepciune, cu vorbire frumoasă, cu smerenie, cu darul lacrimilor și adeseori cu darul cîntării frumoase. Căci Creatorul a toate, prin

dumnezeiasca pronie, are milă de zidirea Sa. De aceea zice Duhul Sfânt, prin gura psalmistului: *Domnul înțelepțește orbii!* (Psalm 145, 8).

Mult mai grea și mai vrednică de plîns este însă orbirea minții, a inimii, a voinței și conștiinței. Căci și sufletul este cu mult mai de preț decît trupul. De aceea zice Mîntuitorul: *Ce-i folosește omului să cîștige lumea întreagă, dacă își pierde sufletul? Sau ce ar putea să dea omul, în schimb pentru sufletul lui?* (Marcu 8, 36-37). Sufletul fiind creat de Dumnezeu veșnic, orbirea sufletească este una din cele mai grele boli care duce la pierderea sufletului și la osînda lui veșnică. De aceea și vindecarea acestei boli este cu mult mai grea și mai importantă decît vindecarea orbirii trupesti.

Ce înțelegem prin orbirea sufletească sau duhovnicească? Înțelegem întunecarea și înrobirea sufletului prin tot felul de păcate sufletești și trupesti. Adică trufia minții, împietrirea inimii, slăbirea voinței și a conștiinței, necredința, îndoiala în credință, sectarismul, deznădejdea, mîndria, sinuciderea, uciderea sufletească și trupestă, avortul, ura și mînia dintre oameni, divorțul, desfrîul, minciuna, iubirea de averi, zgîrcenia, lăcomia, beția, lenea și altele. Toate păcatele sînt boli ale sufletului care îl aruncă în orbire și nesimțire, iar trupul în boli grele și fără leac. Și dacă nu părăsim păcatele care ne robesc prin căință, spovedanie și înnoire duhovnicească, orbirea sufletului, ca orice boală, duce la moartea sufletească și la osînda sufletului în chinurile iadului.

Oare ce este creștinul care își schimbă credința în Dumnezeu și părăsește biserica întemeiată de Hristos și de Sfinții Apostoli și se duce la secte religioase de tot felul, dacă nu orb la suflet? Ce este creștinul care nu vine cu anii la sfînta biserică, nu se roagă, nu citește cărți sfînte și amîină pocăința și spovedania pînă în ceasul morții, dacă nu un bolnav și orb sufletește? Ce este omul care se numește creștin doar cu numele și își cheltuiește timpul, averea și sănătatea în griji trecătoare și în păcate de moarte, dacă nu un om nefericit și orb la suflet? Ce este creștinul care n-a citit măcar odată Sfînta Scriptură, mai ales Noul Testament și alte cărți creștinești de învățătură, care călăuzesc și luminează mintea și sufletul spre Hristos, dacă nu un om nefericit și lipsit de lumina cunoștinței și a bucuriei duhovnicești? Ce este creștinul care își risipește viața în beții și desfrînări, în certuri și divorțuri, în judecăți și ură, dacă nu un om slab în credință și amăgit de diavoli, un om orb și bolnav la suflet, care umblă pe calea pierzării și nu mai este în stare să se scoale din păcate, să se pocăiască și să-și mîntuiască sufletul?

Cîtă orbire și necredință nu au acei soți care se căsătoresc doar din plăcere, pentru păcate și nu vor să nască copii, sau dacă îi nasc, îi smintesc cu viața lor și nu le dau o educație sănătoasă, creștinească? Și doar vedem cîte neînțelegeri și divorțuri, cîte avorturi, beții și lipsă de educație religioasă, destramă astăzi unitatea familiilor noastre, a acestor celule vii ale vieții și societății. Și toate aceste păcate ne robesc din cauza orbirii noastre sufletești. Din cauza nepăsării, a necredinței unora în Dumnezeu, a lipsei de educație creștină, de cunoaștere a Evangheliei, din cauza lipsei de la viața Bisericii, a amînării spovedaniei, a lipsei unui duhovnic bun, și a uitării multora de moarte și de judecata ce ne așteaptă.

Iată, deci, ce este orbirea sufletească și cît de mult ne robește pe toți. Pe unii cu păcate trupesti, pe alții cu cele sufletești și pe toți cu împietrirea inimii, cu lipsa rugăciunii, cu uitarea de Dumnezeu și cu mulțimea grijilor pămîntești. În fața Mîntuitorului care ne va judeca, nu este nimeni bun, nimeni drept, curat și vrednic de viața viitoare.

Ce trebuie să facem deci? Cum ne putem vindeca de această cumplită nesimțire a inimii, de robia patimilor și de orbirea sufletelor noastre? Prin părăsirea păcatelor care ne robesc, prin întoarce-rea din nou la Hristos, la biserică, la rugăciuni, la smerenie și pocăință. Adică să facem ce a făcut orbul din Evanghelia de azi, pe care l-a întrebat Hristos: *Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu?* Și el a răspuns din toată inima: *Cred, Doamne. Și s-a închinat Lui!* (Ioan 9, 38).

Ne întreabă și pe noi astăzi Hristos: "Creștinilor, credeți voi cu tărie în Hristos, Mîntuitorul lumii? Păziți poruncile Lui? Credeți voi în Sfînta Evanghelie ca să aveți viața veșnică? Credeți voi că Dumnezeu a creat lumea, că are milă de ea și El singur o poate salva de la distrugere și moarte?" De răspunsul pe care îl vom da, depinde mîntuirea sau osînda fiecăruia dintre noi.

Iar dacă credem în Fiul lui Dumnezeu cu tărie, atunci să împlinim poruncile Lui și să facem ce a făcut orbul din Evanghelie. Că după ce i-a pus tină pe ochi l-a trimis să se spele la izvorul Siloam din apropiere și îndată s-a vindecat și a văzut. Tina de pe ochii sufletului este necurăția păcatelor noastre, de care ne curățim prin baia lacrimilor și a spovedaniei. Să ascultăm de Hristos și să facem ce ne poruncește El. Să ne spălăm ochii sufletești, adică mintea, inima și voința prin rugăciune, pocăință și milostenii, și atunci ne vom vindeca sufletul ca și orbul din Sfânta Evanghelie.

Iubiți credincioși,

Viața pămîntească este scurtă și plină de suferință și amăgitoare, iar viața cerească este binecuvîntată și plină de fericire veșnică. Să părăsim păcatele care ne orbesc și ne ucid sufletul și să ne reîntoarcem la Hristos. Nu-i de ajuns să facem o cruce și să zicem: "Doamne, Doamne!" Ni se cere o profundă înnoire duhovnicească a vieții. Ni se cere să aruncăm de pe ochii sufletului tina patimilor de pînă acum, spălîndu-ne la apa Siloamului, adică la baia spovedaniei, apoi să intrăm sub ascultarea lui Hristos și a Bisericii pe care a întemeiat-o pe pămînt. Smerindu-ne, rugîndu-ne, împăcîndu-ne unii cu alții, mergînd regulat la biserică, făcînd milostenie după putere, crescîndu-ne copiii în dreapta credință și în iubire de Dumnezeu, devenim creștini buni, fii adevărați ai Bisericii Ortodoxe și moștenitori ai împărăției Cerurilor. Amin.

Hristos a înviat!

Predică la Duminica Sfinților Părinți de la Sinodul I Ecumenic

(Despre păstrarea dreptei credințe)

Trei sînt care mărturisesc în cer: Tatăl, Cuvîntul și Duhul Sfînt și Acești trei Una sînt! (I Ioan 5, 7)

Hristos a înviat !

Iubiți credincioși,

Astăzi, în Duminica a 7-a după Sfintele Paști, Biserica Ortodoxă prăznuiește primul Sinod Ecumenic al lumii creștine, care a avut loc în anul 325 în orașul Niceea, pentru a condamna erezia, adică învățarea greșită, eretică a lui Arie. Sinodul s-a organizat de Sfîntul Împărat Constantin cel Mare cu mama sa Elena, la cererea Sfinților Părinți de atunci, fiind primul împărat creștin din lume (306-337).

Ce este un sinod ecumenic? Este adunarea tuturor marilor ierarhi ortodocși - episcopi, mitropoliți și patriarhi din toată lumea, cu scopul de a discuta unele învățături de credință creștină neclare încă, și de a le fixa în legi fixe, neschimbabile, numite dogme. De asemenea, un sinod ecumenic judecă și condamnă toate abaterile de credință, străine de învățătura Sfintei Evanghelii și a Sfinților Părinți și exclude din Biserică, adică dă anatema, pe toți ereticii care sfișie unitatea de credință a Bisericii, simbolizată prin cămașa de in a Domnului, făcută dintr-o sigură bucată, cum zice în Sfînta Evanghelie: *Cămașa era fără cusătură, de sus țesută în întregime* (Ioan 19, 23). Prin cuvîntul "sinod" înțelegem adunare, consiliu; prin cuvîntul "erezie" înțelegem părerea sau

învățătura particulară a cuiva despre Dumnezeu, împotriva învățăturii adevărate a Bisericii lui Hristos.

De ce a avut loc Sinodul I Ecumenic? Care a fost pricina care i-a silit pe Sfinții Părinți să se adune la un loc și să apere dreapta credință? Pricina a fost apariția unui mare eretic, anume Arie, care învăța pe creștini o credință nouă, zicând că Fiul lui Dumnezeu nu ar fi de o ființă cu Tatăl și că a "fost un timp când Fiul nu era". El numea pe Iisus Hristos "creatură superioară", "cea dintîi dintre creaturi". Acest eretic era un preot din Alexandria Egiptului, foarte mîndru și neascultător, însă bun predicator, care a trăit în secolele III-IV. Erezia lui s-a răspîndit în cîțiva ani atît de mult încît rupsese Biserica în două și amenința să se răspîndească în tot imperiul roman de răsărit și de apus.

Sfinții Părinți, nemaiputînd răbda hulele lui Arie împotriva Mîntuitorului și a Preasfintei Treimi, au cerut ajutorul drept credinciosului împărat Constantin cel Mare, ca să contribuie cu puterea sa imperială la liniștirea Bisericii lui Hristos și condamnarea învățăturii hulitoare a lui Arie și a discipolilor săi. Inspirat de Duhul Sfînt, marele împărat creștin a hotărît să organizeze primul Sinod Ecumenic la Niceea în anul 325 pe cheltuiala imperiului, fiind invitați toți marii ierarhi ai Bisericii creștine din Răsărit și din Apus. Astfel au luat parte 318 Sfinți Părinți la care s-a adăugat și o delegație a Papei Silvestru I al Romei, pentru că pînă în anul 1054, Biserica creștină era una, nedespărțită în două - cea Ortodoxă de Răsărit și cea Romano-Catolică de Apus. De aceea și sinoadele pînă la dezbinarea Bisericii se numesc "ecumenice", adică generale, pentru că au luat parte la ele și ierarhi din partea Bisericii Romei.

Sinodul de la Niceea a fost deschis chiar de Sfinții Împărați Constantin și Elena și a durat toată vara. În timpul sinodului, la care a fost de față și ereticul Arie cu ai lui, Sfinții Părinți s-au ostenit mult să întoarcă peeretici la ortodoxie, dar ei n-au vrut să asculte. Ba s-a întîmplat ca în timpul discuțiilor, Sfîntul Ierarh Nicolae să-i dea o palmă lui Arie căci nu putea răbda hulele lui. Atunci Sfîntul Constantin cel Mare a poruncit să i se ia omoforul și Evanghelia și să fie aruncat în temniță pentru că a îndrăznit să lovească. Noaptea însă i s-a arătat Mîntuitorul în temniță și i-a dat din nou Evanghelia în mîini, iar Maica Domnului i-a pus omoforul pe piept. Dimineață, auzind împăratul acestea, l-a adus pe Sfîntul Nicolae iarăși la sinod și își cereau iertare toți de la el, văzînd rîvna și răbdarea lui pentru credință.

La fel și Sfîntul Ierarh Spiridon, căutînd să lămurească pe Arie despre taina Preasfintei Treimi și cum că toate cele trei persoane sînt de o ființă și de aceeași cinste, a luat o cărămidă arsă și, făcînd semnul sfintei cruci, cînd a strîns cărămida, focul care a ars-o s-a ridicat în sus, apa a curs pe pămînt și lutul a rămas în mîna lui. Cărămida era simbolul Preasfintei Treimi. Focul închipuia pe Tatăl, lutul pe Fiul întrupat și apa pe Duhul Sfînt, Mîngîietorul care a fost trimis în lume.

În timpul sinodului cei 318 Sfinți Părinți au dat anatema pe ereticul Arie și învățăturile sale hulitoare de Dumnezeu. Părinții au dogmatizat că cele trei persoane ale Preasfintei Treimi: Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, sînt de o ființă și nedespărțite. Tot la acest sfînt sinod s-a întocmit partea întîi a Crezului, primele șapte articole despre Tatăl și Fiul. Ultimile cinci articole despre Sfîntul Duh aveau să se întocmească la Sinodul II Ecumenic din anul 381. Crezul cuprinde pe scurt dogmele credinței ortodoxe, și se rostește zilnic în biserici și prin casele creștinilor ca o mărturisire a dreptei credințe apostolice.

Deși Arie a fost surghiunit în sudul Dunării el nu a vrut să asculte de Biserică, ci mai mult căuta să semene între creștini învățătura sa hulitoare. De aceea a fost greu pedepsit de Dumnezeu, încît i s-au vărsat măruntaiele și a murit cumplit, spre veșnică osîndă în gheena iadului.

Iubiți credincioși,

Cu toate că ereticul Arie, cel mai mare eretic din lumea creștină, ca și eresul său, au dispărut, de-a lungul secolelor Biserica lui Hristos a fost lovită mereu de noi secte și erezii, unele mai periculoase decît altele. Cea mai grea dezbinare a Bisericii creștine a fost în anul 1054 cînd a avut

loc marea schismă (ruptură) între Răsărit și Apus, luînd astfel naștere două Biserici separate: cea Ortodoxă cu centru la Constantinopol și cea Romano-Catolică cu centru la Vatican (Roma). La rîndul ei Biserica Catolică a mai fost lovită de încă două eresuri și sciziuni. Este vorba de eresul lui Luther, al doilea Arie, și de Calvin din secolul al XVI-lea, urmați după aproape un secol de schisma anglicană din secolul al XVII-lea.

Primul eres a cuprins aproape integral țările din nordul Europei, așa numitele țări protestante; iar religia anglicană s-a răspîndit în Anglia, America de Nord și Australia, formînd Biserica anglicană.

Vedeți cum a reușit satana să rupă cămașa lui Hristos, adică să dezbine și să sfîșie unitatea Bisericii întemeiată de El? Noi toți mărturisim "o credință, un Domn, un botez", însă datorită mîndriei și începătorilor de eresuri, care au schimbat învățătura de credință ortodoxă, apostolică, cu dogme noi după mintea lor, precum și din cauza păcatelor noastre ale tuturor, au apărut în ultimele secole mai multe Biserici creștine - două apostolice - cea Ortodoxă și cea Catolică și trei fără succesiune apostolică: protestantă, reformată și anglicană.

Dar dezbinările religioase nu s-au oprit aici. Începînd din secolele XVIII și mai ales XIX, au apărut în America și în apusul Europei noi grupări religioase rupte din trupul Bisericii apostolice, numite "secte".

Astăzi, în lume se află pînă la o mie de secte și grupări religioase creștine, unele mai fanatice, mai periculoase decît altele, cum ar fi "martorii lui Iehova", "templul satanei", cu așa numita "liturghie neagră", în care se adoră diavolul în locul lui Dumnezeu. Ei caută să-și facă noi membri în rîndul credincioșilor interesați, a celor certați cu disciplina Bisericii lui Hristos, a celor săraci, cărora le promit ajutoare materiale și mai ales a tinerilor, pe care îi pot corupe mai ușor.

Să luăm deci aminte la noi și la familiile noastre ortodoxe. Înmulțirea sectelor este un semn văzut apocaliptic, care prevestește sfîrșitul veacurilor.

Prima datorie a fiilor Bisericii Ortodoxe este aceea de a cunoaște cît mai bine Sfînta Scriptură, Sfînta Tradiție, Catehismul și operele principale ale Sfinților Părinți. A doua datorie, dacă nu cea dintîi, este să trăim cu mare credință în Dumnezeu și să ducem cu rîvnă și evlavie viața noastră religioasă de familie, în desăvîrșită moralitate. Sectele cer teorie, ne atacă cu texte din Sfînta Scriptură. Noi să le răspundem, nu cu vorbe, nu cu atît cu texte din Biblie, cît mai ales cu viața morală smerită, curată, sfîntă. Vorbele nu pot înlocui faptele. În fața unor creștini corecți, milostivi și evlavioși, ei se rușinează și tac. A treia mare datorie ce ne revine este să ne creștem copiii în frică de Dumnezeu, cu mare grijă și atenție. Căci dacă nu-i educăm noi cum trebuie sau îi smintim cu viața noastră, a părinților, îi pierdem sufletește pe fii, nu ne mai aparțin și foarte ușor îi pot amăgi sectele, patimile, beția, desfrîul și necredința. Un tînar o dată căzut, greu mai poate fi salvat, tras de la sectă. Copiii, ca și părinții, trebuie să știe de mici Tatăl nostru, Crezul și Psalmul 50, și să învețe cunoștințele religioase principale din Catehismul ortodox. Cine nu știe pe de rost măcar aceste trei rugăciuni nu poate fi împărtășit cu Sfintele Taine.

Altă mare datorie a creștinilor ortodocși este să fie oameni de rugăciune că fără ea nu putem face nimic. Să nu lipsească în sărbători nimeni de la Sfînta Liturghie și de la predică, afară de mare nevoie. Rugăciunea cu credință, cu post și lacrimi este viața noastră, pîinea noastră duhovnicească, mîntuirea noastră. Apoi trebuie să trăiască în dragoste cu toți oamenii, mai ales cu cei din familie și să facă după putere milostenie, care "acoperă mulțime de păcate".

O altă datorie principală este ca fiecare să aibă un duhovnic bun, înțelept, la care să-și mărturisească păcatele în cele patru posturi, să-i ceară sfaturi pentru toate și să-l asculte ca pe Însuși Hristos. Creștinii noștri nu trebuie să meargă la adunările sectante, nici să-i primească în casă, și nici să discute cu ei, dacă nu vor să cadă în cursele lor. Cine face aceasta nu va fi amăgit niciodată de diavol, nici de patimi, nici de cursele oamenilor răi.

Iubiți credincioși,

Astăzi este Duminica Sfinților Părinți de la Sinodul I Ecumenic, care au apărat dreapta credință, au dat anatema pe eretici și au formulat Crezul ortodox. Să rămânem credincioși Evangheliei lui Hristos și Bisericii Ortodoxe, ai cărei fii sîntem. Ea ne-a născut prin baia Botezului, ea ne-a crescut și învățat calea mîntuirii. Să cinstim Biserica Ortodoxă care ne-a născut. Să cinstim pe toți sfinții și icoanele lor ca cei ce sînt "prietanii Domnului" și se roagă pentru noi la cer. Să trăim în dragoste unii cu alții, singura cale care mai poate salva lumea de la pierzare. Să creștem copiii în iubire de Dumnezeu, că de ei depinde cel mai mult mîntuirea noastră și să păstrăm cu sfințenie dreapta credință ortodoxă, fără de care nu ne putem mîntui oricîte fapte bune am avea.

Închei cu o scurtă istorioară.

Un părinte cu viață sfîntă a intrat noaptea să se roage în biserică și prin minune dumnezeiască a văzut altarul deschis, iar lîngă sfînta masă ședea un prunc luminat cu cămașa ruptă. Și l-a întrebat cuviosul: "Copile, cine ești tu?" Iar el a răspuns: "Eu sînt Hristos, Mîntuitorul lumii!" "Dar cine ți-a rupt cămașa?" întreabă sihastrul. Iar Domnul i-a răspuns: "Mi-a rupt-o Arie, ereticul!" și S-a făcut nevăzut.

Oricine propovăduiește altă Evanghelie decît cea vestită de Hristos, de Apostoli și de Biserică, sfîșie cămașa Domnului și-și agonisește osîndă veșnică, fără iertare.

Să cădem deci în genunchi și să slăvim cu evlavie și dreaptă credință pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, Treimea cea de o ființă și nedespărțită. Amin.

Hristos a înviat!

Predică la Duminica Cincizecimii (Despre darul vorbirii în limbi)

Darul limbilor va înceta (I Corinteni 13, 8)

Iubiți credincioși,

Pe cît ne va ajuta mila și îndurarea lui Dumnezeu astăzi vom vorbi despre încetarea darului vorbirii în limbi în Biserica lui Hristos.

Darul vorbirii în limbi a fost dat de Dumnezeu Sfinților Apostoli la Duminica pogorîrii Duhului Sfînt, dar numai pentru o vreme, cu scopul de a se converti mai ușor neamurile păgîne la creștinism.

Într-adevăr, la pogorîrea Duhului Sfînt, Dumnezeu a vorbit iudeilor prin gurile străinilor. Căci iudeii străini, auzind pe apostoli vorbind în limba lor despre *faptele minunate ale lui Dumnezeu*, au crezut (Fapte 2, 11). Despre darul vorbirii în limbi Apostolul Pavel a proorocit că va înceta în Biserică (I Corinteni 13, 8) deoarece a fost un dar și un semn numai pentru începutul creștinismului ca să-i convertească mai ușor pe necredincioși (I Corinteni 14, 22-28). Despre încetarea darului vorbirii în limbi în Biserică, arată luminat și marele dascăl și luminător a toată lumea, Sfîntul Ioan Gură de Aur care zice: "Pentru care pricină a fost dat și luat dintre oameni darul vorbirii în limbi? Nu pentru că Dumnezeu ne necinstește, ci pentru că ne cinstește foarte mult. Și iată cum: Oamenii erau atunci mai nepregătiți, deoarece erau de curînd izbăviți de idoli și mintea lor era încă neascuțită și mai nesimțitoare; erau atrași și încîntați de toate cele trupești, nu aveau încă nici o idee despre darurile netrupești și nu știau ce este harul spiritual care se contemplă numai prin credință. Pentru aceea se făceau atunci semne. Unele dintre harismele cele duhovnicești sînt nevăzute și se înțeleg numai prin credință. Iar altele se fac prin semne văzute pentru încredințarea celor necredincioși.

Deci, eu acum n-am nevoie de semne. Cel ce nu crede are nevoie de zălog. Dar eu, care nu am nevoie de zălog nici de semne, știu că am fost curățit de păcate, chiar dacă nu aș vorbi în limbi.

Cei de atunci, însă, nu credeau dacă nu aveau semn ca mărturie a adevărului în care credeau. Prin urmare li se dădeau semne nu ca unor credincioși, ci ca unor necredincioși, ca să devină credincioși". În acest sens zice marele Apostol Pavel: *Limbile sînt spre semn, nu credincioșilor, ci necredincioșilor* (I Corinteni 14, 22).

Iubiți credincioși,

Pîna aici v-am arătat, nu cu cuvintele mele, ci cu ale Sfintei și dumnezeieștii Scripturi, că darul vorbirii în limbi a încetat în Biserica lui Hristos și totodată v-am arătat și pricina pentru care a încetat, ca să știți și să puteți spune și la cei rătăciți de la dreapta credință, care se laudă că ei ar avea darul vorbirii în limbi.

Dar oare, frații mei, seamănă vorbirea lor în limbi cu vorbirea cea adevărată în limbi care a fost la începutul creștinismului? Nicidecum. Căci acești preținși vorbitori în limbi fac niște bolboroseli și nimenea nu înțelege ce spun și așa înșeală pe cei ce nu cunosc ce spune Scriptura despre adevărata vorbire în limbi. Noi știm că glosolalia este vorbirea în limbi, iar pronunțarea unui amestec ciudat de sunete nu poate fi numită vorbire, ci bolborosire. În Sfînta Scriptură este vorba de "limbă" sau de "limbi". Un amestec ciudat de sunete nu poate fi numit vorbire, iar sunetele încîlcite și gîngave nu pot fi numite "limbi", cîta vreme sînt neînțelese și fără nici o rînduială.

Prin darul vorbirii în limbi, Dumnezeu își descoperă tainele Sale cele minunate (Fapte 2, 11; I Corinteni 14, 2), însă este de neconceput ca El să facă vreodată vreo descoperire prin bolborosire. Dumnezeu ne-a dat fiecăruia la îndemîină limba noastră maternă, care este mijlocul cel mai bun și cel mai potrivit pentru a ne face să înțelegem tot ce El ne descoperă. Ori, prin mijlocirea bolboroselilor, Dumnezeu mai mult ne-ar încurca decît ne-ar lămuri.

Acești oameni zic că nu sînt înțeleși cînd vorbesc în limbi, pentru că nu vorbesc oamenilor, ci lui Dumnezeu și că în duh vorbesc taine (I Corinteni 14, 2). Noi însă învățăm că cei insuflați vorbeau limpede, pe înțeles și oamenilor și lui Dumnezeu, uneori putînd fi înțeleși, iar alteori nu, în funcție de felul ascultătorilor pe care îi aveau, străini sau localnici. În Ierusalim Apostolii au vorbit oamenilor și au fost înțeleși pentru că ascultătorii erau oameni străini de altă limbă (Fapte 2, 1-12).

În Corint însă cei insuflați nu vorbeau oamenilor ci lui Dumnezeu, pentru că ei nu aveau în față decît localnici neștiutori de alte limbi și de aceea nimenea nu putea înțelege. În aceste cazuri se poate spune, cu drept cuvînt, că cel ce vorbește în limbi (I Corinteni 14, 2) nu vorbește oamenilor, ci lui Dumnezeu, deoarece pentru ascultători cele vorbite de ei sînt taine pe care nu le pot înțelege fără tălmăcire.

Fiecare creștin ar trebui să dovedească prezența și lucrarea Duhului Sfînt în el. Dar prezența Duhului Sfînt nu se dovedește numai prin vorbirea în limbi. Marele Apostol Pavel zicea că roadele Duhului Sfînt sînt: *dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blîndețele, înfrînarea, curăția* (Galateni 5, 22-23). Iată, însă, că printre roadele Duhului nu este pomenită vorbirea în limbi, deoarece a fost un dar al Bisericii numai pentru un anumit timp, nu cum sînt cele enumerate mai sus, pe care trebuie să le aibă creștinul din toate timpurile. Cine se dovedește că are aceste roade ale Duhului Sfînt, acela are și pe Duhul Sfînt.

Oare noi ortodocșii nu avem deloc darul vorbirii în limbi? Sau îl avem mai puțin decît alți creștini? A spune așa ceva înseamnă a osîndi pe alții din mîndrie și a judeca prea pîrtinitor. Darul vorbirii în limbi nu este un dar obișnuit, ci unul deosebit și nu este dat fiecăruia (I Corinteni 12, 10). De ce atunci unii sectanți l-au socotit drept o condiție a mîntuirii? Apostolul zice: *Oare toți vorbesc în limbi?* (I Corinteni 12, 30). Deci și cei ce nu vorbesc în limbi pot să fie buni creștini în comunitatea creștinilor adevărați întrucît nu toți creștinii au aceleași daruri. Atunci cum se poate pretinde ca toți să aibă darul vorbirii în limbi? Apostolii nu l-au cerut, ba chiar au arătat că între localnici e nefolositor. Nici ei înșiși nu au folosit darul vorbirii în limbi, decît în cazuri extraordinare cînd a avut un anumit rost, cum a fost pogorîrea Duhului Sfînt din Ierusalim. Altfel l-ar fi cerut și nouă tuturor.

Iată acum care sînt condițiile principale prin care se poate cunoaște adevărata glosolalie sau vorbirea în limbi:

1. Cel care vorbește într-o limbă insuflată să fie înțeles de toți cei străini care sînt de față (Fapte 2, 1-13).
2. Cînd cineva vorbește într-o limbă insuflată între localnici, care nu cunosc lucruri străine, cum a fost cazul din Corint, este nevoie de un alt dar, de acela al tălmăcirii, fără de care vorbirea în limbi este o vorbire în vînt și o nebunie (I Corinteni 14, 23).
3. Darul vorbirii în limbi nu a fost dat Bisericii pentru totdeauna, cum am arătat, ci a fost dat numai la începutul creștinismului spre a trezi pe păgîni și pe iudei ca să creadă în Hristos. De aceea Marele Apostol Pavel a arătat că darul vorbirii în limbi va înceta în Biserică (I Corinteni 13, 8).
4. După ce am crezut în Hristos că este Dumnezeu adevărat, nu mai avem nevoie de vorbirea în limbi, deoarece limbile sînt semn, nu pentru credincioși, ci pentru cei necredincioși (I Corinteni 14, 22).
5. Chiar la începutul creștinismului darul vorbirii în limbi a fost unul din darurile cele mai mici în Biserică față de cel al proorociei (predicii), al tălmăcirii, al dragostei și altele care erau superioare. Despre aceasta zice Sfîntul Apostol Pavel: *De aș grăi în limbile oamenilor și ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare și chimval răsunător* (I Corinteni 13, 1).

Este cu totul exclus să se creadă că vorbirea în limbi prin darul Sfîntului Duh ar însemna o bolborosire de vorbe într-o limbă neexistentă sau numai concepută, deoarece atunci nu s-ar mai vorbi de limbi (Marcu 16, 17) și mai presus de toate ar fi de neînălțurat contrazicerea din Faptele Apostolilor, la capitolul 2. Bolborosirile și sunetele nearticulate precum și cuvintele încîlcite pe care le auzim la vorbitorii în limbi în ziua de azi se aseamănă foarte mult cu manifestările păgîne în fața zeului Dionisos și cu ale ereticilor montaniști, gnostici și țuackeri de mai tîrziu, pe care Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare i-a dat anatema pentru totdeauna.

Așadar, fraților, să știți că este cu totul străină de Duhul lui Dumnezeu vorbirea în limbi a acelor ce li se pare că o au azi, și îndrăznesc fără de Dumnezeu să răstălmăcească adevărata glosolalie, care a fost cu adevărat un dar harismatic la începutul creștinismului.

Iubiți credincioși,

Astăzi este Duminica Cincizecimii, numită și Duminica Rusaliilor sau Duminica Mare. Astăzi, la 50 de zile de la Înviere și la zece zile de la Înălțarea Domnului la cer, a fost trimis pe pămînt în chip de limbi de foc Duhul Sfînt Mîngîietorul, a treia persoană a Preasfîntei Treimi, "Care din Tatăl purcede", cum mărturisim în Crez. El a fost trimis de către Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, pentru a desăvîrși opera de răscumpărare și mîntuire a neamului omenesc prin jertfa Sa de pe Cruce. Mai înainte de patima Sa, Mîntuitorul spunea ucenicilor Săi: *De mă iubiți, păziți poruncile Mele și Eu voi ruga pe Tatăl și alt Mîngîietor vă va da vouă ca să fie cu voi în veac, Duhul Adevărului, pe Care lumea nu poate să-L primească, pentru că nu-L vede, nici nu-L cunoaște. Voi îl cunoașteți, că rămîne la voi și va fi în voi va fi. Nu vă voi lăsa orfani. Voi veni la voi...* (Ioan 14, 15-18).

În alt loc Mîntuitorul iar făgăduiește Apostolilor, și prin ei tuturor celor ce vor crede în El, pe Duhul Sfînt, zicînd: *Iar cînd va veni Mîngîietorul, pe Care Eu Îl voi trimite vouă de Tatăl, Duhul Adevărului, Care de la Tatăl purcede, Acela va mărturisi despre Mine* (Ioan 15, 26). Iar scopul trimiterii Sfîntului Duh pe pămînt ni-l descoperă Domnul nostru Iisus Hristos, zicînd: *Iar cînd va veni Acela, Duhul Adevărului, vă va călăuzi la tot adevărul; căci nu va vorbi de la Sine, ci cîte va auzi va vorbi și cele viitoare vă va vesti. Acela Mă va slăvi pentru că din al Meu ia și vă vestește vouă* (Ioan 16, 13-14).

Deci ce trebuie să știm noi despre Sfîntul Duh? Că este a treia persoană a Preasfîntei Treimi, că purcede de la Tatăl și că a fost trimis în lume prin Fiul, după înălțarea Sa la cer. Dar de ce a venit pe pămînt la zece zile după Înălțarea Domnului? Pentru că Fiul lui Dumnezeu, cînd S-a

înălțat la cer, a zăbovit cîte o zi la fiecare din cele nouă cete îngerești pentru a le înnoi și bucura prin Învierea Sa. A zecea zi, spun unii Sfinți Părinți, după ce Fiul S-a așezat de-a dreapta Tatălui pe tronul slavei Sale, a trimis pe Duhul Sfînt în lume.

De ce se numește Sfîntul Duh "Mîngîietorul" și "Duhul Adevărului"? Pentru că Duhul Sfînt mîngîie pe creștini cît sînt pe pămînt. El mîngîie mamele care nasc și cresc copii, mîngîie pe copiii orfani, pe săraci, pe infirmi, pe văduve și pe cei bolnavi și pe bătrîni. Duhul Sfînt mîngîie și întărește în credință și în răbdare pe mucenicii care rabdă grele chinuri și își dau viața pentru Hristos. Duhul Sfînt mîngîie pe credincioși, pe călugări și pe slujitorii Bisericii în timpul rugăciunii și al grelelor ispite care vin asupra lor de la diavol, de la oamenii răi și din firea lor înclinată spre păcat. Duhul Sfînt mîngîie inimile celor smeriți și rîvnitori pentru Hristos și mustră prin conștiință pe cei păcătoși care nu se pocăiesc.

Duhul Sfînt se numește "Duhul Adevărului" pentru că prin El se mărturisește și se apără dreapta credință pe pămînt, se întăresc dogmele ortodoxe, se vestește Sfînta Evanghelie în lume, se inspiră sfinții, proorocii, ierarhii, preoții și cuvioșii care păstoresc Biserica lui Hristos, care vestesc cele viitoare și povățuiesc sufletele pe calea mîntuirii. Pe toate le sfințește, le îndreptează și le călăuzește "la tot adevărul" Duhul Sfînt, care rămîne cu noi "în veac", adică și pe pămînt și în cer, după mutarea noastră la cele veșnice. Duhul Sfînt "va mărturisi" despre Hristos că este Fiul lui Dumnezeu Mîntuitorul și Judecătorul lumii și "va vesti", adică va descoperi celor aleși tainele Sale cele viitoare. Tot Duhul Sfînt va mustra și va vădi necredința celor lepădați de Dumnezeu, eresul și reaua credință a sectelor rupte din sînul Bisericii, ca și răutatea păcătoșilor robiți de păcate și nepocăiți.

Dar de ce a venit Sfîntul Duh Duminica și în chip de limbi de foc s-a așezat pe capetele Sfinților Apostoli aflați în foisorul Cinei din Ierusalim? Domnul a înviat Duminica, în ziua cea dintîi a săptămîinii, și tot Duminica pe la orele nouă dimineăța S-a coborît Duhul Sfînt peste Apostoli, ca să sfințească această zi, ca zi de odihnă veșnică a creștinilor în locul sabatului Legii Vechi și să ne îndemne Duminica dimineăța, mai ales la biserică, pentru a asculta Sfînta Liturghie și cuvîntul de învățătură din Evanghelie.

Limbile de foc ce s-au așezat peste Apostoli *ca un vuiet și suflare de vînt ce vine repede* (Fapte 2, 1-4) simbolizau focul Duhului Sfînt ce avea să ardă toată necredința, tot eresul și păcatul în lume.

Prin limbile de foc ale Duhului Sfînt s-au sfințit cei doisprezece Apostoli, s-a întemeiat în lume Biserica și urma să se hirotonească diaconi, preoți și episcopi. Prin acest foc dumnezeiesc urmau să se săvîrșească cele șapte Taine ale Bisericii și să se reverse peste creștini harul mîntuitor al Duhului Sfînt.

Iubiți credincioși,

Iată cît de mare este praznicul de astăzi! S-a înălțat Hristos la cer de-a dreapta Tatălui, dar a venit la noi Duhul Sfînt Mîngîietorul, ca să ne sfințească, să ne călăuzească, și să lucreze mîntuirea sufletelor noastre. Noi toți care ne închinăm cu dreaptă credință Preasfîntei Treimi, ne împărtășim cu harul Duhului Sfînt prin cele șapte Sfînte Taine întemeiate de Hristos. Prin botez devenim fii ai lui Dumnezeu după dar și fii ai Bisericii Ortodoxe. Prin taina Ungerii cu Sfîntul Mir primim pecetea harului Duhului Sfînt.

Prin spovedanie ne spălăm și ne dezlegăm de păcatele făcute după botez, tot cu puterea harului dumnezeiesc, care împreună cu Botezul și Mirungerea revarsă peste noi cel mai mult harul mîntuitor al Duhului Sfînt. La fel și ultimele trei Taine și mai ales Preoția, ne împărtășesc în viață harul mîntuirii, prin care ne curățim, ne iluminăm și ne sfințim în Hristos.

Datoria noastră principală este să nu întristăm pe Duhul Sfînt care este în noi de la botez, prin păcate.

Nici să alungăm pe Sfântul Duh de la noi prin necredință, mândrie, desfrânare, ucidere și mai ales prin căderea în cursele sectelor. Am greșit? Să ne pocăim de îndată ca să nu ne părăsească Duhul Sfânt. Spovedania și Sfânta Împărtășanie ne ajută în viață cel mai mult la mântuire. Să nu le amânăm la bătrînețe, ca să nu murim așa, că nu ne putem mântui fără dezlegarea păcatelor și fără Trupul și Sângele lui Hristos.

Să fugim de păcate, că păcatul îndepărtează Duhul Sfânt de la noi. Să ne ferim de adunări și învățături sectare, că acelea nu au Biserică nici harul Duhului Sfânt. Vrem să știm tainele credinței? Să citim cărți sfinte și să cerem sfatul preoților. Vrem să vorbim limba îngerilor, care este cea mai frumoasă? Să ne rugăm din inimă cu smerenie și lacrimi și să lăudăm pe Dumnezeu acasă și în Biserică.

Prin rugăciune vorbim cu Dumnezeu, cu Maica Domnului, cu Apostolii, cu sfinții din cer și cu oamenii de pe pământ. Rugăciunea este cea mai prețioasă vorbire duhovnicească în limba Duhului Sfânt. Vrem să biruim răutatea lumii și a diavolului? Să iubim curat pe toți oamenii, să iertăm și să ajutăm după putere pe toți. Vrem să lăudăm pe Duhul Sfânt? Să rostim zilnic rugăciunea "Împărate ceresc Mângâietorul". Vrem să lăudăm cu toții îngerii și cu toți sfinții pe Preasfânta Treime? Să cântăm adesea "Sfinte Dumnezeule", lăudînd pe Tatăl, pe Fiul și pe Duhul Sfânt. Amin.

Predică la Duminica I după Rusalii (a Tuturor Sfinților)

(Despre cinstirea sfinților și a îngerilor)

Minunat este Dumnezeu întru Sfinții Săi, Dumnezeul lui Israel (Psalm 67, 36)

Iubiți credincioși,

Ați auzit în Sfânta și dumnezeiasca Scriptură zicîndu-se: *Prin sfinții care sînt pe pămîntul Lui, minunată a făcut Domnul toată voia întru dînșii* (Psalm 15, 3). Tocmai de aceea, noi, creștinii ortodocși, cinstim pe sfinții lui Dumnezeu, știind că Dumnezeu săvîrșește în chip minunat voile Sale cu dînșii. Trebuie de la început să vă spun că Biserica Ortodoxă face deosebire între adorare, care se cuvine numai lui Dumnezeu, și venerare sau cinstire, pe care o dăm sfinților și îngerilor Lui, care slujesc la mîntuirea sufletelor noastre. La aceasta ne învață și Sfântul Apostol Pavel zicînd: *Îngerii nu sînt oare toți duhuri slujitoare, trimiși ca să slujească pentru cei ce vor fi moștenitorii mîntuirii?* (Evrei 1, 14). Iar scopul cultului sfinților este de a lăuda pe Dumnezeu prin ei, după mărturia Sfintei Scripturi care ne îndeamnă la aceasta zicînd: *Lăudați pe Dumnezeu întru sfinții Lui* (Psalmi 159, 1).

Așadar, noi cinstim pe sfinți și aducem laudă lui Dumnezeu direct și indirect. Mîntuitorul nostru Iisus Hristos ne arată că cine cinstește pe sfinți, pe El Îl cinstește, căci a zis: *Cine vă primește pe voi, pe Mine Mă primește* (Matei 10, 40).

Noi venerăm pe sfinți, pentru că ei sînt prieteni ai lui Dumnezeu, după mărturia Mîntuitorului care a zis către sfinții Săi ucenici: *Voi sînteți prietenii Mei* (Ioan 15, 14). Și în alt loc al dumnezeieștii Scripturi ni se arată că sfinții sînt prietenii lui Dumnezeu, zicînd: *A crezut Avraam lui Dumnezeu și i s-a socotit lui spre dreptate și prietenul lui Dumnezeu s-a chemat* (Iacob 2, 23; Romani 4, 3; Facere 15, 6; Psalmi 138, 17; Isaia 41, 8).

Noi cinstim pe sfinții lui Dumnezeu și cerem ajutor lui Dumnezeu prin ei, căci: *Sfinții vor judeca lumea* (I Corinteni 6, 2). Prin sfinți nu înțelegem pe cei ce se numesc creștini doar cu numele; ci pe cei care s-au desăvîrșit prin fapte bune și au urmat întru totul lui Hristos. Căci Mîntuitorul numai Apostolilor și celor asemenea lor a zis: *Adevărat grăiesc vouă, că voi cei ce ați*

urmat Mie, la înnoirea lumii, când Fiul Omului va ședea pe scaunul slavei Sale, veți ședea și voi pe douăsprezece scaune, judecând cele douăsprezece seminții al lui Israel (Matei 19, 28).

Cinstim pe sfinții lui Dumnezeu căci ei, prin puterea lui Dumnezeu, fac minuni mari preaslăvite, după cum au făcut Moise, Ilie, Daniel, Sfinții Apostoli Petru, Pavel, Ioan Evanghelistul și toți ceilalți apostoli și sfinți despre ale căror fapte și minuni arată Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție a Bisericii lui Hristos.

Cinstim pe sfinți și le cerem ajutor în necazuri căci ei se roagă pentru noi și rugăciunea lor este primită de Dumnezeu. Ascultă ce zice Dumnezeu lui Abimelec, regele Gherarei, când acesta, din neștiință, voia să ia de soție pe soția lui Avraam: *Dă înapoi femeia omului aceluia, că este prooroc și se va ruga pentru tine, și vei fi viu. Iar de nu o vei da înapoi, să știi bine că ai să mori și tu și toți ai tăi* (Facere 20, 7).

Auzi ce zice Dumnezeu către Elifaz Temaniteanul și cei doi prieteni ai lui, care supăraseră pe sfântul și dreptul Iov: *Acum luați șapte viței și șapte berbeci și duceți-vă la robul Meu Iov și aduceți-le pentru voi ardere de tot; iar robul Meu Iov să se roage pentru voi. Din dragoste pentru el voi fi îngăduitor, ca să nu Mă port cu voi după nebunia voastră, întrucât n-ați vorbit despre Mine așa de drept cum a vorbit robul Meu Iov. Și au făcut cum le spusese Domnul, și Domnul a primit rugăciunea lui Iov* (Iov 42, 8-9).

Iată ce zice Sfântul Apostol Pavel: *Mulțumesc Dumnezeului meu, ori de câte ori îmi amintesc de voi, căci pururea în toate rugăciunile mele, mă rog pentru voi toți, cu bucurie* (Filipeni 1, 3-4). Altă dată zice: *Mulțumim lui Dumnezeu totdeauna pentru voi toți și vă pomenim în rugăciunile noastre, aducându-ne aminte neîncetat înaintea lui Dumnezeu și Tatăl nostru de lucrul credinței voastre* (I Tesaloniceni 1, 2-3). În alt loc iarăși zice: *Pentru aceasta ne și rugăm pururea pentru voi, ca Dumnezeul nostru să vă facă vrednici de chemarea Sa* (II Tesaloniceni 1, 11). Și iarăși: *Nu încetez a mulțumi pentru voi, pomenindu-vă în rugăciunile mele ca Dumnezeu... să vă dea vouă duhul înțelepciunii...* (Efeseni 1, 16-17). Sau: *Aceasta și cerem în rugăciunea noastră: desăvârșirea voastră* (II Corinteni 13, 9). Același Apostol Pavel îi scrie și lui Timotei: *Mulțumesc lui Dumnezeu, pe Care Îl slujesc, ca și strămoșii mei, într-un cuget curat că te pomenesc neîncetat, zi și noapte, în rugăciunile mele* (II Timotei 1, 3).

Deci, frații mei, câtă datorie avem noi de a cinsti și a ne ruga sfinților și îngerilor, dacă ei sînt prietenii lui Dumnezeu (Ioan 15, 14), cetățeni ai casei lui Dumnezeu (Efeseni 2, 19), slugi ale lui Dumnezeu (II Timoteni 1, 3); Psalmi 102, 21; 103, 5; Luca 16, 22; Evrei 1, 7) și au putere de la Dumnezeu ca să facă mari și înfricoșate minuni (Ieșire 7, 10; Evrei 11, 29; 11, 35; Luca 9, 1-2). Îngerii au vestit oamenilor zămislirea și nașterea Mîntuitorului (Matei 1, 20-21; Luca 1, 30); Învierea Domnului (Matei 28, 5-7); Înălțarea la cer și a doua venire (Fapte 1, 11); zămislirea Sfântului Ioan Botezătorul (Luca 1, 13-17) și alte nenumărate taine ale lui Dumnezeu către neamul omenesc.

Sfinții și îngerii, se roagă pentru noi (Ieșire 32, 31-32); aud rugăciunile noastre (II Petru 1, 15; Daniel 10, 11; Luca 16, 27); duc rugăciunile noastre înaintea lui Dumnezeu pentru noi (Apoc. 5, 8-14).

Sfinții au posibilitatea în cer de a sluji la Dumnezeu pentru oameni și a contribui la mîntuirea acestora. Acest lucru ni-l arată luminat dumnezeiasca Scriptură, zicînd: *Și cînd a luat cartea, cele patru ființe și cei douăzeci și patru de bătrîni au căzut înaintea Mielului, avînd fiecare alăută și cupe de aur pline cu tămîie, care sînt rugăciunile sfinților* (Apocalipsă 5, 8).

Așadar, frații mei, prea întunecat la minte și prea orbit la înțelegere să fie cineva ca să nu înțeleagă cît de mare este datoria noastră, a creștinilor, de a ne ruga, de a cinsti și de a chema în ajutor pe sfinții și îngerii lui Dumnezeu, în rugăciunile noastre care le facem zi și noapte înaintea lui Dumnezeu.

Să punem o întrebare. Este cunoscut numărul sfinților? Dar al îngerilor? Nimeni nu știe numărul sfinților și al îngerilor. Despre numărul lor spune Sfânta Scriptură: *Număra-voi pe ei și mai mult decît nisipul se vor înmulți* (Psalm 138, 18). Arătînd și stăpînirea lor asupra diavolilor și a

patimilor zice: Foarte s-a întărit stăpînirea lor". Necunoscut este și numărul îngerilor lui Dumnezeu cum ne arată Sfînta Scriptură: *Cine poate să numere oștile sale?* (Iov 25, 3; Psalm 67, 18; Daniel 7, 10).

Dacă poate mult rugăciunea stăruitoare a unui drept care se lucrează (Iacob 5, 16), oare cît poate rugăciunea milioanelor de sfinți înaintea lui Dumnezeu, care L-au mărturisit înaintea oamenilor și și-au pus sufletul pentru El? Dacă numai un prieten al lui Dumnezeu, Avraam, a avut atîta trecere la Dumnezeu, ca să mijlocească pentru Lot, nepotul său, împreună cu cei din Sodoma și Gomora (Facere 18, 30-33; 19, 1-28) apoi cîtă trecere au înaintea lui Dumnezeu toți sfinții care L-au iubit, I-au slujit și și-au pus sufletul pentru dragostea Lui?

De aceea, fericiți și de trei ori fericiți sînt acei creștini care cinstesc pe sfinții lui Dumnezeu, le cer ajutor în rugăciuni și îi pun mijlocitori către Dumnezeu în această viață de pe pămînt. De asemenea, amar de acei creștini rătăciți de la adevărata credință, care nu cinstesc și nu pun rugători pe sfinți și pe îngeri către prea veșnicul și înduratul Dumnezeu. Unii ca aceștia vor avea multă rușine și amară durere cînd va veni Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, înconjurat de toți îngerii și sfinții Lui, ca să judece viii și morții și să răsplătească fiecăruia după faptele sale (Zaharia 14, 5; Matei 16, 27; Psalmi 61, 11; 27, 6; Proverbe 24, 12; Romani 2, 6; Ieremia 17, 10; 32, 19; Înțelepciunea lui Sirah 17, 18; Matei 25, 31).

Iubiți credincioși,

Biserica Ortodoxă cinsteste în chip deosebit pe sfinți și îngeri, rînduindu-le în calendar cîte o zi anuală de prăznuire, slujbe speciale la biserică, rugăciuni și icoane pictate cu chipul și numele lor. Celor mai renumiți dintre sfinți, precum: Maica Domnului, Sfîntul Ioan Botezătorul, Sfinții Apostoli, Sfinții Trei Ierarhi Vasile, Grigorie și Ioan Gură de Aur, Sfinții Ierarhi Nicolae și Spiridon, mari făcători de minuni, Sfinții Mari Mucenici Gheorghe și Dimitrie, Varvara și Ecaterina și mulți alții se bucură de un cult deosebit. Slujba lor este mai bogată, cu priveghere, cu litie și acatist, iar sărbătorile lor se prăznuiesc cu multă evlavie. În numele sfinților mari se zidesc biserici, devenind astfel protectorii acestor locașuri și localități. De asemenea, majoritatea credincioșilor noștri poartă nume de sfinți, pe care le primesc din botez și sînt încredințați de mici în grija sfinților respectivi, cărora le cer ajutor în toate încercările vieții.

Dar, întrucît o mare parte din sfinți și cuvioși au rămas necunoscuți, nefiind trecuți în vechile sinaxare și martirologii creștine, Biserica Ortodoxă a rînduit ca o dată pe an, prima Duminică după Rusalii să fie închinată în cinstea tuturor sfinților, cunoscuți și necunoscuți, de la Hristos pînă astăzi. Această cinstire comună a tuturor sfinților o săvîrșim în Duminica de astăzi, denumită "Duminica Tuturor Sfinților". Între aceștia, se cinstesc mai multe sute de sfinți și cuvioși români, cei mai mulți necunoscuți.

După ce am arătat la început de ce trebuie să cinstim pe sfinți, să vedem acum cine poate fi cinstit ca sfînt? Sfinții fiind creștini desăvîrșiți în rugăciune, în smerenie, în înfrînare și mai ales în dumnezeiasca dragoste, mulți dintre ei primeau daruri duhovnicești deosebite încă din viață. Astfel unii aveau darul rugăciunii inimii, cea mai înaltă rugăciune creștină. Alții aveau darul lacrimilor, al înfrînării, al tăcerii duhovnicești, al smereniei și al desăvîrșitei iubiri pentru toată zidirea. Alți sfinți se învredniceau de daruri miraculoase, văzute, ca: vindecarea bolilor, cunoașterea celor viitoare, înțelegerea gîndurilor, izgonirea duhurilor necurate. Încă și după mutarea din trup moaștele lor rămîn întregi, nestricate și fac vindecări miraculoase cu cei bolnavi. De aceea moaștele sfinților sîntenerate de credincioși, care primesc sănătate, binecuvîntare și ajutor.

Deci sfinți pot fi cei care au dreapta credință, care duc pe pămînt viață cu totul sfîntă, cei care iubesc desăvîrșit pe Dumnezeu și pe oameni, cei care se roagă neîncetat cu adînc de smerenie și sînt gata să-și dea și viața pentru Biserică. Semne ale sfințeniei sînt darurile facerii de minuni.

De aceeași cinstire se bucură în Biserică și în casele credincioșilor noștri Sfinții Îngeri. Mai ales Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil sînt deosebit de cinstiți, iar prin sate și orașe se află numeroși creștini care le poartă numele și biserici înălțate în cinstea lor.

Sfinții în Biserica Ortodoxă se împart în mai multe cete, și anume: Ceata apostolilor care au vestit Evanghelia lui Hristos pe pămînt; ceata proorocilor și a dreptilor Vechiului Testament; ceata ierarhilor și a învățătorilor a toată lumea, care au apărut Biserica și dogmele credinței ortodoxe; ceata mucenicilor, adică a celor ce și-au vărsat sîngele pentru dreapta credință în Hristos; ceata Cuvioșilor Părinți, adică a sfinților călugări și sihaștri purtători de Dumnezeu, care s-au nevoit prin mînăstiri prin peșteri și pustietăți, în post și neîncetată rugăciune. Ultima ceată este ceata fericiților și a tuturor dreptilor, care au bineplăcut lui Dumnezeu pe pămînt, ca orfani, văduve, copii nevinovați, călugări și preoți evlavioși, credincioși dreptmăritori, care au răbdat cu bărbăție necazurile, bolile și ispitele vieții pămîntești.

Dar cei mai sfinți în împărăția lui Dumnezeu sînt: Preasfînta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioară Maria, care se bucură de un cult deosebit de supravenerare, și Sfîntul Ioan Botezătorul. După învățătura și iconografia ortodoxă, Maica Domnului și Sfîntul Ioan Botezătorul stau înaintea Preasfîntei Treimi, de-a dreapta și de-a stînga Mîntuitorului și se roagă neîncetat pentru mîntuirea lumii.

Toți sfinții din cer cunoscuți și necunoscuți, împreună cu cetele îngerilor cerești, formează în cer biserica biruitoare. Iar totalitatea credincioșilor dreptmăritori de pe pămînt, care se luptă cu ispitele de tot felul ce vin de la diavolul, de la lume și de la trup, formează așa numita biserică luptătoare.

Sfinții și îngerii din cer au misiunea de a slăvi neîncetat pe Dumnezeu și de a se ruga pentru biruința bisericii luptătoare de pe pămînt, ajutînd cel mai mult la mîntuirea sufletelor omenești. După cuvîntul Mîntuitorului: *Bucurie mare se face în cer pentru un păcătos ce se pocăiește!* (Luca 15, 10), trebuie să înțelegem cît de mult se bucură sfinții toți și îngerii pentru fiecare păcătos care se pocăiește.

Dar să vorbim cîteva cuvinte și despre sfinții români care au odrăslit pe pămîntul țării noastre din primele secole creștine și pînă în zilele noastre.

Deși se afirmă că Biserica Ortodoxă Română nu a canonizat oficial, de-a lungul istoriei sale, decît foarte puțini sfinți locali, din cauza vitregiei veacurilor, reamintim că la noi, mai întîi poporul și credincioșii canonizau pe sfinți și îi cinsteau după cuviință, iar Biserica îi recunoștea mai tîrziu de la sine. Însă trebuie să știm că avem și noi, din mila lui Dumnezeu, destui sfinți, preoți aleși, ierarhi purtători de Hristos, voievozi apărători ai creștinismului, în frunte cu Ștefan cel Mare, și mulți oșteni martiri, care s-au jertfit pentru a apăra credința ortodoxă pe pămîntul țării noastre.

De la primii episcopi sfinți ai Tomisului din secolul al IV-lea, pînă la Sfinții Ierarhi Calinic de la Cernica (◆ 1868), și Iosif cel Nou de la Partoș (◆ 1656), canonizați în anii 1955-1956; de la sfinții mucenici Zotic, Atal, Camasie și Filip, din secolul IV, descoperiți în anul 1971 la Niculițel-Dobrogea, pînă la marele domn martir Constantin Brîncoveanu cu cei patru fii ai săi, tăiați cu sabia pentru Hristos la 15 august 1714; de la primii cuvioși călugări din Dobrogea și Munții Buzăului, începînd cu Sfîntul Ioan Cassian (c. 360 - c. 435), pînă la Cuviosul Iacob Hozevitul (◆ 1960) și cuviosul sihastru anonim descoperit în mai 1968 în incinta Mînăstirii Neamț și Cuviosul Paisie de la Neamț (◆ 1794), recent canonizat, constatăm că avem sute și sute de sfinți autohtoni, mulți necunoscuți de noi, care sînt scriși în calendarul sfinților din cer și se roagă lui Dumnezeu pentru noi toți.

Iubiți credincioși,

Biserica lui Hristos este Biserica sfinților și a martirilor. Ea a fost întemeiată pe jertfa Domnului de pe Cruce, pe învățătura Apostolilor și pe sîngele a peste zece milioane de martiri.

Biserica dintotdeauna a născut sfinți, a fost slujită de sfinți. Biserica și astăzi cere sfinți, păstori cât mai sfinți și credincioși cu viață sfântă.

Dintre aceștia facem parte și noi. Dar ca fii ai lui Dumnezeu după har și fii ai Bisericii luptătoare de pe pământ, sîntem datori să fim "următori lui Hristos", să trăim duhovnicește pe pământ, să ne facem vrednici de Împărăția Cerurilor.

Ca fii sufleșteți ai sfinților care ne-au născut în Hristos sîntem datori să le urmăm credința lor dreaptă, să le urmăm viața lor sfântă, dragostea lor pentru Dumnezeu, rîvna lor pentru Evanghelie, evlavia lor pentru sfînta rugăciune. Nu ne putem mîntui, dacă nu imităm după putere viața sfinților. Adică smerenia cuvioșilor, bărbăția mucenicilor, rugăciunea sihaștrilor, sfințenia dreptilor, curajul și statornicia în credință a înaintașilor, răbdarea părinților care ne-au născut, blîndețea mamelor care ne-au crescut.

Să rîvnim cu stăruință acestor mîntuitoare virtuți creștine. Noi nu ne socotim sfinți, dar trăim și ne mîntuim în Biserica sfinților. Ei ne sînt părinți, rugători, ajutători în necazuri și modele de urmat. Să părăsim mîndria, răutatea și necredința care ucid sufletul și să cerem ajutorul tuturor sfinților din cer, în frunte cu Maica Domnului, pe care îi cinștim astăzi. Ei aveau totul curat și sfînt: și trupul, și mintea, și cuvîntul, și simțurile, și sufletul. De aceea făceau minuni, de aceea izgoneau diavolii, de aceea trupurile lor rămîn nestricate și vindecă mulți bolnavi.

Deci, să ne pocăim de păcate, să imităm pe sfinți, să ducem viață curată și să le cerem întotdeauna ajutorul prin această scurtă rugăciune: "Toți Sfinții, rugați-vă lui Dumnezeu pentru noi!" Amin.

II. PREDICI LA DUMINICILE OCTOIHULUI

Predică la Duminica a II-a după Rusalii (Despre chemarea lui Dumnezeu)

Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni (Matei 4, 19)

Iubiți credincioși,

Astăzi, când Sfînta Evanghelie vorbește de chemarea celor dintîi ucenici ai lui Hristos, am socotit de cuviință să vorbesc despre chemarea lui Dumnezeu adresată oamenilor.

Să știți că chemarea lui Dumnezeu este de multe feluri și cu multe planuri dumnezeiești. Uneori Dumnezeu cheamă la sine pe toți cînd zice: *Întoarceți-vă către Mine și veți fi mîntuiți, voi cei ce locuiți cele mai îndepărtate meleaguri ale pămîntului. Eu sînt Dumnezeu tare și nu este altul* (Isaia 45, 22). În alt loc zice: *Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi* (Matei 11, 28). Iarși vedem că chemarea lui Dumnezeu este adresată mai ales celor păcătoși, după cuvîntul care zice: *N-am venit să chem pe drepti, ci pe păcătoși la pocăință* (Marcu 2, 17; Luca 5, 32).

Mijloacele prin care Dumnezeu cheamă pe oameni la mîntuire sînt felurite. Chemarea dumnezeiască cea mai mare și mai aleasă s-a făcut prin Iisus Hristos, după cum a proorocit Isaia, zicînd: *Neamurile care nu Te știau pe Tine Te vor chema și popoarele care nu Te cunoșteau la Tine vor alerga* (Isaia 55, 5). Sau cînd zice: *Iar Eu, cînd Mă voi înălța de pe pămînt, îi voi trage pe toți la Mine* (Ioan 12, 32). Zice și marele Apostol Pavel: *Prin Care am luat har și apostolie, ca să aduc, în numele Său, la ascultarea credinței, toate neamurile, între care sînteți chemați și voi ai lui Iisus Hristos* (Romani 1, 5-6). Chemarea oamenilor la mîntuire se face prin Duhul Sfînt cu multă răbdare, după mărturia care zice: *Și Tu i-ai îngăduit pe ei ani mulți și le-ai deșteptat luarea-aminte prin Duhul Tău și prin proorocii Tăi, dar ei nu și-au plecat urechea* (Neemia 9, 30).

Dumnezeu cheamă pe oameni la pocăință și prin prezența zidirilor Sale căci zice: *Cerurile spun slava lui Dumnezeu și facerea mîinilor Lui o vestește tăria* (Psalm 18, 1).

Mulți oameni înțelepți de Dumnezeu, văzînd frumusețea și armonia minunată a zidirilor, au ajuns la cunoașterea Ziditorului a toate, căci întreaga creație mărturisește că este opera mîinilor lui. Aceasta o spune și Sfîntul Apostol Pavel zicînd: *Cele nevăzute ale Lui se văd de la facerea lumii, înțelegîndu-se din fapte, adică veșnica Lui putere și dumnezeire, așa ca ei să fie fără cuvînt de*

apărare (Romani 1, 20). Iar Solomon zice: *Căci din mărimea și frumusețea făpturilor poți să cunoști bine, socotindu-te, pe Cel ce le-a zidit* (Înțelepciunea lui Solomon 13, 5).

Este încă o chemare a lui Dumnezeu după alegere, cum spune Sfântul Pavel: *Pe care i-a hotărât mai înainte, pe aceștia i-a și chemat și pe care i-a chemat, pe aceștia i-a și îndreptat; iar pe care i-a îndreptat, pe aceștia i-a și preaslăvit* (Romani 8, 30). Dar să nu înțelegem greșit, că Dumnezeu pe care mai înainte i-a hotărât pe aceștia i-a chemat și i-a îndreptat. Această chemare după alegere nu o face Dumnezeu fără voia omului. El fiind Atotștiutor și cunoscător de inimi, cheamă pe aceia care sînt vrednici de chemare, adică pe acei pe care mai înainte îi vede că vor voi să-I urmeze și să facă poruncile Lui, pentru că Dumnezeu nu mîntuiește pe om fără de om, fără voința lui. Dumnezeu voiește, *ca toți oamenii să se mîntuiască și la cunoștința adevărului să vină* (I Timotei 2, 4).

Harul lui Dumnezeu nu silește pe nimeni. Oamenii au libertatea să-l primească și să conlucreze cu Harul sau să-l respingă. Cei dinții se mîntuiesc, ceilalți nu. Auzi ce zice: *Iată stau la ușă și bat. De va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine* (Apocalipsa 3, 20). Așadar, să înțelegem că deși oamenii nu se pot mîntui singuri, ci prin Har, totuși mîntuirea lor atîrnă de libertatea lor, ca să lase să pătrundă Harul lui Dumnezeu întru ei sau nu, și să se mîntuiască sau nu. Deci, să se știe clar că *Dumnezeu mîntuiește sau osîndește pe oameni, după faptele lor* (Psalm 61, 11; Înțelepciunea lui Isus Sirah 35, 22; II Regi 3, 39; Iona 4, 11; Pilde 24, 12; Ieremia 32, 19; Iezechiel 33, 20; Romani 2, 6). Vederea de mai înainte a lui Dumnezeu nu înrîurește libertatea oamenilor.

Am însemnat aceasta aici pentru a ști că chemarea și alegerea oamenilor spre mîntuire, nu se face de Dumnezeu fără voia lor, după cum afirmă unii. Marele Apostol Pavel ne spune: *Rugați-vă să fiți vrednici de chemarea voastră* (II Tesaloniceni 1, 11) Cu alte cuvinte ne spune să nu fim nepăsători față de chemarea lui Dumnezeu, ci să unim voia noastră cu voia Lui și să lucrăm cu frică și cutremur la mîntuirea noastră, precum ne învață același mare Apostol (Filipeni 2, 12; I Corinteni 15, 10; Matei 5, 17).

Dar la ce cheamă Dumnezeu? La această întrebare vom răspunde cu cuvintele dumnezeieștii Scripturi. Dumnezeu ne cheamă la pocăință (Matei 9, 13; Marcu 2, 17; Luca 5, 31-32); Dumnezeu ne cheamă la împăcare cu El (Isaia 27, 5; II Corinteni 5, 20); Dumnezeu ne cheamă la sfințenie (Romani 1, 7; I Corinteni 1, 2; I Tesaloniceni 4, 7; I Petru 1, 15); Dumnezeu ne cheamă de la întuneric la lumină (Fapte 26, 18; I Petru 2, 9); Dumnezeu ne cheamă din moarte la viață (Ioan 5, 24); Dumnezeu ne cheamă la pace (I Corinteni 7, 15; Coloseni 3, 15); Dumnezeu ne cheamă la cuminecarea cu Hristos (I Corinteni 1, 9); Dumnezeu ne cheamă la slava cea veșnică a lui Hristos (Romani 8, 29-30; II Tesaloniceni 2, 14); Dumnezeu ne cheamă la mîntuirea de veci (Evrei 9, 15) Dumnezeu ne cheamă la Împărăția și slava Lui (I Tesaloniceni 2, 12); Dumnezeu ne cheamă la viața cea veșnică (I Timotei 6, 12).

Iată, iubiți credincioși, la cîte fericiri și bunătăți veșnice ne cheamă pe noi Bunul nostru Dumnezeu. Oare cîta datorie avem noi păcătoșii, a-L iubi și a-L asculta pentru a dobîndi atîtea nenumărate bunătăți și fericiri, la care El ne cheamă din a lui nemărginită milă și bunătate fără de asemănare!

În cele ce urmează să vedem ce rele îi așteaptă pe acei care resping chemarea lui Dumnezeu. Cei care resping chemarea lui Dumnezeu se depărtează de harul Lui (Iezechiel 3, 27; 12, 2-5; Matei 10, 14; Luca 9, 5; 10, 10-14). Cei ce resping chemarea lui Dumnezeu ajung la orbire duhovnicească (Fapte 28, 24-27; Romani 1, 21; 11, 7-10). Cei ce nu ascultă și resping chemarea lui Dumnezeu ajung la rătăcire (Isaia 66, 4; II Tesaloniceni 2, 10-11). Cei ce resping chemarea lui Dumnezeu se vor pedepsi vremelnic (Isaia 65, 12; Ieremia 6, 16); cei ce resping chemarea lui Dumnezeu ajung la depărtare de El (Romani 1, 24; 1, 32).

Iubiți credincioși,

Pînă aici v-am vorbit despre chemarea, în general, pe care o face Dumnezeu către tot omul, căci nu este om care să nu aibă pe pămînt o chemare dumnezeiască. Însăși nașterea noastră trupească, adică chemarea din neexistență la viață este o chemare a lui Dumnezeu, căci nimeni nu se naște fără voia și pronia Lui. Apoi fiecare om este chemat sau rînduit de sus să aibă un rol, o menire în viața aceasta. Unul este chemat să fie tată sau mamă de copii. Altul este chemat să lucreze cu mîinile sau cu mintea, să îngrijească pe bolnavi, să învețe și să educe pe oameni, să conducă popoare, să facă opere de binefacere, să slujească într-un fel societatea în care trăiește.

Pe lîngă această chemare firească, Dumnezeu adresează fiecărui om și o chemare duhovnicească, de a cărei împlinire sau respingere depinde mîntuirea sau osînda noastră. Astfel Dumnezeu ne cheamă la credință, la pocăință, la rugăciune, la împlinirea faptelor bune, la o adevărată trăire în Hristos, adică la sfințenie și desăvîrșire, după cuvîntul Sfîntului Duh care zice: *Fiți sfinți, precum și Eu sînt sfînt! Fiți sfinți, că Eu, Domnul Dumnezeuul vostru, sînt sfînt* (Levitic 19, 2; 11, 44).

Dar Dumnezeu cheamă pe unii oameni cu viață sfîntă la împlinirea unei misiuni dumnezeiești speciale, mult mai înalte pe pămînt. Așa au fost chemați și aleși în Vechiul Testament regii și profeții, iar în Noul Testament apostolii, episcopii, preoții, mucenicii și toți sfinții.

În Sfînta Evanghelie de astăzi ni se vorbește despre chemarea primilor patru apostoli. *Pe cînd umbla Iisus pe lîngă Marea Galileei a văzut doi frați, pe Simon ce se numește Petru și pe Andrei, fratele lui, care aruncau mreaja în mare, căci erau pescari. Și le-a zis: Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni. Iar ei, îndată lăsînd mrejele au mers după El. De acolo mergînd mai departe, a văzut alți doi frați pe Iacob al lui Zevedeu, și pe Ioan fratele lui, în corabie cu Zevedeu, tatăl lor, dregîndu-și mrejele și i-a chemat. Iar ei, îndată lăsînd corabia și pe tatăl lor, au mers după El* (Matei 4, 18-22).

Erau multe corăbii cu pescari galileeni pe mare, dar Hristos Mîntuitorul lumii numai pe unii i-a chemat la Sine, pentru această chemare și misiune dumnezeiască, de a-I fi martori ai Învierii, apostoli și propovăduitori ai Sfîntei Evanghelii *pînă la marginile pămîntului*.

I-a chemat dintr-o corabie pescărească în altă corabie, duhovnicească. Din corabia grijilor pămîntești, în corabia Duhului Sfînt, care este Biserica pe care avea s-o întemeieze Hristos. Pînă la această chemare, cei patru ucenici își împlineau chemarea cea dintîi, lucrînd cu mîinile lor ca să trăiască. Acum însă au fost chemați și aleși de Fiul lui Dumnezeu ca să fie pescari ai lumii, "vînători de oameni", vestitori ai Sfîntei Evanghelii, întemeitori ai Bisericii lui Hristos pe pămînt. Aceasta este o chemare cu totul dumnezeiască, rînduită la anumite vremi și adresată numai celor sfinți și aleși, pentru a conlucra prin harul Duhului Sfînt la descoperirea voii lui Dumnezeu și la mîntuirea oamenilor.

N-a chemat Hristos la apostolat, nici oameni bogați, nici învățați, nici cunoscuți și cinstiți. A chemat pescari, oameni săraci și fără învățătură, oameni smeriți și curați la suflet, ca să smerească pe cei mîndri, să mustre pe cei necredincioși și să ridice pe cei căzuți în întunericul necunoștinței de Dumnezeu. I-a chemat Hristos la sine goi, cerîndu-le să se lepede de cele pămîntești, de avere, de rude, de prieteni, de trufia acestei vieți și să-I fie ucenici, apostoli, mărturisitori și împreună lucrători la înnoirea lumii. A chemat Hristos pe cei mai smeriți și curați la suflet, dezbrăcați de toate grijile trecătoare, ca să-i poată fi ucenici credincioși gata să-și dea viața pentru El.

Vedeți pe cine cheamă și alege Hristos? Vedeți ce fel de chemare le face și ce le promite? *Vă voi face vînători de oameni!* Nu le promite averi și cinste pe pămînt. Ci, dimpotrivă, le spune cu alt prilej că *veți fi urîți de toți oamenii pentru numele Meu*. Iar cei patru ucenici galileeni nu se tem, nu se împotrivesc Duhului Sfînt, nici nu se duc mai întîi la ai lor să-și ia rămas bun, ci *îndată, lăsînd corabia și pe tatăl lor, au mers după El* (Matei 4, 22). Vedeți ascultare fără condiții? Vedeți credință simplă și curată la cei de jos? Vedeți lepădare de sine la apostoli? Părăsesc hotărîți toate și intră cu curaj în școala lui Hristos, cea mai înaltă școală din toată lumea și din toate timpurile.

Aici aveau să învețe Petru și Andrei, Iacob și Ioan și ceilalți ucenici, episcopi și preoți, tainele credinței în Dumnezeu, puterea rugăciunii, adîncul smereniei, tăria blîndeții, înțelepciunea

Duhului, rîvna apostoliei și îndrăzneala mărturisirii evangheliei lui Hristos. Aici aveau să învețe cea mai înaltă teologie a Duhului Sfînt și meșteșugul vînării sufletelor omenești. Căci nimic nu este mai greu decît să cîștigi suflete pentru împărăția cerurilor. Nimic nu este mai greu pentru slujitorii Bisericii lui Hristos, decît să transforme sufletele oamenilor. Adică să facă din răi, buni; din necredincioși creștini adevărați; din desfrînați și bețivi, oameni pocăiți; din pescari, ucenici și din fricoși, mărturisitori și mucenici.

Apoi vedeți că apostolii și slujitorii Evangheliei nu se cheamă și nu se aleg singuri. Ci Domnul îi cheamă, îi alege, îi învață, îi întărește suflă peste ei Duhul Sfînt și numai după aceea îi trimite să vestească cuvîntul mîntuirii în toată lumea. Fără o asemenea chemare, fără vocație pentru preoție, fără o viață sfîntă, curată și plăcută lui Dumnezeu, nimeni să nu îndrăznească să intre în preoție și să slujească cele sfinte în biserică, cu nevrednicie, ca nu cumva și pe sine să se osîndească și pe credincioși să-i smintească și să-i piardă. Iar chemarea pentru preoție o poate descoperi numai duhovnicul în scaunul de spovedanie.

Din Evanghelia de astăzi vedem că nici predicatorii sectelor și a tot felul de grupări religioase nu au chemare și o alegere specială. Căci nimeni nu i-a chemat, nimeni nu i-a sfințit suflînd peste ei harul Duhului Sfînt, nimeni nu i-a trimis în lume să predice după mintea lor Evanghelia mîntuirii. De aceea, nu trebuie să ascultăm decît de adevărații preoți și slujitori ai Bisericii lui Hristos, care sînt urmașii direcți ai Sfinților Apostoli, prin hirotonie canonică, adică prin punerea mîinilor episcopilor și rînduiți ca preoți în satele și bisericile ortodoxe.

Iubiți credincioși,

Dacă toți avem o chemare și o misiune de la Dumnezeu pe pămînt, să vedem ce chemare anume avem fiecare dintre noi și dacă ne-o împlinim cum trebuie cu adevărat. Cei mai mulți credincioși sînteți căsătoriți și aveți familie și copii. Vă împliniți cum se cuvine datoria de creștini ortodocși și cea de părinți? Veniți regulat în sărbători la biserică? Vă rugați acasă cu copiii dumneavoastră? Vă spovediți regulat în sfintele posturi? Iertați pe cei ce v-au supărat? Aveți smerenie, credință tare în Dumnezeu și răbdare în necazurile vieții? Vă împliniți datoria de soți, născînd copii, așa cum ați făgăduit-o la cununie, nu îi ucideți? Vă creșteți copiii în frică de Dumnezeu, sau îi lăsați de capul lor?

Iată cîte întrebări se pun celor căsătoriți, de la care Dumnezeu așteaptă tot atîtea răspunsuri. La fel și cei necăsătoriți, văduvele și bătrînii sînt întrebați de Hristos dacă merg regulat la biserică, dacă duc viață curată, dacă se roagă și citesc cărți sfinte, dacă se spovedesc și se împărtășesc cu Trupul și Sîngele Domnului.

Astăzi, mai mult ca oricînd, ne cheamă Hristos la pocăință, la biserică, la faptele bune care ne aduc bucuria mîntuirii. Fiecare dintre noi să ne deschidem inima, pentru Dumnezeu, pentru Evanghelie, pentru o viață creștinească mai înaltă, mai curată, cît mai sfîntă. Apoi să ne cercetăm dacă am făcut, sau nu, măcar o parte din sfintele noastre datorii creștinești, dacă ne-am împlinit menirea pentru care am fost creați.

Să rugăm pe Mîntuitorul să ne lumineze și să ne ajute a ne împlini cu sfințenie marea noastră chemare de creștini și fii ai Bisericii lui Hristos. Amin.

Predică la Duminica a III-a după Rusalii

(Despre paza minții și despre purtarea de grijă a lui Dumnezeu)

De va fi ochiul tău curat, tot trupul tău va fi luminat (Matei 6, 22)

Iubiți credincioși,

Auzim pe Mântuitorul zicînd: *Dacă lumina care este în tine este întuneric, dar întunericul cu cât mai mult?* (Matei 6, 23). Să înțelegem că această lumină este mintea noastră, căci după mulți Sfinți Părinți mintea este ochiul sufletului. Cînd mintea noastră se va întuneca de păcate, atunci toată așezarea și simțurile trupului vor fi întunecate. Căci dacă mintea noastră, pe care ne-a dat-o Dumnezeu spre luminare și povățuire la toată fapta bună, va fi întunecată de cele rele, atunci cu cât mai întunecate vor fi poftele trupului nostru, care pururea și prea lesne se pleacă la păcate.

Cînd cîrmaciul corabiei sau al unui mijloc de călătorie se îmbată și se întunecă la minte, atunci cei ce sînt în corabie, în avion sau în orice mașină cu care călătorim sînt în primejdie de moarte. Tot așa cînd mintea noastră este întunecată de păcate și de pofte, sufletul nostru este pururea în primejdie să moară prin păcat. Dacă ochiul sufletului nostru, adică mintea va fi curată și fără răutate, atunci și așezările și lucrările trupului și ale sufletului nostru vor fi luminate și bine plăcute lui Dumnezeu. De aceea sfinții au avut mare grijă să fie treji și veghetori cu mintea în toată vremea, păzind-o curată de păcate și de răutate.

Dar nu numai ei se sileau să aibă această lucrare, adică paza minții, ci și pe noi ne învățau amănunțit această lucrare. Iată ce zice sfîntul Isihie Sinaitul: "Paza minții este calea a toată virtutea și porunca lui Dumnezeu" (Filocalia IV, 1947, p. 42). Auzim și pe Cuviosul Pimen Egipteanul, zicînd: "Nu avem nevoie de nimic, numai de minte trează" (Patericul egiptean, 1930, p. 186). Avva Agaton a fost întrebat: "Ce este mai mare, osteneala trupească, sau păzirea cea dinăuntru?", și a zis bătrînul: "Asemenea este omul ca un pom, osteneala trupească este frunza, iar paza celor dinăuntru este rodul" (Ibidem, p. 27).

Paza minții este de mai multe feluri. Întîi trebuie să ne păzim mintea de închipuri pătimăse. Al doilea, să ne păzim mintea de orice gînd păcătos. Al treilea, să chemăm neîncetat numele Domnului nostru Iisus Hristos în ajutor. Al patrulea, să ne aducem aminte neîncetat de moarte, spre a nu greși înaintea lui Dumnezeu (Filocalia IV, op. cit. p. 45). Nimeni nu-și poate păzi mintea de gînduri rele și de închipuiri pătimăse de nu va avea pururea în mintea sa rugăciunea neîncetată. Despre aceasta zice Sfîntul Isihie Sinaitul: "Paza minții și rugăciunea se susțin una pe alta. Căci paza minții vine din rugăciunea neîncetată, iar rugăciunea, din paza minții și din atenția cea mare".

Toți sfinții și dumnezeieștii Părinți se sileau pururea la păzirea minții, căci știau că fără această sfîntă lucrare nimic nu poate spori omul pe calea poruncilor lui Dumnezeu. De aceea, iubiții mei frați, se cade nouă a ne păzi mintea de gînduri și imaginații rele, aducîndu-ne aminte de Mântuitorul nostru Iisus Hristos care zice: *Privegheați în toată vremea, rugîndu-vă* (Luca 21, 36). Și iarăși: *Privegheați, căci nu știți ziua, nici ceasul cînd vine Fiul Omului* (Matei 25, 13). La fel Sfîntul Apostol Petru ne îndeamnă la trezvie și la paza minții, zicînd: *Fiți treji, privegheați. Potrivnicul vostru, diavolul, umblă răcnind ca un leu, căutînd pe cine să înghită* (I Petru 5, 8).

Să trecem cu cuvîntul și la altă învățătură despre care am amintit la începutul predicii noastre, ce se cuprinde în Sfînta Evanghelie de azi. Este vorba de pronia sau, cum îi mai zicem noi, purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru întreaga lume. Ați auzit pe Mântuitorul vorbind în Sfînta Evanghelie de azi: *Nu vă îngrijiți pentru viața voastră ce veți mânca, nici pentru trupul vostru cu*

ce veți îmbrăca (Matei 6, 25). Apoi, ca să ne arate bunătatea Sa negrăită și purtarea Sa de grijă față de noi și de toate făpturile Sale, ne trimite cu mintea la păsările cerului, zicînd: *Căutați la păsările cerului, că nu seamănă nici nu secără, nici nu adună în jitnițe și Tatăl vostru Cel ceresc le hrănește* (Matei, 6, 26).

Ca să vă puteți da seama cît de mare este purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru păsările cerului care sînt atît de neînsemnate față de om, voi folosi un exemplu de la Sfîntul Vasile cel mare, despre o pasăre de mare ce se cheamă alcion. Pentru această pasăre Dumnezeu ține marea în liniște paisprezece zile pentru a nu-i strica cuibul făcut în nisipul mării și a îneca puișorii acestei păsări minunate.

Iată istorisirea Sfîntului Vasile: "Această pasăre, alcionul, are obiceiul a-și scoate puii la marginea mării. Ea își pune ouăle în nisip lîngă apa mării și le clocește pe la mijlocul iernii, cînd se pornesc pe mare vînturi și furtuni care cu pornire mare izbesc valurile sale de maluri. Dar toate valurile și furtunile se potolesc și se alină, cînd alcionul șade pe ouă în cele șapte zile, după care ies puișorii din găoace. Fiindcă și de hrană au trebuință, Dătătorul Cel Mare, Dumnezeu, a mai dăruit acestei păsări, încă șapte zile pentru creșterea puilor săi. În șapte zile puii acestei păsări pot zbura spre a scăpa de apele mării. Aceste lucruri le știu corăbierii de prin aceste locuri și numesc aceste zile "zilele alcionului".

Corăbierii cu corăbiile încărcate de mărfuri, așteaptă să vină zilele alcionului, spre a porni în largul mării. Ei știu că atunci Dumnezeu ține marea în loc, să nu se tulbure pentru ouăle și puișorii alcionului".

Apoi zice marele Vasile: "Aceasta ți-am pus înainte ca o lege, omule, despre purtarea de grijă a lui Dumnezeu către cele necuvîntătoare, spre îndemnare, ca să ceri de la Dumnezeu cele spre mîntuirea ta, căci dacă pentru o pasăre este atîta purtare de grijă, apoi ce nu s-ar fi făcut pentru tine, pe care te-a făcut după chipul lui Dumnezeu" (Sfîntul Vasile cel mare, Omilii la Hexaimeron, București, 1986. p. 164).

Să vedem și purtarea de grijă la ariciul de mare. Acesta este o vietate prea mică și nevrednică de băgat în seamă. De multe ori se face învățător corăbierilor, arătîndu-le cînd are să se tulbure marea și cînd au să vină furtuni mari și primejdioase pentru corăbii. Aricii cunoscînd mai înainte tulburarea mării de furtuni, se vîră sub o lespede mică, de care se prind cu piciorușele lor stînd în vremea furtunilor. Cînd valurile mari îi clatină ei se țin de greutatea lepedei și astfel scapă de a fi aruncați de valuri. Cînd văd acest semn, corăbierii cunosc din timp pornirea furtunii mari care are să fie. Și nu pleacă cu corăbiile în largul mării, pentru a nu se primejdui. Nici un astrolog, nici un meteorolog nu știe așa de bine despre tulburările pămîntului și ale văzduhului, schimbarea vremii, ca ariciul de mare, căci pe el nici filozofii, nici astronomii și nici meteorologii nu l-au învățat aceasta, ci Domnul mării și al vînturilor. În această vietate mică, a pus urma înțelepciunii Sale celei mari și negrăite.

Acestea arătîndu-le dumnezeiescul ierarh Vasile cel Mare, zice; "Nimic nu este lipsit de purtarea de grijă a lui Dumnezeu, nimic nu este trecut cu vederea de El. Toate le privește cu luare aminte ochiul cel neadormit al Lui. Lîngă toți este de față cu mare îndestulare, dăruind fiecăruia mîntuirea. Dacă n-a lăsat Dumnezeu pe ariciul de mare afară de cercetarea Sa, pe ale tale nu le va cerceta? (Ibidem, p. 164). Încă și ariciul de uscat este mare filosof și meteorolog, fiindcă din două răsuflări își face vizuina. Cînd suflă crivățul de miazănoapte el astupă gaura din partea aceea, din care simte că vine crivățul. Cînd are să se schimbe vremea și are să vină austrul, vîntul de miazăzi, se mută la răsuflătoarea dinspre miazănoapte. Prin aceasta ne arată nouă oamenilor tăinuit, nu numai că prin toate trece și străbate purtarea de grijă a Aceluia ce ne-a zidit, ci și faptul că în cele necuvîntătoare este orecare simțire a lucrului, ce are să se facă mai pe urmă în vremea viitoare. Știm că cele necuvîntătoare au știință de mai înainte de la Dumnezeu, referitoare la schimbarea ce are să fie în aer, pricepere care mă covîrșește" (Ibidem, p. 173).

Încă vedem purtarea de grijă a lui Dumnezeu, nu numai asupra oamenilor ci și a altor viețuitoare de pe pămînt. Căci ursul cînd este greu rănit de alte fiare, are știință să se vindece singur

cu floarea ce se cheamă lumînărică. Iar vulpea cînd este rănită are pricepere și știe să se vindece cu lacrima de rășină a molidului. Și la furnică pronia lui Dumnezeu se vede în chip luminat căci i-a dat ei pricepere Preaînduratul Dumnezeu ca vara să-și gătească și să-și adune hrana peste iarnă, mai înainte de a veni peste ea asprimea iernii. Că fără lenevire își cheltuiește vremea și cu mare sîrguință se întinde la lucru, pînă ce hrana cea îndestulată pentru iarnă ajunge în cămări și așezată cu multă sîrguință și pricepere rară acolo, ca multă vreme să nu se strice. Că taie și spintecă cu ale ei unghii partea cea din mijloc a roadelor ca nu încolțind, netrebnice să-i fie spre hrană. După ce le-a scos partea încolțitoare, le usucă dacă simte că se umezesc și nu le scoate afară pe acestea în fiecare vreme, ci numai cînd vremea este bună și secetă, ca să nu le umezească. Într-adevăr, nu vei putea să vezi nor sau ploaie curgînd cînd furnicile scot afară grîul să-l usuce.

Acest cuvînt va ajunge spre a spune minunile Prea Veșnicului Ziditor, care se văd în zidirile Sale și purtarea Lui de grijă spre toate cele mici și cele mari din zidirea Sa. Acestea înțelegîndu-le să zicem și noi cu proorocul: *Cît s-au mărit lucrurile Tale, Doamne. Toate întru înțelepciune le-ai făcut* (Psalm 103, 25) (Ibidem, p. 173-174). Deci să înțelegem că pronia lui Dumnezeu este îngrijirea neîntreruptă a Lui față de toate fapăturile Sale. Și precum aerul învelește lucrurile din el și apa acopere lucrurile care sînt în ea, așa pronia cea prea bună și sfîntă a Înduratului și Atotputernicului Dumnezeu pe toate le cuprinde și le îngrijește, ca un adevărat părinte și purtător de grijă a toate (II Regi 16, 9; Psalm 32, 13-15; 113, 10). De aceea, arătînd dumnezeiasca Scriptură purtarea de grijă cea veșnică a lui Dumnezeu asupra lumii, zice: "În toate zilele pămîntului semănatul și secerișul, frigul și căldura, vara și iarna, ziua și noaptea, nu vor mai înceta" (Facere 8, 21).

Despre puterea și purtarea de grijă a lui Dumnezeu față de toate lucrurile Sale vedem și din cele vorbite de El către Iov: *Încinge ca un bărbat mijlocul tău și Eu te voi întreba, iar tu să-Mi răspunzi. Unde ai fost cînd am întemeiat pămîntul? Spune-mi de ai cunoștință? Cine a pus măsurile lui de știi, sau cine este cel ce a pus funie de măsurat peste dînsul? Pe ce s-au întărit stîlpii lui și cine este acela ce a pus peste dînsul piatra cea din marginea unghiului? Cînd s-au făcut stelele, lăudatu-M-au cu glas mare toți îngerii Mei. Am ocolit marea cu îngrădituri cînd se revărsa afară și cînd ieșea din pîntecele maicii ei și am pus îmbrăcăminte ei nor și am înfășurat-o pe ea cu negură și am pus ei hotar înconjurînd-o cu încuietori și porți și i-am zis: Pînă aici să vii și să nu treci mai departe, ci întru tine să se sfărîme trufia valurilor tale. Oare în zilele tale am tocmît lumina cea de dimineată și luceafărul și-a văzut rîndul său? Apucatu-te-ai de aripile pămîntului ca să scuturi pe cei necredincioși de pe dînsul. Oare tu ai luat din pămînt lut și l-ai făcut viețuitor și l-ai pus pe el, ca să poată cuvînta pe pămînt? Oare tu ai luat de la cei necredincioși lumina și brațul mîndrilor tu l-ai sfărîmat? Oare venit-ai la izvoarele mărilor și umbrele adîncului le-ai umblat?*

Deschisu-ți-au ție de frică porțile morții și portarii iadului văzîndu-te pe tine s-au înspăimîntat? Ai aflat și lățimea cea de sub cer? Spune-mi dar cum este și cît este? În ce pămînt locuiește lumina și întunericul ce loc are? De mă voi duce la hotarele lor, știi cărările lor? Știi cînd aveai să te naști și cît de mult este numărul anilor tăi? Ai venit la visteriile zăpezii și visteriile grindinei le-ai văzut? Oare tu porți grijă de ceasul vrăjmașului sau de ziua războiului și a bătăii? De unde iese bruma și de unde se risipește austrul sub cer și cine a gătit ploi iuți, curgeri de ape și calea fulgerului și a tunetului, ca să ploaie pe pămînt unde nu este bărbat și în pustie unde nu este om (Iov 38, 3-26).

Am însemnat aici puține din cartea dumnezeiescului Iov căruia Preaînduratul și Atotputernicul Dumnezeu a binevoit a-i arăta multe despre minunile cele preamari și despre purtarea Sa de grijă față de toate zidirile Sale.

Din toate acestea înțelegem că întreaga creație, cerul și pămîntul, îngerii și oamenii se află în purtarea de grijă a lui Dumnezeu, Cel ce ne-a zidit și are milă de toată făptura.

Iubiți credincioși,

Concluzia Evangheliei de astăzi este cuprinsă într-o singură frază: *Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă* (Matei 6, 33). Zadarnic ne ostenim zi și noapte pentru cele trecătoare. În zadar alergăm fără rost după lucruri nefolositoare care pier odată cu noi. Ba uneori nici somn nu avem, nici sfintele sărbători nu le mai ținem, nici la biserică nu găsim timp să mergem, nici acasă nu ne rugăm, nici cărți sfinte nu citim, nici pe cei bolnavi nu-i cercetăm, nici de moartea cea grabnică și de judecata lui Dumnezeu nu ne mai aducem aminte. Toți dorim cât mai multe. Toți visăm averi, cinste, sănătate și viață fericită. Dar de faptele creștinești, de rugăciune, de iertare, de pocăință și de Dumnezeu aproape toți uităm.

De aceea este în lume atîta suferință și sînt atîtea boli și certuri în familie, pentru că am uitat de Dumnezeu. Am uitat de poruncile Lui, de dragostea Lui, de Biserica Lui, de mîntuitoarele învățături ale Sfintei Evanghelii, punînd nădejdea numai în mîinile, în mintea și în mîndria noastră. Poate de aceea mulți creștini nu au adevărata pace și mulțumire sufletească.

Să ne întoarcem din nou la Dumnezeu, la rugăciune, la lucrarea faptelor bune. Dumnezeu ne așteaptă. Să nu ne mai mîndrim cu mintea noastră, să nu ne punem nădejdea în mîinile noastre, nici în viața aceasta trecătoare. Ci numai în Dumnezeu să credem, în El să nădăjduim, Lui numai să I ne închinăm, la Biserica lui Hristos să mergem cât mai des și prin pocăință și viață creștinească să lucrăm ogorul mîntuirii noastre.

În toate cele bune să fim întîi. Și la lucrul mîinilor și la biserică și la milostenie și la post și la rugăciune. Cu mîinile să lucrăm, dar cu mintea să ne rugăm. Cu picioarele să călătorim pe calea vieții, dar cu limba să lăudăm pe Dumnezeu și să dăm sfaturi duhovnicești. Să creștem copiii în frică de Dumnezeu, să trăim în pace cu iubitorii de pace, iar de cei răi, răzvrățitori,eretici și robiți de patimi să ne ferim, ca să nu cădem în cursele lor. Să nu ne biruim nici de mîndria hainelor, nici de laudele sau ocara oamenilor, nici de beție sau cumplita desfrînare sau de mulțimea grijilor pămîntești care stăpînesc astăzi toată lumea.

De vom face așa, vom duce aici viață liniștită, vom avea timp mai mult de rugăciune, și vom fi fericiți și pe pămînt și în cer. Atunci vom putea cînta împreună cu proorocul David: *Bogații au sărăcit și au flămînzit, iar cei ce-L caută pe Domnul nu se vor lipsi de tot binele* (Psalm 33, 10). Amin.

Predică la Duminica a IV-a după Rusalii (Despre puterea rugăciunii pentru aproapele)

Și a zis Iisus sutașului: Du-te! Fie ție după cum ai crezut (Matei 8, 13)

Iubiți credincioși,

În Sfînta Evanghelie de astăzi se arată cum a vindecat Mîntuitorul pe sluga greu bolnavă a unui conducător de oști roman care locuia în Capernaum, un mic oraș de lîngă Marea Galileei. Minunea aceasta însă are cîteva caracteristici aparte. Ea s-a săvîrșit datorită credinței dregătorului roman păgîn, care se închina la idoli. Apoi poate și sluga lui, *care zăcea în casă bolnav*, era tot păgîn, deci străin de Legea Vechiului Testament. De asemenea vedem că Mîntuitorul vindecă bolnavul de la distanță, fără să fie adus de față, ceea ce mai rar se întîmplă. Multora le porunca pentru bolnav: *Aduceți-l aici la Mine!* Iar pe alții îi întreba: *Crezi că pot să fac Eu aceasta?* Și dacă bolnavul sau părinții și însoțitorii lui mărturiseau cu tărie credința în minunile lui Dumnezeu, îndată minunea se săvîrșea și bolnavul se făcea *sănătos de orice boală era cuprins*.

Pe sutașul roman nu l-a întrebat, însă, de crede în dumnezeirea lui Hristos, căci îi cunoștea credința inimii. Ba nici nu l-a așteptat să-i spună ce dorește. Ci îndată ce sutașul s-a apropiat de El și l-a zis: *Doamne, sluga mea zace în casă slăbănog, cumplit chinuindu-se*; Mîntuitorul, cu multă blîndețe, i-a zis: *Venind, Îl voi vindeca* (Matei 8, 6-7). Dar sutașul, pe lîngă credință mare, avea și multă smerenie. De aceea răspunde: *Doamne, nu sînt vrednic să intri sub acoperișul meu, ci numai zi cu cuvîntul și se va vindeca sluga mea!* Auzind aceasta Iisus Hristos, S-a minunat de credința sutașului și a zis: *Adevăr grăiesc vouă: Nici în Israel n-am găsit atîta credință!* De aceea vă spun că mulți de la răsărit și de la apus vor veni și vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov în Împărăția Cerurilor. Iar fiii împărăției vor merge în întunericul cel mai dinafară; acolo va fi plîngerea și scrișnirea dinților. Apoi i-a zis sutașului: *Du-te, și după cum ai crezut, fie ție! Și s-a făcut sănătos sluga lui în ceasul acela* (Matei 8, 7-13).

Vedeți credință la un om păgîn? Vedeți cît poate credința curată unită cu smerenia? Amîndouă la un loc fac adevărate minuni. Credința pogoară harul asupra aceluia ce se roagă și smerenia îi deschide inima. Vedeți leacul prin care se poate vindeca lumea? Credința și smerenia. Că dacă omul a decăzut moral atît de mult, este numai din cauză că s-a depărtat de Dumnezeu și de smerenie. Necredința în Dumnezeu și mîndria au adus ființa umană în starea în care se găsește astăzi. Vedeți care este calea cea scurtă și mai sigură a mîntuirii noastre?

Credința și smerenia! Credința că Dumnezeu există și are milă de lumea pe care a creat-o, de fiecare dintre noi, și în același timp, smerenia sinceră, mărturisită că nu sîntem vrednici să între Hristos în casa și în inima noastră din cauza mulțimii păcatelor pe care le-am făcut. Iată leacul care poate vindeca omul de astăzi. Să creadă cu tărie și dreaptă credință în Iisus Hristos și să se socotească cel mai păcătos de pe pămînt.

Zicea sutașul roman către Hristos: *Nu sînt vrednic să intri sub acoperișul meu*, ca să ne învețe și pe noi creștinii de azi cum să ne apropiem de El. Cum să ne apropiem de rugăciune, de Sfînta Biserică, de cele sfînte din Altar, de Sfînta Scriptură și mai ales de Sfînta Împărtășanie. Căci dacă ne rugăm lui Dumnezeu fără frică și cutremur, dacă intrăm în biserică cu nepăsare și răutate în inimă, dacă citim Sfînta Scriptură cu mîndrie și cu duh de iscodire, toate ne sînt spre păcat; căci ne lipsesc cele două virtuți amintite mai sus - credința tare și smerenia. Aceeași osîndă ne așteaptă dacă ne apropiem de Trupul și Sîngele lui Hristos nevrednici, nepocăiți, cu păcate nespovedite, certați cu aproapele nostru sau cu canonul neîmplinit.

Vedeți că acest om, păgîn după credință, avea inimă de creștin după faptă. Necreștin fiind, era mai credincios ca iudeii de odinioară și ca mulți creștini din zilele noastre. De aceea Mîntuitorul îl laudă în public, zicînd: *Adevăr grăiesc vouă, că nici în Israel n-am găsit atîta credință!* Nu numai între evrei, dar nici între creștinii de astăzi nu se găsesc oameni cu mai multă credință ca acest sutaș. Credința și smerenia lui l-a mîntuit, i-a vindecat sluga și l-a făcut nemuritor.

Iubiți credincioși,

Nu de mult am avut ocazia să discut cu niște oameni răătăciți de la dreapta credință. Printre altele ei susțineau despre copiii mici că nu pot fi botezați pentru că, ziceau ei, copiii mici nu au credință. Nu pot fi botezați spuneau ei, deoarece Mîntuitorul a zis către Apostoli cînd i-a trimis la

propovăduire: *Cel ce va crede și se va boteza, se va mîntui; iar cel ce nu va crede se va osîndi* (Marcu 16, 16).

Avînd în vedere că acești oameni rătăciți de la adevăr pe mulți îi înșeală cu cuvintele lor greșite, m-am gîndit ca în predica de azi să arăt că nu numai credința personală în Dumnezeu aduce mîntuire și folos, ci și credința celor din jur poate vindeca, ierta păcatele altora și poate chiar sfinți pe alții și învia din morți. Așa de exemplu vedem în Legea Veche, că prin credința lui Iosua a lui Navi, Dumnezeu a oprit apele Iordanului pînă ce a trecut tot poporul și preoții cu sicriul Legii darului (Iosua Navi 3, 11-17; 4, 16-23). Și tot cu credința sa a oprit soarele și luna din mersul lor pe cer pînă ce a bătut pe vrăjmașii săi (Iosua Navi 10, 10-14). Tot așa prin credința lui Ghedeon, cei trei sute de ostași au biruit pe Madianiți (Judecători 7, 16-25). Prin credința unei văduve sărace marele Prooroc Ilie a înviat pe fiul ei (III Regi 17, 20-22), iar prin credința Sunamitencei, Elisei proorocul a înviat pe fiul ei (IV Regi 4, 30-36).

În Legea Nouă, Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a făcut multe și mari minuni prin credința unora asupra altora. Așa vedem minunea pe care ne-o arată Sfînta Evanghelie de azi, cum Mîntuitorul, prin credința cea mare și tare a sutașului, a vindecat de la distanță pe sluga sa (Matei 8, 13). Altă dată prin credința neîndoielnică a patru oameni ce purtau pe slăbănogul din Capernaum, Hristos a vindecat și a iertat păcatele celui purtat de ei, poruncindu-i să-și ia patul și să meargă la casa sa (Matei 9, 2-6). Prin credința lui Iair, Mîntuitorul a înviat pe fiica sa (Marcu 5, 36-43). Prin credința femeii Cananeence, Domnul a vindecat de duh necurat pe fiica sa (Matei 15, 22-28). Prin credința Martei și Mariei, surorile lui Lazăr, Mîntuitorul a înviat pe fratele lor mort de patru zile, căci ziceau cu credință: *Doamne, dacă ai fi fost aici, nu ar fi murit fratele nostru* (Ioan 11, 21). Iarăși, vedem că pentru credința tatălui său, Mîntuitorul a vindecat pe tînărul lunatic (Matei 17, 18). Dar nu numai vindecare și înviere din morți poate face cineva prin credința altora, ci și sfințire, după mărturia marelui Apostol Pavel care a zis: *Se sfințește bărbatul necredincios prin femeia credincioasă* (I Corinteni 7, 14).

Așadar, frații mei, dacă cineva vă spune că pruncii nu se pot boteza deoarece nu au credință, voi le spuneți că ei cu adevărat nu au credință, dar la botez se sfințesc prin credința părinților lor și a nașilor de la botez care mărturisesc credința în locul pruncului celui ce se botează. Nașii de la botez sînt părinții spirituali ai pruncului care se naște la o viață nouă în Duhul Sfînt, așa cum părinții trupești l-au născut pe el trupește. Totodată nașii sînt și garanți în fața lui Dumnezeu și a Bisericii Sale că fiul duhovnicesc va fi crescut în credința ortodoxă și va fi un om credincios.

Dacă cel rătăcit de la adevăr va zice că nu știe copilul cînd îl botezi, și deci nu este voia lui liberă a se boteza, la aceasta să se răspundă că botezul Legii Noi, adică botezul creștin prin apă și prin Duh poruncit de Domnul (Ioan 3, 5) a înlocuit botezul Legii Vechi, adică tăierea împrejur, despre care mărturisește Sfîntul Apostol Pavel, zicînd: *În Hristos ați și fost tăiați împrejur, cu tăiere nefăcută de mînă, prin dezbrăcarea de trupul păcatelor cărnii, întru tăierea împrejur a lui Hristos, îngropați fiind cu El prin Botez* (Coloseni 2, 11-12).

După cum tăierea împrejur în Legea Veche se făcea la opt zile după nașterea pruncului și după cum Isaac s-a tăiat împrejur după opt zile, nu cu voia, ci cu știrea lui, căci era numai de opt zile (Facere 17, 10-14; Levitic 12, 3), așa și pruncul în Legea Harului nu știe cînd a fost botezat. Dar prin mărturia preotului care l-a botezat, a părinților și a nașilor care mărturisesc credința în locul lui, se face valabilă Taina Botezului, deoarece *pe mărturia a doi sau trei martori se va rezema tot cuvîntul* (Ioan 5, 32; II Corinteni 13, 1; I Timotei 5, 19).

Cît despre vindecarea bolnavilor și pocăința multor păcătoși prin credința și stăruința rudelor, este de ajuns să ne gîndim la atîtea fapte minunate din zilele noastre. Cîți creștini nu se roagă acasă și la biserică pentru cei dragi ai lor stăpîniți de beție, desfrîu și necredință? Dumnezeu văzînd lacrimile, rugăciunea și credința lor, întoarce la credință și pocăință pe soții și fiii stăpîniți de păcate. Aceleași minuni se săvîrșesc și cu rudele care fac Sfîntul Maslu pentru bolnavii lor din spitale, ce nu pot fi de față și cu darul lui Hristos li se ușurează durerea sau se vindecă deplin. Cîți nu se roagă lui Dumnezeu pentru cei din călătorii, pentru cei din primejdie, pentru cei amenințați

cu moartea și pentru cei din examen? Datorită credinței, rugăciunilor, Mântuitorul ajută și salvează pe cei din primejdie și împlinește cererea credincioșilor noștri.

Dar și slujitorii Bisericii noastre se roagă la Sfântul Altar pentru vii și morți, pentru tot felul de necazuri, boli, secetă și neînțelegeri de familie. Credința lor și harul Duhului Sfânt, pe mulți bolnavi îi vindecă, pe cei certați îi împacă, ploile adapă pământul lovit de secetă, cei robiți de patimi se întorc la pocăință și multe suflete ale celor răposați în păcate sînt salvate din muncile iadului. Toate acestea sînt adevărate minuni ale credinței slujitorilor și credincioșilor noștri, care, în numele dragostei creștine, se roagă lui Dumnezeu pentru fiii sufletești ai Bisericii Ortodoxe, pentru ajutorul și mîntuirea tuturor.

Să vă relatez un caz adevărat din zilele noastre, ca să vedeți cum o femeie credincioasă, datorită credinței ei, și-a salvat copilul de la moarte și soțul de la necredință și ucidere.

O femeie de curînd căsătorită a rămas însărcinată. Soțul ei însă nu voia nicidecum copilul. Femeia a cerut sfatul duhovnicului care i-a spus: "Chiar dacă te va lăsa sau te amenință, să nu ucizi copilul. Mai bine sacrifică-te și dă-ți viața pentru copil și vei fi numărată în rîndul mucenicilor, decît să-l ucizi și să fii chinuită în iad ucigaș. Roagă-te cu credință lui Dumnezeu pentru soțul tău și cred că-l va îmblînzi mila Lui".

Rugîndu-se mult cu post și lacrimi într-o noapte femeia a adormit puțin și a avut un vis înfricoșat. Se vedea că mergea singură pe o vale de munte. Pe marginea drumului din dreapta a văzut copaci mari încinși de foc și cîte o femeie ce făcuse avorturi legată de trunchiul lor, iar vulturi cu gheare și cioc de foc veneau și le mîncat pieptul. În stînga drumului, iarăși, copaci aprinși și femei ucigașe de prunci legate cu funii de ei, iar șerpi fîroși le sugeau sîinii.

Plîngînd de spaimă, a văzut un tînăr frumos venind spre ea și l-a întrebat: "Doamne, tu ești Mîntuitorul Hristos?" Iar el i-a răspuns: "Nu sînt Hristos, ci sînt sluga Lui și îngerul tău păzitor, care pururea te păzesc în această viață și am venit să te scot de aici. Și l-a întrebat femeia: "care este păcatul acestor femei ce se chinuiesc așa de cumplit, legate de copacii încinși de foc?" Iar îngerul i-a răspuns: "Acele femei au ucis copiii lor în pîntece și n-au vrut să-i nască după porunca lui Dumnezeu. De aceea așa se vor chinui în veci. Iată, aici aveai să te chinui și tu, dacă ascultai pe bărbatul tău și-ți avortai copilul..."

Deșteptîndu-se din somn cuprinsă de spaimă, femeia a spus toate cele văzute soțului ei. Iar el, mișcat de Duhul Sfînt, i-a cerut iertare, făgăduind că niciodată nu o va mai sili la acest păcat cumplit. Apoi a cerut să fie dus și el la preot să-și mărturisească păcatele. Și așa credința femeii a salvat și copilul și soțul de la pierzare.

Iubiți credincioși,

Să cerem de la bunul nostru Mîntuitor să ne dea și nouă credința sutașului roman din Evanghelia de astăzi. Credința și smerenia lui, ca și dragostea lui pentru sluga bolnavă, sînt virtuți care lipsesc multor creștini din zilele noastre. Să cerem de la Dumnezeu în rugăciunile noastre mai multă credință și toate virtuțile părinților noștri, care ne-au născut și crescut. Oare de cîte ori s-au rugat și s-au jertfit pentru noi tata și mama? Oare nu credința lor curată și lacrimile lor ne-au făcut de atîtea ori sănătoși, ne-au ajutat în necazurile vieții, ne-au întărit în credință și ne-au ținut aproape de Hristos?

Să facem deci și noi ce au făcut părinții și sfinții noștri. Să le imităm viața, credința, smerenia, răbdarea și jertfa lor. Să ne rugăm cu credință tare în Dumnezeu pentru toată lumea, începînd cu cei din casa noastră. Să ne rugăm lui Dumnezeu pentru ca fiii și rudele noastre să aibă credință tare și curată, să vină la biserică regulat, să se ferească de secte și păcate, să se vindece de boli sufletești și trupești și să urmeze în toate lui Hristos.

Să ne rugăm pentru întărirea dreptei credințe și a unității creștine în lume. Să ne rugăm cu credință pentru cei bolnavi care suferă greu și așteaptă rugăciunea și mîngîierea noastră. Să ne rugăm pentru săraci, pentru orfani, pentru toți oamenii și pentru credința și dragostea noastră îi va

milui Dumnezeu. Iar Dumnezeu dragostei, al milostivirii și al iubirii de oameni va primi rugăciunea și credința noastră, va intra în casele și inimile noastre, va întări credința și pacea în lume, va vindeca și va alina suferințele noastre sufletești și trupești, va binecuvînta pămîntul cu ploaie timpurie și tîrzie, va ajuta pe cei pentru care ne rugăm, ne va ierta și nouă păcatele și va mîntui în dar sufletele noastre. Amin.

Predică la Duminica a V-a după Rusalii (Despre iad și chinurile păcătoșilor)

Ce este nouă și Ție, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici mai înainte de vreme ca să ne chinuiești? (Matei 8, 29)

Iubiți credincioși,

Una din învățăturile Sfintei Evanghelii de azi este aceea despre iad și chinurile lui, de care și diavolii se tem și se cutremură. Cînd Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a ajuns cu predicarea cuvîntului în părțile Gadarenilor, zis și Gherghesenilor, L-au întîmpinat doi oameni îndrăciți care ieșeau din morminte și erau foarte munciți. Diavolii care chinuiau pe acești oameni, văzînd pe Mîntuitorul, au strigat: *Ce este nouă și Ție Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici mai înainte de vreme ca să ne chinuiești?*

Să ne punem întrebarea de ce au zis diavolii "mai înainte de vreme?" Cum să înțelegem acest cuvînt? Iată cum. Dracii știau prea bine că la Judecata de apoi îi așteaptă osînda cea veșnică.

Despre aceasta ne arată dumnezeiasca Scriptură, zicînd: *Căci dacă Dumnezeu, pe îngerii care au păcătuit nu i-a cruțat, ci legîndu-i cu legăturile întunericului în iad, i-a dat să fie păziți pînă la judecată...* (II Petru 2, 4). Încă și apostolul Iuda, în a sa sobornicească epistolă, același lucru arată, zicînd: *Pe îngerii care nu și-au păzit vrednicia, ci au părăsit locașul lor, i-a pus la păstrare sub întuneric, în lanțurile veșnice, spre judecata zilei celei mari* (Iuda 1, 6).

Așadar, frații mei, acest lucru știindu-l preabine diavolii, că mare osîndă și grele munci îi așteaptă în ziua cea mare a Judecății de apoi, și, totodată, cunoscînd puterea cea fără de margini a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, Îl rugau să nu-i muncească înainte de vreme. Adică să nu-i trimită mai înainte de judecata cea de apoi în gheena focului nestins, dacă îi scoate din cei doi oameni, ci să le dea voie să se ducă în turma cea de porci, care nu era departe de ei (Matei 8, 29-31).

Avînd în vedere că și diavolii se tem de muncile iadului, voi vorbi pe scurt despre iad și muncile din el. De la început vă rog să țineți minte că nici un patriarh, nici un prooroc, nici un apostol, nici un sfînt sau dascăl al Bisericii, nu ne-a vorbit mai luminat despre muncile iadului, ca Însuși Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos în Evanghelia Sa. De aceea ni se cuvine mai mult a crede și a asculta despre acest mare adevăr, că nu unul din robii lui Dumnezeu ne-a vorbit despre muncile iadului, ci Însuși Ziditorul și Dumnezeu nostru. Vrednice de crezare sînt și învățăturile sfinților prooroci din Legea Veche, despre chinurile cele veșnice ale iadului. Dar cu mult mai mult ni se cuvine a crede în cuvintele Sfintei Evanghelii pentru că sînt rostite de Însuși Fiul lui Dumnezeu și după acestea vom fi judecați.

Iată mărturiile principale ale Sfintei Scripturi despre iad și chinurile veșnice ale lui. Mai întîi trebuie să știm că iadul este un loc de chin (Matei 18, 8; 23, 33). În iad se muncește și trupul și sufletul (Daniel 12, 2; Matei 5, 29). Iadul are pedeapsă veșnică (Matei 25, 46; Marcu 3, 29; I Tesaloniceni 1, 10). Iadul are iezer de foc (Apocalipsa 19, 20; 20, 15). Iadul are rîu de foc (Matei 18, 8; 25, 41) Iadul are flacără veșnică (Isaia 33, 14). Iadul are foc mistuitor (Evrei 10, 27). Iadul are cuptor veșnic (Matei 13, 50). Iadul are gheena focului celui nestins (Matei 5, 22). Iadul are tartar, adică frig cumplit. Iadul are întuneric veșnic (Matei 22, 13). Iadul are plîngerea și scrișnirea dinților (Matei 22, 13). Iadul are deznădejde și este veșnic cu toate muncile lui. Iadul are vierme neadormit, adică mustrea conștiinței, și foc nestins (Marcu 9, 44).

Să auzim acum ce zic Sfînții și dumnezeieștii Părinți despre iad și chinurile păcătoșilor. Sfîntul Ioan Gură de Aur zice despre muncile iadului: "Nu crede, omule, că acel foc se aseamănă celui din această lume; focul din această lume consumă și schimbă deplin tot ceea ce aprinde, iar focul de dincolo de mormînt va arde totdeauna ceea ce a aprins și nu va înceta niciodată să ardă. De aceea se numește nestins, că și păcătoșii care vor arde în el vor deveni nemuritori pentru chinuri" (*Viața repausaților noștri*, București, 1890, p. 327).

Sfîntul Ioan Damaschin zice: "Păcătoșii vor fi dați focului veșnic; nu unui foc material ca al nostru, ci unui foc ce nu este cunoscut decît lui Dumnezeu. Acel foc va arde fără a consuma sau a distruge. El va lucra nu numai asupra trupului păcătoșilor ci și asupra duhurilor celor netrupești, ale demonilor, el va fi întunecat și tainic. Pe lîngă acest foc, cei păcătoși vor fi mîncăți de viermele conștiinței lor. Viermele și focul ce muncește pe păcătoși în gheenă este conștiința lor" (*Teologia dogmatică*, de Macarie, tom 2, p. 656-657).

Sfîntul Vasile cel Mare recunoaște viermele din iad ca o realitate, iar nu o ficțiune, o alegorie, o idee abstractă. Sfîntul Ioan Gură de Aur pune, de asemenea, viermele și amarul muncilor iadului, ca simțual, zicînd: "De la sicriu și de la vierme aruncă-ți cugetarea ta la viermele ce nu moare și la focul ce nu se stinge; la scrișnirea dinților și la întunericul cel mai dinafară, la suferința unei strîmtori veșnice". Sfîntul Dimitrie al Rostovului, zice: "În gheenă va fi un foc nestins, o iarnă friguroasă, un vierme ce nu moare, o putoare nesuferită, o întristare netîlcuită, o foame grozavă, o sete nepotolită și o strîmtoare extremă" (Omilia a doua, despre intrarea Domnului în Ierusalim).

Să auzim acum și pe dumnezeiescul părinte Chiril al Alexandriei, care zice despre muncile veșnice ale iadului: "Mă înfricoșez de gheenă, că fără de sfîrșit este. Mă înspăimîntez de tartarul cel mai dinafară, că nu are împărtășire cu lumina. Mă înfricoșez de viermele cel neadormit, că fără de sfîrșit chinuiește. Mă înfricoșez de rîul cel de foc care curge înaintea scaunului înfricoșatului și prea Veșnicului Judecător, care va face sunet mare și cu văpaie prea iute va arde. Mă înfricoșez de negura cea fără de lumină. Mă înfricoșez de întunericul cel mai din afară și de legăturile cele nedezlegate, de scrișnirea dinților și de plîngerea cea nemîngîiată...". Apoi zice: "Acolo totdeauna se aude: "Vai!" Acolo toți strigă: "Vai mie", "Vai mie" și nu este cine să le ajute. Suspînă neîncetat și necurmat din adîncul inimii lor și nimeni nu este cine să-i audă. Plîng și se jelesc, dar nimeni nu

este cine să se milostivească spre ei. Unde este desfătarea, unde este nălucirea averilor, unde este acolo frumusețea femeilor mincinoase și nefolositoare? Unde este acolo spoirea și sulemenirea femeilor celor rele pe care o uneltesc spre a înșela tinerii? Unde este podoaba hainelor? Unde este dulceața păcatului cea necurmată și întinată? Unde este mândria cea fără de omenie? Unde sînt boierii, unde împărații, unde egumenii și cei ce se fălesc cu dregătoriile și bogățiile lor? Ei defaimă pe Dumnezeu care i-a făcut pe dînșii" (*Ușa pocăinței*, 1812, p. 371-380).

Sfîntul Clement al Romei zice despre muncile iadului: "Toate sufletele sînt nemuritoare, chiar și cele ale păcătoșilor. Mai bine ar fi fost acestora să nu mai fi existat, căci în prada muncilor celor fără de sfîrșit, în focul care nu se stinge, nemurind niciodată, ei nu vor vedea sfîrșitul chinurilor lor". Sfîntul Policarp, episcopul Smirnei, zice: "Tu mă ameninți pe mine cu un foc care se consumă pentru un timp și se stinge curînd, căci nu cunoști nimic de focul judecării viitoare și de munca cea veșnică pregătită pentru necredincioși". Sfîntul Iustin Martirul, vorbind de muncile iadului, zice: "Satana cu toată armata lui și cu toți cei ce au urmat exemplul său, vor fi trimiși în focul cel nestins și acolo veșnic vor suferi".

Sfîntul Chiril al Ierusalimului zice: "Dacă cineva este păcătos, el primește un trup veșnic destinat a suferi chinurile păcatului și va arde veșnic în foc, fără a se distruge sau a se mistui vreodată". Sfîntul Vasile cel Mare, arătînd că muncile iadului sînt veșnice, zice: "Domnul afirmă că aceștia vor merge în munca cea veșnică" (Matei 25, 46). În alt loc trimite pe cei păcătoși *în focul cel veșnic care este gătit diavolului și îngerilor lui* (Matei 25, 41).

După cum ne spune Mîntuitorul în Sfînta Evanghelie (Matei 25, 41), iadul a fost creat de Dumnezeu, nu la începutul zidirii, ci în clipa căderii din cer a îngerilor săi. El a fost destinat nu oamenilor, ci "diavolului și îngerilor lui", pentru că s-au răzvrătit împotriva lui Dumnezeu, dorind "să fie asemenea Celui Preaînalt". Iadul este o temniță de chin veșnic pentru ei, întrucît îngerii căzuți nu mai au iertare și pocăință, căci au păcătuit în știință și voință liberă, nu ca oamenii care cad din slăbiciune și neștiință. De aceea numai oamenii au pocăință și iertare, iar diavolii niciodată.

Atunci de ce se pedepsesc sufletele oamenilor păcătoși în muncile iadului, în temnița diavolilor și la un loc cu ei, dacă iadul este numai pentru ei? Pentru că oamenii ascultă mai mult de îndemnurile diavolilor spre păcat, decît de poruncile lui Dumnezeu spre mîntuire. Și dacă nu se pocăiesc din viață de bună voie, prin spovedanie și lacrimi de căință și dacă nu părăsesc păcatele pînă la moarte datorate necredinței, nepăsării, mîndriei și altor patimi care îi țin legați, atunci sufletele păcătoșilor sînt aruncate în chinurile iadului, la un loc cu diavolii pe care i-au ascultat.

Dar oare și sufletele oamenilor nepocăiți rămîn veșnic în iad cu diavolii? Oare păcătoșii din chinurile iadului nu mai au nici o salvare? Ce ne învață despre aceasta Sfînta Biserică? Cei care au murit în păcate grele împotriva Sfîntului Duh, cum sînt necredincioșii, care pînă la moarte declară că nu cred în Dumnezeu, cei care refuză la sfîrșitul vieții spovedania și Sfînta Împărtășanie, cei care se leapadă de dreapta credință și mor în secte, vrăjitorii, cei care se sinucid și nu au nădejde în mila lui Dumnezeu, toți aceștia nu mai au nici o iertare după moarte și Biserica nu se roagă pentru ei niciodată, iar sufletele lor se chinuiesc veșnic în iad cu diavolii.

La fel zac în chinuri și sufletele celor ce au făcut păcate de moarte și strigătoare la cer, pînă în ceasul morții, precum: înjurături de cele sfînte, tot felul de desfrînări, ucideri de copii (avorturi), cei stăpîniți de mîndrie, de ură care mor neiertăți unii cu alții, zgîrciții, bețivii și toți cei robiți de patimi care mor nespovediți pînă în ceasul morții. Pentru aceștia Biserica se roagă, dacă nu s-au lepădat de credință, însă sufletele lor numai se ușurează de chinuri, dar nu se scot cu totul la lumină, fiind nepocăiți și nedezlegați de păcate pe pămînt. A treia categorie de suflete ce se chinuiesc în iad este a celor ce au crezut în Dumnezeu, dar s-au spovedit și căit de păcat numai la moarte și n-au mai avut timp a-și face canonul pentru ele pe pămînt. Aceștia suferă chinuri mai ușoare în iad și toți sînt izbăviți de osîndă prin slujbele Bisericii și milosteniile făcute în numele lor. Trebuie să mai știm că sînt multe locuri și feluri de chinuri în iad, după măsura păcatelor fiecăruia și după urmările și sminteala pe care le-au pricinuit altora. Altfel și în alt loc se chinuiesc apostatii, adică lepădații de credință și necredincioșii și altfel se chinuiesc ucigașii, desfrînații și urătorii de

oameni. Iar altfel se chinuiesc vrăjitorii și mincinoșii și în alt fel și loc se chinuiesc cei zgîrciți și nemilostivi, căci precum în Împărăția lui Dumnezeu "multe locașuri sînt", după măsura faptelor fiecăruia, tot așa și în iad multe locuri și feluri de chinuri sînt după măsura păcatelor omenești.

Nu este om în trup care să poată vedea chinurile iadului și să nu moară de frică și durere. Că dacă și diavolii fug de iad și stau pe pămînt sau în văzduh pînă la ziua cea mare a judecății de apoi, cuprinși de groaza chinurilor din iad, cum ați auzit în Evanghelia de azi, apoi cum să nu ne temem și să nu fugim noi păcătoșii de muncile iadului? Cum să nu ne pocăim aici, în trup, și să nu ne plîngem păcatele prin spovedanie și fapte bune, acum cînd mai avem puțină vreme, știind că fără pocăință nu este mîntuire și că dincolo nimeni nu mai poate face nimic? Cum să nu purtăm grijă de morții noștri care au murit nepregătiți, știind că în iad nu mai este pocăință și că ei așteaptă în foc rugăciunile, slujbele și milostenia noastră?

Deci să ne pocăim cît mai curînd, că nu știm ceasul plecării noastre din trup. Să ne mărturisim păcatele cu mare căință și cu lacrimi la duhovnici iscușiți, ca să luăm dezlegare și să facem pe pămînt canon pentru păcatele noastre, știind că în curînd ne cheamă Hristos din trup și nu știm dacă ne va mai pomeni cineva după moarte. Căci acum cît este Sfînta Liturghie pe pămînt, cît mai sînt duhovnici iscușiți și mai avem puține zile cu ușurință ne putem pocăi. Iar dacă vom muri în păcatele noastre, în nepăsare, în necredință, în răutate, în mîndrie, în desfrîu, cine ne va scoate din focul iadului, din mîinile diavolului care stă gata să ne ucidă?

Să ne temem de Dumnezeu, frații mei, să ne temem de judecată și de orice păcat. Să alungăm pe diavoli dintre noi și păcatele din inimile noastre, prin pocăință adevărată și viață curată, prin spovedanie, rugăciune, ascultare și iubire în Hristos. Să ne îndreptăm acum cît mai sîntem în trup, că după moarte și mai ales după Judecata de apoi, nimeni nu mai poate schimba nimic.

Cu aceste îndrumări creștinești, să-L rugăm pe Mîntuitorul Hristos să alunge dușmănia dintre oameni, necredința și dezbinarea din lume și tot păcatul din inimile noastre, ca să avem cu toți parte de rai și de Cereasca Împărăție împreună cu îngerii și cu toți sfinții. Amin.

Predică la Duminica a VI-a după Rusalii **(Despre păcatele săvîrșite cu gîndul)**

Și știind Iisus gândurile lor, le-a zis: Pentru ce cugetați rele în inimile voastre? (Matei 9, 4)

Iubiți credincioși,

În multe locuri ale Sfintei și dumnezeieștii Scripturi aflăm că Dumnezeu Cel Atoateștiutor știe gândurile oamenilor și vede mai înainte toate cele ce vom face și vom gândi noi. Acest lucru îl arată și psalmistul care zice: *Cele nelucrate ale mele le-au cunoscut ochii Tăi* (Psalm 138, 16). Prin proorocul Ieremia, Dumnezeu arată același lucru, zicând: *Eu sînt cel ce cerc inimile și ispitesc rărunchii ca să dau fiecăruia după căile lui și după roadele isprăvilor lui* (Ieremia 11, 20; 17, 10; 20, 12). Proorocul David la fel zice: *Cela ce cerci inimile și rărunchii, Dumnezeule* (Psalm 7, 9).

Așadar, frații mei, nu trebuie să ne mirăm că Dumnezeu știe gândurile noastre, ci mai ales, să ne temem de Dumnezeu, fiindcă El nu numai că știe gândurile noastre, ci și pedepsește păcatele ce nu le vom mărturisi la duhovnic și nu ne vom pocăi de ele, păzindu-ne mintea de gândurile rele.

În Legea Veche se oprea păcatul numai din lucrare, nu și din gând. Așa, de exemplu, zice: *Să nu furi, să nu desfrînezi, să nu ucizi...* (Ieșire 20, 13-15). Legea veche, avînd numai umbra lucrurilor viitoare (Evrei 10, 1; Romani 3, 20), avea nevoie de împlinirea și desăvîrșirea ei, deoarece, după mărturia Sfintei Scripturi, *Legea Veche nu a desăvîrșit nimic* (Evrei 7, 19). De aceea a și venit în lume Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, nu ca să strice Legea Veche, ci ca să o plinească și să o desăvîrșească, adică să scoată păcatul din gând, din rădăcină (Matei 5, 17; Romani 3, 31; 10, 4; Galateni 3, 24) Legea Darului nu oprește păcatul numai din lucrare, ci și din gândire. Legea Veche se aseamănă cu o coasă care taie iarba pe deasupra pămîntului, iar rădăcinile rămîn, iarba iarăși crescînd la loc. Legea Darului, Sfînta Evanghelie, scoate păcatul din rădăcină, adică din gândire, căci după învățătura Sfinților Părinți, gândurile sînt rădăcini ale faptelor (Sfîntul Nicodim Aghioritul. *Paza celor cinci simțiri*, 1826, p. 230).

Mîntuitorul, arătînd desăvîrșirea Legii Noi față de Legea Veche, zice: *Ați auzit, că s-a zis celor de demult: Să nu desfrînezi* (Ieșire 20, 14); *Eu însă vă spun că oricine se uită la femeie, spre a o pofti a și săvîrșit adulter cu ea în inima sa* (Matei 5, 27-28). În alt loc, Mîntuitorul arătînd greutatea păcatului cu gândul, zice: *Oricine se mînie pe fratele său vrednic va fi de osîndă* (Matei 5, 22); și iarăși: *Oricine urăște pe fratele său, ucigaș de oameni este* (I Ioan 3, 15). Iată dar că și un singur gând de ură asupra fratelui nostru ne face ucigași de oameni. De aceea Iisus Hristos, fiind Dumnezeu adevărat și știutor al inimilor omenești și al gândurilor minții, adeseori mostra pe farisei și pe cărturari, văzînd în mintea și inimile lor gânduri de ură, de zavistie, de violenție, de fățarnicie, de slavă deșartă, de mîndrie, de desfrînare și altele de acest fel.

Prin aceasta ne arată că El vede, judecă și osîndește păcatele noastre, făcute cu gândul înaintea Lui, dacă nu le vom mărturisi și nu ne vom pocăi de ele. Sfinții și dumnezeieștii Părinți, avînd în vedere că Dumnezeu pedepsește păcatele cu gândul, pururea își păzeau mintea și inima de gândurile pătimase și rele, aducîndu-și aminte că *cuvîntul lui Dumnezeu este viu și lucrător și mai ascuțit decît orice sabie cu două tăișuri și pătrunde pînă la despărțitura sufletului și duhului, între încheieturi și măduvă, și destoinic este să judece simțirile și cugetările inimii* (Evrei 4, 12).

Sfîntul Efrem Sirul, avînd în vedere că gândurile vor fi pedepsite în ziua cea mare a judecății de apoi, zice: "Nu vă aruncați în negrijă, frații mei, pentru păcatele cu gândul că nu ar fi mari și nu ar avea osîndă de la Dumnezeu. Dacă păcatele cu gândul nu ar fi mari, apoi ar fi socotit Dumnezeu desfrînare întru poftă de femeie și ucidere întru ură de frate? Dacă păcatele cu gândul nu ar fi osîndite, nu era nevoie ca dreptul Iov să aducă jertfă în toate zilele înaintea lui Dumnezeu, pentru păcatele făcute cu gândul ale feciorilor săi" (Iov 1, 4-5). Dacă păcatele cu gândul nu ar fi mari, nu ar fi zis marele apostol Pavel, că în ziua judecății de apoi *va descoperi Dumnezeu sfaturile inimilor și cele ascunse ale întunericului, pîrîndu-i pe dînșii gândurilor lor, și dînd răspuns în ceasul acela pentru ele* (I Corinteni 4, 5; Romani 2, 15).

De unde se nasc gândurile rele în mintea noastră? La această întrebare, însuși Mîntuitorul nostru Iisus Hristos ne răspunde, zicînd: *Cele ce ies din gură pornesc din inimă și acelea spurcă pe*

om (Matei 15, 18). Altă dată iarăși zice: *Dinăuntru, din inima omului ies cugetele cele rele, desfrînările, hoțiile, uciderile, adulterul, lăcomia, vicleniile, înșelăciunea, nerușinarea, pizma, hula, trufia, ușurătatea. Toate aceste rele ies dinăuntru și spurcă pe om* (Marcu 7, 21-23). Dar de câte feluri sînt gîndurile rele? La această întrebare spune Sfîntul Casian Romanul că opt sînt gîndurile răutății. Și care sînt aceste opt feluri de gînduri rele? Cel dintîi gînd al răutății este al lăcomiei pîntecelui; al doilea, al desfrînării și al poftei de desfrînare; al treilea, al iubirii de argint; al patrulea, al mîniei; al cincilea, al întristării; al șaselea, al trîndăviei; al șaptelea, al slavei deșarte; al optulea, al mîndriei (*Filocalia*, vol. I, Sibiu, 1947, p. 97-123).

Prin ce faptă bună putem scăpa de gîndurile rele? Atît monahii, cît și creștinii pot scăpa de gîndurile rele prin două fapte bune, și anume: Prin paza minții de gînduri numită și trezvia atenției prin sfînta rugăciune și mai ales rugăciunea inimii. Iar pentru a scăpa de orice gînd rău și de orice patimă, trebuie să unim trezvia atenției, adică gîndurile curate ale minții noastre cu sfînta rugăciune. Aceste două fapte bune lucrează strîns unite una cu alta și se susțin reciproc, după cum zice Sfîntul Isihie Sinaitul: "Atenția minții și rugăciunea lui Iisus, se suțin una pe alta, pentru că atenția supremă se naște din rugăciunea neîncetată iar rugăciunea se naște din paza minții și atenția supremă" (*Filocalia*, vol. IV. p. 42).

Să nu uităm însă că atît atenția gîndurilor, cît și sfînta rugăciune sînt alungate din mintea noastră de păcatul uitării. Uitarea este primul păcat din partea rațională a sufletului, care alungă și stinge din mintea noastră trezvia și rugăciunea. Acest lucru îl adeverește același sfînt părinte, Isihie Sinaitul, care zice: "Blestemata uitare se opune atenției, ca apa, focului și în toată vremea o războiește cu putere. Precum zăpada nu naște flăcări, sau apa foc, spinul smochine, așa nu va fi liberă mintea omului de gînduri rele, de cuvinte rele și de fapte diavolești, dacă nu și-a curățit mintea și inima cu trezvia atenției și cu rugăciunea".

Și iarăși zice: "Precum fără corabie nu putem trece marea, așa fără paza minții de gîndurile rele și fără chemarea deasă a lui Iisus Hristos, nu este cu putință să izgonim momeala gîndului celui rău" (*Ibidem*, p. 48 și 76). Căci singurul chip duhovnicesc de a alunga de la noi gîndurile rele și toate cursele vrăjmașului diavol este de a repeta neîncetat în toată vremea și în tot locul rugăciunea lui Iisus: "Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul (sau păcătoasa)".

Deci vă rog să nu uitați, cînd vă vin gînduri și poftre rele în minte sau în inimă, să le izgoniți de la voi cu această sfîntă rugăciune. De veți avea paza minții și rugăciunea, să știți că va aflați pe calea mîntuirii.

Acest lucru îl adeverește și Sfîntul Pimen cel Mare care zice: "Omul ca să se mîntuiască, nu are nevoie decît de minte trează și de rugăciune" (*Pateric*, Rm. Vîlcea, 1930. cap. 135. p. 186).

Iubiți credincioși,

Am vorbit astăzi despre păcatele pe care le facem cu gîndul în toată ziua, în tot ceasul și în orice clipă, ca să ne dăm seama că și pentru aceste păcate vom da răspuns la judecată. Apoi să știți că mulți dintre creștini se păzesc de păcate mari, de moarte, dar se osîndesc pentru mulțimea păcatelor cu gîndul, care îi robesc pînă la moarte, și ei nu le iau în seamă. Oare cei care de tineri cugetă la tot felul de păcate trupești și-șiucid mintea, fecioria și simțurile, hrănindu-se cu ele, mai pot fi considerați curați și neprihăniți în fața lui Hristos, chiar dacă n-au făcut astfel de păcate? Nu, nicidecum. Ei nu mai sînt curați înaintea Domnului de nu se vor pocăi de ele. Și cîți dintre asemenea creștini, mai ales tineri, necăsătoriți și văduve, nu sînt stăpîniți de aceste păcate? Oare nu datorită păcatelor cu mintea și imaginația ajung oamenii la păcatele cu fapta și la patimă?

Mulți alții sînt robiți în minte de gîndul averii. Își fac planuri de tot felul, cugetă la averi, case, bani și nu au odihnă pînă nu încearcă să-și realizeze visul. Dar visele se spulberă, averile se risipesc, iubitorii de argint îmbătrînesc și mor săraci de toate și robiți de patima aceasta nevindecată

întreținută în minte și inimă prin gânduri și imaginații. Credeți că-i va fi ușor la judecată unui asemenea om?

Alții sînt robiți de părerea de sine și de gândul că ei sînt mai buni, mai credincioși, mai curați, mai plăcuți lui Dumnezeu decît ceilalți. Oare credeți că ne putem mîntui dacă sîntem robiți de gândul mîndriei și al slavei deșarte? Nu, nicidecum, dacă nu vom mărturisi aceste cugete la duhovnic și dacă nu ne vom părăsi de ele cît mai curînd posibil.

Alții judecă pe aproapele în inimile lor și îl osîndesc pentru faptele lui. Alții cugetă numai băuturi și ospete, haine scumpe și cinste pămîntească, iar dacă nu le dobîndesc se tulbură, cîrtesc, slăbesc în credință și mor nemulțumiți în suflet. Oare aceștia nu trăiesc în zadar? Vor avea ei răspuns bun la înfricoșata judecată? Dar care dintre noi nu ne lăsăm pradă gândurilor rele, fără să ne dăm seama că păcatele cu gândul duc la cele cu fapta și că pentru toate gândurile și cuvintele deșarte vom da răspuns înaintea lui Dumnezeu.

Pentru a vă da seama de urmările grele ale păcatelor cu gândul, vă voi spune o istorioară adevărată din cartea numită *Pateric*.

Un sihastru oarecare ce trăia în pustie, avea un frate mirean într-un oraș. După cîteva vreme a murit fratele acela și i-a rămas un copil mic de trei ani. Sihastrul, auzind de moartea fratelui său, a mers acolo, a luat pruncul și l-a dus în pustie, la chilia lui. Îl hrănea cu finice și cu alte verdețuri din pustie, din care mîncea și el. Copilul n-a văzut nici un om, în afară de bătrînul care-l hrănea, de cînd l-a dus în pustie. Nici femei, nici sat n-a văzut, nici pîine n-a mîncat, nici n-a știut ce este și cum este viața lumii acesteia. Totdeauna era în pustie cu bătrînul, postind, rugîndu-se și lăudînd pe Dumnezeu. A petrecut în această nevoință optsprezece ani, apoi a trecut la Domnul.

După îngroparea lui, a început sihastrul a se ruga lui Dumnezeu, să-i descopere pentru acel copil în care ceată de sfinți este rînduit. După multă rugăciune pe care a făcut-o cu mare osîrdie, a adormit și a văzut în vis un loc întunecat și plin de toată scîrba, iar în mijloc era copilul zăcînd într-o supărare nespusă. Acestea văzîndu-le, bătrînul s-a mirat și a început a se ruga către Dumnezeu, zicînd: "Doamne, ce este nedreptatea aceasta? Oare nu era curat acest copil de toate necurățiile trupești și lumești? Oare nu Te lăuda pe Tine în toate zilele și nopțile, postea, priveghea și se ostenea și de nici un păcat lumesc nu era atins? Dar acum ce este aceasta că îl văd pe el pedepsit în acel loc de întristare? Dar noi care sîntem născuți, crescuți și îmbătrîniți în păcate, ce nădejde de mîntuire vom avea? O, amar și vai de mine!"

Aceasta și mai multe zicînd bătrînul cu plîngere și cu tînguire, a stat înaintea lui îngerul Domnului și i-a zis: "Ce plîngi așa, bătrînule, și de ce te tînguești pentru copil care cu adevărat nu s-a atins de păcate trupești și lumești. L-ai învățat a posti, a priveghea și a se ruga, dar copilul avea mîndrie mare și înălțare în inima lui, socotindu-se pe sine, pentru curățenia lui și viața cea neatinsă de lume, că este un mare sfînt, mai mare decît cei din lume, și a murit în această gîndire înaltă de sine. Deci să știi că nu este nedreptate la Dumnezeu, căci tot cel ce se înalță pe sine cu gândul său, necurat este înaintea lui Dumnezeu, precum zice proorocul".

Aceasta zicîndu-i, îngerul s-a făcut nevăzut. Bătrînul și-a venit în fire și în conștiință și a plîns neîncetat pentru moartea copilului pînă la sfîrșitul vieții sale (*Pateric*, op. cit. p. 338-339).

Iubiți credincioși,

Am pus această istorioară să arăt cît de mare este înaintea lui Dumnezeu păcatul cu gândul, dacă omul nu-l mărturisește și nu se pocăiește de el. Ați văzut că nimic nu i-a folosit acestui copil crescut cu atîta sfințenie, nici fecioria, nici postul, nici privegherea, nici rugăciunea, nici celelalte nevoințe și osteneli ale lui dacă nu a avut smerenie. Pentru un gînd de mîndrie care-l stăpînea și-a pierdut sufletul pentru veșnicie...

Deci să stăm bine și să luăm aminte la păcatele noastre făcute cu gândul și să nu ni se pară că ele ar fi un rău mic. După învățătura Sfinților Părinți, răul cel mic nu este mic dacă aduce pagubă

mare. Oare diavolul nu a căzut din cer prin păcatul mândriei cu gândul, împreună cu toată mulțimea îngerilor de un gând cu el?

Iată ce zice dumnezeiasca Scriptură în această privință: *Tu ai zis în cugetul tău: În cer mă voi ridica și deasupra stelelor Dumnezeuului celui puternic voi așeza scaunul meu. Ședea-voi pe muntele cel înalt, peste munții cei înalți, care sînt spre miazănoapte. Sui-mă-voi deasupra norilor și asemenea Celui Preaînalt voi fi* (Isaia 14, 13-14).

Iată și pedeapsa lui Dumnezeu asupra lui Lucifer, pentru cugetul său plin de mândrie: *Și acum, tu te pogori în iad, în cele mai de jos ale adîncului!* (Isaia 14, 15).

Vedeți cît de mari sînt urmările păcatelor cu gândul? Cîți dintre creștini, robiți de cugetele rele și pătimase, nu cad în cele mai grele păcate din care nu mai pot fi izbăviți? Cîți nu poartă în inima și mintea lor gândul de a se răzbuna pe semenii lor, gândul de a-și părăsi familia, de a fura ceva, de a săvîrși desfrînare cu cineva, de a intra în vreo sectă sau chiar de a-și pune capăt vieții? Și dacă cel stăpînit de asemenea cugete rele nu-și mărturisește gândurile, dacă nu se roagă stăruitor și nu urmează sfatul duhovnicului său, ajunge să săvîrșească cu fapta cele ce le cugeta în mintea sa, spre veșnica lui pierzare.

Să-L rugăm pe Preamilostivul Dumnezeu să ne izbăvească de toate gândurile pierzătoare de suflet și să ne lumineze mintea, inima și voința, să cugetăm numai la cele bune și să facem cele bune, pentru a ne izbăvi de păcate și de a trăi în veci cu Hristos! Amin.

Predică la Duminica a VII-a după Rusalii (Despre minunile lui Dumnezeu și minunile sfinților)

*Mare ești, Doamne, și minunate sînt lucrurile Tale și
nici un cuvînt nu este de ajuns spre lauda minunilor Tale* (Slujba aghiazmei mari)

Iubiți credincioși,

Astăzi, cînd Sfînta Evanghelie ne prezintă două din minunile săvîrșite de Mîntuitorul nostru Iisus Hristos și anume vindecarea a doi orbi și a unui demonizat și mut, m-am gândit să vorbesc despre minunile făcute de Dumnezeu și de sfinții Lui. Dacă veți asculta cu luare aminte, veți înțelege marea deosebire dintre minunile lui Dumnezeu și cele ale sfinților.

Să știți că Dumnezeu este izvorul fără de margini al tuturor minunilor, deoarece puterea Lui este nemărginită și înțelegerea lui este neajunsă de minte. Deosebirile minunilor Lui, față de cele făcute de sfinți sînt acestea: Dumnezeu Cel în Sfînta Treime-închinat, Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, a făcut minuni mari direct asupra lumii Sale, precum: răpirea lui Enoh la cer (Facere 5, 24; Evrei 11, 5); amestecarea limbilor (Facere 11, 7); orbirea locuitorilor Sodomei (Facere 19, 11); prefacerea

femeii lui Lot în stîlp de sare (Facere 19, 26); glasul ceresc în rug (Ieșire 3, 2-5); toiagul lui Moise prefăcut în șarpe (Ieșire 4, 2-4); mîna lui Moise acoperită de lepră (Ieșire 4, 6-7); prepelițele (Ieșire 16, 13); glasul Domnului în Sinai (Ieșire 20, 22).

Dumnezeu a făcut minuni mărite și înfricoșate, care nu s-au mai săvîrșit în tot pămîntul și neamul (Ieșire 14, 20): trecerea lui Israel prin Marea Roșie (Ieșire 14, 20-22); nimicirea lui Senaherib (IV Regi 19, 35); glasul din cer către Nabucodonosor (Daniel 4, 28).

Iată și cîteva minuni făcute în legea Harului; Pogorîrea Sfîntului Duh în chip de porumbel (Matei 3, 16); glasul din cer la botezul lui Iisus (Matei 3, 17; Marcu 1, 11; Luca 3, 22); glasul Tatălui din cer la Schimbarea la Față a Domnului (Matei 17, 5; Marcu 9, 7); întunericul și semnele la moartea lui Iisus Hristos (Matei 27, 45, 51-53; Marcu 15, 33; Luca 23, 44-45); Catapeteasma bisericii ruptă (Marcu 15, 38); limbile de foc la Cincizecime și darul vorbirii în limbi (Fapte 2, 2-3); eliberarea Apostolilor din închisoare (Fapte 12, 8-9) și multe altele.

Puterea lui Iisus Hristos este asemenea Tatălui și lucrarea Lui este împreună cu a Tatălui (Ioan 5, 17). Minunile lui Iisus Hristos în Legea Harului au fost deosebite de cele ce s-au făcut de Dumnezeu în Legea Veche. Dar și sfinții au făcut minuni prin puterea dată lor de la Duhul Sfînt. Însă ele se deosebesc de cele făcute de Dumnezeu. Pentru că sfinții nu au săvîrșit minuni directe asupra întregii lumi, cum a făcut și face Dumnezeu pururea. Apoi sfinții au luat darul facerii de minuni numai prin post și rugăciune multă către Dumnezeu (Ieșire 24, 18; 34, 28; Deuteronom 9, 18; Luca 2, 37; Fapte 10, 30; 14, 23).

Mîntuitorul a făcut minunile cu a Sa poruncă și datorită puterii Sale (Ioan 19, 11; 5, 17; 19, 21-26). El a făcut minuni pe care nimeni din oameni nu le-a mai făcut (Matei 9, 33; Marcu 2, 12; Ioan 21, 25), pe cînd sfinții au făcut minuni numai prin darul și puterea primită de la Dumnezeu (Fapte 3, 12). Apoi sfinții au făcut minuni la porunca lui Dumnezeu (Ieșire 4, 3; 6, 7; Numerii 20, 8-9).

Dumnezeu însă nu primește poruncă de la nimeni ca să facă minuni, ci toate cîte voiește le face în cer și pe pămînt (Psalmi 76, 13; 85, 9; 113, 11).

Minunile Mîntuitorului nostru Iisus Hristos au fost profețite mai înainte de Duhul Sfînt prin gura sfinților Săi prooroci. Așa de exemplu marele prooroc Isaia prin Duhul Sfînt a arătat că Mîntuitorul va lumina orbii, va da auz surzilor, va da grai muților și vedere orbilor, zicînd: "Atunci va sări șchiopul ca cerbul și limpede va vorbi limba gîngavilor". Iarăși zice despre dezlegarea celor legați de duhuri necurate și pentru cei orbi că *va deschide ochii orbilor, și va scoate din legături pe cei legați* (Isaia 35, 5; 42, 8). Minunile sfinților s-au făcut cu un scop anumit cînd a binevoit Dumnezeu și unde a voit El (Ieșirea 7, 20-21; Fapte 1, 16; II Petru 1, 21).

Vedem iarăși că sfinții au făcut minuni puține, iar Mîntuitorul ca Dumnezeu a făcut tot felul de minuni pe care nimeni din oameni nu le-a putut face (Matei 9, 33; Marcu 2, 12; Ioan 15, 24). Toate minunile sfinților au fost făcute nu prin puterea lor, ci de Dumnezeu prin ei, ca să se împlinească cuvîntul Scripturii care zice: *Sfinților care sînt pe pămîntul Lui minunate a făcut Domnul voile Sale întru dînșii* (Psalmi 15, 3). Sfinții au făcut minuni și ei, ca să arate puterea lui Dumnezeu, precum scrie: *Minunat este Dumnezeu întru sfinții Lui, Dumnezeul lui Israel* (Psalm 67, 36).

Să știm că Dumnezeu a făcut, face și va face tot felul de minuni în vecii vecilor, atît în cer și pe pămînt. În schimb, sfinții pot face minuni și pot prooroci numai cînd voiește și unde voiește Dumnezeu. Vedem că sfinții Apostoli, care luaseră de la Dumnezeu darul și puterea de a face minuni n-au putut scoate duhul cel rău din omul lunatic cînd au voit ei (Matei 17, 16; Marcu 9, 20). Sfîntul prooroc Elisei, măcar că luase de la Dumnezeu dar îndoit de a face minuni mai mari decît Ilie proorocul, n-a cunoscut scîrba cea mare a femeii sunamitence, căreia îi murise copilul pentru că Domnul a ascuns de la el lucrul acesta (IV Regi 4, 27).

Vedem iarăși că Sfîntul Antonie cel Mare, care luase de la Dumnezeu darul facerii de minuni în diferite împrejurări, n-a putut scoate duhul cel rău din femeia îndrăcită, măcar că s-a nevoit mult cu post și rugăciune. Pe acest duh rău l-a scos ucenicul său, Sfîntul Pavel cel simplu. Sfîntul

Antonie n-a cunoscut pe diavolul cel viclean care se prefăcea că este om păcătos și că vine să se pocăiască (a se vedea *Viața Sfântului Antonie cel Mare*, în 17 ianuarie).

Iubiți credincioși,

V-am vorbit pe scurt despre minunile lui Dumnezeu și despre minunile sfinților și am arătat că darul facerii de minuni se dă de Dumnezeu numai celor desăvârșiți, cui voiește și cât voiește El. Prin minuni Dumnezeu Își arată atotputernicia, bunătatea și iubirea Sa față de oameni și de întreaga creație. Scopul pentru care Dumnezeu și sfinții Săi fac minuni este preamărirea numelui Său în cer și pe pământ, întărirea și apărarea dreptei credințe în lume, călăuzirea și mântuirea oamenilor, și izgonirea duhurilor răutății dintre noi.

Minunile arată în chipul cel mai convingător și direct că Dumnezeu este Creatorul și Stăpînul întregii lumi, că El are milă de oameni și așteaptă pocăința lor și că dă aceeași putere de a face minuni tuturor celor ce se tem de dînsul. Iar dacă oamenii se îndoiesc de Dumnezeu chiar cînd se află în fața unor adevărate minuni, înseamnă că mântuirea lor este în mare primejdie.

Dumnezeul nostru este Dumnezeul minunilor, iar minunile sînt semnul văzut al puterii și iubirii Sale. Căci credința în Dumnezeu dacă nu săvîrșește minuni, nu este adevărată. Despre aceasta spune și proorocul David: *Cine este Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru? Tu ești Dumnezeu care faci minuni* (Psalm 76, 13). Și în alt psalm zice: *Dumnezeul nostru în cer și pe pământ toate cîte a voit a făcut* (Psalm 113, 11). De aceea cel ce se împotrivește minunilor sau se îndoiește de adevărul lor, acela tăgăduiește Sfînta Scriptură, tăgăduiește Revelația divină și pe Însuși Dumnezeu și nu se poate mîntui pentru că nu duce nici un suflet în împărăția lui Dumnezeu. Or, credința creștină și revelația divină sînt întemeiate și întărite de minuni, adică de fapte și lucruri supraomenești săvîrșite de Dumnezeu mai presus de mintea și înțelegerea noastră. Prin minuni se slăvește Cel Preaînalt, iar oamenii se întăresc în credință și se mîntuiesc.

Să știți, frații mei, că minunile s-au făcut veșnic: și înainte de întemeierea lumii, și înainte de darea Legii, și înainte de venirea lui Hristos pe pământ, și după întruparea Cuvîntului și astăzi se fac minuni și în veci se vor face și nu vor înceta niciodată. Cele mai mari minuni ale lui Dumnezeu însă, sînt două: crearea lumii văzute și nevăzute din nimic, numai prin cuvînt și înnoirea lumii prin întruparea, nașterea Domnului din Fecioara Maria și învierea Lui din morți, ce nu pot fi înțelese de noi oamenii.

Ce este universul în negrăita sa frumusețe și ordine, dacă nu o mare minune a Creatorului care uimește pînă și pe îngeri? Ce este omul, atît de minunat creat, dacă nu o nepătrunsă minune a Creatorului? Ce este creștinismul care a biruit păgînismul și pe diavol dacă nu cea mai mare minune a lui Hristos înviat din morți? Din sîngele Domnului răstignit pe Golgota și din lumina Sfîntului Mormînt a răsărit o lume nouă, o Biserică nouă și o lege nouă mărturisită și apărată de două mii de ani prin jertfa a nenumărate milioane de creștini apostoli, ierarhi, martiri, sfinți și drepti.

Într-adevăr, creștinismul este una din marile minuni ale Preasfîntei Treimi pe pământ. Căci Tatăl a trimis pe Fiul Său în lume, iar Fiul S-a jertfit și Sfîntul Duh a făcut să se vestească cuvîntul și să lucreze mîntuirea neamului omenesc. Zadarnic s-au ostenit dușmanii lui Hristos să biruiască Biserica, să înlocuiască Evanghelia și să înfrîngă creștinismul. Lupta a fost și este crîncenă, potrivnicii tot mai mulți, jertfele tot mai mari, dar și creștinismul tot mai tare și de nebiruit, pentru că la cîrma Bisericii se află Domnul nostru Iisus Hristos înviat din morți.

Iubiți credincioși,

Fiecare dintre noi am văzut în viață unele minuni și fapte mai presus de mintea noastră, săvîrșite fie cu noi, fie cu cei din jurul nostru. Fiecare, mai ales cînd sîntem bolnavi, în fața morții sau a unei mari primejdii, cerem stăruitor să facă Dumnezeu o minune cu noi și să ne scape de

moarte, de primejdie, de boală, să ne ajute la examene, la operație, la necazul care ne apasă. Fiecare ne închinăm în biserică, dăm slujbe la Sfântul Altar, sărutăm sfintele icoane, aprindem lumânări și spunem lui Dumnezeu, Maicii Domnului și sfinților Lui necazul nostru, cu speranța că ni se va îndeplini cererea. Dar aproape întotdeauna uităm să ne recunoaștem nevrednicia și să ne întrebăm cu smerenie: "Doamne, oare sînt vrednic eu păcătosul de mila Ta? Sînt vrednic să faci o minune atît de mare cu mine cel plin de păcate?"

Mulți cer ajutor și așteaptă minuni de la Dumnezeu, dar puțini sînt pe care îi miluiește și le ascultă rugăciunea. Și aceasta pentru că nu cer ceea ce trebuie spre folos și mîntuire sau pentru că sînt nevrednici de ajutorul lui Dumnezeu și al sfinților Lui din cauza păcatelor care îi stăpînesc. De aceea cerem mult, dar primim mai puțin pentru că Dumnezeu face minuni numai cu acei care au credința tare și se roagă mult cu smerenie, cu lacrimi și cu post. Domnul miluiește și sfinții ajută cu rugăciunile lor mai întîi pe acei care sînt milostivi în dragoste și-și cresc copiii în frică de Dumnezeu. Pe aceștia îi miluiește mai mult. Cu aceștia face adevărate minuni, pentru că au credință mai multă, iartă mai mult, iubesc mai mult și au inimă smerită.

Să cerem lui Dumnezeu mai întîi iertarea păcatelor și mîntuirea sufletului, apoi să cerem cele pămîntești. Să învățăm a ne ruga cu credință, avînd drept pildă pe cei orbi vindecați din Evanghelia de astăzi. Că aceia mergeau după Mîntuitorul și strigau cu credință: *Miluiește-ne pe noi, Fiul lui David!* Iar dacă Domnul ne va întreba ca și pe aceia: *Credeți că pot să fac Eu aceasta?*, noi să răspundem din toată inima: *Da, Doamne!* Credem că Tu ai făcut cerul și pămîntul! Credem că Tu ai creat pe îngeri și pe oameni! Credem că Tu Te-ai întrupat din Fecioară și ai înviat din morți, pentru a noastră mîntuire! Credem în Evanghelie și în puterea Sfintei Cruci! Credem în mila și minunile Tale! Revarsă mila și harul minunilor Tale peste noi toți, ca să Te slăvim și să Te lăudăm în veci. Amin.

Predică la Duminica a VIII-a după Rusalii **(Despre datoriile păstorilor sufletești)**

Nu trebuie să se ducă; dați-le voi să mănînce (Matei, 14, 16)

Iubiți credincioși,

În Sfînta Evanghelie de astăzi vedem cum Domnul nostru Iisus Hristos a hrănit peste cinci mii de oameni numai cu cinci pîini și doi pești. Căci mergînd prin Galileea, vestea tuturor cuvîntul mîntuirii, fiind înconjurat de o mare mulțime de oameni, bărbați, femei cu copii în brațe, bătrîni și bolnavi de tot felul. Toți căutau pe Dumnezeu și erau însetați după cuvintele de învățătură ale Mîntuitorului. Toți suspinau după Mesia și aveau nevoie de păstori duhovnicești care să-i învețe Sfînta Scriptură, să-i hrănească cu cuvinte de mîntuire, să-i scape de robia patimilor și să-i călăuzească spre Hristos.

Văzînd Domnul *popor mult, I s-a făcut milă de ei și a tămăduit pe toți bolnavii lor* (Matei 14, 14). Iată că Fiul lui Dumnezeu are milă și de trupurile oamenilor nu numai de sufletele lor. El se milostivește și de suferințele noastre trupești și le vindecă, uneori chiar înaintea tămăduirii sufletelor, știind că prin aceasta oamenii se întorc mult mai ușor la pocăință.

Dar *făcîndu-se seară, au venit la Dînsul ucenicii Lui și I-au zis: Locul este pustiu și vremea a trecut; deci dă drumul mulțimilor, ca să se ducă prin sate să-și cumpere hrană* (Matei 14, 15). Ucenicii, văzînd poporul obosit, flămînd și însetat, și soarele asfințit, au cerut Mîntuitorului să

înceteze cuvîntul de învățătură și să lase mulțimea să se întoarcă în satele lor ca să mănînce și să se odihnească.

Oare au greșit ucenicii cu ceva prin aceasta? Nu, nicidecum. Numai că ei cugetau mai mult omenește decît duhovnicește. De aceea Mîntuitorul a respins propunerea ucenicilor Săi prin aceste cuvinte: *Nu trebuie să se ducă!*, adică: Nu îndepărtați oamenii de la voi, că nu au unde se duce. Iată, sînt ca niște oi fără păstori. Sînt obosiți, bolnavi, flămînzi și însetați trupește și sufletește și au nevoie de păstori buni, de cuvinte de mîngîiere, de hrană duhovnicească. Nu trebuie să se ducă de la voi! Dați-le voi ca să mănînce!

Auzind ucenicii aceste cuvinte, au spus Mîntuitorului Hristos: *Nu avem decît cinci pîini și doi pești! Iar Domnul a poruncit: Aduceți-le pe acestea aici la Mine.* Apoi Iisus Hristos, privind spre cer, a binecuvîntat pîinile, iar ucenicii, după ce au așezat poporul pe iarbă, le-au împărțit mulțimilor pîinile și peștii. După ce s-au săturat toți cei ce mîncaseră, *ca la cinci mii de bărbați, afară de femei și de copii, ucenicii au strîns rămășițele de fărîmituri, douăsprezece coșuri pline* (Matei 14, 17-21).

Această mare minune a înmulțirii pîinilor, s-a săvîrșit în Galileea, aproape de lacul Tiberiadei. În amintirea ei s-a zidit aici o mănăstire mică, ce dăinuiește pînă astăzi. Într-un chip desăvîrșit minunea înmulțirii pîinilor se repetă pe pămînt de la începutul zidirii și pînă astăzi, ca o liturghie permanentă a creației. Oare nu hrănește Dumnezeu astăzi cu pîine și hrană peste cinci miliarde de oameni, cît numără tot pămîntul? Și aceasta nu este o minune a înmulțirii pîinilor, cel puțin tot atît de mare ca cea din Galileea, de acum aproape două mii de ani?

Iubiți credincioși,

Omul fiind format din două părți, adică trup și suflet, are în viață și bucurii sufletești și bucurii pămîntești, are și ispite sufletești și ispite trupești. Are nevoie pe pămînt de hrană sufletească pentru mîntuire și de hrană trupească materială pentru a-și menține viața în trup. Pentru hrana materială avem părinți care se îngrijesc de copii și le asigură cele necesare vieții. Iar pentru hrana duhovnicească necesară mîntuirii sufletelor, avem părinți duhovnicești, episcopi, preoți și duhovnici care se îngrijesc de mîntuirea credincioșilor încredințați lor de Hristos.

Iată pentru ce a poruncit Mîntuitorul ucenicilor Săi: *Nu trebuie să se ducă oamenii de la voi; dați-le voi să mănînce!* (Matei 14, 16) Și care este hrana cu care episcopii și preoții hrănesc pe credincioși?

Cea dintîi hrană cu care păstorii Bisericii sînt datori să hrănească pe credincioși este învățătura de credință ortodoxă. Credința dreaptă apostolică este pîinea vieții noastre, este temelia Bisericii lui Hristos, este cuvîntul viu și neschimbat propovăduit de Fiul lui Dumnezeu și de Sfinții Apostoli și scris cu litere de foc în Sfînta Evanghelie. Credința curată în Dumnezeu, Cel în Sfînta Treime închinat și mărit, este cuprinsă pe scurt în Crez, este mărturisită de două mii de ani de Biserica Ortodoxă și de sfinții ei slujitori și este apărată cu jertfa a milioane de martiri și cu învățătura tuturor Sfinților Părinți și Cuvioși.

Fără credință dreaptă, adică ortodoxă, nu putem face nici fapte bune și deci nu ne putem mîntui. Credința adevărată, vie, pe care o mărturisim prin cuvînt și prin viața noastră, împreună cu sîngele mucenicilor stau la temelia Bisericii și a mîntuirii noastre. De aceea, cine caută să schimbe cu ceva dogmele credinței ortodoxe, să răstălmăcească Sfînta Scriptură, să semene neghină în ogorul semănat și lucrat de Hristos, acela încearcă să pună altă temelie Bisericii. După cuvintele Sfîntului Apostol Pavel, unul ca acesta este fiu al gheenei și este dat anatema, adică dat satanei, de Biserică. Printre aceștia se numără atît necredincioșii care neagă pe Dumnezeu și urăsc Biserica Lui, cît și toți sectanții rupți din sînul Bisericii apostolice care își fac "bisericuțele" lor și se leapădă de dreapta credință, de Sfintele taine, de Cruce, de icoane, de Maica Domnului, de sfinți și răstălmăcesc Sfînta Scriptură.

Ierarhii și preoții, ca urmași direcți ai Sfinților Apostoli, au marea datorie să apere dreapta credință și pe credincioșii ortodocși încredințați lor, ca să nu fie amăgiți de prozelitismul sectar și să fie târâți în orice fel de grupări sectare. Preoții, mai ales, au datoria să facă lecții de catehizare în Duminici și sărbători, în cadrul sfințelor slujbe, atât la Liturghie și la vecernie cât și în toate ocaziile, să explice credincioșilor noștri învățătura de credință ortodoxă, Crezul, Tatăl nostru, Fericirile, cele șapte Taine ale Bisericii. Apoi să combată orice fel de prozelitism sectar, adunările religioase afară de biserică, vizitele neortodoxe în casele enoriașilor, ca și răspîndirea și citirea cărților anticreștine și sectante, care amăgesc pe creștinii slabi și neinformați duhovnicește.

Mai ales astăzi, cînd sectele de tot felul asaltează Biserica Ortodoxă și pe fiii ei, preoții trebuie să fie la datorie, să cunoască bine Sfînta Scriptură, să fie modele vii în ochii tuturor, să propovăduiască Evanghelia "cu timp și fără timp", să facă vizite misionare în casele enoriașilor, să formeze comitete de credincioși buni ca să-i ajute în misiune și să hrănească poporul lui Dumnezeu cu învățătura curată a Bisericii Ortodoxe. Oricît ar părea de greu, preoți buni sînt destui chiar printre cei tineri care, cu ajutorul lui Dumnezeu, fac mult, opresc prozelitismul sectar și întăresc cu cuvîntul și fapta dreapta credință.

A doua hrană duhovnicească, de aceeași valoare cu credința curată, este viața morală în rîndul credincioșilor noștri. Dumneavoastră fraților, ca fii adevărați ai Bisericii lui Hristos aveți mari datorii să păstrați cu sfințenie credința ortodoxă pînă la moarte, chiar cu prețul vieții. Apoi să trăiți, adică să puneți în practică învățătura Sfintei Evanghelii, știind că, *credința fără fapte bune este moartă* (Iacob 2, 17-20). Adică să fiți oameni de rugăciune, să trăiți în pace cu toții, să mergeți regulat la biserică, de unde primiți adevărata hrană duhovnicească; să faceți milostenie, să fugiți de desfrînare și de beție, două grele păcate care stăpînesc astăzi aproape toată lumea și să vă creșteți copiii în frica și dragostea de Dumnezeu.

Aveți grijă de tot și mai ales de fiii și de familia dumneavoastră să nu cadă în cursele cele de multe feluri ale diavolului. Acum s-au înmulțit avorturile, certurile în familie, desfrîul și divorțul. Ba în ultimul timp s-au răspîndit la noi filme și chiar cărți și reviste pornografice care cad în mîinile tinerilor și copiilor noștri și trag pe mulți la desfrînare. Părinții în familie, bătrînii înțelepți și creștinii buni împreună cu preoții din parohii sînt datori în fața lui Dumnezeu să ajute generația tînără, pe cei slabi în credință și lipsiți de educație creștină, ca să nu cadă în aceste cumplite patimi ce corup societatea noastră.

Credincioșii nu trebuie să lase totul în grija preotului. Ei trebuie să ajute pe preot, să-l întrebe, să colaboreze, să-i ceară sfatul ori de cîte ori este nevoie și să asculte cu sfințenie cuvîntul lui. Iar dacă au vreo îndoială, să meargă la preoții bătrîni, la mînăstiri și la nevoie, chiar la episcopul lor. Viața morală exemplară a preotului și a credincioșilor, ca și colaborarea lor la evanghelizarea parohiei, formează un puternic zid de rezistență împotriva tuturor ispitelor și furtunilor.

Sfintele slujbe făcute la timp, după rînduială, cu evlavie și fără grabă, hrănesc cel mai mult pe credincioșii din satele și orașele noastre. Și dacă există coruri și cîntări frumoase la slujbe și predici bune, calde, inspirate din trăire, pe înțelesul tuturor, slujbele îi întăresc în credință pe toți, umplu bisericile de credincioși, atrag la ortodoxie chiar și pe cei ce s-au rupt de Biserică și îi apropie de Hristos pe toți.

Fericite sînt asemenea parohii care au preoți buni, cu slujbe și predici frumoase, izvorîte din credință; cu păstori model și mame evlavioase care se jertfesc pentru Dumnezeu și pentru copiii lor. Acolo nu pot fi dezbinări religioase și de familie, nici secte, nici beții, nici alte grele păcate, ci toți vor fi cu un cuget și o inimă în sînul Bisericii lui Hristos.

Predica vie este ajutată în parohie și de citirea cărților ortodoxe. De altfel s-au tipărit numeroase cărți de către Biserica Ortodoxă Română. Se recomandă să funcționeze la fiecare parohie o bibliotecă cu cele mai bune cărți de învățătură ortodoxă, care să se dea enoriașilor la citit, după nevoie, cu binecuvîntarea preotului. Cele mai bune cărți pentru întărirea credinței sînt: *Sfînta Scriptură* sau *Biblia*, *Viețile Sfinților* pe fiecare lună, *Despre credința ortodoxă*, *Filocaliile*,

Catehismul, Mîntuirea Păcătoșilor, Convorbiri duhovnicești, Pelerinaj la Locuri Sfinte, Patericul Românesc, cărți de explicare a credinței, precum și multe alte scrieri ortodoxe alese. Iar din casele credincioșilor să nu lipsească sfintele icoane, Sfînta Cruce, Noul Testament, Ceaslovul, Psaltirea sau măcar o carte de rugăciuni.

Toate acestea sporesc credința în casă și în inimi și hrănesc mult pe credincioșii noștri. Iar dacă lipsesc slujbele frumoase, predica vie, cărțile sfintele și exemplele preotului, îndată pătrund sectele și dezbinarea în casă și în parohie și nimic nu este mai greu decît să îndreptezi o parohie dezbinată și tulburată.

Credincioșii trebuie să se spovedească, pentru a se putea hrăni cu Sfînta Împărtășanie care este Trupul și scump Sîngele lui Hristos, mai ales în cele patru sfînte posturi, iar bolnavii, bătrînii, văduvele și copiii să se împărtășească mai des, după sfatul preotului. Nu trebuie să fugim de Sfintele Taine, fie de frica osîndeii, fie din nepăsare, dar nici să cerem prea des Sfînta Împărtășanie ci să ținem regula Bisericii, calea de mijloc, știind că extremele, excesele, adică nepăsarea și îndrăzneala, sînt ale vrăjmașului.

Iubiți credincioși,

Iată cîteva căi prin care păstorii Bisericii lui Hristos își hrănesc enoriașii, după porunca Domnului: *Dați-le voi să mănînce*. Ele sînt mai multe, dar acestea sînt recomandate întîi de Sfinții Părinți. Însă nu este de ajuns numai să avem preoți buni la sate și orașe. Dumneavoastră credincioșii sînteți datori să colaborați cu preoții la întărirea ortodoxiei în parohie, la hrănirea celor flămînzi și însetați, la ajutorarea, cercetarea și miluirea săracilor, a orfanilor, a văduvelor, a copiilor și a celor greu bolnavi. Să nu uităm că de multe ori credincioșii reușesc să atragă multe suflete și să intre acolo unde nu poate pătrunde preotul. Nu lăsați pe preot să lupte singur. Ajutați-i la biserică, la slujbe, la curățenie, la cercetarea bolnavilor, la îndrumarea celor din jur să vină la Hristos.

Să ne rugăm cu toții lui Dumnezeu să rînduiască păstori în buni Bisericiile Sale, spre întărirea dreptei credințe întru lauda Preasfintei Treimi și mîntuirea sufletelor noastre. Amin.

Predică la Duminica a IX-a după Rusalii **(Despre sfînta rugăciune)**

S-a suit în munte, ca să Se roage deosebi. Și făcîndu-se seară, era acolo singur (Matei 14, 23)

Iubiți credincioși,

Întrucît în Sfînta Evanghelie de astăzi se vorbește de patru ori despre rugăciune, vom vorbi acum despre sfînta rugăciune, care este numită de dumnezeieștii părinți "maica tuturor faptelor bune". Că precum nu putem trăi fără hrană și apă, așa nu putem trăi și nu ne putem mîntui fără rugăciune. Ce este rugăciunea? Rugăciunea este vorbirea noastră directă cu Dumnezeu. Rugăciunea este viața noastră în Hristos și a întregii lumii văzute și nevăzute. Credința în Dumnezeu este izvorul rugăciunii, iar iubirea de Dumnezeu este sufletul ei.

Rugăciunea este îndeletnicirea neîncetată a îngerilor, care slăvesc fără odihnă pe Dumnezeu, cîntînd: *Sfînt, Sfînt, Sfînt, Domnul Savaot; plin este cerul și pămîntul de mărirea Lui...*! (Isaia 6, 3). Rugăciunea este cununa de laudă a tuturor sfinților din cer, începînd cu Maica Domnului, care se roagă neîncetat înaintea Preasfintei Treimi pentru mîntuirea noastră, a celor de pe pămînt.

Însuși Duhul Sfînt se roagă pentru noi cu suspine negrăite, spune Apostolul Pavel (Romani 8, 26). Ba, Însuși Fiul lui Dumnezeu se roagă Tatălui zicînd: *Părinte Sfinte, păzește-i în numele Tău pe cei pe care Mi i-ai dat, ca să fie una precum sîntem și Noi!* (Ioan 17, 11).

Astfel tot cerul este în neîncetată rugăciune de laudă, de mulțumire și cerere înaintea Tatălui, începînd cu Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos pînă la îngerii cei mai de jos. Toți laudă, "pe Tatăl, pe Fiul și pe Duhul Sfînt, Treimea cea de o ființă și nedespărțită". Toți se închină și mulțumesc lui Dumnezeu pentru răscumpărarea neamului omenesc prin întruparea, moartea și învierea Fiului Său. Toți se roagă pentru mîntuirea noastră și a întregului neam omenesc. Rugăciunea deci, este viața, lucrarea, și bucuria veșnică a tuturor îngerilor și sfinților din cer.

Dar și pe pămînt, rugăciunea de laudă, de mulțumire și de cerere, formează lucrarea de căpetenie a creștinilor, a călugărilor, a mamelor, a copiilor, și a întregii creații. Slujbele din biserică, în frunte cu Sfînta Liturghie, formează cea mai înaltă rugăciune și jertfă de laudă și de mulțumire adusă de oameni lui Dumnezeu, în numele întregului univers. Apoi rugăciunile neîncetate din casele lor, formează al doilea imn de laudă, de mulțumire și de cerere înaintea Preasfîntei Treimi, după jertfa cea fără de sînge a Sfîntei Liturghii.

După cuvîntul proorocului David, toată zidirea laudă pe Dumnezeu, Creatorul ei, și păsările văzduhului și peștii mărilor și animalele pămîntului și stelele cerului și soarele și luna și norii și vînturile toate cele de sub cer (Psalm 148). Toate în frunte cu oamenii de pe pămînt și cu sfinții și îngerii din cer sînt în neîncetată rugăciune întru slava Preasfîntei Treimi, pentru că rugăciunea de laudă și de mulțumire este însăși viața lumii văzute și a celei nevăzute.

Iubiți credincioși,

Să vedem cum ne învață Domnul să ne rugăm în Evanghelia de astăzi. După ce Mîntuitorul a înmulțit cele cinci pîini și doi pești prin rugăciune și binecuvîntare și a hrănit cu ele atîtea mii de oameni, ca să ne învețe și pe noi a face toate cu rugăciune, *a silit pe ucenicii Săi să intre în corabie și să meargă înaintea Lui, la celălalt țărm...* (Matei 14, 22). De ce i-a trimis Hristos pe ucenici să meargă noaptea singuri pe mare? Ca să se deprindă și ei a se ruga mai mult lui Dumnezeu, mai ales în vreme de primejdie, și ca să se învețe a se lupta cu valurile și furtuna ispitelor acestei vieți, căci marea este imaginea lumii lovite de răutate, de păcate, de boli, de necredință, de ură și de tot felul de păcate.

Dar în timp ce apostolii erau singuri în corabie și se luptau cu valurile mării, Iisus Hristos a liberat mulțimea și *S-a suit în munte ca să Se roage deosebi. Și, făcîndu-se seară, era acolo singur* (Matei 14, 23). Rugăciunea în liniște și singurătate, este cea mai înaltă rugăciune. Este rugăciunea sfinților, a sihaștrilor, a călugărilor și a celor mai rîvnitori creștini. Ea se face în totală reculegere și singurătate, mai ales noaptea cînd nimeni nu te vede și nimic nu-ți poate fura gîndul și simțirea inimii de la rugăciune. Aceasta se cheamă și rugăciunea inimii, pentru că izvorăște din inimă și se urcă cel mai repede la cer.

Mîntuitorul, ca Dumnezeu, nu avea nevoie să se retragă la liniște și în singurătate pentru a se ruga Tatălui ceresc, căci El vedea și vorbea față către față cu Tatăl. Dar obișnuia uneori să se roage singur, mai ales noaptea, precum făcea de obicei pe Muntele Taborului și în Grădina Ghetsimani, ca să ne învețe și pe noi a iubi mai mult rugăciunea în liniște și cea din timpul nopții decît cea din timpul zilei. Sfinții Părinți numesc rugăciunea de noapte "de aur" pentru că noaptea mintea se poate ruga fără gînduri și imaginații. În schimb, rugăciunea de dimineață o numesc "de argint" fiind amestecată cu oarecare griji și gînduri, iar cea din timpul zilei o numesc "de aramă" pentru mulțimea grijilor și a gîndurilor pămîntești care slăbesc mult puterea rugăciunii.

Prin rugăciunea de pe munte, Domnul ne îndeamnă la cea mai înaltă rugăciune individuală, numită de unii Sfinți Părinți "rugăciunea minții și a inimii". Iar, cînd sîntem trimiși pe cale sau grijile vieții ne înconjoară corabia inimii ca niște valuri, atunci să ne rugăm cu rugăciunea apostolilor loviți de furtună pe mare. În aceste momente, creștinii trebuie să repete psalmii lui David, să facă rugăciuni scurte pe de rost sau, mai ales, să repete cu atenție și simțire rugăciunea inimii: "Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul". Aceasta

este cea mai înaltă rugăciune personală ortodoxă practică de mulți sfinți și sihaștri, adică repetarea deasă, neîncetată și tainică a numelui lui Iisus Hristos. Se cheamă și "rugăciunea inimii".

Ne spune Evanghelia că în a patra strajă a nopții, adică pe la orele trei în zorii zilei, a mers Domnul la ucenicii Săi, umblînd pe mare ca pe uscat. Cînd L-au văzut ucenicii de departe, "de frică au strigat", adică s-au rugat, crezînd că ar fi vreo arătare de noapte. Aceasta ni se întîmplă și nouă. Cînd mergem noaptea singuri pe întuneric, pe cărări necunoscute de păduri și ni se pare că auzim sau vedem vreo nălucire sau animale sălbatice, facem ca și ucenicii Domnului, adică de frică strigăm, ne rugăm, facem semnul crucii, zicem rugăciuni scurte cu credință, din toată inima și îndată scăpăm de primejdie.

Domnul însă i-a liniștit pe apostoli prin cuvintele: *Îndrăzniți! Eu sînt, nu vă temeți!* Petru atunci, cuprins de îndoială, s-a rugat, zicînd: "Doamne, dacă ești Tu, poruncește-mi să vin la Tine pe apă!" "Vino!" i-a răspuns Domnul. Dar pe cînd mergea el pe valuri către Hristos, "văzînd vîntul cel tare", s-a biruit de frică și îndoială și a început a se afunda. În clipa aceea a strigat: "Doamne, mîntuiește-mă!" Iar Domnul l-a apucat de mînă și l-a muștră: *Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit?* (Matei 14, 30-31).

Vedeți, fraților, urmările rugăciunii făcute cu îndoială și cu puțină credință? În vreme de primejdie și ispită nu te ajută decît în parte. Oare nu tot așa se roagă mulți din credincioșii noștri? "Doamne, dacă ești Tu cu adevărat în cer și în inima mea, ajută-mi să vin la Tine! Ajută-mi să fac minuni în numele Tău! Ajută-mi să reușesc la examene și la servicii! Ajută-mi să biruiesc pe vrăjmașii mei și-mi împlinește dorința mea!" O asemenea rugăciune făcută cu îndoială, fără credință vie, din interes și mai mult pentru lucruri pămîntești nu este primită la Dumnezeu și cu greu ni se împlinește cererea.

Să fugim de o asemenea rugăciune lipsită de credință, îndoielnică, pe care o facem numai la nevoie, cînd apa necazurilor ne este pînă la gură! Da, să ne rugăm pentru orice avem nevoie în viață, dar mai întîi să mulțumim lui Dumnezeu pentru toate darurile ce ni le-a dat; apoi să-L lăudăm *că în veac este mila Lui* și apoi să-I cerem iertarea păcatelor și mîntuirea. La urmă să cerem Domnului și cele de nevoie vieții și să zicem: "Doamne, făcă-se voia Ta!" nu voia mea, precum ne învață "Tatăl nostru".

Iar cînd sîntem în primejdie de moarte, sau pe masa de operație, sau într-o grea încercare, atunci să facem rugăciuni scurte, de cîteva cuvinte, rostite cu glas sau în taină, din adîncul inimii, cu lacrimi și credință. Adică să strigăm ca și Petru, cînd se îneca: "Doamne, mîntuiește-mă!"; "Doamne, ajută-mi!", cum striga femeia cananeeancă și "Doamne miluiește-mă!" Sau să repetăm mereu "Tatăl nostru", Crezul, un stih din psalmi, ori rugăciunea monahilor: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!"

Iubiți credincioși,

Nimeni nu poate trăi, nu se poate izbăvi de necazurile vieții și nu se poate mîntui fără credință tare în Dumnezeu și fără rugăciune vie, continuă, neîncetată, cum ne învață Sfîntul Apostol Pavel: *Rugați-vă neîncetat!* (I Tesaloniceni 5, 17).

De veți merge regulat la biserică și veți asculta cu evlavie sfintele slujbe, mai ales Sfînta Liturghie, multe daruri veți primi în viață și de grele ispite și păcate veți fi izbăviți. De veți crește copiii în frica lui Dumnezeu și veți face casele dumneavoastră locașuri de rugăciune și de laudă lui Dumnezeu, iar nu case de ceartă, de beție și de păcate, vă va da Domnul zile îndelungate, reușită în toate cele de folos și mîntuire. Iar de veți păși pe marea vieții cu îndoială, fără credință, fără rugăciune și cărți sfinte de călăuză, fără biserică și duhovnici buni, fără spovedanie și împărtășanie regulată, vă veți îneca în marea păcatelor și veți pierde mîntuirea sufletului.

Să-l rugăm pe Domnul nostru, Iisus Hristos să ne întărească credința, să ne învețe cum să ne rugăm, să ne dea vreme de rugăciune și lacrimi de pocăință ca să ne închinăm și noi cu Apostolii,

zicînd: Cu adevărat, Tu ești Fiul lui Dumnezeu! Tu ești Mîntuitorul și Salvatorul lumii! Mîntuiește-ne să nu pierim, că după Tine suspină toată făptura! Amin.

Predică la Duminica a X-a după Rusalii (Despre puterea credinței, a postului și a rugăciunii)

Adevărat grăiesc vouă: Dacă veți avea credință cît un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia: Mută-te de aici dincolo, și se va muta; și nimic nu va fi vouă cu neputință (Matei 17, 20)

Iubiți credincioși,

Cînd omul va avea credință dreaptă și tare, unită cu fapte bune și mai ales rugăciune și post, unul ca acela poate, cu ajutorul lui Dumnezeu, să facă minuni mari și să primească de la El tot ce va cere, spre folosul sufletului lui și al altora.

Acest adevăr ni-l arată Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, în Sfînta Evanghelie care s-a citit astăzi, prin următoarele cuvinte: *De veți avea credință cît un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia: Mută-te de aici dincolo și se va muta și nimic nu va fi vouă cu neputință (Matei 17, 20).* Apoi arătînd puterea cea mare a postului și a rugăciunii, zice: *Dar acest neam de demoni nu iese decît numai cu rugăciune și cu post (Matei 17, 21).*

Pentru a ne putea da seama de puterea credinței, vom aduce mărturia Sfîntului Apostol Pavel care, arătînd multe din faptele credinței, zice: *Prin credință pricepem că s-au întemeiat veacurile cu Cuvîntul lui Dumnezeu, de s-au făcut din nimic cele ce se văd... Prin credință, Enoh a fost luat de pe pămînt ca să nu vadă moartea. Prin credință, Noe, luînd înștiințarea de la Dumnezeu despre cele ce nu se vedeau încă, a gătit, cu evlavie, o corabie spre mîntuirea casei sale... Prin credință, Avraam, cînd a fost chemat, a ascultat și a ieșit la locul pe care era să-l ia spre moștenire și a ieșit neștiind încotro merge... Prin credință, însăși Sarra a prins putere să zămislească fiu (deși trecuse de vîrsta cuvenită), pentru că L-a socotit credincios pe Cel ce îi făgăduise.*

Prin credință, cînd s-a născut Moise, a fost ascuns de părinții lui trei luni, căci l-au văzut prunc frumos și nu s-au temut de porunca regelui... Prin credință a părăsit Egiptul, fără să se teamă de urgia regelui, căci a rămas neclintit, ca unul care a văzut pe nevăzutul Împărat. Prin credință, au trecut israeliții Marea Roșie, ca pe uscat, pe cînd egiptenii, încercînd a trece și ei, s-au înecat (Evrei 11, 3-29).

La aceste mărturii, despre puterea credinței, amintite de Sfîntul Pavel din Vechiul Testament, putem adăuga și altele mult mai mari luate din istoria creștinismului, de la Hristos pînă astăzi. Prin credință, Fecioara Maria a primit vestea cea bună de la arhanghelul Gavriil și s-a învrednicit să nască în trup pe Hristos, Mîntuitorul lumii. Prin credință, Sfîntul Ioan Botezătorul a

primit să boteze în apele Iordanului pe Fiul lui Dumnezeu și a văzut pe Duhul Sfânt ca un porumbel șezând deasupra Lui. Prin credință, pescarii galileeni au lăsat toate și, urmînd lui Hristos, au devenit pescari de oameni. Prin credință, Apostolii au primit harul Duhului Sfânt și, cu puterea Lui, au vestit Evanghelia mîntuirii în toată lumea. Prin credință, Pavel, vasul alegerii, s-a convertit la Hristos pe calea Damascului și a ajuns cel mai mare apostol al neamurilor. Prin credință Apostolul Petru a primit să fie răstignit la Roma, pe cruce, cu capul în jos pentru dragostea lui Hristos, iar Sfîntului Pavel i s-a tăiat capul.

Prin credință, zeci de milioane de creștini au primit cu bucurie să fie arși de vii, tăiați, sfîșiați de lei, sau înecați în mare, pentru Evanghelie, strigînd: "Sîntem ucenici ai lui Hristos și fii ai lui Dumnezeu după dar și sîntem gata să ne dăm viața și să trăim cu El în veci, decît să ne lepădăm și să ne osîndim în iad!" Prin credință, ucenicii Sfînților Apostoli și toți dumnezeieștii Părinți au mărturisit și au apărât dreapta credință ortodoxă, prin cuvînt și prin minuni și au fixat-o definitiv în dogme și canoane la cele șapte Sinoade Ecumenice.

Prin credință, mulți creștini iubitori de Hristos au părăsit grijile și plăcerile lumii și s-au făcut călugări, sihaștri și sfinți prin mînăstiri, prin munți și prin crăpăturile pămîntului, ducînd viață îngerească. Prin credință, nenumărați păgîni s-au convertit la creștinism și mulți păcătoși s-au pocăit și au devenit creștini desăvîrșiți. Prin credință și dragoste pentru Hristos, casele creștinilor s-au transformat în biserici, fecioarele au devenit mirese ale lui Hristos, iar bărbații cu viață sfîntă au ajuns mărturisitori ai ortodoxiei și slujitori vrednici ai sfîntelor altare. Prin credință, după două mii de ani de luptă cu puterile întinericului, creștinismul s-a răspîndit în toată lumea, biruind marile arme ale Satanei necredința, sectele, desfrîul și ura dintre oameni.

Iubiți credincioși,

Am arătat aici cîteva mărturii despre marile fapte ale credinței. În continuare voi vorbi pe scurt despre puterea rugăciunii și a postului. Mai întîi, trebuie să facem rugăciunea cu credință (Matei 21, 22; Marcu 11, 24; Evrei 11, 6). Apoi trebuie s-o facem din toată inima (Deuteronom 4, 29; Psalm 118, 145; Ieremia 29, 13) și neîncetat (Luca 21, 36; I Tesaloniceni 5, 17).

Faptele mari și minunate ale rugăciunii și postului sînt nemăsurate. Spre încredințare vom vorbi aici despre cîteva din ele.

Prin rugăciune și post, Moise proorocul a luat din mîinile lui Dumnezeu Tablele Legii (Ieșire 34, 28). Prin rugăciune și post, marele prooroc Ilie a încuiat cerul să nu plouă trei ani și șase luni; și iarăși cu rugăciune și cu post, a pogorît foc din cer și a descuiat cerul, de a dat Dumnezeu ploaie pe pămînt (III Regi 18, 38). Cu rugăciune și cu post, Daniel proorocul a ieșit nevătămat din groapa leilor (Daniel 6, 17-23). Prin rugăciune și post ninivitenii au scăpat de pieire (Iona 3, 5-10). Rugăciune și post poruncește Dumnezeu, prin proorocul Ioil, să facă iudeii spre a scăpa de urgia Domnului (Ioil 2, 12-15).

Prin post de patruzeci de zile, Mîntuitorul biruiește cele trei ispite ale satanei în pustie (Matei 4, 1-11). Cu rugăciune și cu post, Ana proorocița a născut pe Samuel, fiind stearpă mai înainte (I Regi 1, 11; 16, 28). Cu rugăciune și cu post aspru a petrecut toată viața sa Sfîntul Ioan Botezătorul și Înainte Mergătorul pentru care a fost mărturisit de Însuși Mîntuitorul drept cel mai mare om născut din femeie (Matei 11, 10-19). Cu rugăciune și cu post s-au întărit Sfînții Apostoli în osteneala propovăduirii Evangheliei lui Hristos (II Corinteni 6, 4-5; 11, 27). Cu rugăciune și cu post se izgonesc diavolii din oameni (Matei 17, 19-21). Prin rugăciune și post sfînții lui Dumnezeu au făcut minuni mari și multe, atît în Legea Veche cît și în Legea Harului, cum citim în Sfînta Scriptură, în cărțile de cult și în viețile sfînților.

Dar să luați aminte că nu toată credința este bună, ci numai credința cea dreaptă, ortodoxă, unită cu faptele cele bune. Numai rugăciunile și posturile rînduite de Biserica dreptmăritoare sînt bune, iar rugăciunile și posturile care le fac păgîinii, sectanții și ereticii sînt uriciune înaintea lui Dumnezeu pentru că nu se fac după îndreptarul credinței apostolice. Sfîntul Apostol Pavel ne arată

că, *cel ce nu se luptă după lege, nu se încununează* (II Timotei 2, 4-5). Numai cel ce slujește lui Dumnezeu în adevăr și lucrează toate faptele cele bune după dreapta credință și spre slava lui Dumnezeu, poate să dobândească mîntuirea sufletului său (I Corinteni 10, 31; Filipeni 1, 9-11). Altfel toate posturile și rugăciunile noastre devin urîciune înaintea lui Dumnezeu (Isaia 1, 11-15).

Așadar, frații mei, fiți cu mare luare aminte și să nu vă luați după cei rătăciți de la dreapta credință, cărora li se pare că vor dobîndi mîntuirea sufletelor lor, fără a asculta de Biserica lui Hristos. Auziți ce spune Sfîntul Efrem Sirul: "Cînd mintea omului va părăsi dreapta credință, toate faptele sale cele bune nu mai sînt de folos". Iar Sfîntul Ioan Damaschin, arătînd același lucru cu alte cuvinte zice: "Binele nu este bine cînd nu se face bine" (*Filocalia* IV, 1948, pag 194).

Despre puterea rugăciunii și a credinței se vorbește și în Evanghelia ce s-a citit astăzi, în care se spune cum a vindecat Mîntuitorul un copil demonizat. Copilul a fost adus de tatăl său la ucenici, dar aceștia n-au putut să alunge duhul rău din el. Iar dacă a coborît Domnul de pe Muntele Tabor, tatăl copilului a îngenunchiat la picioarele Lui și a zis: *Doamne, miluiește pe fiul meu că este lunatic și greu pătimeste; că de multe ori cade în foc și de multe ori în apă. Și l-am adus la ucenicii Tăi, dar n-au putut să-l vindece...* (Matei 17, 14-16).

Vedeți ce greu se vindecă un om epileptic, stăpînit de duh necurat? Că dacă nici Apostolii n-au putut să vindece acest copil demonizat, cu atît mai greu vor reuși preoții să vindece pe cei stăpîniți de diavoli, și mai ales pe cei robiți de patimi grele. Diavolul obișnuiește să-l arunce pe cel epileptic uneori în foc, alteori în apă, ca să-l omoare și să ne amăgească a crede că nu el, ci apa și focul l-au ucis. Dar asupra sufletului celui bolnav, vrăjmașul nu are nici o putere. Însă pe cei robiți de patimi cumplite, precum: necredința, mîndria, mînia, beția, desfrîul și uciderea, oare nu-i chinuiesc diavolii mai rău ca pe cei epileptici?

Nu vedeți pe unii ca aceștia cum îi chinuiesc patimile, cum se aprind ca de foc de patima mîniei, a desfrîului, a mîndriei și a răzbunării, patimi ce stăpînesc astăzi toată lumea? Sau pe cei bețivi și nepăsători de a lor mîntuire, nu vedeți cum îi aruncă diavolul în apa necredinței și a nesimțirii sufletești? Unii ca aceștia, chiar dacă le vorbești de rai, ei nu-l doresc. Iar dacă le spui de boli grele, de moarte și osînda iadului care îi așteaptă din cauza păcatelor făcute, ei nu se cutremură, nici nu vor să le părăsească prin pocăință, căci păcatele vechi, adică patimile întunecă și orbesc mintea și omoară sufletul și conștiința oamenilor. Să ne ferească Dumnezeu de o asemenea orbire și moarte sufletească.

Milostivindu-Se Domnul de suferința copilului, i-a zis tatălui său: "Aduceți-l aici la Mine". Apoi certînd demonul, duhul rău a fugit, "iar copilul s-a făcut sănătos din ceasul acela". Apropiindu-se ucenicii de Hristos, L-au întreat: *Pentru ce noi n-am putut să scoatem pe demon?... Pentru necredința voastră!* a răspuns Mîntuitorul. *Că acest neam de demoni nu iese decît numai cu rugăciune și cu post* (Matei 17, 19-21).

Din aceste cuvinte vedem că Domnul mai întîi cheamă pe cel bolnav la Sine. Dacă toți se feresc și chiar fug de cei bolnavi, Fiul lui Dumnezeu îi cheamă la El, îi mîngîie, pune mîinile peste ei și îi vindecă atît pentru credința bolnavilor, cît și pentru credința rudelor și a celor ce îi aduc la El. Fără credință tare în Dumnezeu, nimeni nu se vindecă și nu se poate face nici o minune. Dumnezeu cere și colaborarea noastră. El revarsă peste noi harul, mila și iertarea, iar noi trebuie să-i aducem credința noastră, smerenia și pocăința. De aceea a și răspuns ucenicilor că din cauza necredinței lor n-au putut să vindece copilul. Apoi spune Domnul că diavolii se scot din oameni și patimile se scot din inimile noastre "numai cu rugăciune și cu post".

Vedeți ce mare este puterea credinței ajutată de rugăciune și de post? Toate trei la un loc fac nenumărate minuni și vindecări, iar una fără alta nu aduc niciodată roade, nici nu ni se împlinesc cererile. La orice cerere a credincioșilor, trebuie atît din partea lor, cît și a preoților slujitori aceste trei virtuți obligatorii: credință, rugăciune și post. Ba celor bolnavi li se mai cere și spovedanie generală, cu pocăință și hotărîre de a nu mai păcătui.

Cea mai grea boală nu este cea trupească, ci cea sufletească, pentru că pierde și trupul și sufletul. Cea mai grea demonizare a omului nu este epilepsia, care chinuiește numai trupul, ci este

înrobirea omului de patimi ucigătoare de suflet. Un om stăpînit de beție și desfrîu este un om posedat de diavoli. Pentru aceea este mai greu de vindecat un bețiv, un desfrînat, un ucigaș, sau un om stăpînit de ură, de lăcomie, invidie, decît un om chinuit de un duh necurat, cum este copilul din Evanghelia de astăzi.

Întristarea noastră este că, astăzi, numărul credincioșilor tineri și bătrîni stăpîniți de asemenea patimi este cu mult mai mare ca odinioară. Înclinarea oamenilor tot mai mult spre beție și desfrîu, spre necredință și grupări sectare, spre egoism, divorț și ucidere ne îngrijorează din ce în ce mai mult. Ba acest fenomen se extinde mai ales în rîndurile celor tineri, în ultimii ani, prin filmele de groază care duc la crimă și filmele imorale care împing, în masă, la păcate pe atîția tineri care cad pradă acestor droguri diabolice, străine de sufletul, de credința și cumințenia neamului nostru.

Dumneavoastră, frați creștini, în calitate de fii ai Bisericii lui Hristos, de părinți, de frați și educatori de copii, aveți mare grijă cum vă creșteți copii pe care vi i-a dat Dumnezeu! Nu-i ucideți înainte de naștere prin avort, nici după naștere prin sminteală și lipsă de educație religioasă! Nu-i lăsați pradă beției, necredinței și desfrîului la vîrsta tinereții! Sînt copiii dumneavoastră, dar sînt și copiii lui Hristos, care ne zice: *Lăsați copiii să vină la Mine!* (Luca 18, 16). Aveți grijă de copiii ce vi i-a dat Dumnezeu! Vom da împreună greu răspuns pentru ei, pentru fiecare suflet pierdut, furat, ucis de diavolul.

Duceți-i regulat la biserică, la rugăciune, la spovedanie, la Sfînta Împărtășanie. Puneți-le la îndemîină cărți creștinești de zidire sufletească și scăpați-i de desfrîu și necredință.

Rugăm pe bunul Dumnezeu să ne izbăvească pe toți de cursele cele cumplite ale diavolilor ucigași de oameni. Amin.

Predică la Duminica a XI-a după Rusalii **(Despre datoria de a ierta celor ce ne greșesc)**

Slugă vicleană, toată datoria aceea ți-am iertat-o, fiindcă m-ai rugat.
Nu se cădea, oare, ca și tu să ai milă de cel împreună slugă cu tine? (Matei 18, 32-33)

Iubiți credincioși,

Sfînta și dumnezeiasca Evanghelie de azi ne arată datoria de a ierta pe cei ce ne greșesc. Domnul nostru Iisus Hristos, ne învață că toată Legea și proorocii, se reazemă pe două porunci, adică să iubim pe Dumnezeu și pe aproapele nostru (Matei 22, 37-40). Mila este una din faptele bune care izvorăște din dragoste, după mărturia Sfîntului Apostol Pavel, care zice: *Dragostea se milostivește* (I Corinteni 13, 4). Cine nu are milă de fratele său este semn că acela nu are dragoste și petrece în întunericul urii de frați (I Ioan 2, 9-11; 4, 20).

Dragostea lui Dumnezeu către noi se aseamănă cu dragostea părinților pentru fiii lor (Deuteronom 1, 37-45; Isaia 49, 15; 66, 13). Precum un tată și o mamă bună își iubesc pe fiii lor și, ori de cîte ori ar greși ei, dacă se întorc și cer iertare, îi iartă și îi mîngîie, așa este și dragostea lui Dumnezeu spre noi, care sîntem fiii Săi (Ioan 1, 12) și așa ni se cuvine să fim cu dragostea și cu mila față de cei ce ne greșesc nouă. Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, fiind pironit pe cruce, S-a rugat pentru cei ce L-au răstignit spunînd: *Părinte, iartă-le lor că nu știu ce fac* (Luca 23, 34).

Toate faptele bune de le va avea cineva, dacă nu are dragoste, nu are nimic (I Corinteni 13, 1-2). Fiul lui Dumnezeu venind în lume, din nemărginita Sa bunătate, cu dragoste și milă pentru noi (Efeseni 3, 18-19), a desființat deosebirea între vrăjmași și prieteni și ne-a dat poruncă să iubim pe vrăjmașii noștri, să binecuvîntăm pe cei ce ne blestemă, să ne rugăm pentru binele celor ce ne vatămă și ne prigonesc și să facem bine celor ce ne urăsc (Matei 5, 44). După mărturia acestei învățături nu avem voie să urîm pe nimeni, ci pe toți cei ce ne greșesc să-i iubim și să le iertăm greșelile, chiar dacă ne-ar face cel mai mare rău.

Să ne aducem aminte că Dumnezeu din a Sa nemărginită bunătate *plouă peste cei drepți și peste cei nedrepți, și răsare soarele Său peste cei buni și peste cei răi* (Matei 5, 45). De aceea sîntem și noi datorii a face bine tuturor și a ierta greșelile celor ce ne greșesc (Matei 6, 12; I Tesaloniceni 5, 15), purtînd neputințele altora (Galateni 6, 2; Efeseni 4, 2). Așa ne îndeamnă și Sfîntul Apostol Pavel, zicînd: *Fiți buni între voi și milostivi iertînd unul altuia, precum și Domnul v-a iertat vouă, în Hristos* (Efeseni 4, 32). În alt loc zice: *Îngăduiți-vă unul pe altul, iertînd unul altuia; iar dacă cineva are vreo plîngere împotriva cuiva, după cum Hristos v-a iertat vouă, așîzderea iertați și voi* (Coloseni 3, 13).

Așadar, frații mei, aducîndu-ne aminte de iubirea lui Dumnezeu față de noi, care pururea greșim înaintea Lui, să ne silim și noi după a noastră putere să iertăm întotdeauna pe cei ce ne greșesc nouă (Ioan 13, 34). Dragostea de Dumnezeu nu se poate arăta între noi fără de iubirea dintre noi și fără iertarea celor ce ne greșesc nouă (I Ioan 3, 17; 4, 20-21).

Iubiți credincioși,

Să ascultăm acum pe Sfîntul Efrem Sirul, care, vorbind despre iertarea celor ce ne greșesc, de care atîrnă și iertarea păcatelor noastre, zice așa: "Bine a zis Domnul: că sarcina Mea este ușoară! Că ce greutate și ce osteneală este a lăsa noi fratelui nostru greșelile cele ușoare și de nimic vrednice, spre a ni se ierta și nouă cele ale noastre..." Și mai departe zice: "Nu am zis să-Mi aduceți bani, sau țapi, sau post, sau priveghere, ca să ziceți: Nu am sau nu pot! Ci ceea ce este lesnicios și ușor și scurt ne-a poruncit, zicînd: Tu iartă fratelui tău greșelile lui și Eu îți iert pe ale tale! Tu însă nici greșelile nu ierți, poate puțini bani doi sau trei dinari iar Eu nenumărați talanți îți dăruiesc ție. Tu nu mai ierți nimic dăruindu-i; iar Eu îți dau ție vindecare și împărăție îți dăruiesc. Și darul tău atunci îl primesc cînd te împaci cu cel ce îți vrăjmășește ție, cînd nu ai vrajbă asupra cuiva întru mînia ta. Cînd ai pace și dragoste către toți, atunci rugăciunea ta este bine primită și prinosul tău bine plăcut și casa ta este blagoslovită și tu ești fericit. Dacă tu cu fratele tău nu te împaci, cum ceri iertare de la Mine?"

Cuvintele Mele le calci și ceri iertare de la Mine? Eu, Stăpînul tău îți poruncesc și tu nu iei aminte? Apoi cum îndrăznești să aduci către Mine rugăciune și jertfă? Căci precum tu îți întorci

fața de către fratele tău, așa și Eu despre rugăciunea ta și de la darul tău voi întoarce ochii Mei" (Cuvînt pentru dragoste, tom III, pag. 31-33, M-rea Neamț, 1823).

Dumnezeiescul părinte Isaac Sirianul, conglăsind cu Sfîntul Efrem, arată că nu primește Dumnezeu rugăciunea noastră, dacă noi avem ură și nu vom ierta pe cei ce ne greșesc nouă, că iată ce zice: "Sămînță pe piatră este rugăciunea celui ce are pomenire de rău asupra fratelui său" (Cuvînt 58, pag. 297, M-rea Neamț, 1818). Așadar, frați creștini, să luăm aminte cu toată frica de Dumnezeu la cuvintele acestor sfinți părinți, care se reazemă pe cuvintele Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, Care a zis în Sfînta Sa Evanghelie: *De veți ierta oamenilor greșelile lor, va ierta și vouă Tatăl vostru Cel ceresc, iar de nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru Cel ceresc nu va ierta vouă greșelile voastre* (Matei 6, 14-15).

Frații mei, dacă credem că acestea sînt cuvintele și poruncile Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, și că niciodată gura Lui nu poate să spună neadevăr, El fiind ființa adevărului, apoi să ne dăm seama că niciodată nu vom primi iertarea de la Dumnezeu, atîta vreme cît vom fi învrăjbiți cu oamenii și "nu vom ierta din toată inima păcatele și greșelile fraților noștri" (Marcu 11, 25). Nimeni să nu creadă că, cu darurile sale sau cu slujbele ce le dă la sfînta biserică, se va putea împăca cu Dumnezeu și va lua iertare de păcatele sale, mai înainte de a se împăca și a se ierta cu cei ce au fost învrăjbiți.

Acest adevăr ni-l arată Însuși Hristos Domnul cînd zice în Sfînta Evanghelie: *De-ți vei aduce darul tău la altar și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva asupra ta, lasă darul tău înaintea altarului și du-te de te împacă cu fratele tău, apoi vină și adu darul tău* (Matei 5, 23-24).

Nu numai darul nostru nu-l primește Dumnezeu mai înainte de a ne împăca cu aproapele nostru, ci nici rugăciunea noastră n-o primește că zice: *Cînd stați de vă rugați, iertați tot ce aveți asupra cuiva, ca și Tatăl vostru Cel din ceruri să vă ierte vouă greșelile voastre* (Marcu 11, 25). Același lucru ne învață Mîntuitorul și în rugăciunea domnească Tatăl nostru, pe care o rostim zilnic, dimineața și seara: *Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșelile noștri* (Matei 6, 12). Dacă nu iertăm noi mai întîi pe frații noștri, nici Tatăl nostru ceresc nu ne va ierta păcatele noastre. Iertarea este o condiție obligatorie pentru mîntuirea omului, a lumii întregi. Iertarea stă la temelia păcii din inimă și a cunoștinței fiecăruia dintre noi. Iertarea salvează familia de divorț și distrugere, salvează rudele de ceartă și judecăți, salvează lumea de războaie, de ură și de moarte.

Însă nimic nu-i mai greu pentru noi oamenii decît să iertăm pe cei ce ne-au jignit, ne-au defăimat sau ne-au păgubit. Pentru un cuvînt de ocară, pentru un lucru de nimic, pentru o mică pagubă, unii creștini trăiesc în ceartă, și chiar înjură, ani de zile. Ba ajung la judecată și la fapte de răzbunare, încît nici preotul din parohie, nici rudele, nici bătrînii satului, nici boala și frica morții nu le înmoaie inima să se ierte, să se împăce unii cu alții. De aceea nu puțini mor certați între ei, spre veșnica lor osîndă. Că după moarte nimeni nu mai poate face nimic pentru mîntuirea lui.

Această stare grea de ură și răzbunare dintre oameni, care duce pe acei care nu iartă la moarte, o arată Hristos foarte clar în pilda din Evanghelia care s-a citit astăzi. Împăratul care ia socoteală slugilor sale este Împăratul Hristos care ne va judeca pe toți la sfîrșitul veacurilor. Datornicul care datorează Împăratului ceresc zece mii de talanți este fiecare dintre noi, care datorăm lui Hristos pocăință, lacrimi, milostenie și iertare pentru mulțimea păcatelor pe care le-am făcut.

Dar în timp ce Dumnezeu, ca un tată bun, ne iartă toată datoria, adică toate păcatele, noi oamenii nu iertăm pe cei ce ne-au greșit puțin, ci le cerem datoria cu dobîndă. Iar dacă nu ne întorc datoria ne răzbunăm pe ei, îi dăm în judecată, le dorim răul, nu-i iertăm pînă la moarte. De aceea și Dumnezeu se supără pe cei care nu iartă pe aproapele, ci trăiesc în ură și răzbunare, și le va zice la judecată: *Slugă vicleană, toată datoria aceea ți-am iertat-o adică toate păcatele pentru că M-ai rugat. Nu se cădea oare ca și tu să ai milă de cel împreună slugă cu tine, precum și Eu am avut*

milă de tine? Și mîniindu-se stăpînul lui, l-a dat pe mîna chinuitorilor, pînă ce-i va plăti toată datoria (Matei 18, 32-34).

Auziți ce zice Hristos, Stăpînul vieții și al morții? Pe cei ce nu iartă pe aproapele lor, nici Dumnezeu nu-i va ierta la judecata cea mare de apoi, ci îi va arunca în chinurile iadului pentru vecii vecilor. Că dacă în viață nu ne pocăim, nici nu iertăm, nici nu facem milostenie și murim așa, nu vom avea iertare niciodată și nimeni nu ne va mai scoate din veșnica osîndă.

Iubiți credincioși,

Cea mai mare virtute creștină este iubirea. Ea este viața noastră și avem nevoie de ea ca de aer. De aceea, spune Sfîntul Evanghelist Ioan: *Dumnezeu este iubire*. Iar iertarea, împăcarea, milostenia, cercetarea bolnavilor, primirea străinilor și altele asemenea sînt fiicele cele mai mari ale iubirii creștine.

Iubirea de Dumnezeu și iubirea de aproapele, sînt poruncile cele mai mari din Sfînta Evanghelie care stau la temelia mîntuirii noastre. De felul cum vom ști să iertăm, să ajutăm pe aproapele, să răbdăm pe toți, să facem pace, să nu ne răzbunăm, de aceasta depinde pacea noastră, bucuria vieții noastre, mîntuirea fiecăruia dintre noi.

Dar ce să facă acei creștini, care își cer iertare de la cei cu care sînt certați, dar aceia nu vor să-i ierte? Să facă ce ne învață Sfîntii Părinți. Întîi să se roage lui Dumnezeu pentru îmblînzirea vrăjmașilor lor. Să ceară sfatul duhovnicilor lor și să le respecte cuvîntul. Apoi să-și ceară personal iertare de la cei cu care sînt certați, prin cuvintele: "Iartă-mă, frate, pentru toate cîte ți-am greșit și Dumnezeu să te ierte!" Iertarea să se facă cel mai bine în biserică, sau în casa unuia dintre ei, sau în casa preotului. Dacă cearta este veche și mare, împăcarea să se facă în prezența preotului, și să se încheie cu o rugăciune de mulțumire și chiar cu o masă creștinească, sau acordarea reciprocă de daruri. Dacă aproapele nu vrea să ne ierte, să urmăm sfatul duhovnicului, să cerem iertare de trei ori și așa, dacă nu ne mustră conștiința, ne putem împărtăși cu Sfintele Taine. Iar dacă încă sîntem tulburați și ne chinuie gîndurile de răzbunare, să amînăm Sfînta Împărtășanie, ca să nu ne fie spre osîndă. Smerenia și rugăciunea curată ne ajută cel mai mult la împăcare. Cine urmează calea aceasta, acela nu este departe de mîntuire!

Citim în Pateric că un călugăr tînăr s-a dus la un sihastru bătrîn și i-a spus că are vrajbă asupra cuiva și nu-l poate ierta nicidecum. Zadarnic l-a îndemnat bătrînul la iertare, că ucenicul nu voia să-l ierte. Atunci duhovnicul a zis ucenicului: "Să spunem împreună Tatăl nostru, fiule!" Pe cînd ucenicul zicea: "Și ne iartă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri", bătrînul îi spuse: "Nu așa, fiule! Ci să zicem; Și nu ne ierta nouă greșelile noastre, precum nici noi nu iertăm greșiților noștri!" Auzind aceasta ucenicul, a căzut în genunchi și a zis: "Iartă-mă, părinte, că am greșit! Din clipa aceasta am iertat pe fratele meu!"

Așa să facem și noi, frați creștini. Să cerem iertare întîi și să iertăm cu dragoste pe toți, ca să fim și noi iertați de Dumnezeu pe pămînt și în cer. Căci fără iertare nu avem mîntuire, nici nu putem zice Tatăl nostru.

Să rugăm pe Dumnezeul dragostei și pe Fiul lui Dumnezeu, Care S-a răstignit pe cruce din dragoste pentru noi, să ne împăce pe toți în numele Său, știind că *dragostea nu moare niciodată!* Amin.

Predică la Duminica a XII-a după Rusalii (Despre desăvîrșirea creștină)

De voiești să fii desăvîrșit, mergi, vinde-ți averile tale tale și le dă săracilor și vei avea comoară în cer. După aceea vino și urmează-Mi (Matei 19, 21)

Iubiți credincioși,

Idealul fiecărui creștin pe pământ este mântuirea sufletului, adică dobândirea vieții veșnice. Pînă la întruparea și învierea Domnului nostru Iisus Hristos, nimeni nu se putea mântui, căci raiul era închis și nu era revărsat peste lume harul Duhului Sfînt. De aceea toți dreptii Vechiului Testament așteptau izbăvirea sufletelor lor prin moartea și învierea Fiului lui Dumnezeu.

Mîntuirea, după învățătura Sfintei Evanghelii și a Bisericii Ortodoxe, se dobîndește prin păzirea poruncilor date de Dumnezeu oamenilor, cuprinse atît în decalogul Legii Vechi, cît și în Noul Testament, numit și legea Harului. Orice creștin care dorește să se mîntuiască trebuie să săvîrșească aceste trei condiții: să aibă credință dreaptă în Dumnezeu; să aibă harul Duhului Sfînt, care se dă tuturor prin cele șapte Sfinte Taine ale Bisericii Botezul, Mirungerea, Spovedania, Sfînta Împărtășanie, Nunta, Preoția, Maslul și să împlinească poruncile cuprinse în Sfînta Evanghelie. Fără aceste trei condiții obligatorii, nu este mîntuire. Una din ele dacă lipsește, omul nu se poate mîntui și își pierde sufletul său, "care este mai scump decît toată lumea".

Aceasta este mîntuirea pe calea poruncilor, comună și obligatorie tuturor oamenilor care cred în Dumnezeu și doresc să moștenească viața veșnică. Dar mai este și o altă cale de mîntuire, mult mai grea, anume calea desăvîrșirii creștine, pe care au mers toți sfinții, apostolii, mucenicii, ierarhii și cuvioșii. Pentru că nu este obligatorie, ci benevolă, ea este numită în Sfînta Evanghelie calea sfaturilor evanghelice. Pe această cale merg de obicei călugării, sihaștrii, vădulele, creștinii care au o chemare specială de la Dumnezeu și o evlavie deosebită pentru rugăciune, post, înfrînare, metanii, lacrimi și sărăcie totală de cele materiale. Aceasta este calea sfințeniei, a îndumnezeirii și a unirii mistice cu Hristos.

Pentru a înțelege mai bine cele două căi de mîntuire, să vă reamintim pe scurt textul Evangheliei de astăzi.

Un tînăr bogat s-a apropiat de Iisus Hristos și L-a întrebat: *Învățătorule bun, ce bine să fac ca să moștenesc viața veșnică?* Iar Domnul i-a răspuns: *Dacă voiești să intri în viață, păzește poruncile!* Și îi amintește cîteva din Decalog: *Să nu ucizi, să nu fii desfrînat, să nu furi, să nu mărturisești strîmb, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta și să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși.* Însă tînărul era un om credincios și corect. De aceea a răspuns lui Hristos: *Toate acestea le-am păzit din copilăria mea* (Matei 19, 16-20).

Acestea sînt cîteva din poruncile principale care asigură mîntuirea tuturor celor ce merg pe această cale. Și tînărul din Evanghelie le păzea cu sfințenie. Oare cîți tineri de astăzi mai împlinesc cu atîta credință poruncile lui Dumnezeu? Cîți dintre fiii și fiicele dumneavoastră vă mai ascultă, merg la biserică regulat, se spovedesc, primesc Sfintele Taine, fac rugăciune seara și dimineața, se păzesc de beție și desfrîu?

Dar tînărul din Evanghelie nu era mulțumit sufletește. El simțea că sufletul său dorea ceva mai mult, adică o viață mai înaltă, unită deplin cu Hristos. De aceea întreabă: "Ce îmi mai lipsește?" Pînă aici a fost calea poruncilor, obligatorie tuturor. De acum începe calea desăvîrșirii, a urcușului duhovnicesc spre Hristos, care nu este ușor de străbătut.

Și iată ce i-a răspuns Mîntuitorul Hristos: *Dacă voiești să fii desăvîrșit, du-te, vinde averea ta, dă-o săracilor și vei avea comoară în cer; după aceea, vino și urmează Mie* (Matei 19, 20-21). Două lucruri îi cerea Hristos tînărului care dorea desăvîrșirea: să se lepede de cele materiale, prin împărțirea averii la săraci și să urmeze lui Hristos, părăsind casa, rudele și toate grijile pămîntești. Cine nu urcă ambele trepte ale desăvîrșirii: lepădarea de cele trecătoare, adică sărăcia de bună voie și urmarea lui Hristos nu poate ajunge la treapta desăvîrșirii. Dacă numai una o facem și a doua nu, nu putem urma lui Hristos.

Fără o naștere duhovnicească din nou, fără dezbrăcarea de patimi și de grijile lumii, nu ne putem îmbrăca cu haina unei vieți noi în Hristos. Cîți oameni nu sînt săraci în lume, și chiar fără familie, dar nu urmează cu toată inima lui Hristos, pentru că nu se pot lepăda de patimile cele ascunse: de gîndul mîndriei, al slavei deșarte, al desfrînării, al iubirii de bani, al lenevirii și mai ales al voiei proprii. Cine nu se leapădă de voia proprie și de patimile ascunse din minte și inimă, nu

poate face voia lui Hristos și nu-L va putea purta în inima sa plină de idoli patimilor. Unii ca aceștia nu pot urca pe scara desăvârșirii creștine. Printre aceștia se numără și tânărul bogat din Evanghelie, care, auzind că i se cere să-și dea averea la săraci pentru a urma lui Hristos, s-a întors întristat la casa sa.

Iubiți credincioși,

Păzirea poruncilor Legii, unită cu credința dreaptă în Hristos, aduc mântuirea omului, dar nu-l fac desăvârșit. Acest lucru îl arată marele Apostol Pavel când zice: "Nimic nu a desăvârșit Legea" (Evrei 9, 9; 10, 1). Auzind pe Mântuitorul, zicând: *Eu am venit ca viață să aibă, și din belșug să aibă* (Ioan 10, 10). De aici trebuie să înțelegem că alta este treapta celor ce intră în viață, adică se mântuiesc, și alta este treapta celor ce voiesc să aibă și mai multă viață, adică a celor desăvârșiți. "Cei ce se mântuiesc, moștenesc viața cea veșnică, iar cei ce sînt desăvârșiți, nu numai că se mântuiesc, dar moștenesc vistieriile slavei celei dumnezeiești din ceruri" (Kiriadromionul, pag. 388, București, 1875).

Prin călcarea poruncilor omul a pierdut raiul, iar prin jertfa și răscumpărarea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, neamul omenesc a moștenit cerul. De aceea, în Sfînta Evanghelie, Mântuitorul nu a zis: "Fericiți cei săraci cu duhul, că a acelora este împărăția raiului", ci "Împărăția Cerurilor", sau "Fericiți cei izgoniți pentru dreptate, că a acelora este împărăția raiului", ci "Împărăția Cerurilor". Așa a binevoit Preabunul nostru Mântuitor și Dumnezeu, Care a venit în lume ca prin jertfa și răscumpărarea Sa, să dea mai mult decît am pierdut la început prin zăvistia diavolului. Cu adevărat aici s-a împlinit cuvîntul care zice: *Unde s-a înmulțit păcatul, a prisosit darul* (Romani 5, 20).

Despre faptul că sînt diferite trepte ale slavei în cer pentru cei ce se mântuiesc, ne arată și Sfîntul Apostol Pavel care zice: *Alta este strălucirea soarelui, alta este strălucirea lunii, și alta strălucirea stelelor, și stea de stea se deosebește în strălucire* (I Corinteni 15, 41). Însuși Mântuitorul a arătat zicînd: *În casa Tatălui Meu multe locașuri sînt* (Ioan 14, 2).

Dumnezeiescul Părinte Efreem Sirul, arătînd deosebirea acestor locașuri ale sfinților din cer, zice: "Multe locașuri ale Tatălui, arată Mântuitorul măsura minții celor ce se sălășluiesc în cer, adică despărțirile și deosebiri întru care cu mintea se vor desfăta dreptii și sfinții în veacul viitor. Că nu cu despărțirea locurilor, ci cu rînduiala darurilor sînt multe locașuri... Căci în veacul ce va să fie, toți dreptii se vor sălășlui într-o bucurie, cu nedespărțirea, și fiecare după măsura sa, dintr-un soare gîndit se strălucește, și după a sa vrednicie trage bucurie și veselie, ca dintr-un aer, loc, scaun, privire și formă. Și nu vede cineva măsurile celui ce îl întrec pe el, nici a celui mai jos decît dînsul ca nu cumva, văzînd darul covîrșitor al prietenului său, sau lipsa, să-i fie aceasta pricină de întristare sau suspin..."

Să ne întoarcem acum la cuvîntul nostru, despre desăvârșirea omului. Auzim pe Mântuitorul nostru în Sfînta Evanghelie, zicînd: *Fiți desăvârșiți, precum Tatăl vostru cel ceresc este desăvârșit* (Matei 5, 48). În ce constă desăvârșirea omului pe acest pămînt? La această întrebare ne răspunde Sfîntul Apostol Pavel, zicînd: *Dragostea este legătura desăvârșirii* (Coloseni 3, 14). Adică cel ce are desăvârșită dragoste față de Dumnezeu și de aproapele său, unul ca acesta a ajuns la fapta cea mare a desăvârșirii în viața sa. Acest adevăr ni-l arată și Sfîntul Maxim Mărturisitorul, zicînd: "Cel desăvârșit în iubire a ajuns la culmea nepătimirii și nu mai cunoaște deosebirea între al său și al altuia, sau între a sa și a alteia, sau între credincios și necredincios, între rob și slobod, sau peste tot între bărbat și femeie. Cel ridicat mai presus de tirania patimilor, căutînd la firea cea una a oamenilor, privește pe toți la fel și are față de toți aceeași dragoste. Căci nu mai este în el deosebire, nici bărbat au femeie, nici rob, nici slobod, ci toate și întru toți Hristos" (Galateni 3, 28).

Sfîntul Ioan Scărarul spunea că "desăvârșirea este învierea sufletului mai înainte de învierea trupului".

Sfântul Nichita Stihatul spune că desăvârșirea este "readucerea puterilor sufletului la starea de la început a naturii omului, așa cum l-a creat Dumnezeu după chipul și asemănarea Sa, și bun foarte, cum era el în rai înainte de cădere".

Iar Sfântul Isaac, fiind întrebat de unde cunoaște cineva că a ajuns la măsura desăvârșirii, zice: "Cînd se va mișca pomenirea lui Dumnezeu în mintea omului, îndată inima lui se pornește, spre dragostea lui, și ochii lui pogoară lacrimi cu îndestulare, că dragostea din pomenirea celor iubiți aprinde lacrimi. Unul ca acesta niciodată nu este lipsit de lacrimi, fiindcă de-a pururea își aduce aminte de Dumnezeu, încît și în somn vorbește de Dumnezeu. Dragostea de Dumnezeu lucrează unele ca acestea care este semn al desăvârșirii oamenilor în viața lor" (*Filocalia* X, București, 1981).

Iubiți credincioși,

Pînă aici am vorbit despre desăvârșirea sau îndumnezeirea omului în Biserica Ortodoxă, după Sfînta Evanghelie și Sfinții Părinți. Acum să vedem cum înțelegem noi desăvârșirea și cum o putem realiza astăzi.

Cel mai sigur se realizează desăvârșirea recomandată de Hristos în Sfînta Evanghelie de astăzi, în cadrul vieții monahale. Întrucît această Evanghelie este singura care stă la baza întemeierii monahismului creștin, idealul de desăvârșire în credință, în rugăciune și dragoste se realizează mai ales în cinul monahal. Oare călugării nu renunță de bună voie la avere, la cinste, la familie, la toată libertatea vieții pămîntești și, prin cele trei voturi monahale ascultare, sărăcie de bună voie și curăție nu își închină trupul și sufletul slujirii lui Hristos pînă la moarte? Călugării au făcut dintotdeauna cele mai mari eforturi și jertfe pentru desăvârșire.

Aceasta o dovedește la noi numărul mare de mănăstiri și schituri peste o mie începînd din secolul IV pînă astăzi, numărul mare de sihaștri și chilii pustnicești, ca și marea vocație ce o au românii dintotdeauna pentru monahism. Monahii sînt considerați niște eroi ai Duhului. Prin jertfa lor ei s-au rugat pentru lume și pentru țară, s-au jertfit în adînc de smerenie pentru lauda lui Dumnezeu și mîntuirea fiilor acestui neam. Ei s-au luptat cel mai mult pentru desăvârșirea prin smerenie, prin rugăciuni, prin post și jertfire de sine. Ei au apărut cel mai mult Ortodoxia și viața morală în rîndul credincioșilor noștri. Ba, unii dintre ei, au devenit harismatici, duhovnici iscusiți cu mulți fii sufletești, ierarhi cuvioși, luminători și slujitori aleși ai Bisericii și ai neamului. Este destul să amintim de sfinții: Daniil Sihastru, Nicodim de la Tismana, Leontie de la Rădăuți, Chiriace de la Bisericieni, Cuvioasa Teodora de la Sihla, Sfîntul Calinic de la Cernica și, recent, Cuviosul Ioan Iacob de la Iordan. Ei s-au jertfit pentru dragostea lui Dumnezeu și prin pilda lor îndeamnă și pe credincioși să trăiască în lume o viață creștină curată, smerită, unită cu Hristos.

Dar și în familie se poate duce o viață creștină, înaltă, sfîntă, dăruită lui Hristos. Oare ce sînt acele mame sfînte, cu copii mulți, crescuți în rugăciune și bucurie, dacă nu niște femei desăvârșite în răbdare și iubire? Ce sînt acei credincioși cu viață curată în lume care iau drumul mănăstirilor sau trăiesc în feciorie și văduvie neîntinată prin sate și orașe? Apoi, cîți creștini ascunși nu trăiesc în lume plini de sfințenie, de pace, de milă, arzînd de dragostea lui Dumnezeu?

Să păstrăm cu rîvnă evlavia și exemplul personal al părinților noștri, al mamelor, al monahilor, al duhovnicilor și sfinților noștri. Astăzi este desăvârșit cel ce se roagă neîncetat, cel ce este împăcat cu toți oamenii, cel ce miluiește, se smerește și se jertfește pentru apărarea dreptei credințe, pentru bunăcreșterea copiilor și pentru mîntuirea tuturor în Hristos.

Să rugăm pe Fiul lui Dumnezeu, Mîntuitorul lumii, să ne ajute tuturor pe calea desăvârșirii în dragoste, în credință și în rugăciune, spre lauda lui Dumnezeu și mîntuirea sufletelor noastre. Amin.

Predică la Duminica a XIII-a după Rusalii (Despre preoție și pastorație)

Era un om oarecare, stăpîn al casei sale, care a sădit vie. A împrejmuit-o cu gard, a săpat în ea teasc, a clădit un turn și a dat-o lucrătorilor... (Matei 21, 33)

Iubiți credincioși,

În mai multe locuri din Sfînta Scriptură, lumea pe care a zidit-o Dumnezeu este asemănată cu via. Cel mai clar spune însuși Evanghelia de astăzi: "Era un om oarecare, stăpîn al casei sale, care a sădit vie". Acesta este Însuși Dumnezeu, Stăpînul cerului și al pămîntului, Care a creat toate cele văzute și nevăzute și a zidit lumea ca pe o vie a casei Sale! În alt loc spune Mîntuitorul: *Eu sînt vița cea adevărată și Tatăl Meu este lucrătorul... Eu sînt vița, voi mlădițele* (Ioan 15, 1-5). Proorocul David seamănă și el lumea cu via și se roagă pentru desăvîrșirea ei, zicînd: *Doamne, Doamne, caută din cer și vezi și cercetează via aceasta pe care a sădit-o dreapta Ta și o desăvîrșește pe ea* (Psalm 79, 15-16).

Oare de ce seamănă Dumnezeu lumea cu via sau cu grîul gata de seceriș și nu cu altceva? Pentru că atît via cît și grîul sînt cele două roade de frunte ale pămîntului care țin viața trupească a oamenilor. Apoi, pentru că pîinea și vinul, prin Sfînta Liturghie, se prefac în Trupul și Sîngele lui Hristos care mențin viața duhovnicească a sufletelor noastre. Că precum pîinea și vinul "întăresc inima omului" așa Sfînta Împărtășanie întărește credința, iartă păcatele și mîntuiește sufletul omului credincios. Pîinea și vinul, la care adesea este pomenit și untdelemnul, sînt alimente de bază ale omenirii care au un dublu caracter sacru, căci hrănesc atît trupul cît și sufletul prin jertfa liturgică.

Dar via, adică lumea sădită de Dumnezeu, nu a fost lăsată la împlinire, nu a fost părăsită de El. Dimpotrivă, de la început lumea a fost ținută sub pronia divină; căci după ce a sădit-o Dumnezeu, *a împrejmuit-o cu gard, a săpat în ea teasc, a clădit un turn de pază și a dat-o lucrătorilor iar el s-a dus departe* (Matei 21, 33). Vedeți grija lui Dumnezeu pentru lume? A sădit-o cu propriile Sale mîini, făcînd pe om după chipul și asemănarea Sa; a îngrădit-o cu gard împotriva hoților, adică a îngrădit lumea cu poruncile și învățăturile celor două Legi a Vechiului și

a Noului Testament, cu canoane și Sinoade ecumenice care apară unitatea și adevărul drepte credințe. Apoi, în mijlocul viei, Domnul "a săpat teasc", adică a făcut altarul de jertfă, pe care se aduce, prin Hristos, jertfa liturgică pentru mântuirea întregii lumi. Ba, mai mult, Dumnezeu "a clădit un turn de pază și a dat via lucrătorilor, iar El S-a dus departe". Turnul de pază este Biserica întemeiată de Iisus Hristos ca un turn de veghe și apărare împotriva diavolilor, a sectelor și a tuturor smintelilor și păcatelor careucid sufletele noastre.

Deci, când toate acestea au fost săvârșite, adică lumea a fost răscumpărată și Biserica întemeiată, Domnul nostru Iisus Hristos a încredințat via Sa, adică lumea, Bisericii și Evanghelia "lucrătorilor", adică Apostolilor, episcopilor și preoților. Ei sînt lucrătorii viei lui Hristos. Lor li s-a încredințat întreaga operă de propovăduire a Evangheliei, de slujire a Bisericii, săvârșirea Sfintei Liturghii, învățătura și apărarea credinței ortodoxe, sfințirea oamenilor prin harul Duhului Sfînt, revărsat prin lucrarea celor șapte Sfinte Taine, paza viei prin împlinirea poruncilor evanghelice și aducerea roadelor la vreme. Iar roadele viei sînt sufletele mîntuite prin lucrarea faptelor bune. Slujitorii Bisericii sînt lucrătorii Evangheliei, adică împreună lucrători cu Hristos, cu îngerii, cu Apostolii și cu toți sfinții la mîntuirea și înnoirea lumii.

Vedeți ce mare este misiunea apostolică și harul preoției? Slujitorii Bisericii conlucrează cu Însuși Dumnezeu, cu cele trei persoane ale Preasfintei Treimi și cu toate puterile cerești. Prin jertfa liturgică ei unesc cerul cu pămîntul, coboară pe Hristos pe sfintele altare și în inimile oamenilor. Prin cuvintele lor leagă și dezleagă păcatele lumii, scot sufletele din iad și demonii din oameni. Prin harul dumnezeiesc pe care îl au de la Hristos, împart Duhul Sfînt credincioșilor prin cele șapte Sfinte Taine, sfințesc, dezleagă, binecuvîntează, călăuzesc pe calea mîntuirii, învață, mîngîie sufletele iubitoare de Dumnezeu. Ce cinste mai de preț căutăm? Sau ce har dat oamenilor este mai mare ca acela al preoției? Episcopii și preoții sînt urmașii direcți ai Sfinților Apostoli. Ei sînt datori să lucreze cu timp și fără timp via lumii creștine și să adune cît mai multe roade, adică fapte bune și suflete curate, vrednice de Împărăția lui Dumnezeu.

Iubiți credincioși,

Prima datorie a preotului în parohie este să săvîrșească sfintele slujbe cu toată evlavie, începînd cu Sfînta Liturghie. Altarul bisericii din fiecare sat este simbolizat de "teasc" pe care l-a săpat Dumnezeu în via Sa, cum ne spune Sfînta Evanghelie de astăzi. Că precum în teasc se prefac strugurii în vin, așa pe Sfînta Masă din altar pîinea și vinul se prefac în Trupul și Sângele lui Hristos în timpul Sfintei Liturghii. Cu cît va sluji cu mai multă evlavie și vrednicie sufletească, cu atît va dobîndi mai mult dar de la Dumnezeu, va umple biserica de credincioși și va aduce mai multe suflete pe calea mîntuirii.

A doua datorie a preotului este să învețe pe credincioși dreapta credință, adică să-i catehizeze cu timp, și fără timp, prin predici bune, practice, izvorîte din inimă; prin explicarea Sfintei Scripturi în duh ortodox, prin citirea în biserică și acasă de texte patristice, cărți de călăuză duhovnicească, învățături morale necesare tuturor și mai ales copiilor și tinerilor. Aceste învățături formează "gardul" Bisericii, cu care a îngrădit Dumnezeu via Sa. Precum orice vie fără gard este furată și stricată de străini, de vierul cel sălbatic, adică de diavolul, cum spune psalmistul, tot așa și credincioșii din parohie, dacă nu sînt educați religios și deprinși cu iertarea, cu rugăciuni, cu postul și cu citirea cărților sfinte, se răcesc în credință, sînt indiferenți față de Biserică, devin îndoielnici, necredincioși, bețivi, imorali și unii sînt amăgiți și atrași de secte.

A treia datorie de mare răspundere a preotului în parohie este să păzească via lui Hristos. Turnul de pază zidit de Dumnezeu "în via Sa" simbolizează Biserica, această corabie a mîntuirii lumii, care ne duce spre cele veșnice, ne scapă de durerile rele cu care ne luptăm pînă la moarte, ne izbăvește de înecare în marea vieții și ne sfințește prin cele șapte Sfinte Taine, mai ales prin Botez, Mirungere, Spovedanie și Sfînta Împărtășanie. Biserica, prin preoți, apără dreapta credință și ajută

la ridicarea sufletelor din iad și a celor căzute în robia patimilor și a păcatelor, înălțându-le spre Hristos și Împărăția Cerurilor.

Iată, pe scurt, marea datorie evanghelică a preoților și păstorilor (episcopilor) Bisericii lui Hristos. Ei sînt grădinarii creștinilor. De felul cum își împlinesc ei misiunea depinde realizarea roadelor cerute, adică mîntuirea lor și a sufletelor încredințate lor de Mîntuitorul Hristos. Pentru aceasta însă preoții și păstori trebuie să fie de mici chemați și aleși de Hristos la slujirea Evangheliei Sale. Cei nechemați și nesfințiți prin hirotonie, adică prin punerea mîinilor episcopilor, nu au ce căuta în cler, căci preoția este slujire și har, iar nu funcție cu scop de "cîștig urît" și mîndrie. Apoi slujitorii trebuie să provină din familii sănătoase, ortodoxe, devotate Bisericii. La seminarii este bine să se aleagă tineri din familii model în toate, cu atestarea scrisă a duhovnicului respectiv. La studii, viitorii candidați la preoție să iubească mai mult ca orice rugăciunea, biserica, slujbele, studiul, viața morală, practica liturgică, spovedania deasă la două-trei săptămîni și practica duhovnicească în vacanțe pe la mînăstiri. Pentru căsnicie li se cere să caute soții bune, evlavioase, milostive, mame model în toate. Familia preotului trebuie să fie un exemplu viu pentru enoriași, adică să fie o casă cu mulți copii, modestă, binecuvîntată, legată permanent de Hristos, de enoriași și de biserică.

Evlavia, moralitatea, rugăciunea, cultura teologică, slujbele regulate la biserică, milostenia și rîvna pentru Hristos sînt virtuți de bază ale preoților, fără de care nu se pot mîntui nici slujitorii, nici credincioșii. "Preotul, spune Sfîntul Ioan Gură de Aur, trebuie să se jertfească, nu numai să jertfească", adică să se ostenească a spovedi pe toți enoriașii regulat în cele patru sfînte posturi, să se jertfească ziua și noaptea a menține sfîntele slujbe după rînduială, a cerceta pe toți în casele lor, a împăca pe toți cei certați, a mîngîia pe cei întristați, a ajuta pe cei săraci și bolnavi, a hrăni pe toți fiii săi sufletești cu predici bune, pline de căldură părintească și cu cărți sfînte de rugăciune și învățătură.

Spune Mîntuitorul nostru Iisus Hristos în Sfînta Evanghelie: *Eu sînt vița, voi sînteți mlădițele. Cel ce rămîne în Mine și Eu în el, acesta aduce roadă multă, căci fără Mine nu puteți face nimic* (Ioan 15, 5). Hristos este vița, "tulpina viei", iar mlădițele care ies din tulpină sînt Apostolii, episcopii și preoții. Acei așa-ziși păstori de suflete, care au rupt legătura cu Biserica lui Hristos, nu mai au harul mîntuirii, căci s-au rupt de trupul Bisericii ca și mlădițele de viță și se usucă spre veșnica lor osîndă, că nu mai au legătură cu Hristos, cu Harul Duhului Sfînt, cu Tainele Bisericii, cu Sfînta Liturghie, cu Crucea, cu sfinții din cer și cu toți dreptii. Iar păstori adevărați sînt preoții care sfințesc slujba în sfîntele biserici, care au grijă de turma încredințată lor de Hristos, care se roagă cu credință și trăiesc în bucuria Duhului Sfînt, care se luptă pentru Evanghelie, pentru credință, pentru mîntuirea credincioșilor lor. Fericiți sînt slujitorii pe care îi va afla Hristos făcînd așa și vai celor ce-i va afla dormind sau lenevind-se!

Dar care sînt roadele pe care le cere Hristos de la slujitorii Bisericii? Precum roadele mlădițelor de vie sînt strugurii, tot așa roadele mlădițelor lui Hristos, adică ale păstorilor sînt sufletele mîntuite. Acestea sînt creștinii pe care preoții îi cîștigă prin pocăință și îi aduc la Hristos din cîrciumi, de la judecăți, de la desfrîu, de la secte, din robia păcatelor și a morții. Creștinii care ascultă de păstori, de Hristos ascultă, că zice Domnul: *Cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă; iar cel ce se leapădă de voi, de Mine se leapădă* (Luca 19, 16). Dacă preotul slujește cu evlavie, învață pe toți, se roagă și face tot ce poate, dar credincioșii nu-l urmează, el va lua plata lucrătorului credincios, iar ei, neascultătorii, vor lua osîndă. Aceștia sînt ca via neroditoare, ca frunzele viei lovite de brumă care cad și se aruncă în foc.

Vai de credincioșii care nu merg la biserică din lenevire sau necredință! Vai de cei ce se rup de trupul Bisericii lui Hristos și cad în secte, că sectele nu duc la mîntuire, fiind rupte de vița vieții care este Hristos! Vai și de păstori care nu se ostenesc să aducă roade la vreme din via încredințată lor! Adică smintesc turma, pierd sufletele și lasă să intre lupii în piei de oaie, adică sectanții în parohiile lor. Căci va veni Hristos, stăpînul viei, și *pe cei răi cu rău îi va pierde, iar via o va da altor lucrători, care vor da roadele la timpul lor* (Matei 21, 40-41).

Iubiți credincioși,

Vedeți ce mare este răspunderea preoților pentru sufletele voastre? Vedeți cât trebuie să se jertfească ei pentru mântuirea credincioșilor? Mulți însă îi judecă și îi osîndesc, uitînd că și ei sînt oameni, că au familie și trebuie să se îngrijească atît de enoriași și de casa lui Dumnezeu, cît și de casele lor. Să știți că preoții ar putea fi mult mai devotați, mai buni, dacă ar fi alături de ei toți credincioșii satelor și orașelor noastre. Căci dacă preoții văd bisericile pline de credincioși, mai ales în sărbători, credința lor sporește, harul lucrează mai mult prin ei, predicile lor devin mai vii și pătrund în inima fiecăruia.

Iar cînd preoții văd mai mulți săteni la cîrciumi, la tîrguri și judecăți, decît la biserică în timpul Sfintei Liturghii din Duminici și sărbători, ei se întristează și slăbesc duhovnicește. Credem că preoții buni se datorează și credincioșilor buni, rîvnitori pentru Hristos; iar cei mai puțini buni se datorează și enoriașilor slabi în credință și indiferenți de mîntuirea lor. Dar fiecare va fi judecat după faptele sale de Dumnezeu, știutorul inimilor noastre.

De aceea, frații mei, vă îndemn să iubiți pe Dumnezeu și Biserica Lui. Iubiți pe păstorii Bisericii, ascultați de ei și vă rugați pentru ei, ca niște fii sufletești, *că ei priveghează pentru sufletele voastre, ca cei ce vor da seamă* (Evrei 13, 17). Vă mai îndemn să nu lipsiți în sărbători de la biserică, și să ascultați cu evlavie sfintele slujbe, mai ales Sfînta Liturghie. Hristos este de față în Sfîntul Altar și noi să lipsim? Maica Domnului cu toți îngerii și sfinții sînt în biserică și slăvesc pe Dumnezeu împreună cu preotul și noi ne ducem atunci la plăceri și la beții? Nu uitați să pomeniți pe preoți la rugăciunile voastre, din dragoste și din datorie, că sînt sfințiți de Hristos și poartă în ei Harul Duhului Sfînt.

Să rugăm pe marele Arhiepiscop Iisus Hristos, Păstorul și Mîntuitorul sufletelor noastre, să rînduiască păstori și preoți cît mai buni Bisericii Sale, iar nouă să ne dea mai multă credință și fapte bune spre dobîndirea cereștilor bunătăți. Amin.

Predică la Duminica a XIV-a după Rusalii
(Despre haina de nuntă)

Iubiți credincioși,

Pilda din Sfânta Evanghelie de azi, pe lângă alte învățături tainice ce le ascunde în ea, ne aduce aminte și de haina de nuntă, cu care ne-am îmbrăcat la sfântul și dumnezeiescul Botez. De această haină ni se va cere răspuns în ziua cea mare a judecății lui Dumnezeu de la sfârșitul veacurilor.

Trebuie să înțelegem că această haină este Însuși Iisus Hristos, Domnul și Mântuitorul nostru, după mărturia marelui Apostol Pavel care zice: *Cîți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat!* (Galateni 3, 27). Ne punem întrebarea: ce datorie avem noi, cei care ne-am îmbrăcat în Sfântul Botez cu Hristos? Ca răspuns vom spune că toți cei ce ne-am îmbrăcat cu Hristos, avem datoria mare de a lepăda lucrurile întunericului și de a ne îmbrăca în hainele luminii (Romani 13, 12).

Care sînt lucrurile întunericului și de ce se numesc așa? Lucrurile întunericul sînt toate faptele rele fără de rod, adică păcatele pe care le facem cu voia noastră, despre care ne spune dumnezeiescul Apostol Pavel (Efeseni 5, 11).

Faptele rele se numesc așa din două motive și anume: întîi, pentru că ele vin de la diavolul, care se zice *stăpînul întunericului* (Ioan 14, 30; Efeseni 6, 12; Coloseni 1, 13) și, în al doilea rînd, se numesc fapte fără de rod ale întunericului, fiindcă întunecă mintea și sufletul omului și-l despart pe om de Dumnezeu, Care este lumină: *Dumnezeu este lumină și lumina luminează tuturor și întunericul nu a cuprins-o* (Ioan 1, 5), căci *Dumnezeu locuiește în lumina cea neapropiată* (I Timotei 6, 16).

Care sînt hainele luminii pe care trebuie să le îmbrăcăm, după învățătura Sfântului Apostol Pavel? Acestea sînt toate faptele bune, care mai sînt numite și *arme ale luminii* (Romani 13, 12). Cu aceste fapte bune și arme duhovnicești ale luminii se cade a ne îmbrăca noi creștinii, după cum ne îndeamnă același apostol, zicînd: *Stați deci tari, avînd mijlocul vostru încins cu adevărul și îmbrăcați-vă în platoșa dreptății și vă încălțați picioarele voastre întru gătirea Evangheliei păcii. Întru toate luați pavăza credinței, cu care veți putea stinge toate săgețile vicleanului cele aprinse, și coiful mîntuirii luați, și sabia Duhului care este cuvîntul lui Dumnezeu* (Efeseni 6, 14-17). Așadar, vedeți ce fel de haine se cuvin nouă creștinilor a îmbrăca, și care sînt faptele cele fără de rod ale întunericului de care trebuie a ne dezbrăca?

Noi, fraților, ne-am îmbrăcat în dumnezeiescul Botez cu Hristos și prin El avem putere a lucra toată fapta bună, după cum ne învață Sfântul Apostol Pavel, zicînd: *Toate le pot în Hristos, Cel ce mă întărește* (Filipeni 4, 13). Încă și Domnul ne-a arătat că, prin unirea cu El, toate faptele bune le putem lucra, iar fără de El, nimic bun nu putem face, după cum Însuși spune: *Rămîneți întru Mine și Eu întru voi, căci fără de Mine nu puteți face nimic* (Ioan 15, 4-5). Căci trebuie să avem în toată vremea unire cu Hristos, prin credința cea lucrătoare *care se lucrează prin dragoste* (Galateni 5, 6; II Tesaloniceni 3, 5), și prin această credință, să lucrăm cu multă sîrguință toată fapta bună.

La dumnezeiescul Botez ne-am lepădat de satana și de toate lucrurile lui. Dacă după Sfântul Botez ne vom întoarce iarăși la păcate și nu ne vom pocăi de ele prin mărturisire la duhovnic și prin facerea canonului dat, atunci ne asemănăm cu cîinele care se întoarce la vărsătura sa și cu porcul ce se scaldă din nou în mocirla lui (II Petru 2, 22; Pilde 26, 11). Căci, într-adevăr mare datorie avem noi creștinii care ne-am îmbrăcat cu Hristos la Sfântul Botez, să-I urmăm Lui prin toate faptele bune, așa cum ne îndeamnă Sfântul Apostol Pavel, zicînd: *Următori făceți-vă mie, fraților, precum și eu lui Hristos* (I Corinteni 11, 1). Dar să întrebăm pe marele Pavel, cum urma el lui Hristos, ca să știm și noi în ce fel să urmăm Lui. Să ascultăm ce ne spune el: *Trei ani noaptea și ziua n-am încetat cu lacrimi a învăța sfătuind pe fiecare. în osteneli multe, în bătăi, în temnițe, în primejdii de*

multe ori (Fapte 20,31). De la iudei de cinci ori am luat câte patruzeci lovituri de bici fără una am luat, de trei ori cu toiege am fost bătut, odată cu pietre am fost împrôșcat, de trei ori cu mine corabia s-a sfărîmat; o noapte și o zi în largul mării am petrecut; în călătorii de multe ori, în primejdii pe riuri și de la neamuri și de la tâlhari, în primejdii în pustie și pe mare, în osteneală și trudă, în privegheri, de multe ori, în frig și în lipsă de haine, pînă în ziua și ceasul de acum și flămînzim și însetăm și sîntem goi și sîntem bătuiți, sîntem pribegi, ne ostenim lucrînd cu mîinile; noastre, ocărîți fiind, binecuvîntăm; prigonii fiind, răbdăm; huliți fiind, mîngîiem. Am ajuns ca niște gunoi lumii, tuturor lepădătura pînă azi (II Corinteni 11, 25-27).

Iubiți credincioși,

Iată în ce fel și prin câte necazuri și prigoane urma lui Hristos dumnezeiescul și marele Apostol Pavel. Să ne punem întrebarea: oare noi creștinii de azi, care ne-am îmbrăcat cu Hristos prin Sfîntul Botez, mergem noi pe urma Sfîntului Apostol Pavel, precum mergea și el pe urma suferințelor lui Hristos? Dacă am lua noi aminte la Sfînta Evanghelie câte a suferit Mîntuitorul pentru noi, câte au suferit Apostolii și toți sfinții pentru dragostea lui Hristos, am cunoaște cît de păcătoși și neputincioși sîntem și cu cîtă lenevire și nepăsare lucrăm pentru mîntuirea sufletelor noastre, am cunoaște cît de puțin ne îngrijim să ne împodobim haina de nuntă a sufletelor noastre, pe care am luat-o la Botez mai curată decît soarele și care ni se va cere în ziua morții noastre și în vremea înfricoșatei judecăți a lui Dumnezeu.

Sfîntul Apostol Petru, arătîndu-ne care este haina și podoaba cea adevărată a creștinului, ne învață, zicînd: *Podoaba voastră, să nu fie din afară, împletirea părului și a podoabelor de aur și îmbrăcămîntea hainelor scumpe. Ci să fie omul cel tainic al inimii, întru nestrîcătorească podoabă a Duhului, blînd și liniștit, care este de mare preț înaintea lui Dumnezeu. Că așa se împodobeau odinioară sfintele femei care nădăjduiau în Dumnezeu (I Petru 3, 3-5).* Același lucru învață și Sfîntul Pavel pe femeile creștine, zicînd: *Asemenea și femeile în îmbrăcămînt cuviincioasă, făcîndu-și lor podoabă din sfială și din cumînțenie, nu din păr împletit și din aur sau din mărgăritare sau din veșminte de mult preț; ci din fapte bune precum se cuvine unor femei temătoare de Dumnezeu (I Timotei 2, 9-10).*

Iată cum se cuvine a se împodobi femeile creștine. Adică a nu iubi numai podoaba cea din afară, ci a se împodobi mai ales cu haina cea duhovnicească a sufletului lor, prin lucrarea faptelor bune și să-și aducă aminte de amenințarea lui Dumnezeu care zice: *Pentru că fiicele Sionului sînt atît de mîndre și umblă cu capul pe sus și cu priviri obraznice, cu pași domoli, cu zăngănit de ineale la picioarele lor, Domnul va pleșuvi creștetul capului fiicelor Sionului, Domnul va descoperi goliciunea lor. În ziua aceea va lua Domnul toate podoabele: inele, sori, lunițe, cercei, brățări, vâluri, cununi, lănțișoare, cingătoare, miresme, talismane, inele, verigi de nas, veșminte de sărbătoare, mantii, șaluri, pungi, oglinzi, pînzeturi subțiri, turbane și tunici. Atunci va fi în loc de miresme, putreziciune; în loc de cingători, frînghie; în loc de cîrlionți făcuți cu fierul, pleșuvie; în loc de veșmînt prețios, zdrențe și în loc de frumusețe, pecete de robie (Isaia 3, 16-24).*

Dar nu numai femeile, ci și bărbații trebuie să fugă de lux și de podoabe și să se silească fiecare a-și împodobi cu fapte bune aurul cel dinăuntru, adică sufletul său. Fiecare creștin trebuie să-și aducă aminte că la judecata viitoare, nu va judeca Dumnezeu hainele, ci faptele noastre. Cel ce se va sili a-și împodobi haina sufletului său cu toată fapta cea bună, unul ca acesta nu se va rușina cînd va fi chemat la nunta marelui Împărat (Apocalipsa 19, 7-9).

Dacă cineva dintre noi ar fi chemat să meargă înaintea unui împărat pămîntesc sau a unui mare conducător de țară, cîtă grijă ar avea să-și împodobească hainele sale ca să nu fie batjocorit pentru a sa neglijență. Dar noi cînd vom fi chemați la nunta mirelui Hristos înaintea Celui ce este Împăratul împăraților și Domnul domnilor (Apocalipsa 19, 16), ce fel de rușine, cîtă groază și muncă vom lua, dacă nu ne vom îngriji a ne împodobi haina sufletelor noastre? Oare nu vom auzi și noi ca omul din pilda Evangheliei de azi: *Prietene, cum ai intrat aici, neavînd haină de nuntă?*

Oare nu vom auzi noi atunci pe dreptul Judecător și Preaveșnicul Împărat, zicînd: *Legăți-i mîinile și picioarele și aruncați-l în întunericul cel mai dinafară, unde este plîngerea și scrișnirea dinților* (Matei 22, 13).

Vai de noi, fraților, cît de puțin ne îngrijim a ne împodobi haina cea de nuntă a sufletelor noastre și cîtă pedeapsă de la Dumnezeu ne așteaptă pentru această lenevire și negrijă! Noi, păcătoșii, uităm că vine moartea și după moarte este judecată și muncă veșnică pentru cel ce moare nepocăit și nepregătit.

Dumnezeiescul părinte Efrem Sirul, arătînd chinurile care îi așteaptă acolo pe cei păcătoși, zice: "Acolo se vor topi ochii bețivilor, acolo se vor veșteji cărnurile judecătorilor, acolo se vor chinui cu foame cumplită și groaznic vor pătîmi cei ce în alăute și fluiere beau vinul; acolo cu mare durere se vor tîngui și cu dinții lor vor scrișni și cu amar își vor bate fețele lor desfrînații și preadesfrînații, furii, ucigașii de oameni, vrăjitorii, fermecătorii, descîntătorii, scriitorii de mincinoase scrisori, stricătorii de copii, vrăjitorii, mîncătorii de sînge. Aceștia toți, și cei asemenea lor, care fără pocăință au păcătuit pînă la sfîrșitul lor și pe calea cea lată și desfătăută au umblat, care duc la pierzare, acolo în chinurile iadului își vor afla negreșit sălășluirea" (Sf. Efrem Sirul, Tomul III, București, 1910, p. 39).

Dumnezeiescul și sfîntul Apostol Pavel gura lui Hristos ne arată că trebuie a ne dezbrăca de hainele răutăților noastre și a ne îmbrăca cu omul cel nou, zicînd: *V-ați dezbrăcat de omul cel vechi, dimpreună cu faptele lui și v-ați îmbrăcat cu cel nou, care se înnoiește, spre deplină cunoștință, după chipul Celui ce l-a zidit. Și iarăși zice: Îmbrăcați-vă, dar, ca niște aleși ai lui Dumnezeu, sfinți și iubiți cu milostivirile îndurării, cu bunătate, cu smerenie, cu blîndețe și cu îndelungă răbdare... Iar peste toate acestea, îmbrăcați-vă întru dragoste, care este legătura desăvîrșirii* (Coloseni 3, 12-15).

Ați auzit, frați creștini, ce îmbrăcămintă trebuie să avem noi creștinii și care sînt podoabele duhovnicești ale hainelor de nuntă ale sufletelor noastre? O, de nu am uita noi păcătoșii, învățătura și sfătuirea marelui Apostol și de ne-am îngriji în toată vremea a ne îmbrăca cu aceste sfînte virtuți, care împodobesc haina cea de nuntă a sufletelor noastre, ca, în ziua cea mare a judecății lui Dumnezeu, să nu ne rușinăm și să nu fim aruncați în munca cea veșnică! În ziua aceea *dreptii vor străluci ca soarele*. Atunci se va vedea podoaba și frumusețea hainelor de nuntă ale fiecăruia și se va cunoaște după haina cea din afară dragostea și silința fiecăruia, cu care am lucrat în această viață la mîntuirea cea veșnică a sufletului nostru.

Iubiți credincioși,

Pînă aici am vorbit despre podoaba hainei de nuntă a sufletului nostru. În încheiere voi arăta cîteva istorioare sfînte, prin care veți înțelege că oamenii sfinți și aleși ai lui Dumnezeu au strălucit în viața lor cu lumină duhovnicească, nu numai înăuntrul lor, ci chiar în afară s-au arătat cu podoabă și slavă dumnezeiască, prin care se arată sfințenia și lumina cea duhovnicească a sufletelor lor.

De exemplu, citim în istorisirile sfînte că Set patriarhul, fiul lui Adam, cînd era de patruzeci de ani, a fost răpit de îngerul Domnului la înălțime și a învățat știința multor taine ale lui Dumnezeu și vestita știință a astronomiei; iar cînd s-a pogorît pe pămînt, fața lui s-a luminat foarte mult din cereștile vederi de acolo. Această strălucire și slavă a feței lui, care era ca o față de înger, a rămas la el toată viața sa (Hronograf, Mînăstirea Neamț, 1837, p. 86-87).

La fel a strălucit fața lui Moise, robul lui Dumnezeu, cînd s-a pogorît din muntele Sinai cu Tablele legii: *Atît strălucea fața lui Moise, încît toți fiii lui Israel se spăimîntau la vederea feței lui și nu puteau să sufere strălucirea feței lui, încît proorocul Moise își acoperea fața sa, pînă cînd intrau ei să grăiască cu dînsul* (Ieșire 34, 29-35). Așa strălucea și fața sfîntului apostol, întîiul mucenic și arhidiacon Ștefan, *ca o față de înger*, cînd vorbea către evrei (Fapte 6, 15).

Fața Sfântului Sisoe cel Mare a strălucit ca soarele în vremea sfârșitului său, după cum se scrie despre aceasta în Pateric: "Cînd vrea să se sfîrșească acest mare cuvios părinte, șezînd părinții pustiiului lîngă dînsul, a strălucit fața lui ca soarele și le zicea lor: "Iată, Avva Antonie a venit!" După puțin timp a zis: "Iată ceata Apostolilor a venit!" Și s-a luminat fața lui iarăși și iată era ca și cum ar fi vorbit cu oarecare, și s-au rugat lui bătrînii, zicînd: "Cu cine vorbești, părinte?" El a zis: "Iată, îngerii au venit să mă ia și mă rog să fiu lăsat să mă pocăiesc puțin!" Îi zic lui bătrînii: "Nu ai trebuință să te pocăiești, părinte!" Și le-a spus bătrînul: "Cu adevărat nu mă știu că am pus început bun", și au cunoscut toți că este desăvîrșit. Și iată că de năpraznă s-a făcut fața lui ca soarele. El le zicea lor: "Vedeți, Domnul a venit și zice: Aduceți-Mi pe vasul pustiiului!" Și îndată și-a dat duhul și s-a făcut cu un fel de fulger, și s-a umplut toată casa de bună mireasmă" (Pateric, București, 1828, p. 70).

Iată, frați creștini, cum slăvește Dumnezeu încă din acest veac pe oamenii Lui cei aleși și sfinți, care cu adevărat în toată viața lor le-a plăcut binele și care s-au ostenit cu mari nevoințe, cu post, cu priveghere, cu rugăciunea, cu fecioria și cu multe alte fapte bune, și mai ales cu smerenia și-au împodobit haina cea de nuntă a sufletului lor.

Zice Domnul în Sfînta Scriptură: *Pe cel ce Mă slăvește pe Mine, îl voi slăvi* (Filipeni 4, 19; Romani 9, 23) și iată cum a slăvit El pe cei ce L-au iubit chiar din veacul de acum. Vedeți cît de mare și adîncă smerenie avea acest sfînt și bine plăcut al lui Dumnezeu. La moartea lui au venit marele Antonie, ceata proorocilor, a îngerilor și, mai presus de toți, Însuși Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, iar el se ruga să-l mai lase puțin să se pocăiască, că nu socotea în mintea lui că a pus început de faptă bună. Bine a zis sfîntul Isaac Sirul că: "Smerenia este haina lui Hristos". Cu această haină a lui Hristos era îmbrăcat sufletul acestui mare sfînt Sisoe. De aceea, smerenia, zice Sfînta Scriptură, merge înaintea slavei. (Pilde 15, 33; 29, 23). Însuși Mîntuitorul nostru Iisus Hristos atît l-a slăvit și l-a înălțat de a strălucit fața lui ca soarele, asemenea cu a Sa în Muntele Taborului. Aceasta ca să se adeverească cuvîntul Său Care a zis: *Pe cel ce Mă slăvește pe Mine, îl voi slăvi* (Psalm 83, 12; I Regi 2, 8) și *Cel ce se smerește pe sine se va înălța* (Matei 23, 12; Luca 9, 48; Iov 5, 11).

Așadar, iubiți frați creștini, să nu uităm și noi nevrednicii, de slava acestor oameni sfinți de care am amintit mai sus, și să ne silim cu toată sîrguința a ne împodobi haina cea de nuntă a sufletelor noastre, cu toată podoaba faptelor bune, dar mai presus de toate, cu dragostea de Dumnezeu, de aproapele și cu desăvîrșita smerenie. Amin.

Predică la Duminica a XV-a după Rusalii (Despre dragostea de Dumnezeu și de aproapele)

În aceste două porunci se cuprind toată Legea și proorocii (Matei 22, 40)

Iubiți credincioși,

În Sfînta și dumnezeiasca Evanghelie de azi, Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a arătat legiuitorului care L-a întrebat care este cea mai mare poruncă din Lege, că, toată Legea și Proorocii se cuprind în dragostea de Dumnezeu și cea de aproapele. Dumnezeiescul Ioan Evanghelistul arată

că *Dumnezeu este dragoste și cel ce rămîne în dragoste, rămîne în Dumnezeu și Dumnezeu rămîne în el* (I Ioan 4, 16).

Marele Apostol Pavel, vasul alegerii și gura lui Hristos, arătînd că dragostea dumnezeiască este cea mai mare virtute, zice: *Și acum rămîn acestea trei: credința, nădejdea și dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea* (I Corinteni 13, 13). În alt loc al Sfintei Scripturi, auzim: *Dragostea este plinirea Legii* (Romani 13, 10; Galateni 5, 14), și *legătura desăvîșirii* (Coloseni 3, 14). De-ar avea cineva toate darurile și toate faptele bune, fără dragostea dumnezeiască nu are nimic bun și nimic nu folosește fără iubirea de Dumnezeu (I Corinteni 13, 1-4).

Deci, înțelegînd cît de mare este comoara cea neprețuită a dragostei de Dumnezeu, în cele ce urmează vom vorbi cîte ceva despre această preasfîntă virtute. Mai întîi, să punem o întrebare: prin ce virtuți cîștigă omul dragostea de Dumnezeu? La această întrebare vom răspunde cu mărturii de la Sfinții Părinți, care zic: "Toate virtuțile ajută mintea omului să cîștige dragostea dumnezeiască, dar mai mult decît toate, rugăciunea cea curată, căci prin aceasta, mintea, zburînd către Dumnezeu, iese afară din toate cele ce sînt" (Sf. Maxim Mărturisitorul, *Filocalia II*, op. cit. p. 39). La fel învață și dumnezeiescul părinte Isaac Sirul care zice: "Dragostea se naște din rugăciune".

Dar trebuie să știm că alta este dragostea de Dumnezeu ce se cîștigă prin rugăciunea cea curată, și alta este dragostea de Dumnezeu, ca energie necreată și ca dar de sus.

Acest lucru îl arată Sfîntul Diadoh al Foticeii, zicînd: "Alta este dragostea sufletului și alta este aceea ce vine în el de la Duhul Sfînt. Dragostea dinții este moderată și pusă în mișcare de voința noastră, atunci cînd vrem; de aceea este și răpită ușor de duhurile cele necurate, cînd nu ținem cu tărie la hotărîrea noastră. Cealaltă, așa de mult aprinde sufletul de dragostea către Dumnezeu, încît toate părțile lui se lipesc de dulceața cea negrăită și infinită, căci mintea umplîndu-se atunci de lucrarea duhovnicească, se face ca un izvor din care țîșnește dragostea și bucuria" (Pr. D. Stăniloae, *Teologia morală*, vol. 3, 1981, p. 256). Așadar, trebuie să înțelegem că în dragostea naturală este activ și omul. Însă mai presus de această treaptă se află cea în care lucrează dragostea lui Dumnezeu prin rugăciune curată și prin energie necreată dumnezeiască, ca dar al lui Dumnezeu.

Dar să ne punem o întrebare: prin ce cunoaște omul că a ajuns la dragostea de Dumnezeu? La aceasta vă răspundem tot cu mărturii din Sfînta Scriptură și de la Sfinții Părinți. Iată ce avem a zice. Creștinul care a dobîndit această preafericită și neprețuită virtute a dragostei de Dumnezeu, mai întîi are îndelungă răbdare, *nu pizmuiește, nu se semețește, nu se trufește, nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se întărită, nu gîndește răul, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă* (I Corinteni 13, 4-7).

Cel care are dragoste dumnezeiască în inima lui, se poate cunoaște și după faptul că ajută altora în nevoile lor (II Corinteni 8, 24; Evrei 6, 10; 13, 16); ajută pe săraci (Levitic 25, 35; Iov 31, 19-20; Isaia 58, 7; Iezechil 18, 7; Matei 25, 35-36; I Ioan 3, 17); ajută pe bolnavi și străini (Matei 25, 36; Iacob 1, 27); face bine tuturor (I Tesaloniceni 5, 15); mîngîie pe cei necăjiți și întristați (II Corinteni 1, 4); iartă pe cei ce l-au necăjit (Luca 17, 4; Efeseni 4, 32; I Corinteni 13, 1-3) și se roagă lui Dumnezeu pentru binele altora și pentru iertarea celor ce îi fac rău (II Corinteni 9, 14; Iacob 5, 16); se jertfește pe sine pentru alții și chiar pentru cei ce nu-l iubesc (II Corinteni 12, 15; I Tesaloniceni 2, 8; II Timotei 2, 10; I Ioan 3, 16).

Acestea și altele de acest fel sînt semnele omului care s-a învrednicit a dobîndi dragostea pentru Dumnezeu, după mărturia Sfintei Scripturi. Dar să zicem ceva în această privință și din mărturiile Sfinților Părinți. Iată ce zice Sfîntul Maxim Mărturisitorul despre cel ce are dragoste: "Cel ce iubește pe Dumnezeu, nu poate să nu iubească pe tot omul ca pe sine însuși, deși nu are plăcere de patimile încă necurățite ale aproapelui". Sfîntul Ioan Scărarul zice: "Dragostea de Dumnezeu îl face pe om să nu mai simtă nici plăcere de mîncare sau chiar să nu mai poftască a mîncă; căci precum apa hrănește rădăcinile de sub pămînt ale plantei, așa hrănește focul ceresc al dragostei de Dumnezeu, sufletele celor ce au dragostea Lui" (*Filocalia IX*, Cuv. XXX). Iarăși

Sfântul Maxim Mărturisitorul zice: "Cel ce are mintea sa pironită în dragostea de Dumnezeu, disprețuiește toate cele văzute și însuși trupul său, ca pe ceva străin" (*Filocalia IX*, Suta I-a).

Deci, frații mei, dacă Sfânta Scriptură și Sfinții Părinți ne arată că dragostea nu face rău aproapelui (Romani 13, 10) și ne învață să iubim pe aproapele ca pe noi înșine (Matei 5, 43-44), apoi acel ce pizmuiește pe fratele și se întristează de binele și de sporirea lui și se silește a defăima numele cel bun al fratelui său, îi întinde curse spre a-l vătăma, se va dovedi pe sine că este străin de dragostea lui Dumnezeu și vinovat de osînda cea veșnică!

Preabunul nostru Mîntuitor ne-a zis: *Iubiți pe vrăjmașii voștri, faceți bine celor ce vă urăsc pe voi; binecuvîntați pe cei ce vă blestemă* (Matei 5, 44). Oare de ce ne-a poruncit El aceasta? Iată de ce! Ca să ne elibereze de ură, de întristare, de mînie și de ținerea de minte a răului. Apoi ca să ne învrednicească pe noi de cea mai mare avuție care este dragostea desăvîrșită. Căci este cu neputință să o aibă pe aceasta, cel ce nu iubește pe toți oamenii la fel, asemenea lui Dumnezeu, Care iubește pe toți oamenii la fel și vrea ca toți să se mîntuiască și la cunoștința adevărului să vină (I Timotei 2, 4).

Să ne aducem aminte că mai întîi ne-a iubit cu desăvîrșită dragoste Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, Care pe Cruce fiind răstignit, S-a rugat Tatălui ceresc pentru iertarea celor ce Îl răstigniseră, zicînd: *Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac* (Luca 23, 34). La fel întîiul mucenic, apostol și arhidiacon Ștefan, nu și-a dat duhul pînă nu s-a rugat pentru cei ce îi sfărîmau capul cu pietre. Căci, urmînd pilda Mîntuitorului nostru Iisus Hristos pentru care pătimea a zis: *Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta! Și zicînd acestea, a adormit* (Fapte 7, 60).

Această dumnezeiască dragoste a arătat-o și marele prooroc Moise cînd poporul lui Israel a greșit înaintea lui Dumnezeu, închinîndu-se vițelului de aur. Căci voind Preadreptul Dumnezeu să piardă tot poporul, Moise a zis către Dumnezeu: *Și acum, de vrei să le ierți lor păcatul acesta, iartă-i; iar de nu, șterge-mă și pe mine din cartea Ta în care m-ai scris!* (Ieșire 32, 32).

Aceeași dragoste dumnezeiască purta în sufletul său și marele apostol al lui Hristos, Pavel, care răbdînd atîtea bătăi și prigoane de la iudei, le dorea mîntuirea, încît voia să fie despărțit de Hristos, numai ei să fie mîntuiți, căci iată ce zice: *Adevăr zic vouă în Hristos, nu mint, martor fiindu-mi conștiința mea în Duhul Sfînt, că mare îmi este întristarea și necurmată durerea inimii. Căci aș fi dorit să fiu eu însumi anatema de la Hristos pentru frații mei cei de un neam cu mine după trup, care sînt israeliții* (Romani 9, 1-4).

Iubiți credincioși,

Dragostea de aproapele este a doua poruncă, asemenea cu cea dintîi, fiindcă se naște din ea și este nedespărțită de aceea. Că cel ce iubește pe Dumnezeu, după hotarele poruncii celei dintîi, acela de nevoie iubește și pe aproapele său. Dar să ne întrebăm, cum trebuie să folosim dragostea de Dumnezeu și cea de aproapele, spre a nu greși înaintea Lui? La această întrebare mai întîi noi trebuie să știm că dragostea de Dumnezeu nu are hotar, după cum nici Dumnezeu Cel iubit nu are hotar sau măsură.

Dragostea de aproapele, însă, trebuie să aibă măsură, căci dacă vom iubi pe aproapele fără măsura cuvenită, ne poate despărți de dragostea lui Dumnezeu și ne poate aduce mare pagubă. De aceea trebuie să iubim pe aproapele numai în măsura în care nu ne depărtează de dragostea lui Dumnezeu, care zice: *Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău cu tot sufletul tău, cu tot cugetul tău...* (Matei 22, 37). Iar pentru dragostea către aproapele spune: *Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși* (Matei 22, 37), adică pe cît porți grijă și te sîrguiești pentru tine, pe atît poartă grijă și te silește și pentru aproapele tău. De exemplu, dacă noi avem o rudenie tată, mamă, soră, frate sau prieten, care ne-ar îndemna să facem un păcat mare sau să călcăm legea lui Dumnezeu, și am asculta de unul ca acesta făcînd fărădelege înaintea lui Dumnezeu, atunci vom primi osîndă veșnică, pentru că am iubit pe tată sau pe mamă, rudenie sau prieten mai mult decît pe Dumnezeu.

De aceea nu mai putem fi ucenici ai lui Hristos și ne facem vinovați de gheena focului, după cum a zis Domnul (Matei 18, 8-9).

În continuare vă reamintesc o istorioară adevărată despre nemăsurata dragoste de Dumnezeu a Sfântului Ignatie Teoforul, adică purtătorul de Dumnezeu, pentru care a fost mâncat de lei, la Roma.

Pe vremea împărăției lui Traian, a fost patriarh al Antiohiei Sfântul Ignatie, pe care sfânta noastră Biserică Ortodoxă îl prăznuiește la 20 decembrie, cu câteva zile înainte de Nașterea lui Hristos. Acest preafericit patriarh era copil pe vremea când Mîntuitorul nostru Iisus Hristos umbla pe pămînt și a fost luat de Mîntuitorul în preasfintele Sale brațe, pe care arătîndu-l poporului, a zis: *De nu vă veți întoarce și de nu veți fi ca pruncii, nu veți intra întru Împărăția Cerurilor*. Apoi a zis: *Cine va primi pe un copil ca acesta întru numele Meu, pe Mine mă primește* (Matei 18, 3-5). De aceea i se zicea Sfântului Ignatie "purtător de Dumnezeu", fiindcă a fost purtat de Domnul în brațele Sale.

Acest mare mucenic a fost ucenicul Sfântului Ioan Evanghelistul, a cărui viață a urmat trăind în feciorie și viață sfîntă, purtînd neîncetat în inima sa pe Hristos și pururea mărturisindu-L oamenilor.

Pe acest sfînt l-a întrebat împăratul Traian: "Ce înseamnă purtător de Dumnezeu?" El a răspuns: "Tot cel ce poartă pe Hristos Dumnezeu în sufletul său este purtător de Dumnezeu". Apoi l-a întrebat: "Tu porți în tine pe Hristosul tău?" Sfîntul a răspuns: "Cu adevărat Îl port". După ce împăratul l-a amenințat cu moartea și l-a chinuit să se lepede de Hristos și să se închine la idoli, văzîndu-l tare ca diamantul în mărturisirea dreptei credințe, l-a condamnat la moarte, trimițîndu-l la Roma legat în lanțuri, sub paza a zece ostași aspri, care l-au chinuit mult pe drum. Ajungînd acolo, a fost legat și dat spre mîncare leilor, într-o zi de sărbătoare, în fața unei mari mulțimi de oameni.

Creștinii de la Roma s-au întristat mult și voiau să-l oprească de la această moarte amară. El le-a scris o scrisoare cînd a trecut prin Smirna, și le-a zis: "Iubiții mei frați, să nu arătați către mine dragoste deșartă ca să mă opriți de la dorința mea cea mare. Eu sînt grîu al lui Hristos și vreau să fiu măcinat de dinții fiarelor, spre a mă arăta pîinea lui Dumnezeu".

Înainte de a se da drumul leilor spre a-l sfișia, Sfîntul Ignatie a vorbit poporului, zicînd: "Bărbați romani care priviți la această nevoie a mea, să știți că nu pentru un oarecare lucru rău primesc această moarte, nici pentru vreo nelegiuire sînt osîndit la moarte, ci numai pentru mărturisirea lui Hristos Dumnezeul meu, de a cărui dragoste este cuprinsă inima mea și pe care fără de saț Îl doresc". Acestea zicînd el, au venit asupra lui leii și îndată l-au sfișiat în bucăți, după cum el singur mult a dorit, pentru dragostea lui Iisus Hristos.

Dar acolo s-a văzut un lucru de mare mirare, că mîncînd leii trupul sfîntului, inima lui fiind de carne a rămas neatinsă, ca și unele din oasele cele mai mari. Atunci un ostaș, care auzise de la mulți că el poartă pe Iisus Hristos în inima lui, a zis în derîdere: "Să vedem oare, spunea el, dacă are pe Hristos Dumnezeul său în inima sa". Luînd o sabie, a despica inima sfîntului în două. Dar, o, minunile Tale, Doamne! Inima sfîntului fiind despicață în două, pe ambele părți ale inimii sale, era scris cu litere de aur *Iisus Hristos*. Toți cei care au văzut acestea s-au speriat și s-au mirat, zicînd: "Cu adevărat omul acesta a fost purtător de Dumnezeu!"

Așa a iubit pe Hristos Sfîntul Ierarh și Mucenic Ignatie, cu toată inima sa. Cine voiește să știe mai pe larg despre pătîmirea Sfîntului Ignatie și cum a pătîmit la Roma, să citească viața lui la 20 decembrie.

Iubiți credincioși,

În încheiere, vă rog să vă aduceți aminte de cele ce ați auzit la începutul predicii, și anume că toate virtuțile ajută pe om să cîștige dragostea de Dumnezeu, dar mai mult decît toate rugăciunea curată și neîncetată. Deci să ne silim cu toată sîrguința a lucra toate faptele bune și, mai ales, să ne îndeletnicim cu sfînta rugăciune a inimii noastre, ca prin ea să putem cîștiga dragostea de

Dumnezeu și de aproapele. Prin nemuritoarea dragoste să rămânem în El și El în noi, și așa, cu mila și cu harul Preasfintei Treimi, să fim și noi într-o măsură oarecare purtători de Dumnezeu și să ne mîntuim sufletele noastre. Amin.

Predică la Duminica a XVI-a după Rusalii (Despre înmulțirea talanților)

Și a zis Domnul: Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune (Matei 25, 21)

Iubiți credincioși,

Una din învățăturile ce le putem trage din Sfînta Evanghelie de azi este aceea că fiecare dintre noi avem datoria de a înmulți talantul cel încredințat nouă de Dumnezeu. Fiecare om are talantul său de la Dumnezeu și nici unul nu este fără talant. Înmulțirea lui îi aduce mîntuirea cea veșnică a sufletului său, precum și intrarea lui în Împărăția Cerurilor, după cum zice Domnul în cuvîntul Său către cel ce a înmulțit talantul său: *Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune, intră întru bucuria Domnului tău (Matei 25, 21).*

Ce este "bucuria Domnului", dacă nu Împărăția Cerurilor. La fel vedem că cel ce nu a înmulțit talantul său, s-a osîndit în munca cea veșnică, după cum ne arată iarăși Domnul zicînd: *Iar pe sluga cea netrebnică aruncați-o întru întunericul cel mai de afară. Acolo va fi plîngerea și scrișnirea dinților (Matei 25, 30).* Iată deci, frații mei, cît de luminat și cît de clar ne arată Mîntuitorul nostru, că cel ce înmulțește talantul său, se mîntuiește și intră întru Împărăția Cerurilor, iar cel ce nu se silește a-și înmulți talantul său, se osîndește.

Poate va zice cineva: "Eu nu am talant!" Mare minciună spune unul ca acesta și nu trebuie nicidecum ascultat. Noi vedem din Sfînta Evanghelie de azi, că toți au primit talanți, unul cinci, altul doi, altul unul, dar nici unul nu a rămas fără de talant. Dacă ar fi fost vreunul fără de talant, ar fi zis Domnul că altuia nu i-ar fi dat nici un talant. Dar arătînd că toți au luat talanți, nimeni nu se poate încumeta a zice: "Eu n-am nici un talant!" Putem zice că nu toți au primit la fel talanții, că unii mai mulți, alții mai puțini și că nu toți au primit același fel de talant, aducîndu-se aminte de mărturia Sfîntei Scripturi care zice: *Duhul este unul, iar darurile felurite (Romani 12, 6; Efeseni 4, 7; I Corinteni 7, 7; 1, 24).*

Iubiți credincioși,

Așa de exemplu, unul este patriarh, altul conducător de țară, altul mitropolit, altul episcop, altul preot, altul stareț de mănăstire, altul conducător de oști, altul mare dregător în societate, altul scriitor, altul judecător, altul dascăl bisericesc, altul pictor sau zugrav, altul filosof, altul mare cântăreț, altul astronom, altul croitor, altul meșter dulgher sau tâmplar, altul cizmar, altul zidar, altul învățător, altul lucrător de pământ, altul păzitor de vite sau de oi și așa mai departe. Dar să nu uite fiecare că, pe cât dregătoria lui este mai mare, cu atât mai mare răspundere are în fața lui Dumnezeu și a oamenilor, căci are datoria a-și înmulți talanții încredințați lui, aducându-și aminte de cuvântul Domnului care zice: *Căruia i s-a dat mai mult, mai mult se va cere de la dînsul* (Luca 12, 48).

Marii dregători și păstorii de suflete trebuie să-și înmulțească talanții primiți spre folosul de obște al poporului, fie prin scris, fie prin cuvânt, dar mai ales prin pilda cea bună a vieții lor, deoarece mai mult zidește cineva pe alții prin trăire decât prin cuvânt. De aceea și Mîntuitorul a cerut mai înainte de învățătură, trăirea, lucrarea duhovnicească, zicînd: *Cel ce va face și va învăța, acesta mare se va chema* (Matei 5, 19), iar unul din sfinți a zis: "Taci tu, să vorbească lucrurile tale" (*Filocalia X*, Cuvîntul 23).

Marele Apostol Pavel îndeamnă pe ucenicul său Tit să se facă în toate pildă bună de urmat, zicînd: *Întru toate arată-te pe tine pildă de fapte bune* (Tit 2, 7). Dacă cineva este păstor de suflete în Biserica lui Hristos, trebuie să predice neîncetat Sfînta Evanghelie (Marcu 16, 15; Fapte 15, 7); pe toți trebuie să-i învețe calea mîntuirii (Luca 1, 17; Fapte 13, 26; 16, 17); să-i convingă pe cei necredincioși și rătăciți de la adevăr (Fapte 20, 21; Romani 1, 5; 10, 8); să împrăstie întinericul necredinței (Matei 5, 14-16; Fapte 26, 18; II Corinteni 4, 6); să vegheze asupra sufletelor și să le călăuzească spre Hristos fără interes (I Corinteni 9, 18; II Corinteni 11, 7).

Păstorul de suflete are datoria de a predica cuvîntul Domnului cu stăruință și în toată vremea (II Timotei 4, 2); a învăța cu blîndețe (II Timotei 2, 25; I Timotei 5, 20; Tit 1, 13); a păstra cu scumpătate dreapta credință (I Timotei 6, 20; II Timotei 1, 14); a nu da nici o pricină de sminteală credincioșilor (II Corinteni 6, 3; Romani 14, 13-14; I Corinteni 8, 13); a suferi pentru credincioși (II Corinteni 1, 8; Coloseni 1, 24); a nu se rușina și a nu se înfricoșa de amenințările oamenilor (Ieremia 1, 8; 1, 17; Iezechiel 2, 7-9; 3-9; Fapte 4, 19-23); a opri pe femei să predice în Biserică (I Corinteni 14, 34-35); a păstra în întregime învățătura Sfîntei Evanghelii (I Timotei 1, 3) și altele.

Acestea și încă multe altele, dacă le vor face păstorii și credincioșii Bisericii lui Hristos, atunci se vor afla în toată vremea lucrînd la înmulțirea talanților lor, pentru care vor primi plată de la Dumnezeu, în ziua cea mare a Judecării de apoi. Dacă toți se vor sili să-și înmulțească talantul lor dat de Dumnezeu, plată și răsplătire vor lua de la El și cinste de la oameni, care se vor folosi de hărnicia și dragostea lor de a lucra spre binele obștesc al tuturor.

Dar și în altfel poate creștinul și mai ales preotul a-și înmulți talantul său spre slava lui Dumnezeu și folosul de obște al oamenilor. De exemplu, dacă cineva are darul propovăduirii și predică Evanghelia după măsura credinței sale; dacă altcineva are slujbă și o săvîrșește cu evlavie; dacă altul are darul învățăturii și se sîrguiește a învăța cele sfînte pe alții; dacă unul face milostenie cu voie bună, dacă altul lucrează în orice fel spre binele aproapelui său, toți aceștia își înmulțesc talanții lor (Romani 12, 8).

Dacă unii se silesc a duce viață sfîntă în feciorie, în post, în rugăciune, în înfrînare de la toate, în privegheri și citirea Sfîntelor Scripturi, unii ca aceștia se află înmulțindu-și talanții lor (Tit 2, 7). Dacă alții au darul răbdării, al tăcerii, al blîndeții și al smereniei, al îndelungatei răbdări și prin aceste fapte bune sînt pilde pentru cei din jurul lor, ca niște lumini în sfeșnicul Bisericii lui Hristos, spre folosul tuturor, și aceștia se află înmulțind talanții lor (Matei 5, 14-15). Dacă altul are darul trezviei, al bărbăției, al dragostei, al nerăutății, al evlaviei, al supunerii și al ascultării, slujind tuturor cu bucurie și cu dragoste, acesta luminează cu pilda vieții sale pe toți cei din jurul lui și plinește cuvîntul Domnului care a zis: *Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca să*

vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din cer (Matei 5, 16). Astfel, cei ce luminează și zidesc pe alții prin viața lor, unii ca aceștia pururea se află înmulțind talanții lor, spre slava lui Dumnezeu (I Corinteni 10, 3-10; Filipeni 1, 11).

Dacă altul are credință tare și nefățarnică și lucrează cu dragoste spre mântuirea și folosul tuturor oamenilor; dacă rabdă cu vitejie de suflet toate necazurile, ispitele, bolile, scârbele și pagubele, fără a cîrți împotriva lui Dumnezeu și mulțumește în toate încercările cele grele Preabunului Dumnezeu, unul ca acesta aduce Domnului roadă prin răbdarea sa, după cuvîntul Domnului (Luca 8, 15), și în toată vremea vieții sale își înmulțește talanții dați lui de Dumnezeu, spre dobîndirea fericirii veșnice în Împărăția Cerurilor.

Dacă alții își petrec viața în frică și în dragoste de Dumnezeu, în smerenie și blîndețe, dacă nasc și-și cresc copiii în dreapta credință și evlavie, în post și rugăciune, în umilință și nerăutate, unii ca aceștia dau pildă bună celor care îi văd, și așa se află înmulțind talanții lor, spre slava lui Dumnezeu și spre folosul oamenilor (Matei 11, 29; 21, 5; Coloseni 3, 12; Isaia 66, 2).

Cei ce ostenesc și îngrijesc de bolnavi, de bătrîni și neputincioși, sprijinindu-i cu dragoste și jertfindu-se prin răbdare și osteneală, pentru ajutorul și sprijinul lor, purtîndu-le neputințele și îngrijind de sănătate și nevoile lor, unii ca aceștia împlinesc cuvîntul Domnului, care a zis: *Bolnav am fost și M-ați cercetat* (Matei 25, 36; Iov 22, 6-7). Astfel și aceștia se află înmulțind talanții lor, spre slava lui Dumnezeu și a lor mîntuire (I Corinteni 10, 31; Filipeni 1, 11). Dacă altul este bogat și se milostivește să ajute din dragoste pe săraci, pe bolnavi și neputincioși, împărțindu-le cu dragoste cele de trebuință, și acesta își înmulțește talantul său prin milostenie și va cîștiga mila lui Dumnezeu în ziua cea de apoi, dobîndind fericirea veșnică de la Hristos, Care a zis: *Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui* (Matei 5, 7).

Iubiți credincioși,

Am arătat că toți oamenii au primit talanți de la Dumnezeu și că fiecare este dator a-și înmulți talantul său spre a intra în bucuria Împărăției Cerurilor. Am arătat și ce pedeapsă vor lua cei leneși și nelucrători care nu s-au silit în viață la înmulțirea talanților lor.

Noi știm că toți sfinții și dreptii lui Dumnezeu de la începutul zidirii lumii s-au silit fiecare, prin cuvînt și fapte bune, a-și înmulți talanții lor. Dacă vom citi cu atenție dumnezeiasca Scriptură și învățăturile Sfinților Părinți, vom înțelege luminat că patriarhii, proorocii, apostolii, ierarhii, mucenicii, mărturisitorii, cuvioșii și toți sfinții Vechiului și Noului Testament s-au silit în viața lor să îplinească cu toată sîrguința poruncile lui Dumnezeu spre slava Lui și spre mîntuirea sufletelor lor. Astfel cu osteneală, prin lucrarea faptelor bune ei și-au înmulțit talantul dat lor de Dumnezeu. Ei aveau pururea în minte că Preabunul Dumnezeu, în ziua cea mare a judecării de apoi, va răsplăti fiecăruia după faptele lui, precum scrie: *Că toată fapta o va aduce Dumnezeu la judecată, cu tot lucrul trecut cu vederea, ori bun, ori rău* (Eclesiast 12, 14). Și iarăși că: *Fiul Omului va să vină întru slava Tatălui Său cu îngerii Săi și atunci va răsplăti fiecăruia după faptele sale* (Matei 16, 27).

Deci nimeni să nu creadă că îl va mîntui credința cea moartă, care nu este urmată de fapte bune. Ci avînd în vedere că este muncă și pedeapsă pentru nelucrarea faptelor bune, precum și mare răsplată pentru cei care se îngrijesc de mîntuirea sufletului, înmulțind talanții dați lor de Dumnezeu, fiecare să se silească cu toată sîrguința în această viață trecătoare, la lucrarea poruncilor lui Dumnezeu și la toată fapta bună.

Spre sfîrșitul acestei predici, vă spun o istorioară adevărată, din care fiecare poate înțelege cît de mare bucurie și fericire are în ceasul morții și în ziua Judecării de apoi, cel ce s-a silit în viață la înmulțirea talantului său, spre folosul sufletesc al altora și spre slava lui Dumnezeu.

A fost un dascăl și propovăduitor al cuvîntului lui Dumnezeu, care în toată viața sa predica, învăța și îndemna pe oameni la părăsirea păcatelor și la lucrarea faptelor bune. Pe unii îi îndemna să se ducă la spovedanie, pe alții îi îndemna să facă milostenie, pe alții care erau învrăjbiți îi sfătuia

să se împace cu frații lor; pe alții îi îndemna să meargă regulat la biserică și să citească sfintele cărți, iar pe alții îi îndemna la post, la rugăciune, la curățenie și înfrînare. Astfel, bunul dascăl nu se lenevea la mântuirea sa și a fraților săi creștini.

Ajungând la bătrînețe și în clipa morții era ca orice om în mîhnire și frică de ceasul acela, în care și Mîntuitorul S-a întristat, zicînd: *Întristat este sufletul Meu pînă la moarte* (Marcu 14, 34). Dar, pe cînd își dădea sufletul, fiindcă se silise toată viața la îndreptarea și mîntuirea multora, deodată a văzut o ceată mare de șazeci de mii de suflete, strălucind ca soarele, care l-au întâmpinat cu mare veselie și i-au spus: "Fratele nostru iubit, tu ne-ai luminat pe noi cu cuvîntul lui Dumnezeu și prin tine am părăsit păcatul și ne-am îndreptat a sluji lui Hristos Care cu a Sa milă și îndurare ne-a trecut din moarte în viață. Acum am fost trimiși de Dumnezeu să te întâmpinăm întru ieșirea ta din această viață, și să călătorim cu tine, petrecîndu-te pînă la cer, după cum avem porunca Ziditorului nostru". Această mare ceată de suflete mîntuite, au însoțit la cer cu mare bucurie pe cel care s-a ostenit la mîntuirea sufletelor lor.

Iată deci, fraților, cum și-a înmulțit talantul acest dascăl fericit și cîtă bucurie a avut în vremea sfîrșitului său, pentru osteneala ce a depus-o la mîntuirea atîtor suflete. Și cu dreptate s-a întîmplat acest lucru, că iată ce zice Apostolul Iacob: *Frații mei, dacă unul din noi va rătăci de la adevăr și îl va întoarce cineva, să știe că cel ce a întors pe păcătos de la rătăcirea căii lui, își va mîntui sufletul său de moarte și va acoperi mulțime de păcate* (Iacob 5, 19-20).

Vedeți, frații mei, dascălul mai sus amintit nu a întors numai un suflet la calea mîntuirii, ci după cum ați auzit, șazeci de mii de suflete care, după mila și dreptatea lui Dumnezeu, au fost trimise să-l întâmpine în vremea ieșirii lui din viață și să-l conducă pînă la cer.

Deci, la fel să facem și noi. Cel mai mult ne ajută la mîntuire și la înmulțirea talanților rugăciunea, postul, milostenia, smerenia, spovedania, Sfînta Împărtășanie și iertarea din inimă a tuturor. Să ne rugăm cel mai mult ca să ne ierte Dumnezeu păcatele. Să ținem cu rîvnă posturile în zilele rînduite, ca rugăciunea să aibă har și putere. Să fim smeriți și blînzi la inimă cu ce putem ca să fim și noi miluiți la cer. Să avem duhovnici buni și să ne apropiem cu mare evlavie de Trupul și Sîngele lui Hristos. Să iertăm din inimă pe toți cei ce ne fac rău și să ajutăm după putere la mîntuirea celor din jurul nostru.

De vom face așa, și păcatele ni se vor ierta, și anii vieții ni se vor binecuvînta, și talanții ni se vor înmulți, și sfîrșit bun vom dobîndi, iar în ceasul morții, îngerii cei buni și sufletele celor pe care i-am călăuzit la mîntuire ne vor întâmpina și la odihna cerească ne vor însoți, de care să ne învrednicească Hristos Dumnezeu, cu rugăciunile Preacuratei Maicii Sale. Amin.

Predică la Duminica a XVII-a după Rusalii

(Despre credința cea mare și statornică)

O, femeie, mare este credința ta! Fie ție după cum voiești (Matei 15, 28)

Iubiți credincioși,

Credința cea mare și stăruitoare a femeii cananeence a fost arătată și lăudată nu de un prooroc, apostol, ierarh sau dascăl al Bisericii lui Hristos, ci de Însuși Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, știutorul inimilor omenești (Matei 9, 2-4; Marcu 2, 6-8). El laudă în fața poporului credința cea mare a femeii cananeence. O, înțelepciune fără de margini a Mântuitorului! O, adâncul îndurărilor Lui! Vine o femeie păgînă, necăjită și străină tocmai din Fenicia Siriei - după cum arată dumnezeiescul evanghelist Marcu - și îl roagă pe Domnul cu lacrimi din durerea inimii să alunge demonul din fiica ei (Marcu 7, 30).

Nu știa cine este Hristos. Auzise și ea de la alți credincioși iudei, că Iisus Hristos este din neamul lui David, împăratul și proorocul. Auzise de sfintele Sale minuni care le făcea în poporul lui Israel și credea cu toată tăria inimii sale că va face Hristos milă și cu dînsa. Această femeie străină de poporul ales, văzînd mulțimea ce urma pe Mântuitorul, nu îndrăznește să se apropie prea mult de El, ci de departe strigă: *Miluieste-mă, Doamne, Fiul lui David, fiica mea rău se chinuiește de diavol!* (Matei 15, 22).

Trei gînduri mari stăpîneau mintea și inima ei. Întîi, credința tare către Dumnezeu; al doilea, nădejdea ei fără de îndoială că Domnul o va asculta și-i va împlini cererea ei; iar al treilea, mila cea mare pentru suferința fiicei sale. Pe toate aceste trei gînduri le-a scos la lumină din inima sa, cînd a zis: *Miluieste-mă, Doamne, Fiul lui David!* (Matei 15, 22). Apoi, cerînd milă de la Domnul pentru ea, zice: *Fiica mea rău se chinuiește de diavolul!* Adică: "Doamne, dacă miluiești pe fiica mea, pe mine mă miluiești. Aceasta este durerea inimii mele și pentru aceasta strig către Tine, să faci milă cu fiica mea și să izgonești duhul cel rău din ea, care o chinuiește cumplit".

Auzind și ea de minunile Fiului lui Dumnezeu, credea, fără îndoială, că și pe fiica ei o va vindeca. Dar cu toată strigarea ei din inimă, Mântuitorul nu i-a răspuns un cuvînt (Matei 15, 23). Oare nu-i era Lui milă de ea și de fiica ei? Oare n-a venit El să caute și să mîntuiască pe cel pierdut? (Matei 18, 11; Luca 9, 55). Dar de ce tăcea la strigarea îndureratei mame și nu răspundea nici un cuvînt? Iată de ce tăcea: ca să scoată la lumină un lucru mare, care era în sufletul acelei femei necăjite și străine, adică credința ei statornică și mare în Dumnezeu. Ba mai mult! Ucenicilor Mîntuitorului, auzind strigarea ei, li s-a făcut milă de ea și L-au rugat pe Domnul, zicînd: *Slobozește-o, că strigă în urma noastră...*

Dar Mîntuitorul, ca și cînd n-ar fi băgat de seamă nici strigarea ei și nici rugămintile sfinților Săi ucenici, răspunde negativ, zicînd: *Nu sînt trimis decît către oile cele pierdute ale casei lui Israel* (Matei 15, 24). Auzind aceste cuvinte ale Mîntuitorului, biata mamă îndurerată, nu se deznădăjduiește de mila Lui, ci vine și se închină cu și mai mare smerenie înaintea Mîntuitorului, zicînd: *Doamne, ajută-mă!* (Matei 15, 25). Adică: "Doamne, nu mă lăsa, că singura mea nădejde numai spre mila și puterea Ta fără de margini mi-am pus și cred că vei face milă și cu mine, cea străină și nevrednică de îndurarea Ta. Căci numai Tu știi cu adevărat durerile inimii mele!"

Dar și după această stăruință din inimă, biata femeie este respinsă de Mîntuitorul care zice: "Nu este bine a lua pîinea fiilor și a o arunca la cîini" (Matei 15, 26). Prin cîini înțelegem aici pe păgîni, pentru viața lor necurată și pentru închinarea lor la idoli, iar pe iudei îi numește fiii lui Avraam. Pîinea înseamnă facerile de bine făcute de Mîntuitorul. Dar ce face îndurerata mamă, auzind că este socotită în rîndul cîinilor? Oare se supără? Oare hulește? Oare se deznădăjduiește de mila și de ajutorul ce-l așteaptă de la Preabunul nostru Mîntuitor? Nu, nicidecum. Ci se smerește foarte în inima sa și se socotește cu adevărat în rîndul cîinilor, avînd în continuare nădejdea unui

cîine către stăpînul său, că pînă la urmă îi va arunca și ei o fărîmitură de pîine, adică nu o va lăsa nemiluită cu totul. Apoi, în marea smerenie a inimii sale, îndrăznește a zice către Mîntuitorul: *Da, Doamne* (adică sînt cîine), *dar și cîinii mănîncă din fărîmiturile care cad de la masa stăpînilor lor* (Matei 15, 27).

Vedeți, fraților, credința cea tare și fără îndoială a acestei necăjite mame? Vedeți smerenia inimii ei? Este alungată ca un cîine, dar nu se deznădăduiește de cererea ei și crede cu mare tărie, că pînă la urmă va căpăta o fărîmitură din pîinea îndurărilor lui Dumnezeu și Stăpînului ei. Vedeți că smerenia și credința acestei femei păgîne este mai mare decît a multor creștini din zilele noastre.

Care dintre credincioșii noștri se mai roagă lui Dumnezeu cu credința, cu smerenia și cu stăruința acestei femei cananeence? Nu se supără, văzîndu-se asemănată cu cîinele, și așteaptă să fie miluită, măcar ca un cîine. Iar Preamilostivul nostru Mîntuitor, văzînd smerenia și credința ei cea mare și statornică, ca un Atotștiutor al inimilor, văzînd inima ei de mamă îndurerată pentru suferința fiicei sale, văzînd că acest suflet necăjit nu și-a pierdut credința și nădejdea în mila Lui, îi răspunde: *O, femeie, mare este credința ta! Facă-se ție precum voiești! Și s-a tămăduit fiica ei din ceasul acela* (Matei 15, 28).

Ați auzit de minunile credinței celei tari și statornice ale femeii cananeence? Ați văzut că mila și îndurarea Domnului nostru Iisus Hristos, a tămăduit pe fiica acesteia de duhul cel necurat pentru credința mamei sale, iar credința ei cea statornică și stăruitoare a lăudat-o, zicînd: *O, femeie, mare este credința ta!*

Să ne punem o întrebare: prin ce mijloace a ajuns această femeie la o credință atît de mare și statornică? Cum a ajuns ea să cunoască pe Mîntuitorul, deoarece nici o revelație nu a avut, nici Sfînta Scriptură nu o citise spre a fi învățat credința cea dreaptă în Dumnezeu? Femeia cananeeancă a primit credința în Dumnezeu prin auz. Că deși nu avusese descoperire despre Hristos, nici Sfînta Scriptură nu o cunoștea, dar auzind ea de la mulți oameni despre minunile cele preaslăvite ale Domnului, a crezut cu tărie în inima ei că acest fiu al lui David este un trimis al lui Dumnezeu pentru îndreptarea și mîntuirea oamenilor și că va face milă și cu fiica sa cea chinuită de duhul cel rău.

Apostolul Pavel ne-a învățat, zicînd: *Credința vine prin auz, iar auzul din cuvîntul lui Dumnezeu* (Romani 10, 17).

Iată cît de mare adevăr arată aceste cuvinte ale Sfîntului Apostol Pavel. A auzit femeia cananeeancă și a crezut cu tărie în inima sa, și prin credința ei cea mare și statornică a dobîndit cele ce dorea; adică vindecarea fiicei sale. Tocmai aceasta a fost pricina pentru care Mîntuitorul a tăcut la strigarea ei cea dintîi, și apoi încă de două ori a fost respinsă, la cererea sa, ca să se vadă prea luminat credința ei cea mare și statornică.

Altă pricină pentru care Iisus Hristos nu a tămăduit îndată pe fiica cananeencei, a fost și aceasta ca să arate evreilor cîtă credință stăruitoare are o femeie păgînă și cîtă împietrire și necredință aveau cărturarii, arhieriei și fariseii, care nu numai că nu credeau în El, dar căutau în tot chipul să-L piardă (Ioan 12, 19; Luca 19, 47).

Iubiți credincioși,

Mulți dintre sfinții și aleșii lui Dumnezeu au arătat marea și statornica credință în El, precum: Noe, Avraam, Moise, sfinții prooroci, dumnezeieștii Apostoli și toți mucenicii care L-au mărturisit și și-au pus sufletul pentru El. Unii dintre aceștia au fost călăuziți direct de Dumnezeu, iar cei mai mulți de Sfînta Scriptură, care i-a condus la cunoașterea și credința în Dumnezeu, căci prin citirea Sfintei Scripturi se naște credința în Dumnezeu (Ioan 2, 3; Fapte 13, 48; 17, 11; Romani 10, 17; 16, 26; II Timotei 3, 15 ș.a.)

Iată în Evanghelia de astăzi o femeie păcătoasă, străină de neamul lui Israel, de credința cea adevărată și de citirea Sfintelor Scripturi care, numai din cele auzite de la unii oameni, crede cu atîta tărie în Mîntuitorul și în puterea minunilor Lui, încît este vrednică de laudă și de mila

Preabunului Dumnezeu. Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, ca Dumnezeu Atotştiutor, a arătat mai înainte că mulţi din păgîni vor ajunge la cunoştinţa de Dumnezeu şi la credinţa cea dreaptă în El, zicînd: *Şi vor veni de la răsărit şi de la apus, de la miazănoapte şi de la miazăzi şi vor şede la masă întru Împărăţia lui Dumnezeu* (Luca 13, 29).

Care a fost pricina că această femeie cananeeancă a alergat cu atîta sîrguinţă în urma Domnului şi a cerut cu atîta stăruinţă ajutorul şi mila Lui în nevoia ei? Negreşit că era o mamă necăjită şi îndurerată cu inima, din cauza suferinţei celei mari a fiicei sale care era rău chinuită de diavol. Oricine îşi poate închipui cîtă durere şi mîhnire avea biata mamă, cînd vedea pe fiica sa de atîtea ori căzînd jos, răcnind, lovindu-se cu capul de pămînt, scrişnind din dinţi şi tremurînd cu tot trupul cînd duhul cel rău o chinuia. Numai acela îşi poate da seama de acest lucru, care a văzut pe viu pe un om îndrăcit, cînd îl apucă duhul cel rău şi îl munceşte.

Orice om cu suflet bun şi o inimă miloasă, compătimenteşte pe asemenea oameni care, prin îngăduinţa lui Dumnezeu, sau din cauza păcatelor părinţilor sînt stăpîniţi de diavoli, cu atît mai mult o mamă bună, cînd vede în asemenea chinuri pe fiica ei. Pentru că nimic în lume nu este mai bun, mai milostiv ca inima unei mame adevărate. Pentru a vă da seama de acest lucru, în cele ce urmează vom arăta din nou cîteva înfăţişări ale credinţei acestei femei cananeence.

Care a fost, deci, fapta bună principală care a contribuit cel mai mult la vindecarea copilei stăpînite de diavolul din Evanghelia de astăzi? A fost credinţa cea tare şi puternică a mamei sale. Credinţa ei în Fiul lui Dumnezeu era mai mare ca a noastră, ca a multor creştini de azi. Credinţa ei statornică, vie, neîndoielnică în Iisus Hristos a izgonit pe diavolul din fiica ei. Încă nici n-a fost nevoie s-o aducă înaintea Domnului. Prin credinţa mamei i-a vindecat Mîntuitorul fiica de la distanţă, în clipa cînd a rostit cuvintele: *O, femeie, mare este credinţa ta! Fie ţie după cum voieşti* (Matei 15, 28).

Credinţa tare nu este legată de loc şi de timp. Ea vindecă, iartă, izbăveşte de primejdii, înviază din morţi, indiferent de loc, de vîrstă şi de distanţă. Noi ne rugăm în biserică pentru credincioşi şi ei primesc ajutor, sănătate şi cele de folos, acasă, pe cale, la locul lor de muncă. Să ne întărim prin credinţă din exemplul acestei mame din Evanghelie. Să alungăm îndoiala în credinţă, nepăsarea, nesimţirea şi împietrirea inimii noastre şi necredinţa care bîntuie peste lume, că de nu vom avea credinţă dreaptă, statornică şi puternică în Hristos ca această femeie, nu ne vom putea mîntui.

Credinţa vine din auz, spune Sfîntul Apostol Pavel, adică auzirea cuvîntului lui Dumnezeu. Numai că cei care seamănă cuvîntul vieţii şi învaţă poruncile Sfintei Evanghelii trebuie să fie preoţi ortodocşi şi să aibă viaţă creştină exemplară. Credinţa se întăreşte mai ales prin sfînta rugăciune, prin post şi milostenie, prin spovedanie regulată şi prin Sfînta Împărtăşanie.

Femeia cananeeancă avea şi credinţă tare, dar şi rugăciune stăruitoare, căci mereu striga în urma lui Hristos: "Doamne, ajută-mi şi vindecă pe fiica mea!" Nu se descuraja, deşi Domnul o trecea cu vederea; nu slăbea în credinţă, nici nu cîrtea că este asemănată cu cîinii, nici nu înceta a se ruga şi a striga în urma Lui: "Doamne, ajută-mi! Doamne, miluieşte pe fiica mea, că rău este chinuită de diavolul!" Aşa şi noi să ne rugăm lui Dumnezeu: "Doamne, miluieşte sufletul meu, că este chinuit de diavolul mîndriei, de duhul desfrînării, de patima mîniei, a lăcomiei şi a trîndăviei! Doamne, scapă-ne de robia patimilor, de slăbirea credinţei, de îndoiala gîndurilor, de duhul necurăţiei, de neînfrînarea limbii şi de toate cursele vrăjmaşului diavol!"

Iubiţi credincioşi,

Mare este puterea credinţei în lume! Mare a fost credinţa Maicii Domnului, a Sfinţilor Apostoli, a Sfinţilor Mucenici şi a Cuvioşilor Părinţi! Mare a fost credinţa părinţilor, a mamelor care ne-au născut şi a înaintaşilor noştri. Ei uneau credinţa cu rugăciunea, cu postul, cu milostenia şi smerenia. Acestea erau virtuţile Sfinţilor şi ale părinţilor noştri. Acestea erau şi virtuţile femeii

din Evanghelia de astăzi. Acestea trebuie să fie cununa de mărgăritare care se cere să împodobească pe creștinii noștri, inima noastră, casele noastre, copiii și viața noastră.

Credința și rugăciunea cu lacrimi au făcut cele mai mari minuni în Biserica lui Hristos și în viața creștinilor. Prin acestea se săvârșește jertfa Sfintei Liturghii și cele șapte Sfinte Taine. Prin acestea se izgonesc și astăzi diavolii din oameni, se fac minuni de vindecare la sfintele moaște și la multe icoane din țara noastră. Prin acestea dobândim iertare de păcate și mântuire.

De aceea aveți datoria să mergeți regulat la slujbele Bisericii, să duceți în familie viață cât mai curată și să vă creșteți copiii în frică de Dumnezeu. Copiii lăsați de capul lor, neduși la biserică, nespovediți regulat și nehrăniți cu rugăciunea și cuvântul lui Dumnezeu, ajung răi, bețivi, desfrânați, necredincioși și chiar ucigași de oameni. Căci dacă se depărtează de Dumnezeu, de biserică, de părinți, de rugăciune și de cele sfinte, patimile îi robesc și diavolii îi aruncă în necredință, în deznădejde și în osînda iadului.

Să aveți grijă de copii ca de lumina ochilor! Învățați-i, educați-i, mîngîiați-i, duceți-i la biserică, hrăniți-i cu Trupul lui Hristos și cu cuvintele Sfintei Evanghelii, căci vom da greu răspuns pentru ei. Să cerem de la Iisus Hristos credința femeii cananeence și izgonirea patimilor din inimile noastre. Să învățăm a ne ruga cu rugăciunea ei, rostind mereu aceste scurte cuvinte: "Doamne ajută-ne să ne mîntuim și să Te slăvim în vecii vecilor!" Amin.

Predică la Duminica a XVIII-a după Rusalii **(Despre roadele ascultării de Dumnezeu)**

*Învățătorule, toată noaptea ne-am ostenit și nimic nu am prins,
dar după cuvîntul Tău, vom arunca mrejele (Luca 5,5)*

Iubiți credincioși,

De la începutul zidirii lumii toți oamenii care au ascultat de Dumnezeu au fost fericiți și în veacul de acum și în cel viitor. Așa vedem că strămoșii noștri, Adam și Eva, cît au ascultat de Dumnezeu, Făcătorul lor și au păzit cu sfințenie porunca Lui, au fost fericiți și s-au îndestulat de toată frumusețea și desfătarea raiului. Iar cînd de bună voie s-au abătut de la ascultare și au călcat porunca Ziditorului lor, au fost pedepsiți și izgoniți din rai (Facere 3, 16-19). Dacă vom merge cu memoria prin istoria cea sfîntă a lumii adică prin cele scrise în Sfînta și dumnezeiasca Scriptură vom vedea că toți oamenii sfinți și aleși ai lui Dumnezeu, care au ascultat și au împlinit poruncile Lui, au fost fericiți pe pămînt și s-au învrednicit de binecuvîntarea lui Dumnezeu.

Noe, care a fost al doilea Adam al neamului omenesc, ascultînd de Dumnezeu și făcînd corabia și toate cîte i-a poruncit El, s-a izbăvit el și toată familia sa de apele potopului și a fost binecuvîntat de Dumnezeu (Facere 6, 22; 9, 12). La fel și fericitul patriarh Avraam, ascultînd de Dumnezeu și ieșind din pămîntul său și din rudenia sa, a mers în Haran și de acolo în pămîntul făgăduinței, Canaan, unde viețuind, a arătat cea mai desăvîrșită ascultare, încît pe singurul său fiu, Isaac, a voit să-l aducă jertfă lui Dumnezeu, închipuind prin aceasta cu taină mai înainte aducerea ca jertfă de Părintele ceresc a Fiului Său iubit, pentru mîntuirea și răscumpărarea neamului omenesc din robia diavolului. Pentru această credință și ascultare desăvîrșită a lui Avraam, Dumnezeu l-a binecuvîntat cu jurămînt și tată a multor neamuri l-a numit (Facere 22, 1-18; 17, 5). Dar, pe lîngă marea binecuvîntare dumnezeiască spre veșnică fericire, Avraam a fost binecuvîntat de Dumnezeu și cu fericirea cea vremelnică spre îndestulare cu toate cele de nevoie vieții de pe pămînt. Zice dumnezeiasca Scriptură: *Avraam însă era bogat în vite, în argint și în aur, iar pămîntul pe care îl moștenise spre locuire era ca raiul lui Dumnezeu* (Facere 13, 2; 13, 10). La fel și fiul său Isaac a fost binecuvîntat de Dumnezeu că nu s-a pogorît în Egipt, făcînd ascultare de porunca Lui (Facere 26, 2-4).

Așa a binecuvîntat Dumnezeu și pe Iacov că a făcut ascultare părintelui său Isaac și mamei sale și s-a dus în Mesopotamia Siriei, spre a-și lua femeie din fetele lui Laban, fratele mamei sale (Facere 28, 1-4). Pentru aceasta Preabunul Dumnezeu l-a binecuvîntat cu cinste și cu avere, căci numai cu toiagul în mînă a plecat și s-a întors de acolo în două tabere (Facere 32, 10). La fel Moise, ascultînd de Dumnezeu cînd a fost trimis să scoată din robia lui Faraon pe poporul lui Israel (Ieșire 4, 20-21), și pentru ascultarea lui, Dumnezeu a făcut prin mîinile lui mari și preaslăvite minuni, prin care a pedepsit pe egipteni cu multe feluri de rane și a scos din robia lui Faraon pe poporul Său Israel (Ieșire, 14, 27-29).

Bunul Dumnezeu face mari promisiuni celor ce vor asculta de El și de poruncile Lui. Auzi ce zice Dumnezeu către poporul Său Israel: *De veți asculta cu luare aminte cuvîntul Meu și veți face toate cîte vă poruncesc și de veți păzi legămîntul Meu, Îmi veți fi popor ales din toate neamurile, că al Meu este tot pămîntul, iar voi Îmi veți fi preoție împărătească și neam sfînt* (Ieșire 23, 22). Apoi zice: *Să slujești numai Domnului Dumnezeului Tău și El va binecuvînta pîinea ta, vinul tău, apa ta, și va abate bolile de la voi. În țara ta nu va fi femeie care să nască înainte de vreme sau stearpă și voi umple numărul zilelor tale. Groază voi trimite înaintea ta și voi îngrozi pe tot poporul asupra căruia veți merge și voi pune pe fugă pe toți vrăjmașii tăi* (Ieșire 23, 25-27). Iarăși zice: *De veți umbla după legile Mele și de veți păzi și plini poruncile Mele, vă voi da ploaie la timp, pămîntul și pomii își vor da roadele lor, iar treieratul vostru, va ajunge pînă la culesul viilor. Culesul viilor va ajunge pînă la semănat, veți mînca pîinea voastră cu mulțumire și veți trăi în pămîntul vostru fără de primejdie.*

Voi trimite pacea pe pămîntul vostru și nimeni nu vă va tulbura; voi alunga fiarele sălbatice și sabia nu va trece prin pămîntul vostru; voi alunga pe vrăjmașii voștri și vor cădea uciși înaintea voastră; cinci din voi vor birui o sută și o sută din voi vor goni zece mii, și vor cădea vrăjmașii voștri de sabie, înaintea voastră. Căuta-voi spre voi și vă voi binecuvînta; veți avea copii, vă veți înmulți și voi fi statornic în legămîntul Meu cu voi; veți mînca roadele vechi din anii trecuți și veți da la o parte pe cele vechi pentru a face loc celor noi (Levitic 26, 3-10).

Iubiți credincioși,

Cu aceste prea puține zise despre fericirea și binecuvîntarea lui Dumnezeu pentru cei ce ascultă de El din Legea Veche, dacă vom muta cuvîntul nostru spre Legea Harului, vom afla că cea mai mare și mai desăvîrșită ascultare și supunere față de Dumnezeu, a avut-o Însuși Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, Care a ascultat de Tatăl pînă la moarte, *iar moartea de cruce* (Matei 26, 42; Ioan 1, 23; 6, 38; 8, 29; 14, 31; 15, 10; 17, 4; Filipeni 2, 8; Romani 5, 19; Evrei 2, 17; 5, 8; 12, 2).

Ascultare și supunere către Dumnezeu a arătat și Preasfînta Fecioară Maria, cînd a trimis Dumnezeu la ea în Nazaretul Galileei pe arhanghelul Gavriil să-i vestească că va naște pe Hristos, Fiul lui Dumnezeu și Mîntuitorul. Ea, deși nu știa de bărbat, înțelegînd de la înger taina cea mare și negreșită ce avea s-o săvîrșească Dumnezeu prin ea, pentru mîntuirea lumii, s-a supus cu mare smerenie și a zis către înger: *Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvîntul Tău* (Luca 1, 26-38). Astfel, cu ascultarea și smerenia ei pe pămînt a vindecat neascultarea Evei din rai.

Ascultare mare a avut și Dreptul Iosif, căci auzind în vis pe îngerul Domnului, poruncindu-i să nu se teamă și să ia pe Maria, logodnica sa, a făcut ascultare cu mare încredere, înțelegînd că Preacurata Fecioară Maria a zămislit de la Duhul Sfînt (Matei 1, 20). Nu numai că nu s-a îndoit de zămislirea ei, ci și cu mare smerenie și supunere a slujit Fecioarei Maria la fuga în Egipt, ca și în toată vremea vieții lui, înțelegînd că prin aceasta el slujește lui Dumnezeu la taina mîntuirii neamului omenesc, aducîndu-și aminte de cele scrise: *Fericiți cei ce păzesc poruncile Lui și-L caută pe El cu toată inima* (Psalm 118, 2); și iarăși *Fericiți sînt cei ce ascultă cuvîntul lui Dumnezeu și îl păzesc* (Luca 11, 28).

Sfinții și dumnezeieștii Apostoli au ascultat și ei de Mîntuitorul cînd au fost chemați să fie vînători de oameni (Matei 4, 19-22; Luca 5, 11-28). Pentru desăvîrșita lor ascultare de Hristos s-au învrednicit și de mari daruri de la Dumnezeu și s-au îmbrăcat cu putere de sus la Cincizecime (Luca 24, 49). Astfel au fost învățați de Duhul Sfînt tot adevărul (Ioan 14, 26; 15, 26); au fost dăruiați cu înțelepciunea nebănuită (Matei 10, 19-20; Marcu 13, 11); au primit putere să facă minuni (Matei 10, 1-8; Marcu 3, 13; 6, 7; 16, 20; Luca 9, 2; Fapte 2, 43); au fost trimiși să propovăduiască Evanghelia (Matei 10, 1-7; 28, 19; Marcu 3, 14); au fost întăriți să vestească mila și iertarea păcatelor (Matei 16, 19; 18, 18; Luca 24, 47; Ioan 20, 23).

La judecata viitoare, Apostolii vor avea marea cinste de a judeca împreună cu Hristos poporul lui Israel, după mărturia Mîntuitorului Care a zis: *Adevărat, adevărat zic vouă, că cei ce ați urmat Mie la înnoirea lumii, cînd Fiul Omului va ședea pe tronul slavei Sale, veți ședea și voi pe douăsprezece tronuri, judecînd cele douăsprezece seminții ale lui Israel* (Matei 19, 28).

Ascultare desăvîrșită a făcut și mulțimea cea mare a mucenicilor, a ierarhilor și a mărturisitorilor dreptei credințe, care, împlinind cuvintele Mîntuitorului, și-au pus sufletele lor pentru El și pentru Evanghelie spre a-L dobîndi în viața cea veșnică (Matei 16, 25; Marcu 8, 35; Luca 9, 24). La fel a făcut și marea mulțime a monahilor, care, auzind cuvîntul lui Hristos, că *oricine va lăsa frați sau surori, sau tată sau mamă sau femeie sau copii sau țarine sau case pentru numele Meu, însutit va lua și viață veșnică va moșteni* (Matei 19, 29), au lăsat toate și au urmat lui Hristos, prin supunere, ascultare, viață curată și sărăcie de bună voie pînă la moarte, pentru mîntuirea sufletelor lor și moștenirea Împărăției cerurilor. Asemenea lor au trăit sub ascultare toți dreptii următori lui Hristos, părinții și înaintașii noștri, silindu-se la ascultare și împlinirea poruncilor Lui prin fapte bune, pentru a se încununa în ziua cea mare a judecății de apoi cînd dreptul Judecător va răsplăti fiecăruia după faptele sale.

În Evanghelia de azi, vedem că Apostolul Petru, după ce arată că toată noaptea s-a ostenit cu pescuitul și nu a prins nimic, voind să facă ascultare învățătorului Său, adică Mîntuitorului, Îi zice: *Învățătorule, toată noaptea ne-am ostenit și nimic nu am prins, dar după cuvîntul Tău* (adică, crezînd cuvîntul Tău, voi face ascultare) *voi arunca mreaja în mare. Și aceasta făcînd, a prins mulțime de pești, că li se rupeau mrejele, și a făcut semn tovarășilor lor din cealaltă corabie să vină să le ajute. Și au venit și au umplut amîndouă corăbiile, încît erau gata să se afunde* (Luca 5, 6-7).

Vedeți roadele sfintei ascultări a Apostolului Petru? Cu toate că toată noaptea se ostenise în zadar, însă, ascultînd de cuvîntul Domnului, a aruncat mreaja în mare și mult s-a înspăimîntat de marea mulțime de pești ce a prins, încît, căzînd în genunchi la Iisus, a zis: *Ieși de la mine, Doamne, că sînt om păcătos!* (Luca 5, 8). Așadar, roadele ascultării Apostolului Petru au început a se arăta cu minunea pescuirii de pești și au crescut foarte și s-au înmulțit spre slava lui Dumnezeu prin vînarea atîtor suflete către Împărăția lui Dumnezeu. Atît el, cît și ceilalți Sfinți Apostoli, au devenit,

prin ascultare față de Mântuitorul nostru Iisus Hristos, cei mai vestiți pescari de oameni. Dar fiindcă ne este cuvîntul despre ascultarea de Dumnezeu și despre roadele ce se nasc din ea, este bine să știm că cel ce ascultă de Dumnezeu și cel ce ascultă pentru Dumnezeu pe cel ce îl povățuiește pe calea mîntuirii, au aceeași plată, deoarece Însuși Mîntuitorul a arătat acest lucru, zicînd: *Cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine mă ascultă și cel ce se leapădă de voi, de Mine se leapădă* (Luca 10, 16).

Iubiți credincioși,

Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a venit în lume pe calea ascultării, și a ascultat de Părintele Său pînă la moarte, și încă moarte de cruce (Filipeni 2, 8). *Pentru aceea și Dumnezeu L-a înălțat și I-a dăruit Lui nume care este mai presus de orice nume; ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cerești, al celor pămîntești și al celor dedesubt. Și să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu Tatăl* (Filipeni 2, 9-11).

Biserica creștină este Biserica dragostei și a ascultării, pentru că a fost întemeiată de Hristos prin iubirea Tatălui și ascultarea "pînă la moarte de cruce" a Fiului. Mîntuitorul a ascultat de Tatăl, iar Apostolii Săi au ascultat de El. De aceea spunem că iubirea creștină și ascultarea duhovnicească mîntuiesc lumea. Însuși Duhul Sfînt a venit pe pămînt trimis de Fiul, cu voia Tatălui, ca să întemeieze Biserica Sa și să reverse Harul mîntuirii peste cei ce cred și se botează în numele Preasfintei Treimi.

Vedeți ce mare este puterea ascultării? Ea se naște din credință și dragoste. Că cine crede în Dumnezeu, Îl iubește și ascultă de poruncile Lui. Iubirea Lui Dumnezeu este izvorul zidirii lumii văzute și nevăzute. Cît timp îngerii au ascultat de Dumnezeu, nu existau nici diavoli, nici iad. Iar cînd Lucifer cu îngerii lui au căzut din ascultare, dorind să fie "asemenea Celui Preaînalt", ei au căzut "ca un fulger din cer" și s-au transformat în diavoli. Asemenea lor cad în iad toți creștinii neascultători care nu vor să asculte de nimeni și trăiesc pe pămînt de capul lor.

Ascultarea stă la temelia cerului, a îngerilor, a planetelor, a Bisericii, a societății, a familiei, a fiecărui suflet care crede în Dumnezeu și dorește să se mîntuiască. Fără ascultare în societate nu este armonie, nici pace între popoare și oameni. Fără ascultare de Dumnezeu, de Biserică, de păstori, care sînt urmașii Apostolilor pe pămînt, nu este mîntuire, nu este unitate creștină, nu este pace în case și în sufletele credincioșilor noștri.

De aceea, iubiți credincioși, sînteți datori să păziți poruncile Sfintei Evanghelii, să ascultați de Biserica Ortodoxă, mama noastră duhovnicească, întemeiată de Hristos, să ascultați de slujitorii sfinți ai Bisericii, ca de Sfinții Apostoli și să ascultați de duhovnicii pe care vi i-a dat Dumnezeu, ca de Însuși Hristos.

Cînd sună clopotele bisericii și ne cheamă la slujbă, la Sfînta Liturghie, mai ales în sărbători, lăsați grijile casei și mergeți cu toți la biserică. Îngerii Domnului vă vor scrie în cartea vieții și vă vor număra pașii. Seara și dimineața și oricînd mergeți pe drum sau lucrați cu mîinile, neîncetat să vă rugați, după porunca Sfîntului Apostol Pavel.

În timpul celor patru posturi ale Bisericii, nu uitați să vă spovediți și, dacă vă dă voie duhovnicul, să vă uniți cu Hristos prin Sfînta Împărtășanie. Acestea sînt cele mai mari daruri pe care ni le oferă Biserica după Botez. Apoi să vă creșteți copiii în duhul ascultării, al credinței ortodoxe, al smereniei și al iubirii de Dumnezeu, hrănindu-i cu cărți sfinte, cu cuvinte creștine ortodoxe, cu sfaturi părintești și mai ales cu exemplul viu, curat al vieții dumneavoastră.

Sectele sînt cancerul Bisericii. Ele se nasc din mîndrie și neascultare. Că numai cei mîndri și neascultători se rup de Biserică, hulesc pe Maica Domnului, aruncă din case icoanele și Sfînta Cruce, se leapădă de cele sfinte și urăsc pe păstorii dați lor de Hristos. De aceea, nu discutați cu ei, fiind răzvrățiți și fii ai neascultării. Nu vorbiți cu cei ce hulesc Biserica, pe sfinți, icoanele și Crucea. Ci rămîneți în Biserica Vieții, în Biserica iubirii și ascultării. Aici în Biserică este Hristos, aici sînt Sfintele Taine, aici sînt îngerii și sfinții din cer, aici sînt oamenii credincioși și toți părinții din neam în neam.

De asemenea, nu uitați să ajutați și dumneavoastră pe preot la slujbe, la curățenia Bisericii și la călăuzirea credincioșilor pe calea mântuirii. Nu observați cum cei răi se îndeamnă unul pe altul la rău, la desfrâu, la furt și la beție? Cum să nu fim datori noi creștinii a ne îndemna, a ne sfătui și a ne trage unii pe alții la biserică, la Sfânta Liturghie, la post, la milostenie, la iertare și la citirea cărților sfinte? Nu ajunge numai credința pentru mântuire, că și diavolii cred, dar din cauza mândriei și a neascultării nu au iertare.

Cu aceste sfaturi duhovnicești închei această predică, reamintindu-vă că fără ascultare nu ne putem mântui. Iar de vom trăi sub ascultare de Hristos, de Biserică și de păstori, vom dobândi și pe pământ binecuvântare și pace, iar dincolo viață veșnică vom moșteni. Amin.

Predică la Duminica a XIX-a după Rusalii (Despre iubirea vrăjmașilor)

Iar Eu zic vouă: iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blesteamă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vă vatămă și vă prigonesc (Matei 5, 44)

Iubiți credincioși,

Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a arătat că cea mai mare poruncă din lege este dragostea de Dumnezeu, iar a doua, asemenea acesteia, este iubirea aproapelui (Matei 22, 37-39). El a zis că în aceste două porunci se cuprind toată Legea și toți proorocii (Matei 22, 40). Dacă acesta este adevărul apoi nimeni nu poate spune că iubește pe Dumnezeu, de nu va iubi mai întâi pe aproapele său. Acest lucru îl spune și Sfîntul Ioan Evanghelistul, zicînd: *Dacă zice cineva că iubește pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăște, mincinos este! Pentru că cel ce nu iubește pe fratele său, pe care l-a văzut, pe Dumnezeu pe Care nu L-a văzut, cum poate să-L iubească?* (I Ioan 4, 20).

Așadar, Sfînta Evanghelie ce s-a citit astăzi ne poruncește să iubim pe vrăjmașii noștri, căci această poruncă își are temelia în dragostea de Dumnezeu și de aproapele. Aproapele nostru este orice om din lume, (Luca 10, 36-37), și nu avem dreptul să urîm pe nimeni, căci toți sînt zidiți de Dumnezeu și poartă aceeași fire ca și noi. Dar poate va zice cineva că Sfînta Scriptură arată totuși că putem urî pe unii oameni, cum spune psalmistul: *Pe cei ce Te urăsc pe Tine, Doamne, i-am urît, și asupra vrăjmașilor Tăi m-am mîhnit. Cu ură desăvîrșită i-am urît pe ei și mi s-au făcut dușmani* (Psalm 138, 21-22).

Aici este vorba de eretici, care urăsc și schimbă adevărul dogmelor drepte credințe și calcă Legea cea dreaptă a lui Dumnezeu. Pe aceștia nu-i putem iubi la fel, după mărturia care zice: *Pe călcătorii de Lege i-am urît* (Psalm 118, 113). Dar va zice cineva: "Aceștia nu sînt oameni? Cum putem să-i urîm?" La această întrebare îți răspunde dumnezeiescul părinte Efrem Sirul, zicînd: "Pe eretici, ca pe niște hulitori și vrăjmași ai lui Dumnezeu, Scriptura nu i-a numit oameni, ci cîini, lupi și antihriști". Iar Domnul zice: *Nu dați cele sfinte cîinilor*. Și Sfîntul Ioan Evanghelistul zice: "Că mulți antihriști s-au făcut. Și deci pe aceștia nu se cuvine a-i iubi în aceeași măsură, nici a locui

împreună cu dînșii, nici a-i primi în casă, nici împreună a ne ruga, nici împreună a mânca, nici a-i saluta, ca nu cumva de învățătura lor să ne împăratășim" (Sfântul Efrem Sirul, tomul III, Mînăstirea Neamț, 1823, p. 156).

Dar poate întreba cineva: Ce fel de păcat fac ereticii de nu-i putem iubi la fel? Vom răspunde că ei fac cel mai greu păcat care nu are iertare nici în veacul de acum, nici în cel viitor. Adică hulesc pe Dumnezeu și se ridică împotriva Duhului Sfînt, a Maicii Domnului, a Sfintei Cruci și a icoanelor, împotriva Bisericii, a preoției, a Sfintelor Taine și răstălmăcesc Sfînta Scriptură. Prin acest greu păcat, ereticii și sectanții sînt vrăjmași ai lui Dumnezeu la adevăr, nu numai nu se cade a-i urî, ci cu mare dragoste a-i primi, a-i sfătui și a-i îndemna spre tot lucrul bun. Tocmai de aceea Sfînta Evanghelie de azi ne îndeamnă a-i iubi pe vrăjmași și a le face bine, atunci cînd ei nu sînt vrăjmași ai lui Dumnezeu și voiesc a veni la adevăr. Că precum decît toate faptele bune mai mare este dragostea, tot așa decît toate păcatele cel mai greu este ura de frate.

Nici o poruncă nu a înălțat și a slăvit așa de mult învățătura Evangheliei lui Iisus Hristos, ca porunca iubirii de vrăjmași. Cu adevărat această poruncă desăvîrșește toate poruncile Legii vechi, căci nici un dătător de lege mai înainte de Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, nu a putut a se înălța cu înțelegerea pînă la atîta desăvîrșire, de a învăța și a legiui cu hotărîre iubirea de vrăjmași. Numai această poruncă dacă s-ar sîrgui oamenii să o păzească, ar face raiul pe pămînt, ar aduce mare liniște, pace și fericire între oameni. Iar, dimpotrivă, cînd aceasta lipsește dintre oameni, toată zavistia, toate războaiele, toate răzbunările și toate tulburările se fac pe pămînt.

Dar poate va zice cineva, că foarte grea și cu anevoie de îndeplinit este această poruncă. Dacă vom judeca drept, vom înțelege că deloc nu este greu și cu neputință, ci este ușoară și mîntuitoare de suflete. Să ne aducem aminte de cuvintele Domnului, Care zice: *Luați jugul Meu asupra voastră... căci jugul Meu este bun și povara Mea este ușoară* (Matei 11, 29-30). Iar Sfîntul Efrem Sirul zice despre iubirea vrăjmașilor: "Ce greutate sau ce osteneală este a ierta fratelui greșelile cele ușoare și a ne numi vrednici să ni se ierte și nouă păcatele noastre?" (Op. cit., p. 31).

Iubiți credincioși,

Nimeni nu știe mai bine neputința firii omenești ca Dumnezeu. De aceea trebuie să înțelegem că El nu ne rînduiește niciodată porunci mai presus de puterea noastră. Căci Dumnezeu știe prea luminat adîncul neputinței firii omenești, și cele ce ne sînt prea de nevoie spre mîntuire. De aceea, pentru a ne învăța taina iubirii de vrăjmași, El se coboară cu dragoste și cu milă pînă la slaba noastră pricepere și zice: *Precum voiți a vă face vouă oamenii, și voi faceți asemenea lor* (Luca 6, 31).

O, îndurare, o, milă, o, bunătate și înțelepciune a lui Dumnezeu, fără de margini! Că zice: "Nu-ți spun ție lucruri mari și grele; ci te îndemn și te învăț aproape de priceperea ta. Fă și tu altuia cele ce dorești să-ți facă altul ție. Dacă dorești să fii vorbit de rău, vorbește și tu de rău pe altul. Dacă dorești să fii ocărit de altul, ocărăște-l și tu pe el. Dacă dorești să fii necinstit și păgubit de altul, fă și tu la fel aproapelui tău; iar dacă dorești să fii cinstit de altul, să fii vorbit și ajutat la nevoie, apoi silește-te să faci și tu asemenea aproapelui tău".

Sfîntul Apostol Pavel zice: *Lepădați toate lucrurile întunericului* (Romani 13, 12; Efeseni 5, 11). Într-adevăr, tot păcatul este lucrul întunericului, căci întunecă mintea și inima omului; dar mai greu decît toate păcatele, ura ne întunecă mintea și inima.

Acest lucru îl arată cuvîntătorul de Dumnezeu, Ioan Evanghelistul, zicînd: *Cela ce urăște pe fratele său, întru întuneric umblă și nu știe încotro merge, că întunericul a orbit ochii lui* (I Ioan 2, 11). Și dacă *Dumnezeu este dragoste și cel ce rămîne în iubire rămîne în Dumnezeu și Dumnezeu rămîne întru el* (I Ioan 4, 16), apoi numai atunci vom cunoaște că sîntem în Dumnezeu și că dragostea Lui petrece în noi, cînd vom vedea că inima noastră pururea se bucură de binele aproapelui nostru și de sporirea lui întru toate. Iar dacă vom simți că se naște în inima noastră

întristare și amărăciune pentru binele și sporul aproapelui, din aceasta să cunoaștem sigur că nu sîntem în Dumnezeu și Dumnezeu nu petrece în noi!

Să înțelegem că, în această stare fiind, noi punem mai presus de dragostea lui Dumnezeu și a aproapelui, lucrurile cele vremelnice ce le are aproapele nostru de la Dumnezeu. Dumnezeuiescul Apostol Pavel zice: *Nimeni să nu caute ale sale, ci fiecare pe ale aproapelui* (I Corinteni 10, 24; Filipeni 2, 4). Dacă nu vom uita această învățătură, ne vom ușura împlinirea învățaturii Sfintei Evanghelii de azi, în care Mîntuitorul ne poruncește să iubim pe vrăjmași. Căci căutînd noi folosul și binele aproapelui, permanent ne vom bucura de sporirea și fericirea lui, pe care o vom socoti ca a noastră. Și așa, dragostea de Dumnezeu și de aproapele va rămîne pururea între noi.

Deci, preadreamă, preasfîntă și preaînaltă este porunca iubirii de vrăjmași. Iar dacă nouă ni se pare grea și cu anevoie de împlinit, acesta este semn că nu avem în inima noastră nici cît de puțin dragostea de Dumnezeu și de aproapele. Trăind astfel, ne aflăm în întunericul urii, al invidiei, al pizmei, al slavei deșarte și al, altor patimi grele, iar roadele Duhului Sfînt, care sînt dragostea, pacea, bucuria, îndelunga răbdare, și toate celelalte pe care le arată Sfîntul Apostol Pavel, nu au loc în sufletele noastre.

Zice Domnul, iarăși, în Evanghelia de astăzi: *De iubiți pe cei ce vă iubesc, ce mulțumită veți avea? Că și păcătoșii iubesc pe cei ce îi iubesc pe ei. Și, de faceți bine celor ce vă fac vouă bine, ce mulțumire puteți avea? Că și păcătoșii același lucru fac. Și, dacă dați împrumut celor de la care nădăjduiți să luați înapoi, ce plată aveți? Doar și păcătoșii dau împrumut păcătoșilor, ca să primească înapoi. Voi iubiți pe vrăjmașii voștri și faceți bine și dați împrumut, nimic nădăjduind în schimb și plata voastră va fi multă și veți fi fiii Celui Preaînalt, căci El este bun cu cei nemulțumitori și răi* (Luca 6, 32-35).

Cît de mare adevăr și cîtă dreptate au aici cuvintele Domnului! Căci dacă fac bine cuiva și aștept ca și el să-mi facă mie la fel, atunci ce plată mai aștept de la Dumnezeu? Astfel, facerea de bine a mea, nu privește răsplătirea mea în veacul viitor, spre slava lui Dumnezeu, ci este un schimb vremelnic cu scopul de a cîștiga în veacul de acum, cele ce am cheltuit cu facerea de bine spre aproapele meu. Am împrumutat ca să mi se împrumute, am dat ca să mi se dea înapoi. Iar dacă dau milostenie sau fac alt bine aproapelui meu, nimic nădăjduind de la el, atunci pot nădăjdui răsplată de la Dumnezeu în veacul viitor, căci mintea mea nu privește spre plata cea vremelnică de la acela ce i-am făcut bine, ci spre bunătățile cele veșnice din veacul viitor.

Atunci, după cuvîntul Domnului, *plata voastră multă este în ceruri* (Matei 5, 12). Încă un lucru mult mai mare și preaslăvit. Prin facerea noastră de bine către aproapele, fără a nădăjdui de la ei nimic în veacul de acum, ne facem fiii Celui Preaînalt, după cum zice Sfînta Scriptură: *Eu am zis: dumnezei sînteți și toți fii ai Celui Preaînalt* (Psalm 81, 6).

Această vrednicie, de a ne face fii după dar ai lui Dumnezeu este cu totul străină de priceperea și înțelegerea noastră pentru bogăția slavei lui Dumnezeu, prin care vom deveni fii după Dar ai lui Dumnezeu în veacul de acum și cel viitor. Adică să fim oameni asemenea lui Dumnezeu (I Ioan 3, 2), după măsura Darului Său, Care este bun spre cei nemulțumitori și răi, răsare soarele Său și peste cei buni și peste cei răi, și plouă peste cei dreپți și peste cei nedreپți.

Iubiți credincioși,

Pînă aici am vorbit de cîtă slavă și cinste se vor învrednici cei ce vor avea în sufletele lor dragostea de Dumnezeu și de aproapele și se vor sili să îndeplinească porunca Sfintei Evanghelii de astăzi de a iubi pe vrăjmașii lor. Acum să ne întrebăm: Oare au existat în Legea Veche și cea Nouă oameni care s-au ridicat cu fapta la această desăvîrșită dragoste a iubirii de vrăjmași? La această întrebare, vom răspunde cu cuvintele dumnezeieștii Scripturi și vom arăta că mulți au ajuns a îndeplini această sfîntă poruncă a iubirii de vrăjmași, atît în Legea Veche cît și în cea Nouă. Mai întîi să ne aducem aminte de proorocul și împăratul David, care, încă cu o mie de ani înainte de venirea Domnului, s-a sîrguit a împlini cu fapta aceasta sfîntă și dumnezeiască poruncă.

Cine a citit în Sfînta Scriptură, știe cîtă ură avea regele Saul asupra lui David și cîtă vreme l-a prigonit și căuta în tot chipul să-l piardă, cum însuși David zice către Ionatan, prietenul său: *Viu este Dumnezeu și viu este sufletul tău, că precum am zis, n-a rămas fără numai un pas între mine și moarte* (I Regi 20, 3), prin aceasta arătînd cît de aprig era prigonit de Saul, spre a-l omorî. Iar proorocul David nu s-a răzbunat pe Saul cînd i-a căzut în mîini că putea prea lesne să-l omoare. Căci Saul dormea greu în peșteră și David i-a tăiat numai poala hainei lui spre mărturie, dar de viața lui nu s-a atins (I Regi 24, 12-13).

Și a doua oară, cînd împăratul Saul dormea în mijlocul taberei sale noaptea, David, venind, i-a luat sulița de la cap și vasul cu apă, și iarăși nu s-a atins de viața lui, măcar că adesea îl îndemna să-L omoare atunci pe Saul (I Regi 26, 6-22). Ba și mai mult, cînd împăratul Saul a fost lovit de un duh rău de la Dumnezeu, David venea și-i cînta din harfă, gonind duhul cel rău de la el (I Regi, 19, 9).

Iar în Legea Harului cel dintîi care a îndeplinit cu lucrul și cu cuvîntul această Evanghelie, a fost Însuși Domnul nostru Iisus Hristos, Care nu numai că învăța porunca iubirii de vrăjmași, ci El întîi a îndeplinit-o cu lucrul. Atunci cînd era pe cruce, S-a rugat Părintelui Său să ierte pe cei ce L-au răstignit, zicînd: *Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac!* (Luca 23, 34). La fel și Sfîntul Apostol și arhidiacon Ștefan, ușa mucenicilor, a împlinit porunca iubirii de vrăjmași, căci plecîndu-și genunchii, s-a rugat lui Dumnezeu pentru iertarea păcatelor celor ce îl ucideau cu pietre, zicînd: *Doamne, primește duhul meu... și nu le socoti lor păcatul acesta! Și zicînd acestea, a adormit* (Fapte 7, 59-60). La fel au făcut și ceilalți apostoli, care fiind ocărîți, mîngîiau pe vrăjmașii lor (I Corinteni 4, 11-13). Prin această mare virtute a iubirii de vrăjmași, au strălucit în lume milioane de martiri, de ierarhi, de mărturisitori și cuvioși părinți și toți care în veacul de acum au purtat în mintea și în inima lor, dragostea de Dumnezeu și de aproapele.

Iubiți credincioși,

În încheierea acestei predici vă spun o istorioară sfîntă și adevărată prin care puteți înțelege că cel ce are dragostea de Dumnezeu în inima sa, nu numai că iubește pe vrăjmașii săi, ci la nevoie, își pune sufletul său pentru aproapele său, asemănîndu-se cu Mîntuitorul Care Și-a pus sufletul Său, rîscumpărare pentru neamul omenesc (Galateni 4, 4; Ioan 1, 29).

Pe vremea domniei împăratului Tiberius, trăia în localitatea Oasis un călugăr cu viață aleasă după Dumnezeu, din Capadochia de neamul lui, cu numele Leon. Mulți oameni vorbeau despre faptele cele bune și minunate ale acestui călugăr și se foloseau de smerenia, de dragostea, de blîndețea și de sărăcia lui pentru Hristos.

Acest călugăr minunat avea un cuvînt de taină și spunea la mulți: "Credeți-mă, fraților, că eu o să fiu împărat!" Oamenii îi răspundeau: "Părinte, din Capadochia nu a ieșit niciodată vreun împărat". El însă le spunea mereu aceste cuvinte și nimeni nu înțelegea sensul lor.

Năvălind peste ținutul acela un popor barbar și sălbatic, care se chema Mazichi, a pustiit toată țara. Ajungînd la Oasis, păgînii au omorît mulți preoți creștini și monahi și au luat în robie pe monahul Ioan, care era citeț în marea biserică din Constantinopole, pe monahul Mutatie Romanul și pe alt monah cu numele Teodor. Toți trei erau bătrîni și bolnavi. După ce i-au luat în robie, monahul Ioan a zis barbarilor care îl legaseră: "Dați-mi voie să merg la episcopul nostru, să vă dea pentru noi douăzeci și patru de monezi de argint". Auzind aceasta, unul din barbari a dezlegat din lanțuri pe monahul Ioan și l-a lăsat liber să se ducă la episcop și să-i aducă monezile de argint spre rîscumpărarea lor. Episcopul însă n-a putut să găsească decît opt monezi de argint.

Monahul a luat cele opt monezi și s-a dus la barbar, iar barbarul a zis: "Ori îmi dați douăzeci și patru de monezi precum am vorbit, sau noi mergem mai departe cu cei robiți". Oamenii văzînd aceasta, au început a plînge și a se văita, că știau că la moarte îi duc pe cei robiți.

Atunci monahul Leon, de care am amintit la început, care zicea că are să fie împărat, a venit la barbari și le-a spus: "Luați aceste monezi de argint și vă rog luați-mă și pe mine în robie, că după

cum vedeți sînt tare și sănătos și voi sluji ori unde mă veți duce, dar vă rog dați drumul acestor călugări, bătrîni și bolnavi, care nu vă pot fi de nici un folos".

Auzind aceasta, barbarii, au luat cele opt monezi de argint și pe monahul Leon cel tînăr și au dat drumul celor doi monahi bătrîni și bolnavi. Monahul Leon a mers cu ei multă cale, iar ei l-au chinuit foarte mult cu foame, și așa a slăbit, nemaiputînd merge după ei. Ei văzînd că a slăbit tare, i-au tăiat capul. Și așa fericitul și sfîntul monah, și-a pus sufletul său pentru dragostea și mila aproapelui.

La el s-a arătat cea mai mare dragoste pentru binele aproapelui. La el s-a împlinit Scriptura care zice: *Mai mare dragoste decît aceasta nimenea nu poate avea, ca să-și pună cineva sufletul pentru prietenii săi* (Ioan 15, 13).

De abia atunci au înțeles ceilalți monahi și creștini, cuvintele monahului Leon, care le zicea cu taină că: "eu voi fi împărat...". Și într-adevăr, a ajuns împărat, punîndu-și sufletul său pentru prietenii săi! Aceasta este cea mai înaltă măsură a iubirii creștine, adică să iertăm pe vrăjmași și să ne dăm viața pentru aproapele.

Oare cîți dintre noi avem atîta dragoste să iertăm din inimă pe cei ce ne urăsc și ne fac rău? Cîți dintre credincioșii noștri se mai jertfesc astăzi pentru mîntuirea, pentru salvarea vieții și ajutorul oamenilor din spitale, a celor de aproape ai lor? Dimpotrivă, astăzi se întîlnesc peste tot certuri în familie, neînțelegeri între părinți și copii, ură și judecată între rude și vecini, dușmănie, invidie și neîmpăcare între creștini. De ce oare nu ne împăcăm frate cu frate, vecin cu vecin? Cum mai pot zice "Tatăl nostru" cei ce nu iartă pe frații și vrăjmașii lor? Cum putem împlini porunca lui Hristos, Care zice: "Iubiți pe vrăjmașii voștri", dacă noi nu ne cerem iertare nici de la părinții și binefăcătorii noștri și nu iertăm pe cei ce ne fac rău? Cînd spunem cuvintele din Tatăl nostru: "Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri", singuri ne cerem osîndă dacă nu iertăm pe cei care ne-au supărat. Să ne împăcăm deci unii cu alții și să iertăm din inimă pe vrăjmașii noștri dacă vrem să ne mîntuim. Să ne rugăm pentru cei ce ne defaimă și ne urăsc și să nu ne răzbunăm, pe cei ce ne fac rău. Să ne bucurăm cînd sîntem defăimați și osîndiți pe nedrept, că numai așa ne putem smeri mai mult și vom reuși să fim următori ai lui Hristos. Altfel, Mîntuitorul nu primește nici rugăciunea noastră, nici darurile aduse la Sfîntul Altar, nici postul și milostenia noastră, nu primește în rai pe cei ce mor în ură și dușmănie.

Fericiți sînt cei ce trăiesc în pace cu toți oamenii și care nu au nici un dușman, afară de diavolul! Fericiți sînt creștinii ce trăiesc în desăvîrșită dragoste unii cu alții!

Să rugăm pe Dumnezeu dragostei și al milei să ne împace în Hristos pe toți și să ne învrednicească Împărăției Cerești, care este împărăția iubirii veșnice. Amin.

Predică la Duminica a XX-a după Rusalii

(Despre mila lui Dumnezeu)

Și văzînd-o Domnul, I S-a făcut milă de ea și i-a zis: Nu mai plînge! (Luca 7, 13)

Iubiți credincioși,

Nici femeia cea văduvă din cetatea Nain, nici altcineva din cei mulți care duceau la mormînt pe fiul ei, nu au rugat pe Mîntuitorul să facă acea preaslăvită minune, de a învia pe fiul văduvei și a-l da mamei sale. Ci Însuși Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, văzînd-o plîngînd, I s-a făcut milă de ea, după cum spune dumnezeiasca Evanghelie de azi: *Și văzînd-o Domnul, I s-a făcut milă de ea* (Luca 7, 13). Mila lui Dumnezeu este una din însușirile înțelepciunii lui Dumnezeu (Iacob 3, 17).

Toate însușirile lui Dumnezeu, le are dumnezeirea din fire și nu le-a luat din altă parte (Sf. Ioan Damaschin, *Dogmatica*, cartea I-a, C. 14, p. 51). Ca și celelalte însușiri ale lui Dumnezeu, mila Lui nu are margini. De aceea și Duhul Sfînt ne încredințează, zicînd: *Că mai mare decît cerul, este mila Ta* (Psalm 107, 4; I Paralipomena 16, 34; II Paralipomena 5, 13; 20, 21).

Știm cu toții, că cea mai mare milă și milostivire a lui Dumnezeu, s-a arătat prin trimiterea Fiului Său pe pămînt, ca să mîntuiască neamul omenesc, din robia cea amară și grea a diavolului (Luca 1, 77-78; Efeseni 2, 4-6; Tit 3, 5; I Petru 1, 3). De aceea lui Dumnezeu I se mai zice și *Tatăl îndurărilor și Dumnezeu a toată mîngîierea* (II Corinteni 1, 3).

Toate neamurile sînt datoare să slăvească pe Dumnezeu pentru mila Lui (Romani 15, 9; Isaia 30, 18). Mila lui Dumnezeu este din neam în neam spre cei ce se tem de Dînsul (Psalm 102, 17).

Iubiți credincioși,

Cînd Mîntuitorul, milostivindu-Se, a înviat pe fiul văduvei din Nain, prin această preaslăvită minune a adus negrăită bucurie și spaimă, atît mamei copilului înviat, cît și tuturor celor ce erau de față, încît toți au dat slavă lui Dumnezeu, zicînd: *Prooroc mare S-a sculat întru noi că a cercetat Dumnezeu pe poporul Său* (Luca 7, 16). Dar oare mila lui Dumnezeu numai într-un loc și într-o vreme se arată asupra neamului omenesc? Nu, nicidecum.

Oceanul cel fără de fund și fără de margini al milei și milostivirii lui Dumnezeu a lucrat și lucrează în tot locul și în toate timpurile asupra tuturor zidirilor Sale, după cum spune și dumnezeiasca Scriptură: *Îndurările Lui sînt peste toate lucrurile Lui* (Psalm 144, 9). Cine nu a văzut vreodată, vara cînd seceta mare și arșita amenință pe oameni și animalele lor, fiindcă, după mărturia Scripturii *cerul, de mare secetă, se face ca fierul și pămîntul ca arama* (Levitic 26, 19) și încep toate viețuitoarele de pe pămînt a simți lipsa de apă și de hrană, că îndată ce preoții adună poporul și fac rugăciuni de ploaie și Sfîntul Maslu în biserici, pe cîmp și prin grădini, îndată încep a se ivi nori pe cer, adunîndu-se și îngrămădindu-se. Apoi se aud tunete, se văd fulgere de la răsărit pînă la apus și încep a cădea stropi de apă și îndată vine ploaie mare și curată, care adapă țarinile, câmpiile și grădinile și aduc mare bucurie oamenilor, plantelor și tuturor viețuitoarelor pămîntului.

Cine nu cunoaște atunci și nu vede în această binefacere a lui Dumnezeu îndurarea și dragostea Lui față de oameni? Cine din cei credincioși, care au frică de Dumnezeu, nu mulțumesc din inimă Preaînduratelui și Atotputernicului Dumnezeu pentru mila și milostivirea Sa asupra zidirilor Sale? Ba uneori, și înainte de a se aduna credincioșii la rugăciune în biserică, numai uitîndu-se la cer și suspinînd din adîncul inimii pentru lipsa de apă și de hrană, Dumnezeu, ca un știutor de inimi, privind la inimile lor, care se roagă în tăcere, îndată le trimite ploaie și vreme bună spre rodirea pămîntului, aducînd mîngîiere și bucurie tuturor, și celor buni, și celor răi. Și aceasta

pentru că Domnul, după mărturia Sfintei Scripturi, *plouă peste cei dreapți și peste cei nedreapți și răsare soarele Său peste cei buni și peste cei răi* (Matei 5, 45).

Alteori, pentru păcatele oamenilor, îngăduie Dumnezeu să vină peste oameni boli grele, fără leac sau cu anevoie de vindecat prin doctori. Dar îndată ce se fac slujbe, rugăciuni și Sfântul Maslu la biserici și prin casele creștinilor, bolile se vindecă prin credință și oamenii se fac sănătoși ca mai înainte, și aduc mulțumire Preabunului Dumnezeu, care I-a cercetat, dar morții nu I-a dat.

Uneori se ridică mari tulburări și războaie între popoarele lumii care aduc moartea a mii și milioane de oameni. Însă, dacă oamenii își aduc aminte de Dumnezeu și aleargă la El cu rugăciuni și zile de post din toată inima, atunci Preabunul și Atotputernicul Dumnezeu, potolește tulburările, stinge războaiele și aduce pace și înțelegere între oameni. Căci Domnul se milostivește spre noi și ascultă pe toți care se roagă pentru pacea lumii și unirea fiilor Bisericii Lui. El este Împăratul păcii (Isaia 9, 5) și ferește pe cei ce iubesc pacea, zicând: *Fericiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema* (Matei 5, 9).

Alteori se ridică furtuni mari, ploi peste măsură și grindină, aducând mari stricăciuni livezilor, grădinilor și recoltelor, cu mari inundații și alunecări de teren, sau sînt cutremure grele de pămînt. Însă, dacă oamenii se căiesc de păcatele lor și aleargă cu lacrimi la post și rugăciune, ploile încetează și cutremurele se liniștesc cu mila și cu puterea cea negrăită a Preabunului Dumnezeu, Care le stăpînește pe toate. Cine nu cunoaște, atunci, mila și îndurarea Lui Dumnezeu asupra oamenilor și purtarea Lui de grijă pe care o are spre toate fapăturile Sale?

Alteori, pentru păcatele oamenilor, Dumnezeu îngăduie să apară pe pămînt boli grele și fără leac și mulțime de lăcuste, gîndaci, viermi, omizi și alte insecte care fac mari stricăciuni grădinilor, livezilor și tuturor semănăturilor. Însă dacă preoții și credincioșii se adună în biserici și fac rugăciuni, Sfântul Maslu, aghiasmă și alte slujbe rînduite, îndată suferințele omenesti se ușurează și insectele stricătoare dispar prin mila și purtarea de grijă a Preabunului și mult Milostivului Dumnezeu față de neamul omenesc.

Dar cine dintre oameni va putea să spună vreodată cît de mare și nemăsurată este îndurarea și mila lui Dumnezeu, care pururea și în tot locul se revarsă asupra tuturor fapturilor Sale?

Așadar, frații mei, cugetînd noi la mila și îndurarea lui Dumnezeu, să ne silim a fi milostivi față de frații noștri loviți de atîtea suferințe, care sînt tot oameni ca și noi. Prin aceasta împlinim porunca dată de Domnul, Care zice: *Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv* (Luca 6, 36). Să ne aducem aminte că, făcînd noi fapte de milostenie, facem bine sufletelor noastre, după mărturia care zice: *Omul cel milostiv face bine sufletului său; iar cel nemilostiv, pierde trupul său* (Pilde 11, 17).

Cînd vrem să facem milostenie, să fim cu inimă bună și cu bucurie, să dăm celor săraci și necăjiți, aducîndu-ne aminte că roada omului drept este "milostenia" (Pilde 19, 22) și *dacă cineva miluiește să miluiască cu voie bună* (Romani 12, 8). Deasemenea, trebuie să știm că în toate se arată mila lui Dumnezeu, dar mai cu seamă în îndelunga Sa răbdare (Ieremia 9, 47; Psalm 77, 42; Isaia 30, 18). Iarăși mila lui Dumnezeu se arată în crățarea celor răi, datorită celor dreapți.

Cine vrea să înțeleagă clar acest lucru, să citească în Sfînta Scriptură despre convorbirea fericitului patriarh Avraam cu Dumnezeu, despre pierderea Sodomei (Facere 18, 23-33). Iarăși vedem luminat din mărturia Sfintei Scripturi, că mila lui Dumnezeu se arată pururea către cei ce se lasă de cele rele și se căiesc de păcatele lor.

Auzi ce zice Dumnezeu prin gura marelui prooroc Isaia: *Să-și lase cel necredincios căile sale și omul fărădelegii sfaturile sale și să se întoarcă la Dumnezeu, și va fi miluit* (Isaia 55, 7). Și prin marele prooroc Ieremia, același lucru se arată: *Cel fărădelege, se va întoarce de la toate fărădelegile sale pe care le-a făcut și va păzi toate poruncile Mele și va face dreptate și milă, cu viața va trăi și nu va muri* (Ieremia 18, 7). Dumnezeu amenință pe poporul Său, Israel, cu pierzare, pentru că nu face milă și zice prin proorocul Osea: *Ascultați cuvîntul Domnului, fii ai lui Israel, că va să judece Domnul pe cei ce locuiesc pe pămînt, fiindcă nu este credință, nici milă și nici cunoștința lui Dumnezeu pe pămînt* (Osea 4, 1-2). Tot așa și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos în

pilda cu datornicul cu zece mii de talanți, ne arată pedeapsa celui ce nu a voit să facă milă cu fratele său, căruia îi zice: *Slugă vicleană, toată datoria aceea ți-am iertat-o fiindcă M-ai rugat, nu se cădea, oare, ca și tu să ai milă de cel împreună slugă cu tine, precum și Eu am avut milă de tine?* (Matei 18, 23-34).

Cu adevărat, frații mei, Dumnezeu este *bun și blînd și mult milostiv tuturor celor ce Îl cheamă pe Dînsul* (Psalm 85, 4), dar voiește ca și noi să facem milă cu cei ce ne greșesc nouă: *Iar de nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta vouă greșelile voastre* (Matei 6, 15; Marcu 11, 25). Mîntuitorul nostru Iisus Hristos ne-a arătat că mai mult voiește de la noi milă, decît jertfă: *Mergînd, învățați ce înseamnă: Milă voiesc, iar nu jertfă; că nu am venit să chem pe cei dreapți, ci pe cei păcătoși la pocăință* (Matei 9, 13; 12, 7; Pilde 3, 3).

Iubiți credincioși,

Pîna aici am arătat cu mărturii din dumnezeiasca Scriptură, despre mila și milostivirea lui Dumnezeu și în ce fel lucrează ea asupra noastră. Acum voi spune o istorie sfîntă despre mila, milostivirea și îndelunga răbdare a lui Dumnezeu pe care o are pururea El asupra celor răi, spre a-i întoarce la pocăință. Cine a citit în Sfînta Scriptură istoria împăratului Manase, a înțeles cîte răutăți și fărădelegi a făcut el înaintea lui Dumnezeu. Cum a adus pe poporul lui Israel la închinare de idoli; cum a făcut jertfelnice idolilor, mai bine zis demonilor, în amîndouă curțile templului Domnului, cum a trecut pe fiii săi prin foc și a făcut idol cioplit și l-a așezat în templul lui Dumnezeu și cum, împăratul Manase, a adus pe Iuda și pe toți locuitorii Ierusalimului la atîta răcăcire, încît ei au săvîrșit mai mult rău decît alte popoare, pe care Dumnezeu le-a stîrpit din fața fiilor lui Israel (I Paralipomena 33, 2-9).

Dar mila, îndurarea și îndelunga răbdare a lui Dumnezeu cea fără de margini, s-au arătat și asupra acestui împărat depărtat de la El și, cu judecățile Sale necuprinse de minte, a întors la pocăință și la dreapta credință pe Manase. Căci a trimis asupra sa cu război, pe căpeteniile armatei regelui Asiriei, care l-au prins cu arcanul și l-au dus legat cu cătușe de fier, în Babilon. Acolo, fiind în mare necaz și strîmtorare, și-a adus aminte de Dumnezeu și de adîncul răutăților și al fărădelegilor lui, pe care le-a făcut înaintea Domnului în Ierusalim. Acolo a început cu mare durere din adîncul inimii sale a se ruga și a cere milă și îndurare de la Preabunul Dumnezeu, făgăduind îndreptare din toată inima și, rugîndu-se, zicea:

Doamne Atotțiitorule, Dumnezeul părinților noștri, al lui Avraam, al lui Isaac și al lui Iacov și al seminției lor celei drepte, Cel ce ai făcut cerul și pămîntul cu toată podoaba lor; Care ai legat marea cu cuvîntul poruncii Tale; Care ai încuiat adîncul și L-ai pecetluit pe el cu numele Tău cel înfricoșat și slăvit, înaintea Căruia toate se tem și se cutremură din pricina Atotputerniciei Tale, pentru că nimenea nu poate să stea înaintea strălucirii slavei Tale și nesuferită este mînia urgiei Tale asupra celor păcătoși! Însă nemăsurată și neajunsă este mila făgăduinței Tale...

Iar fiindcă era legat în lanțuri de fier și nu putea să-și plece genunchii săi la rugăciune a zis: *Dar acum îmi plec genunchii inimii mele, rugînd bunătatea Ta. Am păcătuit, Doamne, am păcătuit și fărădelegile mele eu le cunosc, însă cer, rugîndu-Te: Iartă-mă, Doamne, iartă-mă și nu mă pierde în fărădelegile mele și nici nu mă osîndi la întuneric sub pămînt, căci Tu ești, Dumnezeule, Dumnezeul celor ce se pocăiesc. Arată-Ți peste mine bunătatea Ta, mîntuiește-mă și pe mine nevrednicul după mare mila Ta și Te voi proslăvi în toate zilele vieții mele...*

După această rugăciune plină de umilință, Manase a fost ascultat de Dumnezeu și nu numai că a fost miluit și iertat de păcatele lui, cele mai multe ca nisipul mării, ci și din robie l-a scos Preamilostivul Dumnezeu și l-a întors în Ierusalim unde i s-a dat împărăția pierdută și pîna la sfîrșitul său a împărățit peste Israel, neîncetînd a se pocăi și a face tot felul de fapte bune spre slava lui Dumnezeu.

Pilda cu împăratul Manase, fiul lui Iezechia, ne îndeamnă și pe noi la pocăință, căci nimenea nu trebuie a se deznădăjdi de mila și milostivirea lui Dumnezeu, măcar de ar fi cel mai păcătos

om din lume. Numai să se mărturisească la duhovnic cu mare căință cu durere de inimă, cu hotărîrea de a nu mai păcătui și a-și plini canonul dat. Așa să nădăjduiască în mila lui Dumnezeu, că va dobîndi iertare de toate păcatele și mîntuirea sufletului său.

Poziția cea mai dreaptă și mai ortodoxă a noastră față de mila lui Dumnezeu este aceasta: să ne silim la lucrarea tuturor faptelor bune; să nădăjduim la mila lui Dumnezeu nu la faptele bune ale noastre, iar în vreme de căderi în păcate, să nu ne deznă-dăjduim de mila Lui care pururea ne ajută pe calea mîntuirii.

Să luăm aminte că dacă Dumnezeu face milă cu noi, sîntem și noi datori să facem milă cu semenii noștri. Sînt atîția oameni săraci, să-i ajutăm după puterea noastră cu cele de trebuință vieții: un ban, o haină, o pîine dăruite, cu dragoste. Sînt atîția oameni bolnavi, să-i cercetăm, să-i mîngîiem, să ne rugăm lui Dumnezeu pentru sănătatea și alinarea suferințelor lor. Sînt atîția creștini robiți de păcate, căzuți din dreapta credință, bolnavi la suflet. Să ne ostenim a-i călăuzi spre Hristos, a-i îndemna la biserică, la rugăciune, la un preot să-și mărturisească păcatele. Să le vorbim de bucuria mîntuirii și de chinurile iadului; să-i convingem să se pocăiască și să urmeze cu dreaptă credință lui Hristos. Numai așa ne putem mîntui, că zice Domnul: *Fericiți cei milostivi că aceia se vor milui!* (Matei 5, 7).

Să ne învrednicească Bunul Dumnezeu de mila Lui cea mare, și să ne ajute a face milă ca să dobîndim iertare și Cerească Împărăție care nu va mai avea sfîrșit. Amin.

Predică la Duminica a XXI-a după Rusalii (Despre semănătorii cuvîntului lui Dumnezeu)

Ieșit-a semănătorul să semene sămînța Sa (Luca 8, 5)

Iubiți credincioși,

Semănătorul din pilda Evangheliei de astăzi este Însuși Domnul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos. El a ieșit din sînurile Tatălui, după cum Însuși a zis: *Eu de la Dumnezeu am ieșit* (Ioan 17, 8), și a venit pe pămînt să semene sămînța cuvîntului Său. Iar țarina în care a semănat sămînța Sfintei Evanghelii este lumea aceasta pe care El a făcut-o, după cum în altă pildă a zis: *Iar țarina este lumea* (Matei 13, 38).

Din această pildă vedem că numai a patra parte din țarină, adică din lume, a fost pămînt bun, care, primind sămînța cuvîntului lui Dumnezeu, a crescut și a adus rod însutit (Matei 13, 23).

Celelalte trei părți din țarină au fost drum călcat de oameni (Matei 13, 4), pietriș și pământ cu spini (Matei 13, 22), în care căzînd sămînța cea bună a cuvîntului, nu a rodit, ci s-a pierdut.

Deși *Dumnezeu voiește ca toți oamenii să se mîntuiască și la cunoștința adevărului să vină* (I Timotei 2, 4), a cui este vina că numai o pătrime din lume se va mîntui, primind sămînța cuvîntului vieții și aducînd roadă însutită? Toată vina acestei nerodiri, nu este a lui Dumnezeu, ci a omului care, prin așezarea rea a sufletului său, împiedică creșterea și rodirea seminței cuvîntului dumnezeiesc. Trebuie să știm că Dumnezeu l-a făcut pe om cu voie liberă. El nu forțează ușa inimilor omenești, numai bate la ușa inimilor, precum scrie: *Iată, stau la ușă și bat. De va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra și voi cina cu el și el cu Mine* (Apocalipsa 3, 20).

Dumnezeu este preadrept și preasfînt și nu voiește a mîntui pe cineva cu sila, ci de bunăvoie. De la zidire El l-a încununat pe om cu voie liberă, după mărturia Sfintei Scripturi care zice: *Doamne, căci cu arma bunei voiri ne-ai încununat pe noi* (Psalm 5, 12); la fel Sfîntul Apostol Pavel spune că Dumnezeu l-a lăsat pe om în mîna sfatului său (Efeseni 1, 11), adică liber să aleagă. Și dacă omul de bunăvoie sa lucrează faptele bune, atunci este iubit de Dumnezeu, după cum este scris: *Pe dătătorul de bunăvoie îl iubește Dumnezeu* (II Corinteni 9, 7). Altfel nu ar fi plată veșnică, nici muncă veșnică pentru păcate, dacă Dumnezeu ar sili voința omului spre bine, sau ar îngădui pe diavolul să ispitească pe om mai presus de puterea sa. Sfîntul Apostol Pavel ne-a arătat acest adevăr, zicînd: *Credincios este Dumnezeu să nu vă lase pe voi să fiți ispitiți mai presus de puterile voastre, ci odată cu ispita vă trimite și scăparea din ea* (I Corinteni 10, 13).

Așadar, frații mei, toată vina nerodirii cuvîntului lui Dumnezeu în inima omului, care de bunăvoie sa, din cauza necredinței sale, se face cale călcată de oameni, pietriș sau pământ cu spini. Omul, de bunăvoie sa, își alege viața sau moartea, iadul sau raiul. Cuvîntul lui Dumnezeu se închipuie cu sămînța; pentru că precum sămînța este aruncată în pământ ca să rodească, tot așa și cuvîntul lui Dumnezeu este semănat în inimile oamenilor, spre a aduce roadă. Și precum din sămînță, crescînd, se face roadă pentru hrana trupească, cum ar fi grîul, orzul, porumbul și alte plante și arbori, tot așa și sămînța cuvîntului lui Dumnezeu, semănîndu-se în pământ bun, rodește hrana cea sufletească și nepieritoare. Și precum sămînța nu rodește în orice loc s-ar semăna, ci numai în cel bun, la fel și cuvîntul lui Dumnezeu nu rodește în inima fiecărui om, ci numai a celui ce este pământ bun, adică acel ce primește cu credință cuvîntul vieții și îl lucrează, cum zice și marele Apostol Pavel: *credința este lucrătoare prin dragoste* (Galateni 5, 6).

Numai această țarină duhovnicească poate aduce lui Dumnezeu rod însutit.

Iubiți credincioși,

V-am arătat că adevăratul semănător al cuvîntului lui Dumnezeu este Însuși Mîntuitorul nostru Iisus Hristos. Dar trebuie să știm că Dumnezeu, de la începutul zidirii a trimis mulți semănători ai cuvîntului Său în lume. Așa au fost Patriarhii, Apostolii, Evangheliștii, Ierarhii, Mărturisitorii, Mucenicii și o mare mulțime de propovăduitori și dascăli, care au vestit și au semănat cuvîntul lui Dumnezeu în inimile oamenilor.

Dar oare toți propovăduitorii cuvîntului lui Dumnezeu au avut aceeași putere de convingere în sufletele oamenilor? La aceasta răspundem că toți au avut darul și puterea de a trezi mințile și inimile oamenilor la credința cea dreaptă în Dumnezeu, însă unii vesteau mai ales prin cuvînt; alții întăreau predica lor cu multe și mari minuni. Așa de exemplu, au crezut ca la trei mii de suflete cînd a predicat Apostolul Petru, pentru că s-au minunat, auzind pe Apostol predicînd în diferite limbi. Au crezut ca la cinci mii de oameni, cînd același Apostol Petru a predicat pentru a doua oară, pentru că au văzut pe un olog din pîntecele mamei sale vindecat, umblînd pe picioarele sale.

Au crezut în Samaria bărbați și femei, cînd a propovăduit Apostolul Filip, pentru că mulți din cei ce aveau duhuri necurate și slăbănogii se vindecau. A crezut proconsulul Sergius Paulus din Insula Cipru, cînd propovăduia Apostolul Pavel, pentru că a văzut cum l-a orbit îndată pe Elima vrăjitorul. Cu adevărat semnele și minunile ajutau și întăreau propovăduirea Apostolilor, cum

aceasta mărturisește și Marcu Evanghelistul, zicînd: *Iar ei ieșind, au propovăduit pretutindenea și Domnul lucra cu ei și întărea cuvîntul prin semnele care urmau* (Marcu 16, 20).

Vedem, însă, că mulți au crezut și fără să vadă minuni. Oare ce minune a văzut famenul arap, dregător al puternicei Candachii, împărăteasa Etiopienilor, cînd Apostolul Filip i-a tîlmăcit graiul proorocului Isaia, binevestindu-i pe Iisus Hristos? Nici o minune nu a văzut, însă auzind tîlcuirea Apostolului Filip, a crezut îndată și s-a botezat. Ce minune au văzut cei din Antiohia Pisidiei, cînd Apostolii Pavel și Varnava s-au arătat și i-au învățat credința în Hristos? Nici una. Însă neamurile de acolo, auzind propovăduirea, se bucurau și primeau cuvîntul Domnului și au crezut cîți erau rînduiți pentru viața veșnică. Nici o minune nu au văzut cei din Iconia, cînd iarăși aceiași Apostoli Pavel și Varnava, intrînd în sinagoga lor, au grăit cuvîntul lui Dumnezeu și mare mulțime de iudei și elini au crezut. Nici o minune nu au văzut atenienii, dar au crezut la propovăduirea lui Pavel, Dionisie Areopagitul și o femeie cu numele Damaris și alții împreună cu ei. Ce minune făcea Sfîntul Ioan Botezătorul, cînd propovăduia și zicea: *Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția Cerurilor* (Matei 3, 2)? Nici una, dar mergea către tot Ierusalimul și toată latura cea dimprejurul Iordanului și se botezau în Iordan de la dînsul, mărturisindu-și păcatele (Matei 3, 5-6).

Să ne punem întrebarea: prin ce mijloace și cu ce putere atrăgea acest dumnezeiesc prooroc, atîta mulțime de oameni la pocăință? Căci nici minuni nu făcea, cum am mai zis, nici mare retorică și filosofie nu întrebuița la convertirea celor ce veneau către el. Ci cu cuvinte scurte le zicea: *Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția Cerurilor!* Atunci care era puterea și magnetul duhovnicesc ce atrăgea la el în pustie tot Ierusalimul și toată latura cea dimprejurul Iordanului? Era viața îngerească și cu totul sfîntă a Sfîntului Prooroc Ioan Botezătorul. Cu viețuirea cea mai presus de om el a pus în uimire și mirare mulțimea poporului.

Toți auzind de minunata lui viață, spuneau unii către alții: "Veniți să vedeți un mare prooroc care s-a arătat în pustiu! Veniți să vedeți un om mai presus de om, cum nu s-a mai arătat pînă acum între oameni. Veniți să vedeți un om sfînt, îmbrăcat cu peri de cămilă și încins cu brîu de curea, care se hrănește numai cu muguri de copaci și cu mierea amară pe care o fac albinele sălbatice prin peșterile pustiei" (Marcu 1, 6). "Veniți să vedeți și să auziți de la acest preaminunat prooroc, cum cheamă pe toți la pocăință și spune, că *s-a apropiat împărăția Cerurilor!*" (Matei 3, 2).

Așa, auzind unii de la alții, se grăbeau și alergau către Iordan să vadă un asemenea om sfînt și mare prooroc. Veneau cei îmbrăcați în haine de mătase și de mare preț să vadă pe cel îmbrăcat în peri de cămilă. Veneau cei ce aveau palate și dormeau pe paturi moi și scumpe să petreacă în aer liber sub cerul senin al nopții și sub arșița soarelui de ziuă și să doarmă pe rogojini și chiar pe nisipurile și prundurile Iordanului și primeau de bună voie cele neobișnuite lor, cu mare dragoste și evlavie, numai să vadă viața cea prea aspră și minunată a dumnezeiescului Ioan Botezătorul și Întemernicătorul Domnului. Căci minunea vederii lui depărta de la dînșii osteneala călătoriei obositoare. Bine a zis unul din Sfînții Părinți, că: "Virtutea este cu mult mai vrednică de cinste decît bogăția și viața cea liniștită, mai slăvită decît mulțimea aurului!" (*Filocalia*, vol.I, p. 172).

Cu adevărat, frații mei, de la semănătorii cuvîntului lui Dumnezeu, adică de la preoți, pe lîngă meșteșugul bunei vorbiri și cunoștința Sfintei Scripturi, se cere și filosofia cea practică, adică trăirea lor potrivit cu învățătura Evangheliei. Și chiar de nu putem pune în practică cele ce învață. Căci acest lucru este cu anevoie celor neputincioși, măcar cîtuși de cît să ne rugăm la bunul Dumnezeu, să ne dea și nouă o fărămitură din lucrarea celor ce se silesc spre mîntuire.

Unii din dumnezeieștii părinți, voind a ne învăța că se cade și prin trăire să predicăm altora, au zis: "Taci tu, să vorbească faptele tale" (Nil Ascetul, Cap. 28). Altul a zis: "Muștră și învață pe alții, prin puterea faptelor și nu prin multă vorbire" (*Filocalia*, vol. X, 1981).

Sfîntul părinte Isaac Sirul, arătîndu-ne că a predica prin trăire este lucru mult mai înalt decît a vorbi fără de lucrare, zice: "Altul este cuvîntul din lucrare și altul este cuvîntul cel frumos și fără iscusința lucrului".

Se cuvine ca păstorii Bisericii, preoții și episcopii, în trei feluri să propovăduiască cuvântul lui Dumnezeu: cu gura să predice, cu mâna să scrie cele spre învățătură și zidire sufletească, iar al treilea, păstorii trebuie să predice pe Hristos cu viața lor proprie prin lucrarea faptelor bune.

Acestea sînt pe scurt datoriile păstorilor Bisericii lui Hristos. Să amintesc acum și datoriile celor ce ascultă și primesc cuvântul lui Dumnezeu, prin gura arhierilor și a preoților care au binecuvîntarea Bisericii de a predica cuvîntul lui Dumnezeu în lume.

Prima datorie a credincioșilor noștri este să nu judece pe preoții Bisericii, care sînt sfințiți și numiți canonici de Episcopul locului, să fie slujitori și predicatori ai cuvîntului lui Dumnezeu, cît timp aceștia predică dreapta credință și adevărul Sfintelor Scripturi, chiar dacă unii au ca oameni unele neputințe și slăbiciuni. Cine nu cunoaște din Sfînta Evanghelie, cît de vicleni, de mincinoși, zavistnici, mîndri și fățarnici erau cărturarii, arhierii și fariseii de pe vremea Mîntuitorului, pentru care Însuși Dumnezeu-Cuvîntul, de atîtea ori cu vaiul i-a amenințat (Matei 23, 13-29)? Dar poporului nu i-a dat voie să-i judece ci le zicea: *Toate cîte vor zice vouă faceți-le și păziți-le* (Matei 23, 3).

Însă trebuie să știm că nici sfințenia preotului nu este pricina rodirii cuvîntului lui Dumnezeu, nici răutatea sau păcatele lui nu sînt împiedicarea rodirii cuvîntului său. De exemplu dacă un plugar are în sacul său sămînță bună, fie de grîu, de porumb, de orz, sau de alte plante și dacă el ar fi un bețiv sau alte păcate ar avea, ce piedică are sămînța lui de a rodi, cînd ea ar fi semănată în pămînt bun?

La fel și cuvîntul Domnului nu are nici o piedică de a rodi, de va fi semănat în pămînt bun, deși preotul ar avea unele păcate sau neputințe omenești. Cine are o așezare sufletească bună și primește cu credință cuvîntul lui Dumnezeu, acela aduce roade însutite, măcar de ar primi cuvîntul Domnului chiar de la un păstor păcătos. De aceea a zis unul din sfinții părinți: "Cuvîntul folositor auzind, nu judeca pe cel ce îl vorbește, ca să nu pierzi pe lîngă folosul cuvîntului și roada cea din credință".

Iubiți credincioși,

Deci, dacă învățătorul seamănă sămînța cea bună a cuvîntului lui Dumnezeu și învață dogmele drepte credințe și legile cele dumnezeiești rînduite de Biserica Ortodoxă, cu mare credință și evlavie să-l ascultați că mare folos veți avea. Nu este nevoie ca să se caute numaidecît la viața lui. Iar dacă vom înțelege că cel ce predică este sectant și seamănă neghinele cele vătămătoare de suflet ale ereziilor și sectarilor, rătăciți de la dreapta credință, atunci să ne astupăm urechile și să fugim din fața acestor predicatori, ca din fața unor lupi îmbrăcați în piei de oi și ca niște șerpi veninoși, care prin predica lor seamănă neghina în țarina lui Hristos și otravă pentru sufletele cele neîntemeiate în adevărul dreptei credințe.

După cum vedem cu toții, astăzi în țarina lui Dumnezeu, care este lumea aceasta, au ieșit fel de fel de semănători și predicatori, dar nu toți seamănă sămînța cea curată și adevărată a cuvîntului lui Dumnezeu. Ci unii dintre ei seamănă neghinile vrăjmașului (Matei 13, 39), alții seamănă erezii, amestecînd cuvîntul Domnului cu semințele blestamate ale înșelăciunilor și ale rătăcirilor sectare. De aceea, frații mei, vă rog să fiți cu mare grijă și să nu primiți sfaturi și învățături de la oricine vorbește, ci numai de la slujitorii Bisericii lui Hristos.

Aduceți-vă aminte de învățătura Sfîntului Apostol Ioan Evanghelistul, mare cuvîntător de Dumnezeu care ne sfătuiește, zicînd: *Nu dați crezare oricărui duh, ci ispițiți duhurile dacă sînt de la Dumnezeu, fiindcă mulți prooroci mincinoși au ieșit în lume* (I Ioan 4, 1). Iar dacă se întîmplă să auziți asemenea predicatori și prooroci mincinoși, adică sectanți, nu-i ascultați, ci părăsiți-i și alergați la preoții dumneavoastră și la toți cei ce au iscusință în Sfintele Scripturi și care sînt fii adevărați ai Bisericii Ortodoxe și de către aceștia vă lămuriți și vă luminați și vă călăuziți spre Hristos. Cereți sfatul preoților care au învățat și cunosc Sfînta Scriptură, ca să nu cădeți pradă

lupilor celor îmbrăcați în piei de oi și mincinoși prooroci, care, după cuvîntul Domnului, *pe mulți vor înșela* (Matei 24, 11).

Luați aminte și la cuvintele Sfintei Scripturi, care ne învață zicînd: *Sfatul bun te va păzi și cuvîntul drept te va apăra* (Pilde 2, 11). Și iarăși, de cele scrise: *Cei ce n-au cîrmuitori cad ca frunzele, iar mîntuirea stă întru mult sfat* (Pilde 11, 14).

Să cerem sfatul preoților și călugărilor, ori de cîte ori avem vreo nedumerire și nu înțelegem cele ce citim sau auzim. Este un semn de mare mîndrie a nu cere sfat cînd sîntem în nedumerire și nu putem înțelege Sfînta Scriptură. Aduceți-vă aminte de cele întîmplute cu famenul, mare dregător al Candachiei, regina Etiopiei, care se întorcea de la Ierusalim acasă, și șezînd în carul său, citea pe proorocul Isaia. Iar duhul a zis lui Filip Apostolul: *Apropie-te și te lipește de carul acesta*. Și alergînd Filip, l-a auzit citind pe proorocul Isaia și i-a zis: *Înțelegi cele ce citești? Iar el a zis: Cum aș putea să înțeleg, dacă nu mă va călăuzi cineva?* Și a rugat pe Filip să se urce și să șadă cu el în car și să-i explice cele ce nu înțelegea (Fapte 8, 27-31). Așadar, frații mei, să știți că în Sfînta Scriptură sînt locuri tainice, acoperite și cu anevoie de înțeles, și dacă cineva citește sau ascultă din ea și n-are călăuză spre a-l face să înțeleagă, ușor cade în rătăcire și se depărtează din sînul Bisericii lui Hristos.

Sfînta Scriptură, frații mei, este ca o mare fără fund a înțelepciunii lui Dumnezeu și oricine voiește să străbată această mare fără să știe a înota, se încurcă în ea, și în loc de folos poate să-și piardă mîntuirea sufletului său. De aceea faceți ceea ce a făcut famenul Candachiei, de care am amintit mai sus, și întrebați pe preoți, ori unde nu înțelegeți adîncimea Sfîntelor Scripturi.

Tocmai acest lucru a fost pricina rătăcirii de la adevăr a atîtor mii de suflete, care au căzut în erezii și în diferite secte, că au voit să se conducă după capul lor și să explice liber Sfînta Scriptură. Sfîntul Casian Romanul, zice: "Cine vrea să se mîntuiască, cu întrebarea să călătorească" (*Filocalia*, vol. IV, p. 135).

Deci, rugați-vă cu credință Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, Păstorul cel mare al Bisericii creștine, să rînduiască preoți și ierarhi buni în fruntea Bisericii Sale. Apoi să dea sămînță bună, adică cuvinte înțelepte, pline de har, tuturor preoților care vă păstoresc. Iar dumneavoastră să vă dea Dumnezeu darul înțelepciunii, al blîndeții și smereniei, al dreptei credințe și al ascultării ca să împliniți cu fapta ceea ce vă învață Hristos prin preoți, prin Sfinții Părinți și prin Sfînta Scriptură. Amin.

Predică la Duminica a XXII-a după Rusalii (Despre iad)

*Și în iad, ridicîndu-și ochii săi, fiind în munci,
el a văzut pe Avraam de departe și pe Lazăr în sînul lui* (Luca 16, 23)

Iubiți credincioși,

Sfînta Evanghelie de azi ne îndeamnă să vorbim despre iad. Astfel, vom arăta ce este iadul, care sînt mărturiile Sfintei Scripturi și ale Sfinților Părinți despre iad și cîte sînt nesuferitele sale munci.

Mai întîi trebuie să știm că iadul este loc de chin rînduit diavolilor și celor ce le urmează lor (Matei 25, 41). Apoi să știm că în iad suferă și trupul și sufletul (Matei 5, 29; 18, 9; Marcu 9, 43). "Iadul este țara morții, împărăția diavolilor, a cărui poartă este deznădăjduirea, curte sînt legăturile; ferestre, întunericul; masă, reaua împuțiciune și miros greu; mîncarea, foamea; băutura, setea; ceasornic, plînsul; așternut, văpaia" (*Ușa pocăinței*, Brașov, 1812, p. 183).

Despre iad, în Sfînta și dumnezeiasca Scriptură au vorbit din cele mai vechi timpuri sfinții patriarhi și prooroci. Așa auzim pe proorocul Isaia, zicînd despre iad: *Care din noi poate să îndure focul cel mistuitor, care din noi poate să stea pe jarul de veci?* (Isaia 33, 14) Marele prooroc și împărat David zicea despre iad: *Să vină moartea peste ei și să se coboare în iad de vii* (Psalm 54, 16; 30, 17). Despre întunericul iadului zice proorocul Isaia: *Întuneric și pipăire a fost deasupra peșterilor în veci*. Dumnezeiescul Iov, cel mult răbdător, a proorocit despre iad, zicînd: *Mă voi duce și mă voi întoarce în pămîntul întunericului și al umbrelor morții, țara de întuneric și neorînduială, unde lumina e tot una cu bezna* (Iov 10, 21-22).

Înțeleptul Solomon, arătînd că întunericul pipăit ce a venit pe vremea lui Moise peste egipteni (Ieșirea 10, 22) a fost din iad, zicea așa: *Noapte cu adevărat neputincioasă, care din fundurile neputinciosului iad a venit asupra a tot Egiptul*. Iar Isaia proorocul zice despre întunericul iadului: *Pipăi-vor ca orbii peretele și ca unii ce sînt fără de ochi vor pipăi; cădea-vor întru amiazăzi ca întru miezul nopții* (Isaia 59, 10). Despre mirosul cel mare care este în iad, a zis proorocul Isaia: *Ieși-va rău miros din morții lor* (Isaia 34, 3). *Și va fi în loc de miresme, putreziciune* (Isaia 3, 24).

Despre foamea cea mare care este în iad, a arătat mai înainte David, proorocul, zicînd: *Și vor flămînzii ca un cîine* (Psalmi 58, 17). *Și va fi poporul ca cel ce este cu totul ars de foc, și omului de fratele său nu-i va fi milă și nu se va sătura omul mîncînd cărnurile brațului său* (Isaia 9, 11). Despre viermele cel neadormit al iadului a zis: *Osînda celui necredincios este focul și viermele* (Isus Sirah 7, 18). Despre focul și mirosul greu de iad, a zis Sfînta Scriptură: *Mînia Domnului este ca o vale de pucioasă ce arde*. Despre veșnicia muncilor iadului zice proorocul Ieremia: *Întru pierzare în veci vei fi* (Ieremia 15, 6). Despre adîncul nemăsurat al iadului, zice proorocul David: *Să nu mă înghită adîncul, nici să-și închidă peste mine adîncul ușa lui* (Psalm 68, 18).

Iubiți credincioși,

Am adus cîteva mărturii despre iad și muncile iadului din dumnezeiasca Scriptură, anume de la sfinții prooroci. Dar să știți că nici unul din patriarhi și prooroci nu au arătat așa de luminat și descoperit despre iad și despre chinurile lui, ca Însuși Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos în Sfînta Sa Evanghelie. În continuare, vom arăta, cu mărturii din Noul Testament, descoperirile despre iad și felurimea chinurilor lui.

Mîntuitorul ne arată că iadul este loc de chin în care se muncește și trupul și sufletul, zicînd: *Dacă mîna sau piciorul tău te smintește, taie-l și îl aruncă de la tine, că mai bine este pentru tine să intri în viață ciung sau șchiop, decît, avînd amîndouă mîinile sau picioarele, să fii aruncat în focul cel veșnic* (Matei 18, 8). În iad este pedeapsă veșnică; aceasta o arată Mîntuitorul cînd zice: *Și vor merge aceștia la osîndă veșnică, iar dreptii la viață veșnică* (Matei 25, 46). Și tot Mîntuitorul ne arată că în iad este foc veșnic, zicînd: *Atunci* (adică în ziua judecății de apoi), *va zice celor de-a stînga: "Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolilor și îngerilor lui"* (Matei 25, 41).

În iad este foc nestins (Marcu 9, 43). În iad este vierme neadormit, căci, iată ce zice Domnul: *Unde viermele lor nu doarme și focul lor nu se stinge* (Marcu 9, 44). În iad este gheena: *Nu vă temeți de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă. Temeți-vă mai curînd de acela care poate și sufletul și trupul să le piardă în gheenă* (Matei 10, 28). Mîntuitorul ne arată, că în iad este întuneric, plîngerea și scrișnirea dinților, căci zice: *Iar fiii împărăției vor fi aruncați în întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plîngerea și scrișnirea dinților* (Matei 8, 12; 22, 13; 25, 30).

În iad este depărtarea de Dumnezeu, pentru care zice Domnul: *Niciodată nu v-am cunoscut pe voi; depărtați-vă de la Mine cei ce lucrați fărădelegea* (Matei 7, 23). În iad este moartea cea de a doua și iezerul cel de foc (Apocalipsa 20, 14). În iad este plîngerea și tînguirea, după mărturia Domnului care zice: *Vai vouă care rîdeți acum, că veți plînge și vă veți tîngui* (Luca 6, 25). În iad este adînc nemăsurat. De acest adînc fără de fund și diavolii se tem. De aceea ei Îl rugau pe

Mîntuitorul să nu le poruncească *să meargă în adînc* (Luca 8, 31). Iadul este locul de chin al celor păcătoși, care n-au ascultat de Evanghelia lui Hristos și au trăit în tot felul de păcate și nelegiuiri (Matei 25, 41).

Frații mei, după ce am ascultat cele spuse de Domnul despre iad în Sfînta Evanghelie, să auzim și cele ce au spus despre iad sfinții Săi ucenici și apostoli. Iată ce spune dumnezeiescul Ioan Evanghelistul, despre cei păcătoși care merg în iad: *Iar partea celor fricoși și necredincioși și spurcați și ucigași, desfrînați și fermecători, și închinători la idoli, și a tuturor celor necredincioși este iezerul care arde, cu foc și cu pucioasă, și care este moartea a doua* (Apocalipsa 20, 10; 21, 8).

Același lucru, despre soarta celor răi și păcătoși îl arată și Sfîntul Apostol Pavel, zicînd: *Nu știți oare, că nedreptii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu? Nu vă amăgiți: nici desfrînații, nici închinătorii la idoli, nici adulterii, nici malahienii, nici sodomiții, nici furii, nici lacomii, nici bețivii, nici batjocoritorii, nici răpitorii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu* (I Corinteni 6, 9-10). Și în alt loc, acest mare Apostol arată osînda celor păcătoși și căderea lor din Împărăția Cerurilor, zicînd: *Iar faptele trupului sînt cunoscute ca unele ce sînt: adulter, desfrînare, necurăție, destrăbălare, închinare la idoli, fermecătorie, vrajbe, certuri, zavistii, mîinii, gîlcevi, dezbinări, eresuri, pizmuiri, ucideri, beții, chefuri și cele asemenea acestora... că cei ce fac unele ca acestea nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu* (Galateni 5, 19-21).

Sfîntul Apostol Petru, arătînd osînda sodomenilor, zice: *Și cetățile Sodomei și Gomorei, osîndindu-le la distrugere le-a prefăcut în cenușă, dîndu-le ca pildă nelegiuitorilor în viitor* (II Petru 2, 6). Același Apostol, arătînd că nici pe îngerii care au căzut din ascultare Dumnezeu nu i-a cruțat, ci i-a pedepsit veșnic în iad, zice: *Că Dumnezeu nu a cruțat pe îngerii care au păcătuit ci, legîndu-i cu legăturile întunericului în iad, i-a dat să fie păziți pînă la judecată* (II Petru 2, 4).

Și Sfîntul Ioan Evanghelistul, la Apocalipsă, vorbește de pedeapsa veșnică a lui Antihrist și a proorocului mincinos care vor fi aruncați de vii în iad, zicînd: *Și fiara a fost răpusă și cu ea proorocul cel mincinos, cel ce făcuse înaintea ei semne cu care amăgise pe cei ce au purtat semnul fiarei și cei ce s-au închinat chipului ei. Amîndoi au fost aruncați de vii în iezerul cel de foc, unde arde pucioasă* (Apocalipsa 19, 20). Apoi zice: *Și diavolul, care îl amăgise, a fost aruncat în iezerul cel de foc și de pucioasă, unde este și fiara și proorocul mincinos, și vor fi chinuiți acolo, zi și noapte, în vecii vecilor* (Apocalipsa 20, 10).

Iată ce zic Sfinții Părinți despre iad. Sfîntul Macarie cel Mare, spune că lacrimile celor ce se muncesc în iad vor fi de foc și cu totul se vor arde trupurile acelea peste care vor pica (Ușa pocăinței, p. 187). Sfîntul Vasile cel Mare, arată că în iad sînt un fel de viermi otrăvitori și mîncători de trupuri, care fără de săturare mănîncă și niciodată nu-și umplu pîntecele lor și, mai ales cînd mănîncă, pricinuiesc omului dureri nesuferite (Tîlcuiri la Psalmul 33). Iar dumnezeiescul Părinte Ioan Gură de Aur, arătînd că cei din iad mai tare se chinuiesc cînd văd fericirea cea mare a dreptilor, zice: "Și pe Adam, scoțîndu-l Dumnezeu din rai, l-a pus să locuiască în preajma lui, ca vederea cea deasă a raiului, mai lucrătoare și mai puternică să-i facă lui simțirea căderii din bunătățile acelea. Așa și pe bogatul cel nemilostiv, l-a sălășluit mai departe de Lazăr, ca să vadă de cîte bunătăți s-a lipsit pe sine. Ți-am trimis, zice, pe săracul de Lazăr la ușă, ca să se facă ție învățător de faptă bună și pricină de iubire de oameni. Ai trecut cu vederea folosul, nu ai voit să-l întrebuințezi la ceea ce se cuvenea, în scopul mîntuirii. Întrebuințează-l dar acum spre mai mare muștrare de pedeapsă și muncă" (*Puțul Sf. Ioan Gură de Aur*, Buzău, 1833, p. 462).

Sfîntul Efrem Sirul, arătînd plîngerea celor din iad, zice: "Atunci cu amar plîngînd, lacrimi vărsînd și văitîndu-se, vor zice: O, cum a trecut vremea noastră, cu lenevie și cu trîndăvie! O, cum ne-am înșelat! O, cum, auzind noi dumnezeieștile Scripturi, rîdeam și ne băteam joc. Acolo, atunci vorbea cu noi Dumnezeu prin Sfintele Scripturi și noi nu luam aminte. Acum aici în munci, strigăm către Dînsul și cu dreptate El Își întoarce fața Sa de la noi. Ce ne-au folosit nouă dulcelele cele veselitoare ale lumii și desfătările? Unde este acum tatăl care ne-a născut? Unde este maica care ne-a purtat în pîntece și cu dureri și cu chinuri ne-a născut? Unde sînt acum fiii noștri cei iubiți?

Unde, bogăția? Unde, moșiile, averile și agoniselile noastre? Unde adunarea, tovărășia și ospetele? Unde călătoriile cele de multe feluri și deșarte? Unde sînt împărații și puternicii? O, cum acum nici unul din aceștia nu se află și nici nu poate să ne ajute nouă sau să ne izbăvească. Ci cu totul și de Dumnezeu și de sfinți, ne-am părăsit! Acestea vor fi cuvintele care cu jalnice tînguiuri și plîngerii se vor auzi de la cei ce în iad se muncesc " (*Ușa pocăinței, Cuvînt pentru iad*, p. 188).

Sfinții și dumnezeieștii Părinți în chip luminat ne arată ce se petrece în momentul cînd sufletul se desparte de trup. Îngerii buni și răi se înfățișează înaintea sufletului. Vederea celor din urmă, pricinuieste sufletului mare tulburare și frică, dar el găsește totuși o mîngîiere la vederea sfinților îngeri buni. Faptele bune ale omului și conștiința lui curată, sînt în acest moment un mare ajutor și o mare bucurie pentru suflet. Ascultarea, umilința, faptele bune și răbdarea necazurilor, sînt atunci o mare sprijinire a sufletului, care se înalță către Domnul într-o mare bucurie, însoțit de îngerii cei buni. În schimb, sufletul cel plin de patimi și de păcate este condus de diavoli la iad, unde va suferi veșnic.

Într-o zi doi îngeri se arătară Sfîntului Macarie Alexandrinul și îi spuneau: "Sufletul omului păcătos ca și al celui drept, este cuprins de mare spaimă la vederea grozavilor și răilor îngeri. El aude plîngerile și suspinele celor ce îl înconjoară, dar nu poate nici vorbi nici scoate vreun glas. El este tulburat și înspăimîntat, cugetînd la îndelungatul drum ce are să-l facă și la noul fel de viață ce are să ducă după despărțirea sa de trup". Iar Sfîntul Chiril al Alexandriei arată ce groază și spaimă are sufletul pînă ce se rostește asupra lui judecata definitivă și zice că: "Puterile dumnezeiești stau în fața duhurilor necurate și arată cugetările cele bune, vorbele și faptele cele bune ce sînt ale sufletului, în timp ce acesta, plin de groază, stă în mijlocul îngerilor și al demonilor și așteaptă îndreptățirea și scăparea sa, sau osîndirea și pierderea sa în iad" (*Viața repausaților noștri*, București, 1899, p. 19-20).

Muncile iadului încep, după învățătura Bisericii Ortodoxe, la 40 de zile după moartea omului, cînd sufletul păcătos este aruncat în osîndă. Acesta este, însă, un iad provizoriu căci starea celor aruncați în iad patruzeci de zile după moarte, se poate schimba cu timpul prin rugăciunile Bisericii și milosteniile urmașilor, dacă, bineînțeles, cel ce a murit era în dreaptă credință și mai ales dacă a fost mărturisit înainte de moarte la duhovnicul său de toate păcatele sale. Iar iadul definitiv sau starea de osîndă veșnică, urmează după judecata generală ce va fi la sfîrșitul lumii, cînd dreptii vor merge în Împărăția Cerurilor pentru veșnicie, iar păcătoșii în focul nestins, iarăși pentru veșnicie (Matei 25, 45-46).

Iubiți credincioși,

Iadul a fost creat de Dumnezeu pentru diavoli, dar nu pentru oameni, care sînt zidiți după chipul și asemănarea Sa. Dar prin căderea din rai, a primilor oameni, neamul omenesc a fost supus osîndei iadului pînă la venirea Fiului lui Dumnezeu pe pămînt. Numai prin moartea și Învierea Domnului nostru Iisus Hristos, iadul a fost deschis, iar dreptii Vechiului Testament au fost eliberați și primiți în rai.

De la învierea și înălțarea Mîntuitorului, de-a dreapta Tatălui, pînă la sfîrșitul veacurilor, toți creștinii dreptcredincioși care păzesc poruncile Lui, sînt mîntuiți, adică sînt primiți în odihna raiului. Numai creștinii necredincioși, adică lepădații de Dumnezeu, sinucigașii, sectanții care s-au rupt de Biserica apostolică, și cei ce mor nepocăiți în păcate grele, precum ucigașii, desfrînații, cei ce trăiesc în ură și alte păcate asemenea, sînt osîndiți după moarte în muncile iadului. O parte dintre ei, mai ales cei ce se căiesc de păcatele lor înainte de moarte, sînt scoși din iad prin rugăciunile Bisericii și prin fapte de milostenie. Tocmai de aceea noi facem rugăciune și milostenie pentru răposații noștri ca parastase cu dezlegări, liturghii și praznice la trei, la nouă și la patruzeci de zile după mutarea lor din viață, ca Dumnezeu să-i ierte și să le dea odihnă în rai.

Dacă vrem să ne mîntuim, adică să scăpăm de iad și să fim primiți în rai și bucuria împărăției cerești trebuie să facem următoarele lucruri: Mai întîi să păstrăm cu sfințenie dreapta

credință ortodoxă pe care o avem neschimbată de două mii de ani. Apoi să ascultăm de Biserica întemeiată de Hristos și de păstoriile ei - preoți și episcopi. Să păzim cu multă evlavie poruncile Sfintei Evanghelii și mai ales, rugăciunea, milostenia, smerenia, iubirea creștină, nașterea și creșterea de copii, participarea regulată la biserică, spovedania și Sfânta Împărtășanie.

Să cugetăm mult la Evanghelia care s-a citit astăzi. Vedeți că săracul și mult răbdătorul Lazăr a intrat în rai după moarte, iar zgârcitul și nepocăitul bogat a fost aruncat în iad cu diavoliile? Vedeți în ce fericire sînt cei dreپți și în ce foc și chinuri grele se află păcătoșii în iad? Vedeți, de asemenea, că cei din iad văd atît pe cei fericiți din rai, cît și pe cei ce trăiesc în păcate pe pămînt? Zadarnic cere bogatul apă să-și ude gura că nimeni nu are să-i dea. Zadarnic se roagă lui Avraam să trimită pe Lazăr pe pămînt ca să cheme la pocăință pe frații săi, că i se răspunde: *Au pe Moise și pe prooroci!* (Luca 16, 29).

La fel ni se va răspunde și nouă, dacă nu ne pocăim: *Avem pe Hristos și pe preoți. Să-i ascultăm pe ei!*

Deci, dacă vrem să scăpăm de iad, să ne pocăim și noi, frații mei, pînă avem vreme și să ne silim la toată fapta bună, mai ales la rugăciune, milostenie, iertare, viață curată și spovedanie. Numai așa vom fi iertați, miluiți și primiți în sînul lui Avraam, adică în veșnica bucurie a raiului, împreună cu proorocii, cu apostolii, cu mucenicii și cu toți dreptii, împreună cu săracul Lazăr, împreună cu Hristos. Acolo și numai acolo nu mai este durere, nici suspin, ci viață fără de sfîrșit. Amin.

Predică la Duminica a XXIII-a după Rusalii (Despre oamenii demonizați)

*Iar dacă Eu, cu degetul lui Dumnezeu scot pe demoni,
iată a ajuns la voi Împărăția lui Dumnezeu* (Luca 11, 20)

Iubiți credincioși,

Dacă vom lua aminte cu dinadinsul la cuvintele Sfintei Evanghelii de astăzi, vom înțelege două lucruri de mare folos. Întîi, cît de mare și nemărginită este iubirea de oameni a lui Dumnezeu și, al doilea, cît de mare și cumplită este răutatea diavolilor față de om și de celelalte zidiri ale lui Dumnezeu.

Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, văzînd starea jalnică și chinuirea amară a omului demonizat din Evanghelie, prin negrăita lui milă și bunătate față de zidirea Sa, a poruncit demonilor să iasă din acel om chinuit de mulți ani, zidit *după chipul și asemănarea Sa* (Facere 1, 26); iar demonii, văzîndu-se izgoși de puterea cea fără de margine a Mîntuitorului, după ce le-a dat voie, au intrat în turma cea mare de porci din apropiere și *îndată s-au aruncat în mare și s-au înecat* (Luca 8, 33).

Iată cît de mare este oceanul cel fără de margini al dragostei și al milostivirii lui Dumnezeu față de om, că pentru slobozirea unui singur om din legăturile și chinurile diavolului, a îngăduit să se dea pierzării ca la două mii de porci (Marcu 5, 13). Iar diavoliile, avînd învoire de la Hristos și vrînd să-și arate răutatea și puterea lor blestemată, au intrat în turma de porci și într-o clipă i-au înecat pe toți în mare. La această Evanghelie Sfîntul Ioan Gură de Aur, arătînd cîtă răutate au demonii asupra oamenilor, zicea: "Dacă asupra porcilor, cu care nu aveau nimic, au arătat diavoliile

atîta răutate, apoi cu atît mai mult asupra ta, omule, de-a pururea dă război neîmpăcat, luptă neîncetată și vrajbă fără de moarte. Și dacă pe porci, cu care nimic nu le era lor de obște, nici un minut nu i-au suferit, apoi cu atît mai mult ne urăsc pe noi care sîntem vrăjmașii lor și doresc să ne piardă și să ne supună lor. Apoi cîte rele am fi pătimit de la ei, dacă ar fi avut voie de la Dumnezeu asupra noastră. Căci pentru aceasta i-a lăsat Dumnezeu să intre în turma de porci, ca și în trupul dobitoacelor să cunoaștem răutatea lor. Deci și acum cînd vei vedea vreun om stăpînit de diavol, închină-te Stăpînului și cunoaște răutatea vrăjmașului. Că iubirea de oameni a lui Dumnezeu îl ține pe diavol și nu-i dă voie să-și arate puterea și răutatea asupra omului cît ar voi el. Atît îi dă voie să-l muncească pe om cît să-l facă mai înțelept și să arate răutatea diavolului asupra omului".

Apoi zice același Părinte Ioan Gură de Aur: "Voiești și altă pildă despre răutatea diavolilor, cînd Dumnezeu îi dă voie să-și pună în lucrare puterea sa? Socotește cirezile și turmele lui Iov, cum într-o clipă pe toate le-a mistuit. Apoi socotește moartea cea ticăloasă a copiilor lui și rana ce s-a adus asupra trupului său și vei vedea cruzimea, asuprirea și nemilostivirea răutății dracilor. Din aceasta vei înțelege minunat, că dacă lumea aceasta toată, ar fi slobozit-o Dumnezeu sub stăpînirea lui, în puțină vreme pe toate le-ar fi tulburat și asemenea porcilor de care ați auzit în Sfînta Evanghelie de azi și cirezilor lui Iov, într-o clipă de vreme am fi pătimit, că nici o milă de noi nu ar fi avut" (*Puțul Sf. Ioan Gură de Aur*, Buzău, 1833, p. 108-109).

Să ascultăm mai departe cuvintele Sfîntei Evanghelii care zice: *Iar păstorii, văzînd ceea ce s-a întîmplat, au fugit și au vestit în cetate și prin sate și au ieșit să vadă cele ce se făcuseră și venind la Iisus, au aflat pe omul din care scosese demonii șezînd lîngă picioarele lui Iisus îmbrăcat și întreg la minte și s-au înfricoșat* (Luca 8, 34-35).

Dar care era pricina temerii gadarenilor? Oare minunea omului chinuit de diavoli sau înecarea porcilor în mare? Nici una, nici alta, ci pricina temerii și înspăimîntării lor era călcarea Legii lui Dumnezeu. Căci Legea lui Moise oprea a se mîncea carne de porc (Levitic 11, 7), iar ei creșteau porci și mînceau din cărnurile lor. Deci, pentru călcarea Legii i-a cuprins atîta spaimă, ca nu cumva Dumnezeu, pentru această călcare de lege și pentru alte răutăți ale lor să-i pedepsească și cu alte pedepse mai grele. Deci avînd această frică și neîndrăznind a zice ceva asupra Domnului pentru paguba porcilor, Îl rugau cu toții pe Iisus Hristos să se ducă din hotarele lor. Iar preabunul și blîndul Mîntuitor, văzînd împietrirea și nemulțumirea lor, nu i-a certat, ci intrînd în corabie S-a întors iarăși în Galileea (Luca 8, 37). Iar bărbatul din care ieșiseră demonii se ruga să rămînă cu El, iar Mîntuitorul, eliberîndu-l, i-a zis: *Întoarce-te la casa ta și spune cîte ți-a făcut ție Dumnezeu. Și s-a dus omul, propovăduind în toată cetatea, cîte i-a făcut Iisus* (Luca 8, 39).

Vedeți, frații mei, blîndețea, smerenia și bunătatea cea negrăită a Domnului? După ce a făcut un bine așa de mare cu vindecarea acelui om chinuit de diavoli, nu așteaptă plată de la el spre a rămîne și a-i sluji Lui. Ci i-a zis: *Întoarce-te la casa ta și spune cîte ți-a făcut ție Dumnezeu* (Luca 8, 39). Dacă ar fi zis "întoarce-te la casa ta și spune cîte ți-am făcut Eu ție", cărturarii, fariseii și arhieriei cei plini de zavistie care pîndeau învățătura Lui, ar fi avut motiv să spună că Mîntuitorul face minuni cu scopul de a fi lăudat de oameni. Dar așa, la toți le-a închis gura, zicînd: *Întoarce-te la casa ta și spune cîte ți-a făcut ție Dumnezeu*.

Deci se cuvine ca în toate să avem pildă de urmat învățătura și viața Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, iar faptele noastre cele bune să le facem cu scopul de a plăcea lui Dumnezeu spre slava Lui, cum ne învață și Sfîntul Apostol Pavel (I Corinteni 10, 31).

Iubiți credincioși,

Să știți că sînt trei feluri de oameni demonizați: întîi sînt cei ce se chinuiesc cu trupul de duhurile cele rele, cum sînt epilepticii, lunaticii și cei demonizați ca cel din Evanghelia de astăzi. Al doilea sînt toți ereticii și învățătorii mincinoși și răi care cu învățăturile lor greșite schimbă adevărul Sfîntei Scripturi și duc la rătăcire de la dreapta credință, pe creștinii nelămuriți și neîntemeiați în adevăr. Iar al treilea sînt cei stăpîniți de grele patimi. Despre primul fel de

demonizați am vorbit pe scurt mai sus, despre al doilea amintește marele Apostol Pavel, zicînd: *Duhul vorbește lămurit că, în vremile cele de apoi, unii se vor depărta de la credință, luînd aminte la duhurile cele înșelătoare și la învățăturile demonilor* (I Timotei 4, 1). Dumnezeuiescul părinte Ioan Gură de Aur, tîlcuind acest text al Apostolului Pavel arată că aceștia sînt toți începătorii de erezii, care, povățuiți fiind de demoni și mișcați de duhurile înșelăciunii vor grăi înșelăciuni către cei binecredincioși, spre a-i înstrăina de la adevărata Biserică a lui Hristos.

Deci, luați aminte, iubiți credincioși și țineți bine minte cele auzite, că toți cei ce vor să vă dezbine de la dreapta credință ortodoxă sînt oamenii demonizați și mințile lor sînt mișcate și înșelate de duhurile cele viclene ale iadului, mai ales de duhul mîndriei. Pe aceștia Sfînta Scriptură îi numește *fii ai diavolului și vrăjmași a toată dreptatea* (Fapte 13, 10) și chiar diavoli ca pe Iuda (Ioan 6, 70). Așadar, toți cei ce învață erezii și vor să propovăduiască altă învățătură afară de cea ortodoxă și care se împotrivesc învățăturii adevărate a Bisericii lui Hristos dreptmăritoare, aceștia sînt fiii diavolilor (Fapte 13, 10; I Ioan 3, 8-10). Acești învățători mincinoși și înșelători, lucrează pururea sub stăpînirea demonilor (Fapte 10, 38; 26, 18; II Timotei 2, 26). Ei ca învățători mincinoși și vicleni, în toată vremea lucrează sub înrîurirea lui Satan (Iuda 1, 9; 1, 23; II Regi 18, 10; Matei 16, 23; Luca 23, 23; Ioan 6, 70 ș. a.). Și tot ca ei predicatorii rătăciți fac voia diavolilor (Ioan 8, 44) și sînt înșelați de ei (III Regi 22, 21-22; II Paralipomena 18, 20-21; Apocalipsa 20, 8). Acești propovăduitori ai minciunii sînt demonizați și orbiți de diavoli (Fapte 13, 10; II Corinteni 4, 4; I Timotei 4, 1).

Al treilea fel de oameni demonizați sînt toți cei stăpîniți de patimi grele, ca: necredința, uciderea, ura, beția, iubirea de arginți, fermecătoria, desfrînarea și altele care îi stăpînesc de multă vreme. Aceștia sînt numiți de Sfînta Scriptură *fii ai diavolului* (Ioan 8, 44; Fapte 13, 10; I Ioan 3, 8-10; Ioan 6, 70). De aceea Sfîntul Vasile îi arată pe toți cei bețivi a fi mai rău decît cei îndrăciți, zicînd: "Cel ce se îndrăcește este vrednic de jale, iar cel ce se îmbată fiind îndrăcit cu patima beției, este de rîs și mai rău decît cel îndrăcit și nimeni nu-l compătimizește" (Sf. Vasile cel Mare, *Exaimeron. Cuvînt împotriva celor bețivi*. Buc., 1828).

Tot demonizați sînt și vrăjitorii care amăgesc pe oameni cu puterea duhurilor rele. Vrăjitorii, fermcătorii și toți cei care părăsesc pe Dumnezeu și cer ajutorul diavolilor, sînt ei înșiși demonizați și osîndiți la veșnicele chinuri ale iadului.

Iubiți credincioși,

De la primii oameni pînă la sfîrșitul veacurilor, toți sîntem într-o neîncetată luptă cu diavolii, cu duhurile răutății, care încearcă fără odihnă să ne stăpînească, să ne tragă în adîncul iadului.

Pe unii oameni îi chinuiesc cu îngăduința lui Dumnezeu numai în trup, cum sînt cei demonizați și epileptici. Pe aceștia Biserica Ortodoxă îi vindecă, atît trupește cît și sufletește, prin rugăciuni speciale numite exorcisme. Cele mai renumite sînt molitfele Sfîntului Vasile cel Mare, ce se citesc de obicei în biserică, de preoți evlavioși, cu mult post, cu multă smerenie și credință.

Pe lîngă exorcisme, bolnavii de duhuri rele sînt spovediți, împărtășiți și li se face de mai multe ori și Sfîntul Maslu. Cu cît se roagă și postesc mai mult, cu atît se vindecă mai repede.

Al doilea fel de demonizați sînt cei stăpîniți de duhul mîndriei, adică sectanții care luptă pe față împotriva Bisericii, a Ortodoxiei și dezbină pe mulți creștini, răstălmăcind Sfînta Scriptură. Aceștia sînt mult mai greu de vindecat din cauză că sînt stăpîniți de cei mai răi diavoli, ai mîndriei și neascultării. Dar dacă își recunosc păcatele și le mărturisesc la preoți și se roagă mai mult pot fi eliberați de duhul mîndriei și al neascultării.

Însă cei mai numeroși oameni demonizați sînt cei stăpîniți de patimi cumplite, cum sînt bețivii, desfrînații, ucigașii, vrăjitorii, iubitorii de averi și cei robiți de ură și răzbunare. Toți aceștia pot fi izbăviți de robia diavolului și a patimilor care îi țin legați cu lanțul deprinderii, numai dacă vor veni de bunăvoie la biserică, dacă vor să-și mărturisească păcatele la duhovnici iscusiți și dacă își fac canonul de pocăință dat. Fără acestea, adică fără spovedanie, căință și părăsirea păcatelor

care îi robesc, nimeni din acești oameni demonizați, bolnavi la suflet și la trup, nu se pot elibera de patimi, de diavoli și de osînda iadului.

Grija noastră, frații mei, este să facem voia lui Dumnezeu și să împlinim poruncile Lui, cu toată credința și râvna. La aceasta ne ajută harul Duhului Sfînt, ne ajută sfinții îngeri și toți sfinții, în frunte cu Maica Domnului, care se roagă neîncetat pentru noi. Să fugim de păcate ca de moarte, căci prin ele, pierdem harul lui Dumnezeu și în locul lui intră duhul diavolului.

Să nu uităm că prin păcate, oamenii sînt loviți de tot felul de boli, de necazuri și suferințe, ajung robi ai cumpliților diavoli și-și pierd mîntuirea sufletului. Oare cîți creștini nu sînt astăzi robiți de beție și desfrîu? Cîte mame nu-șiucid cu voia proprii lor copii? Cîte familii nu se distrug prin divorț ca urmare a acestor grele păcate?

Deci, să părăsim păcatele ca să scăpăm de diavoli și să rămînem cu Hristos. Să ne păzim inima curată de patimi și mai ales de mîndrie, ca să devenim scaun al Preasfîntei Treimi. Să ne păzim trupul curat de beție și desfrîu, ca să devină "templul Duhului Sfînt". Să fugim de diavolul mîndriei, care ucide pe cei mai mulți oameni, știind că *Dumnezeu, celor mîndri le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har*.

Să ne ferim de cursele Satanei, de patimile tinereții, de vrăjitorie, de înjurături și drăcuit, de beție și vorbe deșarte, știind că prin acestea ne înstrăinăm de Dumnezeu și ajungem să pățim ca omul demonizat din Evanghelia de astăzi. Să aveți grijă mai ales de copiii dumneavoastră, ca nu cumva să cadă în păcate grele și să ajungă robiți de diavoli. Spovediți-vă mai des, rugați-vă mereu, nu lipsiți de la biserică, prețuiți mai mult postul, iubiți viața curată și toate "poruncile lui Dumnezeu" și veți fi vii.

Să ne rugăm Mîntuitorului Hristos să alunge patimile și duhurile rele din noi, să ne ierte păcatele, să ne vindece bolile și să ne facă locașuri ale Preasfîntei Treimi. Amin.

Predică la Duminica a XXIV-a după Rusalii **(Despre cei adormiți în Hristos)**

Iar El a zis: Nu plîngeți; nu a murit, ci doarme (Luca 8, 52)

Iubiți credincioși,

În Sfînta Evanghelie de astăzi ați auzit despre două minuni mari și preaslăvite, pe care le-a făcut Domnul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos. Una cu vindecarea femeii care era în curgerea sîngelui de doisprezece ani; iar alta cu învierea fiicei lui Iair, mai marele sinagogii din Capernaum. În predica de azi vom vorbi despre cei adormiți în Domnul.

Dar mai întîi să ne punem o întrebare. Pentru care pricină a zis Mîntuitorul către cei ce erau de față și plîngeau după fiica lui Iair, care murise: *Nu plîngeți; nu a murit, ci doarme* (Luca 8, 52).

Iată răspunsul: Acest cuvînt l-a zis Mîntuitorul, ca să ne arate că, după venirea Sa cu trupul în lume, toți cei ce vor crede în El și vor face poruncile Lui, nu vor mai muri cu sufletul. Chiar de mor cu trupul, ei sînt vii înaintea Lui, după cum și în alt loc al Sfîntei Evanghelii ne-a spus Hristos: *Cel ce va crede întru Mine, chiar de ar muri, viu va fi* (Ioan 11, 25). Adică, unii ca aceștia numai cu trupul sînt adormiți, iar nu și cu sufletul.

Acest adevăr ni-l arată pe larg și marele Apostol Pavel care zice: *Fraților, despre cei ce au adormit, nu voiesc să fiți în neștiință ca să nu vă întristați ca ceilalți, care nu au nădejde* (I Tesaloniceni 4, 13). Care sînt cei ce nu au nădejde? Sînt cei care cred că odată cu moartea trupului, moare și sufletul și că niciodată nu vor mai învia cei morți ai lor, precum au fost și sînt păgînii închinătorii de idoli și toate popoarele care nu cred în Hristos și în învierea Lui din morți.

Noi însă, credem că Iisus a murit și a înviat. Și, la fel credem că Dumnezeu pe cei adormiți întru Iisus, îi va aduce la învierea, cea de apoi, împreună cu El (I Tesaloniceni 4, 14). Căci *dacă am murit împreună cu Hristos, credem că vom viețui împreună cu El* (Romani 6, 8; I Corinteni 15,

49). Cît despre cei morți în credința în Iisus Hristos, ei nu sînt morți ci adormiți, așa cum adeverește Sfînta și dumnezeiasca Scriptură, care zice: *Hristos a înviat din morți, fiind începătura învierii celor adormiți* (I Corinteni 15, 20). Vedeți că nu zice: începătura învierii celor morți, ci a acelor adormiți?

Așadar, prealuminat ne arată aceste mărturii ale Sfîntei Scripturi că cei ce mor cu credința în Iisus Hristos, nu sînt "morți", căci după cum nu putem zice unui om ce doarme că este mort, tot așa și celor ce au adormit în Hristos nu le putem spune că sînt morți, ci adormiți. Aceștia, la judecata de apoi, se vor scula și vor avea mărturie de la Hristos înaintea Tatălui, despre credința lor cea dreaptă și despre faptele lor cele bune (Matei 10, 32; 25, 34; Luca 12, 8; Apocalipsa 3, 5). Așa a adormit în Hristos, Sfîntul întîiul mucenic și arhidiacon Ștefan, fiind ucis cu pietre de către iudei pentru mărturisirea lui Iisus Hristos, care se ruga și zicea: "Doamne Iisuse, primește duhul meu!" Și îngenunchind a strigat cu glas mare: *Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta! Și zicînd acestea a adormit* (Fapte 7, 59-60).

Așa au adormit milioane de sfinți și martiri care au crezut și au mărturisit pe Hristos și care nu sînt morți, ci adormiți în Hristos pînă la obșteasca înviere.

Iubiți credincioși,

După ce ați auzit că toți cei ce mor cu credință statornică în numele lui Iisus Hristos, nu sînt morți ci adormiți, este bine să arătăm și în ce fel vor învia cei adormiți în Hristos. Trebuie să știți și să înțelegeți, că toți cei adormiți în Hristos, nu se vor scula la judecata viitoare, tot așa cum au fost cînd au murit cu trupul. Nu, cu adevărat nu.

Avem atîtea mărturii în Sfînta Scriptură despre acest lucru că la judecata de apoi, cu mare prefacere se vor schimba trupurile celor adormiți în Hristos și cu însușiri și daruri preaminunate se vor îmbrăca atunci. Pe aceste însușiri și daruri ale trupurilor celor adormiți în Hristos, ni le arată Marele Apostol Pavel, zicînd: *Seamănă-se întru stricăciune, scula-se-va întru slavă; seamănă-se întru slăbiciune, scula-se-va întru putere; seamănă-se trup fireasc, scula-se-va trup duhovnicesc* (I Corinteni 15, 42-44).

Apoi, arătînd că este trup fireasc și trup duhovnicesc, zice: *Este trup fireasc, este și trup duhovnicesc*. De aici înțelegem că trupurile dreptilor la judecata cea viitoare vor străluci ca soarele, după cum a zis Domnul Însuși: *Atunci dreptii vor străluci ca soarele întru împărăția Tatălui lor* (Matei 13, 43). Mai trebuie să știm că preaminunată va fi atunci acea ușurime și lesne mișcare a trupurilor dreptilor. Atunci ei se vor purta cu iuțeala fulgerelor în orice parte a lumii și ca gîndul vor zbura din cer și vor veni la mormintele și la trupurile lor (*Ușa pocăinței*, Brașov, 1812, Cartea a II-a, p. 85 și Cartea a IV-a, p. 254).

Nici o întîrziere nu li se va pricinui lor din greutatea duhovniceștilor trupuri. De aceea înțeleptul Solomon cu scînteile focului a asemănat pe drepti, zicînd: *Ca scînteile prin foc vor fugi* (Înțelepciunea lui Solomon 3, 7); căci scînteile focului cînd se împrăstie de vînt, pretutindenea cu mare lesnire se risipesc. Încă vor avea în vremea aceea trupurile dreptilor mare și covîrșitoare subțirătate, încît vor trece prin celelalte trupuri și prin orice fel de materie, asemenea cu trupul Domnului după înviere, care a trecut prin piatra mormîntului și prin ușile încuiate ale ucenicilor cu mare lesnire și fără de nici o oprire.

Dar, frații mei, cine poate spune cîtă bucurie și cîtă mirare va fi atunci cînd aceste suflete duhovnicești și slăvite vor veni din cer la judecata viitoare, cu ochii lor plini de lumină și de bucurie și vor căuta pe pămînt trupurile lor. Ce fel de vorbire se va face împreună atunci între sufletele și trupurile lor? Cîte dulci și sfînte sărutări, cîte duhovnicești îmbrățișări vor face atunci sufletele către trupurile lor cu care au viețuit pe pămînt? Atunci va zice sufletul către trupul său, cuvîntul cel din Sfînta Scriptură: *Cît de frumos ești dragul meu, și cît de dragăstos ești tu* (Cîntarea Cîntărilor 1, 15. *Iubitul meu este alb și rumen și întru zeci de mii este întîiul. Trandafirii mirositori sînt obrajii lui, strat de ierburi aromate, iar buzele lui la fel cu crinii roșii* (Cîntarea Cîntărilor 5,

10-13). După aceste convorbiri va zice sufletul către trupul său: "Vino, trupule, prietenul meu din măruntaie să ne unim unul cu altul împreună, ca un mire cu mireasa sa, că iată iarna a trecut și s-a sfârșit, iar grindinile, furtunile și tulburările lumii nu mai sînt.

Bunătățile cerurilor se gătesc, bucură-te dar fratele meu împreună locuitorule. Acum Dumnezeu a dat sfârșit dorului meu celui de mult pe care îl aveam de a mă întâlni și de a mă uni cu tine. Cîte osteneli am suferit noi împreună pe pămînt, cîte scîrbe, cîte suferințe, cîte lacrimi am vărsat împreună, cîte privegheri, cîte dureri am răbdad împreună cînd eram în viața cea de pe pămînt și suspinam după viața cea veșnică? Dar acum, moartea s-a pierdut, patimile s-au prăpădit, a sosit viața și învierea, nestricăciunea și odihna. Unde ai fost atîția ani, unde atîta vreme ai locuit? Ci, o Dumnezeule, cum trupul acesta al meu zăcea în groapa oaselor celor fără de suflare, iar eu umblam plimbîndu-mă prin rai, îndulcindu-mă din parte din frumusețile lui pentru puțina mea dare de plată!

Vino dar acum, trupul meu, și să luăm plățile deplin. Fiindcă și tu ai fost împreună călător și ajutător la ostenelile mele, tu ai răbdad ocările și necinstea împreună cu mine pentru Hristos, aspra viețuire a postului și a privegherii, crucea pocăinței, lipsa hranei, lipsirea de cele spre trebuință, toate cu osîrdie împreună cu mine le-ai răbdad. De cîte ori ai scos pîinea din gura ta ca să hrănești pe cei săraci! De cîte ori te-ai golit pe tine, ca să îmbraci pe cei goi! De cîte ori ai lăsat pămînturile și moșiile tale, averile, bogăția și cinstea ta, ca să nu strici pacea cu vecinii tăi! Cu dreptate dar este, cîte lacrimi împreună cu mine ai semănat, iarăși împreună cu mine bucurii să seceri. Și la cîte ai fost împreună cu mine părtaș la osteneli și ajutor, la acestea să te faci împreună cu mine părtaș al slavei mele.

Deci, scoală-te fratele meu din praf și te unește cu mine, ca să umblăm împreună și să ne împărtășim împreună de răsplata ostenelilor noastre" (Ibidem, p. 83-86).

Iubiți credincioși,

Am vorbit pînă aici despre cei adormiți în Hristos, despre darurile și însușirile pe care le vor avea trupurile celor adormiți în Hristos la judecata viitoare și despre convorbirea ce vor avea sufletele dreptilor cu trupurile lor înviate la judecata cea de obște în vremea de apoi.

Acum voi adăuga din Viețile Sfinților o istorioară sfîntă și adevărată prin care Dumnezeu ne-a arătat în chip minunat învierea cu trup a celor adormiți în Hristos.

Pe vremea împăratului Teodosie cel Tînăr, care a luat împărăția Bizanțului în anul 408 după venirea Domnului, s-a ivit un eres blestemat, care zicea că nu vor învia morții. Iar Preabunul nostru Mîntuitor, care pururea poartă grijă de Biserica Sa, pe care a răscumpărat-o cu Preascump sîngele Său, a arătat o mare și preaslăvită minune despre învierea celor adormiți întru El în acest chip: Șapte tineri creștini ostași cu rînduiala, din orașul Efes, a căror nume erau: Maximilian, Ianvlîh, Exacusodian, Martinian, Ioan, Dionisie și Antonie, pe vremea marilor prigoane din partea păgînului împărat Decie, au fugit din fața muncitorilor și s-au ascuns în peștera muntelui ce se chema Ohon. Stînd ei acolo la rugăciune către Dumnezeu, au adormit în această peșteră și au dormit 192 de ani, pînă pe vremea împăratului Teodosie cel Tînăr.

Deci, cu puterea lui Dumnezeu trezindu-se ca dintr-un somn preadulce, li s-a făcut foame și au trimis în orașul Efes pe Ianvlîh, cel mai tînăr dintre ei, să le cumpere ceva de hrană. Acela luînd niște bani de argint, s-a dus în cetatea Efesului cu mare grijă ca să nu fie cunoscut de cineva spre a fi prins de cei ce chinuiau pe creștini... și mergînd la un vînzător de pîine, a scos un ban de argint și i l-a dat vînzătorului. Dar banul acela avea pe el chipul lui Deciu, cel ce împărățise de demult. Văzînd acest lucru vînzătorul de pîine a prins pe Sfîntul Ianvlîh și i-a zis: "De unde ai găsit această comoară să ne spui și nouă, iar de nu, te vom da pe mîna judecătorului". Apoi a dus pe Sfîntul Ianvlîh la antipatul și la episcopul cetății.

Auzind Sfîntul Ianvlîh că împăratul Deciu a fost de demult a căzut cu fața la pămînt și a zis: "Tot Deciu este împărat în cetatea aceasta?" Iar episcopul i-a zis: "Nu, fiule. Acest împărat păgîn a

fost de demult. Acum împărătește peste noi drept credinciosul împărat Teodosie". Atunci Sfântul Iarvliv a zis: "Mă rog vouă să mergeți după mine să vă arăt peștera muntelui Ohon și pe prietenii mei ca să știți de la dînșii adevărul. Căci noi, fugind din fața păgînului împărat Deciu, mai înainte cu cîteva zile, ne-am ascuns în peștera aceea, iar pe el l-am văzut intrînd în cetatea Efesului".

Apoi episcopul și antipatul cu mai marii cetății au mers cu tînărul și cu mulțime de popor la peșteră. Iar la gura peșterii au găsit între două pietre, două tăblițe de plumb pe care erau scrise aceste cuvinte: "Acești șapte tineri sfinți, au fugit din fața muncitorului Deciu și s-au ascuns în peștera aceasta, iar Deciu a poruncit de s-a astupat peștera și așa s-au sfîrșit într-însa acești tineri care au murit pentru Hristos" (a se vedea pe larg *Viețile Sfinților*, la 4 august). Citind aceste, a toți s-au umplut de mirare și au preaslăvit pe Dumnezeu. Apoi, intrînd în peșteră, au găsit pe sfinții tineri șezînd plini de bucurie, cu fețele strălucind ca lumina, de harul lui Dumnezeu. Deci văzîndu-i pe ei antipatul și episcopul și cei mai mari ai cetății, au căzut și s-au închinat pînă la pămînt la picioarele lor, și au dat mare slavă lui Dumnezeu, că i-a învrednicit să vadă o minune preaslăvită ca aceasta.

Auzind împăratul Teodosie aceasta, a venit la peșteră și, intrînd a văzut pe sfinți ca pe niște îngeri ai lui Dumnezeu și, căzînd în genunchi li s-a închinat lor.

Vorbînd împăratul Teodosie cu ei șapte zile, i-a văzut plecîndu-și capetele lor și adormind somnul morții, după porunca lui Dumnezeu. Apoi a poruncit să se facă șapte sicrie de aur, în care purtînd sfintele trupuri ale sfinților tineri, i-a îngropat acolo în peșteră.

Iubiți credincioși,

Ce datorii avem noi față de cei adormiți, mai ales față de morții noștri?

Să ne rugăm lui Dumnezeu pentru iertarea și odihna sufletelor lor. Și cum nu știm care dintre cei adormiți au fost mîntuiți sau nu, sîntem datori să ne rugăm lui Dumnezeu pentru toți morții noștri, pomenindu-i regulat la Sfînta Liturghie și la parastase cu dezlegări. Iar în familie sîntem datori să facem milostenie la săraci în numele lor. Milostenia și slujbele cu dezlegări la biserică sînt singurele căi de ajutorare a celor răposați. Prin acestea Biserica a scos multe suflete din osîndă și le-a mîntuit.

Și dacă cei adormiți au fost în viață credincioși, iubitori de Dumnezeu și de biserică, milostivi, smeriți și apoi spovediți și împărtășiți înainte de moarte, slujbele și dezlegările îi mîntuiesc sigur și îi scot din osîndă la odihnă.

Iar dacă, dimpotrivă, au trăit în viață indiferenți și departe de Dumnezeu și de biserică și au murit nespovediți, slujbele și milostenia nu le mai ușurează osînda sufletului, căci nimeni din cei ce mor nedelegați prin spovedanie nu pot intra în odihna raiului, căci zice Mîntuitorul în Sfînta Evanghelie: *ce veți dezlega - prin spovedanie - pe pămînt, va fi dezlegat și în cer...*

Așadar foarte mult putem ajuta la mîntuirea răposaților noștri prin slujbe și milostenie în numele lor. Că fiii Bisericii lui Hristos prin moarte nu mor, adică nu sînt aruncați în osînda veșnică a iadului, ci dorm, adică se odihnesc cu dreptii în sînul lui Avraam, adică în rai, pînă la Judecata de apoi. De aceea este păcat ca noi creștinii să plîngem ca niște deznădăjduiți pe cei morți, ci numai să ne întristăm pentru plecarea lor dintre noi, *ca cei ce au nădejde*.

Vă spun și aceasta, că este păcat și oprit de Biserică să pomeniți la sfintele slujbe pe cei ce au fost necredincioși, adică lepădați de Dumnezeu, sau sectanți, adică lepădați de Ortodoxie, care au murit ateî sau în vreo sectă. La fel, nu puteți pomeni la biserică pe cei ce s-au sinucis și pe copiii avortați, pentru că primii și-au pierdut nădejdea de mîntuire, iar ceilalți nu au fost botezați. Nu pot fi pomeniți la slujbe nici creștinii care au refuzat preotul și Sfînta Împărtașanie înainte de moarte sau care n-au vrut să se împace și să ierte pe dușmanii lor nici măcar în ceasul morții. Pe toți aceștia nu-i puteți pomeni.

O mare datorie avem și față de noi înșine și de fiii noștri. Aceea de a duce pe pămînt o viață curată, creștinească, legată permanent de Hristos, știind că nu cunoaștem ceasul morții fiecăruia dintre noi și că fiecare *în ce va fi găsit, în aceea va fi judecat!*

Deci să ne pocăim fiecare de păcatele noastre, acum cînd mai avem puțină și puțină vreme. Să ne spovedim și împărtășim cît mai des cu Prea Cinstitele Taine; să ne rugăm neîncetat lui Dumnezeu cu credință și cu nădejde; să îndemnăm și pe fiii și frații noștri la pocăință și sfințenie, iar pentru cei răposați să ne rugăm așa cum ne învață Sfînta Biserică: "Cu sfinții odihnește, Hristoase, sufletele adormiților robilor Tăi, unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, ci viață fără de sfîrșit". Amin.

Predică la Duminica a XXV-a după Rusalii (Despre ispitire și fățarnicie)

*Și iată un învățător de lege s-a ridicat și, ispitindu-L, a zis:
Învățătorule ce voi face ca să moștenesc viața veșnică? (Luca 10, 25)*

Iubiți credincioși,

Dacă citim cu atenție Sfînta Evanghelie vedem că Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a fost ispitit de diavolul (Matei 4, 1-11), dar mai ales de multe ori a fost ispitit de slugile diavolului, care erau cărturarii, saducheii, fariseii, arhierii și legiuitorii (Matei 22, 15-18).

Aceste ispitiri din partea lor, întotdeauna erau amestecate cu ură, cu vicleșug și cu fățarnicie. Așa vedem, de exemplu, că fariseii, au ținut sfat cu vicleșug ca să prindă în cuvînt pe Mîntuitorul, și au trimis la El niște iscoade ca să-L întrebe dacă se cuvine a da dajdie Cezarului. Dar Mîntuitorul, cunoscînd viclenia lor, a zis către ei: *De ce Mă ispitiți, fățarnicilor?* (Marcu 12, 15). Altă dată saducheii și fariseii s-au apropiat cu vicleșug de Domnul, să le dea semn din cer. Iar El le-a răspuns: *Cînd se face seară, ziceți: Mîine va fi timp frumos, pentru că este cerul roșu; iar dimineața ziceți: Astăzi va fi furtună, pentru că se roșește cerul posomorît.* Apoi le-a zis: *Fățarnicilor, fața cerului știți să o judecați, dar semnele vremilor nu puteți! Neam viclean și adulter cere semn și semn nu i se va da decît numai semnul lui Iona, și lăsîndu-i a plecat* (Matei 16, 1-4).

Vedeți, fraților, că în cuvintele de răspuns către saducheii și fariseii, îi numește fățarnici și neam viclean. Și aceasta pentru că în sfătuirea lor de a-L ispiti și a-I cere semn din cer, erau plini de fățarnicie și viclenie. La fel vedem și pe legiuitorul din Sfînta Evanghelie de azi venind cu viclenie și fățarnicie către Domnul, ispitindu-L și zicînd: *Învățătorule, ce voi face să moștenesc viața cea veșnică?* (Luca 10, 25). Dar Domnul nostru Iisus Hristos, care *prinde pe cei înțelepți în vicleșugul lor* (I Corinteni 3, 19), văzînd pe legiuitor că una vorbește cu gura și alta plănuieste în inima lui, nu i-a răspuns la cuvintele sale, ci îi pune o întrebare, zicînd: *În Lege ce este scris, cum citești?* (Luca 10, 26), încercînd din cuvintele lui să-l învețe cele ce nu știa. Mîntuitorul, care întotdeauna vedea vicleșugul celor ce I se adresau (Luca 20, 23), cunoscînd viclenia legiuitorului care Îl ispitea, l-a întrebat: "Ce scrie în Legea lui Moise?" Iar el a zis: *Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău, și pe aproapele tău ca pe tine însuși* (Levitic 19, 18; Matei 22, 37-40), iar Mîntuitorul i-a zis: *Drept ai răspuns, fă aceasta și vei fi viu.*

Legiuitorul însă nu credea că Iisus Hristos este Dumnezeu. Pentru ce dar, Iisus i-a zis: *Fă aceasta și vei fi viu?* Dar poate oare cineva să se mîntuiască fără credință în Iisus Hristos? Nu, căci Domnul a zis: *Cela ce crede întru Mine, nu crede în Mine ci în Cel ce M-a trimis pe Mine, și iarăși:*

Cel ce mă vede pe Mine, vede pe Cel ce M-a trimis pe Mine (Ioan 12, 44-45), și iarăși: *Cela ce crede în Mine, chiar de va muri viu va fi* (Ioan 11, 25). Atunci pentru ce a zis Domnul legiuitorului că va fi viu împlinind cele scrise în legea lui Moise? Iată pentru ce: pentru că Legea lui Moise a fost învățătoare și *călăuză spre Hristos* (Galateni 3, 24), iar *sfârșitul Legii este Hristos, spre îndreptarea a tot celui ce crede* (Romani 10, 4), și acela ce crede în învățătura lui Moise, acela crede și în Iisus Hristos. Cum zice și în alt loc: *De ați fi crezut în Moise, ați fi crezut și Mie* (Ioan 5, 46-47).

A mai zis Domnul legiuitorului că va fi viu prin cele scrise în legea lui Moise, pentru că *tot cel ce iubește pe Cel ce a născut, iubește și pe cel născut din El* (I Ioan 5, 1). Iar legiuitorul vrînd a se îndrepta pe sine, l-a întrebat pe Iisus: *Cine este aproapele meu?* (Luca 10, 29) Iată, altă întrebare pusă cu vicleșug lui Iisus. Oare legiuitorul nu știa cine este aproapele lui? Acesta ca un legiuitor și învățător de Lege, știa cu adevărat cine este aproapele lui, dar prin această întrebare vicleană, vroia să audă ce zice Domnul, fiindcă el socotea că numai cei din neamul iudeilor sînt aproapele lor, iar nu oricare om.

Dar Preabunul nostru Mîntuitor, vrînd să-i arate cine este cu adevărat aproapele nostru, i-a răspuns cu pilda omului căzut între tîlhari, zicînd: *Un om oarecare, se cobora din Ierusalim la Ierihon și a căzut între tîlhari, care, dezbrăcîndu-l și rănindu-l, s-au dus lăsîndu-l abia viu* (Luca 10, 30). Vedeți, fraților că Mîntuitorul nu a zis un iudeu, ci un om oarecare, ca prin aceasta să-i arate legiuitorului că orice om este aproapele nostru și de îl vom vedea în primejdie se cuvine cu toată dragostea a-l ajuta.

După ce Mîntuitorul a spus această pildă legiuitorului, l-a întrebat: *Care dintre aceștia trei și se pare a fi aproapele celui ce a căzut între tîlhari?* Iar el, silit fiind să spună adevărul, a zis: *Cel ce a făcut milă cu dînsul*. Atunci Mîntuitorul a zis: *Mergi și fă și tu asemenea* (Luca 10, 37).

Vedeți înțelepciunea cea fără de margine a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos? Legiuitorul acela a venit cu viclenie și fățarnicie ca să ispitească pe Domnul, iar Mîntuitorul, prin pilda cu omul cel căzut între tîlhari și cu Samariteanul cel milostiv, care a purtat grijă de cel rănit și căzut între tîlhari, i-a dat un minunat și dumnezeiesc răspuns. Mai întîi a învățat pe legiuitor că orice om din lume este aproapele nostru. După ce l-a făcut a înțelege acest lucru și a-l mărturisi, i-a zis: *Mergi și fă și tu asemenea*. Adică să nu mai socotești de acum înainte că numai cei din neamul iudeilor sînt aproapele tău, ci oricare om din această lume să fie socotit aproapele nostru, și de este cineva în necaz sau primejdie, să-l ajutăm ca pe cel ce este de un neam cu noi.

Iubiți credincioși,

Dar să revenim cu cuvîntul nostru la cele despre care am vorbit la început, adică despre ispitirea cea vicleană și despre fățarnicie. Să vorbim ceva despre aceste două patimi pentru care Mîntuitorul nostru Iisus Hristos de atîta ori i-a muștrat și i-a amenințat cu vaiul pe cărturari, pe farisei, pe saducheii și pe legiuitorii Legii Vechi.

Mai întîi să arătăm ce este vicleșugul.

Trebuie să știm și să înțelegem că tatăl tuturor răutăților și izvor a tot vicleșugul este diavolul. Acesta cu viclenie a înșelat la început pe strămoșii noștri Adam și Eva și cu înșelăciunea cea vicleană i-a scos din rai (Facere 3, 1; II Corinteni 11, 3). Dumnezeu urăște pe omul viclean (Psalm 5, 6). Sfînta și dumnezeiasca Scriptură arată că *inima omului este mai vicleană decît orice și foarte stricată! Cine o va cunoaște?* (Ieremia 17, 9). Mîntuitorul nostru Iisus Hristos ne-a arătat că vicleșugul este un păcat care, împreună cu altele, își are izvorul și rădăcina în inima omului, zicînd: *Căci dinlăuntru, din inima omului ies cugetele cele rele, desfrînările, bețiile, uciderile, adulterul, lăcomia, vicleșugurile, înșelăciunile, pizma, hula, trufia, ușurătatea* (Marcu 7, 21-22).

Marele Apostol Pavel muștră pe Elima vrăjitorul pentru viclenia lui, zicînd: *O, tu cel plin de toată viclenia și de toată înșelăciunea, fiu al diavolului și vrăjmaș a toată dreptatea* (Fapte 13, 10). Același Apostol acuză pe cei care s-au împotrivit lui Dumnezeu, plini fiind de toată nedreptatea, de

desfrînare, de viclenie, de lăcomie și de răutate (Romani 1, 28-29). Și învățînd pe creștini, le spune: *Ne-am lepădat de cele ascunse ale rușinii, nemiumbînd cu vicleșuguri, nici stricînd cuvîntul lui Dumnezeu* (II Corinteni 4, 2). Iar Efesenilor le spune: *Să nu fim copii duși de valuri, purtați încoace și încolo de orice vînt al învățăturii prin înșelăciunea cea omenească, prin vicleșugul lor spre uneltirea răzvrătirii* (Efeseni 4, 14).

Frații mei, din mărturiile de mai sus dacă ați ascultat cu atenție, ați putut înțelege următoarele: întîi, că diavolul este începutul și rădăcina tuturor răutăților și al vicleșugului; al doilea, că vicleșugul izvorăște din inima omului și al treilea, că oamenii cei vicleni sînt fii ai diavolului și vrăjmași a toată dreptatea.

Să arătăm cîte ceva și despre păcatul cel pestriț și felurit al fățarniciei, care este armură blestemată a vicleșugului diavolesc. Și iată ce am a zice în această privință. Să știți că fățarnicia are rădăcina pe vicleșug, iar roade, pe minciună, pe amăgire, pe măiestrie, pe agoniseala rea, pe necinste și pe vătămarea aproapelui.

Omul fățarnic este nesincer, prefăcut, fals și viclean, căci una gîndește și alta vorbește. Cuvîntul lui este da, iar lucrul său nu. Oamenii fățarnici cinstesc pe Dumnezeu numai cu buzele, după cum arată Sfînta Scriptură, zicînd: *Poporul acesta se apropie de Mine, numai cu gura și cu buzele Mă cinstește, iar cu inima este departe de Mine* (Isaia 29, 13), și dumnezeiescul prooroc Ieremia, arătînd același lucru, zice: *Aproape ești Tu, Doamne, de gura lor, dar departe de inima lor* (Ieremia 12, 2). Oamenii fățarnici sînt cucernici numai la arătare (II Timotei 3, 5). Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a asemănat cu aluatul păcatul fățarniciei, zicînd către ucenicii Săi: *Păziți-vă de aluatul fariseilor, care este fățarnicia* (Luca 12, 1). Dar de ce Mîntuitorul a asemănat cu aluatul pe fățarnici? Iată de ce!

După cum aluatul dospește toată frămîntura (Matei 13, 33), așa și fățarnicia unită cu vicleșugul, strică toată așezarea cea duhovnicească a omului. Inima, mintea, vederea, limba, buzele lui precum și toată purtarea lui cea din afară și cea dinlăuntru sînt tulburate de aceasta.

Nu auzim în Sfînta Scriptură, zicînd: *Vai ție vameșule! Vai ție desfrînată! Vai ție tîlharule!* Că pe toți aceștia i-a primit și i-a miluit Domnul. Iar pe fățarnici, de multe ori i-a muștrat și cu vaiul i-a amenințat, zicînd: *Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici, că închideți Împărăția Cerurilor înaintea oamenilor, că nici voi nu intrați, și nici pe cei ce vor să intre nu-i lăsați* (Matei 23, 13). *Vai vouă cărturarilor și fariseilor fățarnici, că mîncăți casele văduvelor și cu fățarnicie vă rugați îndelung, pentru aceasta mai multă osîndă veți avea* (Matei 23, 14).

Și iarăși: *Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici, că înconjurați marea și uscatul ca să faceți un ucenic, și dacă l-ați făcut, îl faceți fiu al gheenei mai îndoit decît voi* (Matei 23, 15). Acestea și încă multe vaiuri a spus Mîntuitorul asupra cărturarilor și fariseilor, saducheilor și legiuitorilor. Nici unul din sfinți și din filosofi lumii acesteia nu a putut să arate păcatului fățarniciei și al vicleșugului mai luminat ca Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, Care fiind Dumnezeu adevărat, privea în inimile cărturarilor și ale fariseilor, și văzînd aceste patimi grele le muștra și le amenința cu vaiul.

De aceea și Sfîntul Apostol Petru îndeamnă pe toți creștinii să fugă de vicleșug și fățarnicie (I Petru 2, 1). Păcatul fățarniciei duce pe mulți la erezie, la rătăcire și este, nu numai un prilej de sminteală, ci și de pierzare pentru mulți. Marele Apostol Pavel a arătat că în vremile cele de apoi, mulți fățarnici și vicleni se vor arăta: *Duhul grăiește lămurit, zice el, că în vremile cele de apoi unii se vor depărta de la credință, luînd aminte la duhurile cele înșelătoare și la învățăturile diavolilor prin fățarnicia unor mincinoși, care sînt osîndiți în cugetele lor* (I Timotei 4, 1-2).

În această categorie de fățarnici intră toți ereticii, toți sectanții, care prin fățarnicie și falsă smerenie și credință strîmbă, amăgesc pe cei necunoscători ai vicleșugului și ai minciunii lor. De aceea este bine ca toți credincioșii și cei ce au dreaptă credință să fugă de acești șerpi veninoși, de acești fățarnici vicleni, care cu viclenie și fățarnicie se silesc a înșela pe cei nevinovați. Aceștia sînt lupi îmbrăcați în piei de oaie (Matei 7, 15-16), care cu viclenie și fățarnicie vor să înșele și să piardă oile cele cuvîntătoare ale lui Hristos.

Oamenii care sînt cuprinși de păcatele fățarniciei și ale vicleșugului, îi puteți cunoaște din aceste semne: *Cinstesc pe Dumnezeu numai cu buzele* (Isaia 29, 13; Ieremia 12, 2); nu fac cele ce zic (Matei 23, 3-4); oamenii fățarnici sînt cucernici numai la arătare (II Timotei 3, 5); se îngrijesc numai de evlavie cea din afară (Matei 23, 25).

Oamenii fățarnici sînt observatori numai la lucrurile cele mici și neînsemnate (Matei 23, 23); învață minciuna (Fapte 20, 30; I Timotei 4, 2); fac lucruri bune cu îngîmfare (Matei 6, 2); postesc și se roagă cu îngîmfare (Matei 6, 2-12). Oamenii fățarnici zic: "Doamne, Doamne", dar nu fac voia lui Dumnezeu (Matei 7, 21); le plac scaunele cele dintîi la adunări (Matei 23, 6; Marcu 12, 38-39); sînt orbi față de păcatele lor și aspri cu păcatele altora" (Luca 6, 41-42; Romani 2, 1-3); *mănîncă casele văduvelor*, cum a zis Domnul (Matei 23, 14); sînt lupi îmbrăcați în piei de oaie (Matei 7, 15); fățarnicii întrebuintează religia în scop de cîștig (Luca 20, 47); sînt zeloși în a face prozeliți (Matei 23, 15); nu lasă pe alții să intre în cer (Luca 11, 52).

Dumnezeu pe oamenii fățarnici îi socotește urîciune (Isaia, 1, 11-14); oamenii fățarnici se cunosc după faptele lor (Matei 7, 15-20). Pedepsa lui Dumnezeu ajunge pe cei fățarnici (Marcu 12, 40; Iov 15, 24). Fățarnicii mai ales în vremurile din urmă se vor arăta (I Timotei 4, 2; II Timotei 3, 5) De oamenii fățarnici trebuie a fugi și a ne îndepărta (II Timotei 3, 5-6).

Iubiți credincioși,

În încheiere voi vorbi despre cel mai viclean și mai fățarnic om din lume, care a întrecut cu răutatea vicleniei și a fățarniciei pe toți cei mai înainte de el. Acesta a fost Iuda Iscarioteanul, unul din cei doisprezece Apostoli, care s-a făcut vînzător al Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. În acest om viclean și fățarnic intrînd satana (Luca 22, 3), a lucrat prin el la vînzarea și pierderea Domnului nostru Iisus Hristos. Prin acest viclean și fățarnic ucenic, Mîntuitorul a fost dat la chinuri, la răstignire și la moarte pe cruce (Matei 27, 33-37). În acest Iuda, *fiul pierzării*, (Ioan 17, 12), care mai bine nu s-ar fi născut (Matei 26, 24), s-au unit aceste preagrozave fapte ale vicleșugului și ale fățarniciei. Acest preaviclean și fățarnic ucenic, pe lîngă răutățile mai sus arătate, era și foarte bolnav de iubirea de arginți. Și cînd Maria, sora lui Lazăr în Betania a spălat cu mir de nard curat, de mare preț picioarele Mîntuitorului și le-a șters cu părul capului ei (Ioan 12, 3), Iuda i-a făcut supărare Mariei, zicînd că ar fi trebuit să vîndă mirul și prețul să-l fi dat la săraci.

Iuda cel viclean și fățarnic, arătîndu-se că îi este milă de săraci, înșela pe cei de față pentru că lui nu-i era milă de săraci, ci *pentru că era fur și avînd punga, lua din ce se punea în ea* (Ioan 12, 5-6). O, viclenie și fățarnicie; cu chipul se arăta milostiv, iar în inimă avea nesațul iubirii de argint. Tot așa și la vinderea Mîntuitorului în grădina Ghetsimani a dat semn la cei ce voiau să prindă pe Domnul, zicînd: *Pe care voi săruta, Acela este; puneți mîna pe El* (Matei 26, 48). Și îndată venind la Iisus, a zis: *Bucură-Te, Învățătorule!* Și L-a sărutat (Matei 26, 49). Iar Mîntuitorul i-a zis: *Prietene, pentru ce ai venit?* (Matei 26, 50). O, viclenie și fățarnicie nemaiauzită a vînzătorului și o, bunătate negrăită a Mîntuitorului! Știe toate cele din inima lui Iuda, cunoaște toată viclenia și fățarnicia lui, dar nu-l mustră și nici nu-l pierde, ci cu cuvînt plin de blîndețe îl întreabă, zicînd: *Prietene, pentru ce ai venit?* (Matei 26, 50).

Vedeți, frații mei, faptele vicleșugului și ale fățarniciei lui Iuda? În inimă are vînzarea și prinderea Mîntuitorului, iar pe buze, "Bucură-te, Învățătorule!" și sărutarea cea vicleană, ca semn celor ce veniseră să-L prindă pe Domnul. Iar Preabunul nostru Mîntuitor îi zice: *Prietene și ucenicul Meu, cu ce ți-am greșit, de ce mă vinzi la cei fără de lege? Eu te-am făcut apostol. Eu te-am făcut părtaș Trupului și Sîngelui Meu* (Marcu 14, 22-25). Eu ți-am dat harul și puterea de a face minuni, de a izgoni duhurile cele necurate, de a tămădui tot felul de boli și de a învia morții (Matei 10, 1-8). Eu ți-am încredințat și punga cea de obște spre a mîngîia într-un fel inima ta cea iubitoare de arginți și neputința ta (Luca 22, 36), iar tu acum, ucenicul Meu și prietenul Meu, care de atîtea daruri și cinste te-ai îmbogățit de la Mine, fără de nici o recunoștință și fără de nici o milă, mă dai spre moarte? Oare îți dai seama cîtă întunecare, cîtă orbire spirituală și cîtă nerecunoștință este

acum în inima ta? Pentru ce te faci de bună voie *fiu al pierzării*? (Ioan 17, 22), că *Eu nu voiesc moartea păcătosului* (Iezechiel 18, 23; II Petru 3, 9).

Iată pînă la cîtă întunecare și înșelare spirituală ajunge omul cel viclean, fățarnic și iubitor de argint.

Vă rog, frații mei, să fugiți ca de moarte de păcatul vicleniei și al fățarniciei și ce aveți în inimă aceea să aveți și pe buze. Să nu fim fățarnici în fapte și în cuvinte, ca să nu cădem în osînda lui Iuda vînzătorul. Să vă creșteți copiii în frica de Dumnezeu, învățîndu-i să nu spună minciuni, să asculte, să iubească Biserica, rugăciunea, milostenia și citirea cărților sfînte.

Așa de vom face, vom fi în pace și cu Dumnezeu și cu aproapele nostru și vom avea pacea și bucuria Duhului Sfînt în inima și conștiința noastră. Amin.

Predică la Duminica a XXVI-a după Rusalii **(Despre patima iubirii de averi)**

Bogăția de ar curge, nu vă lipiți inima de ea (Psalm 61, 10)

Iubiți credincioși,

În multe locuri ale Sfînteii și dumnezeieștii Scripturi, găsim învățături în care se arată cît de greu și amăgitor este păcatul iubirii de avuții și ce osîndă primesc cei ce își pun nădejdea în avuții și nu fac milostenie din averile lor, spre a cîștiga în felul acesta mila lui Dumnezeu, după cuvîntul Sfînteii Evanghelii, care zice: *Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui* (Matei 5, 7); și iarăși: *Fericit bărbatul care se îndură și dă* (Psalm 111, 5).

Una din învățăturile Sfînteii Scripturi care arată la cîtă orbire și nebunie ajunge omul care are inima sa lipită de avuții, este și pilda Evangheliei citită astăzi, care începe cu aceste cuvinte: *Unui om bogat i-a rodit din belșug țarina...* (Luca 12, 16). dar pentru care pricină a rînduit Dumnezeu să rodească țarina acestui om bogat? Dumnezeu, fiind Preabun, preadrept și îndurat, nu pedepsește pe om pentru orice păcat în veacul de acum, căci așteaptă îndreptarea lui și voiește ca toți oamenii să se mîntuiască și la cunoștința adevărului să vină (I Timotei 2, 4; Tit 2, 11). El nu vrea moartea păcătosului (Iezechiel 18, 22-32), *ci plouă peste cei drepti și peste cei nedrepti și răsare soarele Său peste cei buni și peste cei răi* (Matei 5, 45). El ca un Preabun a binevoit ca și țarina acestui bogat să rodească cu îmbelșugare, ca vîzînd mulțimea roadelor sale să-și aducă aminte de cei săraci și necăjiți și de bunavoia sa să împartă milă la cei ce nu au, ca să cîștige și el milă de la Dumnezeu în ziua cea mare și înfricoșată a Judecării celei de apoi.

Dar bogatul, în loc de milostenie cugeta în sine, zicînd: "Ce voi face că nu am unde aduna roadele mele?" Iată în ce grijă aruncă averea pe omul rob de ea. Cel sărac și necăjit vîzîndu-se strîmtorat de lipsă, zice și el: "Ce voi face că nu am cele de trebuință pentru mine, pentru soție și pentru copiii mei? Nu am hrană, nu am bani, nu știu ce să fac din cauza sărăciei mele".

Dar cîtă deosebire este între sărac și acest bogat care zice: "Ce voi face că nu am unde să adun roadele mele?" Vedeți, fraților, nedumerirea nedreaptă și grija nebună?

Dacă în mintea acestui bogat ar fi fost dreapta socoteală și în inima lui frica lui Dumnezeu și milostenia, el îndată ar fi zis în sine: "Slavă Preabunului Dumnezeu că și anul acesta a rodit țarina mea, ca să am de unde da și altora care sînt săraci și necăjiți și nu au cu ce trăi!"

Dar mintea acestui bogat nebun și cu inima împietrită nu a cugetat că bogăția nu este a lui, ci a lui Dumnezeu (Agheu 2, 9; II Paralipomena 25, 9) și că Dumnezeu o dă cui voiește (Facere 24, 35). Grija cea mare a bogatului una era: că nu are unde să-și pună roadele sale (Luca 12, 17). Și îndată a hotărît: *Aceasta voi face: voi strica hambarele mele și mai mari le voi zidi și voi strînge acolo toate roadele mele* (Luca 12, 18).

Iată, în ce chip și-a dezlegat nedumerirea și grija. Să strice hambarele și să facă altele mai mari și acolo să adune roadele țarinei și toate bunătățile sale.

O, nebulie a omului. O, inimă nesățioasă de a aduna averi peste averi. Zic doctorii că cel bolnav de hidropică cu cât bea apă cu atât mai tare însetează.

Așa și inima bogatului iubitor de avere, cu cât adună mai mult, cu atât pofteste să aibă mai multă avere. Și precum iadul nu se satură să primească suflete și focul lemne, așa fără de saț este inima bogatului nemilostiv.

Inima bogatului nemilostiv și iubitor de avere este foarte departe de dragostea față de Dumnezeu și de aproapele. Acest om pururea uită de Dumnezeu, de moarte, de chinurile iadului și de judecata cea dreaptă și preaînfricoșată a lui Dumnezeu care va arunca în osîndă veșnică pe cei nemilostivi.

Să audă cei nemilostivi cuvintele apostolului care zice: *"Veniți acum voi bogaților, plîngeți și vă tînguți de necazurile care vor veni asupra voastră. Bogăția voastră a putrezit și hainele voastre le-au mîncat moliile. Aurul și argintul vostru a ruginit și rugina lor va fi mărturie asupra voastră și vă va mîncă trupurile ca focul. Ați strîns comori pentru zilele cele de apoi! Plata lucrătorilor care au secerat țarinele voastre, pe care voi le-ați oprit strigă la cer și strigările secerătorilor au intrat în urechile Domnului Savaot..."* (Iacob 5, 1-7).

Dar să revin la cuvîntul Sfintei Evanghelii. Bogatul, după ce a cugetat în inima sa să-și mărească hambarele, a zis: *Și voi zice sufletului meu: Suflete, ai multe bunătăți strînse pe mulți ani. Odihnește-te, mănîncă, bea și te veselește.* Iată, fraților, ce răsare în inima bogatului nemilostiv. Nu gîndește că va muri și toate cîte a adunat vor rămîne, nu gîndește că este trecător și străin pe acest pămînt. Nu gîndește că este dator, din toate cîte i-a dat Dumnezeu, să dea milostenie la cei lipsiți și săraci, ci cugeta să bea și să se veselească din cele ce a adunat în cât mai mulți ani. O, bogatul fără de minte! De unde știi că tu vei trăi mulți ani? Cine ți-a spus că vei trăi pînă mîine dimineață? Cine te-a făcut pe tine stăpîn pe viața ta? N-ai auzit pe Duhul Sfînt, zicînd: *Omul deșertăciunii s-a asemănat, zilele lui ca umbra trec* (Psalm 143, 4).

Dar ce a urmat asupra acestui bogat pironit cu mintea și inima la avuțiile sale? Dumnezeu i-a zis: *Nebunule, în această noapte sufletul tău vor să-l ceară de la tine. Dar cele ce ai adunat, ale cui vor fi?* Iată ce spune Dumnezeu bogatului nemilostiv, că: *în această noapte sufletul tău îl vor cere de la tine.* În care noapte? În aceea în care în mintea și inima omului lacom și nesățios după averi nu era nici o lumină a harului lui Dumnezeu, ci un mare întuneric al păcatelor lui. Marele Apostol Pavel ne îndeamnă: *Să lepădăm lucrurile întunericului și să ne îmbrăcăm cu hainele luminii* (Romani 13, 12). În alt loc ne spune: *Nu fiți părtași la faptele cele fără de roade ale întunericului, ci mai vîrtos să le muștrați* (Efeseni 5, 11). Aceste lucruri ale întunericului erau ca o noapte a păcatului în mintea și inima bogatului robit de avuții, precum noaptea iubirii de argint, care a întunecat mintea lui Iuda Iscarioteanul; noaptea iubirii de dezmierdări, care a întunecat mintea și inima lui Baltazar (Daniel 5, 24); noaptea nemilostivirii aceluia bogat, care în flacăra iadului fiind, cerea de la Avraam un deget înmuiat în apă.

Iubiți credincioși,

Tot păcatul pe care îl facem este un întuneric și o noapte mare, care ne desparte de lumina harului divin. Dumnezeu este lumină și locuiește în lumina cea neapropiată (I Timotei 6, 16). Sfîntul Apostol Pavel ne poruncește, zicînd: *Ca fii ai luminii să umblați* (Efeseni 5, 8). Dacă vom fi pururea veghetori cu mintea și ne vom sili după a noastră putere la toată fapta bună, atunci ne vom afla ca fii ai luminii înaintea lui Dumnezeu nerobiți cu mintea și cu inima de patimi și de averi.

Marele Apostol și Evanghelist Ioan ne învață că: *Cel ce urăște pe fratele său este în întuneric și umblă în întuneric și nu știe încotro se duce, pentru că întunericul a orbit ochii lui* (I Ioan 2, 11). Această noapte a păcatului a întunecat mintea și inima bogatului despre care ne vorbește Mîntuitorul în Sfînta Evanghelie de azi. Să ne păzim, frații mei, cu mare frică de Dumnezeu, să nu cădem în întunericul păcatelor. Iar dacă din neatenția noastră, pe neobservate am alunecat în noaptea păcatelor, să alergăm cu mare sîrguință la spovedanie și la pocăință cu multe

lacrimi, spre a dobîndi lumina harului lui Dumnezeu pe care am luat-o la dumnezeiescul Botez, cînd ne-am făcut fii ai lui Dumnezeu (Tit 3, 2-5).

Să nu zăbovim în noaptea păcatelor și în robia grijilor pămîntești ca nu cumva să ni se zică și nouă că *în această noapte vor să ceară de la noi sufletele noastre* (Luca 12, 20). Ați auzit că Domnul i-a zis nebun acestui bogat nemilostiv, care era în adîncul nopții păcatului din cauza iubirii lui de averi și de dezmiardări. Cu adevărat, nu există mai mare nebunie în această viață decît a pune nădejde în averile noastre, a ne face împietriți și nemilostivi cu inima și a ne lega cu sufletul de averi, de dezmiardări, de beții și de toate plăcerile veacului de acum care sînt deșertăciune și moarte.

Să auzim și pe Solomon care adeverește acest lucru, zicînd: *Mărit-am lucrurile mele; ziditu-mi-am case; ziditu-mi-am vii; făcutu-mi-am grădini și livezi și am sădit întru ele tot felul de pomi roditori; făcutu-mi-am lacuri de ape ca să ud dintr-însele dumbrava de lemne odrăslitoare. Avut-am slugi și slujnice și robi, am avut și cirezi și turme multe de oi, am avut mai mult decît toți cei ce au fost mai înainte de mine în Ierusalim. Adunatu-mi-am argint și aur și avuțiile împăraților și ale țarilor... și tot ce au poftit ochii mei n-am depărtat de la dînșii și nu mi-am oprit inima de la nici o desfătare* (Ecclesiastul 2, 4-10). Și care a fost rezultatul acestei bogății și desfătări? Iată care: *Mi-am urît viața, că vicleană este asupra mea fapta cea făcută sub soare. Că toate sînt deșertăciune și vîinare de vînt* (Ecclesiastul 2, 17). Așa ar trebui să cugete toți cei bogați și plini de avuții, care-și cheltuiesc averile lor în petreceri, în beții, în dezmiardările trupului și în desfătărilor cele viclene ale veacului de acum, care duc pe om la pierderea sufletului său.

Iubiți credincioși,

Cîtă dreptate are cel ce a zis: "Toate sînt mai neputincioase decît umbra. Toate nu sînt decît visurile mai înșelătoare, pe care într-o clipeală moartea le apucă". Și iarăși: "Cînd dobîndim lumea, în groapă ne sălășluim", zice Sfîntul Ioan Damaschin, în slujba înmormîntării. La fel încheie și Domnul în Evanghelia de astăzi: *Așa este cel ce își strînge lui comori, iar nu întru Dumnezeu se îmbogățește* (Luca 12, 21).

Așadar, tot cel ce adună averi și se leagă cu mintea și cu inima a de banii săi, de averile sale și de dezmiardările trupului său, acela nu în Dumnezeu se îmbogățește, ci în prăpastia iubirii de bani și a iubirii de averi se aruncă pe sine, spre a lui veșnică pierzare. Cel ce adună bani peste bani și averi, iar la milostenie nu se gîndește, unul ca acela din zi în zi își mărește povara sufletului său, își mărește prăpastia căderii sale în muncile iadului, căci cu cît adună mai multă avere, cu atît se face mai departe de Dumnezeu și mai adînc se scufundă în grijile sale cele viclene ale veacului de acum.

Să știm și aceasta că nu toată bogăția este spre osîndă. Că cel ce adună cu dreptate bani și averi, dar nu-și lipește inima de nimic, ci, dimpotrivă, ajută pe cei săraci și face multe milostenii, unul ca acela se mîntuiește mai ușor decît cel sărac care cîrtește și se lipește cu mintea și inima de puținele sale agoniseli. Aceasta ne-o dovedesc numeroase exemple de bogați evlavioși, dregători de țări și chiar sfinți care aveau avuții, precum dreptul Iov, dar fiind foarte credincioși și milostivi, pe mulți săraci îi scăpau de la moarte, zideau biserici și mînăstiri, case de oaspeți, spitale. Astfel, pentru milostenia și iubirea lor de Dumnezeu și de oameni, se mîntuiau înaintea multora. Deci nu averea pierde sufletul omului că toate sînt create bune de Dumnezeu, ci întrebuițarea ei rea și robirea inimii și a minții noastre de cele materiale și de plăceri.

Nimeni dintre noi nu se poate considera astăzi bogat și stăpîn pe averi. Toți sînt aproape la fel în cele din afară, dar destul de diferiți în cele dinlăuntru. Adică în tăria credinței, în viața curată, în rîvna pentru rugăciune, în post, în smerenie și în iubirea aproapelui. Înaintașii și părinții noștri de demult aveau averi puține și copii mulți dar aveau și credință multă. Ei făceau toate cu rugăciune și mulțumire, ca înaintea lui Dumnezeu, care vede și știe inimile noastre. Ei își împărțeau puținele averi în trei părți. Cea mai mare parte o foloseau pentru casă, pentru familie. A doua parte o dădeau

danie bisericilor care se zideau din nou și pe la mănăstiri ca să fie pomeniți toată viața. Iar a treia parte din avere o dădeau milostenie la cei săraci și suferinzi ca să se roage pentru ei.

Așa să facem și noi, frații mei. Din puținul cât îl avem să folosim cea mai mare parte pentru întreținerea familiei, a copiilor, a vieții pămîntești. O altă mică parte să dăm pe la bisericile care se repară și se înnoiesc, căci miluim casa Domnului în care se face zilnic Sfînta Liturghie și ne ajută la mîntuire. A treia parte, fie și cât de puțin, să o dăm la săraci, la cei bolnavi și pentru pomenirea morților, că pe ei nu are cine să-i mai ajute, și vom avea mare plată. Aveți grijă să nu cheltuiți banii din puțina avere, pe haine scumpe, pe lux, pe mîncăruri alese, pe distracții rele și beții, că prin aceasta ne adunăm osîndă sigură.

Să-L rugăm pe Bunul Dumnezeu să ne izbăvească de patima iubirii de argint și de tot păcatul, ca să ne îmbogățim în Hristos Iisus, Domnul nostru, Căruia I se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

Predică la Duminica a XXVII-a după Rusalii (Despre zavistie și fățarnicie)

Zavistia este maica uciderii și decît preadesfrînarea este mai rea
(Sfîntul Ioan Gură de Aur, "Împărțire de grîu", Buzău, 1833, p. 164)

Iubiți credincioși,

Ați auzit în Sfînta Evanghelie de azi, cum mai-marele sinagogii, din rîvnă pentru cinstirea sîmbetei, și-a ascuns zavistia și fățarnicia sa, zicînd: *Șase zile sînt în care se cade a lucra. Deci în acele zile venind, vindecați-vă, iar nu în ziua sîmbetei* (Luca 13, 14). Vedeți, frații mei, ce zavistie și fățarnicie acoperită? Vedeți ce viclenie ascunsă, sub rîvna pentru lege? Oare credea el cele ce zicea? Oare erau în mintea și în inima lui cele ce avea pe buzele lui? Zavistia stăpînea pe acest om,

nu râvna pentru cele sfinte. Oare nu știa el că Dumnezeu a rânduit sîmbăta ca încetare de lucrul mîinilor, iar nu încetarea lucrării faptelor bune și, mai ales, vindecarea unei femei bolnave?

Niciodată Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, nu a muștrat pe păcătoși așa de aspru ca pe cărturari, pe farisei și pe legiuitorii fățarnici și plini de zavistie. Căci păcătoșii cînd se întorceau la pocăință din toată inima, cu mare milă și iubire îi primea Dumnezeu. Iar cînd era învinuit de cărturari și farisei că umblă cu păcătoșii și stă la masă cu ei, El le zicea: *N-am venit să chem pe dreapți, ci pe păcătoși la pocăință* (Matei 9, 13). Și iarăși: *N-au trebuință cei sănătoși de doctori, ci cei bolnavi* (Matei 9, 12). Însă cărturarilor le zicea: *Vameșii și desfrîinatele merg înaintea voastră întru Împărăția Cerurilor* (Matei 21, 31), fiindcă în inima lor Fiul lui Dumnezeu a văzut cele mai cumplite patimi, ca: mîndria, zavistia, ura, viclenia, slava deșartă, fățarnicia și altele multe de acest fel. Dar să revenim la cuvîntul nostru și să vorbim despre zavistie și fățarnicie, de care v-am amintit.

Zavistia este patima cea mai cumplită, care, după învățătura Sfinților Părinți se zice "naștere a diavolului" și mai rea decît însuși diavolul.

Pentru a arăta că zavistia este mai rea și decît diavolul, să ne ducem cu mintea la împăratul Saul și la David. Saul zavistuia foarte mult pe David și căuta în tot chipul să-l omoare. Pentru ce? Pentru că David a ucis pe Goliat Filisteanul, vrăjmașul de temut al poporului lui Israel (I Regi 17, 24), iar cînd David se întorcea biruitor de la uciderea lui Goliat, au ieșit femeile în întîmpinarea lui David din toate cetățile lui Israel, cîntînd și jucînd cu timpane, cu fluier și alăute, și ziceau: *Bătuți-l pe Saul cu miile și David cu zecile de mii. Și s-a mîniat Saul foarte tare și nu a plăcut în ochii lui Saul cuvîntul acesta și a zis: Lui David i s-au dat zecile de mii și mie numai mii? Și ce mai lipsește fără numai împărăția? Și s-a uitat rău Saul din ziua aceea la David* (I Regi 18, 7-9). Și din ziua aceea, zavistuia Saul foarte pe David și căuta în tot chipul să-l piardă, iar a doua zi a căzut duh rău de la Dumnezeu peste Saul și a rămas uimit în mijlocul casei lui. Și David cînta din harfă cu mîna sa și gonea duhul rău de la Saul. Duhul rău auzind cîntarea lui David, fugea de la Saul, dar zavistia din inima lui nu fugea, căci îndată ce se trezea din chinurile duhului rău, lua sulița ca să-l omoare pe David și David, ferindu-se din fața lui Saul, acesta a lovit cu sulița în peretele casei (I Regi 18, 10-11; 19, 9-10).

De aici oricine poate cunoaște că zavistia este mai rea decît diavolul, deoarece diavolul fugea de la Saul, cînd cînta David, dar nu și zavistia din inima lui.

Auzim și pe dumnezeiescul părinte Ioan Gură de Aur care zice așa: "Zavistia este maică a uciderii și mai rea decît preadesfrînarea. Căci aceasta stă la om cît timp este rob de ea, iar tirania zavistiei bisericii întregi a răsturnat și toată lumea a vătămat-o. Aceasta, cum am zis, este maică a uciderii, căci a făcut pe Cain să ucidă pe fratele său (Facere 4, 8). Aceasta a făcut pe Isav să urască și să prigonescă pe fratele său Iacov (Facere 27, 41). Aceasta a făcut pe diavol să înșele pe om în Rai" (Sfîntul Ioan Gură de Aur, op. cit., p. 168) (Facere 3, 1-5). Apoi continuă: "Dar tu acum nu omori, ci mult mai multe și mai cumplite decît uciderea faci, căci te rogi ca fratele tău să pătimească cele de ocară și curse dinspre toate părțile îi întinzi ca să vatămi pe fratele tău.

Deci, ori de miluiești, ori de priveghezi, ori de postești, cu acest scop te-ai făcut mai necurat decît toți dacă zavistuiești pe fratele tău. Deci să știi că lucru rău este zavistia și lipsită de toată iertarea și mai cumplită și decît rădăcina tuturor răutăților, că iubitorul de argint atunci se bucură cînd ia, iar zavistnicul atunci se bucură cînd altul nu ia.

Diavolul zavistuiește numai pe om, iar dintre diavoli pe nici unul. Iar tu pe om zavistuiești și împotriva celui de un neam cu tine stai. Și ce iertare vei dobîndi? Care cuvînt de îndreptare vei da tu, cel ce, cînd vezi pe fratele tău în îndestulare, tremuri și te îngălbenești în loc să te veselești? Deci aceasta să înțelegi, că cela ce este zavistuit, se va trezi și mai strălucit se va face; iar zavistuitorul mai multe rele va aduna asupra sa... Pentru care pricină, spune-mi, zavistuiești pe fratele tău? Că a luat mare dar duhovnicesc? Și de la cine a luat, spune-mi? Au nu de la Dumnezeu?

Deci către Acela primești gândul zavistiei în inima ta, care a dat Darul? Văzut-ai de unde se trage răul și ce vîrf al păcatelor se face și cît îți sapă ție prăpastia muncii? Și ce poate fi mai ticălos decît sufletul acela, care ieri era prieten cu prietenul tău și se împărtășea cu el de cuvinte și de masă, apoi îndată, pentru că a văzut pe fratele său slăvindu-se, a aruncat de la sine masca prieteniei și a intrat sub fața vrăjmașului, mai bine zis a turbării!" (Sfîntul Ioan Gură de Aur, op cit., p. 174).

Apoi zice: "Ce faci omule? Socotești că este de mare folos a surpa bunătățile aproapelui? Dar mai înainte de acelea, surpi pe ale tale". Și iar zice: "Măcar semne de va face cineva, măcar feciorie de ar avea, măcar post sau culcare pe jos, și pentru faptele sale cele bune de va ajunge la îngeri, dacă va avea această boală și meteahnă a zavistiei, va fi mai necurat decît toți" (Sf. Ioan Gură de Aur, op cit., *Cuvînt pentru zavistie*).

Iubiți credincioși,

Aceste cuvinte și învățături pe care le-ați auzit pînă aici, despre zavistie, nu sînt ale mele, ci ale Sfîntului și dumnezeiescului părinte Ioan Gură de Aur. De aceea ele sînt vrednice de ținut minte cu toată evlavia, spre folosul nostru.

Și acum să arătăm cîteva lucruri despre cea de-a doua patimă, despre fățarnicie.

Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, descoperind această blestemată patimă în inima mai-marelui sinagogii, i-a zis: *Fățarnicilor, fiecare din voi nu-și dezleagă sîmbăta boul sau asinul său de la iesle și îl duce de îl adapă? Dar pe această fiică a lui Avraam, pe care a legat-o satana de optsprezece ani, nu se cădea a o dezlega din legătura aceasta în ziua sîmbetei?* (Luca 13, 15-16). Iată, frații mei, cum știutorul de inimi Iisus Hristos vedește patima fățarniciei ce era încuibată în inima mai-marelui sinagogii și cu cîtă înțelepciune îi arată lui și tuturor celor de față, datoria sfîntă de a ajuta pe cei bolnavi și de a-i scoate din primejdiile care vor fi, fără a ține seama că este sărbătoare sau nu.

Că spune: "Dacă fiecare din voi dezleagă dobitocul său să-l ducă la apă în ziua sîmbetei, apoi cu cît mai cuviincios și de nevoie este a dezlega un suflet din legătura satanei în ziua sîmbetei?" Și în alt loc a arătat că nu omul s-a făcut pentru sîmbătă, ci sîmbăta pentru om (Marcu 2, 27), arătînd cît de mare cinste are omul de la Dumnezeu, față de sărbătorile ce i s-au rînduit a le ține și că mai mare este fapta milostivirii față de om, decît însăși ținerea sărbătorii în care se cuvine bine a face.

Dar, frații mei, este bine să adîncim mai mult cele despre fățarnicie. Să știm că "fățarnicia este un greu și cumplit păcat, care are ca rădăcină vicleșugul, iar ca roade: minciuna, amăgirea, măiestria, agoniseala cea rea, necinstea și vătămarea aproapelui" (*Cazania*, București, 1857, p. 555). Dicționarul Noului Testament spune că "omul fățarnic este nesincer, prefăcut, mincinos și viclean" (Pr. Ioan Mircea, op. cit., p. 155). Iar în Sfînta Scriptură citim următoarele: oamenii fățarnici cinstesc pe Dumnezeu "numai cu buzele" (Isaia 29, 13; Ieremia 12, 2). Oamenii fățarnici nu fac cele ce zic (Iezechiel 33, 31). Oamenii fățarnici sînt cucernici numai la arătare (II Timotei 3, 5). Oamenii fățarnici se îngrijesc numai de curățenia cea din afară (Matei 15, 2-6). Oamenii fățarnici sînt observatori numai la lucrurile cele mici și neînsemnate (Matei 23, 23-24; Luca 11, 42). Iată pentru ce Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, ca un adevărat Dumnezeu și știutor al inimilor a muștrat cu asprime pe cărturari, pe farisei și pe legiuitorii poporului lui Israel, care erau bolnavi și orbiți foarte de această blestemată patimă și de atîtea ori cu vaiul i-a amenințat, zicîndu-le: *Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici, că închideți Împărăția Cerurilor înaintea oamenilor că nici voi nu intrați, nici pe cei ce vor să intre nu-i lăsați* (Matei 23, 13). *Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici, că mîncăți casele văduvelor și cu fățarnicie îndelung vă rugați. Pentru aceasta mai multă osîndă veți lua* (Matei 23, 14), și iarăși: *Vai vouă, cărturarilor și fariseilor, că înconjurați marea și uscatul ca să faceți un ucenic, și dacă l-ați făcut, îl faceți fiu al gheenei îndoit decît voi* (Matei 23, 15). Iar văzînd orbirea lor spirituală, le zicea: *Călăuze oarbe* (Matei 23, 16),

Nebuni și orbi (Matei 23, 17), *Șerpi, pui de vipere* (Matei 23, 33) și alte nume de ocară, prin care făcea cunoscută răutatea, viclenia și fățărnicia lor.

Dacă luăm aminte la învățătura Domnului din Sfînta Evangheliie, putem cunoaște că nici un păcat nu a fost muștrat așa de aspru și amenințat cu vaiul și cu osîndă veșnică, mai mult ca păcatul fățărniciei, pe care Mîntuitorul l-a descoperit în inimile cărturarilor, ale fariseilor și ale legiuitorilor poporului Israel. Dar pentru care pricină acest lucru? Pentru că nici un păcat al firii omenești nu este mai complicat cu alte multe păcate, ca fățărnicia. De aceea, Mîntuitorul, în alt loc, acest păcat cumplit l-a asemănat cu aluatul, zicînd: *Feriți-vă de aluatul fariseilor, care este fățărnicia* (Luca 12, 1), căci precum aluatul dospește toată frămîntătura, așa și păcatul fățărniciei strică și otrăvește toată așezarea sufletului celui ce se îmbolnăvește de acest păcat.

În continuare vă voi spune două istorioare, una despre zavistie și alta despre fățărnicie.

Împăratul Leon cel Înțelept, sînd odată de vorbă cu niște filosofi creștini, aceia i-au spus că păcatul zavistiei și al iubirii de argint sînt egale în răutate. Iar împăratul a poruncit să-i caute doi oameni care ar fi vătămăți la suflet de aceste două patimi. Cei trimiși de împărat au găsit ce căutau și le-au zis: "Vă cheamă împăratul să vă cunoască și să vă dea cîte un dar mare". Aceia s-au bucurat mult de această chemare, neștiind la ce sînt chemați. Și îndată au venit. "Vreau să fac milă cu voi și să vă dau cîte un dar". Și a chemat mai întîi pe iubitorul de argint și i-a zis: "Ție o să-ți dau daruri mari, iar celui ce vine după tine îi vor da îndoit decît ție. Ce vrei să-ți dau?" Iar iubitorul de argint, sînd puțin pe gînduri, a zis: "Măria Ta, eu vreau să-mi iei jumătate din averea mea!" Împăratul a tăcut și i-a zis: "Du-te și să vină celălalt (zavistnicul)". Și i-a zis și acelui: "Cere de la mine orice dar, însă să știi că celui alt îi voi da îndoit ca ție!" Iar omul cel zavistnic, gîndin-du-se puțin, a zis: "Măria Ta, mie să-mi scoți un ochi!" Apoi chemîndu-i pe amîndoi, le-a zis: "Vai de voi, oameni blestemați, am făcut cu voi o experiență și rău ați ieșit înaintea mea amîndoi! Mergeți și vă îndreptați viața prin spovedanie curată și prin pocăință adevărată, ca să nu vă pierdeți sufletele voastre!"

Apoi chemînd pe filosofi le-a spus din cercare, cum iubitorul de argint a cerut să i se ia jumătate din avere cu scopul ca celui alt să i se ia toată averea și să nu aibă cumva mai mult decît el. Iar cel zavistnic, cum a cerut să i se scoată un ochi, spre a-i scoate celui de-al doilea pe amîndoi. Și a zis către filosofi: "Acum am văzut că mare dreptate aveți voi, că zavistia și iubirea de argint, sînt egale în răutate".

Iată și a doua istorioară. Un călugăr se fățărnicia în toată vremea că este sfînt și, la arătare, postea mult și se înfrîna la toate, ca să-l laude oamenii și ceilalți călugări; iar pe ascuns mîncă și bea mult și făcea și alte răutăți, ferindu-se de ochii oamenilor, ca să nu afle răutățile lui.

Dar venind fără de veste peste el o boală grea și, apropiindu-se de moarte, a chemat pe călugări și pe frați la el. Și venind mulți din soborul mănăstirii, a început a plînge cu amar și tremurînd de frică, a zis către dînșii: "Frații mei, vai mie, căci eu împreună cu voi de atîția ani petrecînd, mă arătam că sînt mare postitor, dar acest lucru îl făceam numai de fățărnicie, spre a fi lăudat de voi și de oameni. Iar eu mîncam pe ascuns și beam mult, și alte păcate grele am făcut. Și iată acum sînt dat spre mîncare balaurului, care a legat picioarele și genunchii mei cu coada sa, iar capul lui la gura mea stă și așteaptă să smulgă sufletul meu și să-l ducă la pierzare!" Și zicînd acestea a murit.

Astfel, mare spaimă a cuprins pe toți cei de față, iar starețul acelor călugări, care venise și el acolo, a zis către toți: "Vedeți, fraților, cît de mare este prăpastia păcatului fățărniciei și al mîncării pe ascuns?" (din *Everghetinos*, al Sf. Grigorie Dialogul, p. 129-131).

Iubiți credincioși,

Dumnezeu voiește ca toți oamenii să se mîntuiască și la cunoștința adevărului să vină (I Timotei 2, 4). El ne-a învățat în Sfînta și dumnezeiasca Evangheliie, cum trebuie să viețuim în această lume și cum să fie cuvîntul nostru, față de alții, cînd a zis: *Fie cuvîntul vostru: da, da și nu,*

nu, iar ce este mai mult decât aceasta, de la cel viclean este (Matei 5, 37). Adică ce cugetă inima ta și simte inima ta aceea să grăiască și gura ta. Că dacă una gândim și avem în inimă și alta facem și vorbim sîntem fățarnici și nu vom scăpa de osîndă. Acestea sînt lucruri ale diavolului și ale fățarniciei, despre care zice Sfîntul Apostol Iacob: *Să fie vouă ce este da, da, și ce este nu, nu, ca să nu cădeți sub judecată* (Iacob 5, 12).

Să ne izbăvim cu ajutorul lui Hristos și de păcatul ucigaș de suflet al zavistiei care robește și omoară multe suflete. De amîndouă aceste păcate putem scăpa numai prin multă rugăciune, prin deasă spovedanie, prin milostenie și cugetare la moarte. Să cerem harul lui Dumnezeu în toate, să ne rugăm mereu, să ne socotim mai păcătoși decât alții și să iubim din inimă pe toți.

Acestea înțelegîndu-le, frații mei, să ne rugăm din toată inima noastră către preamilostivul Dumnezeu, să ne păzească de toate păcatele, dar mai ales de aceste două patimi prea cumplite, adică zavistia și fățarnicia, ca să ne mîntuim sufletele noastre. Amin.

Predică la Duminica a XXVIII-a după Rusalii (Despre chemarea lui Dumnezeu cea în multe feluri)

Chemarea lui Dumnezeu este veșnică mai înainte de facerea lumii
(Efeseni 1, 4; 3, 11; II Tesaloniceni 2, 13; II Timotei 1, 9)

Iubiți credincioși,

Pilda Sfintei Evanghelii, ce s-a citit astăzi, ne vorbește în chip tainic despre chemarea lui Dumnezeu la cina cea mare, care este Împărăția lui Dumnezeu. Chemarea sau vocația, "este o strigare tainică din partea lui Dumnezeu, prin care cheamă sufletele să vină la El" (*Dicționar al Noului Testament*, op. cit., p. 4).

Să știm, de asemenea, că chemarea lui Dumnezeu este de multe feluri și că vechimea ei este veșnică, mai înainte de întemeierea lumii (Efeseni 3, 11). Că de la începutul lumii simțite și văzute și pînă la sfîrșitul ei, Dumnezeu nu va înceta a chema pe aleșii Săi (Matei 24, 31; Marcu 13, 27). Așa vedem din dumnezeiasca Scriptură că Dumnezeu a ales și a chemat pe Noe și i-a poruncit să facă corabie înainte de potop (Facere 6, 8-14); așa a chemat Dumnezeu pe Avraam (Facere 12, 1-3); așa a chemat pe Moise (Ieșirea 3, 1-4) și pe poporul lui Israel (Deuteronom 7, 21, 13, 4); așa a chemat Dumnezeu pe David de la turmele oilor și l-a uns împărat peste Israel (I Regi 16, 12-13); și tot așa a chemat Dumnezeu pe sfinții prooroci (Psalmi 88, 3; 104, 26; Ieremia 1, 8).

La plinirea vremii a venit Mîntuitorul nostru Iisus Hristos și a chemat pe sfinții Săi apostoli (Marcu 3, 13-19). Încă se vorbește în Sfînta Scriptură și de chemarea Bisericii (I Petru 5, 13) și de chemarea credincioșilor (Romani 16, 13; I Petru 1, 2). Au fost însă și chemări personale și particulare, precum a fost alegerea și chemarea lui Solomon la împărăție (I Paralipomena 22, 3-6)

și chemarea marelui Apostol Pavel de către Mântuitorul (Fapte 9, 3-18). Se mai arată prea luminat în Sfânta și dumnezeiasca Scriptură despre chemarea lui Iisus Hristos ca Mesia (Isaia 4, 2; 6, 7; 19, 1-8; Matei 12, 18; I Petru 2, 6).

În Sfânta Scriptură observăm că pricinile chemării lui Dumnezeu sînt felurite: după voința și după prevederea lui Dumnezeu (Romani 8, 28-29); fără de privire la merite (Romani 9, 11; II Timotei 1, 9); după harul lui Dumnezeu (Romani 1, 5-6) pentru slava lui Dumnezeu (Efeseni 1, 5); pentru înfierea prin Iisus Hristos (Efeseni 1, 5); spre dobîndirea mîntuirii (I Tesaloniceni 5, 9; II Tesaloniceni 2, 13); spre slava veșnică (Romani 8, 29); pentru supunerea lui Hristos (I Petru 1, 2); spre a fi asemenea chipului lui Iisus Hristos (Romani 8, 28-29) și spre a fi sfinți fără prihană în dragoste (Efeseni 1, 4).

Dar și mijloacele prin care se fac chemările lui Dumnezeu sînt, de asemenea, diferite. Să știm că chemarea credincioșilor este lucrul lui Dumnezeu (Efeseni 4, 1; I Tesaloniceni 1, 4-6); chemarea lui Dumnezeu se face prin Duhul Sfînt (Zaharia 7, 12; Fapte 13, 2), și prin Iisus Hristos (Isaia 55, 5; Matei 11, 28; Ioan 7, 37; 12, 32; Romani 1, 7). Chemarea lui Dumnezeu se face prin Evanghelie (II Tesaloniceni 2, 14); prin mijlocirea creaturilor Lui (Psalmi 18, 1-4; Romani 1, 20) și prin aleșii Săi (IV Regi 22, 13; Ieremia 7, 24; 25, 27) Să mai știm că chemarea lui Dumnezeu este după alegere (Romani 9, 30), neschimbată și nemincinoasă din partea Lui (Romani 11, 29; I Tesaloniceni 5, 24).

Iată pe scurt pricinile și mijloacele prin care se face chemarea lui Dumnezeu. Care este scopul pentru care ne cheamă Dumnezeu? Iată cu ce scop ne cheamă: Chemarea Lui ne îndeamnă la pocăință (Matei 9, 13; Marcu 2, 17); ne povățuiește la împăcarea cu El (Isaia 27, 5; II Corinteni 5, 20); ne îndeamnă la sfințenie (Romani 1, 7; I Corinteni 1, 2); ne cheamă de la întuneric la lumină (Fapte 2, 6-18; I Petru 2, 9); din moarte la viață (Ioan 5, 24-25); ne cheamă la libertate și la pace (Galateni 5, 13; II Corinteni 7, 13; Romani 14, 19). Chemarea lui Dumnezeu ne unește cu Iisus Hristos la una și aceeași nădejde (I Corinteni 1, 9; Efeseni 1, 18), la moștenirea slavei (Evrei 9, 15; Efeseni 1, 18), și la împărăția slavei lui Dumnezeu (I Tesaloniceni 2, 12).

Oare omul poate să primească și să refuze chemarea lui Dumnezeu? Da, poate. Pentru că Dumnezeu l-a făcut pe om liber și l-a lăsat în mîna sfatului său (Înțelepciunea lui Solomon 2, 23; Înțelepciunea lui Isus Sirah 15, 14), *și cu arma bunei voiri ne-ai încununat pe noi* (Psalm 5, 12). Acest lucru ni-l arată și cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos care zice în Sfînta Evanghelie: "Cine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie" (Matei 16, 24).

Dacă ați ascultat cu atenție Sfînta Evanghelie ce s-a citit astăzi, ați auzit cum toți cei chemați la cina cea mare, s-au lepădat de cină, punînd diferite motive. Unul că și-a cumpărat țarina și se duce să o vadă, altul că și-a cumpărat cinci perechi de boi și merge să-i încerce, iar altul că și-a luat femeie și nu poate merge (Luca 14, 18-20).

Iată și pedeapsa lui Dumnezeu asupra celor ce refuză să primească în mintea și inima lor chemarea lui Dumnezeu. Aceștia mai întîi se îndepărtează de harul lui Dumnezeu și în ziua Judecării de apoi vor lua mai mare pedeapsă decît Sodoma și Gomora (Matei 10, 14-15; Marcu 6, 11).

Cei ce refuză chemarea lui Dumnezeu, ajung la orbire spirituală (Fapte 28, 24-27; Romani 1, 21; 11, 7-10); ajung la rătăcire spirituală (Fapte 28, 24-27; Romani 11, 8-10) și la împietrirea inimii lor (Marcu 16, 14). Aceștia vor lua pedepse vremelnice (Isaia 65, 12-15) și de nu se vor pocăi vor ajunge la osînda veșnică (Ioan 12, 48; Evrei 2, 1-3; 12, 25).

Iubiți credincioși,

În cele ce urmează vom vorbi și despre cele mai de pe urmă chemări, care le va face Domnul la sfîrșitul lumii și în ziua Judecării de apoi. Mai întîi să arătăm cum va chema Dumnezeu cerul și

pământul, după mărturia Sfântul Duh care zice: "Chema-va cerul de sus și pământul ca să judece pe poporul Său" (Psalm 49, 5).

Această chemare a cerului și pământului se va face în ziua cea mare a Judecății de apoi. Milioane de trâmbițe purtate de ceata Începătoriilor vor suna cu mare glas și înfricoșat la porunca Domnului, chemînd la judecată cerul de sus, adică nenumărata mulțime a îngerilor, și pământul de jos, adică toate popoarele pământului, pe toți păcătoșii din iad și pe înșiși demonii care i-au înșelat pentru a-i da morții.

În fața divanului de judecată al lui Hristos vor sta toți dreptii și păcătoșii ca să dea seama de cele ce au lucrat prin trup, bune sau rele, precum a zis Sfântul Apostol Pavel și Evanghelia lui Hristos (Matei 16, 27; Romani 14, 18; II Corinteni 5, 10).

De aceea zice dumnezeiasca Scriptură că "va chema cerul de sus", adică toate puterile din ceruri și toți îngerii împreună cu sufletele tuturor dreptilor, care, la glasul trâmbițelor, se vor coborî din cer să stea înaintea Domnului slavei, Iisus Hristos, Mîntuitorul nostru, ca să vadă și să audă cum va răsplăti Dumnezeu fiecăruia, după lucrurile lui (Matei 16, 27).

Atunci glasul trâmbițelor, va suna în sus și în jos. În sus, ca să cheme din cer toate puterile cerului, pe toți îngerii și pe toți dreptii; iar în jos, glasul lor va ajunge pe pământ și pînă în iad. Pe pământ, ca să deschidă toate mormintele și să învie toți oamenii care au murit cu trupul de la începutul lumii; iar la iad, ca să cheme pe toți diavolii și pe toți păcătoșii la judecata cea preasfîntă și preadreaptă a lui Dumnezeu. Iată ce zice despre aceste trâmbițe ale cerului Sfîntul Ierarh Grigorie Teologul: "Înfricoșat este glasul trâmbițelor aceluia la care se vor supune stihiiile, care vor despica pietrele, vor deschide mormintele, vor descoperi cele mai dedesubt, vor zdrobi porți de aramă, vor dezlega și vor risipi legăturile morților" (*Ușa pocăinței*, cartea a II-a, *Pentru judecata viitoare*, 1812).

La chemarea acestor trîmîțe va chema Dumnezeu cerul de sus și pământul de jos, ca să aleagă pe cei drepti de cei păcătoși, precum alege păstorul oile de capre (Matei 25, 32), spre a merge unii la viața veșnică, iar alții la munca veșnică (Matei 25, 46).

Dar să auzim, frații mei, și cea mai de pe urmă chemare ce o va face Mîntuitorul nostru Iisus Hristos către aleșii Săi, în ziua Judecății de apoi. Această prea fericită chemare, ne-o arată dumnezeiasca Evanghelie, zicînd: *Atunci va zice Împăratul celor de-a dreapta Sa: Veniți binecuvîntații Tatălui Meu, de moșteniți Împărăția cea făgăduită vouă de la întemeierea lumii, căci flămînd am fost și Mi-ați dat să mănînc, însetat am fost și Mi-ați dat să beau, străin am fost și M-ați primit, gol am fost și M-ați îmbrăcat, bolnav am fost și M-ați cercetat, în temniță am fost și ați venit la Mine* (Matei 25, 34-36).

Deci, vedeți, că chemările lui Dumnezeu sînt veșnice și mai înainte de facerea lumii și de la începutul lumii acesteia văzute și simțite, pînă la sfîrșitul ei și pînă în ziua Judecății celei de apoi!

Auzind de chemările lui Dumnezeu cele în multe feluri despre care am vorbit pînă aici, să fim cu mare atenție, cu luare aminte și cu mare frică de Dumnezeu, cînd glasul conștiinței noastre ne cheamă la pocăință și la părăsirea răutăților noastre. Căci conștiința noastră este cea mai vie trâmbiță care neîncetat ne cheamă din lăuntru nostru la pocăință, la îndreptarea și la calea cea sfîntă a mîntuirii.

O, de ar da Dumnezeu să auzim în toată vremea glasul acestei trâmbițe, adică glasul conștiinței noastre, care mereu ne cheamă la pocăință spre mîntuirea sufletelor noastre. O, de ne-ar lumina Dumnezeu să auzim glasul conștiinței care strigă din lăuntru nostru, zicînd: Omule, părăsește păcatele tale! Omule, vine moartea și te găsește în păcate și vei fi osîndit în focul cel veșnic! Omule, trezește-te la pocăință și vezi în ce stare ești, că nu știi ziua și ceasul în care te va chema Domnul din această trecătoare viață! Auzi, omule, ce zice dumnezeiasca Scriptură: *Astăzi de veți auzi glasul Lui, să nu vă învîrtoșați inimile voastre* (Psalm 94, 8). Ascultați ce zice această trâmbiță, care pururea strigă din lăuntru nostru: Ce faci, omule, unde mergi? De ce te încurci cu grijile lumii? De ce îți împlinești poftele trupului tău? De ce stai nespovedit, fără pocăință, ca și cum ai fi nemuritor?

Auzi glasul Sfintei Evanghelii care zice: *Privegheați și vă rugați, fiți gata că nu știți în care ceas vine sfârșitul!* Și iarăși: "Pocăiește-te, omule, ca să întâmpini pe Mirele sufletelor noastre, cu candela milosteniei și a toată fapta bună aprinsă, ca să nu te găsească asemenea fecioarelor celor fără de minte, care au rămas afară de camera Mirelui Ceresc" (Matei 25, 11-12).

O, frații mei, dacă ne-am trezi pînă mai avem vreme să auzim glasul acestei trâmbițe, adică al muștrării conștiinței noastre și dacă acest glas al lui Dumnezeu care ne cheamă la pocăință și la părăsirea păcatelor, nu l-am trece cu vederea, ce mare fericire am avea și în veacul de acum și în cel viitor!

Acest glas al lui Dumnezeu este conștiința noastră, este trâmbița cea tainică și sfântă care călătorește cu noi în viața de aici, și pururea ne cheamă din lăuntru spre a ne trezi și pocăi. Conștiința este pîrîșul care mereu ne pîrăște pe calea acestei vieți, și ne muștră cînd greșim. Despre acest pîrîș zice, într-un anumit fel, Sfînta Evanghelie: *Împacă-te cu pîrîșul tău pe cale, ca nu cumva pîrîșul să te dea judecătorului* (Matei 5, 25; II Corinteni 3, 5; Galateni 6, 4).

Iubiți credincioși,

În Sfînta Evanghelie de astăzi, Iisus Hristos Mîntuitorul lumii ne cheamă pe toți la Cina Sa cea mare. Ne cheamă la ospățul credinței adevărate. Să nu ne împotrivim nici unul, nici să părăsească cineva Biserica Ortodoxă, mama noastră care ne hrănește din învățătura dreptei credințe, și să meargă la cina sectelor care se înmulțesc mereu și înșală pe mulți.

Ne cheamă Hristos la ospățul pocăinței, la masa mîntuirii. Să nu amînăm pocăința, spovedania, rugăciunea, milostenia, Sfînta Împărtășanie, grija pentru suflet, că *în ceasul în care nu gîndim, Fiul Omului va veni!*

Ne cheamă Iisus Hristos la ospățul Sfintei Liturghii. În fiecare sărbătoare auzim toaca, clopotele bisericilor și preoții satelor care ne cheamă la cina cea mare a Sfintei Liturghii. Oare de ce nu venim măcar Duminica și la marile Sărbători cu toții la biserică?

De ce punem motive că "ne-am cumpărat țarine", adică griji pămîntești, că "ne-am cumpărat cinci perechi de boi", adică ne-am robit de patimi cele cinci simțiri, și că "ne-am luat femeie", adică ne-am dedat la beții și desfrînări, mai ales Duminica și de aceea nu putem veni la ospățul Sfintei Liturghii în sărbători, să ospătăm împreună cu Mîntuitorul Hristos, cu Maica Domnului și cu toți sfinții din cer? Căci vedem la Sfînta Liturghie, Duminica, mai mult bătrîni și văduve, dar tinerii și copiii dumnevoastră unde sînt? De ce nu vin cît mai mulți la slujbele bisericii, la Sfînta Liturghie? Hristos din cer se jertfește pe Sfînta Masă, sfinții și îngerii din cer cîntă cu noi în biserică, Mîntuitorul ospătează cu noi și ne hrănește cu scumpul Său Trup și Sînge, iar cei mai mulți dintre fiii Bisericii noastre stau acasă, se duc la beții, merg la petreceri imorale, la tot felul de păcate și ospătează cu necredincioșii, cu bețivii, cu sectanții și cu slugile întinericului?

Vai celor ce lipsesc Duminica fără motiv binecuvîntat de la biserică, de la cina cea mare a Sfintei Liturghii, că cină mai mare ca jertfa liturgică și Sfînta Împărtășanie și ca citirea sfintelor cărți nu este alta pe pămînt!

Ajunge o săptămînă de lucru, de osteneală pentru trup. Să participăm o zi pe săptămînă, Duminica, în Biserica Domnului la Sfînta Liturghie. Destul ne ostenim pentru trup, să ne ostenim acum și pentru suflet, că în curînd vom pleca la marea judecată să dăm socoteală de toate. Oare nu tocmai Duminica se fac cele mai multe păcate, petreceri, nunți, beții, certuri și desfrînări?

Să lăsăm dar tot păcatul și să ne pocăim de păcatele noastre. Creșteți-vă copiii în frica Domnului, rugați-vă mai mult și veniți la biserică, la cina cea mare a Mîntuitorului Hristos. De vom face așa, și pe pămînt vom fi fericiți și mulțumiți, și în cer cu îngerii, cu sfinții și cu Însuși Hristos vom cina în vecii vecilor. Amin.

Predică la Duminica a XXIX-a după Rusalii **(Despre nrecunoștință și nemulțumire față de Dumnezeu)**

Au nu zece s-au curățit? Dar cei nouă unde sînt?

Nu s-a aflat să se întoarcă să dea slavă lui Dumnezeu decît numai acesta ce este de alt neam?
(Luca 17, 17-18)

Iubiți credincioși,

După cum mulțumirea și recunoștința față de Dumnezeu îi aduc omului laudă, fericire și binecuvîntare, tot așa și cei nemulțumitori și nrecunoscători față de binefacerile lui Dumnezeu, au primit de la El aspre pedepse vremelnice și veșnice. Nrecunoștința și nemulțumirea omului față de binefacerile lui Dumnezeu se socotește ca o nebunie înaintea Lui. Acest lucru îl putem înțelege luminat din cuvintele Sfintei Scripturi care, arătînd nemulțumirea poporului iudeu față de atîtea binefaceri primite de la Dumnezeu, îl numește nebun cînd zice: *Acest popor este nebun și neînțelept*. Și, muștrînd nemulțumirea poporului, zice: *Oare nu Acesta este Părintele tău care te-a zidit pe tine?* (Deuteronom 32, 6). Apoi, arătînd nrecunoștința și nemulțumirea poporului iudeu pentru binefacerile pe care le-a primit, zice: *Oare acestea răsplățiți Domnului?*

După ce le arată binefacerile cele mari ce le-a făcut Dumnezeu cu ei, atît de nrecunoscători și nemulțumitori, care au părăsit pe Dumnezeu și s-au închinat diavolilor prin idolii lor, le zice: *Jertfit-au diavolilor și nu lui Dumnezeu, dumnezeilor pe care nu i-au știut*. Și iarăși le zice: *Pe Dumnezeu Cel ce te-a născut L-ai părăsit și ai uitat pe Dumnezeu Cel ce te hrănește* (Deuteronom 32, 17-18).

Apoi, arătînd Sfînta Scriptură și pedeapsa dumnezeiască ce a urmat pentru nrecunoștința și nemulțumirea lor față de marile binefaceri ale lui Dumnezeu, zice: *Întoarce-voi fața Mea de la dînșii și voi arăta lor ce le va fi în zilele cele de apoi, că neam îndărătnic este, fii la care nu este credință întru dînșii. Ei M-au mîniat întru cel ce nu este Dumnezeu, mîniatu-M-au întru idolii săi, și Eu îi voi mînia pe ei întru cel ce nu este neam... Că foc s-a aprins întru mînia Mea, arde-va pînă la iadul cel mai de jos, mînca-va pămîntul și roadele lui, arde-va temeliile munților. Aduce-voi la ei rele și săgețile Mele îi vor sfîșia pe dînșii. Topindu-se de foame și de mîncarea păsărilor și de gîrbovire nevindecată. Dinți de fiare voi trimite asupra lor cu mînia celor ce se tîrăsc pe pămînt. Din afară îi va stăpîni pe ei sabia și din lăuntru frica... că voi ascuți ca fulgerul sabia Mea, și va începe mîna Mea a judeca și voi răsplăti pedeapsă vrăjmașă și celor ce Mă urăsc pe Mine voi răsplăti* (Deuteronom 32, 20-25; 41).

Prin proorocul Isaia îi zice neamului neînțelegător al lui Israel: *Surzilor, auziți, priviți și vedeți* (Isaia 42, 18). Apoi, arătîndu-le și pedeapsa pentru nrecunoștința binefacerilor Lui, zice: *El a vărsat asupra lor iuțimea mîniei Lui și furiile războiului. Văpaia i-a cuprins și n-au priceput, arși au fost și n-au luat seamă* (Isaia 42, 25). Încă și Neemia după ce arată marile faceri de bine ale lui Dumnezeu asupra poporului Israel, arată și nrecunoștința lui față de atîtea binefaceri primite de

la Dumnezeu, zicînd: *Dar părinții noștri s-au îndărătnicit și și-au învățat cerbicia lor. N-au ascultat poruncile Tale, nici s-au supus și au uitat minunile Tale pe care le-ai făcut pentru ei; învățatu-s-au cu cerbicia lor și în răzvrătirea lor și-au ales căpetenie ca să se întoarcă în robia lor* (Neemia 9, 16-17), și iar zice: *S-au răzvrătit împotriva Ta; au aruncat Legea Ta la spate; pe proorocii Tăi care îi îndemneau să se întoarcă la Tine i-au ucis și Ți-au adus hule mari* (Neemia 9, 26). Arătînd apoi și pedeapsa lui Dumnezeu pentru această răzvrătire a lor, zice: *Atunci Tu i-ai dat în mîinile vrăjmașilor lor, care i-au apăsă* (Neemia 9, 27).

Ieremia, arătînd pedeapsa asupra nerescunoștinței și nemulțumirii poporului ales față de binefacerile primite de la Dumnezeu, zice: *Cum, adică, să te iert, Ierusalime, pentru aceasta? Fii tăi M-au părăsit și se jură pe dumnezei care n-au ființă. Eu i-am săturat, iar ei au făcut desfrînare, umblînd în grup pe la casele desfrînatelor. Ei sînt cai îngrășați și fiecare nechează după femeia aproapelui său,* apoi zice: *Este cu putință să nu pedepsesc aceasta, zice Domnul, și Duhul Meu să nu se răzbune asupra unui popor ca acesta?* (Ieremia 5, 7-9). Arătînd apoi pedeapsa ce îi așteaptă pentru această răzvrătire, nerescunoștință și nemulțumire față de binefacerile Sale, le zice: *Casa lui Israel, iată Eu voi aduce asupra voastră un neam de departe, zice Domnul, un popor puternic, un popor vechi, un popor a cărui limbă tu nu o știi și nu vei înțelege ce grăiește el. Tolba lui este ca un mormînt deschis și ai lui sînt toți viteji. Și aceia vor mîncea secerișul tău și pîinea ta, și vor mîncea pe fii tăi și pe fiicele tale, vor mîncea strugurii tăi și smochinele tale și vor trece prin sabie cetățile tale cele tari în care tu te încrezi* (Ieremia 5, 15-17). În alt loc zice: *Iată voi face cuvintele Mele foc în gura ta, iar pe poporul acesta îl voi face lemne și îl va mistui focul acesta* (Ieremia 15, 14).

Și după dumnezeiescul împărat și prooroc David arătînd nerescunoștința și nemulțumirea poporului lui Israel față de binefacerile lui Dumnezeu, zice: *Au uitat pe Dumnezeu, Care i-a izbăvit pe ei, Care a făcut lucruri mari în Egipt...* (Psalm 105, 21) *și au jertfit lui Baal-Peor și au mîncat jertfele morților. Și L-au întăritat pe El cu faptele lor* (Psalm 105, 28-29). *Și au jertfit pe fiii lor și pe fetele lor idolilor, au vărsat sînge nevinovat, sîngele fiilor lor și al fetelor lor, pe care i-au jertfit idolilor din Canaan și s-a spurcat pămîntul de sînge* (Psalm 105, 37-38). Apoi, arătînd și pedeapsa pentru această fărădelege și nerescunoștință a lor față de Dumnezeu, zice: *Atunci S-a aprins de mînie Domnul împotriva poporului Său și a urît moștenirea Sa și i-a dat pe ei în mîinile neamurilor și i-au stăpînit pe ei cei ce-i urau pe ei. Vrăjmașii lor i-au asuprit pe ei și au fost nefericiți sub mîinile lor* (Psalm 105, 40-42).

Pînă aici am arătat cu mărturii din Sfînta Scriptură cît de mare este păcatul nerescunoștinței și al nemulțumirii față de binefacerile lui Dumnezeu precum și pedeapsa pe care a dat-o Dumnezeu poporului lui Israel pentru aceste păcate. Vedem însă și în Sfînta Evanghelie pe omul ce era dator cu zece mii de talanți, cum milostivindu-se spre el stăpînul său i-a iertat toată datoria. Iar el n-a voit să ierte pe omul care îi era dator numai cu o sută de dinari. Pentru această nerescunoștință și nemulțumire față de binefacerile ce le-a primit de la stăpînul său, a fost dat pe mîna chinuitorilor *pînă ce va plăti toată datoria* (Matei 18, 24-34). Vedeți cît de mare este păcatul nerescunoștinței față de Dumnezeu și față de oameni?

Iubiți credincioși,

După ce am arătat pedeapsa lui Dumnezeu pentru acest păcat, voi prezenta o istorioară adevărată prin care iarăși se va arăta cum pedepsește Preabunul Dumnezeu pe omul cel nemulțumit de binefacerile primite de la El.

Un mare făcător de rele, într-o vreme fiind foarte ostenit de cale, s-a dus și s-a culcat la umbra unui zid vechi. Pe cînd dormea el, i-a grăit cineva, zicîndu-i: "Scoală-te repede de aici și mergi alături, căci cade zidul și te omoară. Iar el s-a sculat repede și fugind îndată a căzut zidul". Iar el, plin fiind de toate păcatele a pus în mintea sa că este un om bun și îl iubește Dumnezeu, căci l-a scăpat de moarte și nu-l urăște pentru faptele și uciderile care le-a făcut în viață. Deci, a

cumpărat tămîie și lumînări și intrînd în biserică a zis: "Mulțumesc Ție, Doamne, că m-ai scăpat de la această mare primejdie și de moarte". El n-a înțeles că alta voiește Dumnezeu de la el, adică să-și îndrepte viața și să nu mai facă rău.

Apoi a început din nou a face tot felul de răutăți, fără nici o căință de păcatele lui. Dar într-o noapte, pe cînd dormea pe patul său, i s-a arătat cineva și i-a zis: "Eu sînt cel care te-a trezit cînd dormeai sub zid și tu, în loc să te pocăiești, mărturisindu-ți păcatele și să pui hotărîre în inima ta ca să nu mai faci cele rele înaintea lui Dumnezeu, ai adus tămîie și lumînări la biserică și ai socotit că îmi sînt plăcute faptele și fățarniciile tale. Să știi că pentru aceasta te-am izbăvit de primejdia aceea, ca să nu mori nepocăit. Iar tu, în loc de pocăință iar ai început a face cele rele ale tale. De aceea, pentru nrecunoștința și nemulțumirea ta care ai arătat-o față de bunătatea lui Dumnezeu, nu vei muri repede ca să nu te vadă nimeni, cum era să-ți fie moartea sub acel zid, ci vei tras în țepă în mijlocul orașului ca să te vadă toți oamenii și să ia pildă spre îndreptarea lor, văzînd cum moare un tîlhar și ucigaș nepocăit". La aceste cuvinte el se înfricoșează, dar îndată prinzîndu-l oamenii, l-au dus la judecătorul cetății și el a hotărît să fie tras în țepă în mijlocul tîrgului ca să-l vadă toți și să nu urmeze acelui tîlhar nemulțumitor și nrecunoscător față de binefacerile lui Dumnezeu. (*Mărgăritarele Sf. Ioan Gură de Aur*, București, 1746, p. 163)

Iubiți credincioși,

Toți oamenii sînt datori a mulțumi lui Dumnezeu, ziua și noaptea pentru toate cele bune și cele rele pe care le primesc de la El. Că cel ce nu mulțumește supără pe Dumnezeu și în loc de bune va primi cele rele, adică boală, pagubă, tulburare și osîndă veșnică. Ați auzit de pedeapsa lui Dumnezeu asupra evreilor nemulțumiți din legea veche. Ați auzit și de pedeapsa cumplită asupra tîlharului nepocăit din istorioara de mai sus. Ați auzit și de nemulțumirea și lipsa de recunoștință a celor nouă leproși din Evanghelia de azi. Toți zece se rugau și strigau la Fiul lui Dumnezeu să se milostivească și să-i vindece. Dar după ce s-au vindecat, numai unul s-a întors la Hristos și căzîndu-I în genunchi, l-a mulțumit cu lacrimi. De aceea și Domnul a zis: *Oare nu zece s-au vindecat? Dar cei nouă unde sînt? Nu s-au gîndit să se întoarcă și să dea slavă lui Dumnezeu, decît numai acesta care este de alt neam?* Apoi, i-a zis celui vindecat: *Scoală-te și du-te; credința ta te-a mîntuit!* (Luca 17, 17-19).

Vedeți că cel ce mulțumește se și mîntuiește, căci are credință în Dumnezeu? Iar cel nrecunoscător, este departe de Dumnezeu, pentru că este nepocăit, adică zace în păcate. De aceea de va muri în această stare, unul ca acela se va osîndi în iad.

Acum să ne întrebăm fiecare: Oare noi mulțumim zilnic și în fiecare ceas lui Dumnezeu pentru binefacerile primite? Sau uităm de această mare poruncă? Căci și Sfîntul Apostol Pavel ne poruncește, zicînd: *Pentru toate mulțumiți* (I Tesaloniceni 5, 18; Efeseni 5, 20). Știm că mulți cîrtesc în inimile lor și zic la necaz: "Pentru ce să mulțumesc lui Dumnezeu, că iată sînt bolnav, nu s-a împlinit cererea, soțul este rău, copilul n-a reușit?" Dar să te întreb în numele lui Dumnezeu: Oare cînd erau sănătoși și tineri și aveau de toate și toți îi cinsteau, atunci mulțumeau lui Dumnezeu? Atunci veneau regulat la biserică, se spovedeau, posteau și se împărtășeau cu Preacuratele Taine? Sau erau tot așa de nepăsători, și puțin credincioși ca acum?

Dacă n-ai reușit azi, vei reuși sigur mîine. Numai să nu ceri cele ce nu-ți sînt de folos. Dacă ești bolnav azi, de ce cîrtești? Dar n-ai fost sănătos toată viața și ai uitat să mulțumești Ziditorului tău? Dacă ai pierdut ceva sau nu ți s-a împlinit cererea, de ce te superi și mîinii pe Dumnezeu? Nu cumva ceri lui Dumnezeu numai cele materiale și trecătoare și uiți să ceri cele veșnice și mîntuitoare? Poate de aceea nu ți-a împlinit Domnul cererea, căci Dumnezeu pe cele materiale ți le dă de la sine dacă vei căuta *mai întîi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui* (Matei 6, 33).

Aici credincioșii noștri fac o mare greșală, că cer de la Dumnezeu mai întîi lucruri pămîntești și abia la urmă cer iertarea păcatelor, care ne asigură fericirea și mîntuirea sufletului, iar Dumnezeu, dimpotrivă, ne poruncește să căutăm mai întîi Împărăția Cerului, adică biserica,

rugăciunea, pocăința, împăcarea cu toți, postul, smerenia și Sfînta Împărtășanie, și numai la urmă să cerem și cele pămîntești: sănătate, reușită în viață, căsnicie, copii, ajutor în toate, pe care ni le promite să ni le dea gratuit, chiar dacă nu le cerem.

Cum trebuie să mulțumim lui Dumnezeu? În toate zilele și în fiecare ceas și clipă să zicem în casă, la biserică, pe cale și oriunde această scurtă rugăciune: "Slavă lui Dumnezeu pentru toate!" Dacă nu ni se împlinește cererea, noi să-i mulțumim Mîntuitorului pentru tot ce ne-a dat în viață: pentru sănătate, pentru minte, pentru cei doi ochi, pentru pîinea zilnică, pentru servicii, pentru copii, pentru preoții care ne păstoresc, pentru Sfînta Cruce cu care biruim pe diavoli, și mai ales pentru Evanghelie și pentru că sîntem fii ai Bisericii Ortodoxe. Oare cîți, alături de noi, sînt orfani, bolnavi fără leac, flămînzi, amăgiți de secte și robiți de patimi, iar noi avem de toate și nu mulțumim cît trebuie?

Cea mai înaltă rugăciune de mulțumire pe pămînt este Sfînta Liturghie. De aceea se mai numește și jertfă euharistică, adică jertfă de laudă și de mulțumire. Sîntem datori ca în fiecare sărbătoare și mai ales Duminica să ascultăm slujba Sfîntei Liturghii și să mulțumim lui Dumnezeu pentru toate cîte ne-a dat în viață și în timpul săptămînii care a trecut! Să trăim mulțumind, iar nu cîrtind. Să ne mulțumim cu tot ce ne dă Dumnezeu și să zicem că nu sîntem vrednici de cît ne dă. De vom face așa vom primi mai multe daruri de la El și sufletul ne va fi în pace, iar dincolo cu îngerii în veci Îl vom slăvi. Amin.

Predică la Duminica a XXX-a după Rusalii (Despre iubirea de averi)

Bogăția de ar curge, nu vă lipiți inima de ea
(Psalm 61, 10)

Iubiți credincioși,

Ați auzit în Sfînta Evanghelie de astăzi că un tînăr oarecare s-a apropiat de Mîntuitorul, a îngenuncheat înaintea Lui și I-a zis: *Învățătorule bun, ce voi face ca să dobîndesc viața cea veșnică?* (Luca 18, 18).

Vedeți, fraților, că acest tînăr a venit cu mare evlavie înaintea Mîntuitorului nostru Iisus Hristos să-I ceară un sfat: cum ar putea să intre în viața cea veșnică. Mîntuitorul i-a arătat că pentru a intra în viața veșnică trebuie să păzească poruncile date de Dumnezeu lui Moise. Tînărul a zis că toate le-a păzit din tinerețile sale. Auzind Mîntuitorul aceste cuvinte, a spus: *Încă una îți lipsește. Vinde toate cîte ai și le împarte săracilor și vei avea comoară în ceruri și vino de-mi urmează Mie* (Luca 18, 22).

Prin aceste cuvinte Mîntuitorul i-a arătat calea cea înaltă a desăvîrșirii care este mai presus de poruncile Legii Vechi. Cu alte cuvinte Mîntuitorul i-a spus: "Dacă vrei să intri în viață, păzește poruncile cele date de Dumnezeu lui Moise. Iar dacă voiești să fii desăvîrșit mergi, vinde-ți averile tale și le dă săracilor și vino de urmează Mie. *Iar el auzind acestea, s-a dus întristat că avea avere multă* (Luca 18, 23). Vedeți cît de mare piedică în calea mîntuirii, și mai ales a desăvîrșirii, este averea pentru acela care o iubește și își lipește inima de ea? Vedeți pentru care pricină Mîntuitorul a zis: *Căci cu anevoie va intra bogatul în Împărăția Cerului* (Matei 19, 23) și că *mai lesne este să treacă funia corăbiei prin urechile acului, decît bogatul să intre în Împărăția lui Dumnezeu?* (Luca 18, 25).

Dar să ne punem o întrebare: Oare toți bogații vor merge în iad? Nu, cu adevărat nu. La Dumnezeu este cu puțință să mîntuiască și pe cei bogați, care vor avea bunăvoință a-și chivernisi averea lor spre binele tuturor după plăcerea lui Dumnezeu, fără a-și lipi inima de bogățiile veacului de acum. Auzi ce zice dumnezeiasca Scriptură despre Avraam: *Iar Avraam era bogat foarte cu dobitoace și cu argint și cu aur* (Facere 13, 2). Dar cine a plăcut în fața lui Dumnezeu mai mult ca Avraam? Și cine a fost mai binecuvîntat de Dumnezeu decît el? Căci nimic nu l-a împiedicat să dea ascultare lui Dumnezeu, ajungînd chiar să aducă jertfă lui Dumnezeu pe singurul său fiu, Isaac (Facere 22, 2-18).

Să auzim încă și de bogățiile lui Iov pe care le arată Sfînta Scriptură, zicînd: *Și erau vitele lui Iov șapte mii de cămile, perechi de boi cinci sute și cinci sute de asine ce pășteau în munte și slugi multe foarte* (Iov 1, 3). Dar să auzim și ce zice Dumnezeu despre Iov către diavolul: *Socotit-ai în cugetul tău despre robul Meu? Că nu este asemenea lui din cei de pe pămînt, fără cusur, drept și temător de Dumnezeu, care să se ferească de ce este rău?* (Iov 1, 8). Așadar, frații mei, bogați au fost pe pămînt și Avraam și Iov, dar foarte dreپți și temători de Dumnezeu și nu legați cu inima de averile pe care le aveau. Ca să dovedim acest lucru, este bine să auzim ce a zis dreptul Iov cînd a pierdut toate averile sale: *Gol am ieșit din pîntecele maicii mele, gol mă voi întoarce. Domnul a dat, Domnul a luat; fie numele Domnului binecuvîntat* (Iov 1, 21).

Cît de mare lucru este necredința noastră, fraților. Atunci cînd ni se întîmplă o mică pagubă, plîngem, ne întristăm și cădem în mîhnire și deznădejde. Iar dreptul Iov, după pierderea atîtor cîrduri de vite și a copiilor, n-a zis nici un cuvînt rău împotriva lui Dumnezeu, ci pentru toate mulțumea lui Dumnezeu. Așadar, nu bogăția este pricină de pierzare a celui bogat, ci lipirea inimii sale de avere, nemilostivirea și reaua întrebuițare a bogăției sale îl duc la pierzare. Fericit este cel ce va face cele spuse de marele Apostol Pavel: *Să fie acum cei ce au averi, ca și cum nu le-ar avea și cei ce au femei, ca și cum nu le-ar avea și cei ce se folosesc de lumea aceasta ca și cum nu s-ar folosi de ea. Că chipul lumii acesteia trece* (I Corinteni 7, 29-31).

Să auzim și pe Solomon cel preaînțelept și preabogat ce zice în privința averilor sale: *Mărit-am lucrurile mele, zidit-am case, săditu-mi-am vii, făcutu-mi-am grădini și livezi și mi-am sădit în ele tot felul de pomi roditori; făcutu-mi-am iazuri ca să pot uda din ele o dumbravă unde creșteau copacii. Avut-am slugi și slujnice și am avut feciori născuți în casă. Avut-am cirezi și turme multe, mai mult decît toți cei ce au fost mai înainte de mine în Ierusalim...* (Ecclesiastul 2, 4-7) *Și am căutat spre toate lucrurile mele și spre toată truda mea cu care m-am ostenit a face și iată toate sînt deșărtăciuni și vîinare de vînt și nimic nu este prisosire sub soare* (Ecclesiastul 2, 11). *Și am*

urît viața, că vicleană este asupra mea fapta cea făcută sub soare că toate sînt deșertăciune și vîinare de vînt (Ecclesiastul 2, 17). Apoi filosofînd despre moarte a zis: *Precum am ieșit din pîntecele maicii mele, gol mă voi întoarce în pămînt și precum am venit așa mă voi duce și nimic nu voi lua din agoniseala mea ca să duc în mîna mea* (Ecclesiastul 5, 14).

Iubiți credincioși,

Dacă din toate cîte avem, vom face milostenie la săraci și vom urma lui Hristos cu viață curată, cu post, cu rugăciune, cu înfrînare, cu priveghere și cu toată lucrarea faptelor celor bune, ne vom face comoară în ceruri *unde furii nu o sapă și rugina și molima nu o strică* precum a zis Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos (Matei 6, 19). Ați auzit în Sfînta Evanghelie de bogatul cel nemilostiv, care se chinuia în flăcările iadului și care a cerut lui Avraam să trimită pe Lazăr să-i aducă un vîrf de deget înmuiat în apă ca să-i răcorească limba sa în focul iadului; și a auzit pe Avraam, zicîndu-i: *Fiule, adu-ți aminte că ai luat cele bune în viața ta, asemenea și Lazăr, cele rele, iar acum el se bucură și tu te chinuiești. Și nici o mîngîiere sau ajutor n-a dobîndit* (Luca 16, 24-25).

Ce i-au folosit bogatului averea și viața cea desfătăată, vremelnică și prea scurtă? Căci întrucît n-a fost milostiv, s-a dus în munca cea veșnică, înfricoșată și prea greu de suferit. Și aceasta nu pentru că a fost bogat, deoarece averea "agonisită cu dreptate" este "dată omului de Dumnezeu" (Psalm 131, 14-15; Facere 24, 35), ci reaua întrebuițare a averii și nemilostivirea l-au dus pe el în munca cea veșnică. Deci nu bogăția este pricina pierzării omului, ci întrebuițarea ei, ca urmare a voinței libere pe care o are omul de la crearea sa.

Iubiți credincioși,

Cine poate să spună îndeajuns cîtă dreptate are Dumnezeu cînd ne poruncește în porunca întîia din Decalog: *Să-L iubim cu toată inima noastră cu tot sufletul nostru și cu tot cugetul nostru* (Matei 22, 37; Deuteronom 6, 5). El ne-a dat viață, minte, simțiri și tot ce avem. Pe acestea să le punem în slujba lui Dumnezeu, folosindu-le spre cele bune și nu spre păcat. Cum putem da chipul nostru lui Dumnezeu? Privind zidirile Lui, slăvindu-L neîncetat, și depărtînd ochii noștri de la orice sminteli și deșertăciuni. Domnul ne-a dat mîinile. Pe acestea se cuvine să le punem în slujba Lui, nu a diavolului, întinzîndu-le la furturi și desfrînări, ci la faptele cele bune și mai ales la rugăciune și la milostenie. El ne-a dat urechi. Pe acestea Lui să le dăm, ascultînd cele sfînte, iar nu cîntece de desfrînare, nici vorbe rele de ocară. El ne-a dat gură, dar să nu vorbească nimic din cele ce nu plac lui Dumnezeu, ci să cînte psalmi și laude și cîntări dumnezeiești.

Dumnezeu ne-a făcut picioare, nu să alergăm cu ele pe calea pierzării, ci spre lucrarea celor bune. Ne-a făcut pîntece, nu ca să-l îmibuibăm cu nesațiu, ci să-l hrănim cu măsură și cu înfrînare. Dumnezeu a pus iubire între soți spre facerea de copii, iar nu spre desfrînare. Ne-a dat minte spre a-L lăuda, iar nu spre hule sau alte fărădelegi a cugeta. Ne-a dat bani spre a-i întrebuița cum se cuvine. Ne-a dat sănătate și putere spre a face cele bune spre slava lui Dumnezeu și, în sfîrșit, toate cîte avem de la El, ni le-a dat să le folosim spre binele nostru și spre slava lui Dumnezeu (Sfîntul Ioan Gură de Aur, *Împărțire de grîu*, op. cit., p. 397-398).

Deci, frații mei, nu se cuvine a iubi mai mult cele pămîntești, decît pe Făcătorul și Dumnezeul nostru, Care ni le-a dat pe toate. Iar dacă noi lăsăm iubirea Celui ce ne-a făcut și ne-a dat toate, cîtă nedreptate facem, iubind averile și desfătăările veacului de acum și uitînd noianul de binefaceri ale Ziditorului nostru? Dacă Dumnezeu lasă bogați și săraci printre oameni (Psalm 74, 7; Pilde 22, 2), apoi pe cine trebuie să iubim mai mult? Averea sau pe Cel ce ne-a dat-o? Știm că bogăția este vremelnică (Pilde 27, 24). Bogăția noastră este nestatornică (Psalm 38, 10), și trecătoare (Pilde 13, 7). Apoi cît de mare păcat fac cei ce iubesc cele vremelnice și trecătoare mai mult decît pe Dumnezeu cel Preaveșnic, Care ne-a dăruit toate?

Citim într-o carte că împăratul Alexandru Macedon, după ce a cucerit atâtea țări și împărății, ajungând la moarte, a lăsat testament să-i facă la sicriul lui două guri și pe acolo săi scoată mâinile, dar să i le lase goale. Întrebat de ce dorește să-l îngroape cu mâinile goale și să fie scoase afară din sicriu, el le-a zis: "vreau să arăt la toți împărății și regii pământului care vor veni după mine să nu-și lipească inima de nimic din această lume. Că toate câte avem aici rămân și noi plecăm la veșnicie cu mâinile goale și luăm cu noi numai ce am făcut în această viață, bune sau rele!" Cu adevărat, mare filosofie a arătat Alexandru Macedon prin această pildă a sa care nu trebuie uitată de noi cei de pe pământ.

Iată și o istorioară adevărată:

Mergând un monah pentru o trebuință la Constantinopol, a intrat într-o biserică. Tot atunci a intrat în biserică un iubitor de Hristos, și văzînd pe călugărul străin s-a închinat cu multă dragoste și cucernicie și a început a-l întreba cele despre mîntuirea sufletului. Iar călugărul i-a zis: "Cel ce rînduiește bine cele pămîntești, i se dăruiesc și cele cerești". A zis acela: "Bine ai zis, părinte". Fericit este acel ce își aruncă toată nădejdea sa spre Dumnezeu.

Apoi i-a povestit lui, zicînd așa: "Eu am fost, zice, fiu al oarecărui din cei slăviți în lume, însă tatăl meu era milostiv și dădea mult la săraci. Într-una din zile m-a chemat și mi-a arătat toate averile sale și mi-a zis: "Fiule, ce îți este mai de folos? Să-ți dau ție averile acestea, sau pe Hristos?" Iar eu, luînd aminte la cele ce grăia, am zis: "Mai bine să-mi lași mie pe Hristos. Pentru că aceste averi astăzi sînt și mîine se duc și trec". După ce a auzit aceste cuvinte de la mine, a început a împărți, încît cînd a murit la puțină avere a mai rămas și eu am rămas sărac și cu smerenie umblam avînd nădejdea mea numai spre Hristos, Căruia mă lăsase pe mine.

Iubiți credincioși,

Cînd tînărul bogat din Evanghelia de astăzi a răspuns Mîntuitorului că *Toate poruncile le-am păzit din tinerețile mele* (Luca 18, 21), a adăugat și aceste cuvinte: *Ce îmi mai lipsește?* Iar Fiul lui Dumnezeu i-a zis: *dacă voiești să fii desăvîrșit, du-te, vinde averea ta și o împarte săracilor și vei avea comoară în cer; apoi vino și urmează Mie. Auzind cuvîntul acesta, tînărul a plecat întristat, căci avea multe avuții* (Matei 19, 20-22).

Deși păzea cu sfințenie poruncile Legii Vechi, tînărul nu era pregătit să urmeze lui Hristos, căci era lipit cu inima de averile sale și nu voia să miluiască pe săraci. Or, Mîntuitorul îl chema la desăvîrșire, prin renunțarea la averile pămîntești și agonisirea altor averi, cele duhovnicești. Căci bogăția cea mai mare a creștinilor este păstrarea cu sfințenie a dreptei credințe ortodoxe. Bogăția cea nemuritoare a noastră, a creștinilor, este sfînta rugăciune făcută cu post și cu milostenie.

Bogăția duhovnicească a creștinilor este împlinirea cu sfințenie a poruncilor Sfintei Evanghelii, trăirea în desăvîrșită dragoste, iertarea vrăjmașilor, participarea regulată la slujbele bisericii, ascultarea cu evlavie a Sfintei Liturghii în sărbători, deasa spovedanie și împărtășania cu Trupul și Sîngele Domnului. Apoi nașterea de copii, înfrînarea de la orice fel de păcate trupești, blîndețea, smerenia și toate celelalte fapte bune. Acestea sînt averea și lauda și cununa creștinilor care ne asigură mîntuirea sufletului. Iar nu agonisirea de averi, de bani și cinste trecătoare pe pământ, care ne îndepărtează de Dumnezeu și ne aruncă în grele păcate și în osîndă veșnică.

Să renunțăm la averile de prisos și nefolositoare care aduc atîta tulburare și robesc inimile slabe și să ne lipim cu inima de Hristos. Să urmăm cu statornicie părinților noștri evlavioși și iubitori de Dumnezeu, care erau săraci de averi, dar bogați și tari în credință, în rugăciune și în milostenie. Să iubim pe săraci, pe bătrîni, pe copii și pe văduve și să-i ajutăm cu ce putem, că aceia nu au sprijin de nicăieri. Și să nu uităm ce spune psalmistul; *Temeți-vă de Domnul toți Sfinții Lui, că n-au lipsă cei ce se tem de El* (Psalm 33, 9).

Să ne îmbogățim duhovnicește în Hristos, adică să părăsim păcatele și să adunăm cît mai multe fapte bune. Acestea sînt averea noastră, nădejdea mîntuirii noastre, bucuria noastră în Hristos. Să-l rugăm pe Mîntuitorul și Fiul lui Dumnezeu să ne îmbogățească în cele cerești, ca să

putem cânta cu psalmistul David: *Bogații au sărăcit și au flămânzit, iar cei ce-L caută pe Domnul, nu se vor lipsi de tot binele* (Psalm 33, 10). Amin.

Predică la Duminica a XXXI-a după Rusalii (Despre credința cea statornică și despre milostenie)

Iar el cu mult mai mult striga: Fiule al lui David, fie-Ți milă de mine!
(Luca 18, 39)

Iubiți credincioși,

Cuvîntul lui Dumnezeu este izvor de învățături duhovnicești, din care noi putem să scoatem în lumină multe feluri de sfaturi folositoare de suflet. Din Sfînta și dumnezeiasca Evanghelie care s-a citit astăzi despre vindecarea orbului din Ierihon, lăsînd la o parte alte învățături ce se pot desprinde din cuprinsul ei, ne vom opri numai la cuvintele orbului pe care le-ați auzit. Căci fiind oprit de popor cu certare să tacă, el mai tare striga către Iisus Hristos: "Fiule al lui David, miluiește-mă!"

Vedeți, frații mei, credință statornică și fără de îndoială? Acest fericit orb care cu ochii trupului nu vedea, dar cu mintea și cu inima lui credea că Hristos poate să-i vindece lumina ochilor, nu lua aminte la cei care îl certau și îi ziceau să tacă. El credea cu toată inima, că negreșit Mîntuitorul îl va vindeca și îi va lumina ochii. De aceea cu toată oprirea de restul mulțimii el mai tare striga; "Fiule al lui David, miluiește-mă!" El auzise de la mulți oameni despre minunile ce le făcea Mîntuitorul în toată Palestina; auzise că Iisus este din neamul lui David și de aceea, neștiind mai mult, striga fără de îndoială la Iisus. Pentru credința lui statornică, orbul a fost auzit de Preaînduratul nostru Mîntuitor, Care i-a zis: *Credința ta te-a mîntuit! Și îndată a văzut* (Luca 18, 42-43).

Iubiți credincioși,

Fiind vorba despre credință este bine să știm că în multe feluri se împarte credința oamenilor pe pămînt. Este credință cunoscătoare pe care o au și diavolii, căci ei, cunoscînd puterea lui Dumnezeu, *cred și se cutremură* (Iacob 2, 19). Este credință lucrătoare, adică acea credință care

este urmată de fapte bune sau, altfel spus, credință care lucrează prin dragoste (Galateni 5, 6). Este credință îndoielnică sau puțină, pentru care a zis Mântuitorul lui Petru: *Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit?* (Matei 14, 31). Este credință fățarnică pe care Mântuitorul nostru de atâtea ori a muștrat-o în fața cărturarilor și a fariseilor (Matei 23, 13-29; I Timotei 1, 5). Este credință bigotă (bolnavă, fanatică), mai bine zis nelămurită (II Timotei 3, 8). Este credință superstitioasă a celor ce cred în visuri, vedenii false, descânțe, ghicitori și vrăjitorii (Înțelepciune lui Isus Sirah 34, 1-7). Este credință strîmbă și rătăcită de la adevăr pe care o au sectarii și toți ereticii (I Timotei 1, 3; 1, 19-20; 4, 1-2; 6, 14; 6, 21). Este credință păgînă care nu are nimic din adevăr, a popoarelor care nu cred în Evanghelie și în Hristos Mântuitorul lumii (II Timotei 3, 8).

S-ar putea vorbi și de alte feluri de credință, dar nu este locul aici. Să revenim cu cuvîntul nostru la credința cea neîndoielnică și statornică a orbului din Sfînta Evanghelie de azi. Credința lui fiind dreaptă, a fost auzită de Mântuitorul și încununată de minunea mai presus de fire.

Unii din Sfînții și dumnezeieștii Părinți arată că temerea de Dumnezeu este începutul credinței, deoarece aceasta eliberează sufletul de teama păcatului și a morții, ajutîndu-l să intre în stăpînirea harului (Matei 10, 28; Luca 12, 5). Din credință începe și se sfîrșește mîntuirea, căci *fără de credință nu este cu putință a plăcea lui Dumnezeu* (Evrei 11, 6).

Apostolul Iacob zice: *Bărbatul îndoielnic este nestatornic în toate căile sale* (Iacob 1, 8). Dacă orbul din Sfînta Evanghelie de astăzi, auzind pe cei ce îl opreau să nu strige la Hristos, s-ar fi îndoit și ar fi tăcut a mai striga la Mântuitorul, nu căpăta vindecarea ochilor săi. Dar cu cît mai mult îl opreau cei de față să nu strige și să tacă, el mai tare striga: *Fiule al lui David, miluiește-mă!* Și așa, știutorul inimilor, văzînd credința lui cea din inimă și fără de îndoială, l-a vindecat de orbirea ochilor. La acest orb s-a împlinit Scriptura care zice: *Cel ce crede în Hristos nu se va rușina* (Isaia 28, 16; Romani 10, 11).

Credință adevărată în Dumnezeu și fără îndoială a avut și fericitul patriarh Avraam. Despre credința lui, zice Sfînta Scriptură: *Și a crezut Avraam lui Dumnezeu și i s-a socotit lui credința întru dreptate* (Facere 15, 6; Romani 4, 18-22). Acestei credințe drepte și fără de îndoială a patriarhului Avraam i-au urmat și faptele lui cele bune care le-a făcut după voia și după porunca lui Dumnezeu. Această credință dreaptă și statornică l-a făcut pe Avraam să iasă din pămîntul său, din rudenia sa și din casa tatălui său și să se ducă unde i-a poruncit Dumnezeu (Facere 12, 5; Evrei 11, 8). Această credință dreaptă și lucrătoare l-a făcut pe Avraam să iasă din pămîntul său, din rudenia sa și apoi să zidească al doilea altar lîngă stejarul Mamvri (Facere 13, 18).

Această credință tare și neîndoielnică l-a făcut pe Avraam să asculte de porunca lui Dumnezeu și să taie împrejur pe fiul său Isaac și pe toți robii săi (Facere 17, 23-27). Și, în sfîrșit, această credință dreaptă și statornică a lui Avraam, l-a făcut să aducă pe Isaac, fiul său cel iubit și născut din făgăduință, jertfă lui Dumnezeu, pentru care cu jurămînt a întărit Dumnezeu marea Sa binecuvîntare asupra lui și asupra urmașilor lui (Facere 22, 1-18; Evrei 6, 13-14). Iată cîteva gînduri despre credința cea dreaptă, statornică și lucrătoare a lui Avraam. Iar cine vrea să știe mai pe larg despre faloasele adevăratei credințe, să citească cu atenție epistola Sfîntului Pavel către Evrei, capitolul 11.

Iubiți credincioși,

Sfînta Evanghelie de azi ne arată luminat că acest orb, căruia Mântuitorul nostru Iisus Hristos i-a deschis ochii, nu era numai orb ci și foarte sărac, deoarece, după cuvîntul Evangheliei, vedem că el *ședea lîngă cale, cerșind* (Luca 18, 35). Oare, frații mei, în zilele noastre ca și în alte vremi, cîți orbi și săraci nu sînt în diferite locuri, care cerșesc pe drumuri, pe la porțile noastre, prin sate, prin tîrguri și orașe și cît de fericit și bun următor al Mântuitorului, este acela care, auzind glasul acestor oameni săraci și necăjiți, se oprește din calea sa și întrebă, zicînd: "Ce voiți să facem?" și înțelegînd cele de nevoie ale lor, îi ajută la lipsă și la toate cele de nevoie ale lor? Mântuitorul

nostru Iisus Hristos, ca un cunoscător de inimi, văzînd la acel sărac nu numai orbirea lui, ci și marea lui credință stăruitoare, i-a dat cea mai mare bogăție: luminarea ochilor lui.

Noi oamenii, fiind păcătoși și puțin credincioși, pentru a noastră necredință nu putem face minuni cu cei orbi, bolnavi și săraci, dar din cele ce avem putem să-i ajutăm cu cele de nevoie, aducîndu-ne aminte că cei săraci sînt făpturi ale lui Dumnezeu (Iov 34, 19; Pilde 22, 2). Să ne aducem aminte că Dumnezeu iubește pe săraci ca și pe bogați (Iov 34, 28; Psalm 11, 5) și nu nesocotește rugăciunile lor (Psalm 101, 18), ci ascultă plîngerea lor (Ieșire 2, 24; Psalm 68, 37). Să-și aducă aminte toți iubitorii de Hristos că Dumnezeu ne poruncește să ajutăm pe cei săraci și să ne întindem mîna înaintea lor (Levitic 25, 35; Deuteronom 15, 7-11). Să-și aducă aminte cei bogați că *cine miluiește pe sărac, împrumută pe Dumnezeu* (Pilde 19, 17) și va fi binecuvîntat de Dumnezeu cu răsplată veșnică (Psalm 36, 26; Pilde 19, 17; 22, 9; Psalm 111, 8-9; II Corinteni 9, 9).

Cine disprețuiește pe sărac și-l trece cu vederea, acela disprețuiește pe Hristos (Matei 25, 41-45). Să nu uităm că strigarea săracilor ajunge mai repede ca a noastră la Dumnezeu (Deuteronom 15, 9; Iov 34, 28; Iacob 5, 4). Iar Mîntuitorul ne învață: *Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui* (Matei 5, 7). Voi adăuga în continuare și o istorioară despre milostenie luată din Viețile Sfinților.

Sfîntul Ioan cel Milostiv, patriarhul Alexandriei, a cărui pomenire Biserica Ortodoxă o face la 12 noiembrie, zice despre sine așa: "Cînd eram în Cipru, fiind de 15 ani, pe cînd dormeam într-o noapte, mi s-a arătat o fecioară foarte frumoasă la chip, îmbrăcată cuviincios și avînd cunună de măslin pe capul ei. Stînd aproape de patul meu, m-a atins la piept, și deșteptîndu-mă, am văzut-o pe dînsa nu în somn, ci aievea stînd înaintea mea. Apoi am întrebat-o cine este și cum a îndrăznit de a intrat la mine pe cînd dormeam. Iar ea, căutînd spre mine cu ochii veseli și cu fața luminată, a zis: "Eu sînt fiica cea mare a marelui Împărat și cea dintîi dintre fiicele Lui!" Acestea auzind eu, m-am închinat ei, iar ea a început iarăși a grăi către mine așa: "Dacă mă vei face prietenă, eu îți voi mijloci un mare dar de la Împărat și te voi duce înaintea Lui, fiindcă nimeni nu are îndrăzneală la Dînsul mai mult decît mine. Eu L-am pogorît pe Dînsul din cer pe pămînt și L-am făcut a se întrupa cu trup omenesc!"

Acestea zicînd, s-a făcut nevăzută și m-am mirat de acea vedenie. Apoi cugetînd, am zis în mine: Cu adevărat milostenia mi s-a arătat mie în chip de fecioară, căci o vădește cununa cea de măslin de pe capul ei, care este semnul milostivirii și mărturisesc chiar cuvintele grăite de ea, căci a zis: "Eu am pogorît pe Dumnezeu din cer pe pămînt și L-am făcut a Se întrupa!" Căci Ziditorul văzînd pe om pierind, a venit ca să-l mîntuiască, nefiind îndemnat de nimeni altcineva, fără numai de a Sa milostivire. El, plecînd cerurile, S-a pogorît ca să miluiască zidirea Sa. Deci mai mult decît toate ni se cade să avem milă către cei de aproape și să dăm cît mai multă milostenie dacă voim să aflăm milă de la Dumnezeu.

Astfel cugetînd în gîndul meu, îndată m-am sculat și am mers la biserică singur, cînd se lumina de ziuă. Mergînd, am aflat pe cale un sărac gol, tremurînd de frig. Deci, m-am dezbrăcat de o haină și am dat-o aceluia sărac, zicînd în mine: "Acum voi cunoaște de este adevărat ceea ce am văzut sau este o înșelăciune!" Și am mers mai departe. Dar înainte de a ajunge la biserică, m-a întîmpinat un om îmbrăcat în haine albe și mi-a dat în mînă o legătură ce avea într-însa o sută de galbeni de aur și mi-a zis: "Primește acestea, prietene!" Iar eu am luat-o cu bucurie, însă îndată m-am căit că am luat-o, căci nu-mi era de trebuință și m-am întors vrînd să dau înapoi cele ce-mi dăduse, dar nu l-am mai văzut și căutîndu-l cu dinadinsul nu l-am aflat. Atunci am cunoscut că ceea ce am văzut a fost adevărat, iar nu înșelăciune. Din acea vreme orice dădeam săracului, ispiteam dacă îmi va da Dumnezeu însutit precum a zis și ispitind de multe ori am aflat că așa este. Mai pe urmă am zis: "Încetează suflete al meu a mai ispiți pe Domnul Dumnezeuul tău".

Altădată, mergînd acest sfînt Ioan să cerceteze pe bolnavi, pentru că de două ori pe săptămînă cerceta pe cei bolnavi, l-a întîmpinat un străin și i-a cerut milostenie, iar el a poruncit slugii sale să-i dea șase arginți. Deci, luînd străinul arginții s-a dus și, vrînd să ispitească îndurarea sfîntului, și-a schimbat hainele sale și alergînd pe altă cale, iarăși l-a întîmpinat pe sfîntul și l-a rugat, zicînd: "Miluiește-mă, stăpîne, că sînt rob". Iar el a poruncit slugii sale să-i dea șase arginți.

Apoi sluga a zis patriarhului la ureche: "Stăpîne acesta este săracul acela care a luat mai înainte șase arginți", iar patriarhul s-a făcut că nu l-a auzit pe el și a poruncit ca iarăși să-i dea.

Străinul, luînd a doua oară milostenie, și-a schimbat hainele sale și a întîmpinat pe altă cale pe patriarh, cerînd a treia oară milostenie de la dînsul. Iar sluga a zis către patriarh: "Stăpîne acesta este tot acela care a luat pînă acum de două ori cîte șase arginți și acum cere a treia oară!" Atunci fericitul patriarh Ioan a răspuns slugii sale, zicînd: "Dă-i lui doi arginți, nu cumva să fie Hristosul meu care mă ispitește pe mine!"

Despre milostenie să auzim și pe dreptul Tobit care, învățînd pe fiul său Tobie, zice: "Din cele ce ai, fă milostenie și să nu pizmuiască ochiul tău cînd faci milostenie. Să nu întorci fața ta de către nici un sărac și de către tine nu-și va întoarce Dumnezeu fața Sa. După cît de multă avere ai, fă milostenie. De ai mult să dai mult, de ai puțin să dai puțin, dar de către milostenie nu te întoarce. Căci comoară bună îți agonisești ție în ziua cea de lipsă, că milostenia din moarte izbăvește și nu-l lasă pe cel milostiv ca să intre într-un întuneric, că bun dar este milostenia celor ce o fac pe ea înaintea Celui Preaînalt" (Tobit 4, 7-11). "Din pîinea ta dă celui flămînd și din hainele tale dă celor goi. Tot ce prisosește fă milostenie și pune pîinile tale peste mormintele dreptilor" (Tobit 4, 16-17).

Încă și marele arhanghel al lui Dumnezeu, Rafail, care a fost trimis de Dumnezeu să ajute la căsătorie lui Tobie, a zis: "Bună este rugăciunea cu post, cu milostenie și cu dreptate... Mai bine este a face milostenie decît a strînge aur, că milostenia din moarte izbăvește și curăță păcatele. Cei ce fac milostenie și dreptate, umple-se-vor de viață, iar cei ce păcătuiesc, vrăjmași sînt ai vieții lor" (Tobit 12, 8-10). Încă zice Duhul Sfînt prin gura proorocului Osea: *Milă voiesc, iar nu jertfă* (Osea 6, 6).

Iubiți credincioși,

Am vorbit aici despre puterea credinței dreptmăritoare și despre milostenie, fiind îndemnat de Evanghelia de astăzi în care se vorbește de vindecarea unui orb din Ierihon. Ați auzit cu cîtă credință și stăruință se ruga acest orb și ce anume cerea, zicînd: "Iisuse, Fiul lui David, miluiește-mă!" Ce voiești să-ți fac? l-a întrebat Hristos. "Doamne, să văd". Și Iisus i-a zis: "Vezi! Credința ta te-a mîntuit" (Luca 18, 38-42).

Care erau deci virtuțile acestui orb? Credința tare în Dumnezeu și rugăciunea lui stăruitoare. Aceste două virtuți l-au vindecat și l-au făcut ucenic al lui Hristos. Pe acestea să le dobîndim și noi, frații mei, dacă vrem să ne mîntuim și să facă Domnul milă cu noi.

Deci să avem în suflet credință curată, puternică, ortodoxă, așa cum aveau mamele și înaintașii noștri. Credința noastră să nu fie îndoielnică, șovăitoare și fățarnică, cum sînt mulți dintre creștinii care cred numai cu gura și la biserică vin doar la Sfintele Paști și cînd au vreo înmormîntare în familie, iar acasă abia fac cîteva cruci și zic "Tatăl nostru" seara și dimineața. Ce minuni poate să facă o asemenea credință? Iată de ce Dumnezeu nu ne împlinește multe din cererile noastre.

Credința noastră să nu fie numai așa, de ochii satului și ai rudelor, căci credința puțină aduce și roade puține. Ci credința noastră să fie vie, activă, fierbinte, statornică și lucrătoare, adică să se arate nu prin cuvinte, ci prin fapte bune. Creștinul bun se roagă mult și cu stăruință, pînă îl miluiește Dumnezeu. Creștinul bun nu lipsește de la biserică, mai ales în sărbători. Creștinul bun iartă pe dușmani, miluiește pe săraci, cercetează pe bolnavi, este smerit și blînd cu toți oamenii. Creștinul bun nu se îmbată, nu-și ucide copiii, nu dă divorț de soția lui, nu se lasă biruit de cumplitul păcat al desfrînării, nu fură, nu înjură, nu spune minciuni, nu judecă pe alții.

Siliți-vă să deveniți creștini buni, așezați, tari în credința ortodoxă, ascultători de Biserică, milostivi și iubitori de Dumnezeu și de oameni. Nu ascultați de creștinii sectari care dezbină Biserica lui Hristos și duc pe mulți la pierzare cu reaua lor credință. Nu-i ascultați, nu discutați cu ei, nu vă duceți la adunările lor, rupte de Biserică. Apoi feriiți-vă de creștinii robiți de patimi, de cei care nu se roagă, care nu merg la biserică, nu se spovedesc și nu se împărtășesc cu anii.

Credința sporește în sufletele noastre prin milostenie și prin citirea cărților sfinte. Fără rugăciune nu putem spori în credință, iar fără cunoașterea Sfintei Scripturi și a învățaturii de credință ortodoxă nu vom cunoaște bine credința adevărată, și unii pot fi ușor amăgiți de secte. Să-L rugăm pe Iisus Hristos, Mântuitorul lumii, să ne întărească în dreapta credință, în rugăciunea stăruitoare și în milostenie, virtuți care stau la temelia mântuirii noastre, de care să ne învrednicească bunul Dumnezeu pe toți. Amin.

Predică la Duminica a XXXII-a după Rusalii (Despre atotștiința și mila lui Dumnezeu)

*O adâncul bogăției și înțelepciunii și al științei lui Dumnezeu! Cît sînt de necercetate judecățile Lui
și cît de nepătrunse căile Lui!*
(Romani 11, 33)

Iubiți credincioși,

Una din însușirile cele nemărginite ale lui Dumnezeu este atotștiința Sa, prin care toate le știe și de toate poartă grijă. Această știință atotcuprinzătoare nimicește știința și înțelepciunea oamenilor (Iov 5, 12-13; Pilde 19, 21).

În Sfînta Evanghelie de astăzi se spune că iudeii, văzînd pe Mîntuitorul intrat în casa lui Zaheu, mai marele vameșilor din Ierihon, s-au aprins de mînie asupra Domnului și cîrteau că *a intrat să găzduiască la un păcătos* (Luca 19, 7). Și aceasta o făceau fiindcă socoteau păcătoși pe toți vameșii care adunau impozitele împărătești și făceau multe nedreptăți în slujba lor. Iar Preabunul nostru Mîntuitor, știutorul inimilor și cunoscătorul gîndurilor, nu lua aminte la răutatea lor, ci cunoscînd de departe credința cea mare a lui Zaheu și așezarea cea bună a sufletului său, văzîndu-l urcat într-un dud ca să poată a-L vedea, a zis către el: *Zahee, grăbește-te de te pogoară, că astăzi, mi se cade să fiu în casa ta* (Luca 19, 5).

În multe părți ale Sfintei Scripturi și în multe părți ale zidirii Sale, se arată știința cea fără de margine a Atotputernicului și Preaînțeleptului Dumnezeu. Așa vedem că Mîntuitorul, cunoscînd așezarea cea bună a sufletului femeii samarinence, a venit ostenit de cale și stătea la puțul lui Iacov. În acel timp a venit și femeia samarineancă să scoată apă și prin cuvintele Lui cele dumnezeiești, a fost vînat sufletul ei la credința în Hristos și prin ea s-a vestit Evanghelia la toată cetatea Samariei (Ioan 4, 5). Altădată venind Mîntuitorul în Capernaum cu ucenicii Săi, în acel timp au venit și cei ce strîngeau dajdia pentru templu și au întrebat pe Apostoli, zicînd: *Învățătorul vostru nu plătește darea?* (Matei 17, 24)

Auzind Mîntuitorul, a zis lui Petru: *Mergînd la mare aruncă undița ta și la peștele care se va prinde întîi, deschizîndu-i gura vei găsi un statir (ban de argint). Ia banul și dă-l lor pentru Mine și pentru tine* (Matei 17, 27). Cine nu poate înțelege de aici cît de nemărginită este înțelepciunea lui Dumnezeu, că și cele ce sînt în pîntecele peștilor de față sînt înaintea Lui.

Dumnezeu care știe gîndurile omului de departe (Psalm 138, 1-2; Matei 9, 4), căutînd spre credința și rîvna cea mare a lui Zaheu, care dorea să-l vadă pe Domnul, îndată îl cheamă zicînd: *Zahee, grăbește-te de te coboară, că astăzi în casa ta Mi se cade să fiu* (Luca 19, 5). Dar ce a făcut Zaheu cînd Mîntuitorul a venit în casa lui? Știind că este socotit de toți om păcătos și văzînd pe

mulți invidioși că Domnul a intrat la el să găzduiască, socotindu-se dator și nevrednic înaintea Lui pentru păcatele sale, a zis către Mîntuitorul: *Doamne, iată, jumătate din averea mea o dau săracilor și de am năpăstuit pe cineva cu ceva întorc împătrit* (Luca 19, 8).

Vedeți osîrdia cea mare a lui Zaheu de îndreptare? Vedeți ce face o inimă care iubește pe Dumnezeu, cînd vine întru cunoștința păcatelor sale? Vedeți cum se făgăduiește să plătească datoriile celor pe care i-a nedreptățit, spre a cîștiga milă și îndurare de la Dumnezeu? Nimeni nu l-a acuzat în fața Mîntuitorului de nedreptățile ce le făcuse, dar strălucind în inima sa lumina harului lui Dumnezeu, el singur s-a judecat pe sine vinovat și dator și așa făgăduiește ca să dea jumătate din averea sa la săraci și dacă a nedreptățit pe cineva cu ceva să întoarcă de patru ori mai mult.

Mustrarea conștiinței i s-a făcut lui Zaheu aspru judecător, spre a hotărî singur acest mijloc de îndreptare în fața Preaînduratului nostru Mîntuitor. Această hotărîre a lui de îndreptare a fost primită de știutorul inimilor, Iisus Hristos, ca o jertfă deja făcută pentru păcatele sale și ca o arvună a mîntuirii sufletului său. De aceea a auzit de la Domnul: *Astăzi s-a făcut mîntuire casei acesteia, pentru că și acesta este fiul lui Avraam* (Luca 19, 9).

O, fericite Zahee, cîta milă și îndurare ai cîștigat de la Dumnezeu prin rîvna ta cea mare ce ai avut-o pentru îndreptarea ta și iertarea păcatelor tale, căci nu numai mîntuirea casei tale ai cîștigat, ci și fiu a lui Avraam te-ai făcut, mai înainte de a face faptele lui Avraam! Ci numai hotărînd din toată inima ta că te vei face milostiv și drept, urmînd lui Avraam cu credință și făgăduință, și Dumnezeu a primit pocăința ta, căci cercătorul inimilor fiind de față la a ta mărturisire din inimă, ți-a socotit ție ca o împlinire desăvîrșită a datoriilor tale și fiul lui Avraam te-a numit pe tine.

Iubiți credincioși,

La Dumnezeu nu există nici neștiință, nici neputință. El pururea privește în inimile tuturor oamenilor după mărturia care zice: *Tu singur știi inima tuturor fiilor omeniești* (III Regi 8, 39). Acest adevăr îl arată Dumnezeu și la alegerea lui David ca împărat al lui Israel, cînd zice către Samuel: *Să nu te uiți la chipul lui Saul nici la mărimea lui, pentru că l-am lepădat pe el, că Dumnezeu nu vede cum vede omul; că omul se uită la față, iar Dumnezeu se uită în inimă* (I Regi 16, 7). Preabunul, Preamilostivul și Atotștiutorul nostru Mîntuitor a căutat de departe spre inima lui Zaheu și văzînd în inima lui dragoste mare, credință, evlavie și rîvnă pentru poruncile lui Dumnezeu, a făcut mîntuirea casei lui și pe el l-a numit fiul lui Avraam. Iar ca să arate celor zavistnici care cîrteau că Domnul "a intrat să găzduiască în casa unui om păcătos", i-a încredințat că El nu a venit în lume să caute pe cei dreπți, ci pe cei păcătoși. De aceea a zis: *Că a venit Fiul Omului să caute și să mîntuiască pe cel pierdut* (Luca 19, 10). Dumnezeiasca Scriptură zice: *Că de mila Domnului este plin tot pămîntul și îndurările Lui sînt peste toate lucrurile Lui* (Psalm 32, 5).

Știința cea atotcuprinzătoare și fără de margine a lui Dumnezeu privește spre toate inimile oamenilor și dacă vede o inimă înfrîntă și zdrobită pentru ceea ce a greșit înaintea Lui nu o pedepsește (Psalm 50, 18), ci cu mila și cu darul Său o luminează și o păvățuiește la calea mîntuirii. Dacă bunătatea și mila lui Dumnezeu nu ar căuta spre cei greșiți și smeriți cu inima care sînt gata să se întoarcă spre El, apoi nimeni dintre oameni nu ar putea să se mîntuiască, deoarece, după mărturia Sfintei Scripturi *Toți multe greșim* (Iacob 3, 2) și *Nimeni nu este bun fără numai Dumnezeu* (Marcu 10, 18). Căci dacă întru fărădelegi ne-am zămislit și întru păcate ne-am născut, apoi cine, fără Sfîntul Botez și fără mila lui Dumnezeu, poate a zice că nu are păcat sau nu are nevoie de pocăință? Știm iarăși din Dumnezeiasca Scriptură că *Dumnezeu celor mîndri la stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har* (Luca 14, 11; I Petru 5, 5).

Mîntuitorul nostru Iisus Hristos știa cu adevărat păcatele lui Zaheu vameșul, dar a văzut și marea lui smerenie și rîvnă pentru pocăință. De aceea a venit să găzduiască în casa sa și l-a învrednicit de iertarea păcatelor.

Iubiți credincioși,

Pocăința casei lui Zaheu din Sfînta Evanghelie de astăzi este un exemplu viu de întoarcere la Hristos pentru familia creștină din zilele noastre, pentru noi toți care sîntem fii ai lui Dumnezeu după har și oameni păcătoși după fapte. Dacă n-ar fi mila lui Dumnezeu și pocăința prin care sîntem miluiți și iertați, nimeni dintre creștini nu ar putea fi mîntuiți. Dumnezeu care ne-a creat ne oferă în dar mila și dragostea Lui de Tată, iar noi ca fii trebuie să-i oferim pocăința noastră, smerenia noastră, lacrimile noastre de căință, spovedania și părăsirea păcatelor.

Dumnezeu este atotștiutor și cunoscător al inimilor noastre. El ne știe înainte de a ne naște. El cunoaște și vede cugetele minții și inimii fiecăruia dintre noi. De la Botez și pînă în clipa morții, îngerii noștri păzitori scriu faptele și gîndurile noastre bune și rele. Ei ne numără pașii pe care-i facem la biserică, la pocăință, la cercetarea bolnavilor sau la săvîrșirea faptelor rele. Iar în ceasul morții, îngerii noștri păzitori ne însoțesc, împreună cu faptele noastre bune și rele, pînă la scaunul judecării, în fața Dreptului judecător, Iisus Hristos. Dacă în timpul vieții noastre ne-am spovedit păcatele la preoți, dacă le-am părăsit și am făcut canon pentru ele, la judecată nu vom mai fi întrebați și osîndiți pentru păcatele mărturisite și ispășite. Iar dacă vom muri nepocăiți, adică nespovediți și în grele păcate de moarte, cine ne va scoate din chinurile iadului?

Pocăința vameșului Zaheu este un model de pocăință pentru toți creștinii și este singura cale de îndreptare și împăcare cu Dumnezeu pentru fiecare dintre noi.

Să cugetăm împreună cu Zaheu vameșul. Era cel mai lacom și mai zgîrcit dintre iudei, că asupra pe săraci și pe văduve, punea dări mari, lua o parte din bani pentru el, nu făcea deloc milostenie și nu voia să se pocăiască. Dar ce a făcut? Fiind muștrat de conștiință pentru păcatele sale, căuta un povățuitor, o călăuză, un salvator al sufletului său, ca să-i arate calea spre Dumnezeu. Și cînd a auzit că vine Iisus Hristos în Ierihon, căuta cu mare credință să-L vadă măcar de departe. Și fiind mic de statură s-a urcat într-un copac.

De acolo de sus el privea spre Hristos Mîntuitorul lumii, iar Fiul lui Dumnezeu privea spre el de jos. Și cunoscînd că se căiește din inimă de păcatele lui și dorește să se mîntuiască l-a chemat la Sine: *Zahee, grăbește-te de te coboară jos, căci astăzi trebuie să rămîn în casa ta!* Deci îndată a coborît și L-a primit pe Domnul în casa lui. Ce mare bucurie avea că a intrat Dumnezeu-Mîntuitorul în casa unde își adunase atîtea averi furate de la săraci și văduve! Dar îl muștra conștiința pentru păcatele făcute și de aceea, silit de conștiință, a început să-și mărturisească singur păcatele și să-și ia de bună voie aspru canon: *Iată jumătate din averea mea o dau săracilor și de am nedreptățit pe cineva cu ceva, întorc împătrit!*

Vedeți ce a făcut Zaheu vameșul? Întîi L-a căutat pe Dumnezeu. Apoi L-a primit cu bucurie în casa sa. Apoi și-a mărturisit păcatele de bună voie. Apoi și-a luat singur canon de pocăință pentru cele făcute și la urmă Mîntuitorul l-a dezlegat de păcate prin cuvintele: *Astăzi s-a făcut mîntuire casei acesteia, căci și acesta este fiu al lui Avraam!* (Luca 19, 9).

Așa trebuie să facem și noi, frații mei. Fiecare dintre noi semănăm oarecum cu Zaheu, pentru că toți sîntem biruiți de lăcomie, de zgîrcenie, de răutate, de nepăsare, de nepocăință. Încă și casele noastre seamănă cu casa lui Zaheu, pentru că în ele, ca și în noi, stăpînește mîndria, grija numai pentru trup, pentru averi, pentru desfrînare, pentru beție, pentru cele trecătoare. De aceea sînt și atîtea boli, certuri și dezbinări în familiile creștinilor, pentru că puțini mai sînt care caută din inimă pe Dumnezeu și doresc cu adevărat mîntuirea sufletului. Poate niciodată n-a fost familia creștină mai slăbită și robită de păcate ca acum.

Dar Dumnezeu, care știe toate și privește în inimile noastre, are întotdeauna milă de noi. Asemenea lui Zaheu, El vine înaintea noastră să ne cheme la pocăință și dorește să intre în casa sufletului nostru.

Hristos vine la noi mai ales prin rugăciune, prin milostenie, prin pocăință. El vine la noi prin Sfînta Spovedanie și Sfînta Împărtășanie, care se sfințește și se dă celor vrednici în timpul Sfintei Liturghii.

Dacă ne vom strădui să mergem cât mai regulat la biserică, dacă ne vom plînge păcatele și le vom mărturisi la preot, dacă vom face canonul rînduit și vom primi cu evlavie Trupul și Sîngele Domnului atunci Hristos ne va chema la El ca pe Zaheu și El Însuși va veni la noi și ne va zice: *Astăzi s-a făcut mîntuire casei acesteia, că și acesta este fiul lui Dumnezeu după dar. Amin.*

III. PREDICI LA DUMINICILE TRIODULUI

Predică la Duminica a XXXIII-a după Rusalii

(a Vameşului şi a Fariseului)

Despre mândrie şi smerenie

Voi sînteţi cei ce vă faceţi pe voi drepti înaintea oamenilor, dar Dumnezeu cunoaşte inimile voastre; căci ceea ce la oameni este înalt, urîciune este înaintea lui Dumnezeu
(Luca 16, 15)

Iubiţi credincioşi,

În multe locuri ale Sfintei Scripturi se arată cît de mare, cît de păgubitoare de suflet şi cît de urîtă de Dumnezeu este patima mîndriei, dar nu puţin se poate cunoaşte răutatea acestui păcat şi din învăţătura Sfintei Evanghelii de astăzi. Eu, fiind prea mic şi nepriceput a arăta prin scris sau prin cuvînt cîte înfăţişări are şi cît de felurită este această răutate a păcatului mîndriei, voi aduce în mijloc o învăţătură preaminunată a Sfîntului Ioan Scărarul în această privinţă. Prin aceasta se va cunoaşte cîte capete are această înfricoşată fiară a mîndriei şi prin care cei înţelepţi şi iscusiţi vor înţelege cît de pestriţ şi primejdios este acest păcat.

Iată ce zice acest sfînt părinte despre mîndrie: "Mîndria este lepădătoare de Dumnezeu, învăţătură a diavolilor, defăimare a oamenilor, maica osîndirii, strănepoata laudelor, semn al nerodirii, izgonirea ajutorului lui Dumnezeu, ieşirea din minţi, înaintemergătoare de căderi, pricină a epilepsiei, izvor al mîniei, uşă a făţarniciei, întărire a diavolilor, străjuitoare a păcatelor, pricinuitoare a nemilostivirii, neştiinţă de îndurare, amară luătoare de seamă a greşelilor altora, judecătoare fără de omenie, împotrivă luptătoare a lui Dumnezeu" (*Filocalia*, IX, Cuvîntul 25, Despre mîndrie, Bucureşti, 1980).

Se cuvine mai întîi să arătăm cît de vechi este acest păcat şi prin cine a intrat în lumea de sus şi în cea de jos. Vechimea acestui păcat numai singur Dumnezeu o cunoaşte, fiindcă numai El ştie cînd a căzut satana cu îngerii lui din cer. Nouă nu ni s-a făcut cunoscut cu cîte mii de ani înainte de zidirea lumii văzute a fost căderea îngerilor în acest păcat. Dumnezeiasca Scriptură ne arată că acest greu păcat a fost pricina căderii din cer a satanei şi a îngerilor celor de un gînd cu el. Iată ce zice Dumnezeu prin gura marelui prooroc Isaia în această privinţă: "Tu ai zis în cugetul tău: *În cer mă voi sui, deasupra stelelor cerului voi pune scaunul meu. Şedea-voi pe muntele cel înalt peste munţii cei înalţi care sînt spre miazănoapte. Sui-mă-voi deasupra norilor, fi-voi asemenea Celui Preaînalt* (Isaia 14, 13-14).

În aceste cuvinte ale Sfintei Scripturi se arată care a fost gîndul satanei mai înainte de căderea lui. Iar despre căderea lui şi a celorlalţi îngeri de un gînd cu el, Sfînta Scriptură ne arată, zicînd: *Cum a căzut din cer luceafărul cel ce răsare dimineaţa, zdrobitu-s-a de pămînt cel ce trimitea la toate neamurile...* Şi iarăşi: *Acum în iad te vei pogori, în temeliile pămîntului* (Isaia 14,

15). Și iarăși zice Sfânta Scriptură de căderea satanei: *Pogorîtu-s-a în iad mărirea ta și multa veselie a ta, sub tine voi așterne putrejunie și rămășița ta vor fi viermii* (Isaia 14, 11).

Dacă ne vom întoarce acum cu mintea la rugăciunea fariseului din Evanghelia ce s-a citit astăzi și dacă vom cerca cu luare aminte înțelesul cuvintelor lui, vom înțelege mult din vicleniile păcatului mândriei care s-a strecurat în cuvintele cele pline de laudă ale fariseului. Dumnezeuiescul Părinte Ioan Scărarul zice că mândria este "amară luătoare de seamă și judecătoare fără de omenie a păcatelor altora". Sfânta Evanghelie ne arată că: Fariseul, stînd în biserică, așa se ruga întru sine: *Dumnezeule, mulțumesc Ție că nu sînt ca ceilalți oameni: răpitor, nedrept, preadesfrînat*. Dar ce fel de mulțumire aducea el lui Dumnezeu în rugăciunea lui dacă, plin de mîndrie, osîndea pe ceilalți oameni că sînt răpitori, nedrepti, preadesfrînați etc.? După cum se cunoaște, rădăcina rugăciunii lui era mîndria. Din această blestemată rădăcină ieșeau cuvintele lui pline de îndreptățire de sine înaintea oamenilor. El a uitat cuvîntul Sfintei Scripturi care zice: *Cel ce nădăjduiește în Dumnezeu cu inimă îndrăzneată, unul ca acesta este nebun* (Pilde 28, 26).

Fariseul mulțumea lui Dumnezeu cu gura sa, dar cu inima și cu mintea sa se mîndrea foarte mult și din prisosința inimii sale pline de mîndrie scotea cuvinte de laudă defăimînd pe ceilalți oameni că sînt răpitori, nedrepti, preadesfrînați și păcătoși.

Dumnezeiasca Scriptură ne arată că: *Necurat este înaintea Domnului cel înalt cu inima* (Pilde 16, 6), și că *Înaintea ochilor lui Dumnezeu sînt căile omului și toate urmele lui le cunoaște* (Pilde 5, 21). După învățătura Sfinților Părinți trebuie să avem convingerea că nu este clipă în care să nu greșim înaintea lui Dumnezeu. De aceea, în fiecare clipă sîntem datori să ne smerim și să ne pocăim, măcar printr-un suspin al inimii noastre. Dar în rugăciunea cea plină de laudă a fariseului în loc de smerenie și cunoștința neputințelor sale, el osîndește cu mîndrie pe aproapele său căci din prisosința inimii sale vorbea gura lui (Matei 12, 34; 15, 18). Însă dumnezeieștii Părinți ne învață, zicînd: "Taci tu, să vorbească faptele tale" (*Filocalia*, X, București, 1981).

La fariseul mîndru vedem lucrurile cu totul întoarse. El se laudă și trîmbează înaintea oamenilor faptele sale cele bune și defaimă, osîndind pe ceilalți oameni. Dar cine a pus pe fariseu să judece, să arate păcatele oamenilor și să scoată la iveală faptele sale cele bune? Oare nu mîndria, iubirea de arătare și lauda cea plină de îngîmfare? Oare nu trebuie ca să avem înaintea noastră păcatele noastre, după mărturia Sfintei Scripturi care zice: *Că fărădelegea mea eu o cunosc și păcatul meu înaintea mea este pururea* (Psalmul 50). Oare nu ne învață și Sfîntul Efrem Sirul, în rugăciunea sa din postul mare, zicînd: "Așa, Doamne, Împărate, dăruiește-mi ca să-mi văd păcatele mele și să nu osîndesc pe fratele meu...?". Fariseul însă scoate la iveală isprăvile lui și osîndește păcatele altora prin rugăciunea sa plină de mîndrie.

Să auzim mai departe laudele fariseului care zice: *Postesc de două ori pe săptămînă*. Care erau zilele săptămînii în care posteau iudeii? Erau joia și luna, căci după datina bătrînilor, nu după poruncă, socoteau că Moise s-a suit pe Muntele Sinai joi și după patruzeci de zile s-a pogorît luni. Dacă fariseul postea aceste două zile, ce l-a silit să arate, înaintea oamenilor, fapta lui, dacă nu mîndria încuibată adînc în inima lui? Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, în privința postirii, ne învață dimpotrivă: *Tu, însă cînd postești să nu te arăți oamenilor că postești* (Matei 6, 17-18). Fariseul nu numai că nu ascunde fapta cea bună a postului, ci și cu mare glas o vestea înaintea oamenilor, zicînd: *Postesc de două ori pe săptămînă* (Luca 18, 12).

Să urmărim și celelalte laude ale fariseului. Căci după ce s-a lăudat cu postirea, același lucru îl face și cu milostenia: *Dau zeciuală din toate cîte cîștig* (Luca 18, 12). Mîntuitorul însă ne învață: *Cînd faci milostenie, să nu știe stînga ta ce face dreapta ta, ca milostenia să fie întru ascuns și Tatăl tău care vede întru ascuns, îți va răsplăti ție* (Matei 6, 3-4).

Iubiți credincioși,

După ce am vorbit despre mîndria și lauda cea fără minte a fariseului, să ne întoarcem privirea minții noastre și spre așezarea cea smerită și vrednică de laudă a vameșului. Să aducem în

mijloc cuvintele Sfintei Evanghelii de azi: *Iar vameșul, departe stînd, nu voia nici ochii să-și ridice către cer, ci își bătea pieptul, zicînd: Dumnezeuule, milostiv fii mie, păcătosul* (Luca 18, 13). Vedeți, frații mei, că vameșul stătea departe de jertfelnic și nu îndrăznea nici ochii să-și ridice către cer; ci își bătea pieptul și din inima lui smerită și zdrobită, zicea cu căință: *Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosul!* O, fericiți vameșule, tu cu rugăciunea ta smerită din adîncul inimii tale, foarte mult te-ai asemănat cu tîlharul de pe cruce care a strigat din inimă: *Pomeniște-mă, Doamne, cînd vei veni întru împărăția Ta!* (Luca 23, 42).

Acest fericit tîlhar, socotind că nu are alt chip a se pocăi de păcatele sale, nici vreme să facă alte fapte bune, deoarece și picioarele și mîinile îi erau răstignite pe cruce, dar fiind înțelept, și văzînd că moare, s-a gîndit să strige la Dumnezeu din adîncul inimii, cu mare credință și zdrobire. Pentru aceasta a fost auzit de Mîntuitorul, Care i-a zis: *Adevărat grăiesc ție, astăzi vei fi cu Mine în rai* (Luca 23, 43).

Bine a zis Sfîntul Efrem Sirul despre acest tîlhar: "O, tîlharule, și al raiului tîlhar! Multe ai furat în viața ta, iar acum, prin puține cuvinte zise din inimă, ai furat cu limba raiul! O, tîlharule preaînțelept care ai știut să furi cu limba raiul pentru că te-ai smerit și ți-ai recunoscut păcatul. O floare timpurie a Crucii lui Hristos!" Vedeți cît de mare este puterea smereniei? Ea singură poate ucide mîndria și izbăvește de osîndă sufletele noastre, cînd nu mai putem face alte fapte bune.

Iată, frații mei, după cum vedeți, rugăciunea vameșului din Sfînta Evanghelie de azi se aseamănă cu rugăciunea fericitului tîlhar de pe cruce. Că și acela, ca și vameșul din Sfînta Evanghelie, nu cu multe cuvinte s-a rugat, dar a strigat la Dumnezeu din adîncul inimii sale și cu mare smerenie. De aceea a auzit: *Astăzi vei fi cu Mine în rai!* La fel și fericitul vameș, puține cuvinte a zis din inimă: *Dumnezeule milostiv fii mie, păcătosul!* Pentru smerita lui rugăciune auzim răspunsul cel preasfînt din gura Domnului: *Zic vouă, mai îndreptat s-a pogorît acesta la casa sa, decît fariseul. Că tot cel ce se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înalța* (Luca 18, 14).

Iubiți credincioși,

Nu fără rost s-a rînduit de Biserică Evanghelia Vameșului și Fariseului în Duminica de astăzi, cu care se începe Triodul, adică perioada Postului Mare, care este cel mai potrivit timp de pocăință de peste an. Căci precum îngerii au căzut din cer și primii oameni au căzut din rai din cauza mîndriei, tot așa neamul omenesc a fost mîntuit și ridicat la cîntea cea dintîi în Împărăția cerurilor prin smerenia întrupării Fiului lui Dumnezeu și a morții Lui pe Cruce.

Și dacă mîndria a făcut pe îngerii neascultători diavoli și pe primii oameni care erau nemuritori în rai i-a făcut muritori pe pămînt, înțelegem că precum căderea și moartea noastră a venit prin mîndrie, tot așa pocăința, mîntuirea și nemurirea noastră începe întîi prin smerenie. De aceea s-au și rînduit de Sfinții Părinți trei Duminici pregătitoare înainte de începerea Sfîntului și marelui Post al Paștilor. Prima Duminică, cea de astăzi, care ne pregătește pentru post, este tocmai aceasta numită "a Vameșului și a Fariseului", ca să ne amintească de moartea noastră prin mîndrie și de învierea noastră prin smerenie.

A doua Duminică pregătitoare este numită "a Fiului Risipitor". Aceasta ne îndeamnă la pocăință. A treia Duminică pregătitoare pentru Sfîntul și Marele Post este numită "a Înfricoșatei judecăți", cînd se lasă sec de carne. Aceasta ne amintește de sfîrșitul lumii și de Judecata de apoi, cînd fiecare va lua plată după faptele sale. Ultima Duminică cu care începe Postul Mare se numește "a izgonirii lui Adam din rai". Ea are scopul de a ne reaminti de păcatul strămoșilor noștri, care au fost alungați din rai din cauza mîndriei și lăcomiei, pentru a ne îndemna la rugăciune și la post cu toată stăruința și evlavie.

Iată dar că, începînd din Duminica de astăzi, a vameșului și a fariseului, ne pregătim pentru începerea Marelui Post al Sfintelor Paști. Începutul pocăinței și al postului îl facem prin rugăciunea unită cu smerenie, dacă vom urma vameșului. De aceea, frații mei, știind că mîndria a creat iadul și

a aruncat pe îngerii căzuți și pe oamenii nepocăiți în adâncul gheenei, sîntem datori să punem de astăzi început bun de pocăință și să urmăm vameșului pocăit, iar nu fariseului mîndru.

Mare păcat este mîndria, fraților. Ea se arată și în vorbire și în îmbrăcăminte luxoasă, și în mînie, care este fiica mîndriei, și în lenevire la biserică și în amînarea pocăinței și în spovedanie nesinceră, că cel mîndru nu vrea să-și mărturisească preotului păcatele mari, nici nu se căiește pentru ele din cauza slavei deșarte care îl stăpînește. Mai cumplită este mîndria minții, cînd omul se crede mai capabil, mai bun decît alții. Cea mai grea este, însă mîndria sufletului, cînd omul se socotește mai învățat, mai talentat, mai corect și mai plăcut înaintea lui Dumnezeu decît mulți și chiar decît toți oamenii.

Asemenea creștini stăpîniți de duhul mîndriei, sînt lăsați de Dumnezeu să cadă în desfrînare și în alte păcate grele, ca să se smerească. Alții, însă cad în păcate și mai grele. Unii, din mîndrie diabolică, nu mai cred în Dumnezeu. Alții, hulesc și batjocoresc Sfînta Scriptură, Biserica, Crucea, icoanele, sfintele slujbe și pe sfinții slujitori. Iar alții, tot din mîndrie, se rup de Biserică, nu vor să mai asculte de preoți și se duc la tot felul de secte, căci mîndria este izvorul tuturor sectelor.

Frații mei, să fugim de cumplitul păcat al mîndriei, care a aruncat o parte din îngeri în iad și a scos pe primii oameni din rai. Să fugim de mîndria diabolică care a umplut pămîntul de secte, de oameni necredincioși, răzvrățiți și răi, și iadul de suflete condamnate la osîndă veșnică. În locul mîndriei să alegem smerenia lui Hristos, smerenia vameșului, smerenia sfinților, lepădînd orice cuget de slavă deșartă, de laudă personală și de îngîmfare.

Smerenia este cel mai bun leac pentru creștinii de astăzi, pentru mîntuirea noastră. Vom putea scăpa de mîndrie prin mai multă rugăciune, ajutată de post, prin citirea cărților sfînte și prin deasă spovedanie la duhovnici iscusiți.

Postul Mare este cale bună de nevoință, de smerenie, de pocăință și împăcare cu Dumnezeu. Să ne pregătim pentru a-l străbate cu folos și cu bucurie, și să-L rugăm pe Bunul nostru Mîntuitor să ne scape de păcatul cel greu al mîndriei și să ne îmbrace în veșmîntul cel dumnezeiesc al smereniei, al rugăciunii curate și al iubirii, care ne asigură tuturor mîntuirea sufletelor. Amin.

Predică la Duminica a XXXIV-a după Rusalii (a Fiului Risipitor)

Despre adevărata pocăință și despre milostivirea lui Dumnezeu

Scula-mă-voi și mă voi duce la tatăl meu, și-i voi spune: Tată, am greșit la cer și înaintea ta (Luca 15, 18)

Iubiți credincioși,

În Sfânta Scriptură Dumnezeu se numește "Tată al milostivirii" (II Corinteni 1, 3), pentru că pururea Se milostivește față de cei păcătoși care se întorc din toată inima către El prin adevărată pocăință. Dumnezeu zice prin proorocul Isaia: *Cînd te vei întoarce și vei suspina, atunci te vei mîntui și vei cunoaște unde ai fost* (Isaia 30, 15). În alt loc, prin același prooroc, zice Dumnezeu: *Spălați-vă, curățiți-vă, ștergeți răutățile din sufletele voastre înaintea ochilor Mei părăsiți-vă de răutățile voastre. Și de vor fi păcatele voastre ca mohorîciunea, ca zăpada le voi albi; și de vor fi ca roșeala, ca lîna le voi face albe* (Isaia 1, 16-18).

Acest adevăr s-a petrecut și cu fiul risipitor din Sfânta Evanghelie care s-a citit astăzi. El mai întîi și-a venit întru sine, a suspinat după fericirea ce o avusese cînd era în casa tatălui său, apoi a zis: *Cîți argați ai tatălui meu sunt îndestulați de pîine, iar eu pier aici de foame!* (Luca 15, 17). Acestea au fost cuvintele fiului risipitor cînd și-a venit întru sine, adică a început a-și cunoaște greutatea păcatelor sale. Fără această simțire și trezire nimeni dintre păcătoși nu va putea să se întoarcă din toată inima către Preabunul Dumnezeu.

Care era foamea fiului risipitor care a zis: "iar eu pier aici de foame?" Oare la hrana cea trupească se gîndea el? Nu, Dumnezeu zice prin Sfîntul Prooroc Isaia: *Iată, cei ce slujesc Mie vor mîncă, iar voi veți flămînzii. Iată, cei ce slujesc Mie vor bea, iar voi veți înseta. Iată, cei ce slujesc Mie se vor veseli, iar voi vă veți vă veți rușina. Iată, cei ce slujesc Mie cu bucurie se vor bucura, iar voi veți întrista. Iată, cei ce slujesc Mie se vor veseli, iar voi veți striga pentru zdrobirea duhului vostru* (Isaia 65, 13-14).

Aceasta era foamea cea mare a fiului risipitor. El și-a adus aminte de vremea cînd petrecea în casa tatălui său și de hrana și desfătarea duhovnicească ce o avea lîngă el. Ajungînd păzitor de porci în țară străină, departe de Dumnezeu, foamea sufletului său după dreptate l-a făcut să zică: *Cîți argați ai tatălui meu sunt îndestulați de pîine, iar eu pier aici de foame!*

Care a fost hrana lui cîta vreme era la casa părintească? Această hrană duhovnicească pe care acum o pierduse, o formau faptele sale cele bune: credința, nădejdea, dragostea, rugăciunea, înfrînarea, curăția și toate celelalte virtuți care cu adevărat sunt hrană a sufletului. Mîntuitorul în vorbirea Lui cu samarineanca la fîntîna din Sichem a hrănit-o prin darul Său, cîștigîndu-i sufletul. De aceea cînd Apostolii Îl rugau să mănînce, El le-a zis: *Eu am de mîncat o mîncare pe care voi nu o știți* (Ioan 4, 32). *Mîncarea Mea este să fac voia Celui ce M-a trimis pe Mine și să săvîrșesc lucrul Lui* (Ioan 4, 34). Căci oricine face o faptă bună pentru sufletul său, sau pentru mîntuirea aproapelui său, cu adevărat își hrănește sufletul său cu darul lui Dumnezeu. Fiul risipitor, cunoscîndu-și starea lui vrednică de plîns și gîndind să se întoarcă la Părintele său cu mare smerenie, nu se mai socotea vrednic a fi fiul tatălui său. De aceea cînd a venit către tatăl său, a zis: *Nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Primește-mă ca pe unul din argații tăi* (Luca 15, 19).

Trei sunt stările celor ce se mîntuiesc. Starea celor dintîi este a fiilor, adică a celor care cu mare dragoste slujesc lui Dumnezeu din toată inima lor și cu toată puterea voinței lor se sîrguiesc să facă poruncile Lui. Despre aceștia spune dumnezeiasca Scriptură: *Cît am iubit Legea Ta, Doamne, ea toată ziua cugetarea mea este* (Psalm 118, 97).

A doua ceată este a argaților, care, căutînd plată, se silesc a lucra poruncile lui Dumnezeu pentru a dobîndi fericirea cea veșnică a Împărăției Sale. Despre aceștia scrie: *Plecat-am inima mea ca să facă îndreptările Tale în veac pentru răsplătire* (Psalm 118, 112). Starea a treia este a robilor, adică a celor care, temîndu-se de pedeapsa lui Dumnezeu pentru călcarea poruncilor Lui se silesc a păzi toate poruncile Lui după mărturia care zice: *Străpunge cu frica Ta trupul meu, că de judecățile Tale m-am temut* (Psalm 118, 120).

Deci, fiul risipitor, gîndindu-se că și argații, adică cei ce fac poruncile lui Dumnezeu, pentru răsplătire primesc daruri duhovnicești și se împărtășesc de ele, a cerut Tatălui său să fie primit în casa părintească măcar ca un argat. Această întoarcere a lui din toată inima către părintele său, și smerenia cea mare să fie primit ca un argat de Tatăl său, i-a fost pricină de mare folos, căci nu ca

pe un argat l-a primit, ci ca pe un adevărat fiu al său care se întoarce cu toată inima către El. Vedem din cuvintele Sfintei Evanghelii de azi că, *încă departe fiind el, l-a văzut tatăl său și i s-a făcut milă și, alergînd, a căzut pe grumazul lui și l-a sărutat* (Luca 15, 20).

Iubiți credincioși,

Dar ce înțelegem prin acest cuvînt: "Încă departe fiind el, l-a văzut tatăl său"? Aceasta ne arată că Preabunul și Atotștiutorul Dumnezeu, mai înainte de a striga omul păcătos "greșit-am", cunoaște hotărîrea lui cea din inimă de a se întoarce către El. De aceea l-a primit cu atîta bucurie și nu i-a mai pomenit greutatea păcatelor lui cu care l-a supărat. I-a dat haina cea dintîi, adică nepătimirea cu care a fost îmbrăcat cînd era lîngă tatăl său. Și inel i-a pus pe mîna lui, semnul legăturii celei dintîi cînd petrecea în viață curată și neprihănită, mai înainte de a se despărți de tatăl său. Iar după ce i-a dat lui haina cea dintîi și inel și încălțăminte în picioarele lui, adică voința tare de a merge pe calea poruncilor lui Dumnezeu, a zis slugilor sale: *Aduceți vițelul cel îngrășat și-l junghiați să mîncăm și să ne veselim; căci fiul meu acesta, pierdut a fost și s-a aflat, mort a fost și a înviat* (Luca 15, 23-24).

O, bunătatea și dragostea cea părintească a Preabunului nostru Dumnezeu! Cît este de negrăită Mila Lui și cît de nenumărate sunt îndurările Lui asupra celor ce se întorc către El cu toată inima lor! Cu cîtă părintească iubire primește El pe fiii Lui cei pierduți prin păcat, care se întorc cu mare căință și umilință către El și cîtă bucurie se face în cer cînd un păcătos se întoarce la pocăință!

Mare și nemărginită este milostivirea lui Dumnezeu față de cei păcătoși care se întorc către El din toată inima și cu toată smerenia și hotărîrea de a-și îndrepta viața!

În pilda Fiului Risipitor vedem că el nu făcuse fapte de pocăință, adică încă nu-și făcuse canonul păcatelor sale cu care a supărat pe părintele său. Ci numai venindu-și în sine și cunoscîndu-și starea jalnică în care ajunsese prin depărtarea de părintele său a atras asupra sa mila și îndurarea Părintelui său care cu atîta bucurie și cu prăznuire l-a primit. Cu adevărat, frații mei, smerenia și pocăința iartă multe păcate și fără alte fapte bune. Ce fapte bune putea să facă tîlharul răstignit alături de Hristos cînd mîinile și picioarele lui erau legate? Dar strigarea lui din inimă i-a fost deajuns: *Pomenește-mă, Doamne, cînd vei veni întru Împărăția Ta* (Luca 23, 42). Iar Mîntuitorul îndată i-a răspuns: *Adevăr grăiesc ție, astăzi vei fi cu Mine în rai* (Luca 23, 43).

Bine a zis dumnezeiescul Apostol Pavel: *Duhul se roagă pentru noi cu suspinuri negrăite*. Bine a zis și Sfîntul Efrem Sirul: "Pocăința, fără jertfe și fără cheltuieli, poate să împace și să milostivească pe Dumnezeu. Pocăința a oprit jertfa sîngeroasă, aducînd jertfa conștiinței. Ea nu caută ied, ci mărturisire. Nu cere oaie pentru jertfă, ci mărturisire din conștiință. Nu ai turturea de jertfă tu cel ce ai păcătuit? Suspînă și Dumnezeu, mai presus de turturea, îți socotește ție aceasta. Nu ai pasăre? Lăcrimează și, în loc de jertfă, ți se va socoti ție. Nu ai porumbel? Vesteste-ți păcatele tale lui Dumnezeu și-ți vor fi ție ardere de tot. Dacă te vei ruga, ca pe un vițel de jertfă va primi Dumnezeu rugăciunea ta. O, cît de mare este pocăința! O, cît de minunate sunt lucrurile cele dintru dînsa! Că una fiind, pe toate le poate". "O, darul Evangheliei, că pe toată Legea a îndreptat-o Iisus! Poporul se face lui preot în Biserică; căci are conștiința care jertfește pentru dînsul. Din inimă se roagă și milostivește pe Dumnezeu pentru sine".

Iubiți credincioși,

Duminica de azi, a Fiului Risipitor, este a doua Duminică a Triodului, care ne pregătește duhovnicește pentru începerea și trecerea cu folos a Sfîntului și marelui Post al Paștelui. Evanghelia ce s-a citit astăzi este foarte frumoasă și ziditoare de suflet. Părintele care avea doi fii este Tatăl nostru cel ceresc. Fiul mai mare simbolizează pe creștinii buni și ascultători de Dumnezeu, iar fiul mai mic, pe creștinii răi și neascultători, asemenea lui.

Din ceata creștinilor ascultători fac parte toți fii Bisericii lui Hristos care împlinesc cu sfințenie poruncile Lui. Aceștia merg regulat la slujbele Bisericii, se roagă ziua și noaptea, ascultă de Dumnezeu și de păstorii rânduți, nasc și cresc copii în frica Domnului, se spovedesc și se împărtășesc cu Sfintele Taine regulat, duc viață smerită și fac milostenie la cei săraci. Toate le fac cu bucurie, cu binecuvântare și cu rugăciune. De aceea Dumnezeu le ajută în toate.

Nu așa însă se întâmplă cu creștinii neascultători și robiți de păcate ca fiul cel mai mic din Evanghelie. Dintre aceștia fac parte cei ce nu merg Duminica la biserică, cei ce-șiucid copiii, bețivii, hulitorii de Dumnezeu care înjură de cele sfinte, desfrânații, lacomii, zgârciții, și mai ales mândrii, în frunte cu sectele, că ce sunt sectanții, decât creștini răzvrățiți, mândri și neascultători care nu vor să asculte de Biserica întemeiată de Hristos, ci își fac legi și dogme, după mintea lor, asemenea fiului mai tânăr din Evanghelie. Toți aceștia sunt căzuți din ascultare, sunt departe de Hristos, de Biserică, de Sfinți și se ceartă pe seama Sfintei Scripturi, pe care o explică după voia lor. Dar cine cade din ascultare și din Biserică, acela cade și din Dumnezeu.

Ce cumplit este păcatul neascultării! Ce greu este să trăiești după mintea ta, să nu ascuți de nimeni, să te depărtezi de Dumnezeu, de credință, de rugăciune, de Biserică, de preot, și de părinții care te-au născut. Așa a făcut tânărul din Evanghelie: *Tată, dă-mi partea ce mi se cuvine din avere... și s-a dus într-o țară depărtată și acolo și-a risipit averea, trăind în desfrânări* (Luca 15, 12-13).

Neascultarea este fiica mândriei. De aceea cel mândru și neascultător este lăsat de Dumnezeu să cadă în păcate grele, ca să se smerească și să se întoarcă la pocăință. Cel dintâi păcat în care cad mândrii și neascultătorii este desfrânarea, o patimă grea, urâtă, rușinoasă. Dar dacă omul căzut se căiește, îl mustră conștiința și vrea să se întoarcă, Tatăl nostru cel ceresc nu-l lasă, ci îi întinde mîna, îl așteaptă, îi iese înainte, îl sărută cu lacrimi de bucurie și îl iartă. Așa a făcut Tatăl ceresc cu fiul risipitor din Evanghelie. I-a ieșit înainte, l-a sărutat, i-a iertat păcatele, i-a dat inel și haină și a ospătat cu el.

Vedeți bunătatea și mila lui Dumnezeu? Vedeți roadele căinței celui ce se întoarce la Hristos? Vedeți că toți păcătoșii au pocăință și iertare? Vedeți că și pe noi ne așteaptă Domnul la pocăință în ușa bisericii? Numai să ne pară rău de cele făcute, să ne spovedim cu căință, să părăsim păcatele și să zicem ca fiul desfrînat: *Scula-mă-voi și mă voi duce la tatăl meu și-i voi zice: Tată, am greșit la cer și înaintea ta; nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău; primește-mă ca pe unul din argații tăi* (Luca 15, 18-19). Dacă ar zice aceste cuvinte din inimă, bețivii, desfrânații și creștinii robiți de păcate din zilele noastre, pe toți i-ar primi, i-ar săruta și i-ar ierta Dumnezeu! Însă puțini sunt din creștinii noștri care se tem cu adevărat de Dumnezeu, care se întorc din nou la biserică, la pocăință și aleargă la preoți să-și mărturisească păcatele.

Pocăința fiului risipitor să ne fie pildă, îndreptare și îndemn pentru toți, iar neascultarea și căderea lui în desfrîu să ne aducă aminte de marea primejdie ce amenință pe copiii loviți de necredință și desfrîu. Ne uităm câți părinți și câte mame vin plîngînd la biserică și mănăstiri pentru copiii lor. Toți ne spun același lucru: Nu ne mai ascultă copiii; se duc la tot felul de distracții rele, la filme cu ucideri și filme cu desfrînare; nu mai vor să învețe, să meargă la biserică și la spovedanie, nu vor să se mai roage lui Dumnezeu și sunt nervoși. S-au împrietenit cu copii răi; trăiesc în desfrîu cu fete rele ca și ei, fumează și se îmbată, ce să facem cu ei? Cum să-i scăpăm de desfrîu și să-i întoarcem la credință, la biserică, la o viață creștinească normală?

Iată marea problemă a copiilor noștri. Iată durerea de astăzi a multor părinți. Iată că s-au înmulțit în lume și în familiile noastre fiii risipitori, neascultători și desfrînați, ca cel din Sfînta Evanghelie. Ce se mai poate face pentru ei, după ce au căzut în toate păcatele? Ce trebuie să răspundem acestor părinți care vin plîngînd la noi?

Răspunsul este unul: să-i ajutăm pe copiii noștri mai întîi să nu cadă în păcatele cele grele care sunt: necredința, neascultarea și desfrînarea. Iar dacă au căzut ca fiul risipitor din Evanghelie, să-i ajutăm să se ridice din prăpastia necredinței și a desfrîului. Cum? Mai întîi să-i ducem la un duhovnic bun să-și mărturisească păcatele. Apoi să-i îndemnăm din nou la biserică, la o viață

socială normală, și să-i deprindem să se roage și să citească cărți sfinte. Numai să luați aminte ca nu cumva chiar părinții, tata și mama, să fie aceia care își smintesc copiii și-i împing la tot felul de păcate prin exemplul rău pe care îl văd în casă.

Avem, însă, multe familii bune, model, prin satele și orașele noastre. Avem încă multe mame creștine devotate care își cresc frumos copiii lor. Avem biserici, mănăstiri și preoți buni peste tot în țară. Numai să-i căutăm, să ne spovedim regulat, să le urmăm sfatul. De aceea să nu deznădăjduiască nimeni.

Să ne întoarcem la Tatăl ceresc care ne-a zidit. Dumnezeu ne așteaptă în pragul bisericilor. Să venim cât avem vreme, că ne așteaptă și ne cheamă. Și căzînd înaintea Lui, să zicem cu căință și lacrimi: "Iată, am greșit la cer și înaintea Ta. Am rătăcit pe căile păcatului. Ne-am depărtat de Tine și de biserica Ta. Am căzut în cumplite fărădelegi. Acum ne căim, ne pare rău, ne temem de veșnica osîndă care ne așteaptă, că nu mai suntem vrednici să ne numim fiii tăi. Ci primește-ne înapoi ca pe cei mai de pe urmă robi ai Tăi!" Amin.

Predică la Duminica lasatului sec de carne (a Înfricoșatei Judecăți) Despre înfricoșata Judecată de apoi

*Pentru că noi toți trebuie să ne înfățișăm înaintea Judecății lui Hristos,
ca să ia fiecare după cele ce a făcut prin trup, ori bine, ori rău (II Corinteni 5, 10)*

Iubiți credincioși,

Astăzi am auzit toți cei de față cuvintele Mîntuitorului nostru Iisus Hristos despre venirea Sa la prea Înfricoșata Judecată de apoi. Să știți că nici un lucru de la întemeierea lumii și pînă la sfîrșitul veacurilor nu este mai înfricoșat ca venirea Domnului la Judecata de apoi. Nici îngerii nu pot să ne spună cu deamănuntul despre acea preaînfricoșată venire a Domnului, cînd va judeca toate neamurile pămîntului de la Adam și pînă la sfîrșitul lumii. Noi, fiind prea neputincioși și nepricepuți, nu vom putea vorbi despre acea negrăită spaimă și înfricoșătoare venire a Domnului.

Dar din cele ce am auzit astăzi în Sfînta Evanghelie și din cele ce arată dumnezeiasca Scriptură, precum și din învățăturile Sfinților Părinți despre Judecata zilei celei mari, vom însemna aici cîteva învățături după a noastră slabă pricepere despre venirea Domnului la Judecata de apoi. Și vom arăta mai întîi cu mărturii din Sfînta Scriptură, în ce chip va veni Domnul și care vor fi primele semne ale venirii Lui. Primele semne care vor vesti venirea Domnului la Judecată vor fi trîmbițele cele cerești. Acest adevăr ni-l arată Mîntuitorul, zicînd: *Și va trimite pe îngerii Săi, cu sunet mare de trîmbiță* (Matei 24, 31). De aceea și Sfîntul Prooroc Sofonie a numit ziua Judecății

de apoi "ziua trâmbiței și a strigării" (Sofonie 1, 16). Marele Apostol Pavel, despre învierea morților și glasul trâmbiței cerești, zice: *Deodată, într-o clipeală de ochi, la trâmbița cea de apoi; căci trâmbița va suna și morții vor învia nestrăcioși*. Și în alt loc, arătând că trâmbițele vor însoți pe Domnul la Judecată, zice că: *Însuși Domnul, întru poruncă, la glasul arhanghelului și întru trâmbița lui Dumnezeu, se va pogori din cer* (I Corinteni 15, 52-53; I Tesaloniceni 4, 16).

Sfântul Ierarh Grigorie Teologul, arătând tăria glasului și puterea acelor trâmbițe care vor anunța venirea Domnului, zice: "Înfricoșat este glasul trâmbițelor, la care se supun stihiiile, care despică pietrele, care vor deschide mormintele, care vor descoperi cele mai dedesubt, care vor zdrobi și vor sfărâma porți de aramă și vor dezlega și vor risipi legăturile morții".

Al doilea semn, care se va arăta după sunarea cea cu mare strigare a trâmbițelor, va fi învierea morților. Dar oare, frații mei, în ce fel vor fi trupurile dreptilor și ale păcătoșilor la învierea cea de apoi? Oare vor învia așa cum le punem noi în sicrie și în morminte? Nu, căci mare deosebire vor avea trupurile oamenilor la învierea cea de apoi de trupurile de acum. Trupurile dreptilor, în vremea Judecății de apoi, vor fi împodobite cu patru daruri alese: cu darul strălucirii, al ușurimii, al subțirătății și al nepătimirii. Deci fiecare trup al celor drepti, cu nemăsurată rază ca soarele va străluci, după cum și Însuși Stăpînul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a zis: *Atunci dreptii vor străluci ca soarele întru Împărăția Tatălui lor* (Matei 13, 43).

Prea minunată va fi atunci acea ușurime și lesne mișcare a trupurilor dreptilor încît să poată umbla în fiecare parte a lumii după voia lor, fiindcă nici o întîrziere nu le va pricinui lor greutatea. Aceasta o arată și înțeleptul Solomon care zice: *Ca niște scînteii care se lasă pe miriște așa vor fi* (Înțelepciunea lui Solomon 3, 7) căci scînteile cînd sunt purtate de vînt, pretutindeni cu mare ușurință se răspîndesc. Trupurile dreptilor vor avea și subțirătate, încît cu toată lesnirea să poată trece prin celelalte materii. Așa a trecut trupul Stăpînului nostru Iisus Hristos după înviere, prin acea piatră mare care zăcea deasupra mormîntului, fără a rupe pecetea și a intrat prin ușile încuiate în casa în care erau ucenicii adunați de frica iudeilor, ca un duh preasubțire care nici în ziduri nu se ține, nici în uși nu se împiedică.

Despre aceste patru daruri ale trupurilor înviate, Sfântul Apostol Pavel zice: *Se seamănă întru stricăciune, înviază întru nestrăciune* (I Corinteni 15, 42). Iată darul nepătimirii. *Se seamănă întru necinste, înviază întru slavă*. Iată darul strălucirii. *Se seamănă întru slăbiciune, înviază întru putere*. Iată darul ușurimii. *Se seamănă trup firesc, înviază trup duhovnicesc* (I Corinteni 15, 43-44). Iată darul subțirătății.

Să arătăm pe scurt și în ce fel vor fi trupurile înviate ale celor păcătoși osîndiți la muncă veșnică. Mare va fi deosebirea trupurilor celor păcătoși de trupurile luminate ale dreptilor și sfinților lui Dumnezeu. Fiindcă în loc de strălucire, se vor îmbrăca cu adînc de întuneric care va fi asemenea cu prea adîncul întuneric al iadului. În loc de frumusețe, trupurile păcătoșilor vor avea urîciune plină de scîrbă. În locul ușurimii trupurilor dreptilor, trupurile păcătoșilor vor fi prea grele și greu de mișcat, ca să nu urmeze cu osîrdie dumnezeieștile porunci. Căci singure trupurile acestea ale păcătoșilor vor fi spre muncă veșnică și fără sfîrșit.

Iubiți credincioși,

Ce alte semne vor urma înaintea venirii Domnului la judecată? Citim în Sfînta Evanghelie că atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului (Matei 24, 30), care, după înțelesul Sfinților Părinți este Crucea lui Hristos pe care și-a dat duhul (Ioan 19, 30). Unii zic că îndată ce se va arăta Crucea pe cer, se va însemna cu acest semn fruntea tuturor dreptilor (Apocalipsa 7, 3). Văzînd semnul Sfîntei Cruci pe cer, *vor plînge toate neamurile pămîntului* (Matei 24, 30). Dar pentru ce vor plînge la arătarea ei toate neamurile pămîntului? Vor plînge atunci toate popoarele pentru că vor cunoaște al cui este semnul Sfîntei Cruci; vor plînge toți care nu au cinstit Sfînta și de viață făcătoare Cruce, altarul cel preasfîntit cu Sîngele lui Hristos și semnul venirii Lui. Ce vor zice atunci păgînii, necredincioșii și sectanții care n-au cinstit Sfînta Cruce și nu s-au închinat semnului Fiului Omului?

După arătarea Sfintei Cruci pe cer, la înfricoșata Judecată va veni Iisus Hristos întru slavă și putere, cum spune în dumnezeiasca Evanghelie: *Și vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului, cu putere și cu slavă multă* (Matei 24, 30).

Iată și cîteva prealuminate mărturii care ne arată slava cea negrăită cu care va veni Domnul la înfricoșata Judecată. Sfîntul prooroc David, zice: *Foc înaintea Lui va merge și cu văpaia va arde împrejur pe vrăjmașii Lui* (Psalm 49, 4). Și iarăși: *Luminat-au fulgerele Lui lumea, văzut-a și s-a cutremurat pămîntul; munții ca ceara s-au topit de fața Domnului, de fața Domnului a tot pămîntul; vestit-au cerurile dreptatea Lui și au văzut toate popoarele slava Lui* (Psalm 96, 4-6).

Iar marele prooroc Isaia, despre înfricoșata venire a Domnului, zice: *Căci Domnul vine în văpaie și carele Lui sunt ca o vijelie, ca să dezlănțuie cu fierbințeală mînia Lui și certarea Lui cu văpăi de foc. Domnul va judeca cu foc și cu sabie pe tot omul și mulți vor fi cei care vor cădea de bătaia Domnului!* (Isaia 66, 15-16). Iar lîngă înfricoșatul scaun cel de văpaie al Domnului va sta Preasfînta și Preacurata Născătoare de Dumnezeu de-a dreapta tronului Preaveșnicului Împărat, după cum este scris: *De față a stat împărăteasa de-a dreapta Ta...* (Psalm 44, 11).

Înaintea Domnului vor merge arhanghelii cei mai întîi stătători, iar după aceștia stăpîniile, începătoriile și înaintea lor Arhanghelul Mihail, încins cu sabie de văpaie și strălucind ca un fulger și ca un mai mare ostaș al marelui Împărat. Apoi vor urma Apostolii, mucenicii, ierarhii și mulțimea cea fără de număr a Îngerilor și Sfîntilor, *cu săbii cu două tăișuri în mîinile lor, ca să răz bune pe neamuri și să pedepsească pe popoare* (Psalm 149, 6-7). Oare cine va putea să stea atunci înaintea Judecătorului Celui Preaînfricoșător și nemitarnic?! Acestea le-a cugetat și Proorocul Isaia, care zice: *Intrați în crăpăturile stîncilor și vă ascundeți în pulbere de la înfricoșata față a Domnului și de la strălucirea slavei Lui* (Isaia 2, 10).

Sfîntul Evanghelist Matei spune următoarele despre venirea Domnului: *Vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului cu putere și cu slavă multă*. Și iarăși zice: *Cînd va veni Fiul Omului întru slava Sa și toți sfinții îngeri cu El, atunci va ședea pe tronul slavei Sale* (Matei 24, 30; 25, 31). Sfîntul Evanghelist Luca, de asemenea Îl arată *venind pe nori cu putere și cu slavă multă* (Luca 21, 27).

După cuvîntul Sfîntului Apostol Pavel, Judecata de apoi se va face în văzduh, deasupra văii lui Iosafat, unde vor fi adunate toate neamurile și limbile, de la primul Adam pînă la ultimul om. Apoi îi va despărți pe unii de alții, *precum desparte păstorul oile de capre. Și va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stînga* (Matei 25, 32-33). După această veșnică despărțire a celor buni de cei răi, va începe judecata cea mare.

Dar cine ne va pîrî atunci în fața Dreptului judecător? Însăși faptele noastre rele pe care le-am făcut și nu ne-am pocăit. Apoi ne vor osîndi duhovicii, căroră nu ne-am spovedit de toate păcatele, nici am făcut canon pentru ele. Apoi ne vor osîndi îngerii care ne-au fost păzitori de la botez, pe care nu i-am ascultat. Ne vor osîndi și îngerii care au scris toate faptele noastre din copilărie. Dar cel mai mare pîrîș care ne va pîrî și ne va cere pedeapsă și osînda veșnică de la Dumnezeu în ziua cea mare a Judecății de apoi, va fi diavolul pe care noi acum îl ascultăm și facem voile lui și nu ne pocăim în fiecare zi de cele ce facem.

Vai de noi! Ce vom face atunci dacă ne va găsi moartea și judecata nespovediți și nepocăiți? Ce ne va folosi atunci viața aceasta amăgitoare și trecătoare în care acum ne desfătăm? Că ne legăm cu inima de ea și de grijile veacului de acum, încît uităm de moartea care vine și de osînda cea veșnică care ne așteaptă în ziua cea mare a Judecății de apoi. Vedeți, frații mei, cum toți murim și nimeni din oameni nu rămîne pe acest pămînt, oricine ar fi el. Vedeți că cel ce moare, de față fiind noi, i se leagă limba, i se schimbă ochii, îi tace gura, i se oprește graiul, cînd vede pe dumnezeieștii îngeri cum cheamă sufletul din trup! Atunci măcar împărat de ar fi, măcar slugă, măcar stăpînitor a toată lumea, tot se cutremură, se tulbură, se înpăimîntează, văzînd puteri înfricoșate, văzînd chipuri străine, văzînd fețe aspre și posomorîte, văzînd rînduielile îngerești pe care niciodată nu le-a mai văzut.

Atunci luînd îngerii sufletul prin văzduh, îl duc la judecată, întru care stau începătoriile, stăpîniile și țiitorii de lume ai puterilor celor potrivnice, pîrîșii noștri cei amari, vameșii cei cumpliți, și luătorii de seamă și îngerii în văzduh întîmpinîndu-l, cer seama și îl socotesc și îi aduc înaintea păcatele lui și zapisele lui cele din tinerețe, cele din bătrînețe, cele de voie și cele fără de voie, cele prin lucru, cele prin gînduri și cele prin aduceri aminte. Multă este frica acolo, mare este cutremurul ticălosului suflet a-tunci, care pătimește de la mulțimea milioanelor de diavoli.

Iubiți credincioși,

Evangelhia Duminicii de azi este cea mai înfricoșătoare din tot cursul anului, pentru că ne vorbește despre sfîrșitul lumii care este tot mai apropiat și de marea Judecată de apoi a tuturor oamenilor și a îngerilor răi. Aceasta este a treia și ultima Duminică pregătitoare pentru Sfîntul și marele Post, pentru că ne aduce aminte de sfîrșitul veacurilor, de Judecată, de osînda veșnică a păcătoșilor și de răsplătirea dreptilor în Împărăția Cerurilor. Cine va cugeta la toate acestea, va trece cu folos curgerea Sfîntului Post, se va împăca cu aproapele său, se va ruga mai mult, se va spovedi cu căință de păcatele sale și va primi cu mare evlavie Trupul și Sîngele Domnului nostru Iisus Hristos. Iată folosul acestei Duminici.

Se cuvine să ne amintim că la Judecata de apoi, Dreptul Judecător va spune celor de-a dreapta Sa: *Veniți, binecuvîntații Părintelui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii, căci flămînd am fost și Mi-ați dat să mănînc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit; gol am fost și M-ați îmbrăcat, bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine... Adevărat zic vouă, întrucît ați făcut unuia dintr-aceștia ai mei prea mici, Mie Mi-ați făcut* (Matei 25, 34-40).

Vedeți, frații mei, cîtă putere are la Dumnezeu milostenia și iubirea aproapelui? Vedeți că milostenia se laudă asupra judecății? Vedeți că cine face milostenie la săracii suferinzi, atît materială pentru trup, cît și spirituală pentru suflet, acela se mîntuiește cel mai ușor? Vedeți că mai mare decît toate faptele bune este dragostea și fiica ei milostenia? De aceea vă îndemn ca pe aceasta s-o iubiți, pe aceasta s-o lucrați mai mult decît pe toate celelalte, mai ales în sfîntele posturi, și veți avea răsplată veșnică în ceruri.

Auziți ce zice Dreptul Judecător și celor zgîrciți și răi de la stînga Sa, care nu fac milostenie în viață: *Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătît diavolilor și îngerilor lui, căci flămînd am fost și nu Mi-ați dat să mănînc...* (Matei 25, 41-45). Vedeți ce mare este păcatul lăcomiei și al neiubirii de oameni.

Să ne ferească Dumnezeu de acest cumplit păcat. Iar noi să începem Sfîntul Post chiar de astăzi, lăsînd sec de carne. Apoi să ne împăcăm cu toți ai noștri, să postim, să ne rugăm și să facem milostenie și orice faptă bună, după putere.

De vom face așa, vom trece Postul Mare cu mult folos, vom ajunge cu bine la Învierea Domnului, iar la Judecata de apoi vom auzi pe Hristos zicîndu-ne cu dulce glas: *Veniți, binecuvîntații Părintelui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită pentru voi de la întemeierea lumii. Amin.*

Predică la Duminica lasatului sec de brînză

(a Izgonirii lui Adam din Rai)

Despre lucrarea faptelor bune în ascuns și despre milostenie

Iar tu postind, unge capul tău și fața ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor că postești (Matei 6, 17)

Iubiți credincioși,

Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a venit din Cer ca să facă ascultare de Părintele Său și să slujească la mîntuirea neamului omenesc, scoțîndu-l din robia diavolului și a morții. În toată Evanghelia El a învățat neîncetat pe oameni, cum să facă voia lui Dumnezeu și cum să lucreze faptele bune spre slava Lui și spre mîntuirea sufletelor lor. În dumnezeiasca Evanghelie de azi, pe lîngă alte învățături, ne arată cum să postim și unde să adunăm comoară pentru sufletele noastre. Iată ce zice în privința postului ca să fie spre slava lui Dumnezeu și spre mîntuirea sufletelor noastre: *Tu însă, cînd postești, unge capul tău și fața ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău care este în ascuns; și Tatăl care vede în ascuns îți va răsplăti ție* (Matei 6, 17-18).

Dar Mîntuitorul ne-a poruncit nu numai postul să-l facem în ascuns, spre a scăpa de slava oamenilor, ci și milostenia, și rugăciunea, și toate faptele bune, că iată ce zice: *Luați aminte ca faptele dreptății voastre să nu le faceți înaintea oamenilor, ca să fiți văzuți de ei; altfel nu veți avea plată de la Tatăl vostru Cel din ceruri* (Matei 6, 1). Deci, *cînd faci milostenie, nu trîmbița înaintea ta, cum fac fățarnicii în sinagogi și pe ulițe, ca să fie slăviți de oameni; adevărat grăiesc vouă că își iau plata lor. Tu însă, cînd faci milostenie, să nu știe stînga ta ce face dreapta ta, ca milostenia ta să fie într-ascuns și Tatăl tău care vede în ascuns, îți va răsplăti ție. Iar cînd vă rugați, nu fiți triști ca fățarnicii căroră le place, prin sinagogi și prin colțurile ulițelor, stînd în picioare, să se roage ca să se arate oamenilor; adevărat grăiesc vouă că își iau plata lor. Tu însă, cînd te rogi, intră în camera ta și, închizînd ușa, roagă-te Tatălui tău care este în ascuns, și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție* (Matei 6, 2-6).

Iată, frații mei, cum ne-a învățat Mîntuitorul nostru Iisus Hristos să lucrăm întru ascuns, spre a ne feri de păcatul cel mare al mîndriei și al slavei deșarte care de multe ori ne vine din lauda oamenilor.

Dar oare întotdeauna trebuie să lucrăm faptele bune în ascuns? Suntem dator să lucrăm faptele bune și în ascuns și la arătare, cînd nu vom putea să le ascundem. Numai un lucru să avem în vedere: ca toate faptele noastre să fie plăcute lui Dumnezeu și spre slava Lui. Că zice Mîntuitorul nostru Iisus Hristos: *Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încît să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru cel din ceruri* (Matei 5, 16). Deci, ori de facem fapte bune în ascuns, ori întru arătare, să le facem spre slava și plăcerea lui Dumnezeu. Acest lucru ne învață și vasul alegerii marele Apostol Pavel, zicînd: *De aceea, ori de mîncăți, ori de beți, ori altceva de faceți, toate spre slava lui Dumnezeu să le faceți.* (I Corinteni 10, 31).

Dumnezeieștii Părinți ne arată că fapta are trup și suflet. Trupul faptelor bune este lucrarea lor, iar sufletul faptelor bune este scopul cu care le lucrăm. Deci, se cuvine să fim cu mare luare aminte la scopul cu care lucrăm faptele cele bune. Fapta bună făcută cu scop rău are temelie de umbră și, pe lângă faptul că pierdem osteneala săvârșirii ei, ne facem vinovați de osîndă. Căci Dumnezeu, care vede cele ascunse ale inimii noastre nu ia aminte la cele ce facem, ci la scopul cu care lucrăm fapta bună.

Acest adevăr ni-l arată și dumnezeiescul părinte Maxim Mărturisitorul, care zice: "În toate cele făcute de noi, Dumnezeu ia seama la scop" (*Filocalia*, vol. II, Sibiu, 1947, p. 86). Căci unul lucrează fapta bună ca să fie lăudat și cinstit de oameni, altul, ca să câștige bani sau avere, iar altul, ca să tragă pe unii la păcate și dezmierdări. Toate aceste scopuri sunt rele și vătămătoare de suflet.

Altul însă suferă toată osteneala faptelor bune și cu multă răbdare și smerenie își duce crucea vieții avînd în vedere numai scopul sfînt de a face toate spre slava lui Dumnezeu, spre a câștiga milă și îndurare în ziua morții și a Judecării de apoi ca să-și mîntuiască sufletul. Fericit și de trei ori fericit este asemenea om care nu dorește altceva în viață decît mîntuirea sufletului său.

Oare cîți din sfinți, urînd slava de la oameni, au fugit de lume și au slujit lui Dumnezeu prin pustietăți și prin stîncile pămîntului! Iar unii, spre a fi urîți și batjocoriți de oameni, s-au făcut nebuni pentru Hristos, precum au fost sfinții Andrei și Simon. Alții, avînd în vedere prăpastia slavei deșarte, se sileau mai mult a ascunde faptele bune decît a le lucra. Așa vedem pe acel bătrîn care se depărta totdeauna întru adîncul pustiei și acolo își petrecea viața lui în tăcere, în liniște și rugăciune. Odată l-a întrebat ucenicul lui, zicînd: "Pentru ce, părinte, totdeauna fugi de noi și te depărtezi în adîncul pustiei? Nu este mai bine să trăiești aproape de oameni, ca văzînd ei nevoia și viața ta bună, să se folosească și alții, și tu vei avea mai mare plată de la Dumnezeu?"

Răspuns-a bătrînul: "Crede-mă, fiule, că măcar de ar fi cineva asemenea cu Sfîntul și Marele Prooroc al lui Dumnezeu Moise și ar trăi împreună cu oamenii, nu poate să se cheme fiu al lui Dumnezeu după dar și să-și folosească sufletul său nicidecum. Că eu sunt fiu al lui Adam, și precum Adam părintele meu, văzînd roada frumoasă și bună la gust, n-a răbdat să nu guste, prin care a murit, așa și eu, cînd văd rodul păcatului, îndată îl poftesc, prin care luînd și gustînd mor. Pentru aceea, Preacu-vioșii noștri Părinți, fugeau din lume la pustie, ca să-și omoare patimile și poftele dulceților căci acolo nu aflau mîncare care naște poftele păcatului" (*Pateric*, Rm. Vîlcea, 1930. Despre smerenie).

Iubiți credincioși,

Astăzi se lasă sec de brînză, iar de mîine începe Sfîntul și Marele post al Paștelui, care durează șapte săptămîni. Primele șase săptămîni formează postul propriu-zis, iar ultima săptămîină de la Florii pînă la Învierea Domnului, postim șapte zile în cinstea Sfîntelor și mîntuitoarelor Patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos.

De felul cum trebuie să postim ne învață Însuși Mîntuitorul în Evanghelia de astăzi, cum am amintit la început. Adică să postim după puterea fiecăruia, dar în taină și cu bucurie, iar nu cu tristețe, căci sunt o parte din creștini care spun: "Eu nu pot posti că sunt bolnav!" Sau dacă totuși postesc o zi, două se arată triști, indispuși și chiar agitați. În această privință, frații mei, trebuie să știți că "Biserica nu este omorîtoare de oameni ci de patimi". Postul de mîncare de dulce și chiar de vin este rînduit de Biserică pentru toți, dar după putere. El este necesar tuturor, mai ales celor tineri, ca să-i oprească de la păcate și de la patimile trupești. Iar dacă cineva este bolnav, bătrîn sau neputincios să asculte de duhovnicul lui și să postească după cît poate.

Să știți și aceasta, că postul este de două feluri. Post trupesc, adică înfrînare de la mîncare pe un timp limitat, cu scopul de a ne ruga mai curat lui Dumnezeu și de a ne stăpîni firea. Al doilea, este postul sufletesc, adică înfrînarea limbii, a ochilor, a auzului de la cele rele; a mîinilor să nu lucreze vreun păcat și, mai ales, înfrînarea minții de la imaginații și gînduri pătimase, a inimii de la pofte și tot felul de răutăți "care ies din inimă" și a voinței ca să nu accepte săvîrșirea vreunui păcat.

Iată deci, cele două feluri de posturi. Numai cine postește cu amîndouă felurile de post, adică și cu trupul și cu sufletul, numai acela ține post întreg și adevărat. Iar dacă cineva este bolnav să se înfrîneze de la mîncare după putere, dar să postească de mînie, de tutun, de beție, de ceartă, de înjurături, de glume, de somn mult, de gînduri și imaginații necurate, de cărți rele, de păcate urîte trupești și sufletești, de furt, de minciună, de judecăți prin tribunale, de vrăjitorie, de avorturi, de divorț, de dezbinări între rude și de tot păcatul. Că mai mare este postul sufletesc de gînduri și de faptele rele, decît postul trupesc de mîncare. Cine se înfrînează de la toate aceste răutăți se va putea cu ușurință înfrîna și de la mîncare și băutură.

Poate întreba cineva de vechimea postului, crezînd că postul a fost rînduit de Biserică mult mai tîrziu. Aici vă amintesc cuvintele Sfîntului Vasile cel Mare care spunea că postul este una din cele mai vechi porunci, fiind rînduit chiar din rai. Căci a poruncit Dumnezeu lui Adam: *Din toți pomii din rai poți să mănînci, iar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănînci, căci, în ziua în care vei mîncă din el, vei muri negreșit!* (Facere 2, 16-17). Vedeți vechimea postului? Iar dacă Adam și Eva au călcat porunca postului și ascultării, vedeți că au fost izgoșiți din rai și au murit? Iată vechimea postului și iată și urmările celor ce au putut dar n-au voit să postească. Deci și noi să ne silim a trece curgerea Postului Mare, cu înfrînare după puterea trupească și sufletească. Iar cînd nu putem sau nu știm cum să postim să urmăm sfatul preotului nostru.

Iubiți credincioși,

Postul se respecta și în Legea Veche. Iudeii posteau luna și joia și în anumite zile după rînduiala de cult a Vechiului Testament. În Legea Harului, Sfinții Părinți, pornind de la cultul iudaic, au rînduit două zile de post săptămînal obligatoriu: miercurea, în amintirea vînzării Domnului de către Iuda și vinerea, în cinstea răstignirii Lui pe cruce. Mai tîrziu s-a rînduit și luna zi de post, mai ales pentru călugări, ca să prisosească în toate Biserica creștină față de cultul iudaic. Apoi s-au rînduit și celelalte patru posturi de peste an, dintre care cel mai important pentru pocăința și creșterea noastră duhovnicească este Postul Mare. În acest sfînt post creștinii se înfrînează de la mîncare de dulce, merg cît mai regulat la biserică, se împacă unii cu alții, soții țin definitiv curățenie trupească. Apoi toți se roagă mai mult, citesc regulat Psaltirea, fac metanii și milostenie după putere, se spovedesc și se împărtășesc în post de două ori, sau măcar odată pînă la Sfintele Paști, renunță la judecăți, la certuri și distracții care robesc mintea și înșeală pe mulți.

Pentru a avea folos de post și pentru a-l trece cu ușurință, trebuie să-l unim cu încă două fapte bune cu sfînta rugăciune și cu milostenia. Rugăciunea și postul formează cele două aripi cu care creștinul poate zbura pînă la Hristos, iar amîndouă unite cu milostenia ne duc pînă în fața Preasfintei Treimi și formează cea mai sigură și scurtă scară de mîntuire pentru creștini. O scară numai cu trei trepte care ne poate ridica de jos, unde suntem căzuți împreună cu Adam, pînă sus, în Împărăția Cerurilor. Să iubim aceste trei virtuți și să le lucrăm toată viața, dar mai ales acum în Postul Sfintelor Paști. Postul este jertfa trupului, rugăciunea este jertfa sufletului, iar milostenia este jertfa dragostei în Hristos.

Să postim cu dragoste și să urcăm scara Postului Mare cu bucurie, iar nu suspinînd, "că pe dătătorul de bunăvoie îl iubește Dumnezeu". Adam a căzut călcînd porunca postului. De aceea se și numește Duminica de astăzi "a Izgonirii lui Adam din rai". Noi însă să ne ridicăm din căderea lui Adam, încercînd cu post, cu rugăciune și cu milostenie, scara celor patruzeci de zile ale Marelui Post, crescînd duhovnicește în credință, în dragoste și în nădejdea mîntuirii, pînă vom ajunge înaintea lui Hristos înviat și în lumina cea neapusă a Preasfintei Treimi.

În seara aceasta se citește la vecernie o rugăciune de iertare și se iartă, acasă și în biserică, toți credincioșii din fiecare sat, parohie, familie, ca și cei din mănăstiri. Fără iertare nu putem începe postul, nu ne putem ruga și osteneala ne este fără folos. Iar începînd de mîine, timp de patru zile se citește, în fiecare biserică, "Canonul Mare" al Sfîntului Andrei Criteanul, o prea frumoasă rugăciune de pocăință. Care puteți, luați parte cu evlavie la slujba Canonului Mare, care se citește

patru zile. Acasă citiți cărți de rugăciuni și cărți creștinești, după timp și putere faceți metanii și, mai ales, citiți Psaltirea pînă la Sfintele Paști, că mare putere au psalmii.

Cu aceste scurte învățături duhovnicești, încheiem predica de azi și rugăm pe bunul Dumnezeu să ne binecuvînteze începutul Postului Mare, ca să-l parcurgem cu folos și să ajungem cu bucurie să ne închinăm și slăvitei Sale Învieri. Amin.

Predică la Duminica întâi a Sfîntului și Marelui Post (a Ortodoxiei)

Despre cinstirea Sfintelor Icoane

Și vei face doi heruvimi de aur turnat și îi vei pune pe ei de amîndouă laturile acoperămîntului împăcării. Mă voi face cunoscut ție de acolo și îți voi grăi între cei doi heruvimi (Ieșire 25, 18-22)

Iubiți credincioși,

Biserica lui Hristos dreptmăritoare prăznuiește astăzi un mare așezămînt apostolesc și sobornicesc, anume cultul sfîntelor icoane. Acesta s-a așezat prin hotărîrea Sfîntului și marelui Sinod Ecumenic al șaptelea de la Niceea din anul 787, la care au luat parte trei sute șazeci și șapte de Sfînți Părinți și o sută treizeci și șase de arhimandriți și stareți de mănăstiri. Sinodul a fost condus din partea Bisericii Ortodoxe de Răsărit de Sfîntul Tarasie patriarhul Constantinopolului. Din partea Bisericii de Apus a fost Petru, arhiepiscopul Romei, însoțit de Petru, prezbiter și egumen al mănăstirii Sfîntul Sava din Roma, din partea papei Adrian.

Toți acești Sfînți Părinți au hotărît cinstirea Sfintelor Icoane și au dat anatema pe toți ereticii luptători de icoane, de la care mulți sfinți au suferit mari prigoane și moarte timp de aproape două secole, de la Leon Isaurul, primul luptător împotriva sfîntelor icoane și pînă la Teofil cel de pe urmă. După moartea lui Teofil, prin rîvna împărătesei Teodora și a Sfînților Părinți s-a stabilit din nou dreapta credință și cinstirea Sfintelor Icoane, cum a fost și pe vremea Mîntuitorului și a Sfînților Apostoli, căci Iisus Hristos prin minune nefăcută de mîini, a zugrăvit chipul feței Sale pe maramă și l-a trimis lui Avgar, regele Edesei (*Combaterea sectelor*, Chișinău, 1929, p. 510-532). După tradiția apostolică, Sfîntul Apostol și Evanghelist Luca, fiind mare pictor, a zugrăvit chipul Maicii Domnului cu Pruncul Iisus în brațe pe cînd era ea în viață.

Acest mare adevăr îl adeverește și Sfîntul Sinod al 7-lea ecumenic, zicînd: "Noi păstrăm predaniile Bisericii, întăririle înscris sau în nescris. Una din ele poruncește a face noi închipuiri de icoane pictate, fiindcă aceasta în unirea cu istoria Evangheliei slujește spre adevărarea că Dumnezeu Cuvîntul adevărat, și nu după nălucire, s-a făcut om, și este spre folosul nostru. Pe temeiul acesta, noi, mergînd pe calea împărătească și urmînd învățătura dumnezeieștilor Sfînților Părinților noștri și predaniile Bisericii Ecumenice, căci știm că în ea locuiește Duhul Sfînt, cu toată stăruința și luarea aminte hotărîm ca Sfintele Icoane să se pună înainte la fel cu închipuirea cinstitei și de viață făcătoarei Cruci, fie ele făcute din vopsele sau cu mozaic sau din oricare material. Numai să fie făcute în chip cuviincios" (*Ibidem*, p. 532-533).

Sfîntul Ioan Damaschin, care a suferit mult pentru Sfintele Icoane, scrie despre ele: "În orice lucru este bine de cunoscut ce este în el adevărat sau mincinos și care este scopul lui, bun sau rău". Tot așa, cînd este vorba despre Sfintele Icoane trebuie de cercetat dacă ele sunt adevărate și pentru care scop sunt făcute. Dacă ele sunt adevărate și slujesc spre slava lui Dumnezeu și a Sfînților Lui, spre a îndemna la fapte bune, spre îndreptarea fără de prihană și spre mîntuirea sufletelor, apoi noi trebuie să le primim și să le cinstim, însă nu în alt fel, decît ca pe închipuiri, ca pilde, ca exemple, ca pe niște cărți pentru oameni, ca pe monumente (*Ibidem*, p. 537).

Fiindcă nu toți știu a citi și nu pot să se îndeletnicească cu citirea, Părinții au judecat ca toate faptele lui Hristos vrednice de mărire să le închipuiască pe icoane care ar sluji la scurte amintiri. De multe ori se întîmplă că noi nu gîndim la patimile Mîntuitorului, dar îndată ce vedem icoana

răstignirii lui Hristos ne aducem aminte de mîntuitoarele Lui patimi, cădem și ne închinăm, nu materialului, ci Celui ce este închipuit, asemenea cum ne închinăm, nu materialului din care este făcută Evanghelia sau Crucea, ci la aceea ce se închipuiește prin ele, adică la puterea Duhului Sfînt ce izvorăște din ele.

Noi nu ne închinăm materialului din care sunt făcute icoanele. Dacă înaintea noastră se află icoana Domnului, noi ne rugăm, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, ajută-ne și ne mîntuiește!" Iar dacă suntem înaintea icoanei Maicii Domnului: "Fii apărătoarea noastră înaintea Fiului Tău, adevăratul nostru Dumnezeu spre mîntuirea sufletelor noastre!" Iar dacă este icoana mucenicului, de pildă Ștefan, noi zicem: "Sfînte Mare Mucenic Ștefane, care ți-ai vărsat sîngele pentru Hristos și ai îndrăznit către Dumnezeu, ca întîiul mucenic, fii apărătorul nostru!" Așa ne adresăm și către oricare alt sfînt. Iată încotro trimitem noi rugăciunile noastre prin ajutorul Sfîntelor Icoane.

Cînd împăratul iconomah, aidoma sectanților noștri, afirma pe nedrept că la cele șase Sinoade Ecumenice n-ar fi fost icoane și că despre dîsele nu s-a vorbit, atunci papa Grigorie îi scria; "Împărate, vezi că nimic nu s-a spus nici de pîine, nici de apă, nici nu s-a spus că se cuvine a mîncă sau bea. Însă tu știi, după tradiție, că acest lucru este necesar pentru întemeierea vieții. Așa și despre icoane era cunoscut din Tradiție. Însuși arhierii aduceau icoane la Sinod și nici un om iubitor de Hristos nu pornește la drum și nu-și face călătoria fără de icoane. Așa fac oamenii lucrători de fapte bune și plăcuții lui Dumnezeu".

Leonte de Neapole, combătînd pe iudeii care învinuiau pe creștini pentru cinstirea icoanelor le răspunde: "Ne închinăm fețelor de pe icoane și închipuirilor sfinților, nu ca lui Dumnezeu. Pentru că dacă ne-am închina lemnului icoanei ca lui Dumnezeu atunci ne-am închina la orice lemn. Și de s-ar fi șters fața de pe vreo icoană noi am da-o pe foc, cum facem aceasta de multe ori. Noi creștinii, sărutînd cu buzele trupești chipul lui Hristos, al apostolului sau al mucenicului, cu sufletul și cu gîndul nostru sărutăm pe Hristos și pe sfinții Lui".

Sfîntul Grigorie de Nyssa vorbește despre închipuirea aducerii lui Isaac ca jertfă de către Avraam, icoana spre care cînd căuta, vărsa din ochii lui lacrimi de umilință. El mai vorbește și despre icoana Sfîntului și Marelui Mucenic Teodor Tiron și despre icoana lui Hristos. Iar Sfîntul Ambrozio de Milan, vorbind despre vedeniile care le-a avut înaintea descoperirii moaștelor Sfîntilor Mucenici Ghervasie și Protasie, mărturisea că i s-a arătat lui Apostolul Pavel, așa cum este închipuit pe icoană (Scrisoarea 35). Sfîntul Atanasie cel Mare scrie, despre cinstirea Sfîntelor Icoane: "Noi credincioșii ne închinăm la icoane, nu ca la Dumnezeu cum fac elinii. Nu! Ci noi arătăm buna închinare și iubire către acea față care este închipuită pe icoane. Pentru aceasta noi, de multe ori cînd chipul de pe dînsa se șterge, o ardem ca pe un lucru fără de folos".

După cum Iacob, înainte de sfîrșitul său, s-a închinat deasupra toiagului lui Iosif și prin aceasta a cinstit, nu toiagul, ci pe cel ce îl ținea, așa și noi credincioșii ne închinăm și sărutăm icoanele, nu pentru altceva, decît că le sărutăm ca pe copiii și pe părinții noștri, ca să le arătăm prin aceasta dragostea noastră sufletească; după cum și iudeii se închinau Tablelor Legii și celor doi heruvimi turnați din aur, cinstind prin închinare nu piatra și aurul, ci pe Însuși Dumnezeu care a poruncit să li se facă acestea.

Mărturii despre Sfintele Icoane se află încă mai din vechime. Așa Sfîntul Metodie de Patara, care a trăit prin veacul al III-lea, scrie: "Închipuirea îngerilor lui Dumnezeu, care se face din aur, ale începătoriilor și ale stăpîniilor, noi le facem întru cinstirea și slava lui Dumnezeu". Despre icoane scriu și Clement al Alexandriei și Tertulian, care au trăit în secolele II-III.

Sfînta Tradiție vorbește și despre chipul cel nefăcut de mînă dăruit de Mîntuitorul lui Avgar, regele Edesei. Despre acest chip nefăcut de mînă omenească scrie istoricul bisericesc Eusebiu, care a trăit prin secolul III-IV.

În sfîrșit, însuși pămîntul vorbește împotriva sectarilor luptători contra icoanelor, căci și acum se descoperă icoane, cruci și simboluri creștine la săpăturile ce se fac în catacombele din Roma, adică în peșterile unde primii creștini se ascundeau din cauza persecuțiilor păgîne și

săvârșeau acolo slujbe dumnezeiești și înmormântări ale sfinților mucenici. Am vizitat catacombele Romei în toamna anului 1977 și am văzut acolo cele mai vechi icoane ale Mîntuitorului și imagini ale Sfintei Cruci. Din icoanele cele mai vechi aflate de învățații arheologi în catacombele Romei subterane, mai importante sunt: Icoana Mîntuitorului din catacomba Sfîntului Calist și Cina cea de taină de la sfîrșitul secolului al II-lea, Închinarea Magilor, Minunea prefacerii apei în vin, Vindecarea orbului din naștere și altele, aflate tot în catacomba Sfîntului Calist. În catacombele Domitillei și Priscilei s-au aflat icoanele Sfintei Familii, a Bunei-Vestiri, a Sfinților Apostoli Petru și Pavel, a Patriarhilor și Proorocilor din Vechiul Testament și a unor Mucenici din Noul Testament, ce se atribuie tot sfîrșitului veacului al II-lea și începutul celui de al III-lea. Dar cea mai veche icoană pe care învățații arheologi o atribuie veacului I al creștinismului este chipul Maicii Domnului care ține în brațe pe Pruncul Cel mai înainte de veci, cu o stea deasupra icoanei.

Toate aceste reprezentări, care s-au aflat în catacombele și în săpăturile bisericilor vechi de sub pămînt, cu o evidență indiscutabilă, ne impun să primim și să credem că au fost cinstite Sfintele Icoane din cele mai vechi timpuri ale creștinismului. Astfel, în apărarea Sfîntelor Icoane ne vorbește Sfînta Scriptură, Sfînta Tradiție și însuși pămîntul care ne-a păstrat din primele veacuri ale creștinismului multe din ele. În apărarea lor ne vorbesc și mintea și inima noastră.

Iubiți credincioși,

Pînă aici am adus atîtea mărturii din Sfînta Scriptură, din Sfînta Tradiție, de la Sfinții Părinți și din Istoria Bisericii Creștine despre cinstirea Sfîntelor Icoane. Acum vom arăta ce este icoana și ce este idolul. Vă rog să țineți minte că "icoana este închipuirea adevăratului Dumnezeu, care într-adevăr există. Iar idolul, sau chipul cioplit este închipuirea dumnezeilor mincinoși și născociți de mintea oamenilor care într-adevăr nu există". De aceea se și spune că *idolul nimic nu este în lume* (I Corinteni 8, 4). Deosebirea între idoli și icoană este ca deosebirea între zi și noapte, între lumină și întuneric. *Ce însoțire*, zice marele Apostol Pavel, *este între Biserica lui Dumnezeu și idoli?* (II Corinteni 6, 15-16).

Prin ce se arată cinstirea Sfîntelor Icoane? Cinstirea Sfîntelor Icoane, după cum învață Sfîntul și Marele Sinod al 7-lea Ecumenic, se arată prin aceea că noi nu considerăm icoana ca Dumnezeu, ci numai ca reprezentare (fotografie, portret) și, cinstind icoana, nu ne închinăm lemnului sau vopselelor, ci Celui care este închipuit pe icoană, adică lui Dumnezeu, sfinților îngeri, Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și sfinților care sunt prieteni ai lui Dumnezeu. Oare noi nu cinstim cu deosebită atenție chipul patriarhului nostru? Și văzînd portretul lui nu ne aflăm ca și cum l-am vedea pe el? Dar dacă vedem în icoană chipul lui Dumnezeu, nu trebuie să-L cinstim?

Dar prin ce se manifestă închinarea la idoli? Închinarea la idoli se manifestă prin aceea că oamenii considerau chipurile cioplite drept dumnezei. Auzi ce zice dumnezeiasca Scriptură: *S-au abătut curînd din calea care am poruncit lor și au făcut vițel și s-au închinat lui și au jertfit lui și au zis: Iată, Israele, Dumnezeul tău, care te-a scos din țara Egiptului* (Ieșire 32, 8; III Regi 12, 28-30). Astfel, trebuie să înțelegem că deosebirea între cinstirea Sfîntelor Icoane și închinarea la idoli este ca între lumină și întuneric și după cum omul orb nu deosebește lumina de întuneric și pentru dînsul totul este întuneric, așa și omul neînțelept și rătăcit, nu deosebește icoanele de idoli, pentru dînsul orice închipuire este idol, măcar de ar fi acel portret chipul tatălui său.

Însuși cuvîntul lui Dumnezeu ne poruncește să deosebim cele sfînte și cele curate de cele nesfînte și necurate (Levitic 10, 9-10).

Dar care este folosul duhovnicesc al cinstirii Sfîntelor Icoane și pentru ce ne trebuie Sfintele Icoane? Sfintele Icoane ne trebuie mai întîi în întărirea credinței, a evlaviei și trezirea conștiinței noastre. Al doilea, pentru amintirea faptelor mărețe ale lui Dumnezeu (Deuteronom 6, 7-9) și ale sfinților Lui, ca noi, căutînd la chipurile lor, să ne îndemnăm a urma viața lor (Evrei 13, 7). Icoanele ne ajută pentru exprimarea dragostei noastre către Dumnezeu. Dacă noi din dragoste purtăm la noi portretele rudelor și ale oamenilor care ne sunt aproape, cu cît mai mult suntem datori

să purtăm cu evlavie la noi icoanele Mântuitorului, ale Maicii Domnului, ale sfinților lui Dumnezeu.

Apoi, Sfintele Icoane pentru oamenii fără știință de carte și pentru copii, sunt ca și Biblia. Ceea ce în Biblie este tipărit cu litere, aceea pe icoane este zugrăvit cu vopsele. De pildă, despre patimile Mântuitorului nostru Iisus Hristos nu va putea citi în Biblie cel ce nu știe carte, însă, privind la icoanele suferințelor lui Hristos, el va înțelege cu mintea ce este pictat pe icoane și va simți mai multă evlavie în inima sa. Biserica lui Hristos cântă așa: "Pe Dumnezeu a-L vedea nu este cu puțință oamenilor, spre Care nu cutează a căuta oștile îngerești..." Și în alt loc zice despre Maica Domnului: "Iar prin tine Preacurată, S-a arătat oamenilor Cuvîntul întrupat, pe Care mărim-L cu oștirile cerești, pe tine te fericesc".

Iubiți credincioși,

Pe Dumnezeu nu-L pot vedea oamenii după ființă, ca pe un duh. Dar îl pot vedea în chipuri, în imagini, în vederi cunoscute. Pe Dumnezeu L-au văzut oamenii, însă numai indirect sau prin simboluri. Așa, de pildă, Dumnezeu S-a arătat lui Avraam în chipul celor trei tineri călători (Facere 18, 1-6). L-a văzut pe Dumnezeu și patriarhul Iacob și a chemat numele locului aceluia "Vederea lui Dumnezeu" (Facere 32, 30). L-a văzut pe Dumnezeu și Moise "și a grăit Dumnezeu către Moise față către față, ca și cum ar fi grăit cineva cu prietenul său" (Ieșire 30, 11). Și a zis Domnul: *Auziți cuvintele Mele: De va fi între voi vreun prooroc al Domnului, în vedenii Mă voi arăta lui și în somn voi grăi lui. Nu este așa credincios în toată casa lui Israel ca robul Meu Moise. Gură către gură grăiesc cu el aievea și nu prin pilde și el fața Domnului vede* (Numerii 12, 6-8). L-a văzut pe Dumnezeu și (Isaia 6, 1-5). Daniil, proorocul a văzut pe Dumnezeu Tatăl și Fiul. A văzut pe Dumnezeu și Miheia (III Regi 22, 19). Apoi pe Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos L-au văzut ucenicii, atît în umilință, cît și în slavă, cît a trăit cu dînșii pe pămînt (Ioan 1, 14; 6, 36).

Apostolul Ioan, vorbind despre Iisus Hristos, așa începe epistola I-a: *Ce era din început, ce am văzut cu ochii noștri, ce am privit și mîinile noastre au pipăit despre Cuvîntul Vieții, aceea vă vestim și Viața s-a arătat și o am văzut și mărturisim și vă vestim viața cea veșnică, care era la Tatăl și s-a arătat nouă* (I Ioan 1, 1-3). Iar Sfînta Evanghelie zice: *Și Cuvîntul trup S-a făcut și S-a sălășluit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a unuia Născut din Tatăl* (Ioan 1, 14).

Pe Iisus Hristos L-a văzut Apostolul Pavel și după înălțarea la ceruri. L-a văzut pe Hristos cînd Il prigonea (I Corinteni 15, 8; Fapte 9, 3-4). L-a văzut și primul mucenic Ștefan, cînd era ucis cu pietre și a zis: *Iată văd cerurile deschise și pe Fiul Omului stînd de-a dreapta lui Dumnezeu* (Fapte 7, 56). Pe Duhul Sfînt L-au văzut poporul și Apostolii, la botezul Domnului în chip de porumbel șezînd peste Dînsul Și glas din cer s-a auzit: *Tu ești Fiul Meu cel iubit întru care bine am voit* (Luca 3, 22). Duhul Sfînt a fost văzut și în chipul limbilor de foc, la pogorîrea Lui din cer (Fapte 2, 1-4). Încă în multe chipuri S-a arătat Dumnezeu și Sfinții Lui, precum în descoperirea Sfîntului Evanghelist Ioan (Apocalipsa 4, 2-3; 5, 6-8).

Astfel, oamenii L-au văzut pe Dumnezeu și pot să-L închipuiască pentru întărirea și învățătura lor în credință. Deci nici un motiv nu pot avea sectanții, care zic că nimenea nu are voie să închipuiască pe Dumnezeu pe Sfintele Icoane.

Iubiți credincioși,

Astăzi este prima Duminică din Postul Mare, numită "Duminica Ortodoxiei" sau "a Sfintelor Icoane". Tocmai de aceea am vorbit pe larg despre cinstirea sau venerarea Sfintelor Icoane, întrucît în vremea noastră s-au ridicat în lume multe secte creștine care hulesc icoanele, crucea, biserica, preoții și învățătura apostolică ortodoxă, înșelînd pe mulți fii ai Bisericii noastre, spre veșnica lor osîndă.

Noi vă sfătuim și vă reamintim învățătura dogmatică a Bisericii. Închinați-vă cu credință și evlavie Sfintelor Icoane și purtați-le în casă, și oriunde călătoriți, ca să vă fie de ajutor în izbăvirea de primejdii, știind că cinstea dată icoanelor se ridică la sfinții pictați pe ele. Faceți rugăciuni și acatiste în fața icoanelor, mergeți în pelerinaj la icoanele făcătoare de minuni din țară și la moaștele sfinților noștri, că veți primi ușurare și mare ajutor în necazurile vieții. De asemenea, cinstiți Sfânta Cruce, pavăza credinței, și o purtați cu credință, că prin ea izgonim pe diavoli și liniștim pe sectanții hulitori de Dumnezeu.

A trecut prima săptămână din Sfântul Post, numită și "Săptămîna Mare". Ne bucurăm că bisericile iarăși s-au umplut de credincioși, că ați postit cu toții și că alergați cu credință și evlavie la Dumnezeu Mîntuitorul și nădejdea noastră.

Vă îndemn, frații mei, să continuați a posti Sfântul Post și să vă rugați, să citiți cît mai mult și să faceți după putere milostenie și veți vedea cîtă bucurie și pace veți primi în suflet. Dar, mai ales, vă îndemn să vă spovediți de două ori la duhovnici și în aceste zile, și la sfîrșitul Postului Mare, iar care aveți dezlegare, să primiți și Sfînta Împărtășanie.

Creștinii evlavioși, mamele, copiii, bătrînii și bolnavii sunt datori să se spovedească și să se împărtășească de două ori în acest mare post. Siliți-vă la Hristos. El vă cheamă, vă așteaptă și vi se dăruiește în dar tuturor celor ce păzesc poruncile Lui. Nu treceți cu vederea dragostea și harul lui Hristos.

Să-L rugăm pe Fiul lui Dumnezeu să întărească dreapta credință și evlavia ortodoxă, ca să biruim cu puterea Lui și pe diavoli și pe sectanții hulitori, și pe necredincioși, și să trăim veșnic în bucuria și iubirea lui Dumnezeu. Amin.

Predică la Duminica a II-a a Sfîntului și Marelui Post (a Sfîntului Grigorie Palama) Despre puterea credinței celor mulți

Și văzînd Iisus credința lor, i-a zis slăbănogului: Fiule, iertate îți sunt păcatele tale! (Marcu 2, 5)

Iubiți credincioși,

Cuvîntul lui Dumnezeu este plin de nemărginite învățături. În predica de azi vom vorbi despre puterea rugăciunii făcută cu credință de mai mulți. Căci, precum cînd se aprind mai multe

lumînări într-o cameră întunecată, mai mare lumină se face și precum cînd se adună mai mulți cărbuni la un loc mai multă căldură dau, așa și credința mai multora, mai mare trecere are înaintea lui Dumnezeu.

Acest adevăr se vede din multe mărturii ale Sfintei Scripturi, dar și din învățătura Sfintei Evanghelii ce s-a citit astăzi. Să luăm, de pildă, cuvîntul pe care l-a zis Domnul: *Și văzînd Iisus credința lor, a zis slăbănogului: Fiule, iertate îți sunt păcatele tale!* Vedeți, frații mei, că nu a zis Domnul "văzînd credința slăbănogului", ci "a lor", adică a acelor care purtau pe pat pe acel slăbănog. Cu adevărat, dacă cei patru care purtau pe slăbănog nu ar fi avut mare credință, nu ar fi făcut atîta osteneală cu cel bolnav ca să-l aducă în fața Mîntuitorului. Căci ei, văzînd mare mulțime de oameni care înconjurau pe Mîntuitorul, și neputînd să străbată cu slăbănogul pînă în fața Domnului, au aflat alt chip de a-l apropia de Hristos. Au descoperit casa unde era Domnul și au coborît patul cu bolnavul, cu mare greutate și osteneală reușind să-l așeze în fața Mîntuitorului, avînd mare credință că dacă-l va vedea Hristos va face milă cu el și-l va vindeca de boala lui.

După credința lor tare și neîndoielnică au dobîndit cele ce așteptau. Căci văzînd Mîntuitorul nostru cel Preasfînt și Milostiv credința și osteneala lor, a zis slăbănogului: *Fiule, iertate îți sunt păcatele tale!* Apoi a zis: *Scoală-te, ia-ți patul tău și mergi la casa ta.* Și s-a sculat îndată sănătos, luîndu-și patul, a ieșit înaintea tuturor încît erau toți uimiți și slăveau pe Dumnezeu, zicînd: *Asemenea lucruri nu am văzut niciodată* (Marcu 2, 5-12). Vedeți, frații mei, minune preaslăvită făcută de Domnul pentru "credința lor", adică a slăbănogului și a celor care-l purtau pe El!

Dar oare numai atunci a făcut Mîntuitorul minuni preaslăvite pentru credința celor mulți? Nu, cu adevărat nu. Domnul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos este Același din veac și pînă la sfîrșitul veacurilor, preabun, milostiv, și preaîndurat față de toți care cred în El întru adevăr (Psalm 144, 18). Căci vedem zilnic mii și mii de creștini, care și astăzi aleargă la El cu credință și cu inimă zdrobită, fără îndoială, și îndată cunosc mila și ajutorul Lui în toate nevoile și necazurile lor.

Zice Preasfîntul Duh în Psalmi: *Mîntui-va Domnul sufletele robilor Săi și nu vor greși toți care nădăjduiesc spre Dînsul* (Psalm 33, 21). Cine ar putea să spună sau să scrie cîte nenumărate minuni face Prea Înduratul Dumnezeu cu toți cei ce-L iubesc pe El și aleargă la Dînsul cu credință neîndoielnică și statornică? Noi stînd aici în slujba binecredincioșilor creștini vedem și auzim de la mulți mulțumirea pentru binefacerile primite de la Dumnezeu. Unul mulțumește că prin slujbele făcute la Sfînta Biserică s-a făcut sănătos de boala de care suferea; altul mulțumește lui Dumnezeu că i-a reușit copilul la școală; altul că a reușit la servicii sau în căsătorie; altul, că l-a izbăvit Dumnezeu de pagube, de vrăjmași, de primejdia care-l amenința.

Același Preabun și Preaîndurat Mîntuitor care a vindecat pe slăbănogul din Evanghelia de azi pentru credința lui și a celor care-l purtau, Același face minuni nenumărate cu toți bunii credincioși care aleargă la El cu credință dreaptă și rugăciune fierbinte și statornică. Iar în ce fel credința unora ajută altora, de atîta ori am auzit în Sfînta Evanghelie cu femeia cananeeancă, cu sluga sutașului, cu fiul văduvei din Nain și cu mulți alții, de care nu este locul aici a-i pomeni.

Citiți în faptele Sfinților Apostoli și veți vedea cît de mult poate rugăciunea celor mulți, care se roagă în Biserică pentru cei din primejdii. Vedem că Marele Apostol Petru, pentru mărturisirea adevărului, a fost prins, legat și dus la temniță, unde era păzit de patru străji cu cîte patru ostași.

Deci Petru era păzit în temniță și se făceau rugăciuni neîncetat pentru el de către Biserică. Și iată îngerul l-a deșteptat, zicînd: *Scoală-te degrăb!* și lanțurile i-au căzut de pe mîini. Și a zis îngerul către el: *Încinge-te și încalță-te cu sandalele,* și el a făcut așa. Și i-a zis: *Îmbracă-te și vino după mine.* Și ieșind, mergea după înger, dar nu știa că fapta îngerului este adevărată, ci i se părea o vedenie.

Și trecînd de straja întîi și de a doua, au ajuns la poarta cea de fier care duce în cetate și poarta s-a deschis singură și, ieșind, a trecut o uliță și îndată îngerul Domnului s-a depărtat de el. Iar Petru venindu-și în sine, a zis: *Acum știu cu adevărat că Domnul a trimis pe îngerul Său și m-a scos din mîna lui Irod și din toată așteptarea poporului iudeilor* (Fapte 12, 4-11). Ați auzit iubiți

credincioși ce mare și preaslăvită minune a făcut Preabunul Dumnezeu cu Apostolul Petru. Dar pentru ce? Pentru că mulțimea credincioșilor în Biserică *faceau neîncetat rugăciune către Dumnezeu pentru el*.

Iubiți credincioși,

Așadar să ținem minte că unde sunt doi sau trei credincioși adunați în numele Domnului, El este între ei (Matei 18, 20). Și cu atât mai mult Hristos este acolo unde sunt mai mulți credincioși care se roagă pentru cel ce este în primejdie sau are vreo cerere către Dumnezeu. Nicăieri nu se pot ruga creștinii mai mulți laolaltă ca în sfintele biserici, unde rugăciunile lor și ale preoților se unesc și ca tămâia se înalță la Dumnezeu, de unde le vine tuturor milă și ajutor celor ce au nevoie de mila Lui. Acolo preotul mijlocește în Sfântul Altar către Dumnezeu și pentru toți binecredincioșii creștini de pretutindeni.

Cele mai importante rugăciuni comune care se fac în bisericile noastre pentru credincioși sunt mai ales două: Sfânta Liturghie și Taina Sfântului Maslu. Oare câte minuni nu s-au făcut și se fac astăzi prin Sfânta Liturghie? În timpul ei, mai ales în sărbători, se adună cei mai mulți credincioși. Astfel rugăciunile lor comune, săvârșite cu multă credință, se unesc cu rugăciunile preoților din sfintele altare și contribuie cel mai mult la împlinirea cererilor lor.

Rugăciunile cu credință ale preoților, unite cu ale credincioșilor, săvârșesc cea mai mare minune ce are loc pe pământ de la Hristos pînă astăzi. Această minune negrăită este prefacerea pîinii și vinului în Trupul și Sângele lui Hristos în cadrul Sfintei Liturghii. Astfel, fără Sfânta Liturghie nu avem Sfânta Împărtășanie, iar fără aceasta, nu ne putem uni cu Hristos, nu putem fi iertați și deci mîntuiți, că zice Domnul: *De nu veți mânca Trupul Meu și de nu veți putea bea Sângele Meu, nu veți avea Viața întru voi*.

Vedeți cît de mare este puterea și rolul Sfintei Liturghii? Vedeți că Sfânta Liturghie este a noastră și stă la temelia mîntuirii noastre, pentru că ne ține direct și permanent în legătură cu Hristos, cu sfinții din cer și cu oamenii de pe pământ?

Altă minune a Sfintei Liturghii, ca rod al credinței și al rugăciunii în comun, este că ea contribuie cel mai mult, pe lîngă celelalte slujbe, la păstrarea credinței ortodoxe în lume. Ce s-ar întîmpla cu credința noastră dacă n-am face-o vie, lucrătoare și mîntuitoare prin Sfânta Liturghie? Numai de aceea unii creștini se duc la secte pentru că nu merg regulat la Sfânta Liturghie și nu simt puterea ei. Tot Sfânta Liturghie, ca o cunună a celor șapte Laude, contribuie mult și la unitatea, la împăcarea, la apropierea și înfrățirea creștinilor ortodocși, ca fii ai Bisericii lui Hristos. De-a lungul celor două milenii singură Biserica și slujbele făcute în Sfintele lăcașuri au adunat pe creștini în jurul preoților și altarelor, i-au unit prin rugăciune în aceeași credință, le-au vindecat bolile, i-au dezlegat de păcate prin Sfânta Spovedanie, i-au unit cu Hristos prin rugăciune și Sfintele Taine și i-au călăuzit în viață pe calea mîntuirii prin învățătura Sfintei Evanghelii.

Prin slujbe, prin cărțile de cult, prin Sfânta Liturghie, prin predică și prin cîntarea în comun, Biserica Ortodoxă a păstrat, pe lîngă unitatea de credință și de simțire, și unitatea limbii, a culturii religioase vechi, și a întregii Tradiții ortodoxe milenare. Or, toate acestea le considerăm minuni și roduri ale credinței și rugăciunii celor mulți.

Tot în cadrul Sfintei Liturghii Biserica face rugăciuni și scoate pîrticele (miride) pentru adormiți, iar prin puterea jertfei lui Hristos izbăvește din iad multe suflete ale celor morți. Oare nu ne rugăm cu toții la biserică pentru cei repausați ai noștri și împreună cu preoții le cîntăm "veșnica pomenire" și zicem: "Dumnezeu să-i ierte?" Numai Dumnezeu știe câte suflete sunt scoase din chinurile iadului, prin jertfa liturgică și prin parastase ca rod al harului preoției și al rugăciunii comune.

Iată deci, că rugîndu-ne împreună cu preoții la biserică, contribuim la minunea iertării și izbăvirii din iad a multor suflete ale fraților noștri care au murit nepregătiți. Vedeți câte minuni se săvîrșesc la Sfânta Liturghie ca rezultat al rugăciunii în comun? De aceea mare plată de la

Dumnezeu au cei care merg regulat la biserică și se roagă pentru ei, pentru bolnavi, pentru binefăcători și răufăcători și pentru cei răposați. Mai ales pentru ei, că sufletele celor ce au murit nepregătiți așteaptă slobozire din osînda iadului prin rugăciunile Bisericii și ale noastre.

Alte minuni ale credinței și rugăciunii creștinilor în comun se fac prin taina Sfântului Maslu. Aceasta este cea mai puternică rugăciune și slujbă a Bisericii Ortodoxe pentru cei bolnavi. De aceea creștinii sunt datori să ceară această taină de la preoți ori de câte ori au bolnavi în familie și să participe la Sfântul Maslu cît mai mulți dintre ei, pentru că, rugăciunea credinței va tămădui pe cei bolnavi și de vor fi făcut păcate li se vor ierta" (Iacob 5, 15). Mulți dintre dumneavoastră cred că ați văzut bolnavi vindecați, sau în parte ușurați, prin Taina Sfântului Maslu și prin ungerea cu untdelemn sfințit. Alții ați mers, poate, pe la sfintele moaște și pe la icoanele miraculoase din țară și ați văzut sau ați auzit de bolnavi vindecați acolo în chip miraculos prin rugăciunea celor din jur și prin moliftele Sfântului Vasile cel Mare, citite de preot, cu post și credință.

Iată doar cîteva din minunile săvîrșite la biserică prin puterea credinței și rugăciunile celor mulți.

Iubiți credincioși,

Au trecut, cu ajutorul lui Dumnezeu, două săptămîni din Sfîntul și Marele Post al Paștelui. Să ne cercetăm acum conștiințele și să ne întrebăm: Ne-am împăcat cu semenii noștri prin iertare și cu Dumnezeu prin spovedanie la preot în aceste 14 zile de post? Am mers mai des la Sfînta Liturghie în aceste Duminici și ne-am învrednicit să primim Trupul și Sîngele lui Hristos? Am postit de mîncare de dulce, de mînie, de beție și de tot păcatul de cînd am intrat în Sfîntul Post? Am făcut milostenie la săraci și suntem hotărîți să postim și să ne rugăm lui Dumnezeu pînă la Sfintele Paști? Avem grijă de cei dragi adormiți din neamul nostru și ne rugăm pentru iertarea lor?

Cei care ați făcut acestea, continuați să vă rugați, mergeți la biserică și vă vindecați slăbănogirea sufletului prin rugăciune, prin milostenie și prin pocăință. Iar cei care n-ați făcut nimic pentru suflet în aceste zile sfînte de pocăință, nu amînați, ci începeți de acum a lucra mîntuirea dumneavoastră, pînă încă avem timp.

Vă amintesc că astăzi Biserica Ortodoxă face pomenirea Sfîntului Ierarh Grigorie Palama, mitropolitul Tesalonicului în secolul al XIV-lea, ca sfînt și dascăl al rugăciunii. El a fost dascăl, lucrător și apărător al neîncetatei rugăciuni a lui Hristos. Cereți-i ajutorul și urmați după putere pe urmele rugăciunii lui.

De vom face așa vom avea mare folos sufletesc din toate, vom trece curgerea postului cu lucrare duhovnicească și ne vom învrednici de slăvita Înviere a lui Hristos Dumnezeu. Amin.

Predică la Duminica a III-a a Sfîntului și Marelui Post (a Sfintei Cruci) Despre valoarea sufletului

*...Ce va folosi omul de va dobîndi lumea toată și își va pierde sufletul său?
Sau ce va da omul, în schimb, pentru sufletul său? (Marcu 8, 36-37)*

Iubiți credincioși,

În predica Sfintei Evanghelii de astăzi vom vorbi, pe cît ne va lumina Preabunul Dumnezeu, despre cîntărea omului și despre valoarea sufletului omenesc. Iată ce spune Mîntuitorul: *Ce va folosi omul de ar dobîndi toată lumea, dar își va pierde sufletul său?* (Marcu 8, 36). Apoi zice: *Ce va da omul, în schimb, pentru sufletul său* (Marcu 8, 37). Auziți, frații mei, cît de mare și nemăsurată

valoare are sufletul nostru și la cîta cinste și prețuire l-a ridicat Însuși Mîntuitorul nostru Iisus Hristos? Și dacă este așa, cine va putea vreodată a se împotrivi acestui adevăr?

Sfînta Scriptură are obicei de multe ori să numească pe om "suflet". Iată ce spune la Facere: *Iar sufletele care au intrat cu Iacob în Egipt și care au ieșit din coapsele lui, au fost de toate șazeci și șase de suflete, afară de femeile feciorilor săi* (Facere 46, 26). Iată că Sfînta Scriptură îl numește pe om "suflet". Și de ce îl numește Sfînta Scriptură pe om "suflet"? Răspunsul este acesta: pentru valoarea cea mare ce o are sufletul față de trup. Dar poate cineva să-i spună sufletului om? Nu, omul se poate numi suflet, dar sufletul nu se poate numi om. Pentru că sufletul are fire nevăzută, iar trupul are fire văzută și simțită, și numai cînd acestea se unesc într-un singur ipostas atunci se cheamă om. Dar nici sufletul nu se cheamă om fără trup, nici trupul nu se zice fără suflet. Căci omul este un ipostas unit din două firi, suflet și trup.

Ce este omul? Omul este un sîmbure și un centru al întregii lumi pe care a zidit-o Dumnezeu în cer și pe pămînt. Omul este ființă care ține legătura cu cele patru feluri de lumi pe care le-a făcut Dumnezeu în Univers. El comunică cu întreaga creație însuflețită: cu regnul mineral, cu lumea vegetală, cu lumea animalelor și cu lumea nevăzută a îngerilor, adică cu lumea cea gînditoare. Deci omul este un centru al lumii văzute și al celei nevăzute, de aceea Sfînta și dumnezeiasca Scriptură îl numește pe om "mare" (Isus Sirah 3, 18). Și în alt loc zice: *Mare este omul și cinstit bărbatul milostiv*.

Dar de ce îl numește mare? Pentru că în om se reunesc toate lumile create de Dumnezeu și pentru că, peste toate acestea, el este *chipul și asemănarea lui Dumnezeu* (Facere 1, 26). Pentru că omul unește în sine cele patru lumi în mic, omul se numește "microcosmos", adică lume mică. După Sfîntul Grigorie Teologul și după alți Sfînți Părinți ai Bisericii lui Hristos omul se cheamă și macrocosmos, fiindcă este mai mare decît toate creaturile văzute. Omul este o lume mare în cea mică, deoarece el unește în sine nu numai lumea cea văzută și simțită ci și pe cea nevăzută a îngerilor și, pe deasupra tuturor, el este singura creație făcută *după chipul și după asemănarea lui Dumnezeu* (Facere 1, 26-27).

Să vedem în ce fel omul se împărtășește de însușirile îngerești. Îngerii se tîlcuiesc slugi ale lui Dumnezeu, după cum este scris: *Cel ce faci pe îngerii Tăi duhuri și pe slugile Tale pară de foc* (Psalmi 103, 5). Îngerii sînt cei ce ne ajută în necazuri, în scîrbe și în ispite. Ei se bucură neîncetat de cei ce cresc în virtute și se mîhnesc de cei ce cad în păcate și le ajută să se ridice din nou prin pocăință. Îngerii slujesc la mîntuirea sufletelor omenești și niciodată nu ne părăsesc, pînă la ieșirea noastră din viața aceasta. Îngerii alcătuiesc ceata cea mai aproape de noi, lor li s-a dat spre pază pămîntul și slujesc mai aproape de noi la mîntuirea sufletelor oamenilor. De aceea Sfîntul Apostol Pavel a zis: *Îngerii oare nu sînt toți duhuri slujitoare, trimiși spre slujbă, pentru cei ce vor fi moștenitorii mîntuirii?* (Evrei 1, 14).

Sufletul omului are și el de la Dumnezeu o lucrare asemănătoare cu a îngerilor. El are credință și dragoste de Dumnezeu și Îi slujește cu frică și cutremur. Sufletul omului are și el putere de a sluji, de a ajuta pe frații săi, de a-i mîngîia în necazuri, de a-i întări cu cuvîntul și de a veni întotdeauna spre ajutorul lor. Pentru aceasta omul este un fel de înger amestecat din două firi, cum îl numește Sfîntul Ioan Damaschin (Dogmatica, cap. 12, București, 1938).

Sfîntul Grigorie de Nyssa, marele filosof duhovnicesc, spune și el că "omul este frate cu îngerul după puterea sa cuvîntătoare. Ce este mintea omului, aceea este și îngerul cu trup" (Sf. Grigorie de Nyssa, Comentariu la viața lui Moise, p. 813). Căci trebuie să știm că numai Dumnezeu este cu desăvîrșire netrupesc, că toți îngerii au trupurile lor. Dar trupurile lor sînt preasubțiri, din foc ceresc și sînt numiți în scrierile bisericești "netrupești".

Sufletul nostru nu este străin nici de lucrarea arhanghelilor. El are memorie dată de Dumnezeu, ține minte toate, iar mintea lui, dacă este luminată de Preasfîntul Duh, împărtășește și binevestește Evanghelia în care este cuvîntul lui Dumnezeu și toate învățăturile mîntuitoare de suflet.

Omul, asemenea începătoriilor, stăpânește orașe, țări și ținu-turi, dă legi și conduce suflete după cum a zis Dumnezeu: *Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l stăpâniți* (Facere 1, 28).

Imitînd ceata îngerilor care stăpînesc în văzduh pe diavoli, sufletul omului curat și luminat de darul lui Dumnezeu stăpînește și el pe diavoli, îi arde cu rugăciunea și smerenia. Sufletul curat nu vrea să facă voia lor și, mai ales, nu se lasă biruit de patimile trupului și ale sufletului pentru că are în el pe Tatăl, și pe Fiul și pe Duhul Sfînt (Matei 10, 8; Marcu 3, 15; Luca 9, 1).

Omul, asemenea stăpîniilor, are de la Dumnezeu darul de a face puteri și minuni mari și în loc de a ocîrmui vînturile și schimbările vremurilor el stăpînește măduarele trupului său, ocîrmuiește virtuțile, alungă furtuna gîndurilor și patimile sufletului, punîndu-le pe toate în rînduială spre slujba și slava lui Dumnezeu.

Și cu ceata domniilor se aseamănă foarte mult sufletul omului. Căci prin darul lui Dumnezeu ajunge să domnească peste simțuri, și peste patimile trupului și ale sufletului său.

Sufletul omului are încă de la Dumnezeu darul pe care îl au sfintele tronuri, putînd și el într-o măsură să primească și să odihnească pe Preasfînta Treime în mintea și în inima sa, prin curățirea de patimi, prin iubire și smerenie.

Omul se împărtășește puțin și de lucrarea heruvimilor, după măsura darului lui Dumnezeu, prin care poate fi înțelept și veghetor asupra patimilor, cu mintea și inima pline de cunoștință dumnezeiască, putînd și el să reverse înțelepciune duhovnicească prin propovăduirea cuvîntului lui Dumnezeu spre mîntuirea a mii de suflete iubitoare de Hristos.

Dar sufletul omenesc, imitînd pe serafimi, cînd ajunge desăvîrșit, se umple de căldură și văpaie dumnezeiască și are atîta dragoste arzătoare față de Preabunul Dumnezeu încît, pe drept cuvînt, este "un serafim în trup, un serafim pămîntesc".

Omul este mai mic decît îngerii cu cunoștința, iar cu darul, cunoaște mai puține taine dumnezeiești decît aceștia. Așa trebuie să înțelegem cuvintele Mîntuitorului despre Sfîntul Ioan Botezătorul, care zice: *Între cei născuți din femei, nimeni nu s-a ridicat mai mare ca Ioan, dar cel mai mic întru Împărăția Cerurilor este mai mare decît el* (Matei 11, 11; Luca 7, 28). Dar pentru că din toată zidirea, numai omul este făcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, omul este mai mare decît îngerii. Sufletul omului întrece pe îngeri prin trei însușiri, după Sfîntul Vasile cel Mare și anume: prin minte, prin cuvînt și prin voie de sine stăpînitore, adică liberă. Căci prin minte sufletul omului se aseamănă mai ales cu Tatăl și cu Fiul, iar prin voia sa liberă, de sine stăpînitore, care este rădăcina tuturor bunătăților, sufletul se aseamănă Sfîntului Duh. Astfel omul este icoana Preasfîntei Treimi prin aceste trei însușiri.

Iubiți credincioși,

Vedeți cît de mare este valoarea sufletului omenesc? Vedeți pînă la ce cinste și strălucire se ridică? Și acestea pentru că omul este regele creației, singura ființă creată *după chipul și asemănarea lui Dumnezeu*. De aceea zice Mîntuitorul în Sfînta Evanghelie de astăzi: *Ce va folosi omul de ar dobîndi toată lumea dacă își va pierde sufletul său? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?* (Marcu 8, 35-37). Tocmai de aceea ne amintește Biserica cuvintele Mîntuitorului care zice să avem grijă de mîntuirea noastră, mai ales acum în Postul Mare, cînd tot creștinul binecredincios își caută de suflet. De aceea S-a întrupat și a pătimit pentru oameni Fiul lui Dumnezeu, ca să scoată sufletele noastre, atît de prețioase, din robia patimilor și din adîncul iadului, unde erau aruncate de diavolii cei ucigași.

Iată pentru ce s-a pus această Evanghelie la mijlocul marelui Post, ca să avem timp pînă la Sfintele Paști, să ne pocăim, să ne spovedim, să ne împăcăm cu Dumnezeu și cu oamenii și să primim cu vrednicie Sfînta Împărtășanie care este cel mai mare dar pe care ni-l dăruiește Mîntuitorul pe pămînt. Să luăm deci aminte cum trăim, cum ne îndreptăm viața, ce am făcut pînă acum pentru sufletul nostru și ce trebuie să mai facem pe viitor ca să dobîndim mîntuirea noastră și să scăpăm de osîndă.

Să luăm aminte că tocmai de aceea ne luptă atît de mult diavolul prin slugile lui, ca să ne răpească ce avem mai scump de la Dumnezeu. Nu averea, nu cîntea, nu prietenii, nu trupul, nu viața aceasta pămîntească, ci sufletul pe care ni l-a dat Dumnezeu, care este mai scump decît toate mărgăritarele lumii. Pentru el suferim atîtea ispite în trup; pentru el ne luptăm o viață cu diavoli, cu slăbiciunile firii, cu oamenii răi și cu patimile ucigăse de suflet care ne atacă din toate părțile.

După ce am văzut ce este sufletul și cît de mare este valoarea lui, să vedem acum cum trebuie să ne păstrăm curat de păcate sufletul nostru; sau dacă sîntem stăpîniți de patimi, care formează cancerul sufletului, cum am putea să ne izbăvim de robia lor și de veșnica osîndă.

Sufletul pruncului după botez este curat ca un înger. De aceea pruncul care moare îndată după botez, fiind fără păcate este sigur mîntuit și numărat în ceata sfinților. Pentru aceea și Mîntuitorul a luat un prunc în sfintele Sale brațe, zicînd: *Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i opriți, căci a unora ca aceștia este Împărăția lui Dumnezeu* (Marcu 10, 14). Copilul botezat este deci, prototipul îngerului, al sufletului, al omului desăvîrșit, nestăpînit de nici un păcat, de nici un gînd necurat. Iată, pe pămînt, copilul este cea mai potrivită icoană a sfințeniei, a sufletului mîntuit.

Cum ne putem curăți sufletul, conștiința, inima și trupul de păcatele ce ne apasă? Cel dintîi lucru ce trebuie să-l facem în posturi este spovedania cu căință și lacrimi și Sfînta Împărtășanie. Apoi este sfînta rugăciune. Ne trebuie mai multă rugăciune, frații mei, mai multă evlavie și răbdare la rugăciune, prezență regulată la biserică. Citiți apoi zilnic psaltirea, o catismă sau două, că psalmii și din inimă de piatră scot lacrimi, zice Sfîntul Vasile cel Mare. Mai citiți seara sau dimineața un acatist, paraclisul Maicii Domnului, rugăciunile zilnice din cartea de rugăciuni și adăugați metanii și închinăciuni cu rugăciunea lui Hristos, după putere.

A treia faptă bună care ajută mult rugăciunea este postul. Mare este puterea rugăciunii unită cu postul. Amîndouă fac adevărate minuni; înălbesc sufletul înnegrit de păcate și de gînduri rele. Fiecare să postească după putere, numai să postească. Adică să mănînce de post, iar miercurea și vinerea să țină post măcar negru pînă la amiază.

Altă mare faptă bună care ajută mult la mîntuirea sufletului este milostenia. Miluiți cît puteți, ajutați cu dragoste și inimă bună pe orice om care vă cere.

Mare putere are milostenia sufletească. Îndemnați-vă unii pe alții la biserică, la rugăciune, la spovedanie, la pocăință. Cercetați pe cei bolnavi, ajutați pe cei întristați cu cuvinte de mîngîiere, cu cărți sfînte de citit și citiți, mai ales, în Noul Testament. Iar cununa bunătăților este dragostea creștină. Iubiți duhovnicește pe toți, cereți iertare de la toți și bucurați-vă în Hristos, că Dumnezeu este dragoste. Iată cea mai bună cale de curățenie și de mîntuire a sufletelor noastre.

Iubiți credincioși,

Au trecut trei săptămîni din Sfîntul și Marele Post al Paștelui. În acest timp unii creștini s-au rugat mai mult, au venit la biserică, au postit, s-au împăcat cu oameni și cu Dumnezeu, s-au spovedit și împărtășit. Aceștia s-au îngrijit cum trebuie de sufletele lor. Dar mulți încă n-au venit, deși Hristos îi cheamă și îi așteaptă.

Astăzi, în Duminica a treia din Postul Mare, numită "a Sfintei Cruci", după cum vedeți, se scoate cu mare evlavie în mijlocul bisericii Sfînta Cruce. De ce se scoate Crucea la jumătatea postului în biserică pentru închinare, unde stă o săptămîină? Se scoate pentru a ne întări și a ne îmbărbăta în nevoița postului, ca să-l putem parcurge cu folos pînă la capăt. Căci privind la Sfînta Cruce și cugetînd la patimile Domnului uităm de necazurile vieții și primim putere pe calea mîntuirii.

Frații mei, este puterea Crucii lui Hristos în lume! Crucea ne-a adus mîntuirea și împăcarea cu Dumnezeu. Crucea a sfărîmat prin Înviere porțile iadului. Crucea ne-a deschis raiul și a biruit moartea. Crucea zdrobește pe diavoli și-i alungă dintre noi. Crucea este scară de mîntuire a lumii care ne urcă la cer. Să urcăm la Dumnezeu pe scara Crucii. Să ne împăcăm și să ne iubim prin jertfa Sfintei Cruci. Să ne silim a ne duce fiecare crucea noastră cu smerenie, cu răbdare și cu

nădejdea mântuirii. Să nu deznădăjduim în boli, în suferințe și în mulțimea necazurilor vieții. Să ne gândim că toți părinții, înaintașii și sfinții noștri au suferit și și-au dus crucea cu răbdare și bucurie pînă la capăt.

Deci să ne întărim și noi, frații mei, în nevoița postului. Înaintea noastră merge Însuși Hristos Mîntuitorul lumii cu Crucea în spate. Să-I urmăm și noi cu credință și bărbăție, lucrînd ziua și noaptea la mîntuirea sufletelor noastre. Și ajungînd cu bucurie la Sfintele Paști, să îngenunchem în fața Crucii și împreună să cîntăm: "Crucii tale ne închinăm, Hristoase, și Sfînta Învierea Ta o lăudăm și o mărim!" Amin.

Predică la Duminica a IV-a a Sfîntului și Marelui Post (a Sfîntului Ioan Scărarul) Despre credință și îndoială

Iubiți credincioși,

Să înțelegem că alta este credința tare, deplină, și alta este credința îndoielnică și puțină. Prin credința dreaptă și deplină omul poate, cu puterea lui Dumnezeu, să facă minuni și să dobîndească fericirea vremelnică și veșnică. Credința deplină sau desăvîrșită este credința propovăduită de Biserica Ortodoxă și mărturisită pe scurt în Simbolul Credinței (Crezul). Această sfîntă și dreaptă credință, împreună cu lucrarea faptelor bune, cu scopul de a plăcea numai lui Dumnezeu, îi aduce omului mîntuirea sufletului (I Corinteni 10, 31).

Să știți, frații mei, că sînt multe feluri de credințe pe pămînt care nu aduc mîntuirea sufletului, ci și la piezare îl duc. Așa sînt credințele păgîne, credințele strîmbe ale celor care cred în vrăji, în descîntece și în fermecătorii, în visuri și vedenii false și alte multe feluri de credințe străine de adevăr care duc la pierzare pe cei înșelați de ele. Numai credința cea deplină și dreaptă pe care o mărturisește și o propovăduiește Biserica Ortodoxă este mîntui-toare fiind întemeiată pe Sfînta Scriptură și Sfînta Tradiție apostolică și patristică. Ea are temelie neclintită pe Hristos piatra cea din capul unghiului (Matei 21, 42).

Sfinții și dumnezeieștii Părinți, ca și Sfinții Apostoli au fost cei mai mari apărători ai drepte credințe la cele șapte Sinoade ecumenice și la cele locale. Prin învățăturile lor scrise ne-au lăsat luminate căile mîntuirii, care duc la Hristos numai după dreptarul credinței Ortodoxe. Cînd pe Sfîntul Vasile cel Mare îl îndemna guvernatorul Modest să primească unirea cu erezia lui Arie, atunci marele ierarh i-a zis: "Nu! Biserica a primit învățătura sa de la Hristos Dumnezeu și această învățătură eu sînt dator s-o apăr chiar cu prețul vieții mele. De aceea nu voi îngădui să se lase la o parte sau să se schimbe vreun cuvînt, sau măcar o silabă din această dumnezeiască predanie. Ci ca un paznic rînduit de Dumnezeu prin har voi sta aici credincios și neclintit la postul meu, chiar dacă

voi plăti această împotrivire cu viața mea. Eu nu voi înceta de a apăra tezaurul cel neprețuit al credinței contra tuturor vătămurilor ce vin de la necredincioși și eretici. Adevărurile drepte credințe au fost păstrate în totalitatea și curăția lor cu multe jertfe omenești și cu mari valuri de sânge creștin".

Cînd milioane de oameni, bărbați și femei, copii, tineri și bătrîni, învățați și filosofi din primele veacuri ale creștinismului și-au dat viața pentru învățătura creștină, pentru a ne lăsa moștenire curată în Iisus Hristos, nimeni dintre creștinii zilelor noastre n-are dreptul să strice frumusețea și podoaba dreptei credințe, avînd în ea adevărul. Toți care vor face unele schimbări în cuvintele Sfintei Scripturi și ale Sfintei Tradiții nu vor avea parte de Hristos și nu vor moșteni împreună cu sfinții Lui cereasca împărăție.

Credința deplină și tare este cea care se lucrează prin dragoste (Galateni 5, 6), adică cea care este urmată de fapte bune. Iar credința care este lipsită de dragoste, adică de fapte bune, este zadarnică și nefolositoare. Aceasta ne-o arată Sfîntul Apostol Pavel zicînd: *De aș avea darul proorociei și orice știință și de aș avea totă credința încît să pot muta și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sînt* (I Corinteni 13, 2). Încă să știm, fraților, că dreapta noastră credință cea deplină și tare, care lucrează prin fapte bune, trebuie să fie statornică pînă la ultima noastră suflare. În această privință avem mii și milioane de pilde lăsate nouă de Sfinții lui Dumnezeu care L-au mărturisit și, pentru dragostea Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, și-au pus sufletele lor pentru Evanghelie, răbdînd pînă la moarte înfricoșătoare chinuri. Pentru a adevăra acest lucru despre credința cea statornică a Sfinților lui Dumnezeu voi aduce cîteva exemple din viața Bisericii.

Primul exemplu de jertfă totală pentru mîntuirea lumii și pentru propovăduirea Sfintei Evanghelii pe pămînt a fost Însuși Domnul nostru Iisus Hristos. El ne-a descoperit adevărurile veșnice ale dreptei credințe. El ne-a învățat cum să credem în adevăratul Dumnezeu cel închinat și mărit în trei persoane: Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt. Hristos, Mîntuitorul lumii, ne-a descoperit că Duhul Sfînt purcede de la Tatăl și ni l-a trimis pe pămînt ca Mîngîietor și Domn al vieții. El a sfințit pe fecioara Maria prin întruparea Sa și ne-a încredințat-o tuturor ca Născătoare de Dumnezeu și mamă, zicîndu-i: *Iată fiul tău!* iar prin iubitul Său ucenic Ioan Evanghelistul, căruia i-a spus: *Iată mama ta!* (Ioan 19, 26-27), ne-a făcut fiii ei.

Dreaptă credință plină de Duh și de putere a avut dintre oameni cel mai mult Maica Domnului, cea dintîi rugătoare pentru noi toți înaintea Preasfintei Treimi. Ea a crezut în cuvintele Arhanghelului Gavriil și prin el a primit să nască cu trup pe Hristos, cînd a spus: *Fie mie după cuvîntul tău!* (Luca 1, 38).

Dar ce vom spune de marea credință a Sfinților Apostoli? Oare nu ei au semănat dreapta credință și Evanghelia în toată lumea? Nu au străbătut ei Asia, Europa și Africa, vestind venirea Mîntuitorului în lume și apropierea Împărăției Cerurilor? Nu au răbdat ei atîta prigonire și temniță și moarte martirică pentru Hristos și pentru Evanghelie? Nu au vindecat ei bolnavi și tot felul de suferinzi cu puterea credinței, chemînd numele lui Hristos? Nu au dăruit ei capiștile idolești și în locul lor au înălțat biserici creștine?

Astfel, ce vom vorbi de credința plină de rîvnă a lui Petru, căruia i-a spus Hristos: *Amin zic ție, tu ești Petru și pe această piatră voi întemeia Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui* (Matei 16, 18)? Oare nu a fost el răstignit pe cruce cu capul în jos pentru dragostea lui Hristos? Ce vom zice de credința Apostolului Pavel, gura lui Hristos? Pe el l-a făcut Mîntuitorul din tiran și persecutor, Apostol al neamurilor și martir. Deci, cum vom lăuda credința de foc a Sfîntului Pavel, dragostea lui pentru mîntuirea păgînilor și a evreilor, curajul și bărbăția lui, înțelepciunea lui și răbdarea lui, bătăile, temnița și lanțurile pe care le-a suferit el pentru Evanghelie, învrednicindu-se să fie înălțat de Duhul Sfînt pînă la al treilea cer? Oare nu el a spus că *după plecarea mea vor intra între voi lupii răpitori - adică ereticii -, care nu vor cruța turma?* (Fapte 20, 29).

Cine poate spune cu cîtă dragoste și fierbinte credință au slujit Apostolii pe Hristos și Evanghelia Lui? Sau cine știe cîte bătăi și torturi și lanțuri au pătimit pentru Hristos Sfinții Mucenici? Căci cu cît îi chinuiau păgînii mai mult, ei mai tari se făceau în credință și primeau cu

bucurie să moară pentru Iisus, decât să se lepede de El. Cine știe dintre muritori numărul și numele tuturor sfinților lui Dumnezeu? Sau cine poate lăuda după vrednicie credința lor, dragostea lor, smerenia lor, bărbăția lor și sfințenia cu care au trăit ei Evanghelia și au împlinit poruncile lui Dumnezeu? Oare ei credeau în Hristos numai cu buzele sau pentru răsplată? Sau slujeau Biserica pentru ranguri? Sau mărturiseau Evanghelia învierii pentru bani și daruri?

Nu, niciodată. Sau se temeau de oameni mai mult decât de Dumnezeu? Sau se certau pentru înțîietate? Sau se pîrau unii pe alții, sau urmăreau averi și scopuri pămîntești în Biserică? Sau se îndoiau în credință și schimbau după plac și după mintea lor învățătura Evangheliei, cum fac sectele de azi? Nu. Ci credința lor dreaptă și statornică în Dumnezeu era tare ca fierul; fețele și inimile lor străluceau de lumina Duhului, ca făcliile pentru sfințenia vieții lor; mîinile lor nu oboseau să dea milostenie, picioarele lor nu conteneau să alerge la biserici și la vestirea Evangheliei; gurile lor nu încetau să se roage lui Dumnezeu, iar sufletele lor albe ca zăpada așteptau cu bucurie dezlegarea de trup și unirea în cer cu Hristos.

Aceeași credință tare pînă la jertfă și viață îngerească au dus pe pămînt toți sfinții și Cuvioșii Părinți ai Bisericii Ortodoxe. Ei cu rugăciunea și credința lor făceau multe minuni, cu lacrimile lor sfințeau pustiul și mănăstirile, cu inima lor odihneau pe Dumnezeu, iar cu înțelepciunea și sfaturile lor scriau cărți de folos, apărau dreapta credință în lume, combăteau pe eretici și izgoneau pe diavoli dintre oameni. De aceea sînt trecuți ca sfinți în calendar și le cerem ajutorul.

Ce putem spune de părinții și înaintașii noștri care au păstrat cu atîta sfințenie și tărie credința ortodoxă pe pămîntul țării noastre? Să amintim de marele domn al Moldovei Ștefan cel Mare, care a apărat ortodoxia aproape o jumătate de secol și a înălțat 48 de biserici și mînăstiri. Să pomenim și pe domnul martir Constantin Brîncoveanu, cu cei patru copii ai săi, care și-au vărsat sîngele pentru Hristos departe de țară. Să amintim și pe ierarhii mărturisitori și apărători ai dreptei credințe din Transilvania, și pe sihaștrii și cuvioșii sfinți care s-au nevoit în Carpați, în pădurile și mînăstirile noastre.

Nu putem uita nici pe bunii noștri părinți și țărani credincioși de la sate. Oare cîți erau mai credincioși decât ei? Cine se ruga mai cu credință și cu lacrimi ca ei, țăranii și mamele noastre blînde și evlavioase de prin sate?

Toate acestea le-am spus, frații mei, ca să ne dăm seama că și în țara noastră credința în Dumnezeu a avut dintotdeauna bărbați sfinți, trăitori adevărați în Hristos și apărători ai credinței curate împotriva tuturor sectelor și a celor îndoielnici și slabi în credință.

Iubiți credincioși,

Împotriva credinței adevărate și puternice în Dumnezeu, de-a lungul celor două mii de ani de creștinism, s-au ridicat tot felul de obstacole, ispite și neghine, cum le numește Iisus Hristos în pildele Sale. Și care au fost acestea? La începutul creștinismului s-au ridicat creștini iudaizanți, care voiau să amestece credința curată în Hristos cu practicile religioase ale Legii Vechi. Apoi s-au ridicat împotriva credinței propovăduite de Mîntuitorul și de Apostoli, împărați păgîni romani, care prin grele persecuții sîngeroase căutau să-i întoarcă pe creștini din nou la idolatrie.

Din secolul IV diavolul a ridicat împotriva credinței apostolice tot felul de eresuri, secte și curente filosofice păgîne, ca arianismul, nestorianismul, monofizismul, monotelismul, iconoclasmul, gnosticismul, maniheismul, montanismul și multe altele. Mai tîrziu s-au ridicat reformiștii luterani, calvinii, husiții și sectele mai noi din zilele noastre. Toate acestea au urmărit slăbirea dreptei credințe și convertirea ortodocșilor la eresul lor. Unii au reușit mai mult, alții mai puțin în scopul lor prozelitist, diabolic, de fărîmîtare a Bisericii lui Hristos, iar alții au dispărut fără urme.

Corabia Bisericii lui Hristos merge mai departe pe marea vieții dar diavolul nu încetează s-o atace cu noi și noi arme și ispite. Cea mai puternică armă, după secte, este necredința în Dumnezeu care, luînd locul păgînismului, încearcă să slăbească credința tare și curată în Dumnezeu. Însă jertfa

păstorilor devotați ai Bisericii, scrierile Sfinților Părinți și rugăciunile călugărilor și ale credincioșilor au slăbit atacul necredincioșilor.

Atunci diavolul a inventat o nouă armă împotriva credinței vii, lucrătoare în Hristos, anume, îndoiala. Creștinii îndoielnici sînt din ce în ce mai numeroși. Ei cred în Dumnezeu, dar se îndoiesc și de viața veșnică, și de puterea rugăciunii, și de harul Lui. Se roagă, dar cu îndoială, cum s-a rugat și tatăl copilului bolnav din Evanghelia de astăzi. Creștinii îndoielnici merg la biserică numai cînd sînt bolnavi, cînd au dușmani, necazuri, sau examene. În rest, spun că n-au timp, că se pot ruga și acasă sau că se roagă preoții pentru ei. Aceștia se îndoiesc și de viața veșnică, și de puterea rugăciunii, și de harul preoției, și de sfințenia Sfintei Împărtășanii. Duhul îndoielii este un diavol cumplit care chinuie pe mulți credincioși și îi aruncă în deznădejde, în gînduri negre, în secte, în sinucidere. Căci și creștinii care se duc la secte, tot din cauza îndoielii în credință o fac. De aceea îndoielnicii și sectanții sînt mereu tulburați, îngîndurați, gata oricînd de ceartă și chiar de răzbunare.

O imagine clară a îndoielii noastre în credință o prezintă Evanghelia de astăzi. Un tată și-a adus copilul bolnav de epilepsie să-l vindece Hristos. Mai întîi a cerut să-l vindece ucenicii Săi dar n-au putut. Apoi căzînd la picioarele lui Hristos, I-a spus durerea și L-a rugat să-i vindece copilul. Dar Mîntuitorul întîrzia să facă minunea. De ce? Din cauza necredinței tatălui copilului. Că iată cum se ruga: "Doamne, de poți ceva, ajută-ne nouă, fiindu-Ți milă de noi!" Atunci Hristos i-a răspuns: *De poți crede, toate sînt cu puțință celui credincios*. Tatăl copilului, apăsător de boala fiului său, a strigat cu lacrimi: *Cred, Doamne! Ajută necredinței mele!* (Marcu 9, 22-24). Atunci îndată Hristos a izgonit duhul rău din copil și l-a vindecat.

Oare cîți dintre creștinii noștri nu cîrtesc înaintea lui Dumnezeu cînd sînt în suferință și necaz? Cîți nu vin la biserică și se roagă mai mult din interese pămîntești, zicînd cam aceleași cuvinte îndoielnice: "Doamne, dacă ești bun, ajută-mi! Doamne, dacă m-ai iertat, miluiește-mă! Doamne, dacă poți și vrei, vindecă-mă și pedepsește pe vrăjmașii mei!" Or, aceasta nu este rugăciune primită de Dumnezeu!

Iubiți credincioși,

Dacă vrem să ne mîntuim și să fim miluiți de Hristos, să avem credință tare, vie, curată, statornică. Altfel nu ne aude repede Dumnezeu. Sau ne răspunde ca omului din Evanghelia de azi: *De poți crede, toate sînt cu puțință celui credincios!* Să avem credință puternică și toate le vom dobîndi.

Îndoiala în credință a adus lumea aici, la marginea prăpastiei. Îndoiala în credință a creat atîtea secte și a adus dezbinarea în Biserică, în familie și peste tot. Cum ne putem întări în credință ca să scăpăm de îndoială și de cumpliturile ei urmări? Numai prin rugăciune și post, prin deasă spovedanie și împărtășire și prin citirea cărților sfînte. Căci așa a răspuns Mîntuitorul ucenicilor Săi care L-au întrebător: *Pentru ce noi n-am putut să-l scoatem? Pentru puțină voastră credință* (Matei 17, 19-20). *Acest neam de diavoli cu nimic nu poate fi scos, fără numai cu rugăciune și cu post!* (Marcu 9, 28-29).

Vedeți ce ne răspunde Hristos? Vedeți puterea rugăciunii ajutată de post? Vedeți puterea postului ajutat de rugăciune? În zadar unii vorbesc de rău postul. În zadar alții se roagă, dacă nu vor să postească. Uniți rugăciunea cu postul, mergeți regulat la Sfînta Liturghie, spovediți-vă curat, mai ales acum în Sfîntul și Marele Post. Împăcați-vă, ajutați-vă în greutățile vieții și creșteți-vă copiii în credință și frică de Dumnezeu, ca să nu fie robiți de diavolul prin păcatele tinereții. Doar vedeți cîți părinți suferă pentru copiii lor bolnavi, neascultători și răi.

De ne vom ruga cu credință și cu post, vom dobîndi cererile noastre și vom putea rosti cu folos rugăciunea omului din Evanghelia de astăzi: *Cred, Doamne! Ajută necredinței mele!* Amin.

Predică la Duminica a V-a a Sfântului și Marelui Post (a Sfintei Maria Egipteanca) Despre slava deșartă și mînie

Ce voiți să vă fac? Iar ei I-au zis: Dă-ne nouă să ședem unul de-a dreapta Ta și altul de-a stînga Ta, întru slava Ta (Marcu 10, 36-37)

Iubiți credincioși,

Dacă ați ascultat cu atenție și evlavie citirea Sfintei Evanghelii de azi, pe lîngă alte sfînte învățături care izvorăsc din cuvintele Mîntuitorului, ați auzit și de cererea celor doi Apostoli, Iacob și Ioan, fiii lui Zevedeu. Iată ce au cerut: *Învățătorule, voim să ne faci ceea ce vom cere de la Tine. Iar El le-a zis: Ce voiți să vă fac? Iar ei au zis: Dă-ne nouă să ședem unul de-a dreapta Ta, și altul de-a stînga Ta întru slava Ta (Marcu 10, 35-37).*

Vedeți, frații mei, ispita slavei deșarte cum a îndrăznit a se apropia chiar și de ucenicii Domnului? Nu este de nici o mirare acest lucru, căci diavolul încă în Rai fiind a ispitit pe protopărinții noștri Adam și Eva tot cu ispita mîndriei și a slavei deșarte. Că auziți ce spune șarpele Evei: *Nu, nu veți muri! Dar Dumnezeu știe că în ziua în care veți mîncă din el vi se vor deschide ochii și veți fi ca Dumnezeu, cunoscînd binele și răul (Facere 3, 4-5).*

Diavolul și îngerii lui au fost izgoniți din cer tot pentru păcatul mîndriei și al slavei deșarte, căci cugetau să se facă asemenea cu Ziditorul lor, Care i-a adus din neființă întru ființă. Iată ce zice dumnezeiasca Scriptură despre aceasta: *Tu care ziceai în cugetul tău: Ridica-mă-voi în ceruri și mai presus de stelele Dumnezeului celui puternic voi pune jîlțul meu! În muntele cel sfînt voi pune sălașul meu, în fundurile laturei celei de miazănoapte. Sui-mă-voi deasupra norilor și asemenea Celui Prea Înalt voi fi (Isaia 14, 13-14).* Vedeți, fraților că păcatul mîndriei și al slavei deșarte a fost pricina căderii satanei și a îngerilor celor de un gînd cu el?

Cu acest păcat greu și urît de Dumnezeu a înșelat diavolul și pe strămoșii noștri în rai, iar de atunci și pînă azi nu încetează a ispiti pe oameni cu tot felul de încercări, dar mai ales cu ispita mîndriei și a slavei deșarte, pe care Preabunul Dumnezeu o urăște atît de mult.

Așa a ispitit și pe ucenicii Mîntuitorului din Evanghelia de azi. Însă ați auzit cu cîtă blîndețe și înțelepciune i-a îndreptat Mîntuitorul; nu i-a certat, nu i-a blestemat, nu i-a pedepsit, ci cu blîndețe le-a zis: *Nu știți ce cereți! (Marcu 10, 38).* Ca unor copii neștiutori le spune că nu știu ce vor. După aceea le-a amintit de paharul sfîntelor Sale patimi și le-a zis: *Nu știți ce cereți! Puteți să beți paharul pe care îl beau Eu sau să vă botezați cu botezul cu care Mă botez Eu? (Marcu 10, 38),* iar ei au zis: "Putem", la care Iisus le-a adăugat: *Paharul pe care Eu îl beau îl veți bea, și cu botezul cu care Mă botez vă veți boteza (Marcu 10, 39).* Într-adevăr, Iacob a fost ucis de Irod, iar pe Ioan l-a surghiunit în Patmos Domițian, păgînul împărat al Romei.

În acest fel amîndoi apostolii au băut paharul suferinței pentru Domnul și pentru Evanghelia Lui. *Dar a ședea de-a dreapta Mea, nu este al meu a da, ci celor pentru care s-a pregătit (Marcu*

10, 40). Dar de ce a zis: *Nu este al Meu a da, ci celor pentru care s-a pregătit de către Tatăl Meu* (Matei 20, 23). Nimenea să nu socotească aici ca Arie ereticul că Mîntuitorul este mai mic ca Dumnezeu decît Tatăl. Nu, ci acum Mîntuitorul vorbește ca om. Că se socotea mai mic după omenire nu după dumnezeire. Căci după dumnezeire era și este în vecii vecilor egal cu Tatăl. La fel în alt loc al Sfintei Evanghelii ne învață, zicînd: *Iar Eu și Tatăl Meu una sîntem* (Ioan 10, 30); și iar zice: *Toate cîte are Tatăl ale Mele sînt; de aceea am zis că din al Meu iau și vă voi vesti vouă. Și toate ale Mele sînt ale Tale, și ale Tale sînt ale Mele și M-am preaslăvit întru ei* (Ioan 16, 15; 17, 10). Iar în alt loc zice: *Nu crezi tu că Eu sînt întru Tatăl și că Tatăl este întru Mine?* (Ioan 14, 10).

Dar să mergem mai departe pe drumul cuvîntului spre a auzi ce zice Sfînta Evanghelie: *Auzind cei zece, au început a se mînia pe Iacob și pe Ioan* (Marcu 10, 41). Vedeți fraților că pentru ispita mîndriei celor doi Apostoli, pe ceilalți zece i-a ajuns ispita mîniei. Prea Înduratul nostru Mîntuitor, iarăși, ca pe niște copii care nu știu ce fac, chemîndu-i la Sine, le-a zis: *Știți că cei ce se socotesc cîrmuitori ai neamurilor domnesc peste ele și cei mai mari ai lor le stăpînesc. Dar între voi nu trebuie să fie așa, ci care va vrea să fie mare între voi, să fie slujitor al vostru. Și care va vrea să fie întîi între voi, să fie tuturor slugă* (Marcu 10, 42-44). O bunătate și dragoste fără margini a Mîntuitorului nostru, că și pe cei dintîi, care erau ispitiți de patima slavei deșarte, și pe ceilalți zece, care se mîniau asupra celor doi, cu mare blîndețe și înțelepciune îi îndreaptă și îi învață, să nu fie ca stăpînitorii lumii, care cu multă trufie și slavă deșartă conduc popoarele și le domnesc.

De aceea îi învață, zicînd: *Și care vrea să fie întîi între voi, să fie tuturor slugă* (Marcu 10, 44). Prin aceste preasfînte învățături alungă din mintea lor și slava deșartă și mînia, căci aceste patimi sînt amîndouă fiice ale mîndriei. Slava deșartă este începutul, iar mîndria este sfîrșitul! Însă și la spălarea picioarelor la Cina cea de Taină, aceeași învățătură împotriva slavei deșarte i-a învățat: *Voi Mă numiți pe Mine Învățătorul și Domnul, și bine ziceți, căci sînt. Deci dacă Eu, Domnul și învățătorul, v-am spălat vouă picioarele, și voi sînteți datori ca să spălați picioarele unii altora; că v-am dat vouă pildă, ca, precum v-am făcut Eu vouă, să faceți și voi* (Ioan 13, 13-15).

Ce este slava deșartă? După învățătura sfinților Părinți, slava deșartă este începutul mîndriei și "numai atîta deosebire este între ele, cîtă deosebire are copilul de bărbatul desăvîrșit și grîul de pîine" (Filocalia, vol IX, Sf. Ioan Scărarul, Cuvîntul 22, București, 1980). Pe slava deșartă cu "vaiul" o amenință Domnul zicînd: *Vai vouă, cînd toți oamenii vă vor vorbi de bine* (Luca 6, 26). "Gîndul slavei deșarte este prea subțire și cu lesnire stă pe ascuns lîngă isprăvile faptelor bune și nu mică nevointă trebuie spre a se izbăvi cineva de slava deșartă" (Ibidem). Cum poate cineva a se izbăvi de fiara aceasta cu multe capete a slavei deșarte? După învățătura Sfîntului Ioan Scărarul, slava deșartă o izgonește de la sine, cel ce în tot locul și lucrul se defaimă pe sine, cel ce suferă cu vitejie ocările și defăimările altora, cel ce trece fără de vătămare pe lîngă laude și cel care aleargă spră slava cea de sus, iar pe cele de aici le socotește gunoaie.

Zice același sfînt că "începutul neslavei deșarte este păzirea gurii și iubirea de necinstiri, mijlocul este încetarea tuturor ispitirilor gîndite ale slavei, iar sfîrșitul este ca pe cele ce ajută la necinstire să fie primite înaintea oamenilor din inimă" (Ibidem). Numai acela are înțelepciune smerită, care lucrează toată fapta bună cu scopul de a plăcea lui Dumnezeu, după cum ne învață și Sfîntul Apostol Pavel, zicînd: *Ori de mîncăți, ori de beți, ori altceva de faceți, toate spre slava lui Dumnezeu să le faceți* (I Corinteni 10, 31; Coloseni 3, 18).

La fel și Sfîntul Efrem Sirul ne învață următoarele despre slava deșartă: "Sîrguiește-te să fii defăimat și te vei umple de cinstea lui Dumnezeu. Nu căuta să fii cinstit, plin fiind înăuntrul de răni. Ocărește-te pe tine, ca să fii cinstit și să n-o dorești ca să nu te necinstești". Apoi zice: "Cel ce aleargă după cinste, ea fuge dinaintea lui, iar cel ce fuge de dînsa, cinstea aleargă după el și propovăduitor al smereniei lui i se face înaintea tuturor oamenilor. Fugi de slavă și vei fi slăvit.

Teme-te de mîndrie și te vei mări. Dacă urăști slava, fugi de cei ce o caută" (Filocalia X, Sf. Isaac Sirul, 1981, Cuvîntul 5. Pentru lepădarea de lume).

Iubiți credincioși,

Pînă aici am vorbit despre răutatea slavei deșarte, cu care au fost ispitiți cei doi Apostoli Iacob și Ioan. În cele ce urmează vom vorbi puțin despre păcatul mîniei, care nu puțin ne vatamă în această viață. Mai întîi să vedem ce este mînia și de cîte feluri este. "Mînia este sutașul rațiunii, răzbunătorul poftelor. Cînd dorim un lucru și sîntem împiedicați de cineva, ne mîniem asupra lui ca unui ce sîntem nedreptățiți" (Sf. Ioan Damaschin, *Dogmatica*, București 1938, cap. 14). "Mînia este aducerea aminte a urii ascunse, adică a pomenirii de rău. Mînia este dorința de a face rău celui ce ne-a mîniat" (Filocalia IX, Sf. Ioan Scărarul, Cuvîntul 8).

Felurile mîniei sînt patru. Primul fel de mînie se cheamă "iritare", al doilea fel de mînie se cheamă "pizmă"; al treilea fel de mînie se cheamă "zavistie", adică cea care zace mult în sufletul omului și caută răzbunare; iar al patrulea fel este mînia cea dreaptă a lui Dumnezeu. Dumnezeu ne învață în Sfînta Scriptură să oprim mînia noastră cea rea: *Părăsește mînia și lasă iuțimea* (Psalm 36, 8). La fel și marele Apostol Pavel, zice: *Lepădați și voi toate acestea: Mînia, iuțimea, răutatea, hula, cuvîntul de rușine din gura voastră* (Coloseni 3, 8). În alt loc arătînd același lucru, zice: *Orice amărăciune și supărare și mînie și izbucnire și defăimare să piară de la voi împreună cu orice răutate* (Efeseni 4, 31).

Sfîntul Ioan Scărarul ne arată prin ce faptă bună putem să gonim de la noi mînia cea rea și pătimasă, zicînd: "Precum apa în văpaie cîte puțin adăugîndu-se, desăvîrșit pe văpaie o stinge, așa și lacrima plînsului celui adevărat pe toată văpaia mîniei și a iuțimii face s-o ucidă" (Filocalia IX, op. cit., p. 68).

Cît privește mînia cea dreaptă a lui Dumnezeu s-a arătat prin multe feluri de pedepse, după cum despre aceasta ne arată dumnezeiasca Scriptură, zicînd: *Cu mulțimea slavei Tale ai surpat pe cei potrivnici. Trimis-ai mînia Ta și i-a mistuit ca pe niște paie. La suflarea nărilor Tale s-a despărțit apa. Strînsu-s-au la un loc apele ca un perete și s-au încheșat apele în inima mării. Vrăjmașul zicea: Goni-i-voi și-i voi ajunge; pradă voi împărți și-mi voi sătura sufletul de răzbunare; voi scoate sabia și mînia mea îi va stîrpi. Dar ai trimis Tu duhul Tău și marea i-a înghițit; afundatu-s-au ca plumbul, în apele cele mari* (Ieșire 15, 7-10).

În alt loc, despre mînia cea dreaptă a lui Dumnezeu, auzim așa: *Și i-a lepădat Dumnezeu din pămîntul lor cu mînie, cu iuțime și cu aprindere mare și i-a aruncat în alt pămînt, cum vedem acum* (Deuteronom 29, 28). Iar dumnezeiescul și marele Prooroc Isaia, arătînd despre mînia cea dreaptă și sfîntă a lui Dumnezeu care va fi la sfîrșitul lumii, zice așa: *Pentru aceasta voi prăbuși cerurile; și pămîntul se va clătina din locul lui, din pricina furiei Domnului Savaot în ziua iuțimii mîniei Lui. Atunci, ca o gazelă sperioasă și o turmă pe care nimeni nu poate s-o adune, fiecare se va întoarce la poporul său și fiecare va fugi în pămîntul său* (Isaia 13, 13-14).

Frații mei, acum să arătăm ce virtuți sînt împotriva mîniei. Cea dintîi faptă bună care stinge și potolește mînia este blîndețea. Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, voind să ne învețe prin ce putem liniști tulburarea mîniei a zis: *Luați jugul Meu asupra voastră și învățați-vă de la Mine, că sînt blînd și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre* (Matei 11, 29). În alt loc dumnezeiasca Scriptură ne învață, zicînd: *Fericiți cei blînzi, că aceia vor moșteni pămîntul* (Matei 5, 5). Tot dumnezeiasca Scriptură ne învață, zicînd: *Răspunsul blînd domolește mînia* (Pilde 15, 1; 16, 14; 25, 15). Sfîntul Apostol Petru arată că blîndețea are mare preț înaintea lui Dumnezeu și zice: *Să fie omul cel tănuț al inimii, întru nestrîmbăcioasă podoabă a duhului, blînd și liniștit, care este de mare preț înaintea lui Dumnezeu* (I Petru 3, 4). Încă și Sfîntul Apostol Pavel ne arată că trebuie să sfătuim cu blîndețe pe cei care vor cădea în oarecare păcat și zice: *Fraților, chiar de va cădea vreun om în vreo greșală, voi cei duhovnicești îndreptați pe unul ca acela cu duhul blîndeții* (Galateni 6, 1).

Am însemnat acestea din dumnezeiasca Scriptură, ca să vă aduc aminte că cel mai bun leac împotriva mîniei este blîndețea și nepomenirea de rău, căci aceste fapte bune, și pe cei răi îi pot

face buni și îi pot aduce la pocăință. În această privință am să vă reamintesc niște istorioare din Pateric. Au venit odată hoții la chilia unui bătrîn și i-au zis: "Am venit să-ți luăm toate cîte ai în chilia ta". Iar el le-a zis: "Cîte vă place, fiilor, luați". Și ei au luat toate lucrurile bătrînului pe care le avea în casa sa. Însă au uitat un săculeț care era atîrnat într-un cui. Deci bătrînul luîndu-l, alerga după ei, zicînd: "Fraților, luați cele ce ați uitat în chilia voastră!" Iar aceia, umilindu-se pentru nerăutatea bătrînului au adus înapoi în chilia lui toate cele luate, și s-au pocăit, zicînd întru dînșii: "Cu adevărat, omul lui Dumnezeu este acesta".

Iarăși citim în Pateric că doi monahi locuiau într-un loc și s-a dus la dînșii un bătrîn ca să încerce viața lor și, luînd un toiag, a început a sfărîma verdețurile unuia. Iar fratele văzînd, s-a ascuns pînă le-a sfărîmat toate. După ce a rămas numai o rădăcină, a zis fratele către bătrîn: "De voiești, lasă pe aceasta să o fierb ca să gustăm din ea împreună!" Aceasta auzind bătrînul, a pus metanie fratelui, zicînd: "Pentru această nerăutate a ta se odihnește Duhul Sfînt peste tine, frate!"

A zis dumnezeiescul Iov: *Pe cel fără de minte îl ucide mînia* (Iov 5, 2). Iar Apostolul Pavel ne învață: *Soarele să nu apună peste mînia voastră* (Efeseni 4, 26). Cu adevărat, pe cel fără de minte îl ucide mînia, dacă nu va părăsi din inimă pomenirea de rău și răzbunarea asupra celui ce l-a supărat, altfel avînd ură asupra fratelui, ajunge să fie ca un ucigaș de oameni. Căci, după mărturia Sfîntei Scripturi, *oricine urăște pe fratele său este ucigaș de oameni și știți că orice ucigaș de oameni nu are viață veșnică* (I Ioan 3, 15). Iată fraților, în ce chip, pe cel fără de minte îl ucide mînia. Căci de nu va părăsi mînia și ținerea de minte a răului ajunge la ură și prin ură se face ucigaș de oameni și așa își ucide prin mînie și răzbunare sufletul său.

Iubiți credincioși,

Astăzi este Duminica a cincea a Postului Mare. Fiecare zi în post trebuie să fie o nouă treaptă care ne urcă spre cer, și ne apropie de Învierea lui Hristos. De aceea sîntem datori, frații mei, să ne silim zi cu zi la rugăciune, la înfrînare, la post, la împăcare duhovnicească cu toți oamenii, la milostenie, la părăsirea păcatelor prin spovedanie și la unirea cu Hristos prin Sfînta Împărtășanie.

Astăzi am vorbit de două păcate foarte răspîndite la noi: slava deșartă și mînia. Cel mai potrivit timp de pocăință și despătimire pentru noi toți este Postul Mare. Acum să ne ostenim. Acum să ne rugăm mai mult. Acum să părăsim mîndria, mînia, ura, îndoiala, desfrînarea, necredința și tot păcatul. Acum să ne împăcăm cu Dumnezeu, pînă mai avem viață și timp de pocăință. Nu vedem cu toții cîtă suferință este în lume și cîți mor fără nici o pregătire creștinească? Cum vor fi izbăviți de osîndă cei ce mor în beție și desfrîu, cei ce mor în ură și procese, cei ce mor în secte și în întunericul necredinței? Cine îi va elibera din chinurile iadului, dacă o viață de om pe pămînt nu le-a ajuns să creadă cum trebuie în Dumnezeu și să facă fapte bune de pocăință? Să ne ferească Mîntuitorul de un asemenea sfîrșit înfricoșător, fără salvare.

Tot în Duminica de astăzi Biserica Ortodoxă face pomenirea Sfîntei Maria Egipteanca, pe care ne-o dă ca model de pocăință pentru toți. Această cuvioasă a fost în tinerețe o mare păcătoasă. Dar ajungînd la Mormîntul Domnului nu putea să intre în biserică pentru păcatele ei cele cumplite.

Atunci, venindu-și în fire a început să plîngă cu amar pentru păcatele sale și după ce s-a închinat, s-a făcut pustnică în pustiul Iordanului. Acolo s-a nevoit singură 47 de ani, răbdînd grele ispite, foame, gînduri, frig și lupte de la diavoli. La urmă, fiind descoperită de cuviosul Zosima, un sihastru sfînt, acesta a spovedit-o, a împărtășit-o cu Sfintele Taine și, după încă un an, a aflat-o adormită în Domnul și a înmor-mîntat-o acolo. Pomenirea ei se face la 1 aprilie. Vedeți cîți ani s-a pocăit ea pentru păcatele făcute la tinerețe?

Să urmăm și noi pe calea pocăinței, că fără aceasta degeaba trăim; ne cheltuim și viața în zadar, ne pierdem și sufletul. Mai avem o săptămînă pînă la Duminica Floriilor. Este foarte bine ca în aceste zile să vă spovediți, iar la Florii să primiți Trupul și Sângele lui Hristos.

Continuați cu postul și cu rugăciunea. Dar cereți numai cele de folos pentru mântuire. Împăcați-vă cu Dumnezeu și cu oamenii și aveți mare grijă pentru copii. Să rugăm pe Bunul nostru Mântuitor să ne scape de tot păcatul și să ne primească, dincolo, de-a dreapta Sa, cu toți sfinții Săi. Amin.

Predică la Duminica Floriilor

(Intrarea în Ierusalim)

Despre împlinirea proorociilor pentru Hristos

și despre orbirea spirituală

*Și Iisus, găsimd un asin tânăr, a șezut pe el, precum este scris: Nu te teme, fiica Sionului!
Iată Împăratul tău vine, șezînd pe mînzul asinei (Ioan 12, 14-15)*

Iubiți credincioși,

Dacă citim în Sfînta și dumnezeiasca Scriptură a Vechiului și Noului Testament aflăm că toate proorociile care au fost spuse despre Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, Care la plinirea vremii a venit la neamul omenesc, s-au împlinit cu mare uimire la vremea lor. Așa vedem că sfinții prooroci, prin descoperire de la Sfîntul Duh, au arătat cu mii de ani înainte că Mîntuitorul nostru Iisus Hristos Se va naște după trup din sămînța femeii (Facere 3, 15); că Se va naște din sămînța lui Avraam (Facere 22, 17-18); că va fi din neamul lui David după trup (Isaia 9, 6).

La fel și pentru ziua acestui mare și prealuminat praznic al Intrării Domnului în Ierusalim, vedem împlinindu-se proorocia Sfîntului Prooroc Zaharia, care a zis: *Bucură-te foarte, fiica Sionului, veselește-te fiica Ierusalimului, că iată Împăratul tău vine la tine, drept și biruitor, smerit și călare pe mînzul asinei (Zaharia 9, 9).*

Dar, frații mei, ce simbolizează mînzul asinei despre care a proorocit Zaharia atît de arătat, iar Domnul șezînd pe el a împlinit proorocia? Mînzul asinei, ca orice mînz, este sălbatic și anevoie de îmblînzit, iar ca un asin este necurat; pentru aceea nici nu era primit între cele ce se aduceau lui Dumnezeu după lege, ci se schimba. Necurate erau toate neamurile pămîntului pentru necredința lor și sălbatice și cu anevoie de îmblînzit, pentru că erau lipsite de legile lui Dumnezeu.

Șederea lui Iisus Hristos pe mînzul asinei însemna suspinarea neamurilor către El; și vezi că Apostolii au adus la Iisus mînzul asinei, precum zice dumnezeiescul Luca, și aruncîndu-și hainele pe el au pus pe Iisus deasupra. Hainele așternute pe jos erau semne și închipuiri arătate cum că Apostolii, întinzînd propovăduirea Evangheliei la neamuri, le-au adus și le-au supus lui Hristos, Care le-a umplut de darurile Lui cele dumnezeiești. Apoi zice dumnezeiasca Evanghelie: *Acestea nu le-au înțeles ucenicii Lui la început, dar cînd S-a preaslăvit Iisus, atunci și-au adus aminte că acestea erau scrise pentru El și că I le-au făcut Lui (Ioan 12, 16).*

Poporul care era din Betania împreună cu cei din Ierusalim, auzind că Mîntuitorul a făcut acea mare și preaslăvită minune, a învierii lui Lazăr, mort de patru zile, numai prin strigarea: *Lazăre, vino afară!*, a ieșit înaintea Domnului cu mare evlavie și mirare și L-a întîmpinat cu stîlpări și cu ramuri. Dar oare tot cu această e-vlavie și credință l-au primit pe Mîntuitorul arhieriei, fariseii și cărturarii? Nu. Aceștia erau plini de zavistie și de ură împotriva Mîntuitorului și, auzind despre preaslăvita minune cu învierea lui Lazăr, nu numai că nu au crezut, ci s-au și grăbit să ia toate măsurile pentru a ucide pe Iisus. Căci adunînd sinedriul, ziceau: *Ce facem, pentru că Omul acesta face multe minuni? Dacă-L lăsăm așa toți vor crede în El și vor veni romanii și ne vor lua și țara și neamul (Ioan 11, 47-48).*

Vedeți, frații mei, câtă orbire și răutate era în mintea și inima cărturarilor, arhiereilor și a fariseilor împotriva lui Iisus? Câtă deosebire era între popor și între conducătorii lor sufletești! Poporul cu atîta evlavie și cinste îl primea pe Mîntuitorul. Încă și *mulți din iudeii, care veniseră la Maria și care văzuseră ce a făcut Iisus, au crezut în El* (Ioan 11, 45). Iar arhiereii și fariseii, orbiți de ură, de răutate și necredință, nu numai că nu au crezut în El, ci în grabă pregăteau și planul de a-L omorî. Câtă dreptate avea Mîntuitorul cînd îi muștra pe acești cărturari și farisei și le zicea: *Nebuni și orbi!* (Matei 23, 17). Câtă orbire sufletească și câtă ură și zavistie era în mintea și în inima acestor conducători spirituali ai poporului lui Israel! În loc să creadă în preaslăvita minune a învierii lui Lazăr și să-L laude pe Iisus Hristos, auzi ce zic: *Ce facem pentru că Omul acesta face multe minuni?* (Ioan 11, 47).

Auzi nebunie, auzi orbire din zavistie și ură! Despre această orbire și împietrire a fariseilor, a arhiereilor și cărturarilor a proorocit marele prooroc Isaia, zicînd: *Că s-a învîrtoșat inima poporului acestuia și cu urechile sale greu a auzit și ochii săi i-a închis, ca nu cumva să vadă cu ochii și cu urechile să audă, și cu inima să înțeleagă și să se întoarcă și să-l vindece* (Isaia 6, 10).

Iubiți credincioși,

Cauzele împietririi și orbirii sufletești a arhiereilor și fariseilor erau ura și zavistia, pe care le aveau împotriva Mîntuitorului. De aceea căutau felurite pricini spre a-L pierde. Astfel am socotit să vorbim cîte ceva despre blestemata pricină a zavistiei, nu cu cuvintele noastre, ci cu ale Sfinților Părinți.

Ascultați ce zice Sfîntul Vasile cel Mare despre zavistie: "Bun este Dumnezeu și de bine dătător celor vrednici. Rău este numai diavolul și izvoditor a tot felul de răutăți și precum la cel bun lipsește zavistia, așa la diavol există zavistia. Să ne păzim, fraților, de patima zavistiei ca să nu ne facem părtași lucrurilor diavolului și potrivnicului și să ne aflăm osîndiți întru aceeași osîndă cu el. Că dacă cel ce se mîndrește, cade în osînda diavolului, cum zavistnicul va scăpa de munca cea gătită diavolului? Că nici o patimă mai pierzătoare decît zavistia nu rămîne în inimile oamenilor, care preaputîn mîhnește pe cei de afară, dar este cea întîi și mai aproape răutate la cel ce o are.

Căci precum rugina roade în fier, așa zavistia mănîncă în sufletul celui ce o are. Precum viperele mănîncă pîntecele celor ce le poartă ca să se nască, așa și zavistia are putere a mânca sufletul celui ce o are. Pentru că zavistia este mîhnire pentru binele aproapelui, de aceea niciodată scîrbele și întristările nu lipsesc de la omul zavistnic. A rodit țarina aproapelui său, este îndestulată casa lui cu toate cele necesare vieții. Bucurii de la bărbatul acela nu lipsesc. Toate acestea sînt hrană bolii și sporesc suferințele celui zavistnic. Pentru aceasta cu nimic nu se deosebește de omul gol care de toți se rănește. Este cineva viteaz? Este sănătos? Acestea rănesc pe cel zavistnic. Altul este mai frumos la față. Altă rană a zavistnicului. Cutare întrece mult darurile sufletești și pentru înțelepciunea și puterea cuvintelor este văzut și rîvnit. Altul este bogat, dă multe daruri celor săraci și se laudă de cei ce dobîndesc de la el faceri de bine.

Acestea toate sînt bătăi și răni care pătrund în inima celui zavistnic. Și ce este mai rău la patima aceasta este că nici a o spune nu poate. Ci caută cu privirea în jos și este posomorît și se tulbură, cîrtește, și se păgubește de răul acesta și amintindu-i-se de patima sa, se rușinează să-și arate necazul, că este zavistnic și amărît și se chinuie de bunătățile prietenului și de veselie fratelui și nu poate suferi bunătățile și îndestularea aproapelui. Deci nevoind a-și spune patima, ține boala întru adînc care roade și mănîncă cele dinlăuntru ale lui. Ba nici doctor al bolii acesteia, nici vreo doctorie vindecătoare nu poate afla, măcar că sînt pline Scripturile de leacuri pentru ea..." (Sf. Vasile cel Mare, Hexaemeron, 1988, p. 117).

Să auzim și pe Sfîntul Ioan Gură de Aur vorbind despre zavistie. "Nu este alt păcat mai rău care desparte pe om de Dumnezeu și de ceilalți oameni ca zavistia, adică pizma. Această boală rea este mai cumplită decît iubirea de argint. Pentru că iubitorul de argint atunci se bucură cînd

dobîndește banii; iar invidiosul și zavistnicul atunci se bucură cînd altul pătimește și păgubește și își pierde munca lui și socotește cîștig primejdiile și pagubele altora.

Deci care altă patimă este mai rea decît aceasta? Că răutățile lui nu le cercetează, iar de binele altora se topește pe sine și se lipsește de rai. Nici în lumea aceasta zavistnicul nu are nici un bine. Căci în ce chip cariul mănîncă lemnul și molia roade lîna, așa și pizma roade cu totul sufletul și oasele omului zavistnic și pizmaș, căci aceste patimi sînt mai rele decît fiarele, care pentru hrană, sau din fire se pornesc spre mînie. Iar oamenii zavistnici și pizmași, cînd le face cineva bine, ca și cînd le-ar face o strîmbătate, asemenea demonilor, sînt nemilostivi și amari vrăjmași. Zavistnicii și pizmașii fug de adunarea și vorbirea cea firească și nici mîntuirea lor nu o doresc. Pentru că pizma nu știe a cinsti ceea ce este de folos. Unii ca aceștia pururea se află plini de tulburări și de mîhnire și sufletele lor merg la iad. Că nu este alt păcat mai rău decît pizma și zavistia".

Iubiți credincioși,

Astăzi este Duminica Floriilor cînd Mîntuitorul nostru Iisus Hristos intră ca un împărat în Ierusalim, spre a se da de bună voie la chinuri și la moarte pentru noi păcătoșii. Ați auzit în Sfînta Evanghelie cu cîtă bucurie Îl însoțea mulțimea și cu cîtă ură și zavistie Îl priveau cărturarii și arhierii iudeilor.

Astăzi se încheie Postul Mare și începe Săptămîna Mare a Sfintelor și mîntuitoarelor patimi. Cei care ați fost mai silitori cred că pînă acum v-ați spovedit și împărtășit cu Trupul și Sîngele Domnului. Care încă nu v-ați curățit de păcate prin spovedanie și Sfînta Împărtașanie, mai aveți numai cîteva zile pînă la Sfintele Paști. Nu mai amînați, ci alergați la preot, că nu putem să ne bucurăm de Învierea Domnului necurățiți și plini de păcate. Nu vă lăsați pe ultimele zile că săptămîna aceasta preoții sînt foarte ocupați.

Frații mei, din seara aceasta încep deniile, cu patimile lui Hristos. Sînt cele mai frumoase și mișcătoare slujbe și cîntări de peste an. Veniți seară de seară cît mai mulți la sfînta biserică. Cum putem noi să dormim sau să lipsim de la biserică cînd Hristos priveghează și se roagă pentru toată lumea? Cum putem noi să rîdem și să bem cînd Fiul lui Dumnezeu este dat în mîinile hulitorilor și ucigașilor necredincioși? Cum putem noi să mîncăm acum cînd Domnul vieții, postește și suspină pentru noi? Cum să lipsim de la biserică acum, cînd Hristos este trădat de propriul său ucenic și este vîndut iudeilor ca să fie judecat și răstignit?

Să mergem săptămîna aceasta după Iisus Hristos, pe drumul Crucii, care pentru noi este drumul vieții, al iertării și al mîntuirii. Fără acest drum nimeni dintre oameni nu se poate mîntui.

Iată astăzi Hristos intră triumfal în Ierusalim însoțit de mulțime de oameni cu ramuri de finic în mîini. Să-L întîmpinăm și noi pe Hristos cu stîlări de fapte bune. Hristos blesteamă smochinul fără roade care se usucă. Să ne temem și noi, că sîntem ca niște pomi fără roade pe pămînt, lipsiți de multe bunătăți duhovnicești. Hristos primește pe femeia păcătoasă să-I spele picioarele. Să ne apropiem și noi de Domnul și cu lacrimi de pocăință să-I udăm picioarele și să-I le sărutăm.

Hristos este vîndut de Iuda la iudei pe 30 de arginți. Să ne ferească Dumnezeu să-L trădăm și noi pe Domnul pentru bani, pentru cinste sau din frică. Hristos spală picioarele ucenicilor la Cina cea de Taină, ca să ne învețe smerenia pe toți. Hristos Mîntuitorul nostru săvîrșește prima Sfîntă Liturghie la Cina cea de Taină, întemeiază deci jertfa liturgică și împărtășește pe ucenici, înainte de patima Sa. Să prețuim toată viața biserica, să mergem regulat la Sfînta Liturghie și să ne apropiem cu evlavie și pregătire de Sfînta Împărtașanie, mai ales la marile praznice și sărbători creștine. Numai Iuda, vînzătorul, cînd s-a împărtășit "a intrat satana în el", căci a primit cu nevrednicie Trupul și Sîngele Domnului. Așa vor pătimi toți cei ce se împărtășesc cu necredință și cu păcate mari pe suflet. Vai de cei ce zac în păcate grele și nici măcar în sfintele posturi nu se pocăiesc și nu se împacă cu Mîntuitorul.

Iată, Vinerea Mare! Fiul lui Dumnezeu este răstignit între doi tîlhari, pentru mîntuirea noastră. Să mergem cu sfintele femei mironosițe să plîngem pe Iisus Hristos și mai ales să ne

plîngem păcatele noastre lângă Crucea Lui. Hristos își dă duhul și apoi este pus în mormînt. Să îngenunchem cu mare credință la Mormîntul Domnului, să-L tămîiem, să ne rugăm și să ne cerem iertare, să ne împăcăm unii cu alții și în noaptea sfîntă a Sfintelor Paști să așteptăm clipa de taină a Învierii Domnului și a învierii noastre.

De vom face așa, ne vom bucura cu toții de lumina învierii Mîntuitorului și vom putea cînta cîntarea îngerească de biruință asupra morții și a iadului. Amin.

IV. PREDICI LA DUMINICI SPECIALE

Predică la Duminica dinaintea Înălțării Sfintei Cruci

(Despre semnul Fiului Omului)

Atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului (Matei 24, 30)

Iubiți credincioși,

Unul din marile semne care vor vesti a doua venire a Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos pentru judecată va fi și arătarea Sfintei și de viață făcătoarei Cruci. Ea se va arăta pe norii cerului, adusă de îngerii lui Dumnezeu cu mare și negrăită slavă, a cărei strălucire va întrece de mii de ori lumina soarelui. Această arătare a semnului Fiului Omului, adică a Sfintei Cruci, va aduce mare și nespusă bucurie tuturor binecredincioșilor creștini care au cinstit-o și s-au închinat ei, altarul cel sfințit cu sângele lui Hristos. Însă mare spaimă și cutremur va aduce peste cei răi și necredincioși care n-au cinstit semnul Fiului Omului, adică Sfânta Cruce.

Cu o mie de ani înainte de întrupare, Duhul Sfânt a arătat că Sfânta Cruce este semnul de biruință al lui Hristos Dumnezeu, pe care îl va da creștinilor ca pe o puternică armă prin care creștinii vor birui pe nevăzuții vrăjmași. Iată ce zice psalmistul: *Dat-ai celor ce se tem de Tine, Doamne, semn ca să fugă din fața arcului* (Psalm 59, 4). Preasfântul Duh a arătat, în acea vreme, că prin însemnarea Sfintei Cruci creștinii vor atrage asupra lor lumina feței lui Dumnezeu, după cum scrie: *Însemnatu-s-a peste noi lumina feței Tale, Doamne* (Psalm 4, 6).

Sfânta Evanghelie ne spune că la plinirea vremii, înainte de înfricoșata Judecată de apoi, se va arăta Sfânta Cruce venind pe norii cerului, cum citim: *Atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului și vor plînge toate neamurile pământului și vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului cu putere și cu slavă multă* (Matei 24, 30). Da, frații mei, toate popoarele pământului vor plînge la arătarea Crucii lui Hristos pe cer și la vederea venirii Lui să judece lumea. Ce vor zice atunci popoarele păgîne când vor vedea venirea Domnului nostru Iisus Hristos, înconjurat de toate oștile îngerești și de arătarea Sfintei Cruci pe cer? Ce vor zice atunci cei ce L-au răstignit pe Hristos? Ce va zice Pilat care după ce L-a biciuit, a dat voie iudeilor și ostașilor lui ca să-L răstignească? (Marcu 15, 15). Ce vor face arhieriei Ana și Caiafa? Ce vor zice atunci bătrînii și fariseii și toată adunarea iudeilor, la vederea Dreptului Judecător și a Sfintei Cruci venind pe norii cerului?

Ce vor zice atunci sectanții care defaimă Sfânta Cruce, când vor vedea semnul Fiului Omului venind pe norii cerului? Ce vor zice toți cei ce se numesc creștini, dar înjură și hulesc Crucea lui Hristos? Vai și amar celor orbi, răi și necredincioși că atunci fiecare va vedea ce a făcut în viață, dar va fi prea târziu și nu va fi vreme de pocăință.

Dumnezeieștii Părinți ai Bisericii zic că împreună cu Crucea Domnului se vor arăta pe cer și celelalte unelte și semne ale pătimirii lui Hristos precum: sulița, piroanele, cununa de spini, buretele, trestia, bicele și frînghiile. Iar unii din Sfinții Părinți zic că odată cu arătarea Sfintei Cruci pe cer se va însemna Crucea pe fețele tuturor dreptilor, cum citim în Apocalipsă: *Îngerii se sfătuiesc între ei unii cu alții și zic: "Să însemnăm pe robii lui Dumnezeu pe frunțile lor"* (Apocalipsa 7, 3).

După semnul Sfintei Cruci care va fi pe frunțile celor drepti, vor cunoaște îngerii pe cei aleși ca să-i adune, după mărturia Apostolului, "întru întâmpinarea Domnului în văzduh". După acest

semn va cunoaște Păstorul oile Sale cuvântătoare. Voievodul va cunoaște pe ostașii Săi, Judecătorul pe dreptii Săi, Părintele pe fiii Săi.

Unii din Sfinții Părinți zic, că odată cu arătarea Sfintei Cruci pe cer, în văzduh, se va arăta și sicriul Legii Vechi, ca unul ce a fost închipuire a Crucii, cum zice la Apocalipsă: "Și s-a deschis Biserica lui Dumnezeu în ceruri și s-a arătat sicriul Legii în Biserica Lui" (Apocalipsa 11, 19). Aceasta va dovedi că Legea nouă a Harului este unită cu cea Veche și că pe amîndouă Legile același Dumnezeu le-a dat și le-a așezat.

Despre plînsul popoarelor păgîne și al sectelor la arătarea Crucii pe cer scrie și fericitul Augustin, zicînd: "Atunci se vor tîngui și vor plînge toate semințiile pămîntului, văzînd pe pîrîșul lor Crucea. Căci Crucea îi va muștra pe ei și cu arătarea sa se va cunoaște păcatul lor și vor mărturisi nebunia lor și robirea lor, dar fără de folos. Vor plînge pentru că acolo nu va mai fi cu putință să se pocăiască, nici să scape de dreptatea lui Dumnezeu, nici de hotărîrea blestemului. De aceea se vor tîngui pentru păcatele lor din trecut, pentru înfricoșările ce le vor sta în față la înfățișarea Preadreptului Judecător și pentru muncile și pedepsele cele veșnice care urmează să-i cuprindă. Așa vor plînge soarta lor cea ticăloasă și jalnică. Crucea care mai înainte era semn al dragostei și al păcii, nădejdea celor păcătoși, mîngîierea celor scîrbiți, scăparea celor deznădăjduiți, atunci cînd se va arăta pe cer, va fi semn al tuturor pedepselor și îngrozirea tuturor păgînilor și necredincioșilor, spaima înfricoșată a celor păcătoși spre pierzarea celor care au fost hulitori ai Crucii.

Nu vor găsi atunci acei hulitori și necredincioși nici un loc de scăpare sau sprijin ca să se ascundă de vederea și strălucirea cea preaînfricoșată a Crucii lui Hristos, care pe cer va străluci de mii de ori mai mult decît soarele. Atunci Crucea, copacul eliberării și lumina vieții, va străluci asupra lor, nu ca pînă acum, ca semn al eliberării și al mîntuirii prin Iisus Hristos care S-a jertfit pe ea pentru a noastră mîntuire, ci va străluci ca un fulger și ca un tunet spre pedeapsă și răzbunare asupra și răzbunare asupra celor necredincioși și hulitori. Și dacă Crucea Domnului, biruința lui Hristos asupra iadului și a morții, va îngrozi lumea necredincioasă, cine altul o va mîngîia și mîntui? Și dacă semnul milostivirii va fi semn de pieire, cine altul îi va mai învia? Și dacă Sîngele lui Hristos vărsat pe altarul Crucii va striga asupra lor, cine va mai apăra atunci pe cei necredincioși și hulitori?

Crucea atunci se va arăta spre mai mare bucurie și veselie pentru cei credincioși, care pentru dragostea Celui ce a sfințit-o cu preascump Sîngele Său, au purtat-o în viață împotriva necazurilor și a scîrbelor. Aceștia au sărutat semnul Sfintei Cruci cu mare evlavie, cu dragoste și cu lacrimi spre slava lui Dumnezeu și spre mîntuirea lumii".

Sfîntul Apostol Pavel, zice: *Cuvîntul Crucii, pentru cei ce pier, este nebunie; iar pentru noi, cei ce ne mîntuim, este puterea lui Dumnezeu* (I Corinteni 1, 18). Acest adevăr îl vor cunoaște toți păgînii și necredincioșii cînd vor vedea Sfînta Cruce, semnul Fiului Omului, venind pe norii Cerului cu slavă și strălucire negrăită. Atunci vor cunoaște necredincioșii și sectanții că Sfînta Cruce este arma prin care Iisus Hristos, Mîntuitorul nostru a zdrobit porțile iadului, a deșertat cămările cele dedesubt ale lui și a deschis porțile cele cerești; a surpat prin ea puterea vrăjmașului și boldul morții și a pierdut închinarea la idolii cei fără simțire.

Acesta este semnul Fiului Omului, semnul purtător de biruință cu care Atotîitorul Dumnezeu al creștinilor a supus și tras la adevărata închinare a cinstului și slăvitului Său nume toată lumea creștină. Prin semnul Crucii se pleacă înaintea Lui tot genunchiul, al celor cerești, al celor pămîntești și al celor dedesubt (Filipeni 2, 10).

Crucea este numită "Semnul Fiului Omului". Ea este pomul mîntuirii și al vieții, fiindcă pe el, Hristos viața noastră a adus mîntuirea lumii: a întins mîinile Sale spre noi să ne îmbrățișeze prin acest pom; a plecat capul Său să ne sărute și să Se plece întotdeauna la rugăciunile noastre. Din acest pom a izvorît balsamul Preasfîntului Său Sînge, ca să vindece rănile noastre sufletești nevindecate.

Sus pe lemn, Domnul cel Preasfânt Și-a deschis pieptul Său, să ne dobândească pe noi în inima Sa și să ne izbăvească de mînia cea viitoare. Pe aceste daruri ale Crucii le primim acum. Însă în ziua cea mare a judecării de apoi nici unele din aceste daruri nu se vor afla la cruce. Unde este atunci deschiderea mîinilor lui Hristos? Unde este plecarea capului Său? Unde este coasta cea împunsă și deschisă? Unde este Sîngele Lui? Unde este Hristos cel înviat? Auzi pe proorocul Osea, care zice: *Merge-vor ca să caute pe Domnul și nu-L vor afla, că s-a depărtat de la ei* (Osea 5, 6). O cuvînt amar, o, vorbă otrăvitoare! Noi însă, ca să ne arătăm veseli la arătarea slăvită și purtătoare de biruință a Crucii să zicem fiecare cu Sfîntul Apostol Pavel: *Iar mie să nu-mi fie a mă lăuda, fără numai în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos* (Galateni 6, 14).

Deci de mare folos ne este să avem mare evlavie și să cinstim Crucea lui Hristos, pînă cînd încă răsuflăm aerul acesta. Să ne întoarcem cu toată inima către semnul Fiului Omului, pe care L-a sfîințit cu Preasfînt Sîngele Lui și să zicem din toată inima noastră: "Tu, Doamne, care Te-ai ostenit să mă cauți și să mă afli, și Te-ai răstignit ca să mă izbăvești de robia diavolului, mă rog și mă cuceresc Ție, pentru Crucea aceasta pe care ai fost întins și pironit și ai suferit cu atîta iubire de oameni pentru a noastră mîntuire, pe care stropind-o cu sudorile Tale, cu lacrimi și Sîngele Tău, deasupra căreia ai rugat pe Tatăl pentru iertarea vrăjmașilor Tăi, ai făgăduit tîlharului raiul și Ți-ai dat duhul Tău Tatălui Tău, mă rog Ție și cer de la Tine să se facă nouă, în ziua judecării, Crucea Ta, unealtă a vieții și nu a morții și pierzării; să ni se facă cheia raiului în ceruri, ca să împărțim cu Fiul în veci".

Iubiți credincioși,

Dacă citim cu atenție Sfînta Scriptură, învățăturile Sfîinților Apostoli, Viețile Sfîinților și cuvintele Sfîinților Părinți putem găsi mii de minuni care s-au făcut cu semnul Fiul Omului, adică cu Sfînta Cruce.

Dintre acestea multe, la sfîrșitul acestei predici vom aminti măcar una care s-a întîmplat în părțile Indiei.

Într-un oraș de acolo unul din creștini s-a mutat din alt oraș și a uitat în casa unde stătuse, o Cruce pe care era zugrăvit chipul Domnului nostru Iisus Hristos. Această Cruce, găsind-o un închinător de idoli, a arătat-o multor oameni din partea locului de o credință cu el, zicînd: "Acesta este Dumnezeuul creștinilor". Răspîndindu-se vorba aceea printre locuitori, a ajuns vestea pînă la mai marele lor, care a chemat pe acela ce găsise Crucea și i-a poruncit să i-o arate. Și erau de față ca la trei sute de bărbați în jurul dregătorului. Deci, luînd-o el în mîinile sale și uitîndu-se la ea cu luare aminte a întreat pe ai săi, dacă cu adevărat este Dumnezeuul creștinilor. Iar unul a răspuns: "Da, Acesta este cu adevărat!" Atunci a zis eparhul: "Acesta este Dumnezeuul care ajută creștinilor, un osîndit și un spînzurat?" Și au scuipat toți Crucea și au înapoiat-o în mîinile aceluia care o adusese.

Dar, o preaslăvită minune! Îndată ce omul acela a luat Crucea în mîinile sale de la eparh, capul Mîntuitorului care era plecat spre dreapta pe Cruce a început a se întoarce spre stînga și a privit cu ochii vii și deschiși la toți cei care erau de față. Deci cuprinzîndu-se toți de mare frică, au căzut la pămînt afară de acela care ținea Crucea în mîinile sale.

După un timp, venindu-și toți în simțire, sculîndu-se ca dintr-un somn adînc, a strigat eparhul cu glas mare: "Cu adevărat, mare este Domnul creștinilor!"

Apoi a zidit o mică biserică în locul acela și a împodobit-o, a pus în ea Crucea cea făcătoare de minuni a lui Hristos și au început să cinstească și să i se închine cu toată evlavia. Iar dregătorul acela împreună cu fiul său au primit Sfîntul Botez de la un preot creștin și, trăind cu mare evlavie în credința cea dreptmăritoare a lui Hristos, la adînci bătrînețe s-a odihnit în Domnul.

Deci, frații mei creștini, dacă păgînii aceia, numai de la închipuirea Mîntuitorului pe Cruce au pătimit acest fel de spaimă, încît au rămas fără glas ca niște morți, ce vor pătimi la înfricoșata Judecată de apoi, păgînii, sectanții și necredincioșii care hulesc semnul Crucii lui Hristos, cînd o

vor vedea venind pe norii cerului cu negrăită slavă și vărsare de lumină și prea mare strălucire? Oare nu vor zice: "Acesta este lemnul care era iudeilor sminteală și elinilor nebunie. Acesta este lemnul prin care Hristos a zdrobit porțile iadului și a descuiat cămările cele dedesubt și a deschis porțile cerești și a surpat toate puterile iadului și ale morții?"

Iubiți credincioși,

În încheierea acestei predici, vă rog să cinstiți Sfânta Cruce cu mare evlavie și să nu vă luați după oamenii cei rătăciți de la adevărata și dreapta credință, care nu se închină Sfintei și de viață făcătoarei Cruci a Domnului. Aceștia sînt oameni bolnavi la gîndire și la înțelegere și fii ai pierzării, prin care diavolul depărtează de la Biserica lui Hristos pe cei slabi în credință și necunoscători ai Sfintei Scripturi și pe toți cei nelămuriți în dreapta credință. Fugiți de acești oameni și de învățăturile lor, țineți minte că Biserica cea dreptămăritoare este mama noastră duhovnicească, care v-a născut la viață nouă prin apă și prin Duh și să nu vă rupeți de ea, căci Biserica este Trupul lui Hristos (Efeseni 4, 5), ale cărui mădulare sînteți. Amin.

Predică la Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci (Despre deosebirea crucilor în viața celor ce se mîntuiesc)

Cuvîntul Crucii, pentru cei pieritori, nebunie este. Iar nouă celor ce ne mîntuim, puterea lui Dumnezeu este (I Corinteni 1, 18)

Iubiți credincioși,

Mîntuitorul nostru Iisus Hristos zice în Sfînta Evanghelie: *Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie* (Matei 16, 24). Astăzi vom vorbi despre deosebirea crucilor prin care ne putem mîntui pe pămînt. Vă amintim că noi creștinii cinstim îndoit Crucea lui Hristos: crucea materială, văzută, pe care o cinstim, o sărutăm și o purtăm și crucea spirituală care este suferința pentru fapta bună.

Dacă citim cu atenție în Sfînta și dumnezeiasca Scriptură vedem că semnul Crucii materiale s-a arătat în chip simbolic din cele mai vechi timpuri. Astfel vedem că patriarhul Iacov a binecuvîntat pe fii lui Iosif cu mîinile sale în semnul Crucii (Facere 48, 13-16).

Semnul Crucii văzute a fost prefigurat de ținerea mîinilor lui Moise la rugăciune în chipul crucii, în timpul luptei cu Amalec (Ieșire 17, 11-12).

Crucea văzută, materială, a fost închipuită tainic în Legea Veche și prin semnul T, care îi apăra de moarte pe cei ce îl aveau pe fruntea lor (Iezechiel 9, 4-6). Crucea este simbolizată și prin pecetea lui Dumnezeu care păstrează nevătămați pe cei ce o au pe fruntea lor (Apocalipsă 7, 2-4; 9, 4). În legea Harului Însuși Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a binecuvîntat în chip văzut cu mîinile Sale pe copii: *Și luîndu-i în brațe i-a binecuvîntat punîndu-Și mîinile peste ei* (Marcu 10, 16).

Iar despre binecuvîntarea Apostolilor, la înălțarea Sa la cer, ne spune: *Apoi i-a dus afară spre Betania și, ridicîndu-Și mîinile Sale, i-a binecuvîntat* (Luca 24, 50). Apostolii, la fel, au hirotonit prin binecuvîntarea în semnul crucii diaconi, preoți și episcopi prin rugăciune și punerea mîinilor (Fapte 6, 6; 14, 23; I Timotei 3, 2). Pentru acest fapt Taina Preoției este numită "punerea mîinilor preoției". Tot prin rugăciune și punerea mîinilor în chipul crucii împărtășeau Apostolii taina ungerii cu Sfîntul Mir, numită "Pecetea Darului Sfîntului Duh" (Fapte 8, 17; 19, 6; II Corinteni 2, 15).

Cît privește Crucea nevăzută, spirituală și tainică pe care trebuie s-o purtăm cu toții, aceasta este suferința și osteneala noastră la lucrarea faptelor bune. Mîntuitorul nostru Iisus Hristos care a purtat crucea văzută pe Golgota, cît și pe cea nevăzută a suferințelor pentru a noastră mîntuire, ne-a învățat și pe noi să răbdăm crucea vieții, zicînd: *Cine rabdă pînă la sfîrșit acela se va mîntui* (Matei 10, 22; 24, 13; Marcu 13, 13). Satana urăște foarte mult semnul Sfintei Cruci, căci Crucea este arma cea nebiruită cu care Hristos l-a biruit și a golit iadul. De aceea satana îndeamnă pe cei rătăciți de la adevăr, adică pe sectanții care îi slujesc lui, să hulească și să urască Crucea lui Hristos. Căci precum cîinele fuge de bățul cu care a fost lovit, tot așa și diavolul fuge de Crucea lui Hristos care îi amintește că prin ea a fost lovit și biruit.

Adevăratul creștin ortodox cinstește Crucea care s-a sfințit cu mîinile lui Hristos pe Golgota și se închină ei cu toată evlavia și smerenia. La fel cinstește și crucea cea nevăzută a suferințelor vieții în Hristos pe care a răbdat-o și Mîntuitorul pînă la moarte, și încă moarte pe cruce (Filipeni 2,8). Dar și aceasta să cunoască creștinul ortodox că crucea nevăzută a suferințelor Sale este de multe feluri și fericit este acel creștin care cu credință în Dumnezeu și cu multă răbdare își duce crucea suferințelor pe pămînt în dragostea lui Hristos, spre mîntuirea sufletului său.

Așa, de exemplu, unul este orb și rabdă toată viața cu mulțumire această suferință. Altul este surd, altul nu poate vorbi, iar altul este șchiop și lipsit de oarecare mădulare ale trupului său. Și dacă suferă cu bărbăție această neputință și mulțumește lui Dumnezeu cu rugăciuni din inimă, unul ca acela cu mucenicii se va număra. Numai să se ferească de orice păcate, căci dincolo îl așteaptă bucuria cea fără de margini.

Alții duc cu multă răbdare crucea căsătoriei care nu este ușoară, deoarece multe și mari datorii au creștinii cei căsătoriți. De a crește pe fiii lor în frică de Dumnezeu, de a nu-și ucide copiii, de a iubi Biserica, mama noastră care ne-a născut prin apă și prin Duh (Ioan 3, 5); de a posti toate sfintele sărbători de peste an, precum și Miercurea și Vinerea și luna, spre a prisosi dreptatea lor mai mult decît a fariseilor care se laudă că postesc de două ori pe săptămînă.

Apoi de a duce viață în curățenie, în posturi, în Duminici și în Sfintele sărbători; de a face milostenie, de a merge regulat la biserică, de a face în toată vremea rugăciuni și de a citi cît mai des Sfînta Scriptură și învățăturile sfinților lui Dumnezeu. Încă de a se feri de orice păcat care depărtează de la ei pe Duhul Sfînt și multe alte îndatoriri pe care îi învață preoții în toate Duminicile și sfintele sărbători, numai de ar asculta cu frică de Dumnezeu. Nu este ușoară nici crucea văduviei și a fecioriei, a celor ce se silesc pentru dragostea lui Dumnezeu să ducă viață în curățenie și cinste pe pămînt, între care se numără și călugării.

Unii dintre aceștia, dacă vor face precum au făgăduit înaintea Domnului, dacă vor trăi în ascultare, în sărăcie, în feciorie, nu numai cu trupul ci și cu mintea și cu inima lor de se vor părăsi de a pofti cele stricătioase și înșelătoare, de mare plată se vor bucura în veacul viitor. Atît călugării care au făgăduit să-și păzească fecioria pînă la moarte, cît și creștinii care voiesc să trăiască în feciorie și curățenie, au nevoie de post, de înfrînare la mîncări alese și vin și de trezvia minții, unită cu rugăciunea și cugetarea la moarte și la judecata de apoi. Ei trebuie să aibă pururea frica lui Dumnezeu înaintea ochilor minții, spre a-și păzi mintea și cele cinci simțiri de ispite, de gînduri rele și de prietenia cu fețe care pot pricinui sminteală și păcat.

Grea este crucea și celor săraci și necăjiți care trăiesc în lipsuri și sărăcie și se luptă cu multe nevoi ale vieții pămîntești. Și aceștia de își vor duce crucea suferinței cu smerenie, cu răbdare și cu mulțumire, mare plată îi așteaptă pe ei la Dumnezeu, care este Preadrept, Atotștiutor și cunoaște răbdarea, necazul și suferința fiecăruia și va răsplăti tuturor după faptele lor.

Dreptul Iov zice: *O luptă este viața omului pe pămînt* (Iov 7, 1). Sfîntul Apostol Pavel zice: "În această luptă mare, aveți nevoie de răbdare" (Evrei 12, 2-7). Iar Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, zice: *Întru răbdarea voastră veți dobîndi sufletele voastre* (Luca 21, 19). De aceea sîntem datori pururea de a ne ruga la Preamilostivul Dumnezeu să ne dea răbdare în necazurile și suferințele noastre, spre a ne duce Crucea pînă la sfîrșit, căci fără de El nu am putea face nimic (Ioan 14, 4). Dar să fim încredințați că Dumnezeu, din a Sa nemărginită milă, nu lasă pe om să fie ispitit mai presus de puterile lui (I Corinteni 10, 13).

Iubiți credincioși,

Acum, către sfîrșitul acestei predici, vom aminti o istorioară adevărată pentru un bolnav. Acesta a zăcut mai mulți ani și pierzîndu-și răbdarea în boală, cerea de la Dumnezeu să moară, iar Preabunul Dumnezeu l-a salvat printr-o minune, spre a nu-și pierde sufletul său.

Un călugăr cu viață aleasă din Sfîntul Munte Athos, fiind paralizat de mulți ani, începuse a se ruga lui Dumnezeu, ori să moară, ori să se facă sănătos, nemaiputînd suferi acea boală chinuitoare. Așa rugîndu-se, a venit la el un înger al Domnului și i-a zis: "Dumnezeu voiește să te curățe pe tine de păcatele tale ca fierul prin foc, spre a te duce pe tine în raiul desfătării, că nu este altă cale spre Mîntuitorul decît calea Crucii care se face prin suferințe. Deci dacă vrei să te cureți de greșelile tale trebuie să mai zaci un an pe pămînt sau să stai trei ceasuri în iad".

Călugărul bolnav a început a cugeta. Încă un an de suferință pe pămînt? Mai bine să stau trei ceasuri în gheenă! Atunci îngerul, cu iuțeala fulgerului îi duse sufletul său în chinurile iadului și plecă, zicînd aceste cuvinte mîngîietoare: "După trei ore voi veni la tine să te caut!" Întunecimea aceea cumplită, suspinările sfișietoare ale păcătoșilor care se chinuiau în gheenă și fețele înfricoșate ale diavolilor au adus asupra călugărului urgisit o groază și o durere nespusă. Pretutindeni nu vedea și nu auzea decît suferințe, lacrimi și vaiete îngrozitoare! Doar ochii arzători ai diavolilor luceau în întunericul fără margini al iadului.

Atunci chinuitul călugăr a început a plînge și a striga, însă nimeni nu răspundea la strigătele sale. Lui i se părea că de cînd a sosit acolo trecuseră sute de ani de suferință și aștepta cu nerăbdare să apară îngerul Domnului să-l scoată. Însă îngerul nu venea. Toți păcătoșii închiși în gheenă nu erau ocupați decît de moartea lor prea amară și groaznică și de propria lor muncă, iar grozavii diavoli, în bucuria lor infernală, își băteau joc de suferințele păcătoșilor.

În sfîrșit, îngerul cu un zîmbet de lumină, se apropie de chinuitul călugăr și-l întreabă: "Cum te afli, frate?" "Niciodată nu aș fi crezut că gura unui înger poate minți! Oare nu mi-ai spus că ai să mă scoți de aici după trei ore? Și iată, au trecut sute de ani în aceste suferințe groaznice! Ce zici tu?" A răspuns îngerul cu fața luminată: "O oră a trecut, de cînd te-am părăsit și mai ai încă două ore de stat aici!" "Două ore? strigă călugărul chinuit, cu mare groază. Este oare cu putință să fi trecut o oră? Dar nu mai pot suporta aceste munci cumplite! De se poate face voia Preamilostivului

Dumnezeu, te rog scoate-mă de aici. Voiesc mai bine să sufăr pe pământ ani, secole chiar pînă la a doua venire a Domnului, dar scapă-mă de aici! Fie-ți milă de mine!"

Zise îngerul: "Dumnezeu, fiind Părintele îndurărilor și a toată mîngîierea, arată bunătatea Sa asupra ta. Dar tu trebuie să-ți aduci aminte de acum înainte cît de grele și de mari sînt muncile gheenei; iar chinurile de pe pământ, oricît de groaznice ar fi, sînt numai umbră față de cele veșnice ale iadului (*Viața repausaților*, București, 1899, p. 424-426).

Iubiți credincioși,

Din această istorioară adevărată și din cele de mai înainte să înțelegem că nu este mîntuire fără Cruce și fără suferință în această viață. Mîntuitorul nostru Iisus Hristos ne-a spus că "prin multe scîrbe ni se cade a intra întru Împărăția Cerurilor".

Tot creștinul care dorește mîntuirea sufletului său este dator să fie gata a suferi cu dragoste și cu răbdare toate necazurile, scîrbele și durerile vieții îngăduite de Dumnezeu asupra omului pentru mîntuirea lui. Zice Sfîntul Isaac Sirul: "Precum focul curăță arama de rugină, așa boala curăță păcatul omului". De aceea este bine ca în toată suferința și întristarea să ne rugăm Preaînduratului Dumnezeu să ne ierte de păcate și să ne dea răbdare în necazuri și supărări, aducîndu-ne aminte că: "Necazul răbdare lucrează, iar răbdarea curățește de păcate".

Niciodată în viață nu putem răbda cît sîntem datori pentru păcatele noastre, pentru a împăca dreptatea lui Dumnezeu. Și nici a răbda nu putem fără mila și ajutorul Preaînduratului Dumnezeu. De aceea Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a zis: *Rămîneți în Mine și Eu în voi. Precum mlădița nu poate să aducă roadă de la sine, dacă nu rămîne în viață, tot așa nici voi, dacă nu rămîneți în Mine* (Ioan 15, 4). Numai cu mila și cu ajutorul Lui putem în viață toate. Acest adevăr ni-l arată Sfîntul Apostol Pavel care zice: *Toate le pot întru Hristos, Cel Care mă întărește* (Filipeni 4, 13).

Cu adevărat toate în Hristos le putem, iar fără El, nimic. De aceea sîntem datori în toată vremea și locul să cerem mila și ajutorul lui Dumnezeu și cu credință și nădejde, să așteptăm aducîndu-ne aminte de cuvîntul care zice: *Mîntui-va Domnul sufletele robilor Săi și nu vor greși toți cei ce nădăjduiesc în El* (Psalm 33, 21). Amin.

Predică la Duminica dinaintea Nașterii Domnului (Despre nașterea duhovnicească a creștinului)

*Adevărat, adevărat zic ție: De nu se va naște cineva din apă și din Duh,
nu va putea să intre în Împărăția lui Dumnezeu (Ioan 3, 5)*

Iubiți credincioși,

Întrucît cu mila lui Dumnezeu sîntem în ajunul prea luminatului praznic al Nașterii Domnului, ne-am gîndit să vorbim astăzi despre nașterea noastră cea duhovnicească. Fără de aceasta nici un creștin nu poate să se mîntuiască, după cuvîntul Mîntuitorului care zice: *De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în Împărăția lui Dumnezeu* (Ioan 3, 5). Fiindcă, *ce este născut din trup, trup este, și ce este născut din Duh, Duh este* (Ioan 3, 6).

Dar, frații mei, cînd și cum primim noi această duhovnicească naștere prin apă și prin Duh? Negreșit, această naștere o primim toți la Sfîntul Botez. Dar ce dobîndim noi creștinii ortodocși prin această naștere de la Sfîntul Botez? Intîi, prin Sfîntul Botez sîntem iertați de păcatul strămoșesc și ne facem fii ai Bisericii lui Hristos (Efeseni 5, 26). Prin Sfîntul Botez sîntem

îmbrăcați împreună cu El la o viață nouă (Romani 6, 4). Prin Sfântul Botez primim înaintea Sfântului Duh înnoire (Tit 3, 5). Prin Sfântul Botez primim libertatea de a trăi în comuniune cu Dumnezeu, odată ce am fost izbăviți de păcat și ne-am făcut robi ai lui Dumnezeu (Romani 6, 22).

Prin Sfântul Botez ne-am lepădat de satana și de toate lucrările lui, după rânduiala Sfântului Botez; ne-am lepădat de omul vechi (Coloseni 3, 9), am făcut mărturisirea dreptei credințe; ne-am făcut fii după dar ai lui Dumnezeu (Galateni 4, 5); ne-am îmbrăcat cu Hristos (Galateni 3, 27). Știm cu toții că există un singur Botez (Efeseni 4, 5). Cel ce botează a doua oară pe cel botezat în numele Preasfintei Treimi, acela a doua oară răstignește pe Hristos, după Sfântul Ioan Damaschin. Au fost cazuri în Biserică, când, în vederea economiei, s-a primit botezul schismaticilor și chiar al ereticilor (Canonul 2 al Soborului 6 Ecumenic).

Din cele spuse pînă aici am arătat despre nașterea duhovnicească a creștinului prin Sfântul Botez și că în Biserică lui Hristos este un singur Botez. Să vorbim acum și despre alte nașteri duhovnicești care sînt înainte și după Botez, și în ce condiții se poate totuși repeta Botezul.

Nașterile spirituale dinainte și de după Sfântul Botez se pot repeta ori de cîte ori este nevoie, spre folosul sufletelor omenești. Care sînt aceste nașteri spirituale care se pot repeta? Întîi este nașterea spirituală care se face prin cuvînt, prin care se trezește omul la o viață nouă în Hristos, spre a părăsi păcatele și credința lui răătăcită. Cu acest botez al cuvîntului, Sfinții Apostoli, mai înainte de a boteza pe catehumenii din păgîni, și din iudei, îi trezeau la credința cea adevărată în Hristos prin predica cuvîntului lui Dumnezeu.

Așa vedem că marele Apostol Petru, după pogorîrea Sfântului Duh, a propovăduit Evanghelia în Ierusalim, adeverind despre Învierea Domnului și pogorîrea Lui în iad. Prin această predică au crezut în Hristos în acea zi ca la trei mii de suflete (Fapte 2, 4). Vedeți că și aici credința a venit prin auz, iar auzul prin cuvîntul lui Dumnezeu? După aceasta a urmat și Sfântul Botez al celor ce au fost treziți la credința în Hristos Iisus prin cuvîntul adevărului. Aceasta a fost o naștere duhovnicească înainte de primirea Sfântului Botez. De această naștere duhovnicească prin auzirea cuvîntului lui Dumnezeu vorbește și Sfântul Apostol Pavel, zicînd: *Căci de ați avea zeci de mii de învățători în Hristos, totuși nu aveți mulți părinți. Căci eu v-am născut prin Evanghelie în Iisus Hristos* (I Corinteni 4, 15; 9, 1; Ioan 1, 4).

Dar și în alt loc Sfântul Apostol Pavel numește copii ai săi pe cei ce i-a născut prin cuvînt, zicînd: *O, copiii mei, pentru care sufăr iarăși durerile nașterii pînă ce Hristos va lua chip în voi* (Galateni 4, 19). Mai arată că și pe Onisim l-a născut prin cuvînt cînd era în temniță și în lanțuri și zicea: *Te rog pe tine pentru fiul meu pe care l-am născut fiind în lanțuri, Onisim* (Filimon 1, 10). Din aceste mărturii ale Sfintei Scripturi și din altele pe care nu le mai însemnăm aici pentru scurtime, să cunoaștem că este și o naștere spirituală prin cuvîntul lui Dumnezeu.

Însă, frații mei, să știm că mai este și a doua naștere duhovnicească ce se face prin Taina Spovedaniei și prin canon de pocăință, numită și "al doilea botez", după rânduiala tainelor creștinești.

Deci prin adevărata spovedanie și pocăință cea cu lacrimi se face o naștere spirituală. Despre aceasta zice Sfântul Grigorie Teologul: "Lacrimi de pocăință vărsîndu-se, este asemenea cu botezul" (*Hexaimeron*, op. cit., p. 156). De aceea și Biserica Ortodoxă, avînd mărturiile Sfintei Scripturi și ale dumnezeieștilor Părinți, înțelege că "Spovedania curată este al doilea botez" (Molitfelnic, rînduiala Sfintei Spovedanii). Însă să nu uităm că nașterea duhovnicească de la Sfântul Botez prin apă și prin Duh nu se mai repetă, iar nașterea prin cuvînt, prin spovedanie și pocăință cu lacrimi o putem face oricînd este nevoie, spre folosul sufletelor omenești, spre îndreptarea și spre luminarea lor. Căci dacă Preabunul și Preaînduratul Dumnezeu n-ar fi rînduit nașterea duhovnicească prin spovedanie și pocăință, cu adevărat nimeni din noi nu ar putea să se mîntuiască. Căci nici un om nu este fără de păcat înaintea lui Dumnezeu. De aceea toți avem nevoie de spovedanie și pocăință și facerea canonului.

Este încă și altă naștere duhovnicească care tot prin spovedanie și făgăduință de îndreptare se face. Este tunderea în monahism sau călugăria pe care Sfinții Părinți o înțeleg ca un al doilea

Botez. Ultimul și cel mai mare botez și deci naștere duhovnicească este mucenicia, adică botezul singelui pe care l-au primit toți martirii care au fost chinuiți și uciși pentru credința cea dreaptă în Hristos. Prin aceste chipuri de naștere duhovnicească arătate pînă aici, și mai ales prin Botez și spovedanie Biserica lui Hristos aduce Mirelui ei mare și nemăsurată mulțime de suflete, care prin darul și mila lui Dumnezeu dobîndesc mîntuirea și moștenesc împărăția lui Dumnezeu.

Acest adevăr îl arată luminat dumnezeiescul părinte Efrem Sirul, zicînd: "Pocăința este dar de multă roadă aducător, căci în tot felul aduce lucru îmbunătățit lui Dumnezeu. Pocăința este țarină mult roditoare care în toată vremea se lucrează. Pom al vieții este, că pe mulți care au murit prin păcate îi înviază. Pocăința zice păcătoșilor: dați-mi mie greutatea păcatelor. Aceasta îmi este mie dobîndă pentru faptă. Ai credință? Dă-mi dobînda credinței, adică pocăință! Printr-însa se face credința ta lucrătoare. A văzut Dumnezeu că pe neamul omenesc îl tulbură vrăjmașul diavol și a pus împotriva lui pocăința spre curăție. Acela îndeamnă să păcătuiască, iar pocăința este gata să primească pe cel ce păcătuiește. Vrăjmașul silește pe om să nelegiuiască, iar pocăința îl sfătuiește să se întoarcă. Acela se silește să deznădăjduiască pe om, iar aceasta nădejde de mîntuire îi făgăduiește..."

A zis Isaia Proorocul: *Cînd te vei întoarce și vei suspina, atunci te vei mîntui*. Iată îți aduce ție mărturie, numai pocăiește-te. De va suspina cel ce a păcătuie, îndată cu suspinul și greutatea balaurului a ieșit. Pocăința îl povățuiește pe om spre mîntuire și atunci nu numai că vei suspina, ci și lacrimi vei vărsa cu multă durere. Căci sufletul văzînd ca pe un tată pe Dumnezeu, după o vreme se pornește către lacrimi. Și lacrimi varsă pentru două pricini: ca să plece pe Dumnezeu spre iubire ca pe un Părinte și să se curățească de răutatea șarpelui.

N-ai auzit ce zice David? *Spăla-voi în toate nopțile patul meu*. Însă întîi a suspinat și apoi a lacrimat. Îți arăt ție din firea cea prea mare că întîi se face vînt și apoi vine ploaia. Întîi tunetul trăsnește și apoi norii pică ploaie. Același prooroc David zice: *Ostenit-am întru suspinul meu* (Psalm 6, 6). Iar osteneala suspinului este mulțimea lacrimilor de pocăință. Osteneala suspinului este durerea inimii. Drept aceea s-a dovedit că și lacrimile se înmulțesc cînd suspinurile înainte povățuiesc. Deci nu se cuvine să ne deznădăjduim de mîntuire, fraților, avînd maică pocăința" (Sfîntul Efrem Sirul, *Cuvînt pentru pocăință*, tomul III, 1823, p. 197- 207).

Iubiți credincioși,

Am socotit de cuviință să arăt din cuvintele Sfîntului Efrem Sirul cît de mare este Taina Pocăinței și a Spovedaniei și cît de mare mulțime de suflete se apropie de Dumnezeu prin această naștere duhovnicească a adevăratei pocăințe.

Dumnezeiasca Evanghelie ne spune că *și în cer va fi mai multă bucurie pentru un păcătos care se pocăiește* (Luca 15, 7). Și dacă pentru unul care se pocăiește se face atît de mare bucurie în cer, oare cîtă bucurie se face la Dumnezeu pentru nenumărate mulțimi de suflete care se întorc către El din toată inima lor? Știm și din altă mărturie a Sfîntei Scripturi că *Dumnezeu nu voiește moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu* (Iezechiel 18, 22-32).

Deci fericiți și de trei ori fericiți sînt acei oameni care se întorc către Dumnezeu cu adevărată pocăință, părăsind păcatele. Că dacă Botezul este spălare de păcate și sfințire pentru om (I Corinteni 6, 11), tot așa și pocăința adevărată este curățire și spălare de păcate, care face pe om renăscut și reînnoit înaintea lui Dumnezeu. Aceasta o spune și Sfîntul Grigorie Teologul. "Știu încă și al cincilea botez, al lacrimilor, dar este mai ostenicios" (Psalm 6, 6).

Mare este pocăința și lui Dumnezeu foarte iubită, căci voia Lui cu adevărat o face. Aceasta este masa lui Dumnezeu că printr-însa vine mintea oamenilor. Zice și Mîntuitorul: *Mîncarea Mea este să fac voia Tatălui Meu celui din ceruri*. Deci pocăința este pîinea lui Dumnezeu cea minunată. Iar bucatele cele de multe feluri ale lui Dumnezeu sînt înfrînarea, postul, privegherea, rugăciunea întinsă și supunerea cu smerenie. Că de aceasta se îndulcește Dumnezeu mai mult decît de celelalte jertfe. Zice și Sfîntul Apostol Pavel că lucrarea faptelor bune este "pîinea Stăpînului".

În continuare zice: "Dreptii prin mici fapte bune mai mult împlînzesc pe Dumnezeu decît unii care lucrează multe. Că nu la faptă privește Dumnezeu, ci la punerea înainte și la voință. El nu caută la ceea ce se face, ci la osîrdia cu care se săvîrșește. Văduva cu bănișorii, pe cei mulți cu bani de aur i-a biruit". Zice iarăși Sfîntul Efrem: "Mare topitoare este pocăința, fraților, căci primește aramă și o schimbă în aur, plumb primește și dă argint". Iarăși zice: "Mare folos a adus oamenilor pocăința, că prin ea pe Dumnezeu Îl facem milostiv. Mare este pocăința pe pămînt. Că sufletelor se face scară către cer, ridicîndu-le acolo de unde au căzut prin păcat..." (Sfîntul Efrem Sirul, *Cuvînt pentru pocăință*, tomul III, 1823, p. 197- 207).

Iubiți credincioși,

Duminica de astăzi este numită "Duminica dinaintea Nașterii Domnului". Ea are rolul de a ne pregăti duhovnicește pentru marele praznic al Intrupării Fiului lui Dumnezeu din Fecioara Maria, în peștera din Betleem, pentru mîntuirea lumii.

Cea mai bună pregătire a creștinilor și a noastră pentru întîmpinarea Mîntuitorului este pocăința, mărturisirea cu căință a păcatelor și începerea unei vieți duhovnicești noi în Iisus Hristos. Iată Mesia vine, Fiul lui Dumnezeu este trimis de Tatăl în lume, fecioara Maria cu bătrînul Iosif caută loc de naștere în Betleem dar nu găsește. Steaua se pregătește să răsară pe cerul lumii. Arhanghelul Gavriil, care a slujit la taina Intrupării, se bucură. Lumea așteaptă, diavolii se cutremură, iar lumea se pregătește sufletește să primească pe Pruncul Iisus.

Dar noi, frații mei, cum ne pregătim să primim pe Hristos? Vine în lume Domnul păcii, va afla El loc de odihnă în inimile noastre? Oare noi ne-am împăcat prin pocăință cu Dumnezeu și fiecare unul cu altul prin iertare?

Vine la noi Mîntuitorul lumii, să împace popoarele, să liniștească mințile, să spele păcatele și să mîntuiască sufletele noastre, dar noi oare ne-am pregătit să-L primim pe Hristos? Ne-am mărturisit păcatele la duhovnic? Am plîns pentru ele? Am făcut canonul cuvenit? Ne-am înnoit duhovnicește prin rugăciune, prin milostenie și împăcare? Ne-am unit cu Hristos prin Sfînta Împărtășanie? Sau tot amînăm pocăința pînă va veni fără veste vremea sfîrșitului?

Fecioara Maria a găsit loc de naștere Fiului lui Dumnezeu, în peștera din Betleem, că nimeni n-a vrut s-o primească. Oare noi ne-am pregătit să-L găzduim pe Hristos în inimile noastre? Dar El nu intră să se sălășluiască în inimile pline de ură, de răutate, de mîndrie și desfrînare. Hristos nu intră în casele unde stăpînește beția, uciderea de copii, desfrîul și necredința. Hristos nu se naște prin Duhul Sfînt în inimile robite de patimi și mai ales de duhul mîndriei și al deznădejdiei.

Așadar, frații mei, să ne pregătim că vine Hristos în lume s-o împace și s-o înnoiască, căci lumea nu mai poate trăi fără El. Vine în casele și inimile noastre să ne nască din nou, să ne ierte păcatele să ne dăruiască Trupul și Sîngele Său, să ne prefacă inima împietrită în Biserică vie, în altar de rugăciune și de jertfă. Deci, nimeni să nu fie trist și tulburat! Nimeni să nu-I închidă ușa sufletului său. Nimeni să nu mai zacă în beții și desfrîu, în nepăsare și necredință. Ci să ne curățim și să ne împăcăm, să ne înnoim duhovnicește și împăcîndu-ne unii cu alții, împreună cu îngerii să cîntăm: "Hristos se naște, slăviți-L; Hristos din ceruri, întîmpinați-L; Hristos pe pămînt, înălțați-vă. Cîntați Domnului tot pămîntul!" Amin.

Predică la Duminica după Nașterea Domnului

(Despre visuri, vedenii, minuni și prooroci mincinoși)

Mă spăimîntezi prin visuri și cu vedenii mă îngrozești (Iov 7, 14)

Iubiți credincioși,

Dumnezeiasca Evanghelie de azi ne vorbește de visul Sfântului și dreptului Iosif și de porunca îngerului lui Dumnezeu care i S-a arătat și i-a zis: *Sculîndu-te, ia Pruncul și pe mama Lui și fugi în Egipt și stai acolo pînă ce îți voi spune ție* (Matei 2, 13). Aceasta m-a îndemnat să vorbim astăzi despre visuri și vedenii și despre deosebirea lor. Trebuie să știm că visurile sînt deosebite. Că sînt visuri de la Dumnezeu, sînt și de la diavoli, sînt visuri de la fire și de alte multe pricini. Și dacă le-am crede așa repede, fără să știm deosebirea lor, ușor ne putem rătăci.

Noi, fiii Bisericii ortodoxe, știm că toate visurile și vedeniile care sînt scrise în Sfînta Scriptură au fost recunoscute de Biserica Universală-Ortodoxă și sînt bune și de la Dumnezeu. Dumnezeu S-a arătat lui Noe și i-a poruncit să facă corabia (Facere 6, 14). Dumnezeu s-a arătat lui Avraam în chip de trei îngeri la stejarul Mamvri (Facere 18, 1-3). Iacov a avut vedenie dumnezeiască în drum spre Mesopotamia (Facere 21, 12). Iosif a avut vis de la Dumnezeu (Facere 37, 6). Tot așa Moise a avut descoperiri și vedenii de la Dumnezeu (Ieșire 3, 2). La fel, Sfînții Prooroci au avut vedenii de la Dumnezeu (Isaia 6, 15; Ieremia 24, 1; Iezechiel 10, 9). Mai multe vedenii au avut Sfîntul Prooroc Daniil (Daniil 7, 11) și Sfîntul Prooroc Zaharia (Zaharia 2, 7).

Despre visuri și vedenii vorbește și dreptul Iov, zicînd: *Dumnezeu îi vorbește prin vis și prin vedenii nopții cînd somnul se lasă peste oameni și cînd ei dorm în așternuturile lor* (Iov 33, 15). În alt loc, același sfînt și dumnezeiesc Iov, zice: *Tu mă spăimîntezi prin visuri și cu vedenii mă îngrozești* (Iov 7, 14). În altă parte a Sfînteii Scripturi, Dumnezeu zice: *De va fi întru voi prooroc Domnului, Mă voi arăta lui în vedenii și în somn îi voi grăi lui* (Numerii 12, 6).

Despre vedenii și visuri vorbește Dumnezeu prin gura proorocului Ioil, zicînd: *După aceea voi turna din Duhul Meu peste tot trupul și vor prooroci feciorii voștri și fetele voastre, iar bătrînii voștri, visuri vor visa, iar tinerii voștri vedenii vor avea* (Ioil 3, 1). În Legea Darului au avut vedenii de la Dumnezeu Sfîntul Apostol Petru (Fapte 11, 5), precum și Sfîntul Apostol Pavel (Fapte 9, 3). Vedenii și descoperiri cu totul dumnezeiești a avut și Sfîntul Apostol și Evanghelist Ioan de Dumnezeu Cuvîntătorul (Apocalipsa 1, 10). Vise de la Dumnezeu a avut și Sfîntul și Dreptul Iosif, logodnicul prea Sfintei Fecioare Maria (Matei 1, 20-24; 2, 13; 2, 19-20). Vedenie de la Dumnezeu a avut și Sfîntul Apostol și întîiul mucenic și Arhidiacon Ștefan (Fapte 7, 55). În multe locuri ale Sfînteii Scripturi găsim multe mărturii despre vise, vedenii și descoperiri arătate de Dumnezeu patriarhilor, proorocilor, apostolilor, oamenilor sfinți și cuvioșilor părinți aleși de Dumnezeu, prin care El a binevoit să-Și arate slava, voia și poruncile Sale spre folosul de obște al neamului omenesc.

Iubiți credincioși,

Să ne întrebăm: este bine ca noi creștinii să credem orice vis și orice vedenie fără nici o cercetare? Nu! Pentru că sînt nenumărate vedenii și visuri de la diavoli, prin care omul neiscusit, de le crede, se duce în pierzare și el și toți care vor cădea în mreaja vedenilor, a visurilor și a nălucirilor aduse de Satana și de slugile lui. Tocmai de aceea Iisus Hristos, prin gura sfinților Săi prooroci, ne face atenți să nu credem și să nu ascultăm de proorocii mincinoși și de vedeniile lor cele înșelătoare. Iată ce zice Dumnezeu prin gura marelui Prooroc Ieremia, în această privință: *Așa zice Domnul Savaot: Nu ascultați cuvintele proorocilor, că în deșert își fac vedenii, din gura lor grăiesc și nu din gura Domnului* (Ieremia 23, 16). Și iarăși zice: *N-am trimis Eu pe acești prooroci, ci ei alergau. Nici am grăit către ei, ci ei prooroceau* (Ieremia 23, 21). Și iarăși zice: *Auzit-am cele ce grăiesc proorocii. Căci ei proorocesc în numele Meu minciuni, zicînd că vis au visat* (Ieremia 23, 25). Și iarăși zice: *Pentru aceea, iată, Eu am necaz pe proorocii ce grăiesc vise și povestindu-le, înșeală pe poporul Meu cu minciunile lor și cu înșelăciunile lor, dar Eu nu i-am trimis pe ei și Eu nu le-am poruncit lor și nu vor fi de nici un folos poporului acestuia* (Ieremia 23, 32).

Iată acum după ce semne se pot cunoaște adevăratele proorocii. Întîi ele trebuie să împlinească aceleași condiții ca și minunile Mîntuitorului, ale Sfinților Apostoli și ale Sfinților Părinți. Al doilea ele trebuie să predice un singur Dumnezeu. Adevăratele proorocii nu aduc nebulă și mîndrie celor ce le vorbesc; nu sînt înșelătoare, iar cel ce le vorbește nu umblă după cîștig, după averi, nu se grijește de cele necesare vieții, ci se mulțumește cu întreținerea pe care i-o trimite Dumnezeu. Adevăratele proorocii se împlinesc întotdeauna, iar cel ce le vorbește din partea lui Dumnezeu este gata să sufere pentru ele, chiar pînă la moarte.

Dar e nevoie să vorbim ce sînt minunile. "Minunile sînt fapte dumnezeiești mai presus de minte și de puterea omenească. Ele sînt fapte săvîrșite în firea văzută, numai cu puterea lui Dumnezeu, ce întrec legile minții și ale firii. Ele se fac în momente extraordinare, hotărîte de Ziditor, și urmăresc luminarea și îndreptarea noastră în vederea mîntuirii. Minunile arată voința lui Dumnezeu și tîlcuiesc căile Sale cele necunoscute. Dumnezeu este cel dintîi și cel mai mare făcător de minuni ca Unul ce este Însuși izvorul lor".

După ce se cunosc adevăratele minuni? Minunile adevărate se deosebesc de cele mincinoase prin mai multe condiții din care însemnăm:

- Să fie vrednice de numele lui Dumnezeu și mai ales să fie cuprinse în Sfînta Scriptură și în Sfînta Tradiție;
- Să nu se tăgăduiască unele pe altele sau să se opună unele altora;
- Să nu contrazică Sfînta Scriptură sau Sfînta Tradiție;
- Să urmărească mîntuirea sufletelor omenești;
- Să aducă folos și spor vieții sufletești;
- Săvîrșitorul minunii să grăiască numai adevărul, să ducă o viață fără pată și să nu urmărească interese personale sau scopuri egoiste;
- Să îndrepte viața celor ce văd minunea;
- Să poarte în ele siguranța și puterea Duhului lui Dumnezeu;
- Să dovedească lucrarea pronoiei dumnezeiești. (*Învățătura de Credință Creștină Ortodoxă*, M-rea Neamț, 1965, p. 14-15)

Ce sînt vedeniile? Vedeniile sînt arătări pricepute de ochii minții, fie în stare de funcționare normală a organismului, fie în somn complet sau pe jumătate, fie în extaz.

Cum se cunosc adevăratele vedenii? Vedeniile care lasă în suflet liniște, pace, umilință și dragoste multă pentru Dumnezeu și oameni pot fi considerate bune, după ce s-au verificat, precum cea de pe drumul Emausului: *Au nu era inima noastră arzînd întru noi?* (Luca 24, 32) (Ierom. Nicodim Sachelarie, *Pravila Bisericească*, 1940, p. 319-321).

Mai luminat arată Sfântul Maxim Capsocalivitul care sînt semnele adevăratelor vedenii, în convorbirea sa cu Sfântul Grigorie Sinaitul, zicînd: "Iar semnele Harului, în vremea vedeniilor adevărate, cînd se apropie de om darul Sfîntului Duh, sînt acestea: îi adună mintea; îl face să fie cu luare aminte și smerit; îi aduce aminte pomenirea morții, a păcatelor, a Judecării de apoi și a muncilor veșnice; îi face sufletul umilit și ochii blînzi și plini de lacrimi. Cu cît se apropie darul de om cu atît îl îmblînzește în suflet și-l mîngîie prin sfintele patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos și prin nemărginita Lui iubire de oameni îi pricinuieste în minte vedenii înalte și adevărate".

Să arătăm și ce sînt visurile. "Visul este o mișcare a minții în nemișcarea trupului", spune Sfântul Ioan Scărarul. Cum se cunoaște un vis dacă este adevărat? Același Sfînt Ioan Scărarul zice așa: "Visele care ne vestesc muncă și judecată, sînt de la Bunul Dumnezeu. Iar dacă vor veni cu deznădejde, acelea sînt de la diavolul" (*Filocalia IX*, Cuvîntul 3, p. 14). Încă și Sfîntul Diadoh al Foticeei zice: "Visurile trimise sufletului din iubirea de oameni a lui Dumnezeu sînt mărturiile neînșelătoare ale unui suflet sănătos".

Dar să vedem ce sînt proorocii mincinoși (sectanții). Proorocii mincinoși sînt "lupi răpitori" (Matei 7, 15). Proorocii mincinoși sînt "fii ai celui viclean" (Matei 13, 38). Proorocii mincinoși sînt *neghinele țarinei lui Hristos* care este lumea creștină (Matei 13, 27). Proorocii mincinoși sînt "vase ale mîniei lui Dumnezeu" (Romani 9, 22). Proorocii mincinoși sînt "fii ai gheenei" (Matei 23, 15). Toate sectele rupte de Trupul lui Hristos care este Biserica ortodoxă (Romani 12, 5; Efeseni 4, 14), sînt numiți "prooroci mincinoși și fii ai celui viclean" (Matei 13, 28).

În ce vreme se vor arăta cei mai mulți prooroci mincinoși? După cuvîntul Mîntuitorului cei mai mulți *prooroci mincinoși și hristoși mincinoși se vor arăta în vremile cele de apoi și vor înșela pe mulți* (Matei 24, 11; Marcu 13, 6). Cum se pot cunoaște proorocii mincinoși? Să știți și să țineți minte că *proorocii mincinoși se pot cunoaște după aceste semne*:

- Se cunosc după faptele lor (Matei 7, 16-20; Luca 6, 44);
- Învăță pentru bani (Iezechiel 13, 19; Miheia 3, 11);
- Proorociile lor nu se împlinesc niciodată (Deuteronom 18, 22);
- Vestesc pace celor răi (Iezechiel 13, 10; Ieremia 6, 14; 8, 11; 14, 13);
- Sînt iubiți de cei răi (Ieremia 5, 21; Miheia 2, 11);
- Proorocesc vedenii mincinoase și năluciri ale inimii lor (Ieremia 14, 14; 23, 15; Plîngerile lui Ieremia 12, 14);
- Nu ascultă și nu spun profeții drepte și adevărate (Neemia 9, 30; Ieremia 7, 24-26);
- Îndrăznesc a vorbi minciuni în numele Domnului (Ieremia 14, 14; 23, 26; 27, 15; 29, 9);
- Sînt urîciune înaintea Domnului (Deuteronom 18, 10-12; Ieremia 23, 30-32; Iezechiel 13, 8);
- Sînt trimiși ca pedeapsă de la Dumnezeu (III Regi 21, 22-25; II Paralipomena 18, 1; 11, 21).

Iar *minunile false și mincinoase se cunosc după aceste semne*:

- Nu sînt vrednice de numele lui Dumnezeu, nefiind cunoscute în Sfînta Scriptură și Sfînta Tradiție;
- Nu se săvîrșesc cu mijloace cu care au fost făcute minunile Mîntuitorului și ale Sfinților;
- Contrazic Sfînta Scriptură și Sfînta Tradiție;
- Se contrazic una pe alta și se opun unele altora;
- Nu urmăresc mîntuirea sufletului omenesc, ci mîndria și lauda;
- Nu aduc folos și spor vieții sufletești, ci păcatului și morții;
- Săvîrșitorul este mincinos, trufaș, nesupus, plin de păcate și lucrează cu scopuri personale și egoiste;
- Minunile mincinoase niciodată n-au putere și har de a îndrepta patimile celor ce văd minunile;
- Minunile mincinoase nu poartă în ele siguranța și puterea Duhului Sfînt;
- Minunile mincinoase nu dovedesc lucrarea proniei lui Dumnezeu;
- Minunile mincinoase pot amăgi repede pe cei nelegiuîți și pe fiii pierzării care n-au primit iubirea adevărului (II Tesaloniceni 2, 9-11);
- Minunile cele mincinoase și minunile cele viclene și înșelătoare pe care le vor face antihriștii și slugile lui, numai pe aceia îi vor putea înșela ale căror nume nu sînt scrise în cartea Vieții.

Cum se cunosc vedeniile înșelătoare ale proorocilor mincinoși? Vedeniile înșelătoare ale proorocilor mincinoși sînt acelea ce le săvîrșește diavolul, prin îngăduința lui Dumnezeu, din pricina nesincerității omului și a păcatelor lui tănuite. Diavolul angajează starea sufletelor bolnave, nesincere, neascultătoare și cuprinse de ură față de tot ce este pe placul lor, indiferent de binele în sine. Celor înșelați, diavolul le dă chiar imbold de efort ascetic, de credință și de fapte bune, mai ales celor ce dispun de un firesc potolit, înfăptuind astfel o evlavie diavolească cu care se silește să înșele chiar și pe cei aleși.

Vedeniile care lasă în suflet tulburare sub orice formă sînt de la diavolul. Acest lucru îl adeverește Sfîntul Maxim Capsocalivitul în convorbirea cu Grigorie Sinaitul din Sfîntul Munte al Athosului: "Cînd duhul cel rău al înșelăciunii se apropie de om, îi tulbură mintea și îl sălbăticește, îi face inima aspră și întunecată, îi pricinuiește temere și trufie, îi slăbănogeste ochii, îi tulbură creierii, îi înfiorează tot trupul. Îi arată cu nălucire înaintea ochilor lumină nu strălucită și curată; îi face mintea tulburată și demonizată și îl îndeamnă să zică cu gura lui cuvintele necuviincioase și hulitoare. Acela care vede pe duhul înșelăciunii de multe ori se iuțește și este plin de mînie și totdeauna se fălește cu faptele sale. Smerenia cu desăvîrșire nu o știe, nici plînsul cel adevărat și lacrimile. Se află fără de sfială și fără frică de Dumnezeu zace în patimi și în cele din urmă își iese cu totul din minte și vine la pierzarea cea desăvîrșită" (*Filocalia*, vol. I, Sibiu 1940, p. 353-359).

Iar visurile înșelătoare se cunosc după următoarele semne: ele nu rămîn întru aceeași înfățișare, nici nu arată multă vreme o formă netulburată. Căci ceea ce nu au diavolii din voie liberă, ci împrumută din dorința de a amăgi, nu poate să-i îndestuleze pentru multă vreme. De aceea spun lucruri mari și amenință cumplit, luînd uneori chipuri de ostași, iar uneori cîntă în suflete cu strigare. Dar mintea, recunoscîndu-i din aceasta, cînd este curată, trezește trupul. Iar uneori se bucură că a cunoscut viclenia lor. De aceea, vădindu-i adeseori, chiar în vis îi înfurie groaznic. Dar se întîmplă uneori că și visele cele bune nu aduc bucurie sufletului, ci așează în el ca într-o stare dulce și lacrimi fără de durere. Iar aceasta se întîmplă celor ce au înaintat mult în smerita cugetare (Ibidem).

Sfîntul Ioan Scărarul zice: "Diavolii slavei deșarte și mîndriei, pe cei slabi la minte, în visuri și în vedenii înșelătoare, îi fac prooroci". Și iar zice: "Cînd vom începe în a ne pleca diavolilor și a cugeta visurile lor, apoi și deștepți fiind noi, ne batjocoresc". Și iarăși zice: "Cela ce viselor se încrede, cu totul este neiscusit. Iar cela ce nu crede în vise, filosof este" (*Scara*, Cuvîntul 3, p. 14).

Să arătăm și mărturia Sfintei Scripturi care zice: *Deșarte nădejdi și mincinoase sînt omului neînțelegător să prindă umbra și să alerge după vînt. Așa este cel ce crede viselor; și iarăși: Vrajile și descîntecele și visele deșarte sînt*, și iarăși zice: *Căci pe mulți i-au înșelat și au căzut cei ce au nădăjduit în ele* (Isus Sirah 34, 1-70).

Iubiți credincioși,

Aceasta este ultima Duminică a anului, închinată Nașterii Domnului. Am vorbit în această Duminică despre adevăratele și falsele vise, vedenii și profeții, pornind de la visele Sfîntului și dreptului Iosif, căruia îi porunca Dumnezeu prin arhanghelul Gavriil să fugă cu Fecioara Maria și Pruncul Iisus Hristos din fața mîniei lui Irod.

În această privință vă îndemn ca să luați aminte, că s-au înmulțit la noi și în lume tot felul de secte și de "profeți mincinoși" care se declară că sînt "trimișii" lui Dumnezeu și învață lucruri străine de credința și trăirea noastră ortodoxă. Vă rugăm să nu-i ascultați, că sînt de la cel rău. Sînt unii care cred în vise și așa zise "vedenii" sau "descoperiri" și învață pe credincioși practici străine de Biserica și cultul ortodox. Feriți-vă de toți aceștia și ascultați numai de Biserică, de sfinții ei, de preoți și slujitori. Cînd aveți vreo nedumerire, alergați la preoți și la sfintele mănăstiri și întrebați ce trebuie să faceți și cum să credeți ca să vă mîntuiți.

Acum la sfîrșit de an, să ne rugăm Bunului și Atotmilostivului nostru Mîntuitor, Cel născut din Fecioara Maria pentru mîntuirea noastră, să ne ierte păcatele făcute în anul trecut și să ne

binecuvînteze începutul și curgerea anului viitor, să-l trecem cu pocăință și folos după voia lui Dumnezeu.

Să-L rugăm pe Domnul nostru Iisus Hristos să întărească dreapta credință și Biserica cea dreptmăritoare în lume, să ne dea păstori și părinți duhovnicești buni, iar peste oameni să-și reverse din belșug, bucuria și lumina Duhului Sfânt. Amin.

Predică la Duminica dinaintea Botezului Domnului (Despre chipul omului desăvîrșit)

Fiți, dar, voi desăvîrșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvîrșit este (Matei 5, 48)

Iubiți credincioși,

Dumnezeiasca Evanghelie de astăzi vorbește în chip luminat despre aspra și îngereasca viață a Sfântului slăvitului prooroc Ioan Botezătorul și Întemernicătorul care, după mărturia Domnului *Este cel mai mare om născut din femeie și cu adevărat prooroc și mai mult decît prooroc* (Luca 7, 26-29). Întrucît chipul Sfântului Ioan Botezătorul este chipul omului desăvîrșit, voi vorbi astăzi despre desăvîrșirea creștină, după a mea slabă putere. Zice Sfântul Maxim Mărturisitorul: "Mulți sînt cei ce vorbim, dar puțini cei ce facem. Însă nimenea nu trebuie să strice cuvîntul lui Dumnezeu pentru negrija sa proprie, ca să-și mărturisească neputința sa și să ascundă adevărul lui Dumnezeu. Aceasta ca nu cumva să ne facem vinovați, pe lîngă călcarea poruncilor, și de răstălmăcirea cuvîntului lui Dumnezeu" (*Filocalia*, vol. II, Sibiu 1945, p. 114).

Deci, mîngîindu-mă cu mărturiile de mai sus și nădăjduind la mila și puterea cea fără margine a Preabunului nostru Dumnezeu, am îndrăznit să vorbesc puțin despre desăvîrșirea omului, măcar că eu nici cu vîrf de deget nu m-am atins prin lucrare de aceasta. Mai întîi, o întrebare: ce este desăvîrșirea? La aceasta voi răspunde nu cu cuvintele mele ci cu ale Sfinților Părinți. Astfel Sfinții Calistrat și Ignatie zic: "Desăvîrșirea omului sau nepătimirea este același lucru" (*Filocalia*, vol. VIII, București, 1979, p. 191-192). Iar Sfântul Ioan Scărarul, zice: "Desăvîrșirea este învierea sufletului înainte de cea a trupului și a doua treaptă după cea a îngerilor în cunoștința cea desăvîrșită a lui Dumnezeu" (*Filocalia*, vol. IX, București, 1980, p. 418-419). Sfântul Simion noul Teolog arată că desăvîrșirea este a patra treaptă duhovnicească, zicînd: "La aceasta se adaugă a patra treaptă și schimbare de vîrstă duhovnicească. Ea este a bătrînului și a celui albit la păr și constă în ațintirea neabătută a privirii către cele dumnezeiești" (*Filocalia*, vol. VIII, București, 1979, p. 538).

Sfântul Vasile cel Mare, zice: "Cel ce s-a făcut iubitor de Dumnezeu și dorește să aibă cît de puțin nepătimirea Lui, și pofteste să guste cît de puțin din sfințenia Lui, precum și din bucuria și veselia ce se naște din aceasta, să se străduiască să-și depărteze gîndul de la toată patima materială care îi tulbură sufletul; să privească cu ochi curați, neumbriți, la cele dumnezeiești și să se facă locaș nesăturat al luminii de acolo. Adică, omul desăvîrșit este locaș al Bunului Dumnezeu care dorește să cuprindă cît mai mult pe Dumnezeu".

Iar Sfântul Isaac Sirul spune despre nepătimire: "Nepătimirea nu înseamnă a nu mai simți patimile, ci a nu le mai primi" (Idem, p. 189). Sfântul Diadoh al Foticeei zice: "Nepătimirea înseamnă nu a fi fără de patimi, căci așa ar trebui, după Sfântul Apostol Pavel, să ieșim din lume (I Corinteni 5 10); ci, fiind războiți, să fim și să rămînem nebiruiți" (Idem, p. 191).

Sfântul Maxim Mărturisitorul zice: "Nepătimirea este starea pașnică a sufletului, datorită căreia este greu mișcată spre păcat" (Idem, p. 192).

Sfinții Părinți ne mai arată că prin "îndumnezeire" sau desăvîrșire, încetează lucrarea naturii umane și este înlocuită cu lucrările dumnezeiești, atributele naturale fiind coplesite de slava

dumnezeiască. Astfel Sfântul Maxim Mărturisitorul spune: "Sufletul devine ca un dumnezeu, odihnindu-se prin participarea la harul dumnezeiesc de toate lucrările sale mintale și sensibile și odihnind deodată cu sine toate lucrările naturale ale trupului care se îndumnezeiește împreună cu sufletul în proporție cu participarea lui la îndumnezeire, așa încât, atunci se va arăta numai Dumnezeu, atât prin suflet cât și prin trup, atributele naturale fiind biruite de prisosința slavei" (Pr. Prof. D. Stăniloae, *Morala creștină*, vol. 3, 1981, 313-314).

A doua întrebare: oare desăvârșirea omului drept pe pământ este cu totul desăvârșită? Și la această întrebare ne răspund Sfinții Părinți, zicând: "Cei nepătimitori întinzându-se peste ei fără să se sature, urmăresc desăvârșirea fără sfârșit (nedesăvârșită) ca una ce se ridică pururea peste sine însăși prin adaosurile neostenite ce se înalță neîncetat prin suișurile spre Dumnezeu" (*Filocalia*, vol. VIII, op. cit., p. 192-193). Sfântul Nil Sinaitul, arătând că sînt două desăvârșiri, zice: "Trebuie să înțelegem două desăvârșiri: Una vremelnică și alta veșnică". Despre cea dintîi zice Sfântul Apostol Pavel: *Iar cînd va veni desăvârșirea atunci ceea ce este în parte se va desființa* (I Corinteni 13, 10).

Cînd va veni desăvârșirea, înseamnă că aici pe pământ nu putem cuprinde desăvârșirea dumnezeiască. Și iarăși, două desăvârșiri cunoaște Sfântul Apostol Pavel și știe pe același om desăvârșit. Pentru viața de față îl numește desăvârșit, iar față de cel cu adevărat desăvârșit îl numește nedesăvârșit. De aceea zice: *Nu că am luat răsplată ori sînt desăvârșit* (Filipeni 3, 12). După puțin zice: *Cîți sîntem desăvârșiți aceasta să gîndim* (Filipeni 3, 15). Sfântul Ioan Scărarul zice: "Desăvârșirea celor desăvârșiți este nedesăvârșită" (*Filocalia*, vol. IX, 419). Încă și Sfântul Macarie cel Mare zice: "Nimeni nu ajunge desăvârșit în veacul de acum că atunci n-ar fi arvună ceea ce se dă aici". Și iarăși: "Știu pe mulți, și mă număr și eu printre aceștia, prin experiență, și știu bine că nimeni nu este desăvârșit aici; chiar de ar ajunge cu totul nematerial și s-ar uni aproape cu Bunul Dumnezeu, păcatul merge în urma lui și niciodată nu pierе cu desăvârșire înainte de moarte" (*Filocalia*, vol. V, p. 227-228).

Iubiți credincioși,

Dacă ați ascultat cu atenție cele ce s-au vorbit pînă aici, ați înțeles ce este desăvârșirea omului pe pământ și că toată desăvârșirea omului în această viață își are nedesăvârșirea ei. Dar cum se poate una ca asta, ca să fie cineva desăvârșit și în același timp să fie și nedesăvârșit? Iată cum. Desăvârșirea oamenilor, mai ales în fața Ziditorului, este prea neînsemnată desăvârșire. Pentru că oricît s-ar desăvârși cineva prin darul lui Dumnezeu în viața aceasta, el pururea se află la început de desăvârșire, în creștere în cele duhovnicești. Deoarece omul drept și sfînt, după ce a trecut din viața aceasta în veacul viitor, el merge pururea spre o desăvârșire mai înaltă. Căci în veacul viitor și sfinții și îngerii merg dintr-o măsură de cunoaștere a slavei lui Dumnezeu în alta, după mărturia Duhului Sfînt care zice: *Merge-vor din putere în putere* (Psalm 83, 8) (*Filocalia*, vol. VII, p. 339-340). Așa merg din slavă în slavă sfinții lui Dumnezeu, pînă la măsura plinirii lui Hristos, după cum arată Sfântul Apostol Pavel: *Pînă vom ajunge toți la unitatea credinței și a cunoașterii Fiului lui Dumnezeu, la starea bărbatului desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos* (Efeseni 4, 13).

În acest fel stînd lucrurile, trebuie să înțelegem clar, că desăvârșirea omului în viața de acum își are nedesăvârșirea ei, deoarece cel desăvârșit pururea însetează după mai multă desăvârșire, pentru că cei nepătimitori pururea se întind spre vîrfurile cel dorit al desăvârșirii fără să se mai sature. Prin aceasta ei fac desăvârșirea lor nedesăvârșită, deoarece bunătățile veșnice, după cum am zis, n-au hotar. "Omul duhovnicesc se desăvârșește în veacul de acum, pe măsura puterii omenești, iar față de oceanul cel fără de margini al desăvârșirii dumnezeiești el pururea este la început de desăvârșire, fiindcă niciodată nu poate cuprinde pe deplin nemărginirea desăvârșirii" (*Filocalia*, vol. IX, p. 419, nota 933).

Iată dar pentru care pricină și Marele Apostol Pavel zice că: *desăvârșirea noastră este în ceruri* (I Corinteni 13, 10; Evrei 11, 40; 12, 23). De aceea, în această viață, oricât de sporit ar fi omul în cele duhovnicești, este numai la început de desăvârșire.

Dar oare desăvârșirea omului pe pământ este obligatorie tuturor? Și oare numai cei desăvârșiți se pot mântui? La această întrebare vom putea răspunde dacă ne vom aduce aminte de cuvintele Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Care a zis către tânărul bogat care L-a întrebat: *Ce să fac ca să moștenesc viața de veci?* (Matei 19, 16). La această întrebare Mântuitorul i-a răspuns: *De vrei să intri în viață, păzește poruncile lui Dumnezeu* (Matei 19, 17). *Iar de vrei să fii desăvârșit, du-te, vinde-ți averile tale și dă-le săracilor, apoi ia-ți Crucea și urmează Mie* (Matei 19, 21). De aici înțelegem destul de clar că porunca Mântuitorului pentru desăvârșire este lăsată la voia omului.

În alt loc zice Domnul: *Eu am venit ca viață să aibă și mai mult să aibă*, adică cel ce vrea să se mântuiască, să păzească poruncile lui Dumnezeu, iar cel ce vrea să aibă și mai multă viață, adică să fie desăvârșit, acela trebuie să părăsească toate ale lumii și să urmeze lui Hristos cu multă răbdare și lepădare de sine până la sfârșit. De se va urca cineva la treapta cea mai înaltă a desăvârșirii rămîne la voia lui. Așadar să înțelegem că desăvârșirea este lăsată la voia și silința omului, spre a lui mai mare răsplată și a avea răsplata în cer!

Acum să ne întrebăm prin ce virtute poate ajunge omul la desăvârșire și care sînt virtuțile de temelie ale celor ce vor să fie desăvârșiți? La această întrebare ne răspunde preaîndumnezeitul la minte, Sfîntul Grigorie Palama care, în această privință, zice: "Virtutea rugăciunii curate este începutul unirii noastre cu Dumnezeu, căci rugăciunea este legătura fapturilor raționale cu Făcătorul. Dar unirea cu Dumnezeu, adică desăvârșirea, este mai presus de rugăciunea curată. Desăvârșirea înseamnă dragoste desăvârșită și aceasta nu o dă omul de la sine, ci vine de la Dumnezeu".

Așadar dragostea desăvârșită către Bunul Dumnezeu este temelia celor desăvârșiți. Însă nimeni nu ajunge la această dragoste, decît prin curăția cea curată. Acest lucru îl arată și Sfîntul Maxim Mărturisitorul, zicînd: "Toate virtuțile ajută minții să urce la dragostea de Dumnezeu, dar mai mult decît toate ajută rugăciunea curată, căci prin aceasta zburînd către Bunul Dumnezeu iese afară din toate cele ce sînt" (*Filocalia*, vol. II, 1945, p. 39).

Rugăciunea curată ajută foarte mult omului să cîștige dragostea de Dumnezeu, iar dragostea este "desăvârșirea". Despre aceasta spune Sfîntul Maxim Mărturisitorul: "Cel desăvârșit în iubire și ajuns la culmea nepătimirii nu mai cunoaște deosebirea între al său și al altuia, sau între a sa și a alteia, sau între credincios și necredincios, între rob și slobod sau, peste tot, între bărbat și între femeie. Ci este ridicat mai presus de tirania patimilor și, cugetînd la firea cea una a oamenilor, privește pe toți la fel și are față de toți aceeași dragoste. Căci nu mai este în el elin sau iudeu, nici bărbat sau femeie, nici rob sau slobod ci în toate și în toți este Hristos" (Idem, p. 615).

Încă și Isaac Sirul arătînd că prin rugăciune cîștigă omul dragostea de Dumnezeu, zice: "Dragostea este din rugăciune".

Care sînt semnele prin care putem cunoaște pe cei ce au ajuns la desăvârșire? Iată ce ne răspunde Sfîntul Isaac Sirul: "Semnele celor ce au ajuns la desăvârșire sînt acestea: De vor fi pedepsiți de zece ori să fie arși pentru dragostea oamenilor, nu se vor înlătura de ei" (*Filocalia*, vol. X, p. 395). Așa a zis Moise către Dumnezeu: *De le ierți lor păcatul, iartă-l; iar de nu, șterge-mă și pe mine din cartea Ta în care m-ai scris* (Ieșirea 32, 32). La fel a zis Apostolul Pavel: *M-aș ruga să fiu anatema de la Hristos pentru frații mei*.

Deci primul semn al desăvârșirii este să aibă creștinul dragoste desăvârșită către oameni, după cuvîntul: *Cine iubește pe Dumnezeu, acela iubește și pe aproapele său* (I Ioan 4, 21). Al doilea semn al celor desăvârșiți este să iubească la fel pe toți oamenii, atît pe dușmani, cît și pe prieteni (Matei 5, 44; 10, 37). Al treilea semn al celor desăvârșiți este să-și pună cineva sufletul pentru alții (II Corinteni 12, 15; I Tesaloniceni 2, 8). Al patrulea semn al celui desăvârșit este a ști cineva să-și stăpînească cu desăvârșire limba (Iacov 3, 2). Al cincilea semn al celor desăvârșiți este a nu se rezema cineva pe puterea sa duhovnicească (Iov 9, 20; Filipeni 3, 12). Al șaselea semn al

celor desăvârșiți este a nu avea frică de moarte, deoarece *dragostea scoate afară desăvârșit frica* (I Ioan 4, 18). Al șaptelea semn al desăvârșirii este a avea cineva desăvârșită smerenie și a se socoti pe sine cel mai păcătos (Luca 17, 10; I Timotei 1, 15; I Corinteni 15, 9; Iov 22, 29). Al optulea semn al celor desăvârșiți este a se cunoaște omul pe sine și a avea în el roadele Duhului Sfânt care sînt: dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare și toate celelalte (Galateni 15, 23). Al nouălea semn al celor desăvârșiți este să aibă în inima lor totdeauna numai înțeleșurile simple ale lucrurilor, fie în vreme de veghe a trupului, fie în somn (*Filocalia*, vol. II, p. 52).

Iubiți credincioși,

Duminica de astăzi dinaintea Botezului Domnului este cea dintîi Duminică a Anului Nou pe care l-am început. Tocmai de aceea am vorbit astăzi despre desăvârșirea creștină în Hristos, care este scopul suprem al fiecărui credincios ortodox pe pămînt. Ați auzit ce ne învață Sfînta Scriptură și Sfînții Părinți despre desăvârșire. Începutul desăvârșirii este curățirea de patimi sau despățimirea, care se face prin pocăință, spovedanie, rugăciune și post. Mijlocul desăvârșirii este iluminarea, adică plantarea virtuților în locul patimilor cu ajutorul harului Sfîntului Duh. Iar sfîrșitul sau cununa desăvârșirii este dumnezeiasca dragoste de Dumnezeu și de oameni. Toate faptele bune ne ajută la desăvârșire, dar cel mai mult rugăciunea, postul, fecioria sau curăția, smerenia, milostenia și dumnezeiasca dragoste care este Însuși Dumnezeu.

În sărbătorile de la Nașterea și Botezul Domnului, Biserica Ortodoxă ne-a pus în față două modele ale sfințeniei și desăvârșirii creștine, pe cei mai mari sfinți ai Bisericii lui Hristos, adică pe Maica Domnului și pe Sfîntul Ioan Botezătorul.

Preasfînta Fecioară Maria este model al desăvârșirii pentru noi toți, dar mai ales pentru femeile creștine, prin cele mai mari virtuți ale ei: credința puternică în Dumnezeu, ascultare, feciorie (curăție), rugăciune neîncetată, smerenie, care au făcut-o vrednică să nască în trup omenesc pe Iisus Hristos, Mîntuitorul lumii.

Sfîntul Ioan Botezătorul este modelul desăvârșirii creștine mai ales pentru bărbați, prin marile sale virtuți: viață îngerească în post, rugăciune, feciorie și liniște și apoi mărturisirea Evangheliei lui Hristos în lume prin cuvînt, prin exemplul personal și prin propria jertfă a vieții pămîntești.

Acum la început de an nou să luăm de model pentru mîntuire și desăvârșire a vieții noastre în Hristos, atît pe Maica Domnului, cît și pe Sfîntul Ioan Botezătorul, ca și pe toți sfinții Bisericii noastre. Femeile să rîvnească mai ales virtuțile Maicii Domnului: fecioria, mergerea regulată la biserică, rugăciunea cu lacrimi, ascultarea, smerenia, milostenia și nașterea de copii. Iar bărbații să rîvnească a urca pe scara desăvârșirii, urmînd virtuțile Sfîntului Ioan Botezătorul: rugăciunea, postul, înfrînarea trupului, tăcerea, liniștea, mărturisirea credinței ortodoxe prin viața proprie, prin cuvînt și, la nevoie, prin jertfa propriei vieți.

Să ne silim, frații mei, a urma lui Hristos și sfinților Lui. Să punem început bun de pocăință, de împăcare, de înnoire duhovnicească a vieții noastre, prin toate faptele bune, dar mai ales prin rugăciune și iubire care formează cea mai scurtă cale a desăvârșirii noastre în Iisus Hristos, Mîntuitorul lumii, Căruia I se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Predică la Duminica după Botezul Domnului (Despre propovăduirea cuvîntului lui Dumnezeu)

De atunci a început Iisus a propovădui și a zice: Pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția cerurilor
(Matei 4, 17)

Iubiți credincioși,

Una din învățăturile Sfintei Evanghelii din Duminica de azi spune: *De atunci a început Iisus a propovădui și a zice: Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția Cerurilor* (Matei 4, 17). Același cuvînt l-a spus și Sfîntul Ioan Botezătorul cînd a început să propovăduiască în pustiul Iordanului: *Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția Cerurilor* (Matei 3, 2). Același cuvînt au primit și Sfinții Apostoli, cînd au fost trimiși să propovăduiască Evanghelia, că le-a zis lor: *Și mergînd, propovăduiți, zicînd: S-a apropiat Împărăția Cerurilor* (Matei 10, 7).

Dumnezeiasca Evanghelie de azi zice: *De atunci a început Iisus a propovădui...* (Matei 4, 17). Dar ce înseamnă "de atunci"? Adică de cînd a fost prins și pus la închisoare Sfîntul și marele Prooroc Ioan Botezătorul. Acest adevăr îl arată Sfînta Evanghelie de azi, zicînd: *Și Iisus, auzind că Ioan a fost pus în temniță, a plecat în Galileea* (Matei 4, 12). Dar oare Mîntuitorul a plecat de frică în Galileea? Nicidecum. Ci s-a dus în Galileea ca să înceapă a propovădui Evanghelia de acolo, după profeția proorocului Isaia care zice: *Pămîntul lui Zabulon și pămîntul lui Neftali, spre mare, dincolo de Iordan, Galileea neamurilor. Poporul ce stătea în întuneric a văzut lumina mare. Și celor ce ședeau în latura și în umbra morții lumină le-a strălucit* (Isaia 9, 1; Matei 4, 15-16).

Iată, deci, care a fost pricina venirii Mîntuitorului în Galileea: predicarea Evangheliei și luminarea celor ce zăceau în întuneric. Căci propovăduirea cuvîntului lui Dumnezeu în lume aduce adevărata lumină în inimile oamenilor credincioși care nu numai că aud cuvîntul, ci îl și împlinesc cu fapta, după cuvîntul Mîntuitorului, care zice: *Fericiți cei ce aud cuvîntul lui Dumnezeu și îl păzesc pe dînsul* (Luca 11, 28). Cuvîntul lui Dumnezeu aduce mare fericire celor ce îl ascultă și îl pun în practică. Altfel, cuvîntul Evangheliei ne aduce osîndă în loc de mîntuire.

Dar, frații mei creștini, cine sînt datori să predice cuvîntul lui Dumnezeu în Biserica ortodoxă? Numai slujitorii Bisericii, adică episcopii, preoții și diaconii hirotoniți canonic au puterea și dreptul să predice Evanghelia lui Hristos. Mirenii, în cazuri speciale, pot deveni misionari, ca ajutori ai clericilor, numai cu binecuvîntarea ierarhilor respectivi. Așadar, nimeni din clerici și laici nu pot predica cuvîntul lui Dumnezeu dacă nu vor fi trimiși la această misiune cu aprobarea Bisericii. Marele Apostol Pavel adeverește acest lucru, zicînd: *Cum vor propovădui de nu vor fi trimiși* (Romani 10, 15). Numai sectele rupte de Biserică au căzut cu totul în extrema opusă, dînd totală libertate laicilor să predice cuvîntul lui Dumnezeu fără a fi trimiși și să explice Sfînta Scriptură după mintea lor. De aceea, astăzi, lumea s-a umplut de erezii și secte căci toate acestea predică cuvîntul Sfintei Scripturi, nu după înțelesul cel adevărat explicat de Sfinții Părinți, ci după mințile lor rătăcite, stăpînite de mîndrie.

Nu putem tăgădui că au fost în Biserică și misionari laici, în primele secole, care au predicat cuvîntul lui Dumnezeu și care nu au fost nici preoți, nici episcopi. Așa au fost marii misionari și apologeți creștini, oameni învățați care au apărut cauza creștinismului în fața împăraților și filosofilor păgîni, din secolele II-III, începînd cu Ţuadrat, pe care Eusebiu, istoricul bisericesc, îl numește "părintele apologeticeii", între anii 125-126. Apoi a fost Aristide de Atena, între anii 125-130. Apoi Ariston de Pella, cel mai vechi apărător în scris al creștinismului contra iudeilor, pe la 134-135. Alți apologeți de mare renume au fost: Sfîntul Iustin Martirul și Filosoful (anii 140-170); Tațian Asirianul, către anul 170; filosoful Hermia, care a trăit la mijlocul secolului al II-lea; Atenagora, filosoful creștin din Atena (170); Minucius Felix la începutul secolului al III-lea; Tertulian din Cartagina, între anii 160-240, și alții. Toți acești mari apologeți creștini și misionari

de mare seamă ai Bisericii lui Hristos au fost mireni, dar fiind foarte învățați au contribuit mult la propovăduirea Evangheliei și la apărarea dreptei credințe apostolice.

Așadar, frații mei, vedem că încă de la început Biserica lui Hristos a avut și misionari laici care au predicat cuvântul lui Dumnezeu înaintea împăraților și a filosofilor și au apărut creștinismul cu prețul vieții lor, cum a fost Sfântul Iustin Martirul și Filosoful. Însă aceștia au fost foarte bine orientați în adevărul dreptei credințe și de aceea au adus mare folos Bisericii lui Hristos prin învățăturile lor cele luminate și pătrunse de lumina adevărului.

Care erau condițiile principale ce se cereau misionarilor laici care apărau dreapta credință? Prima condiție a misionarilor laici în Biserica dreptmăritoare era ca cel trimis să predice cuvântul lui Dumnezeu să fie un creștin verificat, evlavios, cu viața curată și să cunoască bine dogmele credinței Ortodoxe, deoarece dogmele sînt orientate după Sfînta și dumnezeiasca Scriptură și după Sfînta Tradiție a Bisericii lui Hristos.

Apoi, să cunoască bine Sfintele Canoane apostolești, ale celor șapte Sinoade Ecumenice și cele ale Sfinților Părinți, deoarece Sfintele Canoane sînt norme ce rînduiesc și reglementează viața Bisericii ca organism special ce conduce pe credincioși pe calea mîntuirii. Apoi, cei ce predica cuvântul lui Dumnezeu dintre creștinii mireni erau întotdeauna sub ascultarea Bisericii, fiind trimiși, controlați și subordonați ierarhilor în eparhia cărora acționau. Fără respectarea acestor condiții principale și obligatorii, misionarii laici care lucrau în afara Bisericii de multe ori contribuiau la crearea de secte și eresuri, dezbinînd unitatea apostolică a Bisericii lui Hristos.

Datoria principală a propovăduirii Evangheliei lui Hristos cade însă în sarcina păstorilor Bisericii, adică a episcopilor și a preoților. Mai puțin în sarcina diaconilor și a călugărilor care ajută și ei la propovăduirea cuvîntului, însă în chip secundar. Primul care a propovăduit Sfînta Evanghelie în lume a fost Însuși Domnul nostru Iisus Hristos. Tocmai de aceea a venit pe pămînt și se cheamă Cuvînt, căci a vestit tuturor oamenilor prin cuvînt Evanghelia mîntuirii, a întemeiat Biserica și cele șapte Taine, și și-a dat viața pe Cruce ca să răscumpere lumea din robia morții, a necredinței și a osîndeii. Apoi, înălțîndu-Se la cer de-a dreapta Tatălui, a încredințat datoria propovăduirii Cuvîntului lui Dumnezeu celor doisprezece Apostoli mari și celor șaptezeci de apostoli, numiți mici, cărora le-a poruncit, zicînd: *Mergînd, învățați toate neamurile, botezîndu-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, învățîndu-le să păzească toate cîte v-am poruncit vouă...* (Matei 28, 19-20).

Apostolii sînt cei dintîi propovăduitori ai cuvîntului lui Dumnezeu în Legea Harului. Ei au hirotonit primii preoți și episcopi, pe care i-au rînduit peste tot să păstorească turma lui Hristos. Iar prin episcopi, harul s-a transmis prin rugăciune și punerea mîinilor, pînă astăzi și cît va fi lumea.

Iubiți credincioși,

În Biserica lui Hristos preoții propovăduiesc cel mai mult cuvîntul lui Dumnezeu pentru că sînt toată viața în mijlocul credincioșilor. Ei sînt martorii vieții noastre de la naștere și pînă la moarte. Ei sînt părinții duhovnicești ai satelor și parohiilor noastre. De felul cum preoții de parohie își îndeplinesc misiunea lor apostolică, de felul cum stăpînesc sfintele slujbe, în frunte cu Sfînta Liturghie, și de felul cum propovăduiesc cuvîntul Sfîntei Evanghelii și, mai ales, cum își duc viața în marea familie a credincioșilor noștri ortodocși, depinde mîntuirea lor și a păstorilor lor.

În marea lor misiune evanghelică, propovăduirea cuvîntului lui Dumnezeu are un rol foarte mare. Un preot bun trebuie să fie și un predicator bun, știind că prin predică vie, caldă, plină de har și lumină preotul poate transforma total parohia și masa enoriașilor săi. Dar pentru ca predica sa să poată ajunge la inima credincioșilor și să aibă puterea Duhului Sfînt de a transforma sufletul și a-l întoarce la pocăință, preotul trebuie să îndeplinească cîteva condiții duhovnicești absolut obligatorii.

Prima și cea mai importantă condiție care încununează activitatea pastorală a preotului este viața morală exemplară a lui și a familiei sale. Fără o viață curată, model, a preotului, predica sa nu

va reuși să ajungă la inima credincioșilor, nici nu va putea câștiga multe suflete pentru Împărăția Cerurilor.

A doua condiție obligatorie unui preot și predicator bun este sfânta rugăciune. Preotul trebuie să fie un om de rugăciune, să iubească mai mult ca orice Biserica, sfintele slujbe, Sfânta Liturghie, cântarea în comun a credincioșilor. Rugăciunea stăruitoare a preotului unită cu a credincioșilor săi,

îi sporește credința și dragostea pentru Dumnezeu și oameni, îl face mai înțelept în gândire și predică, îi deschide inima pentru milostenie și îi dă multă putere și har în predică. Un preot care se roagă mult este un preot cu har în toate și un bun predicator al cuvântului lui Dumnezeu.

A treia condiție principală a unui bun preot și predicator este necesitatea cunoașterii profunde a Sfintei Scripturi, a Sfinților Părinți, a învățaturii de credință ortodoxă și a Canoanelor Bisericii. Un păstor bun trebuie să fie și un teolog bun și un apărător al dreptei credințe în fața prozelitismului sectar. Fără cunoașterea dreptei credințe, preotul nu poate fi predicator și apologet.

Cine nu știe că un preot bun transformă sufletește pe credincioșii săi, prin slujbe frumoase, prin catehizare stăruitoare și prin predici bune și pline de căldură duhovnicească? Cine nu știe că predica bună umple bisericile și mînăstirile de credincioși, apără și sporește dreapta credință, risipește prozelitismul sectar și întoarce la pocăință multe suflete? Iar bisericile fără slujbe frumoase și fără predici pline de duh și putere se golesc de credincioși și nu pot vîna suflete pentru Hristos.

Sau cine nu știe cît de mult ajută și mînăstirile noastre prin slujbele lor atît de înălțătoare, prin predică și prin duhovnicii lor, la întărirea credinței ortodoxe și la creșterea evlaviei în satele și orașele noastre? Pelerinajele locale pe la mînăstiri, în sărbători, în posturi și mai ales la hramuri, sînt o dovadă destul de grăitoare. În felul acesta mînăstirile și duhovnicii lor colaborează cu preoții de la sate și orașe la propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, la mărturisirea credinței ortodoxe și la mîntuirea bunilor noștri credincioși.

Cu Duminica de astăzi se încheie marile praznice ale Nașterii și Botezului Domnului. Am încheiat cu pace încă un an din viața noastră și am început un nou an, pentru care mulțumim lui Dumnezeu de toate darurile Sale și cerem să ne întărească cu har, cu milă și binecuvîntare ca să trecem întreaga viață cu pocăință și fapte bune pe calea mîntuirii.

Am vorbit azi despre datoria preotului de a propovădui cuvîntul lui Dumnezeu și condițiile principale care îl ajută să fie un preot vrednic și un bun predicator.

Cunoaștem cîți preoți buni și predicatori vestiți sînt în parohiile noastre din Moldova, Transilvania și din alte părți ale țării. Însă și credincioșii sînt datori să-i ajute pe preoți, să-i asculte, să se roage pentru ei și să nu-i judece, că mare păcat fac credincioșii care gîndesc și vorbesc de rău pe slujitorii lui Dumnezeu și pe părinții lor sufletești. Oare nu preoții vă botează, vă cunună și vă înmormîntează? Oare nu preoții vă spovedesc și vă unesc cu Hristos prin Sfînta Împărtășanie? Oare nu săvîrșesc ei Sfînta Liturghie în fiecare Biserică și se roagă lui Dumnezeu pentru pacea, sănătatea, iertarea și mîntuirea sufletelor celor vii și a celor adormiți? Oare nu ei învață dreapta credință pe credincioși?

Deci să nu-i judecăm, ci mai degrabă să-i ajutăm în misiunea preoțească și să ne rugăm mult pentru ei. Este foarte bine și necesar ca fiecare preot să aibă și un mic grup de mireni credincioși, cunoscători ai Sfintei Scripturi și credinței ortodoxe. Ei îl ajută mult pe preot în desfășurarea activităților sale misionare, la combaterea și îngrădirea prozelitismului sectar, la vizitarea și ajutorarea credincioșilor bătrîni, orfani, bolnavi și a celor slabi în credință; la înfrumusețarea slujbelor și înnoirea sfintelor noastre biserici.

Și acum, frații mei, să ascultăm cuvîntul Domnului cît mai avem timp de pocăință. Iată Hristos Mîntuitorul nostru a început să predice Evanghelia în Galileea. Sfîntul Ioan Botezătorul propovăduiește pocăința în pustiul Iordanului; Sfinții toți ne vorbesc de Dumnezeu în scrierile lor; preoții, călugării și ierarhii Bisericii ne învață calea mîntuirii și apără ortodoxia din amvoanele bisericilor. Fiul lui Dumnezeu se jertfește zilnic pe Sfintele altare în timpul Sfintei Liturghii, iar Domnul ne cheamă acum la început de an la o viață nouă în Hristos, zicînd: *Pocăiți-vă că s-a*

apropiat Împărăția Cerurilor! Deci să ne deșteptăm, să venim și să ne pocăim, ca să trăim cu Hristos în veci. Amin.